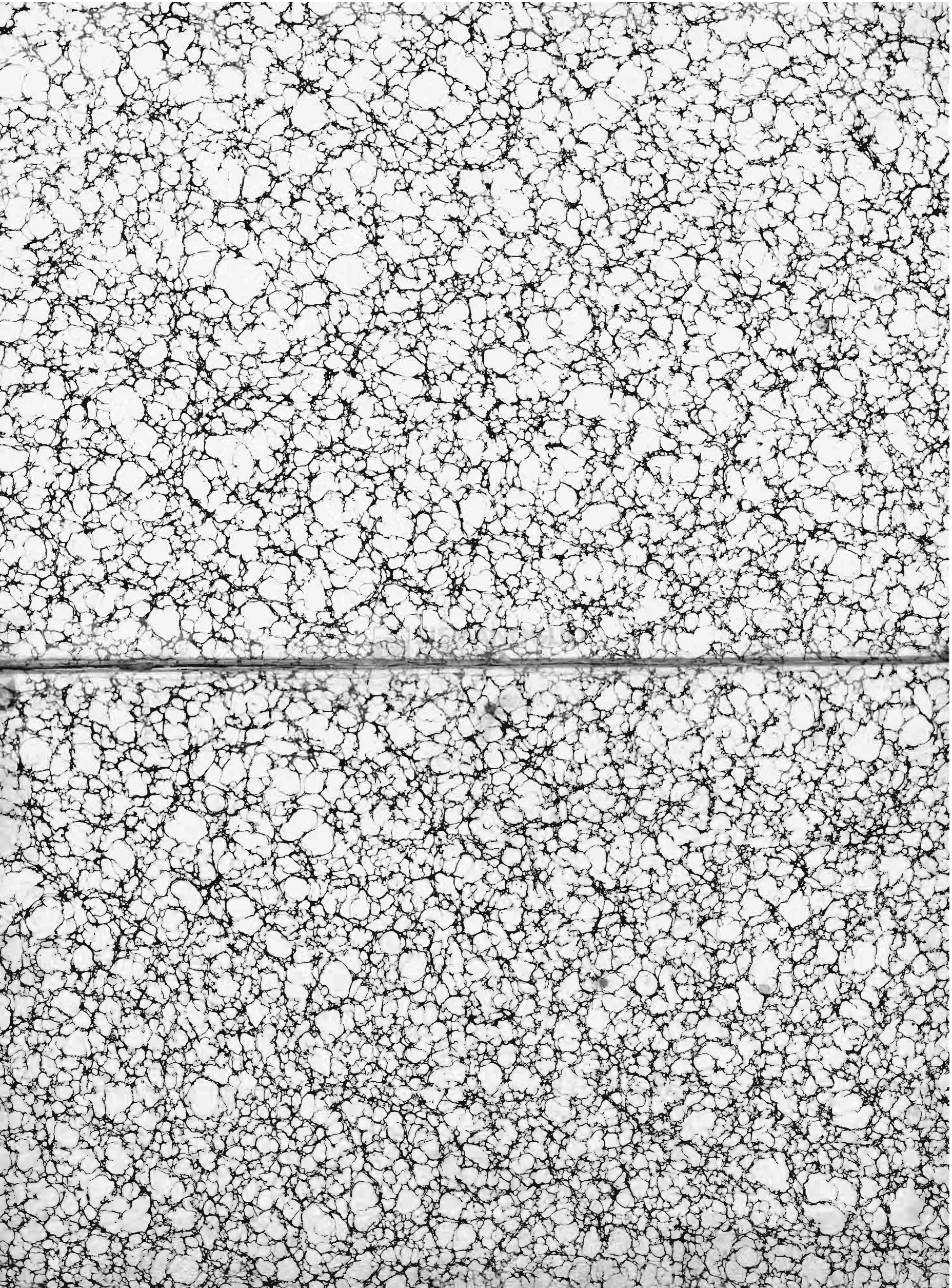
CLASSIFIED



2419

Α. ΠΑΛΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1884

Ἄδειᾳ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως,
(ὑπ' ἀρ. 759 καὶ ἡμερ. 18 Μουχαρὲμ 1301).

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Τύποις Ι. ΠΑΛΛΑΜΑΡΗ.

1883.

SISMANOGLIO MEGARO

ΤΗ. ΣΕΠΤΗ. ΜΝΗΜΗ.

ΤΩΝ ΑΟΙΔΙΜΩΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΞΕΝΟΚΡΑΤΩΝ

ΤΟΔΕ ΤΟ ΠΟΝΗΜΑ

ΕΥΣΕΒΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

ISMANOGLIO



ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Α'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Εὐγνωμονοῦντες πᾶσι τοῖς εὐγενῶς χορηγήσασι τὴν πολύτιμον αὐτῶν συμβολὴν εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ 1884, θλιβόμεθα ἐγκαρδίως ὅτι ἠναγκάσθημεν, ἕνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς ἡμετέρας θελήσεως, πολλὰς ἀξιολόγους πραγματείας νὰ παραλίπωμεν, οἷαι αἱ τῶν φίλων Ἀλεξάνδρου Α. Λεονάρδου, προξένου τῆς Ἑλλάδος νῦν ἐν Γ¸ευργέβῳ, Γ. Τσιάκα, Ἰωάν. Κηπουρίδου, Ἐλευθερίου Ταπεινοῦ, Θωμᾶ Πασχίδου, Κ. Πληθωνίδου, Γεωρ. Κούζου, Διονυσίου Ἰγγλέση, Ἀναστασίου Χρηστίδου καὶ ἄλλων. Χάριν οἰκονομίας χρόνου, παραλιπόντες καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν συμπληρώσεων, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ καταχωρίσωμεν καὶ τὰς καθυστερησάσας καταστατικὰς πληροφορίας, οἷαι αἱ περὶ τηλεγράφων τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ αἱ περί τινων ἐνοριακῶν ἡμῶν σχολείων, μὴ συμπεριληφθέντων ἐν τῷ σχετικῷ κεφαλαίῳ, ὡς καὶ τὰς εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα Ἰωαννίνων ἀναγομένας πολυτίμους εἰδήσεις, ἃς ὀφείλομεν ἀνδρὶ ἐκ τῶν ἐκεῖ φιλοτίμως ἐργαζομένῳ, τῷ ἀξιοτίμῳ Νικολάῳ Δρόσῳ. Τούτῳ δὲ θερμῶς εὐχαριστοῦμεν, ὥσπερ καὶ τῷ προθυμότατα χορηγήσαντι ἡμῖν τὰς περὶ τῆς καθόλου ἐκπαιδευτικῆς ἐν Σάμῳ καταστάσεως λεπτομερεῖς καὶ ἐνδιαφερούσας πληροφορίας, αἵτινες καὶ ἐγκαίρως ἀποσταλεῖσαι δημοσιεύονται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, διευθυντῇ τοῦ ἐκεῖ ἡγεμονικοῦ διοικητικοῦ γραφείου, Σωκράτει Ἰωαννίδῃ (*). Εὐγνωμονοῦμεν ἐπίσης τῷ ἀξιαγάστῳ καθη-

---

(*) Τὸ προσεχὲς ἔτος ἐλπίζομεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλοθεν τοιαύτας ἐκθέσεις· σπουδαίαν δὲ περὶ τῆς καθόλου καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ὑπέσχετο ἡμῖν ἀπὸ τοῦδε πραγματείαν ὁ καὶ τὰς περὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ προαστείων πληροφορίας καὶ πέρυσι καὶ ἐφέτος προθυμότατα παρασχὼν ἡμῖν Δ. Καλέμης, οὗ ἐκ τῶν δύο ἀποσταλεισῶν πραγματειῶν, ἠναγκάσθημεν νὰ παραλίπωμεν τὴν ἑτέραν.

γητῇ τῶν φυσικομαθηματικῶν Ἀνδρέᾳ Σπαθάρῃ, τῷ ἐκπονήσαντι καὶ πάλιν τὸ ἀστρονομικὸν μέρος τοῦ Ἡμερολογίου, ὡς καὶ τῷ καλῷ φίλῳ Ἰσραηλίτῃ Jacques Gabaï, ᾧ περ ὀφείλομεν τήν τε σύνταξιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἡμερολογίου καὶ πάσας τὰς περὶ ἀρχιῤῥαβινίας πληροφορίας. Δύο δὲ περισπουδάστων φίλων δὲν ἔχομεν λόγους νὰ παραστήσωμεν τὴν πρὸς τὸ πολύπονον τοῦτο ἔργον στοργὴν καὶ συμπάθειαν, τοῦ ἐν Ἀθήναις νῦν σπουδάζοντος εὐφυοῦς καὶ φερεπόνου νέου Γεωργίου Τσιάκα, τοῦ μετὰ κόπου καὶ μόχθου πολυημέρου συλλέξαντος ἐκ τῶν ἁρμοδίων γραφείων καὶ ἀποστείλαντος ἡμῖν πολλὰς σπουδαίας πληροφορίας, ἀναγομένας εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν περὶ Ἑλλάδος πολιτειογραφικῶν, καὶ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Γεωργίου Ξανθοπούλου, τοῦ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἔργου ἐκθύμως ἡμῖν συναγωνιζομένου καὶ ἐν πᾶσι τὴν πολύτιμον αὐτοῦ ἀρωγὴν καὶ σύμπραξιν χορηγοῦντος· οὗ τὸ ὀξυδερκὲς ὄμμα ἐν τῇ ἀκριβολόγῳ καὶ φιλοκάλῳ διορθώσει τῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων μόνη ἡ σπουδὴ τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ ἔργου ἠδυνήθη ἐνιαχοῦ νὰ ἀπατήσῃ, ἐξ οὗ δὴ καὶ τὰ ὀλίγιστα παρεισφρήσαντα, ἄλλως εὐνόητα σφάλματα, οἷα τὰ: κατέστηκεν ἀντὶ καθέστηκεν ἐν ὑποσημ. σελ. 103, στίχ. 12· θ' ἀναπολήσωμεν ἀντὶ ἀνακαλέσωμεν ἐν σελ. 217, στίχ. 5· νηῶν ἀντὶ νεῶν ἐν σελ. 219 στίχ. 17 καὶ σελ. 221, στίχ. 4. Πολύτιμον ἐπίσης εἴχομεν καὶ νῦν τὴν συμβολὴν τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῖν Μανουὴλ Ι. Γεδεὼν, οὗ ἐκ τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ ἔργων, τῶν ἐνυπογράφως φιλοδωρηθέντων, ἓν μόνον δημοσιεύεται, κοσμοῦν τὰς πρώτας σελίδας τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ ἐφέτος τιμᾷ καὶ ἡ χαρίεσσα καὶ ἐμβριθὴς γραφὶς τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου Σ. Ἀριστάρχου, διὰ πολλῆς ἀξίας ἔργου, πρὸς ταῖς ἄλλαις ἄλλων ἐριτίμων φίλων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ ἀναγνώστης, σπουδαίαις διατριβαῖς, ἐν αἷς ηὐτυχήσαμεν νὰ περιλάβωμεν καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βοηθημάτων, ἅπερ τῇ αἰτήσει ἡμῶν ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ ὁ σεβαστὸς τοῦ πανεπιστημίου καθηγητὴς καὶ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας Στέφανος Α.

2419

Κουμανούδης, ὃς δικαίως λογίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀρχαιοτάτου τούτου καὶ σπουδαιοτάτου σωματείου, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ. Χάριτας ὁμοίως ὀφείλομεν μεγίστας τῷ ἐν Βουκουρεστίῳ ἀξιοτίμῳ φίλῳ Γ. Βαφειάδῃ, οὐ μόνον προθύμως ἀποστείλαντι ἡμῖν σπουδαῖα βοηθήματα, ἀναγόμενα εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ρουμανίας, ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τοῦ ἔργου ἐν γένει διατρανοῦντι· ἐπίσης δὲ καὶ τοῖς ἐν Ἀθήναις καλοῖς καὶ προθυμοτάτοις φίλοις Ν. Καζάζῃ, διευθυντῇ τοῦ τμήματος τῆς καταστατικῆς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ Παντολέοντι Α. Βάλβῃ, χρησιμωτάτας σημειώσεις χορηγήσασιν ἡμῖν, εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ἑλλάδος ἀφορώσας. Θερμότατα δὲ ὀφείλομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τῇ εὐμενῶς κρινάσῃ καὶ ἐκθύμως συστησάσῃ τὸ ἔργον ἡμῶν ἡμετέρᾳ τε καὶ ξένῃ δημοσιογραφίᾳ, καίτοι δὲν διστάζομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πολλὰ εἰσέτι ὑπολείπονται καὶ πολλὰ πρέπει νὰ συναγωνισθῶσιν ὅπως τοῦτο καταστῇ ἀντάξιον τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπωνυμίας, ἣν φέρει. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλως ὑποστηριξάντων τὸ ὅσῳ πολύμοχθον τόσῳ καὶ πολυδάπανον τοῦτο ἔργον, πρώτιστα καὶ μάλιστα εὐγνωμόνως ἐνταῦθα μνημονευτέον τὸ ὄνομα τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', τοῦ ἐκθύμως συστήσαντος καὶ συνιστῶντος τὸ ἔργον τῇ φιλογενείᾳ τῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν Μαικηνῶν, εἶτα δὲ τὸ τοῦ εὐγενοῦς φίλου Θεοδώρου Ἀποστολίδου, γενικοῦ ἐλεγκτοῦ τῆς Τραπέζης Κωνσταντινουπόλεως· πρὸς δὲ τὸ τοῦ ἀξιοτίμου φίλου Ζήση Θ. Ζήση, τοῦ πολλαχῶς ὑπὲρ ἡμῶν ἀείποτε χρησίμου γινομένου. Ἐπιφυλασσόμενοι δὲ νὰ ἀναγράψωμεν ἐν εὐθέτῳ τὰ ὀνόματα τῶν εὐγενῶς ἀναλαβόντων τὴν ἐκποίησιν ἀντιτύπων, μεγίστας ἐπὶ πᾶσι χάριτας ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν τῷ αὐτοκρατορικῷ ὑπουργείῳ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, τῷ διευκολύναντι καὶ τὴν ἐφετεινὴν ταύτην ἔκδοσιν, εἰδότι ὅτι τὸ ἔργον, ᾧ ἐπιχειροῦμεν, περιποιεῖ ἔπαινον τῇ χώρᾳ, ἐν ᾗ ἐκδίδοται.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 24 Δεκεμβρίου 1883.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟ 1884

Ἔτος κοινὸν ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ:

7392 ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα.

5888 ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ Λατίνους.

5644 ἀπὸ κτίσεως κόσμου καθ' Ἑβραίους.

6597 τῆς ἰουλιανῆς περιόδου.

2660 ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν Ὀλυμπιάδων ἢ τὸ δ' ἔτος τῆς 665ης Ὀλυμπιάδος.

2637 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης.

1301 τῶν Μωαμεθανῶν, καὶ τέλος πρὸς τὸ δωδέκατον τοῦ 104ου κύκλου Ἰνδικτιώνων ἀπὸ κτίσεως Κωνσταντινουπόλεως.

ΗΛΙΟΔΡΟΜΙΟΝ.

ΜΗΝΕΣ	Ημέραι	Μέσος χρόνος Κωνστ/πόλεως Ἀνατολὴ ὥρ.	λ.	Δύσις ὥρ.	λ.	Τουρκικὸν ὡρολόγιον κατὰ τὴν μέσην μεσημβρίαν ὥρ.	λεπ.	Μέσος χρόνος κατὰ τὴν ἀληθῆ μεσημβρίαν Κωνσταν/πόλεως ὥρ.	λεπ.	δευτ.	Μέγεθος ἡμέρας. ὥρ.	λ.
ΙΑΝΟΥΑΡ.	1/13	7	26	4	54	6	59	0	8	53	9	28
	6/18	7	24	4	58	6	55	0	10	37	9	34
	11/23	7	22	5	3	6	50	0	12	3	9	41
	16/28	7	17	5	10	6	43	0	13	9	9	53
	21/2	7	13	5	16	6	37	0	13	56	10	3
	26/7	7	7	5	22	6	31	0	14	22	10	15
ΦΕΒΡΟΥΑΡ.	1/13	7	1	5	30	6	23	0	14	26	10	29
	6/18	6	55	5	36	6	17	0	14	9	10	41
	11/23	6	46	5	42	6	11	0	13	34	10	56
	16/28	6	38	5	49	6	4	0	12	45	11	11
	21/5	6	30	5	54	5	59	0	11	42	11	24
	26/10	6	23	5	59	5	54	0	10	29	11	36
ΜΑΡΤΙΟΣ.	1/13	6	18	6	2	5	51	0	9	41	11	44
	6/18	6	10	6	7	5	46	0	8	15	11	57
	11/23	6	2	6	13	5	40	0	6	45	12	11
	16/28	5	53	6	18	5	35	0	5	12	12	25
	21/2	5	45	6	24	5	29	0	3	41	12	39
	26/7	5	36	6	29	5	24	0	2	13	12	53
ΑΠΡΙΛΙΟΣ.	1/13	5	27	6	35	5	18	0	0	35	13	8
	6/18	5	20	6	40	5	13	11	59	21	13	20
	11/23	5	12	6	45	5	8	11	58	18	13	33
	16/28	5	6	6	50	5	3	11	57	25	13	44
	21/3	4	59	6	56	4	57	11	56	46	13	57
	26/8	4	53	7	1	4	52	11	56	20	14	8
ΜΑΙΟΣ.	1/13	4	48	7	6	4	47	11	56	9	14	18
	6/18	4	43	7	10	4	43	11	56	12	14	27
	11/23	4	38	7	15	4	38	11	56	29	14	37
	16/28	4	34	7	20	4	33	11	56	51	14	46
	21/2	4	32	7	24	4	29	11	57	40	14	52
	26/7	4	30	7	27	4	26	11	58	31	14	57
ΙΟΥΝΙΟΣ.	1/13	4	28	7	31	4	22	11	59	43	15	3
	6/18	4	29	7	35	4	18	0	0	46	15	6
	11/23	4	29	7	36	4	17	0	1	50	15	7
	16/28	4	30	7	35	4	18	0	2	53	15	5
	21/3	4	33	7	34	4	19	0	3	52	15	1
	26/8	4	35	7	33	4	20	0	4	44	14	58

ΗΛΙΟΔΡΟΜΙΟΝ.

ΜΗΝΕΣ	Ημέραι	Μέσος χρόνος Κωνστ/πόλεως Ἀνατολὴ ὥρ.	λ.	Δύσις ὥρ.	λ.	Τουρκικὸν ὡρολόγιον κατὰ τὴν μέσην μεσημβρίαν ὥρ.	λεπ.	Μέσος χρόνος κατὰ τὴν ἀληθῆ μεσημβρίαν Κωνστ/πόλεως ὥρ.	λεπ.	δευτ.	Μέγεθος ἡμέρας. ὥρ.	λ.
ΙΟΥΛΙΟΣ.	1/13	4	41	7	30	4	23	0	5	26	14	49
	6/18	4	44	7	26	4	27	0	5	56	14	42
	11/23	4	49	7	23	4	30	0	6	10	14	34
	16/28	4	54	7	18	4	35	0	6	15	14	24
	21/2	4	57	7	13	4	40	0	6	3	14	16
	26/7	5	3	7	7	4	46	0	5	35	14	4
ΑΥΓΟΥΣΤ.	1/13	5	9	7	0	4	53	0	4	43	13	51
	6/18	5	13	6	53	5	0	0	3	44	13	40
	11/23	5	18	6	45	5	8	0	2	32	13	27
	16/28	5	23	6	37	5	16	0	1	10	13	14
	21/2	5	28	6	31	5	22	11	59	39	13	3
	26/7	5	33	6	22	5	31	11	58	1	12	49
ΣΕΠΤΕΜΒ.	1/13	5	39	6	12	5	41	11	55	57	12	33
	6/18	5	44	6	3	5	50	11	54	10	12	19
	11/23	5	49	5	55	5	58	11	52	25	12	6
	16/28	5	55	5	46	6	7	11	50	43	11	51
	21/3	5	59	5	38	6	15	11	49	7	11	39
	26/8	6	4	5	30	6	23	11	47	39	11	26
ΟΚΤΩΒΡ.	1/13	6	10	5	22	6	31	11	46	21	11	12
	6/18	6	16	5	14	6	39	11	45	16	10	58
	11/23	6	21	5	7	6	46	11	44	26	10	46
	16/28	6	27	5	0	6	53	11	43	54	10	33
	21/2	6	33	4	53	7	0	11	43	41	10	20
	26/7	6	40	4	47	7	6	11	43	47	10	7
ΝΟΕΜΒΡ.	1/13	6	47	4	41	7	12	11	44	23	9	54
	6/18	6	53	4	37	7	16	11	45	16	9	44
	11/23	6	58	4	34	7	19	11	46	29	9	36
	16/28	7	4	4	32	7	21	11	48	3	9	28
	21/3	7	8	4	31	7	22	11	49	54	9	23
	26/8	7	13	4	30	7	23	11	51	58	9	17
ΔΕΚΕΜΒΡ.	1/13	7	17	4	31	7	22	11	54	16	9	14
	6/18	7	21	4	32	7	21	11	56	44	9	11
	11/23	7	24	4	34	7	19	11	59	11	9	10
	16/28	7	26	4	38	7	15	0	1	40	9	12
	21/2	7	27	4	42	7	11	0	4	10	9	15
	26/7	7	26	4	47	7	6	0	6	26	9	21

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1884.

Κατὰ τὸ ἔτος 1884 συμβήσονται τρεῖς ἐκλείψεις Ἡλίου ἀόρατοι ἐκ Τουρκίας καὶ δύο ἐκλείψεις Σελήνης, ὧν ἡ δευτέρα ὁλικὴ, ὁρατὴ παρ' ἡμῖν, τὴν νύκτα μεταξὺ τῆς 22ας καὶ τῆς 23ης Σεπτεμβρίου.

	ὥρ.	λ.	δ.		
Εἴσοδος εἰς τὴν σκιὰν	10	11.2	μ.μ. τῆς 22ας	μέσου χρόνου Κωνστ/πόλεως	
Ἀρχὴ τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως	11	11.7			
Μέσον τῆς ἐκλείψεως	11	57.9			
Τέλος τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως	0	44.2	π.μ. τῆς 23ης		
Ἔξοδος ἐκ τῆς σκιᾶς	1	44.8			

Μέγεθος 1525, τῆς διαμέτρου τῆς Σελήνης ὑποτεθείσης 1000.

Τὸ ἔαρ ἄρχεται τὴν	8 Μαρτίου	ὥρ.	6	λεπ. 41	π.μ.
Τὸ θέρος »	» 9 Ἰουνίου	»	2	» 55	π.μ.
Τὸ φθινόπωρον »	» 10 Σεπτεμβρ.	»	5	» 17	μ.μ.
Ὁ χειμὼν »	» 9 Δεκεμβρ.	»	11	» 29	π.μ.

μέσου χρόνου Κων/πόλεως

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ.

Φίλτατε Παλαιολόγε,

Ἀμαθείας θράσος προτάττων τῆς παντοδαποῦς σοφίας τῶν ἐν τῷ ἐφετεινῷ σου ἡμερολογίῳ συντακτῶν, καίπερ μὴ ἀγαπῶν τὰς πρωτοκαθεδρίας, ἐξ ἀνάγκης προηγοῦμαι οὐραγὸς τῆς μακρᾶς καὶ μυριαρίθμου τῶν ἁγίων φάλαγγος, τὸν τόπον σφετεριζόμενος, ὃν εἰς τὸν πρὸ πενταετίας γράψαντα περὶ χρονολογικῶν συστημάτων ἐχορήγησεν ἡ πρὸς καθηγητὴν τῆς καθ' ἡμᾶς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς τιμὴ καὶ ἀγάπη σου· εἰς τὸ τότε δημοσιευθὲν ἄρθρον τολμῶ 'να προσθῶ, ἀντὶ ἀθυρμάτων, ἐπισημειώσεις τινὰς, περὶ ἀριθμοὺς, ἀτυχῶς, ἐνδιατρίβων, ὀχληρὰν δ' εἰς ἐμὲ λόγου ὑπόθεσιν κακοτέχνως οἰκοδομῶν· βραχείας δὲ λέξεις προτάττω μόνον περὶ Ἰνδικτιώνων· καὶ τοῦτο διότι ἡ διατριβὴ τοῦ Ζαχαριάδου, ἐν τῷ περὶ Ἰνδικτιώνων ἐδαφίῳ, μὲ παραπέμπει εἰς τοῦ Θεσσαλονικέως Κυριακοῦ Μελιρρύτου τὴν χρονολογίαν, ἐκδοθεῖσαν ἐν Ὀδησσῷ τῷ 1836. Ἡ διατριβὴ ἐκείνη σημειοῖ μὲν ὅτι ἡ κατὰ Ἰνδικτιῶνας χρονολογία «εἰσήχθη κυρίως ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, 312 μ. Χ.» ἀλλὰ παραπέμπουσα εἰς τὸν Μελίρρυτον κακῶς πράττει· διότι, εὐτυχῶς, ὁ μακαρίτης Κυριακὸς, μετὰ συνειδήσεως γράφων, ὡς πάντες οἱ ἀείμνηστοι τοῦ Γένους διδάσκαλοι, οὐδὲν ἀκριβὲς περὶ τούτου εἶπε, τουναντίον μάλιστα (σελ. 35 χρονολ.) γράφει «πότε ἤρξαντο οἱ αὐτοκράτορες προσεπισημειοῦν ταύτην ἄδηλον· εἰκασία εἶναι ὅτι ἐπὶ Διοκλητιανοῦ· εἶτα ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου 312 μ. Χ.» ἀλλ' εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται 'ν' ἀναγάγῃ τὸ ἄδηλον καὶ τὸ εἰκαζόμενον εἰς ὕψος ἀκριβείας καὶ βεβαιότητος.

Οὐδεὶς δύναται 'να εἴπῃ τι ἀκριβὲς περὶ τῶν Ἰνδικτιώνων, ὁ δ' ἀποφαινόμενος ἀπὸ τρίποδος ἀπατᾷ· ἀνοίγω τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ

τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, τῷ 1804, ἐκδοθὲν καὶ ἐγκεκριμένον ὑπὸ τῆς τότε ἐπιτροπῆς αὐτοῦ, ἐπιστολάριον, καὶ εὑρίσκω αὐτόθι τὴν μὲν λέξιν γραφομένην «Ἰνακτιὼν, ἡ περὶ τὸ Ἄκτιον νίκη, ἢν Ἄκτιον δηλαδὴ ἡ νίκη ἐγένετο.... καὶ κατὰ παραφθορὰν Ἰνδικτιών ... Ἄκτιον δὲ ἐστὶν ἀκρωτήριον τῆς Ἠπείρου, ἔνθα μάχην κρατήσας ὁ Αὔγουστος.... μονάρχης τῷ τότε χρόνῳ ἀνεκηρύχθη· ἐπὶ δὲ τῷ κε' ἔτει τῆς αὐτοῦ μοναρχίας τὴν Ἰνδικτον ἐπενόησε» (σελ. 311), τὰς δ' ἀνοησίας ταύτας κυρουμένας ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία αὕτη τότε ἔταττε τὴν ἔναρξιν τῆς κατὰ Ἰνδικτιῶνας ἀριθμήσεως ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου, ἐνῷ σήμερον τάττει ἄλλως.

Καὶ μὴ φανῇ περίεργος ἡ ἀντίφασις, εἰ καὶ, ἐφ' ὅσον γινώσκομεν, πρῶτος ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἀναφέρει Ἰνδικτιῶνα, λαλῶν περὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου τῷ 341, καὶ πρῶτον τότε ἀριθμεῖται Ἰνδικτιὼν 14, ὁριζομένης τῆς ἀρχῆς αὐτῶν τῷ 327, ἤτοι καθ' ὃν χρόνον ἐκτίζετο ἡ Κωνσταντινούπολις (βλ. λεξικὸν Moreri ἐν λξ.). Ὁ ἡμέτερος Ἰωσηπος Μοισιόδαξ ὁ τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τὸν κλεινὸν Εὐγένιον Βούλγαριν, ἐν τῇ Ἀθωνιάδι Ἀκαδημίᾳ, διδαχθεὶς καὶ ἀκολούθως ἐν τῷ Παταυινῷ Πανεπιστημίῳ (Ζαβίρα Θέατρον Ἑλλ. σελ. 350—353—βλέπε δὲ καὶ Σάθαν Νεοελλ. φιλολ. σ. 563) οὐδὲν ἀκριβὲς γράφει περὶ Ἰνδίκτου: «τινὲς γνωμοδοτοῦσι, λέγει ἐν τῇ τῷ 1781, ἐν Βιέννῃ, ἐκδοθείσῃ Θεωρίᾳ τῆς Γεωγραφίας (σ. 196) πῶς ἤρξατο ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, τινὲς δὲ πῶς ἐπὶ τοῦ πρώτου Σεβαστοῦ, τινὲς δὲ πῶς ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐν ᾧ διέτριβεν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐν Νικομηδείᾳ, ἦτον δὲ ἐν ᾧ συνιστᾶτο ἡ Πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐν Νικαίᾳ· οἱ μᾶλλον πιθανώτεροι νομίζονται παρὰ τοῖς κριτικοῖς οἱ τελευταῖοι, διότι πρὶν τῆς ἐποχῆς τῆς εἰρημένης Συνόδου οὐδεμία μνήμη φαίνεται ποιουμένη περὶ τῆς Ἰνδικτιῶνος, παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν.» Ἐὰν δ' ἡμεῖς προτιμῶμεν 'ν' ἀριθμῶμεν τὸ τρέχον ἔτος τῆς Ἰνδίκτου, ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1883—1 Σεπτεμβρίου 1884, τὸ δωδέκατον τοῦ ἑκατοστοῦ τετάρτου κύκλου τῶν Ἰνδικτιώνων, τοῦτο πράττομεν κατὰ νεωτερισμὸν, διότι οὐδαμοῦ μέχρι τοῦδε ἀπήντησα κύκλους ἀριθμουμένους· νοεῖται δ' ὅτι οὐδέποτε καὶ ζητῶ 'να νομισθῶ κατατεταγμένος ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν κριτικῶν πιθανωτέροις νομιζομένοις, προτιμῶ δὲ 'να νομίζω

ὅτι ἡ, καθ' ἡμᾶς, βυζαντινὴ Ἰνδικτιὼν ἄρχεται τῷ 327, συγχρόνως τῇ κτίσει τῆς πόλεως.

Μοὶ φαίνεται δὲ παράξενος καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν παραινούμεθα 'να εὑρίσκωμεν τὸ ἑκάστοτε ἔτος τῆς Ἰνδίκτου, προστιθέντες δηλονοῦν 3 εἰς τὸ τρέχον ἔτος καὶ τὸ ἄθροισμα διαιροῦντες διὰ 15, διότι εὐθύτερον ἄγει ἡμᾶς εἰς τοῦτο ἡ τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτους διαίρεσις διὰ 15 ἢ, ἂν θέλητε, ἡ ἀπὸ τοῦ ὑπ' ὄψιν ἔτους ἀφαίρεσις τοῦ ἀριθμοῦ 327, μεθ' ἣν διαιρεθήσεται τὸ ὑπόλοιπον διὰ 15.

Ἀνεχθεὶς, ἀγαπητὴ κορυφὴ, τὴν τοιαύτην πολυλογίαν, ἐπίτρεψόν μοι 'να προβῶ εἰς ἀτελῆ τινα σημείωσιν βυζαντινῶν χρονολογικῶν συστημάτων ἢ γνωμῶν, ὧν προτάττω τὰ παρὰ διαφόροις ἀρχαίοις λαοῖς ἐν χρήσει, παραπέμπων περί τε τούτων καὶ τῶν παραπλησίων εἴτε τὴν πολυμαθεστάτην συγγραφὴν τοῦ ἐξ Οἰκονόμων Οἰκονόμου Κωνσταντίνου περὶ τῶν Ο' ἑρμηνευτῶν (τόμ. Γ') εἰς τὴν τοῦ Μοισιόδακος Θεωρίαν, ἧς ἐμνήσθην ἄνω, καὶ εἰς τὴν σημείωσιν Σεβαστοῦ Λεοντιάδου, ἥτις δημοσιευθεῖσα μετὰ τῶν ἐπιστολικῶν τύπων τοῦ Θεοφίλου Κορυδαλέως ἐν Ἄλλῃ, μετετυπώθη καὶ ἐν τῷ Ἐπιστολαρίῳ, περὶ οὗ εἶπον καὶ ἄνω, καὶ εἰς ἣν ἔδωκεν ἐπίσημον κῦρος ἡ Μ. Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

Κατὰ τὴν χρονολογίαν τῶν Ο', τῷ 1578 π. Χ. ἄρχεται ἡ καλιεδῦγα, ἡ ἱστορικὴ δηλονοῦν περίοδος τῶν Βεδῶν, παρατεινομένη μέχρι τοῦ 568 μ. Χ.

Ἡ κατὰ Βραχμᾶνας χρονολογία ἀριθμεῖ, κατὰ τὰς ἐρεύνας τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀστρονολόγων, ἑβδομήκοντα αἰῶνας ἄχρι τοῦ 1700 μ. Χ., κατὰ δὲ τὴν χρονολογίαν τῶν Ο' ἑρμηνευτῶν ἀριθμοῦμεν μέχρι τοῦ ἔτους τούτου ἔτη 7208. Εἰρήσθω δ' ὅτι ἡ χρονολογία τῶν Ἰνδῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Σινῶν, τῶν Περσῶν, τῶν Χαλδαίων συμφωνεῖ τῇ χρονολογίᾳ τῶν Ο' (βλ. τοῦ Chataubriand Génie du Christianisme IV, 3 κλπ. Bailly Astronomie Ind. πρλγ. σ. Χ καὶ 126).

Οἱ Τορδοῦλοι «σοφώτατοι τῶν Ἰβήρων» ἀποκαλούμενοι παρὰ Στράβωνι (Γ', 136), τῶν κατοίκων δηλ. τῆς Ἱσπανίας, ἔλεγον, σχεδὸν περὶ τὰ ἔτη τῆς θεογονίας, ὅτι εἶχον συγγράμματα, ἑξακισχιλίων ἐτῶν ἡλικίαν φέροντα.

Παρὰ Σουΐδᾳ (ἐν Λεξ.) εὑρίσκομεν ὅτι οἱ Τυρρηνοὶ ἐπρέσβευον

ὅτι ὁ Θεὸς ἐντὸς ἓξ χιλιάδων ἐτῶν ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, τὸν δὲ ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἕκτην χιλιετηρίδα, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέλλει 'να ζήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἓξ χιλιάδας ἐτῶν.

Τῶν δὲ παρ' Αἰγυπτίοις μυθευομένων 36,525 ἐτῶν ὁ περικλεὴς αἰγυπτιολόγος Champollion ἐξαιρεῖ τὴν μυθικὴν βασιλείαν τοῦ Ἡλίου, 30,000 ἔτη καὶ τὴν βασιλείαν τῶν θεῶν καὶ ἡμιθέων 4000 ἐτῶν ζήσασαν, εὑρίσκων τὰ ὑπόλοιπα 2525 ὁρίζοντα τὴν ἄχρις Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἱστορικὴν τῶν Αἰγυπτίων περίοδον· ἐὰν δ' εἰς ταῦτα προσθῶμεν τὰ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου μέχρι τῆς τοῦ Θεανθρώπου ἐπιφανείας 330 ἔτη συνάγομεν ἔτη 2855, ἅπερ ἀφαιροῦντες ἀπὸ τῶν ἄχρι θεογονίας 5508, κατὰ τοὺς Ο', ἔχομεν ἔτη 2653. Ἡ πρώτη ἵδρυσις τῆς αἰγυπτιακῆς βασιλείας τίθεται τῷ 2579 ἀπὸ κοσμογονίας, σχεδὸν συγχρόνως τῷ πρώτῳ οἰκιστῇ τῆς Αἰγύπτου Μεσραΐμ (Γένεσ. I, 6)· ἀλλὰ κατὰ Champollion (Lettres à M. le Duc de Blacas relatives au Musée royal égyptien de Turin. Paris 1824) τὰ ἔτη εὑρίσκονται 2653, ὁ δ' ἀείμνηστος Οἰκονόμος συνάγει 2753, σφαλλόμενος.

Τὸ ἀπὸ κοσμογονίας μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος ἔτος ἀργὰ μόλις καθωρίσθη εἰς 5508. Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, ὁ Σμύρνης Πολύκαρπος, ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Ταπανὸς, ὁ Τερτυλλιανὸς φρονοῦσιν ὅτι ἡ σωτήριος ἐπιφάνεια ἐγένετο κατὰ τὴν ἕκτην ἀπὸ κτίσεως κόσμου χιλιάδα ἐτῶν· ὁ Ὠριγένης τίθησι τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Σωτῆρος τῷ 4830 ἀπὸ τῆς δημιουργίας· Θεόφιλος ὁ Ἀντιοχείας (167—180) ἀριθμεῖ 5507—Κλήμης ὁ ἱερὸς τῶν Στρωματέων συγγραφεὺς 4472—ὁ Ἱππόλυτος 5501—Ἰούλιος ὁ Ἀφρικανὸς, ὁ τῷ 220 ἀκμάσας, κατὰ τὰς ἐθνογραφικὰς καὶ χρονολογικὰς θεωρίας, ἃς ἠρύσατο μελετῶν τὰ ἑλληνικὰ συγγράμματα, καὶ ἐξ ὧν ὠφελήθησαν ὁ Εὐσέβιος, ὁ Σύγκελος, ὁ Μαλαλᾶς, καὶ τὸ χρονικὸν πασχάλιον, ἀριθμεῖ 5500 ἔτη (παρὰ Συγκέλῳ Χρονογρ. 31 Bonn· ἴδε Φωτίου Βιβλιοθ. ἀναγν. λδ' καὶ Μ. Βασίλειον (π. τοῦ ἁγ. Πνευμ. κφ. κθ) μετά τινος τιμῆς ἀναφέροντα τὸν Ἀφρικανόν).

Εὐστάθιος ὁ Ἀντιοχείας (τῷ 320 ἀκμ.) ἀριθμεῖ ἀπὸ κόσμου κτίσεως μέχρι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἔτη 5531, ὅπερ ὁ Οἰκονόμος διορθοῖ 5539, ὥστε τίθησι τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου τῷ 5498—κατὰ Οἰκονόμον 5507.

Ὁ ἱερὸς Ἐπιφάνιος συνάγει 5509, κατὰ Οἰκονόμον διορθοῦντα, κατὰ δὲ τὸ κείμενον 5479· ὁ δὲ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ὁρίζει (de civitate Dei ιη', 22) μήπω συντελεσθείσας ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου μέχρις αὐτοῦ ἓξ χιλιάδας ἐτῶν. Σεβῆρος ὁ Ἀντιοχεὺς 5500· Ἡσύχιος ὁ Ἱεροσολύμων πρεσβύτερος ἀριθμεῖ ῥητῶς «ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆς παρουσίας Χριστοῦ ἔτη 5500»· ὁ Σουλπίκιος Σεβῆρος 5469—Πανόδωρος ὁ Αἰγύπτιος μοναχὸς 5493—ὁ Αἰγύπτιος Ἀννιανὸς 5501—Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης 5500—τοῦτο δὲ τὸ ἔτος συνάγουσι καὶ οἱ πλείους τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων.

Ἡ τῷ 783 συνελθοῦσα Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀριθμεῖ (ἐν ΣΤ' πρξ. ἔκδ. Μίλια Β', σελ. 829) «ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ καὶ πεντακισχιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ἔτει Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθὼν» κτλ.

Τὸ Χρονικὸν Πασχάλιον ἀριθμεῖ 5507. Ἀλλὰ τὸν χρόνον καθώρισεν ἀκριβῶς ἡ ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἥτις συνῆλθε τῷ 691· ὁ τρίτος αὐτῆς κανὼν γράφει ῥητῶς «μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης Ἰανουαρίου παρελθόντος μηνὸς, τῆς παρελθούσης τετάρτης Ἰνδικτιῶνος, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννάτου», ὅπερ ὀρθῶς γραπτέον «ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐννάτου»=691, καθὰ ὑπεσημείωσαν οἱ ἐκδόται τοῦ Συντάγματος τῶν ἱερῶν Κανόνων (τόμ. Β', σελ. 312).

Ἐν Φαναρίῳ τῆς Βασιλευούσης, 1 Ὀκτωβρίου, 1883.

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΔΕΩΝ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΩΝ.

327	642	957	1272	1587
342	657	972	1287	1602
357	672	987	1302	1617
372	687	1002	1317	1632
387	702	1017	1332	1647
402	717	1032	1347	1662
417	732	1047	1362	1677
432	747	1062	1377	1692
447	762	1077	1392	1707
462	777	1092	1407	1722
477	792	1107	1422	1737
492	807	1122	1437	1752
507	822	1137	1452	1767
522	837	1152	1467	1782
537	852	1167	1482	1797
552	867	1182	1497	1812
567	882	1197	1512	1827
582	897	1212	1527	1842
597	912	1227	1542	1857
612	927	1242	1557	1872 (*)
627	942	1257	1572	1887

(*) Διατρέχομεν νῦν, συμφώνως πρὸς τὰ πρόσθεν εἰρημένα, τὸ 12ον ἔτος τοῦ 104ου κύκλου τῶν ἀπὸ κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰνδικτιώνων, ὃς ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ 1872, συμπληροῦται τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1887, ὅτε ἄρχεται νέος κύκλος.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Κυ. Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ τοῦ Χριστοῦ καὶ μνήμη Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.
14	2	Δε. Κοσμᾶ πατρι. Κ/πόλεως, Σιλβέστρου πάπα Ρώμ., Θεαγένους ἱερομ.
15	3	Τρ. Μαλαχίου τοῦ προφήτου καὶ Γορδίου μάρτυρος.
16	4	Τε. Μνήμη τῶν ο′ ἀποστόλων καὶ Θεοκτίστου καὶ Ζωσίμου ὁσίων.
17	5	Πέ. Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ μαρτύρ. (Νηστεία ἐπὶ τῇ παραμ. Θεοφανείων.)
18	6	Πα. ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ.
19	7	Σά. † Μνήμη τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
20	8	Κυ. Κύρου καὶ Ἀττικοῦ πατριαρχῶν Κων/πόλεως καὶ Δομνίκης ὁσίας.
21	9	Δε. Πολυεύκτου μάρτυρος καὶ Εὐστρατίου ὁσίου.
22	10	Τρ. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης.
23	11	Τε. Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου.
24	12	Πέ. Φωτίου, Ἀνικήτου καὶ Εὐθασίας μαρτύρων.
25	13	Πα. Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου μαρτύρων.
26	14	Σά. Ἁγνῆς μάρτυρος.
27	15	Κυ. Ἰωάννου τοῦ Καλυβήτου καὶ Παύλου τοῦ Θηβαίου.
28	16	Δε. Ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.
29	17	Τρ. † Ἀντωνίου τοῦ Μεγ. καὶ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου.
30	18	Τε. † Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.
31	19	Πέ. Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, Ἀρσενίου ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας καὶ Εὐφρασίας μάρτ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Πα. † Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
2	21	Σά. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Νεοφύτου μάρτυρος.
3	22	Κυ. Τιμοθέου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου.
4	23	Δε. Κλήμεντος ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτυρος.
5	24	Τρ. Ξένης ὁσίας.
6	25	Τε. † Γρηγορίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου.
7	26	Πέ. Ξενοφῶντος ὁσίου καὶ ἀνάμνησις τοῦ ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Εὐδοξίας ἐπισυμβάντος ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλου σεισμοῦ.
8	27	Πα. † Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψ. Ἰωάννου Χρυσ., Μαρκιανῆς τῆς βασιλ.
9	28	Σά. Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου καὶ Παλλαδίου ὁσίου.
10	29	Κυ. Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
11	30	Δε. † Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ἱππολύτου πάπα Ρώμης.
12	31	Τρ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων, Ἀθανασίας καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων Θεοδότης, Θεοκτίστης καὶ Εὐδοξίας.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον 8, ὥρ. 7, λ. 20 π. μ.	☽ Πρῶτον τέταρτον 23, ὥρ. 7, λ. 54 π. μ.
● Νέα Σελήνη 16, ὥρ. 6, λ. 48 π. μ.	○ Πανσέληνος 30, ὥρ. 6, λ. 44 π. μ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Τε. Τρύφωνος καὶ Σταύρου μαρτύρων.
14	2	Πέ. Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
15	3	Πα. Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς προφήτιδος.
16	4	Σά. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
17	5	Κυ. Τοῦ Ἀσώτου. Πολυεύκτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
18	6	Δε. Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
19	7	Τρ. Παρθενίου ἐπισκόπου Λαμψάκου
20	8	Τε. Θεοδώρου μεγολομάρτυρος τοῦ Στρατηλάτου, Ζαχαρίου τοῦ προφήτου καὶ τῶν ἀδελφῶν Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
21	9	Πέ. Νικηφόρου μάρτυρος.
22	10	Πα. ✝ Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος, Ἀναστασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ζήνωνος ὁσίου.
23	11	Σά. Τῶν Κεκοιμημένων. Βλασίου ἱερομ. καὶ Θεοδώρας τῆς βασιλ.
24	12	Κυ. Τῆς Ἀπόκρεω. Ἀντωνίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ Χρήστου νεομάρτυρος.
25	13	Δε. Εὐλογίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
26	14	Τρ. Αὐξεντίου καὶ Ἀβραμίου ὁσίων.
27	15	Τε. Ὀνησίμου τοῦ ἀποστόλου.
28	16	Πέ. Φλαβιανοῦ πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Παμφίλου μάρτυρος.

ΜΑΡΤΙΟΣ (ν. ἔ.)

29	17	Πα. Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας τῶν βασιλέων.
1	18	Σά. Λέοντος πάπα Ρώμης καὶ Παρηγορίου μάρτυρος.
2	19	Κυ. Τῆς Τυροφάγου. Ἀρχίππου τοῦ ἀποστόλου.
3	20	Δε. Βησαρίωνος ὁσίου καὶ Ἀγάθωνος π.Ρ. (Ἀρχὴ τῆς Μ. Τεσσαρακοσ.)
4	21	Τρ. Ἰωάννου πατριάρ. Κων/πόλεως καὶ Εὐσταθίου πατρ. Ἀντιοχείας.
5	22	Τε. Συνετοῦ καὶ Ἀνθούσης μαρτύρων.
6	23	Πέ. Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης καὶ Πολυχρονίου ὁσίου.
7	24	Πα. Η α' καὶ β' εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
8	25	Σά. Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Τήρωνος καὶ Ταρασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
9	26	Κυ. (Α' τῶν νηστειῶν.) Τῆς Ὀρθοδοξίας. Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης καὶ Φωτεινῆς τῆς Σαμαρειτιδος.
10	27	Δε. Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
11	28	Τρ. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.
12	29	Τε. Κασσιανοῦ τοῦ Ρωμαίου.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον
7, ὥρ. 5, λ. 9 π. μ.

● Νέα Σελήνη
14, ὥρ. 8, λ. 31 μ. μ.

☽ Πρῶτον τέταρτον
21, ὥρ. 3, λ. 29 μ. μ.

○ Πανσέληνος
28, ὥρ. 9, λ. 36 μ. μ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Πέ. Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἀπὸ Σαμαρειτῶν.
14	2	Πα. Ἡσυχίου καὶ Εὐθαλίας μαρτύρων.
15	3	Σά. Εὐτροπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου μαρτ., Θεοδωρήτου ὁσιομ.
16	4	Κυ. (Β' τῶν νηστειῶν.) Γρηγορίου Θεσσαλ. τοῦ Παλαμᾶ καὶ Γερασίμου ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
17	5	Δε. Κόνωνος ὁσιομάρτυρος καὶ Ἀρχελάου μάρτυρος.
18	6	Τρ. Ἀρκαδίου ὁσίου καὶ Εὐφροσύνου μάρτυρος.
19	7	Τε. Τῶν ἐν Χερσῶνι ἱερομαρτύρων Ἀγαθοδώρου, Βασιλέως, κλπ.
20	8	Πέ. Θεοφυλάκτου Νικομηδείας, Ἑρμοῦ ἀποστόλου, Δίωνος μάρτυρος.
21	9	Πα. ✝ Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 μαρτ. καὶ Καισαρίου ἀδελφοῦ Γρ. Θεολ.
22	10	Σά. Κοδράτου μάρτυρος τοῦ ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
23	11	Κυ. (Γ' τῶν νηστειῶν.) Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24	12	Δε. Γρηγορίου πάπα Ρώμης τοῦ Διαλόγου καὶ Θεοφάνους ὁμολογητοῦ.
25	13	Τρ. Πουπλίου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν ἱερομάρτυρος.
26	14	Τε. Εὐσχήμονος ἐπισκόπου Λαμψάκου καὶ Βενεδίκτου ὁσίου.
27	15	Πε. Ἀγαπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 7 μαρτύρων Ρωμύλου. Τιμολάου, κλπ. Ἀριστοβούλου ἐπισκόπου Βρεττανίας καὶ Νικάνδρου μάρτυρος.
28	16	Πα. Χριστοδούλου ὁσίου τοῦ ἐν Πάτμῳ καὶ Λεωνίδου μάρτυρος.
29	17	Σά. Ἀλεξίου καὶ Θεοστηρίκτου ὁσίων.
30	18	Κυ. (Δ' τῶν νηστειῶν.) Ἀκολουθία Ἰωάννου συγγραφέως τῆς Κλίμακος. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
31	19	Δε. Χρυσάνθου καὶ Δαρείας, Ἰάσωνος καὶ Ἱλαρίας μαρτύρων.

ΑΠΡΙΔΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Τρ. Τῶν ἐν τῇ μονῇ ἁγ. Σάββα ἀναιρ. πατέρων καὶ Ἐμμανουὴλ μάρτ.
2	21	Τε. Θωμᾶ πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Σεραπίωνος μάρτυρος.
3	22	Πέ. Βασιλείου ἱερομάρτυρος καὶ Καλλινίκης καὶ Δροσίδος μαρτύρων. (Ἀκολουθία Μ. Κανόνος.)
4	23	Πα. Νίκωνος ὁσιομάρτυρος.
5	24	Σά. Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου. Παρθενίου πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Ζαχαρίου ὁσίου.
6	25	Κυ. (Ε' τῶν νηστειῶν.) Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ τῆς Θεοτόκου.
7	26	Δε. Μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
8	27	Τρ. Ματρώνης μάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.
9	28	Τε. Ἱλαρίωνος τοῦ νέου καὶ Ἡρωδίωνος τοῦ ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
10	29	Πέ. Μάρκου ἐπισκόπου Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόνου.
11	30	Πα. Εὐβούλης μητρὸς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
12	31	Σά. Τοῦ Λαζάρου. Ὑπατίου ἐπ. Γαγγρῶν, Ἀκακίου ἐπ. Μελετινῆς.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον
8, ὥρ. 1, λ. 9 π. μ.

● Νέα Σελήνη
15, ὥρ. 7, λ. 44 π. μ.

☽ Πρῶτον τέταρτον
21, ὥρ. 11, λ. 13 μ. μ.

○ Πανσέληνος
29, ὥρ. 1, λ. 40 μ. μ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Κυ. (ΣΤ' τῶν νηστειῶν.) Τῶν Βαΐων. Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
14	2	Δε. (Ἑβδομὰς τῶν παθῶν.) Τίτου ὁσίου.
15	3	Τρ. Νικήτα ὁσίου καὶ Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου.
16	4	Τε. Πλάτωνος καὶ Ζωσιμᾶ ὁσίων.
17	5	Πέ. Θεοδώρας ὁσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Πομπηίου μάρτυρος.
18	6	Πα. Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
19	7	Σά. Καλλιοπίου μάρτυρος, Γεωργίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης.
20	8	Κυ. Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.
21	9	Δε. (Ἑβδομὰς τῆς Διακαινησίμου.) Εὐψυχίου μάρτ. τοῦ ἐν Καισαρ.
22	10	Τρ. Τερεντίου, Ἀφρικανοῦ, Μαξιμίου καὶ Πομπηίου μαρτύρων.
23	11	Τε. Ἀντίπα ἐπισκόπου Περγάμου ἱερομάρτυρος.
24	12	Πέ. Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου.
25	13	Πα. Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Μαρτίνου πάπα Ρώμης ὁμολογητοῦ.
26	14	Σά. Ἀριστάρχου, Πούδη καὶ Τροφίμου τῶν ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
27	15	Κυ. Τοῦ Θωμᾶ. Λεωνίδου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
28	16	Δε. Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτύρων.
29	17	Τρ. Νίκης, Γαλήνης, Καλλίδος, Νουνεχίας, Βασιλίσσης καὶ Θεοδώρας μαρτύρων.
30	18	Τε. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Χαλκηδόνος.

ΜΑΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Πέ. Τρύφωνος πατρ. Κων/πόλεως, Σωκράτους καὶ Διονυσίου μαρτύρ.
2	20	Πα. Ζακχαίου τοῦ ἀποστόλου.
3	21	Σά. Μαξιμιανοῦ πατρ. Κων/πόλεως καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
4	22	Κυ. Τῶν Μυροφόρων. Ναθαναὴλ τοῦ ἀποστ. καὶ Νεάρχου μάρτυρος.
5	23	Δε. † Γεωργίου μεγαλομάρτυρος.
6	24	Τρ. Ἐλισάβετ ὁσίας, Δούκα Μιτυληναίου νεομάρτυρος.
7	25	Τε. Μάρκου τοῦ ἀποστόλου, Μακεδονίου πατρ. Κωνσταντινουπόλεως.
8	26	Πέ. Βασιλέως ἐπισκόπου Ἀμασείας ἱερομάρτυρος.
9	27	Πα. Συμεὼν ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων ἱερομάρτυρος.
10	28	Σά. Τῶν ἐν Κυζίκῳ ἐννέα μαρτύρων Θεόγνιδος, Ἀντιπάτρου κλπ.
11	29	Κυ. Τοῦ Παραλύτου. Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν ἐκ τῶν ο' ἀποστ.
12	30	Δε. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου, ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἀργυρῆς νεομάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον
6, ὥρ. 5, λ. 51 μ. μ.

● Νέα Σελήνη
13, ὥρ. 4, λ. 54 μ. μ.

☽ Πρῶτον τέταρτον
20, ὥρ. 8, λ. 4 π. μ.

○ Πανσέληνος
28, ὥρ. 6, λ. 4 π. μ.

ΜΑΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Τρ. Ἱερεμίου τοῦ προφήτου
14	2	Τε. Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Η' Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Ἑσπέρου καὶ Ζωῆς μαρτύρων.
15	3	Πέ. Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτύρων.
16	4	Πα. Πελαγίας μάρτυρος.
17	5	Σά. Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
18	6	Κυ. Τῆς Σαμαρειτιδος. Ἰὼβ τοῦ δικαίου καὶ πολυάθλου.
19	7	Δε. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ καὶ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων.
20	8	Τρ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.
21	9	Τε. Ἡσαΐου τοῦ προφήτου καὶ Χριστοφόρου μεγαλομάρτυρος.
22	10	Πέ. Σίμωνος ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ.
23	11	Πα. Ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων Κων/πόλεως καὶ Ἀργυροῦ νεομάρτυρος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
24	12	Σά. Γερμανοῦ Κων/πόλεως, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου.
25	13	Κυ. Τοῦ Τυφλοῦ. Γλυκερίας μάρτυρος.
26	14	Δε. Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ, Θεράποντος ἱερομάρτυρος.
27	15	Τρ. Παχωμίου τοῦ Μεγάλου, Ἀγιλλίου ἐπισκόπου Λαρίσσης.
28	16	Τε. Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
29	17	Πέ. Τῆς ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας τῶν ἀποστόλων,
30	18	Πα. Στεφάνου Κ/πόλεως, Ἰουλίας, Κλαυδίας καὶ τῶν λοιπῶν 7 μαρ. γυν.
31	19	Σά. Πατρικίου ἐπισκόπου Προύσης ἱερομάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ΙΟΥΝΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Κυ. Μνήμη τῶν 318 θεοφόρων πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ Θαλαλαίου μάρτυρος.
2	21	Δε. † Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν ἰσαποστόλων βασιλέων.
3	22	Τρ. Κόδρου μάρτυρος.
4	23	Τε. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.
5	24	Πέ. Συμεὼν ὁσίου τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει.
6	25	Πα. Η' γ' εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
7	26	Σά. Τῶν Κεκοιμημένων. Κάρπου τοῦ ἐκ τῶν ο' καὶ Ἀλφαίου ἀποστ.
8	27	Κυ. Τῆς ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Ἑλλάδίου ἱερομάρτυρος.
9	28	Δε. Τῆς ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ. Εὐτυχοῦς ἐπισκόπου Μελετινῆς ἱερομάρτυρος, Ἑλικωνίδος μάρτυρος.
10	29	Τρ. Ἀλεξάνδρου πατρ. Ἀλεξανδρείας, Θεοδοσίας ὁσιομ. τῆς Κων/λίτιδος.
11	30	Τε. Ἰσαακίου ὁσίου.
12	31	Πέ. Ἑρμείου μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον
6, ὥρ. 6, λ. 51 π. μ.

● Νέα Σελήνη
13, ὥρ. 0, λ. 33 π. μ.

☽ Πρῶτον τέταρτον
19, ὥρ. 6, λ. 53 μ. μ.

○ Πανσέληνος
27, ὥρ. 9, λ. 46 μ. μ.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Πα. Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ Θεσπεσίου μαρτύρων.
14	2	Σά. Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὁμολογητοῦ.
15	3	Κυ. Τῶν Ἁγίων Πάντων. Λουκιλλιανοῦ καὶ Παύλης μαρτύρων.
16	4	Δε. Μητροφάνους πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. (Ἀρχὴ τῆς νηστείας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἡμέρας 25.)
17	5	Τρ. Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου.
18	6	Τε. Γελασίου μάρτυρος.
19	7	Πέ. Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας.
20	8	Πα. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου, Καλλιόπης μάρτυρος καὶ Μελανίας ὁσίας.
21	9	Σά. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
22	10	Κυ. Ἀπόλλωνος καὶ Ἀλεξίου ἐπισκόπων.
23	11	Δε. Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων.
24	12	Τρ. Ὀνουφρίου ὁσίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀντωνίνης μάρτυρος.
25	13	Τε. Ἀκυλίνης μάρτυρος.
26	14	Πέ. Μεθοδίου πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου.
27	15	Πα. Ἁμὼς τοῦ προφήτου καὶ Νερσῆ μάρτυρος.
28	16	Σά. Τύχωνος ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος τῆς ἐν Κύπρῳ.
29	17	Κυ. Μανουὴλ μάρτυρος.
30	18	Δε. Λεοντίου καὶ Αἰθερίου μαρτύρων.

ΙΟΥΛΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Τρ. Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου καὶ Παϊσίου τοῦ Μεγάλου, ὁσίου.
2	20	Τε. Μεθοδίου ἐπισκόπου Πατάρων ἱερομάρτυρος.
3	21	Πέ. Ἰουλιανοῦ τοῦ Ταρσέως μάρτυρος.
4	22	Πα. Εὐσεβίου ἐπισκόπου Σαμωσάτων.
5	23	Σά. Ἀριστοκλέους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
6	24	Κυ. Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Παναγιώτου νεομάρτυρος.
7	25	Δε. Φεβρωνίας ὁσιομάρτυρος.
8	26	Τρ. Δαυὶδ ὁσίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
9	27	Τε. Σαμψὼν ὁσίου τοῦ Ξενοδόχου.
10	28	Πέ. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
11	29	Πα. † Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων.
12	30	Σά. † Μνήμη τῶν δώδεκα ἀποστόλων.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον	☽ Πρῶτον τέταρτον
4, ὥρ. 4, λ. 31 μ. μ.	18, ὥρ. 8, λ. 11 π. μ.
● Νέα Σελήνη	○ Πανσέληνος
11, ὥρ. 7, λ. 29 π. μ.	26, ὥρ. 0, λ. 7 μ. μ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Κυ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων.
14	2	Δε. Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου ἐπὶ Λέοντος τοῦ Μεγάλου.
15	3	Τρ. Ἀνατολίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ὑακίνθου μάρτυρος.
16	4	Τε. Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
17	5	Πέ. Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λαμπαδοῦ ὁσίων.
18	6	Πα. Σισώη ὁσίου τοῦ Μεγάλου καὶ Λουκίας μάρτυρος.
19	7	Σά. Εὐαγγέλου μάρτυρος καὶ Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.
20	8	Κυ. Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
21	9	Δε. Παγκρατίου ἐπισκόπου Ταυρομενίας τῆς ἐν Σικελίᾳ, ἱερομάρτυρος.
22	10	Τρ. Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας με′ καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ ἐκ Σάρδεων μαρτύρων.
23	11	Τε. Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
24	12	Πέ. Πρόκλου, Ἱλαρίου καὶ Βερονίκης μαρτύρων.
25	13	Πα. Μνήμη τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
26	14	Σά. Ἀκύλα τοῦ ἐκ τῶν ο′ ἀποστόλων, Ἰωσὴφ ἀρχιεπ. Θεσσαλονίκης.
27	15	Κυ. Μνήμη τῶν 630 θεοφόρων πατέρων τῆς ἐν Χαλκηδόνι δ′ οἰκουμενικῆς συνόδου. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης τῶν μαρτύρων.
28	16	Δε. Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
29	17	Τρ. Μαρίνης μεγαλομάρτυρος.
30	18	Τε. Αἰμιλιανοῦ καὶ Οὐαλεντίνης μαρτύρων.
31	19	Πέ. Τῶν ὁσίων Δίου καὶ Μακρίνης ἀδελφῆς τοῦ Μ. Βασιλείου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Πα. † Ἠλιοὺ τοῦ προφήτου.
2	21	Σά. Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ.
3	22	Κυ. Μαρίας Μαγδαληνῆς τῆς Μυροφόρου.
4	23	Δε. Φωκᾶ ἐπισκόπου Σινώπης ἱερομ. καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.
5	24	Τρ. Χρηστίνης μεγαλομάρτυρος.
6	25	Τε. Ἡ κοίμησις τῆς Θεομ. Ἄννης. Ὀλυμπιάδος καὶ Εὐπραξίας ὁσίων.
7	26	Πέ. Ἑρμολάου, Ἑρμίππου. Ἑρμοκράτους καὶ Ὡραιοζήλης μαρτύρων καὶ Παρασκευῆς ὁσίας.
8	27	Πα. † Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος.
9	28	Σά. Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ ἀποστόλων.
10	29	Κυ. Κωνσταντίνου πατρ. Κων/πόλεως. Καλλινίκου, Θεοδότης μαρτύρων.
11	30	Δε. Ἐπαινετοῦ καὶ Ἀνδρονίκου τῶν ἐκ τῶν ο′ ἀποστόλων.
12	31	Τρ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Βλαχέρναις ναοῦ. Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον	☽ Πρῶτον τέταρτον
3, ὥρ. 11, λ. 35 μ. μ.	17, ὥρ. 11, λ. 38 μ. μ.
● Νέα Σελήνη	○ Πανσέληνος
10, ὥρ. 2, λ. 50 μ. μ.	26, ὥρ. 1, λ. 3 π. μ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Τε. Μνήμη τῶν 7 Μακκαβαίων μαρτύρ., τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Ἐλεαζάρου καὶ τῆς μητρὸς Σολομονῆς. (Ἀρχὴ νηστείας τῆς Θεοτόκου.)
14	2	Πέ. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως.
15	3	Πα. Στεφάνου πάπα Ρώμης, Σαλώμης τῆς Μυροφόρου, Θεοκλητοῦς ὁσ.
16	4	Σά. Τῶν ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ.
17	5	Κυ. Εὐσιγνίου μάρτυρος.
18	6	Δε. Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ τοῦ Χριστοῦ.
19	7	Τρ. Ναρκίσσου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, Ἀστερίου ὁσιομάρτυρος, Ποταμίας μάρτυρος καὶ Δομετίου τοῦ Σημειοφόρου.
20	8	Τε. Αἰμιλιανοῦ ἐπισκόπου Κυζίκου, Μύρωνος ἐπισκόπου Κρήτης καὶ Τριανταφύλλου νεομάρτυρος.
21	9	Πέ. Ματθία τοῦ ἀποστόλου.
22	10	Πα. Ξύστου πάπα Ρώμης, Λαυρεντίου καὶ Ἱππολύτου μαρτύρων.
23	11	Σά. Εὔπλου μεγαλομάρτυρος.
24	12	Κυ. Φωτίου καὶ Ἀνικήτου μαρτύρων.
25	13	Δε. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Εἰρήνης τῆς βασιλίσσης.
26	14	Τρ. Μιχαίου τοῦ προφήτου.
27	15	Τε. Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ τῆς Θεοτόκου.
28	16	Πέ. Ἀλκιβιάδου, Σταματίου καὶ Διομήδους μαρτύρων.
29	17	Πα. Στράτωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
30	18	Σά. Ἰωάννου καὶ Γεωργίου πατρ. Κων/πόλεως. Φλώρου καὶ Λαύρου μαρ.
31	19	Κυ. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου, μεγαλομάρτυρος.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Δε. Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
2	21	Τρ. Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτυρος.
3	22	Τε. Ἀγαθονίκου μάρτυρος.
4	23	Πέ. Καλλινίκου πατρ. Κων/πόλεως, Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λουγδούνων.
5	24	Πα. Εὐτυχοῦς, μαθητοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, μάρτυρος.
6	25	Σά. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου τῶν ἀποστόλων.
7	26	Κυ. Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτύρων.
8	27	Δε. Ποιμένος ὁσίου.
9	28	Τρ. Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
10	29	Τε. † Ἡ ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. (Νηστεία.) Ἀριστείδου τοῦ Ἀθηναίου, ὁμολογητοῦ.
11	30	Πέ. Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου τοῦ Νέου, πατριαρ. Κων/πόλεως.
12	31	Πα. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ ἁγίᾳ Σορῷ.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

☾ Τελ. τέταρτον
2, ὥρ. 5, λ. 4 π. μ.
● Νέα Σελήνη
8, ὥρ. 11, λ. 50 μ. μ.
◑ Πρῶτον τέταρτον
16, ὥρ. 5, λ. 38 μ. μ.

○ Πανσέληνος
24, ὥρ. 0, λ. 52 μ. μ.
☾ Τελ. τέταρτον
31, ὥρ. 10, λ. 13 π. μ.

—

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Σά. † Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου καὶ ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισυμβάντος ἐμπρησμοῦ ἐν ἔτει 450.
14	2	Κυ. Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ πατρ. Κων/πόλεως, Μάμαντος μάρτυρος.
15	3	Δε. Ἀνθίμου ἐπ. Νικομηδείας, Ἀριστίωνος ἐπ. Ἀλεξανδρείας.
16	4	Τρ. Βαβύλα ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἱερομάρτυρος, Μωϋσέως τοῦ Θεόπτου καὶ Ἑρμιόνης μάρτυρος.
17	5	Τε. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.
18	6	Πέ. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύματος τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.
19	7	Πα. Σώζοντος μάρτυρος, Εὐόδου καὶ Ὀνησιφόρου τῶν ἀποστόλων.
20	8	Σά. Τὸ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ τῆς Θεοτόκου.
21	9	Κυ. Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης τῶν θεοπατόρων.
22	10	Δε. Ἀπελλοῦ, Λουκᾶ καὶ Κλήμεντος τῶν ἀποστόλων.
23	11	Τρ. Θεοδώρας ὁσίας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Εὐανθίας μάρτυρος.
24	12	Τε. Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος.
25	13	Πέ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Κορνηλίου ἑκατοντάρχου.
26	14	Πα. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ τοῦ τιμίου Σταυροῦ. (Νηστεία.)
27	15	Σά. Νικήτα μάρτυρος καὶ Φιλοθέου ὁσίου.
28	16	Κυ. Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
29	17	Δε. Σοφίας μάρτυρος καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης. Ἀγαθοκλείας καὶ Παντολέοντος μαρτύρων.
30	18	Τρ. Εὐμενίου ἐπισκόπου Γορτύνης καὶ Ἀριάδνης μάρτυρος.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Τε. Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρων.
2	20	Πέ. Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος καὶ Θεοπίστης τῆς συμβίου.
3	21	Πα. Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
4	22	Σά. Φωκᾶ ἐπισκόπου Σινώπης, ἱερομάρτυρος, καὶ Ἰσαὰκ μάρτυρος.
5	23	Κυ. Ἡ σύλληψις τοῦ Προδρόμου. Πολυξένης καὶ Ξανθίππης ὁσίων.
6	24	Δε. Θέκλης πρωτομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου.
7	25	Τρ. Εὐφροσύνης ὁσίας καὶ ἀνάμνησις τοῦ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Νέου ἐπισυμβάντος μεγάλου σεισμοῦ.
8	26	Τε. † Ἡ μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
9	27	Πέ. Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μ0′ μαρτύρων.
10	28	Πα. Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ καὶ Βαρούχ τοῦ προφήτου.
11	29	Σά. Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.
12	30	Κυ. Γρηγορίου ἐπισκόπου τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, ἱερομάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

● Νέα Σελήνη
7, ὥρ. 11, λ. 33 π. μ.
◑ Πρῶτον τέταρτον
15, ὥρ. 0, λ. 17 μ. μ.

○ Πανσέληνος
22, ὥρ. 11, λ. 56 μ. μ.
☾ Τελ. τέταρτον
29, ὥρ. 4, λ. 26 μ.μ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Δε. Ἀνανίου τοῦ ἐκ τῶν ο′ καὶ Ρωμανοῦ ὁσίου τοῦ Μελῳδοῦ.
14	2	Τρ. Κυπριανοῦ ἱερομ., Ἰουστίνης μάρτ. καὶ Θεοφίλου ὁμολογητοῦ.
15	3	Τε. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἱερομάρτυρος.
16	4	Πέ. Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
17	5	Πα. Χαριτίνης μάρτυρος.
18	6	Σά. Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
19	7	Κυ. Σεργίου καὶ Βάκχου μαρτύρων καὶ Πολυχρονίου ἱερομάρτυρος.
20	8	Δε. Πελαγίας ὁσίας.
21	9	Τρ. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου.
22	10	Τε. Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρτύρων.
23	11	Πέ. Φιλίππου τοῦ ἐκ τῶν ο′ ἀποστόλων. Νεκταρίου, Ἀρσακίου καὶ Σισινίου πατριαρχῶν Κων/πόλεως. Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
24	12	Πα. Ἀνδρομάχου καὶ Διοδώρου μαρτύρων.
25	13	Σά. Ἀντιγόνου, Ἀγαθοδώρου, Ἀγαθονίκης καὶ Χρυσῆς μαρτύρων.
26	14	Κυ. Μνήμη τῶν θεοφ. πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β′ ἐν ἔτει 787 συνελθούσης ζ′ οἰκουμενικῆς συνόδου. Κοσμᾶ τοῦ Ποιητοῦ.
27	15	Δε. Λουκιανοῦ μάρτυρος.
28	16	Τρ. Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου, μάρτυρος.
29	17	Τε. Ὡσηὲ τοῦ προφήτου.
30	18	Πέ. Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Μαρίνου μάρτυρος.
31	19	Πα. Ἰωὴλ τοῦ προφήτου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Σά. Ἀρτεμίου μεγαλομάρτυρος, Γερασίμου τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Ματρώνης τῆς Χιοπολίτιδος.
2	21	Κυ. Ἱλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
3	22	Δε. Ἀβερκίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως.
4	23	Τρ. Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ Ἰγνατίου πατριάρχου Κων/πόλεως.
5	24	Τε. Ἀρέθα μεγαλομάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6	25	Πέ. Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρτύρων.
7	26	Πα. ✝ Δημητρίου μεγαλομ., ἀνάμν. τοῦ ἐν ἔτει 741 συμβάντος σεισμοῦ.
8	27	Σά. Κυριακοῦ πατρ. Κων/πόλεως καὶ Νέστορος μάρτυρος.
9	28	Κυ. Ἀθανασίου πατρ. Κων/πόλεως τοῦ ἐν Ἄθῳ ἀσκήσαντος, Τερεντίνου καὶ Νεονίλλης μαρτύρων.
10	29	Δε. Ἀναστασίας ὁσιομ. τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου ὁσίου.
11	30	Τρ. Κλεόπα ἀποστ., Ἰωσὴφ Κων/πόλεως, Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρ.
12	31	Τε. Στάχυος, α′ μετὰ τὸν ἀπόστολον Ἀνδρέαν, ἐπισκόπου Κων/πόλεως καὶ Ἐπιμάχου μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
7, ὥρ. 2, λ. 28 π. μ.	22, ὥρ. 10, λ. 33 π. μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
15, ὥρ. 6, λ. 51 π. μ.	29, ὥρ. 1, λ. 9 π. μ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Πέ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων.
14	2	Πα. Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
15	3	Σά. Ἀειθαλᾶ μάρτυρος.
16	4	Κυ. Ἰωαννικίου τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου καὶ Ἑρμαίου ἱερομαρτ.
17	5	Δε. Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μαρτύρων.
18	6	Τρ. Παύλου πατριάρχου Κων/πόλεως, ὁμολογητοῦ.
19	7	Τε. Τῶν ἐν Μελετινῇ λγ′ μαρτύρων Ἱέρωνος καὶ τῶν λοιπῶν.
20	8	Πέ. ✝ Μνήμη τῶν ἀρχιστρατήγων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τῶν λοιπῶν ἀσωμάτων δυνάμεων.
21	9	Πα. Ὀνησιφόρου καὶ Πορφυρίου μαρτύρων, Ματρώνης ὁσίας καὶ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ.
22	10	Σά. Ὀρέστου μάρτυρος.
23	11	Κυ. Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων.
24	12	Δε. Ἰωάννου Ἐλεήμονος ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Νείλου ὁσίου.
25	13	Τρ. ✝ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
26	14	Τε. ✝ Φιλίππου τοῦ ἐκ τῶν ιβ′ ἀποστόλων καὶ Κωνσταντίνου νεομάρτυρος τοῦ Ὑδραίου.
27	15	Πέ. Τῶν βασιλέων Ἰουστίνου καὶ Θεοδώρας. (Ἀρχὴ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων.)
28	16	Πα. Ματθαίου τοῦ εὐαγγελιστοῦ.
29	17	Σά. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας καὶ Γενναδίου α′ μετὰ τὴν ἅλωσιν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
30	18	Κυ. Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτύρων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Δε. Ἀββιοὺ τοῦ προφήτου.
2	20	Τρ. Πρόκλου πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.
3	21	Τε. Τὰ ΕΙΣΟΔΙΑ τῆς Θεοτόκου.
4	22	Πέ. Φιλήμονος, Ἀπφίας, Ἀρχίππου καὶ Ὀνησίμου τῶν ἀποστόλων.
5	23	Πα. Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου, Γρηγορίου ἐπ. Ἀκραγαντίνων.
6	24	Σά. Κλήμεντος πάπα Ρώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.
7	25	Κυ. ✝ Αἰκατερίνης καὶ Μερκουρίου Μεγαλομαρτύρων.
8	26	Δε. Στυλιανοῦ ὁσίου.
9	27	Τρ. Ἰακώβου μεγαλομάρτυρος τοῦ Πέρσου.
10	28	Τε. Στεφάνου τοῦ Νέου καὶ Εἰρηνάρχου μάρτυρος.
11	29	Πέ. Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ Φαίδρου μάρτυρος.
12	30	Πα. ✝ Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ἀποστόλου.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
5, ὥρ. 8, λ. 8 μ. μ.	20, ὥρ. 8, λ. 56 μ. μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
14, ὥρ. 0, λ. 12 π. μ.	27, ὥρ. 1, λ. 27 μ. μ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ν.	Π.	
13	1	Σά. Ναοὺμ τοῦ προφήτου καὶ Φιλαρέτου τοῦ Ἐλεήμονος.
14	2	Κυ. Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου.
15	3	Δε. Σοφονίου τοῦ προφήτου καὶ Ἀγγελῆ νεομάρτυρος.
16	4	Τρ. Βαρβάρας μεγαλομ., Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Σεραφεὶμ ἱερομ.
17	5	Τε. Σάββα τοῦ Θεοφόρου καὶ Διογένους μάρτυρος.
18	6	Πέ. ✝ Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας.
19	7	Πα. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων καὶ Ἀθηνοδώρου μάρτυρος.
20	8	Σά. Σωσθένους τοῦ ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
21	9	Κυ. Ἡ σύλληψις τῆς Θεομήτορος Ἄννης.
22	10	Δε. Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου μαρτύρων.
23	11	Τρ. Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου, ὁσίου.
24	12	Τε. ✝ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος τῆς ἐν Κύπρῳ.
25	13	Πέ. Εὐστρατίου, Αὐξεντίου καὶ Λουκίας μαρτύρων.
26	14	Πα. Θύρσου, Λευκίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
27	15	Σά. Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καὶ Σωσάννης ὁσιομάρτυρος.
28	16	Κυ. Τῶν κατὰ σάρκα προπατόρων τοῦ Κυρίου. Ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ Θεοφανοῦς τῆς βασιλίσσης.
29	17	Δε. Δανιὴλ τοῦ προφήτου μετὰ τῶν τριῶν παίδων καὶ Διονυσίου τοῦ ἐκ Ζακύνθου.
30	18	Τρ. Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτύρων.
31	19	Τε. Βονιφατίου μάρτυρος.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Πέ. Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος τοῦ Θεοφόρου.
2	21	Πα. Θεριστοκλέους καὶ Ἰουλιανῆς μαρτύρων.
3	22	Σά. Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, μεγαλομάρτυρος.
4	23	Κυ. Μνήμη πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Θεῷ εὐαρεστησάντων ἀπὸ Ἀδὰμ ἄχρι καὶ Ἰωσὴφ τοῦ Μνήστορος κατὰ τὴν τοῦ εὐαγγ. Λουκᾶ γενεαλογίαν, ὁμοίως καὶ τῶν προφητῶν καὶ προφητίδων.
5	24	Δε. Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
6	25	Τρ. Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
7	26	Τε. ✝ Μνήμη τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδεων.
8	27	Πέ. ✝ Στεφάνου πρωτομάρτυρος.
9	28	Πα. Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ δισμυρίων μαρτύρων καὶ Δόμνης μάρτυρος.
10	29	Σά. Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρεθέντων 14 χιλιάδων νηπίων.
11	30	Κυ. Ἀνυσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ μάρτυρος.
12	31	Δε. Μελάνης ὁσίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ὀλυμπιοδώρας μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
5, ὥρ. 3, λ. 21 μ. μ.	20, ὥρ. 7, λ. 23 π. μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
13, ὥρ. 3, λ. 18 μ. μ.	27, ὥρ. 0, λ. 6 π. μ.

ΕΟΡΤΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΑΙ.

Π.	Ν.		
20	1	Ἰανουαρίου	Τρ. Ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ (Circoncision).
25	6	»	Κυ. Τὰ Θεοφάνεια (Epiphanie).
15	27	»	Κυ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (S[t] Jean Chrysostôme).
21	2	Φεβρουαρ.	Σά. Ἡ Ὑπαπαντὴ (Purification).
29	10	»	Κυ. Ἑβδόμη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Septuagésime).
5	17	»	Κυ. Ἕκτη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Sexagésime).
12	24	»	Κυ. Πέμπτη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Quinquagésime).
14	26	»	Τρ. Τελευταία τῆς Ἀπόκρεω (Mardi-Gras).
15	27	»	Τε. Ἀρχὴ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς (Cendres).
19	2	Μαρτίου	Κυ. Πρώτη τῶν νηστειῶν (1[er] Dimanche du Carême).
22	5	»	Τε. } Νηστεία τριήμερος τοῦ ἔαρος (Quatre-Temps *).
24	7	»	Πα. }
25	8	»	Σά. }
26	9	»	Κυ. Δευτέρα τῶν νηστειῶν (2[me] Dimanche du Carême).
4	16	»	Κυ. Τρίτη τῶν νηστειῶν (3[me] Dimanche du Carême).
7	19	»	Τε. Ἰωσὴφ τοῦ μνήστορος (S[t] Joseph, époux de la S[te] V.).

(*) Ἡ νηστεία αὕτη, τελουμένη κατὰ τὰς τέσσαρας τοῦ ἔτους ὥρας, δι' ὃ καὶ καλεῖται Quatre-Temps, καὶ ἀρχομένη πάντοτε ἀπὸ ἡμέρας Τετάρτης, διατάσσεται : ἡ τοῦ ἔαρος τῇ β' ἑβδομάδι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἡ τοῦ θέρους τῇ ἑβδομάδι τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ τοῦ φθινοπώρου τῇ γ' ἑβδομάδι τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ τοῦ χειμῶνος τῇ πρὸ τῶν Χριστουγέννων τελευταίᾳ ἑβδομάδι.

Π.	Ν.			
11	23	Μαρτίου	Κυ.	Τετάρτη τῶν νηστειῶν (4me Dimanche du Carême).
13	25	»	Τρ.	Ὁ Εὐαγγελ. τῆς Θεοτόκου (Annonciation).
18	30	»	Κυ.	Τοῦ Πάθους (Dimanche de la Passion).
25	6	Ἀπριλίου	Κυ.	Τῶν Βαΐων (Dimanche des Rameaux).
1	13	»	Κυ.	Πάσχα (Pâques).
10	22	Μαΐου	Πέ.	Τῆς Ἀναλήψεως (Ascension).
20	1	Ἰουνίου	Κυ.	Τῆς Πεντηκοστῆς (Pentecôte).
21	2	»	Δε.	
23	4	»	Τε.	Νηστεία τριήμερος τοῦ θέρους (Quatre-Temps).
25	6	»	Πα.	
26	7	»	Σά.	
27	8	»	Κυ.	Τῆς Ἁγίας Τριάδος (Dimanche de la Trinité).
31	12	»	Πε.	Τῆς Ἁγίας Δωρεᾶς (Fête-Dieu).
12	24	»	Τρ.	Ἡ Γέννησις τοῦ Προδρόμου (Nativité de St Jean Baptiste).
17	29	»	Κυ.	Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἀποστόλων (Saint Pierre et St Paul).
3	15	Αὐγούστου	Πα.	Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (Assomption de la Ste V.).
4	16	»	Σά.	St Roch.
27	8	Σεπτεμβρ.	Δε.	Ἡ Γέν. τῆς Θεοτόκου (Nativité de la Ste V.).
2	14	»	Κυ.	Ἡ Ὕψωσις τοῦ Σταυροῦ (Exaltation de la Ste Croix).
5	17	»	Τε.	Νηστεία τριήμερος τοῦ φθινοπώρου (Quatre-Temps).
7	19	»	Πα.	
8	20	»	Σά.	
25	7	Ὀκτωβρίου	Τρ.	Notre-Dame du Rosaire. (*)

(*) Ἡ ἑορτὴ αὕτη συνέστη ὑπὸ τῶν παπῶν τῆς Ρώμης πρὸς ἀνάμνησιν τῶν θαυμασίων τοῦ Χριστιανισμοῦ, συντελεσθέντων τῇ προστασίᾳ τῆς Θεοτόκου. Πανηγυρίζεται δ' αὕτη ἐξόχως ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καθ' ἣν διὰ μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς λιτανεύεται ἡ ἐκεῖ ἐναποτεθειμένη ἐν ἀγάλματι εἰκὼν τῆς Θεοτόκου.

Π.	Ν.			
20	1	Νοεμβρίου	Σά.	Τῶν Ἁγίων Πάντων (Toussaint).
21	2	»	Κυ.	Τῶν Κεκοιμημένων (Trépassés).
18	30	»	Κυ.	Πρώτη τῆς πρὸ τῶν Χριστουγέννων νηστείας (1er Dimanche de l'Avent).
24	6	Δεκεμβρίου	Σά.	Τοῦ Ἁγίου Νικολάου (St Nicolas).
26	8	»	Δε.	Ἡ Σύλληψις τῆς Παρθένου Conception).
5	17	»	Τε.	Νηστεία τριήμερος τοῦ χειμῶνος (Quatre-Temps).
7	19	»	Πα.	
8	20	»	Σά.	
13	25	»	Πέ.	Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Noël).
14	26	»	Πα.	Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος (St Etienne).

ΕΟΡΤΑΙ ΑΡΜΕΝΙΚΑΙ.

1	Ἰανουαρίου	Κυ.	Γκαγὰντ (Νέον Ἔτος).
6	»	Πα.	Τζουνοὺντ καὶ Μιγκιρτουτιοὺν (Γέννησις καὶ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
7	»	Σά.	Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
13	»	Πα.	Ἀνβαναγκοσιουτιοὺν (ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ).
30	»	Δε.	Μπὰκ Ἀρατσαβουρὰτς (νηστεία πενταήμερος).
14	Φεβρουαρίου	Τρ.	Διὰρν Ἰνταρὰτς (ἡ Ὑπαπαντή).
7	Ἀπριλίου	Σά.	Ἀβεδοὺμ (ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου).
1	»	Κυ.	Τζαγκαζὰρτ (τῶν Βαΐων).
8	»	Κυ.	Ζαδδὶκ (Πάσχα).
15	»	Κυ.	Νὸρ Γκυραγγὴ (Νέα Κυριακή, ἤτοι τοῦ Θωμᾶ).
17	Μαΐου	Πέ.	Χαμπαρτσοὺν (τῆς Ἀναλήψεως).

27 Ἰουνίου Κυ. Χοκκεκαλοὺστ Πεντηκοστὲ (τῆς Πεντηκοστῆς).
23 » Σά. Κρηκὸρ Λουσαβορὶτς (Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ). Προηγοῦνται πέντε ἡμέραι νηστείας.
15 Ἰουλίου Κυ. Βαρταβὰρ (ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
16 » Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
12 Αὐγούστου Κυ. Βεραποχούμουν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
13 » Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
8 Σεπτεμβρίου Σά. Τζουνσὺντ Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου).
16 » Κυ. Χὰτς Βερὰτς (ἡ Ὕψωσις τοῦ Σταυροῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
17 » Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
21 Νοεμβρίου Τε. Ἰντσαϊσύμουν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου).
9 Δεκεμβρίου Κυ. Χηγουτιοὺν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης).

Σημ. Αἱ λοιπαὶ κοιναὶ μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἑορταὶ ἑορτάζονται πκρ' Ἀρμενίοις πάντοτε κατὰ Κυριακήν.

ΠΑΣΧΑΛΙΑ.

1884

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	η′.	Ἡλίου κύκλοι	κη′.
Πάσχα Δυτικῶν	»	α′.	Σελήνης κύκλοι	α′.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	Μαρτίου	κθ′.	Σελήνης θεμέλιον	ιδ′.

1885

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Μαρτίου	κδ′.	Ἡλίου κύκλοι	α′.
Πάσχα Δυτικῶν			Σελήνης κύκλοι	β′.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	ιθ′.	Σελήνης θεμέλιον	κε′.

1886

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	ιγ′.	Ἡλίου κύκλοι	β′.
Πάσχα Δυτικῶν			Σελήνης κύκλοι	γ′.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	η′.	Σελήνης θεμέλιον	στ′.

1887

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	ε′.	Ἡλίου κύκλοι	γ′.
Πάσχα Δυτικῶν	Μαρτίου	κθ′.	Σελήνης κύκλοι	δ′.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	κδ′.	Σελήνης θεμέλιον	ιζ′.

1888

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	κδ′.	Ἡλίου κύκλοι	δ′.
Πάσχα Δυτικῶν	Μαρτίου	κ′.	Σελήνης κύκλοι	ε′.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	ιε′.	Σελήνης θεμέλιον	κη′.

ΠΡΟΕΜΠΤΩΣΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ. (*)

Εἰσί τινες οἱ ἀγνοοῦντες καὶ ἐρωτῶντες, πόθεν προκύπτει καὶ ποίαν σημασίαν ἔχει ὁ ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τοῦ Θεμελίου τῆς Σελήνης ἔξωθεν προσλαμβανόμενος καὶ συναριθμούμενος 3 ἀριθμός.

Πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας ταύτης σημειῶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀλίγα τινὰ ὑφηγούμενος περὶ τοῦ Θεμελίου τῆς Σελήνης πρότερον, πρὸς ὃ ἔχει τὴν ἀναφορὰν ὁ ἐν λόγῳ 3 ἀριθμός.

Ἡ ἑνδεκαήμερος διαφορὰ τοῦ ἡλιακοῦ πρὸς τὸ σεληνιακὸν ἔτος λέγεται ἐπακτὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ, αὕτη δὲ, πολλαπλασιαζομένη ἐπὶ ἕκαστον ἔτος τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος καὶ προσλαμβάνουσα τὸν 3 ἀριθμὸν, ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον Σελήνης Θεμέλιον, ὅπερ αὐξάνει κατὰ 11 ἡμέρας κατ' ἔτος, ἀφαιρουμένου πάντοτε τοῦ ὑπὲρ τριακοντάδα ἀθροίσματος, ὡς:

Κ. Σ. $1\times11=11$ Ἐπ. $\quad$ Κ.Σ. $2\times11=22$ Ἐπ.

$$\begin{array}{r} 3 \\ \hline 14 \text{ Θ. Σ.} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 3 \\ \hline 25 \text{ Θ. Σ.} \end{array}$$

Κ. Σ. $3\times11=33+3=36=6$ Θ. Σ.

$$\overline{30}$$

(*) Ἡ πολλῆς ἀξίας αὕτη πραγματεία τυγχάνει ἔργον τοῦ πολλοῦ περὶ τοὺς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς ΜΕΛΧΙΣΕΔΕΚ τοῦ Βατοπεδινοῦ, νομοφύλακος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Νάξου ὁρμωμένου. Μεταξὺ δὲ τῶν μεθόδων, ἃς ὁ ὀξυνούστατος μοναχὸς παρέχει ἐν αὐτῇ, οἷον περὶ εὑρέσεως τῆς νέας Σελήνης, τῆς ἡλικίας αὐτῆς κτλ., ἰδίᾳ σημειώσεως ἀξία ἐστὶν ἡ περὶ εὑρέσεως τῆς ἡμέρας πάσης οἱασδήποτε δεδομένης ἡμερομηνίας. Μετὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἀπέστειλεν ἡμῖν ὁ φίλος Μελχισεδὲκ καὶ ἑτέραν χρησιμωτάτην πραγματείαν περὶ Ὀλυμπιάδων. Ἀλλὰ ταύτης, ὡς ἐκ τοῦ ἐπισυναπτομένου μακροῦ πίνακος, πολὺν ἀπαιτοῦντος χρόνον πρὸς στοιχειοθέτησιν, τὴν δημοσίευσιν ἀναβάλλομεν εἰς τὸ προσεχὲς ἔτος, εὐχόμενοι ἵνα κατὰ τοῦτο ἴδῃ τὸ φῶς καὶ ἡ μεθοδικωτάτη ἀριθμητικὴ, ἣν ἀπὸ πολλοῦ ἐκπονεῖ ὁ περὶ τὰ μαθηματικὰ τρίβων φιλόπονος μοναχός.

Τὸ οὕτως ἀποτελούμενον Σ. Θ. οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ὁ ἀριθμὸς ὁ φανερόνων τὴν ἡλικίαν τῆς Σελήνης (τουτέστι πόσων ἡμερῶν εἶναι ἡ Σελήνη), κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ἢ τὴν πρώτην τοῦ Μαρτίου. (*)

Πρὸς εὕρεσιν τοίνυν τῶν Νουμηνιῶν, Πανσελήνων καὶ τῆς σεληνιακῆς ἡλικίας, κρατοῦμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τοῦ θεμελίου τῆς Σελήνης ὡς θεμέλιον καὶ βάσιν ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἔτους.

Οἱ φιλεπιστήμονες Ἕλληνες, διὰ τὸ παράλλαγμα τοῦ ἡλιακοῦ καὶ σεληνιακοῦ ἔτους, ἠγωνίσθησαν παντὶ σθένει νὰ ἐξακριβώσωσι διὰ τῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων τὰς περιόδους Ἡλίου καὶ Σελήνης, καὶ ἰσοχρονίσωσι δι' ἐμβολισμοῦ τὸ σεληνιακὸν ἔτος μὲ τὸ ἡλιακὸν, διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπενόησαν κατ' ἐποχὰς κύκλους ἢ περιόδους, τὴν διετηρίδα, τετραετηρίδα καὶ ὀκταετηρίδα, τὴν ὑπὸ τοῦ Κλεοστράτου Τενεδίου ἀστρονόμου ἐφευρεθεῖσαν.

Ὁ κύκλος τῶν 8 ἐτῶν, ὁ ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Κλεόστρατον Τενέδιον (ὀκταετηρὶς), περιεῖχε 2832 ἡμέρας ($8\times354=2832$), προστιθεμένου δὲ τρὶς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ κύκλου, δηλ. μετὰ τὸ γ', ε' καὶ η' ἔτος, ἑνὸς τριακονθημέρου μηνὸς ἀπετελεῖτο ἡ ποσότης 2922 ἡμερῶν ἀκριβῶς ἴση ὀκτὼ ἡμετέροις ἐνιαυτοῖς, προσλογιζομένων καὶ τῶν δύο Βισέκτων· ἡ σχέσις τοῦ σεληνιακοῦ ἐνιαυτοῦ πρὸς τὸν δρόμον τοῦ Ἡλίου καὶ πρὸς τὸν ἡμέτερον ἰουλιακὸν ἐνιαυτὸν ἦτο, πρὸς τὸ τέλος ἑκάστης ὀκταετίας, ἡ αὐτὴ σχεδὸν οἵα καὶ περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κύκλου. Ὁ σκοπὸς δὲ ὅλων τούτων τῶν περιόδων καὶ κύκλων ἦτο νὰ συμβιβάσωσι τὴν κατὰ σεληνιακοὺς μῆνας διαίρεσιν μὲ τὴν πορείαν τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους, διὰ προσθήκης ἐμβολίμων ἡμερῶν· ἀλλὰ διὰ τὰς ἀναφυομένας ἀνωμαλίας περὶ τὴν ἐπένθεσιν τῶν ἐμβολίμων ἡμερῶν εἰς τοὺς σεληνιακοὺς μῆνας ὁ ἐν λόγῳ σκοπὸς ἀπέβη δισέφικτος (Λεξ. Σκαρ. Βυζ. σελ. 1588).

(*) Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Μαρτίου ὡς πρώτου τῆς κοσμογονίας μηνὸς, καθ' ὃν ἐκτίσθησαν ταυτοχρόνως ἐν τῷ στερεώματι οἱ δύο μεγάλοι φωστῆρες (κατὰ τὴν Θείαν Γραφὴν), ἔπρεπε φυσικῶς πως νὰ ὑπολογίζηται καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν θεμελίων, ὡς καὶ ἡ τῶν ἡλιακοσεληνιακῶν κύκλων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ δίμηνος οὗτος ἀναποδισμὸς εἰς δύο μῆνας σεληνιακοὺς πλήρεις ἀπαρτιζόμενος οὐδεμίαν ἐπάγει παραρίθμησιν, μετετέθη κατὰ τὴν α' Ἰανουαρίου ὡς ἀρχὴν πολιτικοῦ ἔτους, ὥστε ὅσας ἡμέρας ἄγει ἡ Σελήνη κατὰ τὴν α' Ἰανουαρίου, τόσας ἄγει καὶ κατὰ τὴν α' Μαρτίου, ὡς ἔγγιστα.

Ὁ περικλεέστατος ἀστρονόμος Μέτων ὁ Ἀθηναῖος ἐπὶ Περικλέους, παρατηρήσας ὅτι αἱ πρὸ αὐτοῦ περίοδοι ἦσαν ἐλλειπεῖς ὡς πρὸς τὰς ἀκριβεῖς περιόδους τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, ἐπενόησε καὶ ἐξέθηκε (432 π. Χ.) τὸν πολύκροτον κύκλον τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἐκ σεληνιακῶν μηνῶν 235 ἢ ἐξ ἡμερῶν 6940 ὡς ἔγγιστα.

Οἱ Ἀθηναῖοι μετεχειρίζοντο σύνθετον ἔτος ἐκ σεληνιακοῦ καὶ ἡλιακοῦ, χρέος θρησκευτικὸν νομίζοντες νὰ τελῶσι τὰς ἑορτάς των, ὄχι μόνον εἰς τὰς αὐτὰς φάσεις τῆς Σελήνης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν τοῦ ἔτους· τοιοῦτο ἔτος ἦτο τὸ ἀττικὸν, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ ἰουδαϊκὸν μέχρι τῆς σήμερον.

Πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀττικοῦ ἡμερολογίου, ὁ Μέτων, ὡς ἀνωτέρω, εἰσήγαγε τὸν κύκλον τῶν 19 ἐνιαυτῶν, ἐξ ὧν οἱ μὲν 12 περιεῖχον καὶ ἕνα ἐμβόλιμον μῆνα ἐκ 30 ἡμερῶν, ἐπρόσθετον δὲ κατὰ καιρὸν καὶ μίαν ἐπακτὴν ἡμέραν εἰς ἕνα μῆνα, ὥστε ὁ κύκλος οὗτος περιεῖχεν 6939 ἡμέρας, 16 ὥρας, 31′ καὶ 45″, ὅπερ εἶναι γινόμενον ὡς ἔγγιστα 19 ἰουλιακῶν ἐτῶν ἐπὶ 365 ἡμέρας καὶ 4 ἐμβολίμων ἡμερῶν. Κατὰ τὸν κύκλον τοῦτον τῶν 19 ἐτῶν, ἐπανέρχονται αἱ Νουμηνίαι εἰς τὰς αὐτὰς τοῦ πολιτικοῦ ἔτους ἡμέρας καὶ ὥρας σχεδὸν, ὅθεν ἤρξαντο.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μέτρον τῆς Ἡλίου καὶ Σελήνης κινήσεως, οὔθ' εὗρέ τις οὐτ' ἐλπὶς ὕπεστι κατὰ Κασῖνον ἀστρονόμον (*), ἐφωράθη ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου χρόνου τοῦ ἀνευρίσκοντος πάντα, ὅτι ὁ μετώνειος κύκλος ἔχει πλεονάζουσαν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν περίπου· δηλαδὴ οἱ 235 σεληνιακοὶ ἤτοι συνοδικοὶ μῆνες συμπληροῦνται πρὸ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ταχύτερον πρὶν ἢ συμπληρωθῶσιν οἱ 19 ἡλιακοὶ ἐνιαυτοί· αἱ νέαι ἄρα Σελῆναι καὶ Πανσέληνοι, μετὰ μίαν περίοδον τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος συμβαίνουσιν ἀρχήτερα μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν, ὅπερ ἐστὶ ἡ γέννησις τῶν Νουμηνιῶν εἶναι ταχυτέρα κατὰ 4′, 45″ εἰς ἕκαστον ἔτος τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος καὶ εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν καθ' ὅλον τὸν κύκλον τῶν 19 ἐτῶν.

(*) Τίς οἶδε κατὰ ποῖον αἰῶνα ἐναποταμιεύεται ἡ ἀνεύρεσις τοιούτων ἀληθειῶν, ἐν ᾧ, ὡς πραγματικῶς βλέπομεν, ἕκαστος αἰὼν θαυματουργεῖ σχεδὸν δι' ἔργων καταπληκτικῶν, τὰ ὁποῖα ἐγκυμονοῦνται εἰς τὰς κεφαλὰς δαιμονίων τινῶν ἀνδρῶν, καὶ γονιμοποιούμενα ἀποτίκτονται, ὅτε ἔρχεται τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Κάλλιππος ὁ Κυζικηνὸς (330 π. Χ.) καὶ Ἵππαρχος ὁ Βιθυνὸς (150 π. Χ.) ὁ πατὴρ τῆς ἀστρονομίας ἐπενόησεν οἰκείας περιόδους, ὁ μὲν τὴν ἐξ ἐτῶν 76 ἑκκαιεβδομηκονταετηρίδα, τετραπλασιάσας τὸν μετώνειον κύκλον, ὁ δὲ τὴν ἐκ 304 ἐτῶν, τριακοσατετραετηρίδα, τετραπλασιάσας τὴν καλλίππειον, ὅπως ἀποκρούσωσι τὸν πλεονασμὸν καὶ ἀποκαταστήσωσιν ἰσόχρονόν πως τὸ παράλλαγμα τοῦ ἡλιακοῦ καὶ σεληνιακοῦ ἔτους· ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτὰς τὰς περιόδους δοκιμωτέρα ἔδοξε τοῖς πάλαι ἀστρονόμοις ἡ ἐννεακαιδεκαετηρὶς τοῦ Μέτωνος, ὡς θαυμάσιόν τι ἐφεύρημα, διὸ καὶ χρυσοῖς γράμμασι τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς ἐνεχάραττον καὶ χρυσοῦν ἀριθμὸν τὸν κύκλον τῆς Σελήνης ἀπεκάλουν.

Τὸ λάθος λοιπὸν τοῦτο τοῦ μετωνείου κύκλου εἶναι ἡ χρῆσις καὶ ἡ πρόσθεσις τοῦ σήμερον συνήθως προσλαμβανομένου καὶ συναριθμουμένου ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς Σελήνης 3 ἀριθμοῦ, ὅπερ οἱ ἀστρονόμοι προέμπτωσιν Σελήνης ἢ σεληνιακὴν ἐξίσωσιν ὀνομάζουσι· καὶ συμπληροῦται κατὰ μὲν τὸν Ἵππαρχον εἰς μίαν ἡμέραν μετὰ 304 ἔτη, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους μετὰ 312 $\frac{1}{2}$ ἔτη.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους εἰς τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐφεξῆς, ἀντὶ τῶν ἐν χρήσει τριῶν ἡμερῶν, πρέπει νὰ προστιθῶνται τέσσαρες ἡμέραι ταῖς ἐπακταῖς τοῦ ἔτους ἀρξαμένου τοῦ ὑπολογισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1700 μ. Χ. ἔτους, ὅπως ἐπανέρχωνται ἀκριβέστερον αἱ συνοδοπανσέληνοι εἰς τὰς αὐτὰς τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἡμέρας.

Ὁ ἀκόλουθος ἀριθμητικὸς ὑπολογισμὸς ὑποδεικνύει τὸν ἀριθμὸν τῆς προσθετέας προεμπτώσεως τῆς Σελήνης κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐφεξῆς.

Διαιρῶ τὰ ἀπὸ Κ. Κ. διὰ τοῦ 312 $\frac{1}{2}$ καὶ εὑρίσκω ἐν τῷ πηλίκῳ αὐτὰς, ἀφ' οὗ ἀφαιρέσω ἀπ' αὐτοῦ τὴν πλεονάζουσαν ἰσάριθμον τοῖς σεληνιακοῖς κύκλοις περίοδον τῶν προεμπτώσεων, ἤτοι τὴν πεπληρωμένην ἐννεακαιδεκαετηρίδα.

Ἔτη ἀπὸ Κ.Κ. 7387 = μ. Χ. 1879

$$312\tfrac{1}{2} = \frac{2}{625} \quad \frac{2}{14774} \quad \frac{23}{19}$$

$$\begin{array}{r|l} 4250 & \\ \hline 2274 & 4 \text{ προέμπτωσις} \\ 1875 & \\ \hline 2 \mid 399 & 199\tfrac{1}{2} \text{ ἔτη.} \end{array}$$

Τετραήμερος λοιπὸν προέμπτωσις λογίζεται μὲ ὑπόλοιπον 199 $\frac{1}{2}$ ἐτῶν· μετὰ 113 ἄρα ἔτη, ἤτοι κατὰ τὰ ἀπὸ Κ.Κ. 7500 ἔτη καὶ μ. Χ. 1992, πέντε ἡμέραι διὰ τὴν προέμπτωσιν τῆς Σελήνης προσθετέαι ταῖς ἐπακταῖς καὶ ἀριθμητέαι ἐν τοῖς θεμελίοις, ὡς:

$$312\tfrac{1}{2} = \frac{2}{625}$$

7500	2
15000	24
1250	19
2500	5 προεμπτώσεις
2500	
00	

Τὰς ἴσας προεμπτώσεις καὶ τὸ αὐτὸ ὑπόλοιπον εὑρίσκομεν καὶ ἐὰν ἀφαιρέσωμεν 5937 $\frac{1}{2}$ ἔτη ἀπὸ τῶν ἀπὸ Κ.Κ. δεδομένων ἐτῶν καὶ τὴν διαφορὰν διαιρέσωμεν διὰ τοῦ 312 $\frac{1}{2}$, ὡς:

7387
5937 $\frac{1}{2}$
1449 $\frac{1}{2}$

2	2	
625	2899	4 προεμπτώσεις
	2500	
2	399	199 $\frac{1}{2}$ διαφορά.

Ὁ 5937 $\frac{1}{2}$ εἶναι γινόμενον τοῦ 312 $\frac{1}{2}$×19, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν μεγίστην σεληνιακὴν τῶν προεμπτώσεων περίοδον, καθ' ἣν περατοῦνται ἰσάριθμοι τοῖς σεληνιακοῖς κύκλοις προεμπτώσεις καὶ ἐπανέρχεται ἄλλη δευτέρα περίοδος ἀπὸ πρώτης προεμπτώσεως.

Κατὰ τὸ ἴσον τοῦ εἰρημένου χρόνου διάστημα ἐφεξῆς ἓξ ἀριθμηθήσονται καὶ προστεθήσονται τοῖς θεμελίοις τῆς Σελήνης πρὸς ἐξίσωσιν τῶν ἡλιακοσεληνιακῶν περιόδων· κατὰ συνέπειαν δὲ τῶν ἀνωτέρω δύνανται νὰ καθορισθῶσι τὰ ἔτη καὶ αἱ συμπίπτουσαι προεμπτώσεις εἰς ἑκάστην τριακοσαετίαν, ὡς ἐφεξῆς:

Μ. Χ.		Μ. Χ.	
1700	4	2600	7 προεμπτώσεις.
2000	5	2900	8
[2300	6	3200	9 κτλ.

Τὸν ἀνὰ τριακοσαετίαν ὑπολογισμὸν δι' ἑκάστην προέμπτωσιν ἀναφέρει καὶ ὁ πασχαλιογράφος Ἰσαὰκ Μοναχὸς τοὐπίκλην Ἄγειρος (ἢ Ἀργυρὸς) (1374 μ.Χ.), ὅστις καὶ περὶ τοῦ Ἱεροῦ Πάσχα ἔγραψε καὶ περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Γινώσκοντες ὅτι οἱ κύκλοι τῆς Σελήνης, αἱ ἐπακταὶ καὶ τὰ θεμέλια χρησιμεύουσιν ἀναγκαίως εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν Νουμηνιῶν Πανσελήνων καὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Σελήνης ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ ἐν πάσῃ ἡμερομηνίᾳ παραθέτομεν τὰς περὶ τούτων μεθόδους ὡς ἐφεξῆς:

Περὶ εὑρέσεως τῆς νέας Σελήνης.

Διὰ νὰ εὑρίσκωμεν πρακτικῶς τὴν ἡμέραν ἑκάστου μηνὸς καθ' ἣν γίνεται νέα Σελήνη προσθέτομεν εἰς τὸ ἐκ τεσσάρων προεμπτώσεων θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ δεδομένου ἔτους τὸν ἀριθμὸν τὸν ἀπὸ Μαρτίου παρελθόντων μηνῶν ἄχρι τοῦ μηνὸς καθ' ὃν ζητεῖται ἡ Ν. Σ. Τὸ ἄθροισμα τῶν δύο τούτων ποσῶν, ἐὰν μὲν ἦναι ὀλιγώτερον τὸν 30 ἀφαιροῦμεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν 30, ἐὰν δὲ ἦναι μεγαλείτερον τὸ ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸν 60, καὶ τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὑπόλοιπον δεικνύει τὴν ἡμέραν τοῦ μηνὸς καθ' ἣν γίνεται ἢ θὰ γίνῃ νέα Σελήνη.

Ἐὰν εἰς τὰ ἀθροίσματα τῶν δύο τούτων ποσῶν προσθέτωμεν ἐλλείποντα ἄχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν ἀριθμῶν 30 ἢ 60 εὑρίσκομεν τὰ αὐτὰ ὑπόλοιπα.

Ζητεῖται π. χ. κατὰ ποίαν ἡμέραν τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1879 ἔτους ἔγινε νέα Σελήνη:

Σελήνης κύκλοι 15	
τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ ἔτους εἶναι	19
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ Μαρτίου ἄχρι τοῦ ζητουμένου	6
	25
τὰ ἐλλείποντα ἄχρι τῶν 30	5
	30

Κατὰ τὰς 5 Αὐγούστου λοιπὸν νέα Σελήνη.

Ζητεῖται εἰς τὰς πόσας τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1885 θὰ γίνῃ Ν.Σ.

Σελήνης κύκλοι 2	
τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ ἔτους εἶναι	26
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ Μαρτίου ἄχρι Δεκεμβρίου	10
	36
τὰ ἐλλείποντα ἄχρι τῶν 60	24
	60

Κατὰ τὰς 24 Δεκεμβρίου λοιπὸν νέα Σελήνη.

Περὶ εὑρέσεως τῆς ἡλικίας τῆς Σελήνης.

Διὰ νὰ εὑρίσκωμεν πόσων ἡμερῶν εἶναι ἡ Σελήνη ἐν δεδομένῃ ἡμερομηνίᾳ προσθέτομεν εἰς τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ δοθέντος ἔτους τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπὸ Μαρτίου μηνῶν ἄχρι τοῦ ζητουμένου· καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἄχρι τῆς ζητουμένης· τὸ ἄθροισμα, ἂν ἦναι ὀλιγώτερον τῶν 30, δεικνύει ἀμέσως τὴν ἡλικίαν τῆς Σελήνης, ἂν δὲ τὸ ἄθροισμα ὑπερβαίνῃ τὰ 30, διαιροῦμεν αὐτὸ διὰ τοῦ 30 καὶ τὸ κατάλοιπον δεικνύει τὴν ἡλικίαν τῆς Σελήνης.

Ζητεῖται ἡ ἡλικία τῆς Σελήνης κατὰ τὴν 30ὴν Αὐγούστου τοῦ 1879.

Σελήνης κύκλοι 15	
τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ ἔτους εἶναι	19
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ Μαρτίου ἄχρις Αὐγούστου	6
ὁ δεδομένος ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ Αὐγούστου	30
	55
	30
	25

Κατὰ τὴν 30ὴν λοιπὸν Αὐγούστου ἡ Σελήνη ἦγεν 25 ἡμέρας.

Ζητεῖται πόσων ἡμερῶν ἦτο ἡ Σελήνη κατὰ τὴν 21ην Μαρτίου τοῦ 1872 ἔτους.

Σελήνης κύκλοι 8	
τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης τοῦ ἔτους ἦτο	2
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ Μαρτίου μηνῶν	1
ἡ δεδομένη ἡμερομηνία	21
	24

Κατὰ τὴν 21ην Μαρτίου λοιπὸν ἡ Σελήνη ἦτο 24ων ἡμερῶν.

Ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῆς Σελήνης εὑρίσκομεν ἐμμέσως καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐγένετο ἡ νέα Σελήνη, ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι κατὰ τὴν τριακοστὴν Αὐγούστου ἡ Σελήνη ἦγεν 25 ἡμέρας, φανερὸν ὅτι ἡ νέα Σελήνη συνέπεσε κατὰ τὰς 5 τοῦ Αὐγούστου, διότι $5+25=30$.

Σημ. α'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μετὰ τὸν Μάρτιον μηνῶν προστίθεται, διότι ἡ ἐπακτὴ αὐξάνει σχεδὸν μίαν ἡμέραν καθ' ἕκαστον μῆνα· ἡ διαφορὰ τουτέστι τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἀπὸ τοῦ σεληνιακοῦ, ἥτις εἶναι ἑνδεκαήμερος, προστίθεται εἰς ἕνα ἕκαστον μῆνα πρὸς ἐξίσωσιν τῶν ἡλιακοσεληνιακῶν ἐτῶν. Ἡ πρώτη κοσμογόνος ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος καὶ ἀρχὴ τῶν ἓξ ἡμερῶν, καθ' ἣν ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς, δὲν ἔχει τὴν ἀρχήν της ἀπὸ τὴν κίνησιν τοῦ Ἡλίου, ὡς μήπω κτισθέντος, ἀλλ' ἀπὸ τὸ πρωτόγονον καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀνήλιον φῶς, ὅπερ ἦτο τρίτον ἔργον τῆς πρώτης δημιουργικῆς ἡμέρας· κατὰ τὴν τετάρτην δὲ τῆς κοσμογόνου ἑβδομάδος ἡμέραν ἐκτίσθησαν οἱ δύο φωστῆρες καὶ ἤρξαντο τὴν εἰς τὸ πᾶν κίνησίν των· ἡ δὲ Σελήνη εὑρέθη τελεία καὶ πλησιφαὴς καὶ ὡς ἐκ τούτου παλαιοτέρα τοῦ Ἡλίου κατὰ ἕνδεκα ἡμέρας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον χρονολόγοι τινὲς ὑπολαμβάνουσι τὴν 15ην Μαρτίου πρώτου τῆς κοσμογονίας μηνὸς, ἀρχὴν χρονικὴν τῆς τῶν φωστήρων κινήσεως· ὅτι $4+11=15$ καὶ τὴν ἑνδεκαήμερον διαφορὰν τοῦ ἡλιακοῦ καὶ σεληνιακοῦ ἔτους, τουτέστι τὰς ἐπακτάς.

Σημ. β'. Ὅταν αἱ μέθοδοι ἀφορῶσι τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, λαμβάνονται οἱ κύκλοι εἴτε τὰ θεμέλια οὐχὶ τοῦ ἐνισταμένου, ἀλλὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους· διότι αὐτὰ ἄρχονται ἀπὸ Μαρτίου ὡς πρώτου τῆς κοσμογονίας μηνός.

Ὁ παρακατιὼν πίναξ περιέχει τὸν διὰ τὴν προέμπτωσιν τῆς Σελήνης κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐφεξῆς συμπίπτοντα 4 ἀριθμὸν (ἡμερῶν) ἀντὶ τῶν συνήθων τριῶν εἰς σύστασιν τοῦ θεμελίου τῆς Σελήνης, ὅπερ καὶ νέον θεμέλιον ὀνομαστέον πρὸς διάκρισιν τοῦ παλαιοῦ.

Κ.Σ.		Ἐπ.		Προέμπ.		Θ.Σ.
1	×	11	=	11	+ 4 =	15
2	×	11	=	22	+ 4 =	26
3	×	11	=	3	+ 4 =	7
4	×	11	=	14	+ 4 =	18
5	×	11	=	25	+ 4 =	29
6	×	11	=	6	+ 4 =	10
7	×	11	=	17	+ 4 =	21
8	×	11	=	28	+ 4 =	2
9	×	11	=	9	+ 4 =	13
10	×	11	=	20	+ 4 =	24
11	×	11	=	1	+ 4 =	5
12	×	11	=	12	+ 4 =	16
13	×	11	=	23	+ 4 =	27
14	×	11	=	4	+ 4 =	8
15	×	11	=	15	+ 4 =	19
16	×	11	=	26	+ 4 =	30
17	×	11	=	7	+ 4 =	11
18	×	11	=	18	+ 4 =	22
19	×	11	=	29	+ 4 =	3 (*)

(*) Ἡ πρώτη στήλη περιέχει τοὺς 19 κύκλους τῆς Σελήνης, ἡ δευτέρα τὰς ἐπακτὰς τοῦ ἔτους, ἡ τρίτη τὰς διὰ τὴν προέμπτωσιν τῆς Σελήνης 4 ἡμέρας, ἡ τετάρτη τὸ θεμέλιον τῆς Σελήνης.

ΠΙΝΑΞ

τῶν αὐξομειώσεων τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς κατὰ τὴν δωδεκάμηνον ἐνιαυσίαν περίοδον τῆς Σελήνης.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ καὶ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ καὶ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ		ΜΑΡΤΙΟΣ καὶ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.	ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.	ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.
1—16	0 56	1—16	0 52	1—16	0 48
2—17	1 52	2—17	1 44	2—17	1 36
3—18	2 48	3—18	2 36	3—18	2 24
4—19	3 44	4—19	3 28	4—19	3 12
5—20	4 40	5—20	4 20	5—20	4 0
6—21	5 36	6—21	5 12	6—21	4 48
7—22	6 32	7—22	6 4	7—22	5 36
8—23	7 28	8—23	6 56	8—23	6 24
9—24	8 24	9—24	7 48	9—24	7 12
10—25	9 20	10—25	8 40	10—25	8 0
11—26	10 16	11—26	9 32	11—26	8 48
12—27	11 12	12—27	10 24	12—27	9 36
13—28	12 8	13—28	11 16	13—28	10 24
14—29	13 4	14—29	12 8	14—29	11 12
15—30	14 0	15—30	13 0	15—30	12 0

ΑΠΡΙΛΙΟΣ καὶ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ		ΜΑΙΟΣ καὶ ΙΟΥΛΙΟΣ		ΙΟΥΝΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡ.	
ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.	ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.	ἡμ. Σ.	ὥρ. λ.	ἡμ. Σ.	ὥρ.
1—16	0 44	1—16	0 40	1—16	0 36	1—16	1
2—17	1 28	2—17	1 20	2—17	1 12	2—17	2
3—18	2 12	3—18	2 0	3—18	1 48	3—18	3
4—19	2 56	4—19	2 40	4—19	2 24	4—19	4
5—20	3 40	5—20	3 20	5—20	3 0	5—20	5
6—21	4 24	6—21	4 0	6—21	3 36	6—21	6
7—22	5 8	7—22	4 40	7—22	4 12	7—22	7
8—23	5 52	8—23	5 20	8—23	4 48	8—23	8
9—24	6 36	9—24	6 0	9—24	5 24	9—24	9
10—25	7 20	10—25	6 40	10—25	6 0	10—25	10
11—26	8 4	11—26	7 20	11—26	6 36	11—26	11
12—27	8 48	12—27	8 0	12—27	7 12	12—27	12
13—28	9 32	13—28	8 40	13—28	7 48	13—28	13
14—29	10 16	14—29	9 20	14—29	8 24	14—29	14
15—30	11 0	15—30	10 0	15—30	9 0	15—30	15

Ὁ πίναξ οὗτος χρησιμεύει τοῖς ναυτιλλομένοις, ἁλιεῦσι, πεζοδρόμοις καὶ νυκτοπόροις.

Ὁ πίναξ οὗτος παριστᾷ τὴν διάρκειαν τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς εἰς ὥρας καὶ λεπτὰ καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ καθ' ἕκαστον μῆνα, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθ' ἣν φαίνεται νέα Σελήνη μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου ἄχρι τῆς 15ης ἡμέρας αὐτῆς (τῆς Πανσελήνου δηλονότι), πόσας ὥρας καὶ λεπτὰ τουτέστι φωτίζει ἡ Σελήνη καὶ ἑπομένως δύει (βασιλεύει) τὴν νύκτα, τἀνάπαλιν δὲ ἀπὸ τῆς 16ης ἡμέρας αὐτῆς, ἤτοι μετὰ τὴν Πανσέληνον καὶ ἐφεξῆς, δεικνύει τὰς αὐτὰς ὥρας καὶ λεπτὰ, καθ' ἃ ἀνατέλλει καὶ φωτίζει ἄχρι τῆς πρωΐας. (*)

Εὑρίσκομεν λοιπὸν διὰ τοῦ πίνακος, ὅτι ἡ κατὰ τὸν Ἰανουάριον Σελήνη, 10 ἡμέρας ἄγουσα, φωτίζει 9 ὥρας καὶ 20 λεπτὰ τῆς νυκτὸς, καθ' ἃ καὶ δύει, καὶ ὅτι 25 ἡμέρας ἄγουσα ἀνατέλλει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τουτέστι περὶ τὰς 9 ὥρας καὶ 20 λεπτὰ τῆς νυκτός.

Εὑρίσκομεν προσέτι ὅτι κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα 6 ἡμερῶν οὖσα ἡ Σελήνη φωτίζει 4 ὥρας καὶ 48 λεπτὰ καθ' ἃ καὶ δύει τὴν νύκτα· 22 δὲ ἡμερῶν οὖσα, ἀνατέλλει περὶ τὰς 5 ὥρας καὶ 36 λεπτὰ καὶ φωτίζει ἄχρι τῆς πρωΐας· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν· ἀλλὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ πίνακος πρέπει νὰ ἔχωμεν γνῶσιν πρότερον περὶ τῆς ἡλικίας τῆς Σελήνης εἰς μίαν δεδομένην ἡμερομηνίαν πρὸς εὕρεσιν τῆς ὁποίας ὁδηγούμεθα ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν μέθοδον ἐπὶ τοῦ προκειμένου. (**)

Ἡ Σελήνη διατρέχουσα τὴν τροχιάν της ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς φαίνεται ὅτι μένει ὀπίσω καθ' ἑκάστην ὡς πρὸς τὸν Ἥλιον 13° 52′ καὶ ὅταν μὲν εἶναι νέα Σελήνη ἀνατέλλει καὶ δύει συγχρόνως σχεδὸν μὲ τὸν Ἥλιον, ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου τετραγωνισμοῦ αὐτῆς ἀνατέλλει τὸ μεσημέριον καὶ δύει τὸ μεσονύκτιον, ἐπὶ δὲ τῆς Πανσελήνου ἀνατέλλει καθ' ἣν ὥραν δύει ὁ Ἥλιος καὶ δύει καθ' ἣν ὥραν αὐτὸς ἀνατέλλει· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τετραγωνισμοῦ ἀνατέλλει τὸ μεσονύκτιον καὶ δύει τὸ μεσημέριον.

(*) Οἱ 12 μῆνες τοῦ ἐνιαυτοῦ σημειοῦνται κατὰ ζεῦγος ἐν τῷ πίνακι, διότι αἱ νυχθημεριναὶ ὧραι αὐτῶν εἶναι ἰσάριθμοι μεταξύ των πλὴν τοῦ Ἰουνίου καὶ τοῦ Δεκεμβρίου δι' ἣν ἔχουσιν ἀνισότητα τῶν ὡρῶν τοῦ νυχθημέρου αὐτῶν· διότι ὁ μὲν Ἰούνιος ἔχει τὴν μικροτέραν διάρκειαν τῆς νυκτὸς, ὁ δὲ Δεκέμβριος τὴν μεγαλειτέραν.

(**) Τὸ μετὰ τὴν δύσιν τῆς Σελήνης ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τῆς Πανσελήνου καὶ τὸ μετὰ τὴν Πανσέληνον ἄχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς χρονικὸν διάστημα λέγεται ἀσέληνος νὺξ εἴτε σκοτομήνη (σκοτάδι, χασοφεγγαριά). Ὁ δὲ Σωτίων ἀσελήνους ἡμέρας καλεῖ τὰς ἀπὸ 29 Σελήνης μέχρι τῶν δύο καθ' ἃς ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἡλίου κρυπτομένη μένει ἀφανὴς, καὶ οἱονεὶ ἁρπαζομένη ὑπ' αὐτῶν γίνεται τότε ἁρπαγιμαία, κατὰ τοὺς ἀστρονόμους, καὶ δὲν φαίνεται.

Μέθοδος

περὶ εὑρέσεως οἱασδήτινος δοθείσης ἡμερομηνίας ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος συμπίπτει.

Πρόσθες εἰς τὸν κύκλον τοῦ Ἡλίου τοῦ δοθέντος ἔτους τὰ τούτου τέταρτα ἢ δίσεκτα (ἂν ὦσι), παραλειπομένων τῶν κλασμάτων, τὰς ἐπακτὰς τοῦ ζητουμένου μηνὸς καὶ τὰς δοθείσας αὐτοῦ ἡμέρας παρὰ μίαν, τὸ ἄθροισμα ἂν ἦναι ὀλιγώτερον τοῦ 7 (ἀριθμοῦ τῆς ἑβδομάδος) δεικνύει τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος καθ' ἣν συμπίπτει ἡ δοθεῖσα ἡμερομηνία· ἐὰν δὲ ὑπὲρ τὰ 7, δίελε αὐτὸ διὰ τοῦ 7 καὶ ἔξεις τὸ ζητούμενον ἐν τῷ ὑπολοίπῳ· ἂν μένει 1 δηλοῖ Κυριακὴν (πρώτην), ἂν 2 Δευτέραν, ..., ἂν 6 Παρασκευὴν, ἂν μηδὲν 0 Σάββατον.

Π. χ. Ζητεῖται ἡ 3 Ἀπριλίου τοῦ 1887, ἡ 25 Αὐγούστου τοῦ 1890, ἡ 14 Ἰουλίου τοῦ 1892 καὶ ἡ 31 Ἰανουαρίου τοῦ 1900 μὲ ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος συμπίπτει ἑκάστη ἡμερομηνία.

1887	1890	1892	1900
3 Κ.Η.	6 Κ.Η.	8 Κ.Η.	15 Κ.Η. (*)
0 τέταρτον	1 τέταρ.	2 τέταρ.	3 τέταρ.
1 Ἐπ. Ἀπρ.	4 Ἐπ. Αὐγ.	1 Ἐπ. Ἰουλ.	3 Ἐπ. Ἰαν.
2 ἡμερομην.	24 ἡμερομ.	13 ἡμερομ.	30 ἡμερομ.
6=στ' ἡμ.	7 | 35 | 5	7 | 24 | 3	7 | 51 | 7
	35	21	49
	0=Σάββ.	=3=γ' ἡμ.	=2=β' ἡμ.

Οἱ προγενέστεροι ἀρχημηνολόγοι συνέθεντο χάριν ἀπομνημονεύσεως τροπάριον, τὰς ἐπακτὰς ἑκάστου μηνὸς περιέχον, κατὰ τὸ «Ἔδωκας σημείωσιν» προλογιζόμενον, ὡς :

Ἔχει πέντε Μάρτιος καὶ μίαν μόνην Ἀπρίλιος, ὁ δὲ Μάϊος ἔχει τρεῖς, Ἰούνιος ἓξ, Ἰούλιος μίαν, Αὔγουστος δὶς δύο, ὁ δὲ Σεπτέμβριος ἑπτὰ, δύο καὶ μόνας δὲ ὁ Ὀκτώβριος καὶ πέντε ὁ Νοέμβριος, ἑπτὰ δὲ πάλιν Δεκέμβριος, τρεῖς ὁ Ἰανουάριος καὶ δὶς τρεῖς Φεβρουάριος.

(*) Ὅταν ζητῆται ἡ ἡμερομηνία Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου παραλαμβάνοντ αι ἡλιακοὶ κύκλοι, οὐχὶ τοῦ ἐνισταμένου καὶ ἤδη ἀρξαμένου ἔτους, ἀλλὰ τοῦ παρελθόντος, ὡς φαίνεται εἰς τὸ τέταρτον παράδειγμα ἐλήφθη ὁ 15 Κ. Η. ἀντὶ τοῦ 16 κύκλου, τὸν ὁποῖον ἔχει τὸ 1900 ἔτος· διότι αἱ ἐπακταὶ καὶ οἱ κύκλοι τῶν μηνῶν ἄρχονται ἀπὸ Μαρτίου ὡς πρώτου τῆς κοσμογονίας μηνός.

Αἱ ἐπακταὶ ἐνταῦθα προσδιορίζουσι τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἣν συμπίπτει ἑκάστη ἀρχιμηνία ἀρξαμένων τῶν ἀρχιμηνιῶν ἀπὸ Μαρτίου. Ὁ Μάρτιος λοιπὸν ἔχει ἀρχιμηνίαν τὴν ε' ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος (ἔχει πέντε Μάρτιος), ὁ Ἀπρίλιος τὴν α', εἴτε Κυριακὴν (καὶ μίαν μόνην Ἀπρίλιος), ὁ Μάϊος τὴν γ' (ὁ δὲ Μάϊος ἔχει τρεῖς) καὶ ἐφεξῆς ἄχρι τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Φεβρουαρίου, ὅστις ἔχει τὴν στ' ἡμέραν (καὶ δὶς τρεῖς Φεβρουάριος)· ἡ δὲ ἀφαίρεσις τῆς μιᾶς ἡμέρας ἀπὸ τὰς δοθείσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς γίνεται, διότι ἡ πρώτη αὐτοῦ ἡμέρα εἴτε ἀρχιμηνία προστίθεται εἰς τὰς ἐπακτὰς καὶ οὕτω διατηρεῖται ἡ συμφωνία τῶν ἡμερῶν ἀπὸ πρώτης ἄχρι τῆς ζητουμένης ἡμερομηνίας.

Πάντες συνήθως, διὰ νὰ εὑρίσκωσιν οἱανδήτινα δοθεῖσαν ἡμερομηνίαν ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος συμπίπτει, προστρέχουσι πρότερον εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς ἀρχιμηνίας, καὶ ἐκ ταύτης ἀριθμοῦσιν ἄχρι τῆς ζητουμένης ἡμερομηνίας.

Εἰς εὕρεσιν κυρίως τῆς ἀρχιμηνίας μεταχειρίζονται ἀρχιμηνολόγιον, χεῖρας τοῦ Σολομῶντος καλουμένας, δακτύλους, ἁρμούς, γράμματα κτλ., ἀλλ' ἡ μέθοδος ἡμῶν, ὡς ἁπλουστέρα καὶ εὐληπτοτέρα, ἀπαλλάττει τοὺς πραγματευομένους περὶ τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τοιούτων συμβολικῶν τύπων, ἀρκεῖ μόνον ὁ ζητῶν τὴν εὕρεσιν τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του τὸν ἑνιστάμενον κύκλον τοῦ Ἡλίου καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν μέθοδον· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀρχιμηνία ἑνὸς ἑκάστου μηνὸς εὑρίσκεται διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου, πλὴν τῆς προσθήκης τῆς ἡμερομηνίας.

Π. χ. Ζητεῖται ἡ ἀρχιμηνία τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1883, ἡ ἀρχιμηνία τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1887 καὶ ἡ ἀρχιμηνία τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1895, ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος συμπίπτει ἑκάστη.

1883		1887		1895	
27	Κ.Η.	3	Κ.Η.	11	Κ.Η.
6	δίσεκτα	0	δίσεκτα	2	δίσεκτα
4	Ἐπ. Αὐγ.	1	Ἐπ. Ἀπριλ.	1	Ἐπ.
7 | 37	5	4 = δ' ἡμέρα		7 | 14	2
35				14	
2 = β' ἡμέρα				0 = Σάββ. ἡμ.	

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΝ.

1884		1301 (*)		
17	Ἰανουαρίου	1	Ρεβὶ-οὺλ-Ἀχήρ.	
15	Φεβρουαρίου	1	Δζεμαζὶ-οὺλ-Ἐββέλ	
16	Μαρτίου	1	Δζεμαζὶ-οὺλ-Ἀχήρ.	
14	Ἀπριλίου	1	Ρεδζὲπ	Λεϊλεϊ-ραγαὶπ (νὺξ τῆς συλλήψεως τοῦ προφήτου).
10	Μαΐου	27	»	Λεϊλεϊ – μιραάτζουν – νεμπὶ (νὺξ τῆς ἀναλήψεως τοῦ προφήτου).
14	»	1	Σιαμπάν.	
28	»	15	»	Λεϊλεϊ-μπεραὰτ (νὺξ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν προφήτην).
12	Ἰουνίου	1	Ραμαζάν.	
26	»	15	»	Χιρκαϊ-Σερὶφ (ἡ προσκύνησις τοῦ ἱεροῦ μανδύου).
8	Ἰουλίου	27	»	Λεϊλεϊ-Καδὴρ (νὺξ ἰσχύος).
12	»	1	Σιεβάλ.	Ἤδι-φητὴρ, ἢ Σεκὲρ Βαϊράμ, ἡμέρας 3.
11	Αὐγούστου	1	Ζιλκαδέ.	
9	Σεπτεμβρίου	1	Ζιλχιδζέ.	
18	»	10	»	Ἤδι – ἀζχὰ, ἢ Κουρμπὰν Βαϊράμ, ἡμέρας 4.
8	Ὀκτωβρίου	1	Μουχαρέμ.	Νέον ἔτος 1302.

(*) Τὸ νέον παρὰ Μωαμεθανοῖς σεληνιακὸν ἔτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1883.

17 Ὀκτωβρίου	10 Μουχαρέμ.		Γέβμι ἀσιουρὲ βακκαὶ Κερμπελὰ (τὸ μαρτύριον τοῦ Κερμπελά). (*)
7 Νοεμβρίου	1 Σαφέρ.		
6 Δεκεμβρίου	1 Ρεβὶ-οὺλ-'Εββέλ.		
17 »	12 »		Λεϊλέϊ-μεβλούδη-νεμπὶ (ἡ γέννησις τοῦ Μωάμεθ).

Σημ. Ἐκ τῶν 12 μηνῶν τοῦ μουσουλμανικοῦ ἡμερολογίου οἱ μὲν Μουχαρὲμ, Ρεβὶ-οὺλ-'Εββὲλ, Δζεμαζὶ-οὺλ-'Εββὲλ, Ρεδζὲπ, Ραμαζὰν καὶ Σιεβὰλ ἔχουσιν ἀνὰ τριάκοντα ἡμέρας, οἱ δὲ Σαφὲρ, Ρεβὶ-οὺλ-'Αχὴρ, Δζεμαζὶ-οὺλ-'Αχὴρ, Σιαμπὰν, Ζιλκαδὲ καὶ Ζιλχιδζὲ ἀνὰ 29.

Πλὴν δὲ τοῦ ἡμερολογίου τούτου, ὑπάρχει εἰσηγμένη ἀπὸ ἐτῶν ἤδη καὶ ἑτέρα χρονολογία κατὰ τὸ ἡλιακὸν ἡμερολόγιον, ἧς γίνεται χρῆσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ καὶ ἄλλαις ἐπισήμοις πράξεσι τῆς κυβερνήσεως. Κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην τῇ 1/13 Μαρτίου 1884 ἔχουσιν οἱ Μωαμεθανοὶ 1 Μαρτίου 1300. Σημειοῦσι δὲ ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τούτου τὰς ἑξῆς ἡμέρας :

1 Μαρτίου	Νέον ἔτος.
9 »	Νεβρούζι-Σουλτανὶ (βασιλικὴ ἡμέρα), συμπίπτουσα μετὰ τῆς ἐαρινῆς τροπῆς καὶ κυρίως πρώτη τοῦ ἔτους παρὰ Πέρσαις.
23 'Απριλίου	Ρούζι-Χηζὴρ ('Αγιος Γεώργιος).
19 Αὐγούστου	Δζουλούσι-Χουμαγιοὺν (ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν θρόνον τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου).
26 'Οκτωβρίου	Ρούζι-Κασὴμ (**) ('Αγιος Δημήτριος).

(*) Ἤτοι ἡ θανάτωσις τοῦ υἱοῦ τοῦ 'Αλῆ Χουσεὶν ἐν Κερμπελᾷ (τῆς νομαρχίας Βαγδατίου). Ἑορτάζεται δ' ἡ ἡμέρα αὕτη ἐξόχως παρὰ Πέρσαις διὰ νηστειῶν καὶ θρήνων.

(**) Κασὴμ σημαίνει χωρίζειν· δηλοῖ δὲ κυρίως ἐνταῦθα τὸν χωρισμὸν τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τοῦ καλοκαιρίου.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΙΟΥΔΑΪΚΟΝ.

1884 5644 (α)

16	Ἰανουαρ.	1	Σεβάτ.	
30	»	15	»	Ἡμέρα ἱκεσίας ὑπὲρ τῶν ὀπωροφόρων δένδρων.
15	Φεβρουαρ.	1	'Αδάρ.	
27	»	13	»	Νηστεία τῆς 'Εσθήρ.
28	»	14	»	Πουρὶμ ('Απολύτρωσις), ἑορτὴ διήμερος. (β)
15	Μαρτίου	1	Νισάν.	
28	»	14	»	Νηστεία τῶν πρωτοτόκων. (γ)
29	»	15	»	Πεσὰχ (Πάσχα), ἑορτὴ ὀκταήμερος.
14	'Απριλίου	1	'Ιγιάρ.	
27	»	14	»	Πεσὰχ δεύτερον. (δ)
1	Μαΐου	18	»	Λὰγ-λαόμερ (τριακοστὴ τρίτη ἀπὸ τοῦ Πάσχα).
13	»	1	Σιβάν.	
18	»	6	»	Σαβαὼθ (Πεντηκοστὴ), ἑορτὴ διήμερος.

(α) Τὸ νέον παρ' Ἰσραηλίταις ἔτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1883.

(β) Ἑορτὴ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς πανωλεθρίας, ἣν παρεσκεύαζε κατ' αὐτῶν ὁ 'Αμὰν ἐπὶ τῆς βασιλείας 'Αρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

(γ) Ἡ νηστεία αὕτη τελεῖται ὑπὸ παντὸς πρωτοτόκου Ἰσραηλίτου (Βοχὸρ), πρὸς ἀνάμνησιν τῆς γενομένης ἐν Αἰγύπτῳ σφαγῆς τῶν πρωτοτόκων πάσης ἀνθρωπίνης καὶ ζωϊκῆς ὑπάρξεως ὑπὸ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ 'Αγγέλου, μιᾶς τῶν 10 πληγῶν τοῦ Φαραώ.

(δ) Ἡ ἑορτὴ αὕτη καθωρίσθη χάριν ἐκείνων, οἵτινες ἕνεκα τῶν περὶ τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους δυσχερειῶν δὲν προέφθανον νὰ ἑορτάζωσι τὸ Πάσχα κατὰ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς.

SISMANOGLIO

12	Ἰουνίου	1	Ταμούζ.	
28	»	17	»	Ἅλωσις τοῦ Ναοῦ. Νηστεία.
11	Ἰουλίου	1	Ἀβ.	
19	»	9	»	Ἐννάτη Ἀβ. Νηστεία ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ.
10	Αὐγούστου	1	Ἐλούλ.	

5645

8	Σεπτεμβρ.	1	Τισρί.	Νέον ἔτος. Ἑορτὴ διήμερος.
10	»	3	»	Νηστεία Γεδάλια.
17	»	10	»	Κιποὺρ (Ἐξιλασμός). Μεγάλη νηστεία.
22	»	15	»	Σουκὼθ (Σκηνοπηγία), ἑορτὴ ἐννεαήμερος.
8	Ὀκτωβρίου	1	Χεσβάν.	
6	Νοεμβρίου	1	Κισλέβ.	
30	»	25	»	Χανουκὰ (Ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ), ἑορτὴ ὀκταήμερος.
6	Δεκεμβρ.	1	Τεβέτ.	
15	»	10	»	Ἅλωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Νηστεία.

Σημ. Ἐκ τῶν 12 μηνῶν τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἡμερολογίου οἱ μὲν Τισρί, Κεσλὲβ, Σεβὰτ, Νισὰν, Σιβὰν καὶ Ἀβ ἔχουσιν ἀνὰ 30 ἡμέρας· οἱ δὲ Τεβὲτ, Ἀδὰρ, Ἰγιὰρ, Ταμοὺζ, Ἐλοὺλ καὶ Χεσβὰν ἀνὰ 29. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὅταν τὸ ἔτος, ἐμβόλιμον ὄν, περιλαμβάνῃ καὶ τὸν μῆνα Βεαδὰρ, ἀποτελούμενον ἐξ 29 ἡμερῶν, ὁ Ἀδὰρ τότε ἔχει 30 ἡμέρας.

ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

α'. Θρησκευτικαί:

Ἡ 1η τοῦ Ραμαζὰν (12 Ἰουνίου). — Ἡ 15η τοῦ Ραμαζὰν (26 Ἰουνίου).—Αἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Σεκὲρ Βαϊρὰμ (12, 13 καὶ 14 Ἰουλίου).—Αἱ τέσσαρες ἡμέραι τοῦ Κουρμπὰν Βαϊρὰμ (18, 29, 20 καὶ 21 Σεπτεμβρίου).

β'. Βασιλικαί:

Τὰ γενέθλια τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου (Βελαδὲτ Χουμαγιοὺν), ἑορταζόμενα κατὰ τὸ σεληνιακὸν ἔτος 16 Σιαμπὰν, ἤτοι 29 Μαΐου.—Ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν θρόνον τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου (Δζουλούσι-Χουμαγιοὺν), ἑορταζομένη κατὰ τὸ ἡλιακὸν ἔτος, 19 Αὐγούστου.

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

α'. Θρησκευτικαί:

1. Νέον ἔτος.—2. Θεοφάνεια.—3. Εὐαγγελισμός.—4. Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ Μέγα Σάββατον.—5. Κυριακὴ καὶ Δευτέρα τοῦ Πάσχα.—6. Ἅγιος Γεώργιος.— 7. Ἀνάληψις.— 8. Πεντηκοστή.—9. Ἅγιοι Ἀπόστολοι.—10. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.—11. Ἅγιος Δημήτριος.—12. Αἱ δύο ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων.

β'. Βασιλικαί:

Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου (23 Ἀπριλίου).—Τὰ γενέθλια αὐτοῦ (12 Δεκεμβρίου).—Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης Ὄλγας (11 Ἰουλίου).—Τὰ γενέθλια αὐτῆς (?? Αὐγούστου).—Τὸ ὄνομα τοῦ βασιλικοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου (21 Μαΐου).—Τὰ γενέθλια αὐτοῦ (21 Ἰουλίου).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α'.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ.

Σουλτὰν ΑΒΔ-ΟΥΛ-ΧΑΜΙΤ-ΧΑΝ, δεύτερος τὸ ὄνομα Χαμὶτ, γεννηθεὶς τῇ 10/22 Σεπτεμβρίου 1842, τριακοστὸς πέμπτος ἡγεμὼν τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμὰν καὶ εἰκοστὸς ἔννατος ἀπὸ ἁλώσεως, υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ἀβδ-οὺλ-Μεδζὶτ (γεννηθέντος τῇ 11/23 Ἀπριλίου 1823 καὶ ἀποθανόντος τῇ 13/25 Ἰουνίου 1861), ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῇ 19/31 Αὐγούστου 1876.

Τέκνα:

1. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σελὴμ ἐφένδης, γεννηθεὶς τῇ 30/11 Ἰανουαρίου 1870.

2. Πριγκηπέσσα Ζεκιὲ σουλτάνα, γεννηθεῖσα τῇ 31/12 Ἰανουαρίου 1871.

3. Πριγκηπέσσα Ναϊμὲ σουλτάνα, γεννηθεῖσα τῇ 24/5 Αὐγούστου 1876.

4. Πρίγκηψ Ἀϐδ-οὐλ-Καδὶρ ἐφένδης, γεννηθεὶς τῇ 11/23 Φεβρουαρίου 1878.

5. Πρίγκηψ Ἀχμὲτ ἐφόνδης, γεννηθεὶς τῇ 2/14 Μαρτίου 1878.

Ἀδελφοί:

1. Μεχμὲτ Μουρὰτ, γεννηθεὶς τῇ 9/21 Σεπτεμβρίου 1840.
2. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Ρεσὰδ, γενν. τῇ 22/3 Νοεμβρίου 1844.
3. Πρίγκηψ Ἀχμὲτ Κεμαλεδδὶν, γενν. τῇ 21/3 Δεκεμβρίου 1847.
4. Πρίγκηψ Νουρεδδὶν, γενν. τῇ 2/14 Ἀπριλίου 1851.
5. Πρίγκηψ Σουλεϊμὰν, γενν. τῇ 31/12 Ἰανουαρίου 1861.
6. Πρίγκηψ Βαχιεδδὶν, γενν. τῇ 23/5 Δεκεμβρίου 186...

Ἀδελφαί:

1. Πριγκηπέσσα Φατιμὲ σουλτάνα, γεννηθεῖσα τῇ 20/1 Νοεμβρίου 1840, ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον τὴν 30/11 Αὐγούστου 1854 τὸν Ἀλῆ Γκαλὴπ πασσᾶν, τριτότοκον υἱὸν τοῦ Ρεσὶτ πασσᾶ, καὶ τούτου ἀποθανόντος τῇ 18/30 Ὀκτωβρίου 1858, ἐνυμφεύθη τὸ δεύτερον τῇ 12/24 Μαρτίου 1859 τὸν Μουσίρην Μεχμὲτ Νουρῆ πασσᾶν.
2. Πριγκηπέσσα Δζεμιλὲ σουλτάνα, γενν. τῇ 6/18 Αὐγούστου 1843, ἐνυμφεύθη τῇ 22/3 Ἰουνίου 1858 τὸν Μαχμοὺτ Δζελαλεδδὶν πασσᾶν, υἱὸν τοῦ Ἀχμὲτ Φετὴ πασσᾶ.
3. Πριγκηπέσσα Σενιχὲ σουλτάνα, γενν. τῇ 9/21 Νοεμβρίου 1851, ἐνυμφεύθη τῇ 7 Δεκεμβριου 1876 τὸν Μαχμοὺτ βέην.
4. Πριγκηπέσσα Μεδιχὰ σουλτάνα, γενν. τῇ 18/1 Μαρτίου 1855.

Θεία:

Πριγκηπέσσα Ἀδιλὲ σουλτάνα, ἀδελφὴ τοῦ ἀποθανόντος σουλτάνου Ἀϐδ-οὐλ-Μεδζὶτ, γενν. τῇ 11/23 Μαΐου 1826, χήρα τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ πασσᾶ (καπετὰν πασσᾶ).

Ἐξάδελφοι (τέκνα τοῦ ἀποθανόντος Ἀϐδ-οὐλ-Ἀζὶζ-Χάν):

1. Πρίγκηψ Γιουσοὺφ Ἰζζεδδὶν, γεννηθεὶς τῇ 29/11 Ὀκτωβρίου 1857.
2. Πρίγκηψ Μαχμοὺτ Δζελαλεδδὶν, γενν. τῇ 5/17 Νοεμβρίου 1862.

3. Πρίγκηψ Ἀϐδοὺλ Μεδζὶδ, γενν. τῇ 20/1 Ἰουνίου 1868.
4. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σεβκὲτ, γενν. τῇ 30/11 Ἰουνίου 1869.
5. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σεϊφεδδὶν, γενν. τῇ 13/25 Ἰουνίου 1874.
6. Πριγκηπέσσα Σαλιχὲ σουλτάνα, γενν. τῇ 26/7 Αὐγούσ. 1862.
7. Πριγκηπέσσα Φατιμὲ σουλτάνα, γενν. τῇ 11/23 Μαρτ. 1867.
8. Πριγκηπέσσα Ἐσμὰ σουλτάνα, γενν. τῇ 24/8 Μαρτίου 1870.
9. Πριγκηπέσσα Ἐμινὲ σουλτάνα, γενν. τῇ 9/21 Ὀκτωϐρ. 1874.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α', βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν-Σονδερβοὺργ-Γλυξβοὺργ, τριτότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ' καὶ τῆς βασιλίσσης Λουΐζης, γενν. τῇ 12/24 Δεκεμβρίου 1845, ἐδέχθη τῇ 25/6 Ἰουνίου 1863 ἐν Κοπεγχάγῃ τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος, προσενεχθὲν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, δυνάμει τοῦ ὑπογραφέντος τῇ 24/5 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν Λονδίνῳ Πρωτοκόλλου ὑπὸ τῶν τριῶν προστατίδων δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἑνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐκηρύχθη ἐνῆλιξ τῇ 15/27 Ἰουνίου 1863 ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ τῇ 18/30 Ὀκτωβρίου καὶ ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν τῇ 19/31 τοῦ αὐτοῦ· εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τοῦ ῥωσσικοῦ πεζικοῦ τοῦ Νέβα ἀρ. 1 καὶ συνταγματάρχης τοῦ 99ου πεζικοῦ συντάγματος τῆς Αὐστρίας. Ἐνυμφεύθη τῇ 15/27 Ὀκτωβρίου 1867 τὴν:

Βασίλισσαν ΟΛΓΑΝ Κωνσταντινόβναν, μεγάλην δούκισσαν τῆς Ρωσσίας, γεννηθεῖσαν τῇ 22/3 Σεπτεμβρίου 1851, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς Κωνσταντίνου Νικολαΐεβιτς, ἀδελφοῦ τοῦ πρώην αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας καὶ θείου τοῦ νῦν.

Τέκνα:

1. Κωνσταντῖνος, διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῇ 21/2 Αὐγούστου 1868.
2. Γεώργιος, γενν. ἐν Κερκύρᾳ τῇ 12/24 Ἰουνίου 1869.
3. Ἀλεξάνδρα, γενν. ἐν Κερκύρᾳ τῇ 18/30 Αὐγούστου 1870.

4. Νικόλαος, γενν. ἐν Ἀθήναις τῇ 9/21 Ἰανουαρίου 1871.
5. Μαρία, γεννηθεῖσα ἐν Ἀθήναις τῇ 20/3 Μαρτίου 1876.
6. Ἀνδρέας, γενν. ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰανουαρίου 1882.

ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.

Κάρολος Α', βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας, ἐκ τοῦ οἴκου Χοεντζόλλερν, δυτικὸς τὸ δόγμα, γεννηθεὶς τῇ 8/20 Ἀπριλίου 1839, ἐκλεχθεὶς ὡς ἡγεμών, μετὰ δικαιώματος διαδοχῆς, τῆς Ρουμανίας τῇ 8/20 Ἀπριλίου 1866, ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους τῇ 14/26 Μαρτίου 1881 καὶ ἐστέφθη τῇ 10/22 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἐνυμφεύθη τῇ 3/15 Νοεμβρίου 1869 τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ, λουθηρανὴν τὸ δόγμα, γεννηθεῖσαν τῇ 17/29 Δεκεμβρίου 1843. Εἰσὶν ἄτεκνοι.

ΣΕΡΒΙΑΣ.

Μιλάνος Ὀβρένοβιτς Α', βασιλεὺς τῆς Σερβίας, γεννηθεὶς τῇ 10/22 Αὐγούστου 1854, ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν μὲν τῆς Σερβίας τῇ 20/2 Ἰουλίου 1868, κηρυχθεὶς ἐνῆλιξ τῇ 10/22 Αὐγούστου 1872, τῇ δὲ 22/6 Μαρτίου 1882 βασιλεὺς τῆς Σερβίας διὰ ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἐνυμφεύθη τῇ 5/17 Ὀκτωβρίου 1875 τὴν βασίλισσαν Ναθαλίαν, θυγατέρα τοῦ ῥώσσου συνταγματάρχου Κέσκω καὶ τῆς Πουλχερίας, πριγκηπέσσης Στούρτζα, γεννηθεῖσαν τῇ 26/7 Σεπτεμβρίου 1859.

Τέκνον: Πρίγκηψ Ἀλέξανδρος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῇ 2/14 Αὐγούστου 1876.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ.

Νικόλαος Α' Πέτροβιτς Νιεγκὸς, Ἡγεμὼν (Ὀσποδὰρ) τοῦ Μαυροβουνίου, γεννηθεὶς τῇ 25/7 Ὀκτωβρίου 1841, ἀνηγορεύθη ἐν Κεττίγνῃ τῇ 2/14 Αὐγούστου 1860, διαδεχθεὶς τὸν πρίγκηπα Δανίλον

Α' (ἀποθανόντα τῇ 1/13 Αὐγούστου 1860). Ἐνυμφεύθη τῇ 27/8 Νοεμβρίου 1860 τὴν ἡγεμονίδα Μιλέναν, θυγατέρα τοῦ Πέτρου Βούκοτιτς, γερουσιαστοῦ, βοεβόδα καὶ ἀρχηγοῦ τῆς ἡγεμονικῆς φρουρᾶς, γεννηθεῖσαν τῇ 21/3 Μαΐου 1847.

Τέκνα:

1. Πριγκηπέσσα Ζόρκα, γενν. τῇ 11/23 Δεκεμβρίου 1864, ἐνυμφεύθη τῇ 30/11 Αὐγούστου 1883 τὸν πρίγκηπα Καραγεώργεβιτς.—2. Πριγκηπέσσα Μιλίκα, γενν. τῷ 1866.—3. Πριγκηπέσσα Στάνα (Ἀναστασία), γενν. τῷ 1867.—4. Πριγκηπέσσα Σοφία, γενν. τῷ 1868.—5. Πριγκηπέσσα Μαρίκα, γενν. τῷ 1869.—6. Πρίγκηψ Δανίλος (διάδοχος), γενν. τῇ 17/29 Ἰουνίου 1871.—7. Πριγκηπέσσα Ἑλένα, γενν. τῷ 1873.—8. Πριγκηπέσσα Ἄννα, γενν. τῷ 1874.—9. Πρίγκηψ Μίρκος, γενν. τῇ 5/17 Ἀπριλίου 1879.—10. Πριγκηπέσσα Ξενία, γενν. τῷ 1881.

Χήρα τοῦ πρίγκηπος Δανίλου πριγκηπέσσα Δαρίγκα Κβεκβιτσέβα, ἐκ τῆς σερβικῆς οἰκογενείας Κβέκβιτς. Θυγάτηρ αὐτῆς: Πριγκηπέσσα Ὄλγα, γενν. τῇ 7/19 Μαρτίου 1859.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΩΝ

ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙΣ ΧΩΡΑΙΣ.

ΑΓΓΛΙΑ.

Βικτωρία Α' (Ἀλεξανδρίνα), βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας καὶ αὐτοκράτειρα τῆς Ἰνδικῆς, γεννηθεῖσα τῇ 12/24 Μαΐου 1819, διεδέχθη τὸν θεῖον αὐτῆς Γουλιέλμον Δ' τῇ 8/20 Ἰουνίου 1837, ἐστέφθη τῇ 16/28 Ἰουνίου 1838, ἐνυμφεύθη τῇ 29/10 Φεβρουαρίου 1840 τὸν

πρίγκηπα Ἀλβέρτον, δοῦκα τῆς Σαξωνίας, καὶ ἐχήρευσε τῇ 2/14 Δεκεμβρίου 1861.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Ἀλβέρτος Ἐδουάρδος, πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, δευτερότοκος υἱὸς τῆς βασιλίσσης, γεννηθεὶς τῇ 28/9 Νοεμβρίου 1841 καὶ νυμφευθεὶς τῇ 26/10 Μαρτίου 1863 τὴν πριγκηπέσσαν Ἀλεξάνδραν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ′ καὶ ἀδελφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου Α′, γεννηθεῖσαν τῇ 19/1 Δεκεμβρίου 1844.

ΑΥΣΤΡΙΑ.

Φραγκίσκος Ἰωσὴφ Α′ (Κάρολος), αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς ἀποστολικὸς τῆς Οὐγγαρίας κλπ., γεννηθεὶς τῇ 6/18 Αὐγούστου 1830, διεδέχθη τὸν θεῖον αὐτοῦ αὐτοκράτορα Φερδινάνδον Α′, παραιτηθέντα τῇ 20/2 Δεκεμβρίου 1848, στεφθεὶς καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας τῇ 27/8 Ἰουνίου 1867. Ἐνυμφεύθη τῇ 12/24 Ἀπριλίου 1854 τὴν αὐτοκράτειραν Ἐλισάβετ, θυγατέρα τοῦ Μαξιμιλιανοῦ Ἰωσὴφ, δουκὸς τῆς Βαυαρίας, γενν. τῇ 12/24 Δεκεμβρίου 1837.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Ἀρχιδοὺξ Ροδόλφος, αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλικὸς τῆς Οὐγγαρίας, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος, γενν. τῇ 9/21 Αὐγούστου 1858 καὶ νυμφευθεὶς τῇ 26/10 Μαΐου 1881 τὴν πριγκηπέσσαν Στεφανίαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων Λεοπόλδου Β′, γεννηθεῖσαν τῇ 9/21 Μαΐου 1864.

ΒΑΥΑΡΙΑ.

Λεοπόλδος Β′ (Ὄθων Φρειδερῖκος Γουλιέλμος), βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, γεννηθεὶς τῇ 13/25 Αὐγούστου 1845, διεδέχθη τὸν πατέρα του βασιλέα Μαξιμιλιανὸν Β′ τῇ 27/10 Μαρτίου 1864. Ἄγαμος.

Ἀδελφὸς αὐτοῦ: Πρίγκηψ Ὄθων, γεννηθεὶς τῇ 15/27 Ἀπριλίου 1848, ὑποστράτηγος.

ΒΕΛΓΙΟΝ.

Λεοπόλδος Β′ (Λουδοβῖκος Φίλιππος Μάριος Βίκτωρ), βασιλεὺς τῶν Βέλγων, γενν. τῇ 28/9 Ἀπριλίου 1835, υἱὸς τοῦ Λεοπόλδου Α′, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 29/10 Δεκεμβρίου 1865, ἐνυμφεύθη τῇ 10/22 Αὐγούστου 1853 τὴν βασίλισσαν Μαρίαν Ἑρριέταν, ἀρχιδούκισσαν τῆς Αὐστρίας, θυγατέρα τοῦ ἀρχιδουκὸς Ἰωσὴφ, γενν. τῇ 11/23 Αὐγούστου 1836.

Τέκνα αὐτῶν: Τρεῖς θυγατέρες, ὧν ἡ δευτερότοκος πριγκηπέσσα Στεφανία ἐνυμφεύθη τὸν ἐπίδοξον διάδοχον τῆς Αὐστροουγγαρίας ἀρχιδοῦκα Ροδόλφον.

ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ.

Κάρολος Α′ (Φρειδερῖκος Ἀλέξανδρος), βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης, υἱὸς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Α′, γενν. τῇ 22/6 Μαρτίου 1823, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 13/25 Ἰουνίου 1864, ἐνυμφεύθη δὲ τῇ 1/13 Ἰουλίου 1846 τὴν βασίλισσαν Ὄλγαν Νικολαϊέβναν, θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Νικολάου Α′, γενν. τῇ 30/11 Σεπτεμβρίου 1822. Ἄτεκνοι.

ΓΑΛΛΙΑ.

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας: Ἰούλιος Γρεβὺ, ἐκλεχθεὶς τῇ 18/30 Ἰανουαρίου 1879, κατὰ τὸ σύνταγμα, ἐπὶ ἑπταετίαν.

Πρόεδρος τῆς Γερουσίας: Λερουαγέ.

Πρόεδρος τῆς Βουλῆς: Βρισόν.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Φρειδερῖκος Γουλιέλμος Α′, αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας κλπ., γενν. τῇ 10/22 Μαρτίου 1797, διεδέχθη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Φρειδερῖκον Γουλιέλμον Δ′ ὡς βασιλεὺς τῆς Πρωσ-

σίας τῇ 21/2 Ἰανουαρίου 1861, στεφθεὶς τῇ 6/18 Ὀκτωβρίου 1861, ἀπὸ δὲ τῆς 6/18 Ἰανουαρίου 1871 ἀναγορευθεὶς αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Ἐνυμφεύθη τῇ 30/11 Ἰουνίου 1829 τὴν αὐτοκράτειραν Αὐγοῦσταν, θυγατέρα τοῦ Μ. δουκὸς τοῦ Σὰξ-Βεϊμαρ Καρόλου Φρειδερίκου, γεννηθεῖσαν τῇ 18/30 Σεπτεμβρίου 1811. Εἶναι δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν ἡγεμόνων καὶ πολιτευομένων τῆς Εὐρώπης.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Φρειδερῖκος Γουλιέλμος, αὐτοκρατορικὸς καὶ βασιλικὸς πρίγκηψ τῆς Πρωσσίας, στρατάρχης τοῦ γερμανικοῦ καὶ τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ, γεννηθεὶς τῇ 6/18 Ὀκτωβρίου 1831, ἐνυμφεύθη τῇ 13/25 Ἰανουαρίου 1858 τὴν πριγκηπέσσαν Βικτωρίαν, πρωτότοκον θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, γεννηθεῖσαν τῇ 9/21 Νοεμβρίου 1840, καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτῶν πρίγκηψ Γουλιέλμος (γενν. τῇ 15/27 Ἰανουαρίου 1859) ἐνυμφεύθη ἤδη τῇ 15/27 Φεβρουαρίου 1881 τὴν πριγκηπέσσαν Αὐγοῦσταν Βικτωρίαν (γενν. τῇ 10/22 Ἰανουαρίου 1858), θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος δουκὸς τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν Φρειδερίκου.

Θυγάτηρ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους τῆς Γερμανίας εἶναι ἡ μεγάλη δούκισσα τῆς Βάδης Λουΐζα, γενν. τῇ 21/3 Δεκεμβρίου 1838.

ΔΑΝΙΑ.

Χριστιανὸς Θ′, βασιλεὺς τῆς Δανίας, γεννηθεὶς τῇ 27/8 Ἀπριλίου 1818 καὶ ἀναβὰς τὸν δανικὸν θρόνον τῇ 3/15 Νοεμβρίου 1863, ἐνυμφεύθη τῇ 14/26 Μαΐου 1842 τὴν βασίλισσαν Λουΐζαν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τῆς Ἔσσης Κασέλης Γουλιέλμου, γεννηθεῖσαν τῇ 25/7 Σεπτεμβρίου 1817.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Πρίγκηψ Χριστιανὸς Φρειδερῖκος, γεννηθεὶς τῇ 22/3 Ἰουνίου 1843, ἐνυμφεύθη τῇ 16/28 Ἰουλίου 1869 τὴν πριγκηπέσσαν Λουΐζαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου ΙΕ′, γεννηθεῖσαν τῇ 19/31 Ὀκτωβρίου 1851.

Ἄλλα τέκνα αὐτῶν: Πριγκηπέσσα Ἀλεξάνδρα, γεννηθεῖσα τῇ 19/1 Δεκεμβρίου 1844, καὶ νυμφευθεῖσα τῇ 26/10 Μαρτίου 1863 τὸν πρίγκηπα τῆς Οὐαλλίας Ἀλβέρτον Ἐδουάρδον.—Πρίγκηψ Γουλιέλμος Γεώργιος, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος.—Πριγκηπέσσα Δάγμαρ (ἡ νῦν αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας Μαρία Θεοδωρόβνα), γεννηθεῖσα τῇ 14/26 Νοεμβρίου 1847.—Πριγκηπέσσα Θύρα, γεννηθεῖσα τῇ 17/29 Σεπτεμβρίου 1853, καὶ νυμφευθεῖσα τῇ 9/21 Δεκεμβρίου 1878 τὸν δοῦκα τῆς Κουμβερλάνδης Ἐρνέστον Αὔγουστον.—Πρίγκηψ Βαλδεμὰρ, γεννηθεὶς τῇ 15/27 Ὀκτωβρίου 1858.

ΙΣΠΑΝΙΑ.

Ἀλφόνσος ΙΒ′, βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, γεννηθεὶς τῇ 16/28 Νοεμβρίου 1857, υἱὸς τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου καὶ τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλης, ἀνηγορεύθη τῇ 18/30 Δεκεμβρίου 1874, ἐνυμφεύθη τῇ 11/23 Ἰανουαρίου 1878 τὴν Μαρίαν Μερσεδὴν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Μονπανσιὲ, χηρεύσας δὲ τῇ 14/26 Ἰουνίου 1878 ἐνυμφεύθη τὸ δεύτερον τῇ 17/29 Νοεμβρίου 1879 τὴν βασίλισσαν Μαρίαν Χριστίνην, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος αὐστριακοῦ ἀρχιδουκὸς Καρόλου Φερδινάνδου καὶ τῆς ἀρχιδουκίσσης Ἐλισάβετ, γεννηθεῖσαν τῇ 9/21 Ἰουλίου 1858. Φέρει τὸ τιμητικὸν ἀξίωμα τοῦ 19ου πρωσσικοῦ συντάγματος τῶν Οὐλάνων τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν.

Θυγάτηρ: Πριγκηπέσσα τῶν Ἀστουριῶν Μαρία Μερσεδὴ, γεννηθεῖσα τῇ 31/12 Σεπτεμβρίου 1880.

ΙΤΑΛΙΑ.

Οὐμβέρτος Α′, βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, γεννηθεὶς τῇ 2/14 Μαρτίου 1844, διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ Βίκτωρα Ἐμμανουὴλ τὸν Β′, ἀποθανόντα τῇ 28/9 Ἰανουαρίου 1878, ἐνυμφεύθη τῇ 10/22 Ἀπριλίου 1868 τὴν βασίλισσαν Μαρίαν Μαργαρίταν, θυγατέρα Φερδινάνδου, πρίγκηπος τῆς Σαβοΐας, γεννηθεῖσαν τῇ 8/20 Νοεμβρίου 1851.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Πρίγκηψ Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ, γεννηθεὶς τῇ 30/11 Νοεμβρίου 1869.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

Γουλιέλμος Γ', βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ Μέγας δοὺξ τοῦ Λουξεμβούργου, γεννηθεὶς τῇ 7/19 Φεβρουαρίου 1817, διεδέχθη τὸν πατέρα του Γουλιέλμον Β' τῇ 5/17 Μαρτίου 1849. Ἐνυμφεύθη τῇ 6/18 Ἰουνίου 1839 τὴν βασίλισσαν Σοφίαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης Γουλιέλμου Α' καὶ χηρεύσας τῇ 22/3 Ἰουνίου 1877, ἐνυμφεύθη τὸ δεύτερον τῇ 26/7 Ἰανουαρίου 1879 τὴν βασίλισσαν Ἔμμαν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου τοῦ Βαλδέκ.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Πρίγκηψ Γουλιέλμος Ἀλέξανδρος, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τῇ 13/25 Αὐγούστου 1851.

ΠΕΡΣΙΑ.

Σιαχηνσιὰχ Νασρ-ἐδ-δὶν, γεννηθεὶς τῇ 12/24 Ἀπριλίου 1831, τέταρτος ἡγεμὼν ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Καδζὰρ, διεδέχθη τὸν πατέρα του Μωχαμμὲτ Σιὰχ (γενν. 1807 καὶ ἀποθ. 1848) κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1848.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Πρίγκηψ Μουζαφφὲρ-ἐδ-δὶν, πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σάχου, γεννηθεὶς τῷ 1852.

Ὁ Σιάχης ἔχει ἐν ὅλῳ 14 τέκνα, ὧν τρεῖς υἱοὶ καὶ 8 θυγατέρες, καὶ πολλοὺς συγγενεῖς, ἀδελφοὺς, ἀδελφὰς, θείους κλπ., οἵτινες κατέχουσι διάφορα ἀξιώματα ἐν τῷ Κράτει.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

Λουδοβῖκος Α', βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας, γεννηθεὶς τῇ 19/31 Ὀκτωβρίου 1838, διεδέχθη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Πέτρον Ε' τῇ 30/11 Νοεμβρίου 1861, ἐνυμφεύθη τῇ 24/6 Ὀκτωβρίου 1862 τὴν βασίλισσαν Μαρίαν Πίαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ Β', γεννηθεῖσαν τῇ 4/16 Ὀκτωβρίου 1847.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Πρίγκηψ Κάρολος, γεννηθεὶς τῇ 16/28 Σεπτεμβρίου 1863.

ΡΩΣΣΙΑ.

Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Γ' Ἀλεξάνδροβιτς, γεννηθεὶς τῇ 26/10 Μαρτίου 1845, διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀλέξανδρον Β', δολοφονηθέντα τῇ 1/13 Μαρτίου 1881. Ἐνυμφεύθη τῇ 28/9 Νοεμβρίου 1866 τὴν αὐτοκράτειραν Μαρίαν Θεοδωρόβναν (πριγκηπέσσαν Δάγμαρ), θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ', γεννηθεῖσαν τῇ 14/26 Νοεμβρίου 1847.

Τέκνα:

1. Νικόλαος Ἀλεξάνδροβιτς, Τσεζάρεβιτς, μέγας δοὺξ διάδοχος, γεννηθεὶς τῇ 6/18 Μαΐου 1868.—2. Μέγας δοὺξ Γεώργιος, γεννηθεὶς τῇ 27/9 Μαΐου 1871.—3. Μεγάλη δούκισσα Ξενία, γεννηθεῖσα τῇ 25/6 Ἀπριλίου 1875.—4. Μέγας δοὺξ Μιχαὴλ, γεννηθεὶς τῇ 23/5 Δεκεμβρίου 1878.—5. Μεγάλη δούκισσα Ὄλγα, γεννηθεῖσα τῇ 1/13 Ἰουνίου 1882.

ΣΑΞΩΝΙΑ.

Ἀλβέρτος, βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας, γεννηθεὶς τῇ 11/23 Ἀπριλίου 1828, υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως Ἰωάννου, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 17/29 Ὀκτωβρίου 1873. Ἐνυμφεύθη τῇ 6/18 Ἰουνίου 1853 τὴν βασίλισσαν Καρολίναν, θυγατέρα τοῦ δανοῦ πρίγκηπος Γουσταύου τοῦ Βάζα, γεννηθεῖσαν τῇ 24/5 Αὐγούστου 1833. Ἄτεκνος.

ΣΟΥΗΔΙΑ καὶ ΝΟΡΒΗΓΙΑ.

Ὀσκὰρ Β', βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, γεννηθεὶς τῇ 9/21 Ἰανουαρίου 1829, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ὀσκὰρ Α', διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του Κάρολον ΙΕ' τῇ 6/18 Σεπτεμβρίου 1872, ἐνυμφεύθη τῇ

25/6 Ἰουνίου 1857 τὴν βασίλισσαν Σοφίαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος δουκὸς τοῦ Νασσὼ Γουλιέλμου, γεννηθεῖσαν τῇ 27/9 Ἰουλίου 1836.

Διάδοχος· Πρίγκηψ Γουσταῦος, γεννηθεὶς τῇ 4/16 Ἰουνίου 1858, ἐνυμφεύθη τῇ 8/20 Σεπτεμβρίου 1881 τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης Σοφίαν Βικτωρίαν, γεννηθεῖσαν τῇ 26/7 Αὐγούστου 1862.

ΒΡΑΣΙΛΙΑ.

Πέτρος Β' τῆς Ἀλκαντάρας, αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος δὸν Πέτρου Α', γεννηθεὶς τῇ 21/2 Δεκεμβρίου 1825, ἐβασίλευσε κατ' ἀρχὰς ὑπὸ κηδεμονίαν παραιτηθέντος τοῦ πατρός του τῇ 26/7 Ἀπριλίου 1831 καὶ αὐτοπροσώπως ἀπὸ τῆς 11/23 Ἰουλίου 1840, στεφθεὶς τῇ 6/18 Ἰουλίου 1841 καὶ νυμφευθεὶς τῇ 23/4 Σεπτεμβρίου 1843 τὴν αὐτοκράτειραν δόναν Θηρεσίαν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Δύο Σικελιῶν Φραγκίσκου Α', γεννηθεῖσαν τῇ 2/14 Μαρτίου 1822.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ πριγκηπέσσα Ἰσαβέλλα, γεννηθεῖσα τῇ 17/29 Ἰουλίου 1846, καὶ νυμφευθεῖσα τῇ 3/15 Ὀκτωβρίου 1864 τὸν πρίγκηπα Λουδοβῖκον κόμητα d'Eu, γάλλον πρίγκηπα ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Αὐρηλίας, γεννηθέντα τῇ 17/29 Ἀπριλίου 1842.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ (τῆς Ἀμερικῆς).

Ὁμόσπονδος Δημοκρατία. Διακήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν τῇ 4 Ἰουλίου 1776 (ν. ἑ.). Σύνταγμα τῇ 17 Δεκεμβρίου 1787 (ν. ἑ.) διανέμον τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους εἰς τρία ἀνεξάρτητα καὶ διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων σώματα: τὴν Ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἐξασκουμένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τὴν Νομοθετικὴν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου καὶ τὴν Δικαστικὴν ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, κλπ.—Καθέδρα τῆς Ὁμοσπονδίας: Οὐασιγκτὼν, ἐν τῷ Κράτει τῆς Κολομβίας.

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν τετραετίαν (20/4 Μαρτίου 1881—20/4 Μαρτίου 1885) ἀντὶ τοῦ δολοφονηθέντος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1882 στρατηγοῦ Ἰακώβου Ἀ. Γκάρφηλδ, ὁ τέως ἀντιπρόεδρος Τζέστερ Ἀ. Ἀρθοῦρος.

ΜΕΞΙΚΟΝ.

Ὁμόσπονδος Δημοκρατία. Προκήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας τῇ 4/16 Σεπτεμβρίου 1810. Σύνταγμα τῇ 24/5 Φεβρουαρίου 1857. Ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία ἐξασκεῖται ὑπὸ τριῶν ἀνεξαρτήτων σωμάτων: ἡ Ἐκτελεστικὴ ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἡ Νομοθετικὴ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου καὶ ἡ Δικαστικὴ ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου. Καθέδρα τῆς Δημοκρατίας Μεξικόν.

Πρόεδρος: στρατηγὸς Μανουὴλ Γονζαλὲζ, ἐκλεχθεὶς τῇ 11 Ἰουλίου 1880 (ν. ἑ.) ἐπὶ τετραετίαν.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΗΓΕΜΟΝΩΝ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΙΔΙΩΝ.

ΑΓΧΑΛΤΗ.

Δουκάτον.—Δοὺξ Φρειδερῖκος, γεννηθεὶς τῇ 17/29 Ἀπριλίου 1831, διεδέχθη τὸν πατέρα του Λεοπόλδον τῇ 10/22 Μαΐου 1871 εἰς τὸ δουκάτον τῆς Ἀγχάλτης, περιλαμβάνον τὰς ἡνωμένας χώρας τῆς Ἀγχάλτης Δεσὼ, Ἀγχάλτης Κοῖθεν καὶ Ἀγχάλτης Βερνβοὺργ, στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ ἱππικοῦ. Ἐνυμφεύθη τῇ 10/22 Ἀπριλίου 1854 τὴν δούκισσαν Ἀντωνιέτταν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος τοῦ Σάξ-Ἀλτεμβούργου Ἐδουάρδου.—Τέκνα 6.

ΒΑΔΗ.

Μέγα Δουκάτον.—Φρειδερῖκος (Γουλιέλμος Λουδοβῖκος), μέγας δοὺξ τῆς Βάδης, γεννηθεὶς τῇ 28/9 Σεπτεμβρίου 1826, διεδέχθη κατ' ἀρχὰς ὡς ἀνθηγεμὼν τὸν πατέρα του Λεοπόλδον, ἀντὶ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, τῇ 12/24 Ἀπριλίου 1852 καὶ ἔλαβεν ὁριστικῶς τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης τῇ 24/5 Σεπτεμβρίου 1856· ἐνυμφεύθη τῇ 8/20 Σεπτεμβρίου 1856 τὴν μεγάλην δούκισσαν Λουΐζαν, θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου, γεννηθεῖσαν τῇ 21/3 Δεκεμβρίου 1838.

Ἐπίδοξος διάδοχος· Μέγας δοὺξ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος, πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ, γεννηθεὶς τῇ 27/9 Ἰουλίου 1857.

ΒΑΛΔΕΚ.

Πριγκηπάτον.—Πρίγκηψ Γεώργιος Βίκτωρ, γεννηθεὶς τῇ 2/14 Ἰανουαρίου 1831, διεδέχθη τὸν πατέρα του πρίγκηπα Γεώργιον Φρειδερῖκον τῇ 3/15 Μαΐου 1845· βασιλεύσας ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρός του· ἀνεξαρτήτως δὲ τῇ 5/17 Αὐγούστου 1852, ἀντιστράτηγος τοῦ πρωσσικοῦ ἱππικοῦ. Ἐνυμφεύθη τῇ 14/26 Σεπτεμβρίου 1853 τὴν πριγκηπέσσαν Ἑλένην, θυγατέρα Γουλιέλμου δουκὸς τοῦ Νασώ. —Τέκνα 5.

ΒΡΟΥΝΣΒΙΚ.

Δουκάτον. — Αὔγουστος Λουδοβῖκος Γουλιέλμος, δοὺξ τοῦ Βροῦνσβικ καὶ Λουνεβούργου, γεννηθεὶς τῇ 13/25 Ἀπριλίου 1806, διεδέχθη τὸν πατέρα του Γουλιέλμον Φρειδερῖκον, στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ ἱππικοῦ. Ἀνέλαβεν ὁριστικῶς τὴν κυβέρνησιν τοῦ δουκάτου τῇ συγκαταθέσει τοῦ πρεσβυτέρου του ἀδελφοῦ τῇ 8/20 Ἀπριλίου 1831.

ΕΣΣΗ.

Μέγα Δουκάτον.—Μέγας δοὺξ Λουδοβῖκος Δ', γεννηθεὶς τῇ 31/12 Σεπτεμβρίου 1837, διεδέχθη τῇ 1/13 Ἰουνίου 1877 τὸν θεῖόν

του μέγαν δοῦκα Λουδοβῖκον Γ', ἀντιστράτηγος πρῶσσος. Ἐνυμφεύθη τῇ 19/1 Ἰουλίου 1862 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἀλίκην, θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας.—Τέκνα 5.

ΛΙΠΠΕ ΔΕΤΜΟΛΤ.

Πριγκηπάτον.—Πρίγκηψ Βόλδεμαρ, γεννηθεὶς τῇ 6/18 Ἀπριλίου 1824, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου, ἀντιστράτηγος πρῶσσος, διεδέχθη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρίγκηπα Λεοπόλδον τῇ 26/8 Δεκεμβρίου 1875. Ἐνυμφεύθη τῇ 28/9 Νοεμβρίου 1858 τὴν πριγκηπέσσαν Σοφίαν, θυγατέρα τοῦ Γουλιέλμου μαργράβου τῆς Βάδης.

ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΪΝ.

Ἡγεμονία.—Ἰωάννης Β', ἡγεμὼν τοῦ Λιχτενσταΐν, γεννηθεὶς τῇ 23/5 Ὀκτωβρίου 1840, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 31/12 Νοεμβρίου 1858. (Ὁ ἡγεμὼν τοῦ κρατιδίου τούτου κατοικεῖ συνήθως ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν Μοραβίᾳ κατὰ τὸ θέρος.)

ΜΕΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ ΣΧΒΕΡΙΝ.

Μέγα Δουκάτον.—Φρειδερῖκος Φραγκῖσκος Β', μέγας δοὺξ τοῦ Μεκλεμβούργου, πρίγκηψ τοῦ Βένδεν, Σχβέριν καὶ Ράτσβουργ, γεννηθεὶς τῇ 16/28 Φεβρουαρίου 1823, διεδέχθη τῇ 23/7 Μαρτίου 1842 τὸν πατέρα του μέγαν δοῦκα Παῦλον Φρειδερῖκον, ἔχει τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ τῆς Πρωσσίας καὶ τὸν ἐπίτιμον τίτλον ῥώσσου στρατάρχου. Ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον τῷ 1849 τὴν θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος τοῦ Ρόϋς Ἑρρίκου ΙΔ' Σοφίαν, τὸ δεύτερον τῇ 30/12 Μαΐου 1864 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἄνναν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἔσσης Λουδοβίκου, καὶ τὸ τρίτον τῇ 22/4 Ἰουλίου 1868 τὴν μεγάλην δούκισσαν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος τοῦ Σχβαρτζβούργ Ρουδολστὰδτ Ἀδόλφου.—Τέκνα ἐκ τοῦ α' γάμου 4 καὶ ἐκ τοῦ γ' 4.

ΜΕΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ ΣΤΡΕΛΙΤΖ.

Μέγα Δουκάτον.—Μέγας δοὺξ Γουλιέλμος, γεννηθεὶς τῇ 5/17 Ὀκτωβρίου 1819, διεδέχθη τὸν πατέρα του μέγαν δοῦκα Γεώργιον τῇ 25/6 Σεπτεμβρίου 1860, φέρει τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 16/28 Ἰουνίου 1843 τὴν μεγάλην δούκισσαν Αὐγοῦσταν, πριγκηπέσσαν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τῆς Κανταβριγίας Ἀδόλφου, θείου τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας.—Διάδοχος ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς μέγας δοὺξ Ἀδόλφος Φρειδερῖκος, γεννηθεὶς τῇ 10/22 Ἰουλίου 1848.

ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Μέγα Δουκάτον.—Μέγας δοὺξ Πέτρος, γεννηθεὶς τῇ 27/8 Ἰουλίου 1827, υἱὸς τοῦ μεγάλου δουκὸς Αὐγούστου, διεδέχη τὸν πατέρα του τῇ 15/27 Φεβρουαρίου 1853, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 29/10 Φεβρουαρίου 1852 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἐλισάβετ, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τοῦ Σὰξ Ἀλτεμβούργου Ἰωσήφ.—Τέκνα δύο.

ΣΑΞ-ΑΛΤΕΜΒΟΥΡΓ.

Δουκάτον.—Δοὺξ Ἐρνέστος, γεννηθεὶς τῇ 4/16 Σεπτεμβρίου 1826, υἱὸς τοῦ δουκὸς Γεωργίου, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 22/3 Αὐγούστου 1853, στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 16/28 Ἀπριλίου 1853 τὴν δούκισσαν Ἀγνὴν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τῆς Ἀγχάλτης Λεοπόλδου.—Θυγάτηρ αὐτοῦ πριγκηπέσσα Μαρία, γεννηθεῖσα τῇ 21/2 Αὐγούστου 1854.

ΣΑΞ-ΒΕΪΜΑΡ

Μέγα Δουκάτον.—Κάρολος Ἀλέξανδρος, μέγας δοὺξ τοῦ Σὰξ-Βεϊμὰρ Ἔϊζεναχ κλπ., γεννηθεὶς τῇ 12/24 Ἰουνίου 1818, διεδέχθη

τῇ 26/8 Ἰουλίου 1853 τὸν πατέρα του μέγαν δοῦκα Κάρολον Φρειδερῖκον, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν Πρωσσίᾳ καὶ Σαξωνίᾳ. Ἐνυμφεύθη τῇ 26/8 Ὀκτωβρίου 1842 τὴν μεγάλην δούκισσαν Σοφίαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Ὁλλανδίας Γουλιέλμου. — Τέκνα τρία.

ΣΑΞ-ΚΟΒΟΥΡΓ-ΓΟΘΑ.

Δουκάτον.—Δοὺξ Ἐρνέστος Β', γεννηθεὶς τῇ 9/21 Ἰουνίου 1818, υἱὸς τοῦ δουκὸς Ἐρνέστου Α', στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ ἱππικοῦ καὶ ἀντιστράτηγος τοῦ σαξωνικοῦ, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 17/29 Ἰανουαρίου 1844. Ἐνυμφεύθη τῇ 21/3 Μαΐου 1842 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἀλεξανδρίναν, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης Λεοπόλδου.

ΣΑΞ-ΜΕΪΝΙΓΚΕΝ.

Δουκάτον.—Δοὺξ Γεώργιος Β', γεννηθεὶς τῇ 21/2 Ἀπριλίου 1826, διεδέχθη τῇ 8/20 Σεπτεμβρίου 1866 τὸν πατέρα του δοῦκα Βερνάρδον, παραιτηθέντα χάριν τοῦ υἱοῦ του· φέρει τὸν βαθμὸν πρώσσου στρατηγοῦ. Ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον τῷ 1850 τὴν πριγκηπέσσαν Καρλόττην, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου τῆς Πρωσσίας, τὸ δεύτερον τῷ 1858 τὴν δούκισσαν Θεοδώραν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Χοενλόε Λαγγεμβούργου Ἐρνέστου, καὶ τὸ τρίτον μοργανατικῶς τῷ 1873 τὴν Ἑλένην βαρωνίδα τοῦ Ἐλδβούργ.—Τέκνα 4.

ΣΧΑΟΥΜΒΟΥΡΓ-ΛΙΠΠΕ.

Πριγκηπάτον.—Πρίγκηψ Ἀδόλφος, γεννηθεὶς τῇ 20/1 Αὐγούστου 1817, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου, διεδέχθη τὸν πατέρα του τῇ 9/21 Νοεμβρίου 1860, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 13/25 Ὀκτωβρίου 1844 τὴν πριγκηπέσσαν Ἑρμίναν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος τοῦ Βαλδὲκ Γεωργίου.—Τέκνα 6.

ΡΟΫΣ-ΓΡΑΪΤΖ.

Πριγκηπάτον.—Πρίγκηψ Ἔρρῖκος ΚΒ′, γεννηθεὶς τῇ 16/28 Μαρτίου 1846, διεδέχθη τῇ 27/8 Νοεμβρίου 1859 ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρός του τὸν πατέρα του Ἔρρῖκον Κ′, ἀποθανόντα, καὶ ἐκυβέρνησεν ἀνεξαρτήτως τῇ 16/28 Μαρτίου 1867, φέρει τὸν βαθμὸν ὑποστρατήγου ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 26/8 Ὀκτωβρίου 1872 τὴν πριγκηπέσσαν Ἴδαν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Ἀδόλφου τοῦ Σχάουμβουργ-Λίππε.

ΡΟΫΣ.

Πριγκηπάτον (νεώτερος κλάδος).—Πρίγκηψ Ἔρρῖκος ΙΔ′, γεννηθεὶς τῇ 16/28 Μαΐου 1832, διεδέχθη τὸν πατέρα του πρίγκηπα Ἔρρῖκον ΞΖ′ τῇ 29/11 Ἰουλίου 1867, ἀντιστράτηγος ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη τῇ 25/6 Φεβρουαρίου 1858 τὴν πριγκηπέσσαν Ἀγνὴν, δούκισσαν τῆς Βυρτεμβέργης, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Εὐγενίου τῆς Βυρτεμβέργης.—Τέκνα 2.

ΣΧΒΑΡΤΖΒΟΥΡΓ-ΣΟΝΔΕΡΧΑΟΥΖΕΝ.

Πριγκηπάτον.—Πρίγκηψ Κάρολος Γονθιέρος, γεννηθεὶς τῇ 26/7 Αὐγούστου 1838, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Γονθιέρου, διεδέχθη τὸν πατέρα του παραιτηθέντα τῇ 5/17 Ἰουλίου 1880, ἐνυμφεύθη τῇ 31/12 Ἰουνίου 1869 τὴν πριγκηπέσσαν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος πρίγκηπος τοῦ Σὰξ Ἀλτεμβούργου Ἐδουάρδου, γεννηθεῖσαν τῷ 1845.

ΣΧΒΑΡΤΖΒΟΥΓ-ΡΟΥΔΟΛΣΤΑΔΤ.

Πριγκηπάτον. — Πρίγκηψ Γεώργιος Ἀλβέρτος, γεννηθεὶς τῇ 11/23 Νοεμβρίου 1838, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου, διεδέχθη τὸν

πατέρα του τῇ 14/26 Νοεμβρίου 1869, ἀντιστράτηγος ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Μέγα δουκάτον, ἡνωμένον προσωπικῶς μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ὁλλανδίας, ἧς ὁ μονάρχης φέρει τὸν τίτλον βασιλέως τῆς Ὁλλανδίας καὶ μεγάλου δουκὸς τοῦ Λουξεμβούργου, ἀλλὰ διοικούμενον αὐτοτελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως.—Τοποτηρητὴς ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως μεγάλου δουκὸς ἐν Λουξεμβούργῳ ὁ πρίγκηψ Ἔρρῖκος τῆς Ὁλλανδίας, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως.

ΜΟΝΟΙΚΟΝ (Monaco).

Κρατίδιον παρὰ τὴν γαλλικὴν Νίκαιαν, οὗτινος ἡ ἄρχουσα δυναστεία βασιλεύει ἀπὸ 969 ἐτῶν. Ὁ πρίγκηψ διαμένει ἓξ μῆνας ἐν Μονοίκῳ καὶ ἓξ ἐν Γαλλίᾳ.—Ἡγεμὼν τοῦ Μονοίκου Κάρολος Γ′, γεννηθεὶς τῇ 26/8 Δεκεμβρίου 1818, διεδέχθη τὸν πατέρα του πρίγκηπα Φλορεστὰν τῇ 8/20 Ἰουνίου 1856, ἐνυμφεύθη τῷ 1846 τὴν πριγκηπέσσαν Ἀντωνιέτταν, ἀποθανοῦσαν τῷ 1864.

Υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος πρίγκηψ Ἀλβέρτος, γενν. τῷ 1848.

Β'.

ΤΟΥΡΚΙΑ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.

Ἡ μὲν Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία κεῖται μεταξὺ τῶν 39°—48° 20′ β. πλ. καὶ 13° 24′—27° 20′ ἀν. μήκους· (*) ἡ δὲ Ἀσιατικὴ μεταξὺ 34°—42° β. πλ. καὶ 24°—45° ἀν. μ., αἱ δὲ ἐν Ἀφρικῇ κτήσεις αὐτῆς (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Αἰγύπτου) μεταξὺ 10°—30° β. πλ. καὶ 7°—4° ἀν. μ. Τὸ δὲ κλίμα διαφέρει κατὰ τόπους. Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ καὶ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἶναι μᾶλλον εὔκρατον· εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Βοσνίας καὶ παρὰ τὰς κλιτύας τοῦ Αἵμου καὶ ἐν τῇ βορείῳ Ἀρμενίᾳ, ψυχρότερον· ἐν Συρίᾳ, Παλαιστίνῃ, Αἰγύπτῳ καὶ Τριπόλει θερμότερον καὶ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀραβίᾳ θερμότατον. Ἡ μέση θερμοκρασία ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶναι 13° 3′, ἡ ἀνωτέρα 12° καὶ ἡ κατωτέρα 4 ὑπὸ τὸ μηδενικόν· ἐν Σμύρνῃ ἡ μέση θερμοκρασία εἶναι 18°, ἐν Ἱερουσαλὴμ 24°, ἐν Τριπόλει (τῆς Βαρβαρίας) 23° καὶ ἐν Μέκᾳ 31°. Πνέουσι δὲ κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως 206 ἡμέρας ἄνεμοι βορειοδυτικοὶ πρὸς ἀνατολικούς, 106 νοτιοανατολικοὶ πρὸς δυτικούς, καὶ 53 ἡμέραι ἀριθμοῦνται γαλήνης.

Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὑπολογισμούς, ἡ ἐπιφάνεια τῆς Τουρκίας Εὐρωπαϊκῆς τε καὶ Ἀσιατικῆς μετὰ τῶν αὐτονόμων ἐπαρχιῶν, ἡγεμονιῶν καὶ λοιπῶν εἶναι 6,352,679 περίπου τετραγωνικὰ χιλιάμετρα, καὶ ἵνα παραστήσωμεν αὐτὴν διὰ συγκρίσεως εἶναι 265άκις μεγαλειτέρα τῆς Πελοποννήσου καὶ 12άκις τῆς Γαλλίας (ἄνευ τῶν ἀποικιῶν), ἴση πρὸς τὸ τρίτον τῆς ἐπιφανείας τῆς Ρωσσίας (μετὰ τῆς Σιβηρίας κλπ.) καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ περίπου τῆς Σινικῆς Αὐτοκρατορίας. Διαιρεῖται δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Τουρκίας ὡς ἑξῆς:

α′. Ἐν Εὐρώπῃ

Ἄμεσοι κτήσεις	165,438	
Ἀνατολικὴ Ρωμυλία (αὐτόνομος ἐπαρχία)	35,901	
Βοσνία, Ἑρζεγοβίνη, Σανδζάκιον Νόβι-παζὰρ (κατεχόμενα ὑπὸ τῆς Αὐστρίας)	61,065	
Βουλγαρία (ὑποτελὴς ἡγεμονία) . . .	63,972	326,376

β′. Ἐν Ἀσίᾳ

Ἄμεσοι κτήσεις	1,889,055	
Σάμος (ὑποτελὴς ἡγεμονία)	550	1,889,605

γ′. Ἐν Ἀφρικῇ

Νομαρχία Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας. .	1,033,350	
Ἀντιβασιλεία Αἰγύπτου	2,987,000	
Ἡγεμονία Τύνιδος.	116,348	4,136,698
Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία		6,352,679

Ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ καὶ τῶν ὑποτελῶν αὐτῇ χωρῶν ὑπολογίζεται οὕτω:

Ἄμεσοι κτήσεις:

Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία	4,400,000	
Ἀσιατικὴ Τουρκία	16,132,900	
Τρίπολις τῆς Βαρβαρίας	1,010,000	
Τὸ ὅλον		21,542,900

Χῶραι προνομιοῦχοι καὶ ὑποτελεῖς:

Ἀνατολικὴ Ρωμυλία	815,513	
Μεταφορὰ	815,513	21,542,900

(*) Σημειωτέον ὅτι ὡς ἀφετηρία τοῦ πλάτους λαμβάνεται ὁ μεσημβρινὸς Παρισίων.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ

Μεταφορὰ	815,513	21,542,900
Βοσνία, Ἐρζεγοβίνη καὶ Νόβι-παζὰρ.	1,326,440	
Βουλγαρία.	1,995,701	
Σάμος	38,255	
Ἡγεμονία Τύνιδος	2,100,000	
Ἀντιβασιλεία Αἰγύπτου	17,400,000	
Τὸ ὅλον		23,675,909
Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία		45,218,809

Διοικητικὴ διαίρεσις.

Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία διαιρεῖται διοικητικῶς εἰς Νομοὺς ἢ Νομαρχίας (Βιλαγέτια), Ἐπαρχίας (Σανδζάκια), Ὑποδιοικήσεις (Καζάδες) καὶ Δήμους (Ναχιέδες) ὡς ἑξῆς:

Νομοὶ ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ.

1. Κωνσταντινουπόλεως	πρωτεύουσα	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
2. Ἀδριανουπόλεως	»	»	»
3. Θεσσαλονίκης	»	»	»
4. Βιτωλίων (Μοναστὴρ)	»	»	»
5. Κόσσοβας	»	ἡ κωμόπολις	Πριστίνα.
6. Ἰωαννίνων	»	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
7. Σκόδρας (Σκουτάρεως τῆς Ἀλβανίας)		»	»

Ἐν τῷ Ἀρχιπελάγει.

8. Κρήτης πρωτεύουσα Χανία.
9. Τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, πρωτεύουσα ἡ Χίος.

Ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

10. Χουδαβενδικιὰρ	πρωτεύουσα	ἡ Προῦσα.
11. Καρασσῆ	»	ἡ Βαλουκεσίρ.
12. Ἀϊδὶν	»	ἡ Σμύρνη.

13. Ἰκονίου	πρωτεύουσα	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
14. Ἀγκύρας	»	»	»
15. Ἀδάνων	»	»	»
16. Διαρβεκὶρ	»	»	»
17. Βὰν	»	»	»
18. Μπιτλὶς	»	»	κωμόπολις.
19. Δερσὶμ	»	ἡ κωμόπ.	Τζεμισκεζέκ.
20. Χακκιαρὶ	»	ἡ ὁμώνυμος	κωμόπολις.
21. Ἐρζεροὺμ (Θεοδοσιουπόλεως)	»	»	πόλις.
22. Τραπεζοῦντος	»	»	»
23. Σεβαστείας	»	»	»
24. Κασταμονῆς	»	»	»

Ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ.

25. Χαλεπίου	πρωτεύουσα	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
26. Συρίας	»	ἡ πόλις	Δαμασκοῦ.
27. Μαμουρὲτ-οὐλ-Ἀζὶζ (Μεσοποταμίας)		ἡ κωμόπολις	Χαρπούτ.
28. Μουσοὺλ	πρωτεύουσα	ἡ ὁμώνυμος	κωμόπολις.
29. Βαγδατίου	»	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
30. Χιτζὰζ (Ἀραβία)	»	ἡ Μέκα.	
31. Ὑεμένης	»	ἡ πόλις	Σαναά.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ.

32. Τριπόλεως Βαρβαρίας	πρωτεύουσα	ἡ ὁμώνυμος	πόλις.
33. Βεγγάζης	»	»	»

Ἐν τῷ ἐπισήμῳ τῆς Αὐτοκρατορίας Ἡμερολογίῳ (Σαλναμὲ) σημειοῦται μεταξὺ τῶν νομῶν καὶ ὁ τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης, ὅστις, ὡς γνωστὸν, δυνάμει τῆς βερολινείου συνθήκης διοικεῖται προσωρινῶς ὑπὸ τῆς Αὐστροουγγρικῆς κυβερνήσεως· μεταξὺ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ἡ νῆσος Κύπρος, ἥτις δυνάμει συνθήκης ἰδιαιτέρας μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας κατέχεται προσωρινῶς ὑπὸ τῆς τελευταίας.

Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία.

Νομὸς Κωνσταντινουπόλεως

Ἐπαρχίαι ἐξαρτώμεναι τοῦ νομοῦ Κωνσταντινουπόλεως:

1. Ἐπαρχία Νικομηδείας (Ἰζμὶδ) περιέχουσα τὰς ὑποδιοικήσεις: 1 (*) Ἀδάπαζαρ, 2 Καραμουσὰλ, 3 Κάνδαρα, 4 Κέϊβε.
2. Ἐπαρχία Μετρῶν (Τσατάλτζας) περιλαμβάνουσα τὰς ὑποδιοικήσεις: 5 Μεγάλου Τσεκμετζὲ, 6 Μικροῦ Τσεκμετζὲ, 7 Σηλυβρίας.

Πρὸς τούτοις αἱ ὑποδιοικήσεις (καϊμακαμλίκια) 8 Πριγκηπονήσων, 9 Βέϊκος, 10 Χιλῆς καὶ 11 Κέϊπουζε, ὑπάγονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν νομαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως.

Διοικητικῶς περιέχει τὰς περιφερείας:

Σταυροδρομίου (Μπέη-ὀγλοῦ) καὶ Γαλατᾶ.
Βεσικτασίου καὶ Βοσπόρου εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς.
Σκουτάρεως καὶ ἀσιατικῆς ἀκτῆς.

Δημαρχιακὰ δὲ τμήματα περιέχει τὰ ἑξῆς δέκα:

1. Σουλτὰν Βαγιαζήδ.
2. Σουλτὰν Μεχμέδ.
3. Δζεράχ πασσᾶ (Ὑψωμαθείων).
4. Βεσικτασίου (Διπλοκιονίου).
5. Γενίκιοϊ (Νεοχωρίου).
6. Σταυροδρομίου καὶ Γαλατᾶ.
7. Βουγιούκδερε (Βαθυρρύακος).
8. Κάνλιδζας.
9. Σκουτάρεως (Χρυσοπόλεως).
10. Καδήκιοϊ (Χαλκηδόνος).

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι δημαρχίαι καὶ ἐν ταῖς Πριγκηπονήσοις καὶ ἐν Μακροχωρίῳ.

Νομὸς Ἀδριανουπόλεως

Ἐπαρχίαι ὑπαγόμεναι εἰς τὸν νομὸν τοῦτον:

3. Ἐπαρχία Ἀδριανουπόλεως περιλαμβάνουσα τὰς ὑποδιοικήσεις: 12 Οὐζοὺν Κιοπροῦ, 13 Μουσταφᾶ πασσᾶ κιοπρουσοῦ, 14 Χάβζα.
4. Ραιδεστοῦ (Τεκφοὺρ-ντὰγ) περιλαμβάνουσα τὰς ὑποδιοικήσεις: 15 Ἡρακλείας, 16 Τσορλοῦ (Τυρολώης), 17 Χαριουπόλεως.

(*) Διὰ τῶν ἀριθμῶν τούτων καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ ἑκάστης παραγράφου δηλοῦται ὁ αὔξων ἀριθμὸς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ὑποδιοικήσεων.

5. Διδυμοτείχου (Διμετόκα) περιλαμβάνουσα τὰς ὑποδιοικήσεις: 18 Ὀρτάκιοϊ, 19 Δεδέαγατς, 20 Σουφλί.
6. Τεσσαράκοντα Ἐκκλησιῶν (Κὴρκ Κελίσα). Ὑποδιοικήσεις: 21 Ἀχτέπολι (Ἀγαθουπόλεως), 22 Μπαμπᾶ-Ἐσκὶ, 23 Τύρνοβα, 24 Λουλὲ Βουργὰζ, 25 Μηδείας, 26 Βιζύης.
7. Καλλιπόλεως (Γκαλλίπολι). Ὑποδιοικήσεις: 27 Αἴνου, 28 Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως (Σιὰρκ κιόϊ), 29 Κεσάνης, 30 Μαλγάρων.
8. Γκιουμουλτζίνας. Ὑποδιοικήσεις: 31 Ἐσκιτζὲ (Ξάνθης), 32 Ἀχὴ Τσελεπῆ, 33 Δαριδερὲ, 34 Σουλτὰν γερί.

Νομὸς Θεσσαλονίκης.

9. Ἐπαρχία Θεσσαλονίκης. Ὑποδιοικήσεις: 35 Στρωμνίτζης, 36 Τικβεσίου, 37 Δοϊράνης, 38 Ἀβρὲτ-Χισὰρ, 39 Καραφεριὲ (Βερροίας), 40 Κιοπρουλοῦ (Βελισσῶν), 41 Κασσανδρείας, 42 Βοδενῶν, 43 Γενιδζὲ-Βαρδὰρ (Γενιστῶν).
10. Σερρῶν (Σερές). Ὑποδιοικήσεις: 44 Δεμὶρ Χισὰρ, 45 Ζίχνης, 46 Δζουμαὰ, 47 Μελενίκου, 48 Νευροκόπης.
11. Δράμας. Ὑποδιοικήσεις: 49 Σαρὴ Σαμπὰν, 50 Καβάλλας.

Νομὸς Βιτωλίων.

12. Ἐπαρχία Βιτωλίων (Μοναστηρίου). Ὑποδιοικήσεις: 51 Ὀχρίδος, 52 Περλεπὲ, 53 Δζουμαὰ, 54 Σερβίων (*), 55 Φλωρίνης, 56 Κήρτζοβας, 57 Κοζάνης.
13. Πρεσρένης. Ὑποδιοικήσεις: 58 Καλκὰν δελὲν, 59 Λούμας, 60 Γιάκοβας.
14. Δεβρῶν (Δέμπρε). Ὑποδιοικήσεις: 61 Ἐλβασσανίου, 62 Κάτω Δεβρῶν, 63 Μάτας.
15. Κορυτζᾶς (Γκιόρουτζε). Ὑποδιοικήσεις: 64 Ζάρας, 65 Κολώνιας, 66 Καστορίας (Κεσριὲ), 67 Ἀνασελίτσης (Σιατίστης).

Νομὸς Κόσσοβας.

16. Ἐπαρχία Πριστίνης. Ὑποδιοικήσεις: 68 Ἰπεκίου, 69 Περσόβας, 70 Κελὰν, 71 Βελετζετρίνης.

(*) Μετὰ τὴν ἐκχώρησιν τῆς Θεσσαλίας τῇ Ἑλλάδι αἱ ὑποδιοικήσεις Σερβίων, Φλωρίνης καὶ Κοζάνης ἀπετέλεσαν ἰδίαν ἐπαρχίαν (Μουτεσσαριφλίκιον).

17. Σκοπείων (Οὐσκιούπ). Ὑποδιοικήσεις: 72 Ἰστεπίου (Στοβῶν), 73 Παλάγκας, 74 Ραδοβίστης, 75 Κρατόβου, 76 Κοτζάνης, 77 Κομάνοβας.
18. Νόβι-παζάρ. Ὑποδιοικήσεις: 78 Ἄκοβας, 78 Πράνας, 80 Περεπὸλ, 81 Τεργοβίστης, 82 Μητροβίτζης, 83 Νόβι-παζὰρ, 84 Νόβι-Βαρός.
19. Τασλίτζης. Ὑποδιοικήσεις: 85 Ἀκτζὲ Χισὰρ, 86 Πόκας, 87 Γρόδας.

Νομὸς Ἰωαννίνων.

20. Ἐπαρχία Ἰωαννίνων (Γιάνγια). Ὑποδιοικήσεις: 88 Ἀϊδονατίου, 89 Φιλιάτων, 90 Κονίτσης, 91 Γρεβενῶν (Κρέπενε), 92 Μετζόβου.
21. Ἀργυροκάστρου (Ἔργιρι). Ὑποδιοικήσεις: 93 Πρεμετῆς, 94 Πωγωνιανῆς, 95 Τεπεδελὲν, 96 Χειμάρρας, 97 Δελβίνου.
22. Βερατίου. Ὑποδιοικήσεις: 98 Ἰσκαρπὰρ, 99 Αὐλῶνος, 100 Τιμούριτζας.
23. Πρεβέζης. Ὑποδιοικήσεις: 101 Μαργαριτίου, 102 Ἀλασόφιας.

Νομὸς Σκόδρας.

24. Ἐπαρχία Σκόδρας. Ὑποδιοικήσεις: 103 Λεσίου, 104 Μιρδιτίας.
25. Δουράτζου (Δυρραχίου). Ὑποδιοικήσεις: 105 Πεκλὶν, 106 Τιρὰν, 107 Σιεπὰν, 108 Καβάϊας, 109 Δζερμπὶλ καζασῆ (νέα ἐπαρχία).

Ἀρχιπέλαγος.

Νομὸς Κρήτης.

26. Τμῆμα Χανίων. Ἐπαρχίαι: 110 Χανίων, 111 Σελήνου, 112 Κισσάμου.
27. Σφακίων. Ἐπαρχίαι: 113 Σφακίων, 114 Ἀποκορώνων.

28. Ρεθύμνου. Ὑποδιοίκησις: 115 Ρεθύμνου. Ἐπαρχίαι: 116 Μηλοποτάμου, 117 Ἀμαρίου.
29. Ἡρακλείου. Ὑποδιοίκησις: 118 Ἡρακλείου. Ἐπαρχίαι: 119 Μαλεβυζίου, 120 Τεμένους, 121 Πεδιάδος, 122 Μεσαρᾶς.
30. Λασιθίου. Ὑποδιοίκησις: 123 Μιραμπέλου. Ἐπαρχίαι: 124 Λασιθίου, 125 Ἱεραπέτρας, 126 Σιτείας.

Νομὸς τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου.

31. Ἐπαρχία Χίου (Σακιζ). Ὑποδιοικήσεις: 127 Κώου (Ἰστάνκιοϊ), 128 Ψαρρῶν, 129 Ἰκαρίας (Καριὸτ), 130 Καλύμνου, 131 Λέρου.
32. Ρόδου. Ὑποδιοικήσεις: 132 Σύμης (Σιονπεκὶ), 133 Κάσσου, 134 Καρπάθου, 135 Χάλκης.
33. Λήμνου. Ὑποδιοικήσεις: 136 Ἴμβρου, 137 Τενέδου (Πουζδζὰ Ἀδά).
34. Μιτυλήνης (Μιδιλί). Ὑποδιοικήσεις: 138 Πλωμαρίου, 139 Μολύβου, 140 Πούνδας.

Μικρὰ Ἀσία.

Νομὸς Χουδαβενδικιὰρ.

35. Ἐπαρχία Προύσης. Ὑποδιοικήσεις: 141 Ἰνεκιὸλ, 142 Πιλετζίκ, 143 Κεμλεὶκ (Κίου), 144 Μουδανίων, 145 Μιχαλητζίου, 146 Γενισεχὲρ.
36. Καρὰ χισὰρ σαχήπ. Ὑποδιοικήσεις: 147 Πολοβαδὶν, 148 Τζὰλ, 149 Σανδηκλὴ, 150 Ἀζιζιέ.
37. Κουτάχιας (Κοτυαίου). Ὑποδιοικήσεις: 151 Ἐσκὶ σεχὲρ, 152 Σιμὰβ, 153 Οὐσὰκ, 154 Κεδούς.

Νομὸς Βαλουκεσὶρ (Καρασῆ).

38. Ἐπαρχία Βαλουκεσιρίου. Ὑποδιοικήσεις: 155 Ἀρτάκης (Ἐρδὲκ), 156 Ἀδραμυτίου (Ἐδρεμὶτ), 157 Κυδωνιῶν (Ἀϊβαλὴκ),

158 Πανόρμου (Μπάνδηρμα), 159 Πηγαδητζίου, 160 Κεμὲρ Ἐδρεμίδ.

39. Πίγας (Δαρδανελλίων). Ὑποδιοικήσεις: 161 Ἐζίνης, 162 Ἀϊβαδζὴκ, 163 Λαμψάκου.

Νομὸς Ἀϊδίν.

40. Ἐπαρχία Σμύρνης (Ἰζμίρ). Ὑποδιοικήσεις: 164 Βουρλῶν (Βρυούλλων), 165 Ὀδεμησίου, 166 Παϊνδηρίου, 167 Θυρῶν (Τίρε), 168 Τσεσμὲ (Κρήνης), 169 Φωκαιῶν (Φωτζετεΐν), 170 Νέας Ἐφέσου (Κοὺς Ἀτασῆ), 171 Μενεμένης.

41. Ἀϊδὶν (Ἡλιουπόλεως). Ὑποδιοικήσεις: 172 Ποζδογὰν, 173 Πολδογὰν, 174 Δενιζλῆ, 175 Σωκίων, 176 Ναζιλλῆ.

42. Σαρουχάν. Ὑποδιοικήσεις: 177 Ἀλασεχὶρ (Φιλαδελφείας), 178 Ἀσμᾶ, 179 Ἀκχισὰρ, 180 Περγάμου, 181 Δεμιρτζὶ, 182 Σαλιχλῆ, 183 Σῶμα, 184 Τουργουδλῆ, 185 Κοῦλα (Κολόης), 186 Κὴρκ ἀγὰδζ, 187 Κεδούς.

43. Μεντεσά. Ὑποδιοικήσεις: 188 Πουδροὺμ, 189 Ποζογιοὺκ, 190 Ταβὰς, 191 Κιοπδζεγὶζ, 192 Μάκρη, 193 Μαρμαρισίου, 194 Μυλάσου.

Νομὸς Ἰκονίου.

44. Ἐπαρχία Ἰκονίου. Ὑποδιοικήσεις: 195 Ἡρακλείας (Ἔρεγλι), 196 Ἐσπκεσὰν, 197 Ἀκ-σεχὶρ, 198 Ἰλγὶν, 199 Μπέη-σεχὶρ, 200 Μοζκὴρ, 201 Χαδὶμ, 202 Σεϊδὶ-σεχὶρ, 203 Καραμὰν, 204 Καρὰ πινάρ.

45. Πουρδουρίου (Ἁλικαρνασσοῦ). Ὑποδιοικήσεις: 205 Νεφτὶ, 206 Καρὰ ἀγάδζ.

46. Τεκκὲ (Ἀτταλείας). Ὑποδιοικήσεις: 207 Ἀλαΐα, 208 Ἐλμαλῆ, 209 Ἀκσεκὶ, 210 Κάς.

47. Χαμὶδ (Σπάρτης τῆς Πισιδίας). Ὑποδιοικήσεις: 211 Ἐγιρδὶρ, 212 Οὐλουπορλοῦ, 213 Καρὰ ἀγὰδζ, 214 Γιαλβάδζ.

48. Νίγδης. Ὑποδιοικήσεις: 215 Οὐρκοὺ (Προκοπίου), 216 Ἀκ-σεραΐ, 217 Πόρου, 218 Ἀραβισσῶνος, 219 Νὲδ σεχὶρ (Νεαπόλεως τῆς Καππαδοκίας).

Νομὸς Ἀγκύρας.

49. Ἐπαρχία Ἀγκύρας. Ὑποδιοικήσεις: 220 Ἀγιασοὺ, 221 Μπάλα, 222 Μπέη παζὰρ, 223 Τζηπὴκ Ὀδασὴ, 224 Χαϊμενὲ, 225 Σιδρὶ χισσὰρ, 226 Μηχαληδζὴκ, 227 Ναλλὴ Χὰν, 228 Γιαπὰν ὀδασσῆ.

50. Κὴρ σεχίρ. Ὑποδιοικήσεις: 229 Κεσκὶν, 230 Μεδζηδιέ.

51. Καισαρείας (Καΐσεριε). Ὑποδιοικήσεις: 231 Ἰνδζεσοῦ, 232 Δεβελί.

52. Γιοζγάτης. Ὑποδιοικήσεις: 233 Μπογαζλαγιὰν, 234 Τζορουὺμ, 235 Σαγγουρλῆ, 236 Μαδέν.

Νομὸς Ἀδάνων.

53. Ἐπαρχία Ἀδάνων. Ὑποδιοικήσεις: 237 Ταρσοῦ, 238 Καρὰ Ἰκπαλλῆ, 239 Μερσίνης.

54. Ἴτς Ἰλ. Ὑποδιοικήσεις: 240 Ἐρμενὰκ, 241 Ἀναμὸρ, 242 Κιουλ-Νὰρ, 243 Μούτ.

55. Μπερεκὲτ νταγή. Ὑποδιοικήσεις: 244 Ἰσλαχιὲ, 245 Μπουλανὴκ, 246 Παγιὰς, 247 Χάσα, 248 Ὀσμανιέ.

56. Κοζάν. Ὑποδιοικήσεις: 249 Χατζὶν, 250 Κὰρς ἢ Ζουλκαδριὲ, 251 Φενικὲ ἢ Μπιλάνκιοϊ.

Νομὸς Διαρβεκίρ.

57. Ἐπαρχία Διαρβεκὶρ (ἀρχ. Ἀμιδα). Ὑποδιοικήσεις: 252 Σιλβὰν, 253 Νίτζα.

58. Μαρδίν. Ὑποδιοικήσεις: 254 Δζέζερε, 255 Σιερνὰν, 256 Ὀτιὲ, 257 Νασιμπὶν, 258 Μιδιάτ.

59. Μαλάτια. Ὑποδιοικήσεις: 259 Ἀκτζὲ ντὰγ, 260 Βεχεσνὶ, 261 Χασενὶ Μανσοὺ, 262 Κιάχτα.

Νομὸς Βάν.

60. Ἐπαρχία Βάν. Ὑποδιοικήσεις: 263 Ἀσιρὲτ, 264 Χαϊδαρακλῆ, 265 Κεβὰς, 266 Μὲκς, 267 Ἐρδζὶς, 268 Καρτζεκιὰν, 269 Σεκιανκεβὰς, 270 Τουρδοὺζ, 271 Σιενὰκ Μαχμουδὶ, 272 Παρκίρ.

Νομὸς Μπιτλίς.

61. Ἐπαρχία Σὰρδ (Σάρδεων). Ὑποδιοικήσεις: 273 Ἄριδα, 274 Ρητδὰν, 275 Σιρδὰν, 276 Σασούν.
62. Μούς. Ὑποδιοικήσεις: 277 Μπουλανηκλὰρ μὰ Λαζκὲρ, 278 Βαρτὸ μὰ Ἐνὶρ, 279 Βὰν-Μοὺς, 280 Ἀχλατλὰρ καὶ Σασὸν, 281 Χασοὺρ Τάσο, 282 Μουτίκης.

Νομὸς Δερσίμ.

63. Ἐπαρχία Χοζάτ. Ὑποδιοικήσεις: 283 Τσεμεσκιζὲκ, 284 Τζαρσανδζὰκ, 285 Ὀδαδζήκ.
64. Μαζικέρδ. Ὑποδιοικήσεις: 286 Κηζὴλ Ἐκκλήσα, 287 Πάχ.

Νομὸς Χακκιαρή.

65. Ἐπαρχία Τζιολεμέρκ. Ὑποδιοικήσεις: 288 Μπεὶτ-οὺλ-Σιεδὰπ, 289 Τσιὰλ, 290 Ἰμαδιέ.
66. Γκεδάρ. Ὑποδιοικήσεις: 291 Σιεμδινὰν, 292 Ὀρμάν.
67. Ἐλδάν. Ὑποδιοικήσεις: 293 Νορδοὺζ, 294 Σιουκιουχτί.

Νομὸς Ἐρζερούμ.

68. Ἐπαρχία Ἐρζιντζάν. Ὑποδιοικήσεις: 295 Ὀδαδζὶκ, 296 Κουροὺ-Τσάϊ, 297 Κοζιτζὰν, 298 Κεμάχ.
69. Μπαϊμπούρδ. Ὑποδιοικήσεις: 299 Μαζκὲρδ, 300 Μπασενλὲρ, 301 Τερτζὰν, 302 Χανὲς, 303 Κεϊφὶ, 304 Ἐσὶρ, 305 Σιρὰν, 306 Κελκίτ.
70. Μπαγιαζίτ. Ὑποδιοικήσεις: 307 Ἀλισκὲρδ, 308 Ἀντὰμπ, 309 Κιρκκλήσε, 310 Διαδίν.

Νομὸς Τραπεζοῦντος.

71. Ἐπαρχία Τραπεζοῦντος (Τραπεζόν). Ὑποδιοικήσεις: 311 Ὀρδοὺ (Κοτύωρα), 312 Ὄφ, 313 Τρίπολις, 314 Βακοὺφ, 315 Σουρμελᾶ, 316 Κερασοῦς, 317 Κιορελέ.

72. Λαζικῆς (Λαζιστάν). Ὑποδιοικήσεις: 318 Χόμπα, 319 Ἀθῆναι (Ἀτίνε).
73. Γκιουμουσχανὲ (Χαλδείας). Ὑποδιοίκησις: 320 Τυρόλ
74. Δζιανὶκ (Σαμψοῦντος ἢ Ἀμισοῦ *). Ὑποδιοικήσεις: 321 Οὔνια (Οἰνόη), 322 Τσαρσαμπὰ, 323 Μπάφρα, 324 Θέρμαι, 325 Κάτισα.

Νομὸς Σιβὰς (Σεβαστείας).

75. Ἐπαρχία Ἀμασείας. Ὑποδιοικήσεις: 326 Ὀσμανδζὶκ, 327 Κιοπροὺ, 328 Λαδιλὶκ, 329 Μεδζὶτ-Ὀζιοῦ, 330 Μερζιφοὺν, 331 Κιουμοὺς Μαδέν.
76. Τοκάτ. Ὑποδιοικήσεις: 332 Ἐρμπαᾶ, 333 Ζίλε.
77. Σιβάς. Ὑποδιοικήσεις: 334 Νιξὰρ (Νεοκαισάρεια), 335 Μπελιὲζ ἐλὶ, 336 Τῆνος, 337 Χαφίκι, 338 Δαρεντὲ, 339 Διβρίκι, 340 Ἀζιζιὲ, 341 Κὸτς-Γιερὶ, 342 Κεσρούν.
78. Καραχισὰρ-ι-Σιαρκί. Ὑποδιοικήσεις: 343 Ἀλουτσερὲ, 344 Χαμιδιὲ, 345 Σουσεχρὶ, 346 Κογιοὺλ-Χισάρ.

Νομὸς Κασταμονῆς.

79. Ἐπαρχία Κασταμονῆς. Ὑποδιοικήσεις: 347 Ἀρὰτς, 348 Οὐσκουλοὺπ, 349 Ἰνέπολις, 350 Τζίδα, 351 Ζαφράμπολου, 352 Ταταΐ, 353 Τὰς Κιοπρὶ, 354 Τόσια.
80. Μπόλου. Ὑποδιοικήσεις: 355 Ἐρεῖλὶ (Ποντοηράκλεια), 356 Μπαρτὶν (Παρθένιον), 357 Δούζδζε, 358 Γκέρεδε, 359 Γκιοϊνούκ.
81. Σινώπης. Ὑποδιοικήσεις: 360 Στέφανη, 361 Μπόϊ-Ὀβασί.
82. Τσαγκιρὶ (Γαγγρῶν). Ὑποδιοικήσεις: 362 Τσερκὲζ, 363 Καλεδζίκ.

(*) Ἡ ἐπαρχία Ἀμισοῦ διὰ τὸ εὔφορον καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐν αὐτῇ διενεργουμένου ἐμπορίου διοικεῖται ἀνεξαρτήτως τοῦ νομοῦ. Μόνον δὲ ὡς πρὸς τὸν δικαστικὸν κλάδον ὑπάγεται τῷ νομῷ Τραπεζοῦντος.

Συρία.

Νομὸς Χαλεπίου.

83. Ἐπαρχία Χαλεπίου. Ὑποδιοικήσεις: 364 Ἀδελίπ, 365 Ἰσκενδερούν (Ἀλεξανδρέττα), 366 Ἀντάκια (Ἀντιόχεια), 367 Τζισυμπούλ, 368 Μπιλάν, 369 Σουγούρ, 370 Χαρέμ, 371 Ἀϊντάπ, 372 Κελίς, 373 Μεσχενέ, 374 Μαρέτ-ούλ-Οὐμάν.
84. Οὔρφα. Ὑποδιοικήσεις: 375 Μπιρεδζίκ, 376 Ρούμ-Καλέ, 377 Σερβέτζ.
85. Ζόρ. Ὑποδιοικήσεις: 378 Ἐλμπ-ού-Κεμάλ, 379 Ρεὲς-ούλ-Ἄϊν, 380 Ράκκα, 381 Οὐρμπάν, 382 Ἀσαρᾶ.
86. Μαράς. Ὑποδιοικήσεις: 383 Ἐλβεστάν, 384 Ἀντρίν, 385 Παζαρδζίκ, 386 Ζεϊτούν.

Νομὸς Συρίας.

87. Ἐπαρχία Δαμασκοῦ. Ὑποδιοικήσεις: 387 Μπαλμπὲκ (Ἡλιούπολις), 388 Μπακά, 389 Δζεμπὲλ Καλεμούν, 390 Χασεμπιά, 391 Ρασιά, 392 Νεμπὲκ, 393 Βαδί-ούλ-Ἀδζέμ.
88. Μπάλκα. Ὑποδιοικήσεις: 394 Σάλτα, 395 Μαάν.
89. Βηρυτοῦ (Μπεϊρούτ). Ὑποδιοικήσεις: 396 Σάϊδα (Σιδών), 397 Σοὺρ (Τύρος), 398 Μερδζιούν.
90. Χοράν. Ὑποδιοικήσεις: 399 Δζεμπὲλ-δουρούς, 400 Ἀδζελούν, 401 Κανιταρά.
91. Χάμα (Ἐπιφανείας). Ὑποδιοικήσεις: 402 Δζεμπὲλ-βερεκέτ, 403 Χούμους.
92. Ταραμπουλοὺς Σιὰμ (Τρίπολις Συρίας). Ὑποδιοικήσεις: 404 Χασὰν-ούλ-Ἐκρὰδ, 405 Σαφετία, 406 Ἀκκιάρ..
93. Ἄκκα (Ἄκρη). Ὑποδιοικήσεις: 407 Χαϊφᾶ, 408 Τιμπέρια (Τιβεριὰς), 409 Μὲφδ, 410 Ναζιρά.
94. Λαζκιὲ (Λαοδικείας). Ὑποδιοικήσεις: 411 Σιχούν, 412 Μερκάπ.
95. Κουδοὺς-Σερίφ (Ἱεροσολύμων *). Ὑποδιοικήσεις: 413 Χαλίλ-Ραχμὰν, 414 Γάζα, 415 Λεὸ (Λύδη), 416 Ἰάφα (Ἰόππη).

(*) Ἐπειδὴ ἡ ἐπαρχία Ἱεροσολύμων ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν προσκυνημάτων Μουσουλμάνων, Χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων, κατέχει ἐξαιρετικὴν θέσιν, διοικεῖται ἀνεξαρτήτως τοῦ νομοῦ.

96. Διοίκησις ὄρους Λιβάνου. Ὑποδιοικήσεις: 417 Πετρὸν, 418 Χαρμπὶν, 419 Ζάγαλα, 420 Σιὸφ, 421 Κεσρεβὰν, 422 Κιορὲ, 423 Μετίν.

Αἱ ὑποδιοικήσεις τῆς αὐτονόμου ταύτης ἐπαρχίας ὑποδιαιροῦνται εἰς διαφόρους δήμους (ναχιέ).

Νομὸς Μαμουρὲτ-ούλ-Ἀζίζ (Μεσοποταμίας).

97. Ἐπαρχία Ἐργανή. Ὑποδιοικήσεις: 424 Μπάλο, 425 Σιβρίκ.
98. Μαμουρὰτ-ούλ-Ἀζίζ. Ὑποδιοικήσεις: 426 Ἐγίν, 427 Κεμπάν.

Νομὸς Μουσούλ.

99. Ἐπαρχία Μουσούλ. Ὑποδιοικήσεις: 428 Ἐρμπὶλ (Ἄρβηλα), 429 Ράνια, 430 Ρεβαντὶς, 431 Σαλαχιὲ, 432 Κιὸϊ-σανδζάκ.
100. Σουλεϋμανιέ. Ὑποδιοικήσεις: 433 Μπαζμπὰν, 434 Σεχὲρ-παζὰρ, 435 Καραδὰγ, 436 Γκιοὺλ-ἀμπὲρ, 437 Μερεκὲ, 438 Δεχοὺκ, 439 Ζάχο, 440 Ζιμπὰρ, 441 Σαντζὰρ, 442 Ἄκαρα, 443 Ἰμαδιὲ, 444 Ἀδι-ούλ-δζεβάζ.

Νομὸς Βαγδατίου.

101. Ἐπαρχία Βαγδατίου. Ὑποδιοικήσεις: 445 Χαγκὶν, 446 Χορασὰν. 447 Δελὶμ, 448 Σαμάρα, 449 Κιαζιμιὲ, 450 Κιοὺτ, 451 Ἄννα, 452 Μενδελί.
102. Μπάσρας (Βασόρας). Ὑποδιοίκησις: 453 Κούρνα.
103. Χίλλε. Ὑποδιοικήσεις: 454 Διβανιὲ, 455 Σιμάβα, 456 Σιαμιέ.
104. Ἰμαρέ. (Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ, περιλαμβανούσῃ πολλὰ μέρη τῆς ἐρήμου, κατοικοῦσι νομαδικαὶ φυλαὶ, ὧν ἑκάστη ἔχει ἴδιον σεΐχην ὡς ἀρχηγὸν, δὲν ὑπάρχουσιν ὑποδιοικήσεις.)
105. Κερμπελᾶ. Ὑποδιοικήσεις: 457 Ζάρα, 458 Νεδζὲφ, 459 Χίνδιε.
106. Μουντεφίκ. Ὑποδιοίκησις: 460 Σεβὶκ-ούλ-Σουγιούχ. (Ἐκτὸς τῆς ὑποδιοικήσεως ταύτης ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καὶ ἄλλα διαμερίσματα κατοικούμενα ὑπὸ νομαδικῶν φυλῶν, διοικουμένων διὰ τῶν σεΐχων αὐτῶν.)
107. Χεδζέδ. Ὑποδιοίκησις: 461 Κατίφ. (Τὰ περὶ τῶν ἀνωτέρω ἐπαρχιῶν λεχθέντα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.)

Ἀραβία.

Νομὸς Χιδζάζ.

108. Ἐπαρχία Δζίδδε. Ὑποδιοίκησις: 462 Ράμπι.
109. Μέκκεϊ-μουκερρεμὲ (Μέκκας). Ὑποδιοικήσεις: 463 Σεβακὶν, 464 Ταὶφ, 465 Λεπὲτ, 466 Μασσοῦ.
110. Μεδινέϊ-μουνεβερρὲ (Μεδίνης). Ὑποδιοικήσεις: 467 Σελεύκεια, 468 Κογιοὺμ, 469 Μεδαὶν, 470 Τισφοὺν, 471 Ἰέμπου-ἐλ-μπάχρ.

Νομὸς Ὑεμένης.

111. Ἐπαρχία Σαναᾶ. Ὑποδιοικήσεις: 472 Ἐνὲς, 473 Γερὶμ, 474 Χαζάζ, 475 Χατζὲρ, 476 Χαδδὲ, 477 Ρεδδὰ, 478 Γιεμὲν (Ὑεμένη), 479 Ζαμὰν, 480 Σούδα, 481 Ἰμρὰν, 482 Κιόκμπιαν.
112. Ταάζ. Ὑποδιοικήσεις: 483 Τάτιε, 484 Χίδζριε, 485 Ἀδὶν, 486 Μέκνι.
113. Χάιδε (Χοδεϊδᾶ). Ὑποδιοικήσεις: 487 Ἀρὶς, 488 Φικκγιὲ, 489 Νερδζὲλ, 490 Δζεμπέλι-ριμᾶ, 491 Χατζοὺρ, 492 Ζουγεδιὲ, 493 Ζεμπὶρ, 494 Λίτζα.
114. Ἀσήρ. Ὑποδιοικήσεις: 495 Μπενὶ-σεχὲρ, 496 Δζεμπιὲ, 497 Ριδζάλι-Ἄτα, 498 Γαμὶδ, 499 Γάνγαρα, 500 Μαχαΐλ.

Ἀφρική.

Νομὸς Τριπόλεως Βαρβαρίας (Ταραμπουλοὺς-οὐ-Γάρμπ).

115. Ἐπαρχία Ταραμπουλοὺς-οὐ-Γάρμπ. Ὑποδιοικήσεις: 501 Ζαβιὲ, 502 Ἀδζιλὰτ, 503 Γουρμπὰν, 504 Μενσεμπέ.
116. Δζεμπέλ. Ὑποδιοικήσεις: 505 Ναλοὺτ, 506 Γαδαμὶ, 507 Χάφσα, 508 Κάστο.

117. Χουμούς. Ὑποδιοικήσεις: 509 Ὄρφελε, 510 Τερχοὺν, 511 Σὲρτ, 512 Ζιλετέϊν, 513 Μασλάτα, 514 Μασράτα.
118. Φεζάν. (Ἡ ἐπαρχία αὕτη κατοικεῖται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ νομάδων φυλῶν.)

Νομὸς Βεγγάζης.

119. Ἐπαρχία Βεγγάζης. Ὑποδιοικήσεις: 515 Τζιδζαμπιὲ, 516 Μπερακασιὲ, 517 Οὔδζιλε, 518 Βετσάλου, 519 Ἀβακὶρ, 520 Δέρνε, 521 Μερὶτς, 522 Μπομικτόκ.

Ἐν ταῖς Ἀφρικανικαῖς κτήσεσι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας περιλαμβάνονται ἥ τε Ἡγεμονία τῆς Τύνιδος (Τούνους ἰμαρετὶ) καὶ ἡ Χεδιβεία τῆς Αἰγύπτου (Μησήρι Χεδιβιγετὶ).

Νομάρχαι.

Νομάρχης Κωνσταντινουπόλεως Μαζχὰρ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Ἀδριανουπόλεως Καδρὶ πασσᾶς (ἄλλοτε πρωθυπουργός).
» Θεσσαλονίκης Γαλὶπ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Βιτωλίων στρατάρχης Ἀχμὲτ Ἐγιοὺπ πασσᾶς.
» Κόσσοβας . . . . . .
» Ἰωαννίνων Ἀλὶ Κεμαλῆ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθ. βεζύρου.
» Σκόδρας στρατάρχης Μουσταφᾶ Ἀσὶμ πασσᾶς.
» Κρήτης Ἰω. Φωτιάδης-πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Αἰγαίου Πελάγους Ναζὶφ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθ. βεζύρου.
» Χουδαβενδικιὰρ Ἰζζὲτ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βυζύρου.
» Βαλουκεσὶρ Ρεσὶδ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεϊλὲρ βέϊ.
» Ἀϊδινίου Χ″ Νασὶδ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Ἰκονίου στρατάρχης Σαὶδ πασσᾶς.
» Ἀγκύρας . . . . . .
» Ἀδάνων Ἀβεδδὶν πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Διαρβεκὶρ . . . . . .
» Βὰν Χασὰν πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Μπιτλὶς Ἀρὶφ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεϊλὲρ βέϊ.
» Δερσὶμ Φικρὶ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεϊλὲρ βέϊ.

Νομάρχης Χακκιαρὴ . . . . . .
» Ἐρζερούμ . . . . . .
» Τραπεζοῦντος Σιρρὶ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεϊλὲρ βέϊ.
» Σεβαστείας Ριφαὰτ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Κασταμονῆς Ἀβδουρραχμὰν πασσᾶς (πρώην πρωθυπουργός).
» Χαλεπίου Δζεμὶλ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Συρίας Ἀχμὲτ Χαμδὶ πασσᾶς (ἄλλοτε Μ. βεζύρης).
Διοικητὴς Διβάνου Βάσα πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
Νομάρχης Μεσοποταμίας . . . . . .
» Μουσοὺλ . . . . . .
» Βαγδατίου. . . . . .
» Χιδζὸζ . . . . . .
» Ὑεμένης . . . . . .
» Τριπόλεως Βαρβαρίας Ἀχμὲδ Ρασὶμ πασσᾶς, φέρων τὸν βαθμὸν βεζύρου.
» Βεγγάζης. . . . . .

Κυριώτεραι πόλεις

μετὰ τοῦ κατὰ προσέγγισιν πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων.

Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

Κωνσταντινούπολις 630,000. — Θεσσαλονίκη 115.000. (*) — Ἀδριανούπολις 65,000. — Φιλιππούπολις 24,053. — Σεράγεβον 21,377.

Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Σμύρνη 150,000.—Δαμασκὸς 120,000.—Βηρυττὸς 80,000.—Βαγδάτιον 80,000.—Χαλέπιον 75,000.—Προῦσα 70,000.—Θεοδοσιούπολις (Ἐρζερούμ) 60,000.— Καισάρεια 60,000. — Μουσοὺλ 60,000. — Μαγνησία 40,000. — Σεβαστεία 40,000. — Μαρὰς 35,000.—Τραπεζοῦς 35,000.—Οὐρφὰ 30,000.—Βὰν 30,000.—Ἱερουσαλὴμ 30,000.—Ἀμάσεια 20,000.

(*) Ὅλως ἡμαρτημένως τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Γόθας ὑποβιβάζει τὸν πληθυσμὸν τῆς Θεσσαλονίκης εἰς 60 χιλιάδας. Μόνον οἱ Ἰσραηλῖται ἀριθμοῦνται εἰς 65—70 χιλιάδας.

Στρατιωτικὴ δύναμις.

Κατὰ σχέδιον ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου κατὰ Μάϊον τοῦ 1880, ἡ στρατολογία ἐνεργεῖται ὡς καὶ πρότερον διὰ κληρώσεως, ἡ δὲ ὑπηρεσία διαρκεῖ 20 ἔτη, ἤτοι 3 ἐν τῷ ἐνεργητικῷ στρατῷ (νιζὰμ.) διὰ τὸ πεζικὸν καὶ 4 διὰ τὸ ἱππικὸν καὶ τὰ ἄλλα ὅπλα, 2 ἐν τῇ ἐπιφυλακῇ ἢ τῷ ἐπ᾽ ἀδείᾳ ἐνεργητικῷ (ἰχτιγιὰτ) διὰ τὸ πεζικὸν καὶ 4 διὰ τὰ ἄλλα ὅπλα, 3 καὶ 2 ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ τάξει τῆς ἐφεδρείας καὶ 6 ἐν τῇ ἐθνοφρουρᾷ (μουσταχφίζ). Ὡς καὶ πρότερον, ἡ Αὐτοκρατορία διαιρεῖται εἰς 7 στρατιωτικὰς περιφερείας (ὀρδοῦ) καὶ ἑκάστη περιφέρεια εἰς 8 στρατολογικὰ τμήματα. Ἕδραι τῶν 7 σωμάτων, ἅτινα φέρουσιν αὔξοντα ἀριθμὸν (πρῶτον, δεύτερον, τρίτον σῶμα κλπ.), εἰσὶ κατὰ σειράν: Κωνσταντινούπολις (αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ), Κόσσοβα (πρότερον Σοῦμλα), Μοναστήριον (Βιτώλια), Ἐρζερούμη, Δαμασκὸς, Βαγδάτη καὶ Ὑεμένη.

Ἑκάστη τῶν 6 πρώτων περιφερειῶν χορηγεῖ: α′ ἓν σῶμα στρατιωτικὸν νιζὰμ, β′ ἓν σῶμα ἐφέδρων τῆς πρώτης τάξεως καὶ γ′ ἓν σῶμα ἐφέδρων τῆς δευτέρας τάξεως. Τὸ δὲ ζ′ σῶμα χορηγεῖ μόνον τὸ σῶμα τοῦ νιζὰμ διὰ τὴν ἐπιχώριον ὑπηρεσίαν. Ἕκαστον ἐκ τῶν 18 σωμάτων (τῶν 6 πρώτων περιφερειῶν) περιλαμβάνει δύο μοιραρχίας πεζικοῦ ἐκ 2 ταξιαρχιῶν ἑκάστη πρὸς 2 συντάγματα, δύο τάγματα εὐζώνων, μίαν μοιραρχίαν ἱππικοῦ ἐκ 2 ταξιαρχιῶν πρὸς 3 συντάγματα, ἓν σύνταγμα πεδινοῦ πυροβολικοῦ, τάγμα σκαπανέων καὶ ἓν τάγμα καὶ λόχους ὑπηρετικοῦ. Τὸ ζ′ σῶμα περιλαμβάνει δύο μοιραρχίας πεζικοῦ ἐκ 2 ταξιαρχιῶν ἑκάστην ἀνὰ 2 συντάγματα, 2 τάγματα εὐζώνων, 1 ἡμισύνταγμα πυροβολικοῦ καὶ 1 λόχον σκαπανέων· ἕκαστον σύνταγμα πεζικοῦ ἔχει 3 τάγματα ἐνεργητικὰ καὶ 1 ἐν ἀποθήκῃ, ἕκαστον σύνταγμα ἱππικοῦ ἔχει 4 ἴλας ἐνεργητικοῦ καὶ 1 ἀποθήκης· τὸ σύνταγμα τοῦ πεδινοῦ πυροβολικοῦ ἔχει 4 τάγματα ἐκ 3 λόχων ἕκαστον, ὧν εἷς

ἔφιππος, καὶ δύο τηλεβολοστοιχίας ὀρειβατικὰς, τὰ δὲ τάγματα τῶν σκαπανέων 1 λόχον σκαπανέων, 1 γεφυροποιῶν καὶ 2 ὑπονομποιῶν. Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ ἡ πολιτοφυλακὴ τοῦ Κράτους καὶ ἡ τῆς νομαρχίας Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας διοργανισθεῖσα εἰς 3 συντάγματα πεζικοῦ ἐκ 3 ταγμάτων ἕκαστον καὶ ἓν σύνταγμα ἱππικοῦ ἐκ 3 ἴλῶν.

Τὰ 7 σώματα τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ ἡ πολιτοφυλακὴ ἀποτελοῦσι τὸν μόνιμον στρατὸν, ἀλλ' ὁ ἐνεργητικὸς στρατὸς ἐν ἐκστρατείᾳ περιλαμβάνει μόνον τὰ ἐνεργητικὰ στρατιωτικὰ σώματα τῶν 6 πρώτων περιφερειῶν, μεθ' ὧν συνενοῦνται ἐν καιρῷ πολέμου τὰ 12 στρατιωτικὰ σώματα τῆς 1 καὶ 2 τάξεως τῶν ἐφέδρων. Ὁ στρατὸς λοιπὸν περιλαμβάνει 155 συντάγματα πεζικοῦ ἢ 617 τάγματα (ὧν 432 ἐνεργητικὰ, 144 ἐν ἀποθήκῃ καὶ 41 ἐπιχώρια), 38 τάγματα εὐζώνων (ὧν 36 ἐνεργητικοῦ καὶ 2 ἐπιχώρια), 115 συντάγματα ἱππικοῦ ἢ 543 ἴλας (ὧν 432 ἐνεργητικαὶ, 108 ἐν ἀποθήκῃ καὶ 3 ἐπιχώριαι), 18 συντάγματα πεδινοῦ πυροβολικοῦ ἢ 72 τάγματα ἀριθμοῦντα 216 τηλεβολοστοιχίας πεδινὰς καὶ 36 ὀρειβατικὰς, ἐν ὅλοις 258 τηλεβολοστοιχίας. 1 ἡμισύνταγμα ἐπιχωρίου πυροβολικοῦ καὶ 6 τηλεβολοστοιχίας, 18 τάγματα ἐνεργητικὰ καὶ ἕνα λόχον ἐπιχώριον εὐζώνων καὶ 18 τάγματα ὑπηρετικοῦ.

Ἐν καιρῷ εἰρήνης εἰσὶ πλήρη μόνον τὰ ἐπιτελεῖα τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ὁ δὲ στρατὸς ἀριθμεῖ 300 ἄνδρας εἰς τὸ τάγμα, 100 ἵππους εἰς τὴν ἴλην καὶ 4 τηλεβολοστοιχίας. Τὰ στελέχη τῶν ἐφεδρικῶν σωμάτων ἔχουσι 15 % μόνον τοῦ στρατευσίμου τῶν ἐνεργητικῶν σωμάτων, ἐξαιρέσει τοῦ ἱππικοῦ τοῦ ζ' σώματος ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ νομάδων. Τὸ στρατεύσιμον σῶμα ἐν καιρῷ πολέμου συμποσοῦται εἰς 1000 ἄνδρας κατὰ τάγμα, 150 ἵππους κατ' ἴλην καὶ 6 τηλεβόλα κατὰ τηλεβολοστοιχίαν. Ὁ ἐνεργητικὸς στρατὸς θὰ ἀριθμῇ ἐν καιρῷ πολέμου, ἄνευ τῶν ἐν ἀποθήκῃ ταγμάτων καὶ τῶν ἐπιχωρίων, 468,000 στρατιωτῶν τοῦ πεζικοῦ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εὐζώνων, 64,800 ἱππέων, 57,600 πυροβολιστῶν, 10,800 σκαπανέων καὶ 9,000 ὑπηρετικοῦ, τὸ ὅλον 610,200 στρατιωτῶν.

Ὡς πρὸς τὰ στρατεύματα τοῦ ναυτικοῦ ἡ ὑπηρεσία ὥρισθη εἰς 12 ἔτη, ὧν 5 ἐν τῷ ἐνεργητικῷ, 3 ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῆς ἐφεδρείας καὶ 4 ἐν τῇ δευτέρᾳ. Ἡ ναυτολογία ἐνεργεῖται κυρίως ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Αἰγαίου.

Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν τῆς Τουρκίας συνέκειτο πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου ἐξ 130 πλοίων (ὧν 26 θωρηκτὰ), φερόντων 641 τηλεβόλα καὶ πλήρωμα 28,462 ἀνδρῶν.

Ἐλλείψει νέων δεδομένων περὶ τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, παραπέμποντες τὸν ἀναγνώστην εἰς ὅσα ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ παρελθόντος ἔτους (σελ. 93—95 καὶ 97—100), μεταβαίνομεν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς

Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἀνώτεραι σχολαὶ τοῦ Κράτους.

1. Ἀνωτέρα Πολιτικὴ Σχολὴ

ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α.Α.Μ. τοῦ Σουλτάνου.

Πρόγραμμα: Ἀραβικὴ, περσικὴ, τουρκικὴ καὶ γαλλικὴ.—Μαθηματικά.—Φυσική.—Ἀνθρωπολογία.—Ἱστορία.—Ἐθνογραφία.—Πολιτικὴ οἰκονομία.—Γεωγραφία καὶ Στατιστική.—Νομικά.

Καθηγηταί: Εἴκοσι καὶ τρεῖς τὸν ἀριθμόν.

Μαθηταί: Διακόσιοι τὸν ἀριθμόν.

Ἅπασα ἡ πρὸς συντήρησιν τῆς σχολῆς ταύτης δαπάνη χορηγεῖται ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. Εἰσὶ δὲ δεκτοὶ μαθηταὶ ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκείας, πάσης τάξεως ὑπήκοοι τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου· διαιροῦνται δὲ οὗτοι εἰς εἰκοσίτους καὶ μή.

Ἡ σχολὴ κεῖται ἀπέναντι τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως παρὰ τὸ Μαυσωλεῖον τοῦ Σουλτὰν Μαχμοὺδ Β'.

2. Λύκειον «Σουλτανιέ».

Πρόγραμμα: Ἀραβικὴ, περσικὴ, τουρκικὴ καὶ γαλλικὴ ὑποχρεωτικαὶ, Racines grecques et latines ἐπίσης ὑποχρεωτικαὶ καὶ

ἑλληνικὴ διὰ τοὺς βουλομένους. (Ἄλλοτε ἐδιδάσκοντο καὶ ἡ ἀρμενικὴ καὶ βουλγαρικὴ, ἀλλ' ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν αἱ θέσεις αὗται κατηργήθησαν.) — Φυσική. – Μαθηματικά.— Φιλοσοφία.—Ἱστορία.— Γεωγραφία. — Ζωγραφικὴ καὶ Ἰχνογραφία.—Διπλογραφία καὶ Γυμναστική.

Διεύθυνσις: Τὸ προσωπικὸν τῆς Διευθύνσεως σύγκειται ἐκ τοῦ διευθυντοῦ, ὑποδιευθυντοῦ, λογιστοῦ, γραμματέως, διερμηνέως, ὑπολογιστοῦ, ταμίου καὶ ἰατροῦ.

Καθηγηταί: Τριάκοντα καὶ τέσσαρες τὸν ἀριθμόν.

Προγυμνασταὶ μετὰ τοῦ ἀρχιπρογυμναστοῦ: Δέκα καὶ ὀκτώ.

Θεράποντες: Τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμόν.

Μαθηταί: 300 ἐσωτερικοὶ, 20 ἡμίτροφοι καὶ 60 ἐξωτερικοὶ ἐκ διαφόρων ἐθνικοτήτων τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐξ ἄλλων Ἐπικρατειῶν.

Ἡ Σχολὴ «Σουλτανιὲ» κεῖται ἐν Σταυροδρομίῳ ἐν τῷ Γαλατᾶ-Σεραΐῳ.

3. Πολιτικὴ Ἰατρικὴ Σχολή.

Αὕτη κεῖται παρὰ τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα ἐγγὺς τῆς πύλης Ἀχοὺρ καπού.

Πρόγραμμα: Ἀραβοπερσοτουρκικὴ καὶ γαλλικὴ γλῶσσα καὶ πάντα τὰ μαθήματα τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης διδασκόμενα διὰ τῆς τουρκικῆς γλώσσης.

Καθηγηταί: Τριάκοντα καὶ δύο.

Μαθηταί: Πεντακόσιοι μέχρις ἑξακοσίων.

Ἐντὸς τῆς σχολῆς ὑπάρχει καὶ νοσοκομεῖον μετὰ περιωρισμένου ἀριθμοῦ κλινῶν.

Οἱ ἐκ τῆς σχολῆς ταύτης ἀποφοιτῶντες διορίζονται εἰς θέσεις δημοτικάς.

Καὶ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἄνευ διακρίσεως φυλῆς ἢ θρησκείας.

Σημ. Ἡ Στρατιωτικὴ Ἰατρικὴ Σχολὴ ὑπάγεται τῷ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείῳ καὶ μνεία ταύτης γίγνεται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

4. Διδασκαλεῖον Σχολαρχείων. — 5. Διδασκαλεῖον Δημοτικῶν.—6. Διδασκαλεῖον πρὸς μόρφωσιν διδασκαλιστῶν.

Τὰ τρία ταῦτα διδασκαλεῖα, ἀποκλειστικῶς προωρισμένα εἰς μόρφωσιν διδασκάλων διὰ τὰ σχολεῖα τῶν Μουσουλμάνων, δὲν δέχονται εἰμὴ μουσουλμανόπαιδας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Ἐν τοῖς τρισὶ τούτοις διδασκαλείοις διδάσκουσιν εἴκοσι καὶ εἷς καθηγηταὶ, ἐξ ὧν ἡ διευθύντρια τοῦ διδασκαλείου τῶν κορασίων καὶ αἱ διδάσκαλοι τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς μουσικῆς εἰσι Μουσουλμανίδες.

Σημ. Νέαι ἀνώτεραι σχολαὶ τοῦ Κράτους ἱδρύθησαν ἐπ' ἐσχάτων τῇ ἀρχεβούλῳ εἰσηγήσει τῆς A. A. M. τοῦ Σουλτάνου ἡ Νομικὴ Σχολὴ (ἀνασυστηθεῖσα ἐπὶ νέων βάσεων), ἡ Σχολὴ τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ ἡ Σχολὴ τῆς μηχανικῆς. Ὁσονούπω δὲ ἱδρύονται καὶ ἡ Ἐμπορικὴ σχολὴ «Χαμιδιὲ» καὶ ἡ Σχολὴ τῆς ἀραβικῆς γλώσσης ἀποκλειστικῶς. Τῷ ὄντι μεγίστη ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη τῇ A.A.M. τῷ νῦν εὐκλεῶς βασιλεύοντι Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ ἐπὶ τῇ μερίμνῃ, ἣν ἐν τῇ ὑψηλῇ Αὐτοῦ συνέσει ποιεῖται ὑπὲρ τῆς παιδείας. Ἡ πνευματικὴ κίνησις, ἥτις ἐχαρακτήρισε τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας Αὐτοῦ, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν ἀπωτάτων μερῶν, ἐστὶ τῇ ἀληθείᾳ πρωτοφανές τι καὶ ἔκτακτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Κατώτεραι σχολαί.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολαρχεῖα, προκαταρκτικαὶ σχολαὶ καὶ δημοτικαί, ἀποκλειστικῶς ὡρισμέναι διὰ τὸ μουσουλμανικὸν στοιχεῖον ἀρρένων καὶ θηλέων, ὑπάρχουσι τριακόσιαι τριάκοντα ὀκτώ, ἐξ ὧν ἑκατὸν τεσσαράκοντα παρθεναγωγεῖα, τὰ δὲ λοιπὰ ἀρρένων.

Πρόγραμμα τῶν προκαταρκτικῶν σχολῶν: Ἀραβοπερσοτουρκική.—Γαλλική.—Κοράνιον.—Ἱστορία.—Γεωγραφία. — Μαθηματικὰ καὶ Καλλιγραφία.

Πρόγραμμα τῶν δημοτικῶν: Κοράνιον.—Ἀνάγνωσις.—Ἀριθμητική.—Γραφή.—Θρησκευτικά.—Γεωγραφία κατ' ἐπιτομήν.—Ἱστορία τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους.—Γραμματική.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν ἀνωτέρω σχολῶν ὑπολογίζεται εἰς 18,000—20,000. Περὶ τοὺς διακοσίους δὲ ἀριθμοῦνται οἱ διδάσκαλοι.

Τὰς δαπάνας τῶν σχολῶν τούτων, ἐκτὸς μικρῶν ποσῶν, χορηγουμένων ὑπὸ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν, λόγῳ διδάκτρων, καλύπτει τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἰδιοσυντήρητα προκαταρκτικὰ ἢ δημοτικὰ σχολεῖα περὶ τὰ τριάκοντα.

Σχολαρχεῖα Ἐπαρχιῶν.

Καθ' ὅλην τὴν Αὐτοκρατορίαν μέχρι τῆς σήμερον κατηρτίσθησαν τριακόσια ἑβδομήκοντα σχολαρχεῖα ἀρρένων, εἰς ἃ φοιτῶσι περὶ τὰς δέκα καὶ πέντε χιλιάδας μαθηταί. Μεταξὺ τούτων δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια τῶν Μουσουλμάνων ἐν Σμύρνῃ, Προύσῃ, Θεσσαλονίκῃ, Τραπεζοῦντι καὶ Βηρυττῷ, καθὼς καὶ τὰ ἐν ταῖς κυριωτέραις πόλεσι καὶ πρωτευούσαις νομαρχιῶν τινων ἀπό τινων ἐτῶν καταρτισθέντα εὐάριθμα παρθεναγωγεῖα.

Εἰς τὰ σχολαρχεῖα ταῦτα ἀποκλειστικῶς φοιτῶσι μουσουλμανόπαιδες, τὸ δὲ πρόγραμμα αὐτῶν εἶναι τὸ ἐν τοῖς σχολαρχείοις Κωνσταντινουπόλεως, ἐξαιρέσει τοῦ μαθήματος τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

Ὀρφανοτροφεῖον.

Κεῖται πλησίον τοῦ τεμένους Σουλτὰν Σελὴμ, ἄνωθεν τῆς συνοικίας Τζιβαλίου.

Ἐν τούτῳ διαιτῶνται περὶ τὰ διακόσια πεντήκοντα ὀρφανὰ μουσουλμανικῆς θρησκείας, διατηρεῖται δὲ διὰ χορηγιῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ συνεισφορῶν ἀτομικῶν.

Ἐφορεύει τοῦ ὀρφανοτροφείου ὁ «Μουσουλμανικὸς ἐκπαιδευτικὸς Σύλλογος», οὗτινος τὰ μέλη διδάσκουσι τὰ ἐν τῷ προγράμματι μαθήματα δωρεάν.

Μεδρεσέδες.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω σχολῶν ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ καθ' ὅλην τὴν Αὐτοκρατορίαν ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς Μεδρεσέδων, οὓς δύνα-

ταί τις νὰ ὀνομάσῃ ἱερατικὰς καὶ νομικὰς σχολάς. Αὗται συντηροῦνται διὰ τῶν προσόδων τῶν ἀφιερωμάτων, δι' ὧν ἐπροίκισαν αὐτὰς οἱ ἱδρυταὶ καὶ κτίτορες, σουλτάνοι, μεγιστᾶνες ἢ καὶ ἁπλοῖ ἰδιῶται. Εἰς αὐτὰς φοιτῶσι μαθηταὶ προηγμένης ἡλικίας ἐπὶ ἔτη πολλὰ καὶ ἄνευ ὡρισμένης ἐποχῆς διδασκόμενοι κατ' ἀρχαίαν μέθοδον τὴν ἀραβικὴν, θρησκευτικὰ καὶ νομικά. Οἱ μαθηταὶ οὗτοι ὀνομάζονται σοχτάδες καὶ κατὰ παραφθορὰν σοφτάδες, εἰσὶ δὲ πολυπληθέστατοι ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις.

Στρατιωτικαὶ σχολαί.

1. Ἀνωτέρα Στρατιωτικὴ Σχολὴ ἐν Ταξιμίῳ.

Πρόγραμμα: Ἀραβοπερσοτουρκική. — Γαλλική. — Τοπογραφία. — Γεωγραφία στρατιωτική. — Γεωμετρία. — Τριγωνομετρία. — Ἄλγεβρα. — Χημεία. — Ἀρχιτεκτονική. — Ὁδοποιία. — Σιδηροδρομικὴ καὶ ὀχυρωματική. — Ἱππασία. — Κτηνιατρική. — Ὑγιεινή. — Χειρισμὸς ὅπλων. — Πολεμικὴ τέχνη.

Καθηγηταί: Διευθυντὴς καὶ ὑποδιευθυντὴς μετὰ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ καθηγητῶν καὶ ὀκτὼ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς διευθύνσεως.

Μαθηταί: Τετρακόσιοι μέχρι πεντακοσίων.

2. Προκαταρκτικὴ Στρατιωτικὴ Σχολὴ

κειμένη ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς πρώτης.

Πρόγραμμα: Ἀραβοπερσοτουρκικὴ καὶ γαλλική. — Γεωμετρία. — Τριγωνομετρία. — Κοσμογραφία. — Ἄλγεβρα. — Γενικὴ ἱστορία. — Μηχανική. — Ἀρχιτεκτονική. — Ἰχνογραφία καὶ Γυμναστική.

Καθηγηταί: Διευθυντὴς καὶ καθηγηταὶ εἴκοσι καὶ πέντε.

Μαθηταί: Διακόσιοι.

3. Κατώτεραι Στρατιωτικαὶ Σχολαί.

Τοιαῦται ὑπάρχουσιν ὀκτώ: Ἐν Σογοὺκ Τσεσμὲ, παρὰ τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, Γκιουλχανὲ (ἐντὸς τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων), Σουλτὰν

Μεχεμὲδ (Φατὶχ), Κοτζὰ Μουσταφᾶ πασσᾶ (ἐντὸς τοῦ Τζιβαλίου), Βεσικτὰς, Χρυσοπόλει, ἐν δυσὶ θέσεσιν, ἐν Τοπτασῇ καὶ ἐν Πασσᾶ Καπουσῇ, καὶ ἐν Ἐγριουπίῳ.

Διδάσκαλοι: Ἐν ταῖς ὀκτὼ ταύταις σχολαῖς διδάσκουσιν ἑβδομήκοντα καὶ δύο διδάσκαλοι.

Μαθηταί: Ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτώντων εἰς αὐτὰς μαθητῶν ὑπερβαίνει τοὺς δισχιλίους.

Ἐπιτηρηταί: Ἑκάστη σχολὴ ἐπιτηρεῖται ὑπὸ τριῶν ἀξιωματικῶν, ὥστε ἐν ταῖς ὀκτὼ σχολαῖς ὑπάρχουσιν εἴκοσι καὶ τέσσαρες ἐπιτηρηταί.

4. Στρατιωτικὴ Ἰατρικὴ Σχολὴ

ἐντὸς τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων.

Διευθυντής: Μάρκο πασσᾶς στρατηγὸς (φερίκ).

Ὑποδιευθυντής: Ἀχμὲτ πασσᾶς ἀντιστράτηγος (μίρι-λιβᾶ).

Ἐπόπτης: Χατὴμ ἐφένδης ἀντισυνταγματάρχης.

Καθηγηταὶ ἐπίτιμοι: Σπυρίδων Μαυρογένης ἐφένδης βαθμοῦ Μπαλιᾶ· Σέρβιτζεν ἐφένδης βαθμοῦ α' τάξεως α' βαθμοῦ.

Καθηγηταὶ τακτικοί: Φαὶκ πασσᾶς (Δελασούδα), Καλλίας ἐφένδης β' βαθμοῦ Μουτεμαΐζ, οἱ συνταγματάρχαι: Ἀριστείδης Ζῶτος βέης, Ἀντρανὶκ βέης, Φερδινὰνδ βέης, Ἀλέξανδρος Ζωηρὸς βέης καὶ Σαὶπ βέης, οἱ ἀντισυνταγματάρχαι: Ἀγκὸπ βέης, Παυλάκης (Φενερλῆς) βέης, Ἀχμὲδ Χιλμῆ βέης, Μεχμὲτ Νουρῆ βέης, Ναφὶζ βέης, Χουσεὶν Ρεμζὴ βέης καὶ Μπονκόβσκι βέης (Πολωνὸς), ἐν ὅλοις δέκα καὶ ἓξ μεθ' ἑτέρων εἴκοσι καὶ πέντε καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν διαφόρων στρατιωτικῶν βαθμῶν ἀντισυνταγματάρχου, ταγματάρχου καὶ λοχαγοῦ.

Μαθηταί: Ἐσωτερικοὶ περὶ τοὺς τετρακοσίους πεντήκοντα, ἐξωτερικοὶ δὲ περὶ τοὺς πεντήκοντα.

5. Προκαταρκτικὴ Στρατιωτικὴ Ἰατρικὴ Σχολὴ

ἐντὸς τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων.

Καθηγηταί: Δέκα καὶ ἕξ.

Ἐπιτηρηταί: Ἑπτὰ ἀξιωματικοί.

Μαθηταί: Περὶ τοὺς διακοσίους.

Σημ. Ἐν μὲν ταῖς στρατιωτικαῖς σχολαῖς γίνονται δεκτοὶ ἀποκλειστικῶς μουσουλμανόπαιδες, τῶν μὴ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων, ὡς γνωστὸν, ἀπηλλαγμένων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· ἀλλ' ἔν τε τῇ στρατιωτικῇ ἰατρικῇ σχολῇ καὶ ἐν τῇ προκαταρκτικῇ αὐτῆς φοιτῶσι μαθηταὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων τῆς Αὐτοκρατορίας ἄνευ διακρίσεως θρησκείας.

Ἐντὸς τῆς ἰατρικῆς στρατιωτικῆς σχολῆς ὑπάρχει καὶ νοσοκομεῖον μετὰ ἑκατὸν κλινῶν, εἰς ὃ γίνονται δεκτοὶ ἀσθενεῖς ἐξ ὅλων τῶν κοινοτήτων.

Πλὴν τῶν Παρασκευῶν καὶ Κυριακῶν, καθ' ἑκάστην ἐν τῇ σχολῇ παρευρίσκονται ἰατροὶ, χειρουργοὶ καὶ μαῖαι, ἐπισκεπτόμενοι δωρεὰν τοὺς προσερχομένους πολυπληθεῖς ἀσθενεῖς.

6. Ναυτικὴ Σχολὴ, ἐν Χάλκῃ.

Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ διδάσκουσιν εἴκοσι καὶ τρεῖς καθηγηταὶ τὰ ἐν τῷ προγράμματι ὡρισμένα εἰδικὰ τῇ σχολῇ μαθήματα.

Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ γίνονται δεκτοὶ μόνον μουσουλμανόπαιδες διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν καὶ ἡ στρατιωτικὴ σχολὴ δὲν δέχεται μαθητὰς ἐκ τῶν μὴ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων.

Πολυτεχνεῖον

ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ.

Ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, ἐν ᾧ γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἄνευ διακρίσεως θρησκείας, ἐκτὸς τῆς ἀραβοπερσοτουρκικῆς γλώσσης καὶ τῶν στοιχειωδῶν μαθημάτων διδάσκονται 300—350 μαθηταὶ καὶ τὰς ἑπομένας τέχνας: μηχανικὴν, σιδηρουργικὴν, λεπτουργικὴν, κοσμητικὴν, ἐπιπλοποιΐαν, λιθογραφικὴν, τυπογραφικὴν, ζωγραφικὴν, βιβλιοδετικὴν, κατασκευὴν στοιχείων, ὑποδηματοποιΐαν καὶ ἄλλας παρομοίας.

Διεύθυνσις καὶ προσωπικὸν καθηγητῶν ἀπαρτίζεται ἐκ δέκα καὶ ἓξ προσώπων.

Ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου, ἐν τῷ τμήματι τῶν Δασῶν καὶ Μεταλλείων, συνέστη σχολὴ ἰδιαιτέρα, εἰς ἣν φοιτῶσιν οἱ βουλόμενοι νὰ διορισθῶσιν εἰς θέσεις ἐποπτῶν καὶ μηχανικῶν τῶν δασῶν καὶ μεταλλείων.

Πλὴν τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν ὑπαγομένων τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, τῆς ναυτικῆς σχολῆς, ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, καὶ τοῦ πολυτεχνείου, ἐκ τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου, αἱ λοιπαὶ μουσουλμανικαὶ σχολαὶ ὑπάγονται τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας (Μααρίφι Οὐμιμιγὲ Ναζαρετὶ), περιλαμβάνοντι δύο συμβούλια, τὸ διοικητικὸν καὶ τὸ ἐξελεγκτικόν, διαιρούμενα εἰς διάφορα τμήματα.

Ἀνώτερα ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Μεγάλη τοῦ Γ. Σχολὴ ἐν Φαναρίῳ.

Ἡ σχολὴ αὕτη, διάδοχος τῆς ἐπὶ Βυζαντινῶν παρὰ τῷ Πατριαρχείῳ λειτουργούσης Οἰκουμενικῆς Σχολῆς, ἀνασυνέστη ἀμέσως μετὰ τὴν ἅλωσιν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου· διακοπέντων τῶν μαθημάτων αὐτῆς, ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' ὁ Ἀκαρνὰν, χορηγοῦντος τοῦ ἀειμνήστου Μανωλάκη τοῦ ἐκ Καστορίας, ἀποκατέστησεν αὐτὴν τῷ 1691, μεταρρυθμισθεῖσαν τῷ 1803 καὶ καθιδρυθεῖσαν ἐν Ξηροκρήνῃ.

Σκοπὸς τῆς σχολῆς, ἐχούσης ἄλλοτε χαρακτῆρα φιλοσοφικὸν καὶ θεολογικόν, ἐστὶν ἡ μόρφωσις διδασκάλων. Ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων ὁρίζεται ὀκταετὴς, ἐν ἰσαρίθμοις τάξεσιν, ὧν τρεῖς τοῦ σχολαρχείου, τέσσαρες τοῦ γυμνασίου, τῆς ἀνωτέρας ἐχούσης χαρακτῆρα ἀκαδημαϊκόν.

Πρόγραμμα: Ἐκτὸς τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων διδάσκονται ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν ἡ λατινικὴ (ἐν πέντε ἔτεσιν ὡς καὶ αἱ λοιπαί), ἡ τουρκικὴ καὶ ἡ γαλλική.

Διάσημοι διευθυνταὶ τῆς σχολῆς ἐχρημάτισαν, μετὰ τοὺς ἐν τῷ ΙΕ', ΙΣΤ' καὶ ΙΖ' αἰῶνι Ζυγομαλᾶν, Κορυδαλέα, Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον, κλπ., οἱ ἀείμνηστοι διδάσκαλοι τοῦ γένους Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, Σέργιος ὁ Μακραῖος, Δωρόθεος ὁ Πρώϊος, Κωνσταντῖνος ὁ Κούμας, Σαμουὴλ ὁ Κύπριος, Νικόλαος ὁ Λογάδης καὶ ἐφ' ἡμῶν Εὐστάθιος ὁ Κλεόβουλος, διαδεξάμενος τὸν Ἀλέξανδρον Λάσκαριν. Τοῦ

Κλεοβούλου διάδοχοι ἐγένοντο ὁ νῦν μητροπολίτης Νικομηδείας Φιλόθεος Βρυέννιος, ὁ Καισαρείας Ἰωάννης Ἀναστασιάδης καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παλαμᾶς, διευθύνων ἀπὸ τοῦ 1878 μέχρι σήμερον.

Καθηγηταί: Ἀναγράφονται νῦν ἐν τῷ προγράμματι 15, ὧν διδάσκουσιν οἱ 13, τῶν δύο ἀρχαίων τοῦ γένους διδασκάλων Ἰ. Φιλαλήθους καὶ Ἀντ. Χαριλάου θεωρουμένων ὡς ἐπιτίμων καθηγητῶν.

Οἱ ἐν ἐνεργείᾳ καθηγηταί εἰσιν οἱ ἑξῆς: Βασίλειος Καλλίφρων, Ἀναστάσιος Χουρμουζιάδης, Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης, Ἰωάννης Ἀριστοκλῆς, Ἀνδρέας Σπαθάρης, Αἰμύλιος Νοννόττης, Θεμιστοκλῆς Σαλτέλης, Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος, Ἀβραὰμ Μαλιάκας, Osvalt Roux, Νικόλαος Βοῦρος, Ἰωάννης Χλωρὸς, ἤτοι τὸ ὅλον καθηγηταὶ ἐν ἐνεργείᾳ μετὰ τοῦ σχολάρχου 13.

Μαθηταί: Μέχρι τέλους ὀκτωβρίου ἦσαν ἐγγεγραμμένοι 785.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς σχολῆς περιλαμβάνει 7,000 περίπου τόμων, ἐν οἷς καὶ χειρόγραφα· ἔχει δὲ πλουσίας συλλογὰς φυσικῆς καὶ χημείας, ὡς καὶ φυσικοϊστορικὴν, δώρημα τοῦ πρώην ἡγεμόνος Μολδαυΐας Μιχαὴλ Στούρτζα καὶ τοῦ ἐν Παρισίοις Γ. Κορωνιοῦ.

Πόροι τῆς Σχολῆς εἰσὶ τὰ ἐκ τῶν εἰσιτηρίων εἰσπραττόμενα κατ' ἔτος (1500 περίπου λίραι ὀθωμ.), τὰ ἐκ τοῦ ἐν Βασσαραβίᾳ κτήματος ἀποφέροντος ἐτήσιον 600 περίπου λίρας, τὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς νασῖς τῆς πρωτευούσης περιαγομένων δίσκων 300—400 λίραι ἐτησίως, ὀλίγιστα δ' ἐκ μικρῶν τινων οἰκιῶν καὶ ἐργαστηρίων, καὶ τέλος λίρας ὀθωμανικὰς κατ' ἔτος 300—400 κατὰ μέσον ὅρον χορηγεῖ ἡ ἀδελφότης «Ξηροκρήνη».—Δαπάναι ἐτήσιαι 3,900 λίραι.

Ἡ σχολὴ ἐφορεύεται ὑπὸ πενταμελοῦς ἐφορίας, ἀποτελουμένης ἑκάστοτε ἐξ ἑνὸς συνοδικοῦ ἀρχιερέως, τοῦ καὶ προέδρου, ἑνὸς μέλους τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, τοῦ κατὰ καιρὸν προέδρου τῆς «Ξηροκρήνης», τοῦ καὶ καθήκοντα ἀντιπροέδρου ἐκτελοῦντος, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ προέδρου, καὶ δύο ἑτέρων πολιτῶν, ἐξ ὧν διορίζεται καὶ ὁ τῆς ἐφορίας ταμίας.

Ἔφοροι νῦν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς εἰσιν: Ὁ μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σωφρόνιος, ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, Τηλέμαχος Καραθεοδωρῆς, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, Νικόλαος Ψυχάρης, ὡς πρόε-

δρος τῆς «Ξηροκρήνης», Εὐστάθιος Εὐγενίδης καὶ Ἰάκωβος Ἀρτεμιάδης ἐφένδης, ταμίας· γραμματεὺς δὲ τῆς ἐφορίας διαρκῆς ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους, ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν Β. Δ. Καλλίφρων.

Ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς ἐφορίας συμπαρεδρεύει καὶ ὁ σχολάρχης.

Ἐμπορικὴ Σχολὴ ἐν Χάλκῃ,

ἱδρυθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1831. Ἡ σχολὴ αὕτη, διατελοῦσα ἀνέκαθεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστήματος τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων, σκοπὸν κατὰ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς προτίθεται τοῦτο μὲν τὴν ὡς οἷόν τε τελειοτάτην παρασκευὴν νέων μελλόντων νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον, τοῦτο δὲ τὴν παρασκευὴν νέων μελλόντων νὰ σπουδάσωσιν ἐπιστήμην.

Ἡ σχολὴ μεταρρυθμισθεῖσα κατὰ τὸ 1881—82 περιέλαβε πλήρη τὸν κύκλον τῶν γυμνασιακῶν μαθημάτων, εὐρυνθέντος συναμα καὶ τοῦ κύκλου τῶν ἐμπορικῶν.

Ἡ ὅλη σχολή, διαιρουμένη εἰς προγυμνάσιον καὶ γυμνάσιον, σύγκειται ἐξ ὀκτὼ ἐνιαυσίων τάξεων· τὸ μὲν προγυμνάσιον ἔχει δύο ἐνιαυσίους τάξεις, τὸ δὲ γυμνάσιον ἕξ.

Ἐκτὸς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης διδάσκεται καὶ ἡ λατινική.

Ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν διδάσκεται ἡ γαλλικὴ ἐν ἐκτάσει, ἡ γερμανική, ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ τουρκική.

Οἱ μαθηταί, ἅπαντες ἐσωτερικοί, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1882—83 ἦσαν 169. Αἱ γενόμεναι δαπάναι ἦσαν 7,533.90 λιρῶν ὀθωμανικῶν. Εἰσεπράχθησαν 7,273.37. Ἔλλειμμα 260.53. Οἱ μαθηταὶ ἀποτίνουσιν ἐτησίως δίδακτρα λίρας ὀθ. 50. Ἐγγεγραμμένοι δὲ κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος ἦσαν 170.

Διδάσκουσιν ἐν αὐτῇ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι μετὰ τοῦ διευθυντοῦ 19.

Ἔχει δὲ βιβλιοθήκην ἀξίαν λόγου, περιλαμβάνουσαν τεύχη ἐν ὅλοις 4,044, ἐν οἷς χειρόγραφα 156.

Χημεῖον πλῆρες ἱδρυθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1879 μετὰ τῶν ἀναγκαιούντων χημικῶν σκευῶν καὶ ἐργαλείων.

Συλλογὴν ὀργάνων φυσικῆς πειραματικῆς.

Συλλογὴν πετρωμάτων εἴδη 100.

Συλλογὴν ὀρυκτολογικὴν καὶ ἀπολιθωμάτων.

Ἐκμαγεῖα ἐκ γύψου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος 10

Συλλογὴν φυτῶν ξηρῶν, εἴδη 100.

Σφαῖρας μεγάλας γεωγραφίας 7.

Νοσοκομεῖον καὶ ἰδιαίτερον ἰατρὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ σχολῇ.

Ἔχει ἐφημέριον ἴδιον ἐν τῷ ναϊδίῳ τῆς σχολῆς, κειμένης ὡς γνωστὸν ἐν τῇ μονῇ τῆς Παναγίας ἐπὶ θέσεως τερπνοτάτης.

Ἡ σχολὴ ἐφορεύεται ὑπὸ διμελοῦς ἐφορίας· ἔφοροι νῦν αὐτῆς εἰσι: Δ. Ν. Ταμβάκος, Δημήτριος ἐφένδης Γενιδουνιᾶς. Διευθυντὴς δὲ Δ. Δημητριάδης, ἄλλοτε γυμνασιάρχης ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Θεολογικὴ Σχολὴ ἐν Χάλκῃ,

ἱδρυθεῖσα κατὰ τὸ 1844 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ. (*) Αὕτη οὖσα τέλειον γυμνάσιον μετ' ἀκαδημαϊκῶν μαθημάτων φιλοσοφίας, φιλολογίας καὶ θεολογίας, ἐχόντων κύκλον ὀκταετῆ, κατὰ τὸ πέρυσιν ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπικυρωθὲν πρόγραμμα, σκοπεῖ τὴν παρασκευὴν θεολόγων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Πλὴν τῆς λατινικῆς ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν διδάσκονται ἡ τουρκική, ἡ γαλλικὴ καὶ ἡ σλαβωνορρωσσική. Ἔχει βιβλιοθήκην ἀξίαν λόγου, περιλαμβάνουσαν περὶ τὰς 7,000 τόμων, ἐν οἷς πολλὰ σπουδαῖα χειρόγραφα ὕλης πρὸ πάντων θεολογικῆς. Διδάσκουσιν ἐν αὐτῇ 13 καθηγηταί, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, πάντων ἐν αὐτῇ διαιτωμένων, ἀνέρχεται εἰς 85. Ἡ σχολὴ συντηρεῖται ἐκ τῶν ἀρχιερατικῶν ἐτησίων εἰσφορῶν, ἀναλόγως τῆς ἐπαρχιακῆς ἑκάστου ἐπιχορηγήσεως, καὶ ἐξ ἐκτάκτων συνδρομῶν. Ἡ ὁλικὴ ἐτησία δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 4—4 $\frac{1}{2}$ χιλ. λιρῶν. Ἡ σχολὴ ἀπὸ τοῦ 1872 διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Γερμανοῦ Γρηγορᾶ· ἔφοροι δ' αὐτῆς εἰσιν οἱ ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, καθ' ἃ νενόμισται, ὁ Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος, ὁ πρόεδρος Νικαίας Διονύσιος, ὁ Δέρκων Ἰωακεὶμ καὶ ὁ Βοδενῶν Ἱερόθεος.

(*) Ἡ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν ᾗ κεῖται ἡ σχολή, ἀνεκαινίσθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Μητροφάνους, κτισθεῖσα κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ μεγαλωνύμου πατριάρχου Φωτίου.

Ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν Κων/πόλει.

Ἑλληνικὸν Λύκειον Ἀ. Τάγη καὶ Χρ. Χατζηχρήστου.

Τὸ Λύκειον τοῦτο, ἀριθμοῦν βίον 12ετῆ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ, διήρηται εἰς 3 τμήματα, τὸ δημοτικὸν μετὰ τριῶν τάξεων, τὸ σχολεῖον μετὰ τριῶν ἐπίσης τάξεων καὶ τὸ γυμνάσιον μετὰ τεσσάρων, κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν Ἑλλάδι γυμνασίων, διερρυθμισμένον πρὸς τὸ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τῇ προσθήκῃ τῶν ἐμπορικῶν, διδασκομένων θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς. Ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν πλὴν τῆς λατινικῆς διδάσκεται καὶ ἡ τουρκικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ ἐν ἐκτάσει· ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ γερμανική. Μαθητὰς ἀριθμεῖ ἐν ὅλῳ 168, ἐξ ὧν 49 εἰσὶ τρόφιμοι, 29 ἡμιτρόφιμοι, ἑκατὸν δὲ ἐξωτερικοί. Οἱ ἐν αὐτῷ διδάσκοντες καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἀνέρχονται εἰς 27. Ἡ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ ἐτησία δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς λίρας ὀθωμ. 3,000. Δίδακτρα δὲ καὶ τροφεῖα ὁρίζονται τῶν τροφίμων μὲν τοῦ γυμνασίου καὶ σχολείου λίραι ὀθωμ. 40 ἐτησίως, τῶν τροφίμων δὲ τοῦ δημοτικοῦ 34· τῶν ἡμιτροφίμων δὲ τοῦ γυμνασίου καὶ σχολείου λίραι ὀθωμ. 22, τοῦ δὲ δημοτικοῦ 18· τῶν δὲ ἐξωτερικῶν, οἱ μὲν τοῦ γυμνασίου καὶ σχολείου ἀποτίνουσι δίδακτρα λίρας ὀθωμανικὰς 15, οἱ δὲ τοῦ δημοτικοῦ 10.

Καίτοι δὲ τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο φέρει χαρακτῆρα ἰδιωτικὸν, ἐκπαιδεύει δωρεὰν 35 ἀπόρους μαθητὰς ἐκ τῶν ἐπιμελῶν καὶ χρηστοήθων, εἰσαγομένων τῇ συστάσει τῶν Πατριαρχείων, ἢ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἢ τῶν κοινοτήτων.

Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον Ἰ. Βασματζίδου.

Τοῦτο ἱδρυθὲν τῷ 1877 καὶ ἐπαγγελλόμενον τὴν κατωτάτην καὶ μέσην ἐκπαίδευσιν, σύγκειται ἐκ τάξεων 10, διαιρουμένων εἰς 3 τμήματα, ὧν τὰ μὲν δύο περιλαμβάνουσιν ἀνὰ 3 τάξεις, τὸ δὲ τρίτον 4, τοῦ κύκλου τῶν μαθημάτων συντελουμένου ἐν 10ετεῖ περιόδῳ, ἀρχομένῃ ἀπὸ τῶν στοιχειωδεστάτων γνώσεων τοῦ ἀλφαβήτου καὶ προβαινούσῃ μέχρι τῆς γυμνασιακῆς παιδεύσεως. Ξέναι γλῶσσαι διδάσκονται ἐν αὐτῷ πρὸς τῇ λατινικῇ ἡ τουρκικὴ, ἡ γαλλικὴ, ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ γερμανικὴ, ὧν ἡ τουρκικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ ὑποχρεωτικῶς. Μαθηταὶ ἐν ὅλῳ περὶ τοὺς 100. Καθηγηταὶ ὡς 12. Δίδακτρα καὶ τροφεῖα ἀποτίνουσιν οἱ μὲν τρόφιμοι καὶ τῶν τριῶν ἀνεξαιρέτως τμημάτων λίρας ὀθωμανικὰς 40, οἱ δὲ ἡμιτρόφιμοι, τοῦ μὲν α′ τμήματος λίρας ὀθωμανικὰς 16, τοῦ δὲ β′ 20, τοῦ δὲ γ′ 24· οἱ ἐξωτερικοὶ δὲ τοῦ μὲν α′ τμήματος λίρ. ὀθωμ. 8, τοῦ δὲ β′ 12, οἱ δὲ τοῦ γ′ 16.

Ἀνώτερα Θηλέων ἐκπαιδευτήρια.

Παρθεναγωγεῖον τῆς Φιλομούσου Ἑταιρίας «Παλλάδος» (*)

ἱδρυθὲν μετὰ τοῦ προσηρτημένου αὐτῷ νηπιαγωγείου τῷ 1874. Τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο, προτιθέμενον τὴν παρασκευὴν διδασκάλων, διήρηται εἰς δύο τμήματα, γυμνάσιον καὶ σχολεῖον, περιλαμβάνοντα ἐννέα τάξεις, ἐν αἷς διδάσκονται, πλὴν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ἡ ᾠδικὴ, ὁ χορὸς, ἡ γυμναστικὴ καὶ τὸ κλειδοκύμβαλον· ἔτι δὲ ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν, ἡ γαλλικὴ, ἡ ἀγγλικὴ καὶ γερμανικὴ μετὰ πρακτικῶν ἐν αὐταῖς ἀσκήσεων. Τὸ ἐν αὐτῷ διδάσκον προσωπικὸν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐλλογίμου Σαπφοῦς Λεοντιάδος, σύγκειται ἐν ὅλῳ ἐκ 32 διδασκάλων τῶν δύο γενῶν. Ἐν δὲ τῷ προσωπικῷ τοῦ νηπιαγωγείου προσετέθη ἀπὸ διετίας ἡ ἀπόφοιτος τῆς ἐν Δρέσδῃ προτύπου σχολῆς Μελανία Βίγκλερ. Ἔχει δὲ πλήρη ὀρυκτολογικὴν συλλογὴν καὶ ὀργάνων φυσικῆς καταρτισθεῖσαν δαπάνῃ τοῦ μεγαθύμου Γεωργίου Ζαρίφη. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν ἀνέρχεται εἰς 230. Πόρους ἡ σχολὴ ἔχει τὰς ἐτησίους τακτικὰς συνδρομὰς τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας, τὰς ἐκτάκτους διαφόρων μεγαπλούτων ὁμογενῶν δωρεὰς καὶ τὰ δίδακτρα τῶν μαθητριῶν ὁριζόμενα ὡς ἑξῆς: Λτ. 40 τῶν τροφίμων μαθητριῶν τοῦ

(*) Ἡ Φιλόμουσος Ἑταιρία «Παλλὰς» ἱδρυθεῖσα τῷ 1874 σκοπὸν κατὰ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς προτίθεται τὴν μετάδοσιν τῆς γυμνασιακῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ ἄρρενα κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐν Γερμανίᾳ πραγματικῶν σχολῶν (Real Schulen) καὶ τῆς ἀνωτέρας γυναικείας ἀγωγῆς εἰς τὰ θήλεα τέκνα τῶν ὁμογενῶν, ἅμα δὲ καὶ τὴν κατάρτισιν διδασκάλων.

γυμνασίου καὶ 36 τῶν τοῦ σχολείου, 18 τῶν ἡμιτροφίμων ἀνεξαιρέτως καὶ 10 τῶν ἐξωτερικῶν γυμνασίου καὶ σχολείου καὶ 6 τῶν τοῦ νηπιαγωγείου. Πλὴν τῶν ἐπὶ διδάκτροις μαθητριῶν φοιτῶσι δωρεὰν 40 ἐξωτερικαὶ καὶ 12 τρόφιμοι, γινόμεναι δεκταὶ διὰ διαγωνισμοῦ καὶ ὑποχρεούμεναι μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν των νὰ μετέλθωσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα· πλὴν τούτων γίνονται δεκταὶ καὶ ὑπότροφοι κοινοτήτων ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ὑπὲρ ὧν γίνεται ἔκπτωσις 25 %. Δαπανῶνται πρὸς συντήρησιν τοῦ παρθεναγωγείου τούτου περὶ τὰς 4,500 ὀθωμ. λιρῶν ἐτησίως. Τὸ παρθεναγωγεῖον ἐποπτεύουσι τὸ 12μελὲς διοικητικὸν τῆς ἑταιρίας συμβούλιον καὶ 6μελὴς κοσμητεία ἀποτελουμένη ἐκ διαπρεπῶν ἐπὶ φιλομουσίᾳ καὶ φιλογενείᾳ δεσποινῶν.

Τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου μέλη εἰσί: Χρησ. ἐφένδης Ζωγράφος, πρόεδρος, Ἰω. Ἀριστοκλῆς, ἀντιπρόεδρος, Ἰω. Γεωργαντόπουλος, ταμίας, Ἰω. Βάλσαμος, Ἰω. Γκιών, Γεώρ. Καζανόβας, Παντ. Καζανόβας, Νικ. Κούζοβικ, Ὀδ. Νεγροπόντης, Βασ. Σαρακιώτης, Κωνστ. Σαρτίνσκης, Βασ. Σουβατζόγλους. Γραμματεὺς Ν. Κάριος.—Κοσμήτριαι δὲ αἱ ἑξῆς: Ἑλένη Σ. Ἀρχιγένους, Εὐφρ. Λ. Ζαρίφη, Ἐρατὼ Β. Ἰωαννίδου, Βιργινία Καλλιάδου, Σοφία Νεγροπόντη, Αἰκατερίνη Β. Σαρακιώτου.

Ζάππειον παρθεναγωγεῖον

ἱδρυθὲν τῷ 1875 ὑπὸ τοῦ μεγατίμου Ἠπειρώτου Κωνσταντίνου Ζάππα καὶ ἰσοβάθμιον τῷ Ἀρσακείῳ ἀνακηρυχθὲν δι' ἐπισήμου ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς παιδείας ἑλληνικοῦ ὑπουργείου, σκοπὸν ἐπίσης προτίθεται τὴν ἀνωτέραν μόρφωσιν τοῦ γυναικείου φύλου καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀνάδειξιν διδασκάλων. Ἔχον δὲ κύκλον μαθημάτων δωδεκαετῆ, διήρηται εἰς τρία τμήματα, νηπιαγωγεῖον, σχολεῖον καὶ γυμνάσιον. Διδάσκουσιν ἐν αὐτῷ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐλλογίμου Καλλιόπης Κεχαγιᾶ ἓξ καὶ εἴκοσι διδάσκαλοι τῶν δύο γενῶν. Πρὸς τοῖς ἐγκυκλίοις μαθήμασι διδάσκονται ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν ὑποχρεωτικῶς μὲν ἡ γαλλικὴ, προαιρετικῶς δὲ ἡ ἀγγλικὴ, ἡ ἰταλικὴ καὶ ἡ γερμανική. Ἐκ τῶν μαθητριῶν αὐτοῦ ἀναβαινουσῶν εἰς 200 περίπου, 20 ἐσωτερικαὶ καὶ 40 ἐξωτερικαὶ ἐκπαιδεύονται δαπάνῃ τοῦ ἱδρυτοῦ προσφέροντος μὲν ἐτησίως ὑπέρ τε τούτων καὶ τοῦ μισθώματος τοῦ καταστήματος ἐπέκεινα τῶν 2 χιλιάδων λιρῶν, συμπληροῦντος δὲ καὶ τὸ τυχὸν ἔλλειμμα τῆς ἐτησίας δαπάνης, ἀνερχομένης εἰς 4,500 λιρῶν. Δίδακτρά εἰσι τὰ αὐτὰ τοῖς τοῦ παρθεναγωγείου τῆς «Παλλάδος». Ἡ ἀνωτάτη ἐποπτεία τοῦ Ζαππείου ἀνατέθειται δωδεκαμελεῖ διοικητικῷ συμβουλίῳ καὶ ἑξαμελεῖ κοσμητείᾳ διαπρεπῶν ἐπὶ φιλομουσίᾳ δεσποινῶν.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἀπαρτίζουσιν οἱ ἑξῆς: Ξ. Ζωγράφος, πρόεδρος, Εὐστ. Εὐγενίδης καὶ Ν. Μπλέσας, ἀντιπρόεδροι, Στ. Βουτυρᾶς, γεν. γραμματεὺς, Δ. Ταμβάκος, Κ. Καλλιάδης, Β. Ἰωαννίδης, Δ. Γενιδουνιᾶς, Ν. Ἄκατος, Σ. Παλαιολόγος. — Τὰς δὲ κοσμητρίας αἱ ἑξῆς: Λουκία Καραθεοδωρῆ, Ἀγγελικὴ Ὀρλὼφ, Ἀργυρὼ Καλβοκορέση, Ἀργυρὼ Ἰ. Καλβοκορέση, Ἀρτεμισία Νικολοπούλου.

Ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ἐπαρχιῶν.

Ζωσιμαία Σχολὴ Ἰωαννίνων.

Ἡ σχολὴ αὕτη ἱδρυθεῖσα τῷ 1828 ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων Ζωσιμαδῶν καὶ διὰ τῶν κληροδοτημάτων τούτων ἔκτοτε συντηρουμένη, κατηρτίσθη εἰς τέλειον γυμνάσιον ἀπὸ τοῦ 1852. Διάσημοι αὐτῆς σχολάρχαι καὶ διδάσκαλοι ἐγένοντο Γεώργιος ὁ Αἴσωπος καὶ Ἀναστάσιος ὁ Σακελλάριος, μαθηταὶ τοῦ ἐπιφανοῦς τοῦ γένους διδασκάλου Ψαλλίδα. Διευθυντὴς αὐτῆς ἤδη ἀπὸ τοῦ 1880 Μιλτιάδης Πανταζῆς.

Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης.

Ἡ σχολὴ αὕτη ἱδρυθεῖσα τῷ 1723 ἔσχε τὴν προσωνυμίαν Φιλολογικοῦ Γυμνασίου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων καὶ τοῦ Κούμα, 1810. Διέλαμψε δὲ κατὰ τὸ 1813, σχολαρχοῦντος τοῦ πολλοῦ Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου. Μεταρρυθμισθεῖσα δὲ κατὰ τὸ 1828 ἐπὶ Ἀβραμίου τοῦ Ὁμηρόλου, μετετράπη εἰς τέλειον γυμνάσιον τῷ 1845 ἐπὶ Χρυσοβέργου. Γυμνασιάρχης ἀπὸ τοῦ 1878 Ματθαῖος Παρανίκας.

Γυμνάσιον Χίου.

Ἡ σχολὴ αὕτη προϋπάρχουσα ἀπὸ τοῦ 1840 μετετράπη εἰς γυμνάσιον τῷ 1859. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γυμνάσιον, διαλυθὲν ἀπὸ τῆς τοῦ σεισμοῦ (1881) πανωλεθρίας, μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἀποκατέστη.

Πυθαγόρειον Σάμου.

Ἡ σχολὴ αὕτη ὑπάρξασα ἀπὸ τοῦ 1757 μετετράπη εἰς γυμνάσιον μετὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἐν τῇ νήσῳ ἀποκατάστασιν. Γυμνασιάρχης νῦν αὐτοῦ Κωνστ. Γεωργιάδης.

Γυμνάσιον Μιτυλήνης.

Ἡ σχολὴ αὕτη ἱδρυθεῖσα τῷ 1840 ἐτελειοποιήθη τῷ 1861. Γυμνασιάρχης νῦν αὐτοῦ Γρηγ. Βερναρδάκης.

Φροντιστήριον Τραπεζοῦντος.

Ἡ σχολὴ αὕτη μνημονευομένη ἀπὸ τοῦ 660, ἤρξατο τακτικῶς λειτουργοῦσα ἀπὸ τοῦ 1778, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ περιπύστου Τραπεζουντίου Ἠλία Κανδύλη. Τὸ Φροντιστήριον ἀπὸ τοῦ 1817, ἀφ' οὗ γίνονται γνωστὰ τὰ κατ' αὐτό, διατελεῖ ὂν ἡμιγυμνάσιον, περιλαμβάνον τρεῖς τάξεις σχολαρχείου καὶ δύο, ἐν εὐπορίᾳ δὲ τρεῖς, γυμνασίου. Τὸ μόνον δὲ ἀνώτατον ἀνὰ τὸν Πόντον ἐκπαιδευτήριον, πολλὴν ἐπιχέαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ φωτισμὸν, ἐστὶ καὶ νῦν, παρὰ τὴν παντελῆ πτῶσιν τοῦ ἄλλοτε ἀκμάζοντος ἐν τῇ πόλει Τραπεζοῦντος ἐμπορίου, ἀριπρεπὲς τῶν γραμμάτων φυτώριον. Διευθυντὴς νῦν αὐτοῦ ὁ περισπούδαστος ἐν φιλολόγοις καὶ παιδαγωγοῖς Ἰωάννης Βεργάδης.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Φροντιστηρίου περιλαμβάνει περὶ τοὺς χιλίους τόμους, τὰ πλεῖστα δὲ τῶν βιβλίων εἰσὶ παλαιαὶ ἐκδόσεις, θεολογικῶν, φιλολογικῶν καὶ ἱστορικῶν. Ἠδύνατο ὅμως νὰ πλουτισθῇ, εἰ μὴ τὸ χάριν τούτου ὁρισθὲν κατ' ἔτος εἰσόδημα ἐκ τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν μαθητῶν διετίθετο ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ταμείου τῆς ἐφορίας. (*)

(*) Πλὴν τοῦ Φροντιστηρίου, ἐν τῇ πόλει Τραπεζοῦντος ὑπάρχουσιν ἓν κεντρικὸν παιδαγωγεῖον πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ πρὸ τοῦ Φροντιστηρίου συ-

Γυμνάσιον Θεσσαλονίκης.

Τοῦτο, ἱδρυθὲν τῷ 1870, ἐτελειοποιήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀφ' ἧς ἰδίᾳ ἐποχῆς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἀνέλαβεν ὁ ἀπὸ τριετίας ἤδη τὴν Ἐμπορικὴν Σχολὴν Χάλκης διευθύνων Δημήτριος Ἰ. Δημητριάδης. Γυμνασιάρχης νῦν αὐτοῦ Ἀντώνιος Οἰκονόμου.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπάρχει πρὸς τῷ γυμνασίῳ καὶ ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον, ὅπερ ἔχον χαρακτῆρα διδασκαλείου, ἐξ οὗ ἐκπέμπονται αἱ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἄλλην Μακεδονίαν διδάσκαλοι, περιλαμβάνει περὶ τὰς 700 μαθητρίας, διδασκομένας ὑπὸ 8 διδασκάλων. (*)

Γυμνάσιον Σερρῶν.

Ἡ σχολὴ αὕτη μνημονευομένη ἀπὸ τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος, ἀφ' ἧς ἐποχῆς προσεκτήσατο χαρακτῆρα γυμνασίου, προάγεται ὁσημέραι καὶ τελειοποιεῖται, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ ὡς γυμνασιάρχου τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Ἰωάννου Δέλλιου. Ἔχον δὲ νῦν τρεῖς τάξεις σχολαρχείου καὶ ἰσαρίθμους γυμνασιακὰς, περιλαμβάνει 250 μαθητὰς, διδασκομένους ὑπὸ 9 διδασκάλων, 6 τακτικῶν καὶ 3 ἐξωτερικῶν. (**)

στὰν, ἓν παρθεναγωγεῖον ὁμοιόμορφον τῷ παιδαγωγείῳ ἱδρυθὲν κατὰ τὸ 1855 καὶ 4 νηπιαγωγεῖα. Τὸ ὅλον τῶν μαθητευομένων ἀνέρχεται εἰς 1250. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων δὲν ὑπερβαίνει συνήθως τοὺς 25, ὧν 7 διδάσκουσιν ἀποκλειστικῶς ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ. Ἡ δαπάνη πάντων τούτων ἀνέρχεται εἰς 1200 λίρας Τουρκίας, ὧν μόνον 60—80 εἰσὶ τακτικὸν ἐκ κτημάτων εἰσόδημα· τὰ λοιπὰ προέρχονται ἐκ δικαιώματος εἰσιτηρίου καὶ ἐκουσίων ἢ καταναγκαστικῶν συνεισφορῶν.

(*) Πρὸς τοῖς φυτωρίοις τούτοις τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης τέσσαρα παιδαγωγεῖα (συνδιδακτικὰ) περιλαμβάνοντα ὑπὲρ τοὺς 400 μαθητὰς, διδασκομένους ὑπὸ 13 διδασκάλων, καὶ πέντε νηπιαγωγεῖα περιλαμβάνοντα περὶ τὰ 600 νήπια. Ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων δαπανῶνται ἐτησίως 2,500 ὀθωμ. λιρῶν, προερχομένων ἐκ κληροδοτημάτων, δικαιώματος εἰσιτηρίων, λαχείου καὶ ἐκτάκτων εἰσφορῶν, περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει εἴπομεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τῶν σελ. 275 καὶ 276.

(**) Πλὴν τοῦ ἀνωτέρου τούτου ἐκπαιδευτηρίου ὑπάρχουσιν ἐν Σέρραις ἓν κεντρικὸν παρθεναγωγεῖον ἔχον δύο τάξεις γυμνασιακὰς, ἐν ᾧ διδάσκουσιν 7

ISSIMANOGLIO

Γυμνάσιον Βιτωλίων.

Ἡ ἀπὸ τοῦ 1780 ἢ 1790 ὑπάρξασα σχολὴ ἔλαβε τὴν προσηγορίαν γυμνασίου τῷ 1872, ἔχουσα τότε δύο μόνον τάξεις γυμνασιακάς· ἀπὸ τῶν χρόνων δ' ἐκείνων συμπληρωθεισῶν τῶν τάξεων ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ὡς τέλειον γυμνάσιον. Ὑπὲρ τοῦ ὅλως λιθοκτίστου αὐτοῦ καταστήματος ἀνεγερθέντος τῷ 1848 ἐδαπανήθησαν λίρ. ὀθωμ. 2,000 καὶ ἐπέκεινα, ἐξ ἐκουσίων τοπικῶν συνεισφορῶν καὶ ἐκ τοῦ ταμείου τῆς μιᾶς καὶ μόνης τότε ἐκκλησίας, φερωνύμου τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Βιβλιοθήκην ἔχει μικροῦ λόγου ἀξίαν. Διευθύνει δὲ νῦν τὸ γυμνάσιον Βιτωλίων ὁ πρώην τῶν ἐν Φιλιππουπόλει Ζαριφείων διευθυντὴς Φίλιππος Δ. Σακελλαρίου. (*)

διδάσκαλοι, ἓξ δημοτικὰ σχολεῖα, ὧν ἓν κορασιακὸν, καὶ τρία νηπιαγωγεῖα· ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐν γένει τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἀνέρχεται εἰς 1200.

(*) Πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ὑπῆρχεν ἐν Βιτωλίοις γραμματοδιδασκαλεῖον. Τὴν ἀρχὴν δὲ τῆς ἱδρύσεως σχολείου δὲν ἐνθυμοῦνται οὐδ' οἱ πρεσβύτατοι τῶν κατοίκων. Εἷς μόνος διδάσκαλος μετὰ βοηθοῦ, λαμβανομένου ἐκ τῶν διακρινομένων μαθητῶν αὐτῆς, εἰργάζετο ἐν τῷ σχολείῳ· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου προσετέθησαν καὶ ἕτεροι. Ζωὴ δ' ἐν αὐτῷ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1852· καθ' ὅσον δὲ ὁ τῶν μαθητῶν ἀριθμὸς καὶ αἱ τοπικαὶ ἀνάγκαι ηὔξανον, προσελαμβάνοντο καὶ νέοι διδάσκαλοι.

Ἡ σύστασις παρθεναγωγείου χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1855. Τοῦτο ἐλειτούργει ἐπί τινα ἔτη ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ, ἐκμισθουμένῃ ὑπὸ τῆς κοινότητος. Τὸ δὲ 1876 ἠγοράσθη ἀντὶ 1100 λιρῶν ὀθωμ. εὐρύχωρος οἰκία, ἥτις τροποποιηθεῖσα προσηκόντως ἐχρησίμευσεν ὡς παρθεναγωγεῖον. Ἀπὸ διετίας δὲ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1882, λειτουργεῖ ἐν τῷ νεοδμήτῳ καθιδρύματι, ὅπερ ἀνήγειρεν ἡ φιλομουσία τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πολυταλάντων ἀδελφῶν Δημητρίου, καταβαλόντων πρὸς ἀγορὰν γηπέδου καὶ οἰκοδομὴν ὑπὲρ τὰς 3,000 λιρῶν ἀγγλικῶν.

Δημοτικὰ σχολεῖα ὑπάρχουσι νῦν ἐν Βιτωλίοις πέντε, ὧν τὰ δύο εἰσὶ τέλεια, τὸ τρίτον ἡμιτελὲς, τὰ δὲ ἕτερα δύο χρῄζουσι σπουδαίας βελτιώσεως. Ἡ πρώτη δημοτικὴ σχολὴ ἔχει ἐπίσης κατάστημα λιθόκτιστον, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ περιβόλῳ ἵδρυται καὶ τὸ τοῦ γυμνασίου.

Νηπιαγωγεῖα ὑπάρχουσι τρία. Τὴν ἐκ θεμελίων δ' ἀνέγερσιν καταστήματος ὑπὲρ τοῦ δευτέρου νηπιαγωγείου ἐν τῷ περιβόλῳ, ἐν ᾧ καὶ τὸ τοῦ δευτέρου δημοτικοῦ ᾠκοδόμηται, ἀνέλαβεν ἡ φιλογενεστάτη Μαρία Α. Οἰκονόμου, χήρα τοῦ Ἀναστασίου Οἰκονόμου, καταβαλοῦσα 225 ὀθωμ. λίρας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν συμπάντων τῶν ἐν Βιτωλίοις ἐκπαιδευτηρίων ἀνέρ-

Γυμνάσιον Ἀδριανουπόλεως.

Ὕπαρξις σχολῆς ἐν Ἀδριανουπόλει μνημονεύεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1362. Ἕνεκα ὅμως τῶν κατὰ τὸ 1490 καὶ 1515 ἐπισυμβασῶν πυρκαϊῶν, τὰ πάντα ἐξαφανισασῶν, ἡ σχολὴ γίνεται ἰδίᾳ ἡμῖν γνωστὴ ἀπὸ τοῦ 1550, διευθυνομένη ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Ζυγομαλᾶ τοῦ Ἀργείου. Κατὰ δὲ τὸ 1819 μεταρρυθμισθεῖσαν φροντίδι τοῦ περιπύστου μητροπολίτου Δωροθέου τοῦ Πρωΐου, διηύθυνεν ὁ ἀείμνηστος Στέφανος Καραθεοδωρῆς, διδάσκων τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, τὰ μαθηματικὰ, τὴν ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν μετὰ δύο ἑτέρων διδασκάλων. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1878 ἐκ νέου διαρρυθμισθεῖσα αὕτη προσέλαβε χαρακτῆρα γυμνασίου· πρῶτος δὲ αὐτοῦ γυμνασιάρχης ἐγένετο Ἰωάννης ὁ Βεργάδης, ὁ τὸ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστήριον νῦν διευθύνων, διάδοχος δ' αὐτοῦ Γεώργιος ὁ Παγίδας καὶ τούτου Χριστόφορος ὁ Σαμαρτσίδης, ὁ μέχρι τοῦ νῦν γυμνασιαρχῶν.

Τὸ γυμνάσιον Ἀδριανουπόλεως ἔχον μέχρι τοῦ νῦν τρεῖς τάξεις γυμνασιακὰς, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους προσκτᾶται καὶ τετάρτην καταρτιζόμενον οὕτω εἰς τέλειον γυμνάσιον. (*)

Ἀπὸ τοῦ 1881 τὸ γυμνάσιον ἐπροικίσθη διὰ μεγαλοπρεπεστάτου κτιρίου, ᾠκοδομημένου ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ ἔκειτο ἡ ἀπὸ τοῦ 1711 χρονολογουμένη σχολὴ, ἧς τὸ κατάστημα, ἀνεγερθὲν ἐκ βάθρων τῷ

χεται εἰς 1272, ὁ δὲ τῶν διδασκόντων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν εἰς 23. Αἱ δαπάναι τῆς συντηρήσεως αὐτῶν ἀναβαίνουσιν εἰς 2,000 ὀθωμ. λιρῶν. Οἱ δὲ πόροι, συμποσούμενοι ἄνω τῶν 1000 λιρῶν, πηγάζουσιν ἐξ ἀκινήτων κτημάτων, ἐκ κληροδοτημάτων, ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου καὶ ἐκ προαιρετικῶν συνδρομῶν, τοῦ ἐλλείμματος ἀναπληρουμένου ἐκ συνδρομῶν τῶν ἔξω ὁμογενῶν.

(*) Τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια ἀνέρχονται ἐν ὅλοις εἰς 15, περιλαμβάνοντα ὑπὲρ τὰς 2,300 μαθητῶν. Δαπανῶνται δὲ πρὸς συντήρησιν τούτων περὶ τὰς 3,000 ὀθ. λιρῶν. Μνείας ἰδιαιτέρας ἄξιον τυγχάνει τὸ παρθεναγωγεῖον. Περιλαμβάνει τοῦτο 4 τάξεις τῆς πρωτοβαθμίου, ἤτοι προγυμνασιακῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ δύο γυμνασιακὰς, ἀριθμοῦν ὑπὲρ τὰς 200 μαθητρίας. Προσκτᾶται δὲ ὁσονούπω καὶ γαρακτῆρα διδασκαλείου διὰ τῆς προσθήκης παιδαγωγικῶν μαθημάτων. Δυστυχῶς τὸ κατάστημα, ἐν ᾧ νῦν ἐγκατέστηκε τὸ παρθεναγωγεῖον, δύναται ἴσως νὰ χρησιμεύσῃ, καθὰ αὐτόπται ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς, ὡς ἀχυρὸν, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς κατάστημα παρθεναγωγείου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οἷον ἀπαιτεῖ ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ φιλοτιμία τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

1847 καὶ ἐπεκτάθη τῷ 1879, ἐπυρπολήθη κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1880. Ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ νέου κτιρίου ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς 3,500 ὀθωμ. λιρῶν, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἀξίας τῶν λίθων, δωρηθέντων τῇ κοινότητι ὑπὸ τοῦ τότε γενικοῦ διοικητοῦ Ραοὺφ πασσᾶ.

Ἡ σχολὴ ἐκέκτητο ἀξίαν λόγου βιβλιοθήκην, περιέχουσαν καὶ χειρόγραφα. Εἴτε ὅμως ἐξ ὀλιγωρίας, εἴτε ἄλλων ἕνεκα λόγων, τὰ βιβλία ταῦτα, ἐν ἀτάκτῳ κείμενα σωρῷ, ἐγένοντο ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν βορὰ τῶν σκωλήκων καὶ τοῦ εὐρῶτος. Εἰ ἔκτοτε χεὶρ εὐσεβὴς περισυνέλεξε τὰ ναυάγια, σώσασα ὅ,τι ἠδυνήθη, ἄγνωστον.

Κατώτερα ἐκπαιδευτήρια
ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς προαστείοις.

Σχολεῖα Φαναρίου.

Ἰωακείμειον παρθεναγωγεῖον, διαιρούμενον εἰς τρία τμήματα, νηπιαγωγείου, σχολείου καὶ γυμνασίου, ἀριθμεῖ περὶ τὰς 300 μαθητρίας.—Διδάσκαλοι: Χρυσούλα Ἰωαννίδου, διευθύντρια, Π. Ἀσπριώτου, Α. Κρητικοῦ, Α. Γιακούμα, Ζ. Ἀσπριώτου, Α. Διογενίδου, Λεόντιος Ἐλευθεριάδης, Α. Χουρμουζιάδης, Α. Δημητριάδης, Α. Σπαθάρης, Αἰμ. Νοννόττης, Κ. Ζαχαριάδης, Ζησιμόπουλος, Κ. Φωκαεὺς, Os. Roux. Νηπιαγωγὸς Β. Λαμπῆ. — Ἔφοροι: Ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας Γρηγόριος, πρόεδρος, Δημ. Ξανθόπουλος, Γ. Πολιτάκης καὶ Βασ. Ἀβραμίδης. — Ἡ σχολὴ αὕτη οὐδένα ἔχει μόνιμον πόρον, μόνα δὲ μέσα τῆς μέχρι τοῦδε συντηρήσεως ἦσαν τὰ ἐξ εἰσιτηρίων, λαχείου καὶ χοροῦ εἰσπραττόμενα. Τούτου ἕνεκα ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ σύστασις ἀδελφότητος πρὸς συντήρησιν τῆς σχολῆς. Γνωστὸν ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη ἐπροικίσθη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Β′ διὰ 450 χιλ. γροσίων. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀποτελούμενον οὐχὶ ἐκ χρημάτων πραγματικῶν, ἀλλ' ἐξ ὁμολόγων, ἐπιβαρυνόντων τὴν κοινότητα Ἀρτάκης, μένει εἰσέτι ἀνείσπρακτον καὶ ἴσως διατελέσει τοιοῦτον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Ἡ συντήρησις τῆς σχολῆς, ὡς νῦν ἔχει, πάντων τῶν ἀνωτέρω μνημονευομένων καθηγητῶν δωρεὰν διδασκόντων, ἀπαιτεῖ ἐτησίαν δαπάνην 600 περίπου ὀθωμ. λιρῶν. Τὸ ἔλλειμμα νῦν ἀνέρχεται εἰς 350 λίρας ὀθωμανικάς.

Παρθεναγωγεῖον Παναγίου Τάφου, ἱδρυθὲν ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ Β′, συνετηρεῖτο ὑπὸ τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος. Ἀλλὰ ἀπὸ πενταετίας ἤδη ἕνεκα τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, εἰς ἃς περιέστη, ὡς μὴ ὤφελε, τὸ κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἡ σχολὴ αὕτη συντηρεῖται διὰ διδάκτρων, ἅτινα τελοῦσιν αἱ εὐπορώτεραι τῶν μαθητριῶν. Παρὰ δὲ τῆς ὁμολογουμένης φιλομουσίας τοῦ νέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων δικαιοῦται πᾶς τις ν' ἀπεκδέχηται ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκπαιδευτικοῖς ἱδρύμασι τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τοῦτο ἀνακτήσεται τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ εὐπορίαν.—Μαθητρίας νῦν ἀριθμεῖ 210, διδασκάλους δὲ ἀποκλειστικῶς μὲν τῆς σχολῆς δύο, Ἀσπασίαν Λαζαρίδου, διευθύντριαν, καὶ Καλλιόπην Κλωναριάδου, νηπιαγωγόν· ἐξωτερικοὺς δὲ, διδάσκοντας ὡρισμένας ὥρας καθ' ἑβδομάδα, τρεῖς: Βασίλειον Φωτιάδην, Γ. Κωνσταντινίδην καὶ Κ. Φωκαέα. — Δαπάνας ἔχει νῦν ἡ σχολὴ περὶ τὰς 200 λίρας ἐτησίως. Ἐφορεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπου τοῦ Παναγίου Τάφου.

Δημοτικὴ σχολὴ Μουχλίου,

ἀριθμοῦσα μαθητὰς περὶ τοὺς 70, ἔχει διδασκάλους τρεῖς, Ἀλέξανδρον Γεωργιάδην, τελειόφοιτον τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, διευθυντὴν, Κωνσταντῖνον Ζαλαμίχαν, τὸν καὶ ἱεροδιάκονον τῆς αὐτόθι ἐκκλησίας, καὶ Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, προαιρετικόν. Ἡ σχολὴ συντηρεῖται ἐκ τῶν κτημάτων τῆς ἐκκλησίας, ἐξ εἰσιτηρίων καὶ ἐξ ἐκτάκτων συνεισφορῶν.—Δαπάνη ἐτησία περὶ τὰς 100 ὀθ. λίρας.

Ἐφορεύουσι δὲ αὐτῆς οἱ τῆς ἐκκλησίας ἐπίτροποι· τοιοῦτοι δὲ νῦν εἰσι Θεόδωρος Βόλτου, Ἰωακεὶμ Χ″ Μισαηλίδης, Ἀβραὰμ Οἰκονομίδης, Σωτήριος Ἀγγελίδης καὶ Σπυρίδων Μουτάφης.

Δημοτικὴ σχολὴ Φωτηρᾶ,

περιέχουσα τάξεις 4 καὶ μαθητὰς 60.—Διευθυντὴς καὶ μόνος διδάσκαλος Δ. Δανασῆς.—Ἔφοροι Συμεωνάκης ἐφένδης Ἐφραιμίδης καὶ Ἀλέξανδρος Ζωγράφος.

Πρόσοδοι: Δύο ἰδιόκτητοι οἰκίαι, ἐκκλησιαστικοὶ δίσκοι καὶ εἰσιτήρια.—Δαπάναι ὑπολογίζονται εἰς λίρας ὀθωμ. 112, ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος προσληφθῆναι βοηθοῦ μισθοδοσία ἐκ λιρῶν 30.

Σχολεῖα Τζιβαλίου.

Δημοτικὴ σχολή, περιλαμβάνουσα τρεῖς τάξεις.—Μαθηταὶ 90—100.—Διδάσκαλοι δύο: Θ. Πανίδης, διευθυντής, Μωϋσῆς Μωϋσιάδης, βοηθός.

Παρθεναγωγεῖον, διαιρούμενον εἰς τέσσαρας τάξεις.—Μαθήτριαι 50—60.—Διδάσκαλοι δύο: Ἑλένη Κασδόν, διευθύντρια, Σοφία Καραγιάννη.

Νηπιαγωγεῖον, περιέχον τάξεις τρεῖς, ὧν ἡ ἀνωτέρα χρησιμεύει ὡς προκαταρκτικὴ τῆς δημοτικῆς καὶ τοῦ παρθεναγωγείου.—Νήπια 100—120.—Νηπιαγωγοὶ δύο: Καλλιόπη Μασσάλη καὶ Βασιλικὴ Δημητρίου.

Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη 45—50,000 γρ.—Μέσα συντηρήσεως ἡ ἐξ 20,000 ἐτησία ἐπιχορήγησις τῆς ἐνοριακῆς ἐκκλησίας ἁγίου Νικολάου, εἰσιτήρια, λαχεῖον καὶ προαιρετικαὶ συνδρομαί. — Ἔφοροι: Γεώργιος Κυριακοῦ, Ἀλκιβιάδης Μαυράκης, Σταμάτιος Πολίτης καὶ Θεολόγος Περβάνογλους.

Ἡ σχολὴ ἔχει ἐντὸς μικρᾶς τινος θήκης καί τινα βιβλία, ἐν οἷς καὶ χειρόγραφα, λείψανα πάντα μεγάλης βιβλιοθήκης, κατακερματισθείσης βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὑπὸ χειρῶν φιλομαθῶν.

Σχολεῖα Βλάγκας.

Σχολὴ ἀρρένων, ἔχουσα τάξεις ἕξ.—Μαθηταὶ 150 περίπου, διδασκόμενοι ὑπὸ τριῶν διδασκάλων, Ἰω. Π. Σιγάλα, διευθυντοῦ, Ἰω. Ἀρβανιτάκη καὶ Εὐθ. Σαραφοπούλου.

Παρθεναγωγεῖον.—Μαθήτριαι 130, διδασκόμεναι ὑπὸ δύο διδασκάλων, Ἀργυροῦς Πασχαλίδου καὶ Μαρίας Νικολάου. — Ἔφοροι: Δημήτριος Παπαδόπουλος, Στυλιανὸς Πλοῦμος καὶ Χ'' Γεώρ. Μηνᾶ.

Μέσα συντηρήσεως: Ἐξ ἐμβατικίων ἱερ. προϊσταμένων, ἐκμισθώσεως οἰκίας καὶ φαρμακείου, ἐξ εἰσιτηρίων, λαχείου, μικταρικῆς σφραγῖδος, δίσκων ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ἐκτάκτων συνεισφορῶν. Ἐτησία δαπάνη 32,000 γρ. περίπου.

Ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ διδάσκονται καὶ στοιχεῖα γαλλικῆς.

Καὶ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ σώζονται λείψανα πολυτίμου ἄλλοτε βιβλιοθήκης, ἐξαφανισθείσης ὑπὸ χειρῶν φιλομαθῶν.

Δημοτικὴ σχολὴ Τοπκαποῦ,

διαιρουμένη εἰς τέσσαρας τάξεις περιεχούσας 32 ἄρρενα καὶ 18 κοράσια, διδασκόμενα πάντα ὑπὸ ἑνὸς καὶ μόνου διδασκάλου, Ἐμμανουὴλ Μουτεβελλῆ, ἐκ τῶν τοῦ 1883 τελειοφοίτων τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς. Ἐφορεύουσι δὲ τρεῖς, Ἰωάννης Νικολαΐδης, Ἀναστάσιος Σταματιάδης καὶ Γεώργιος Κωτσικόπουλος.

Μέσα συντηρήσεως, γρ. 1200 ἐτησίως ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, δίσκος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ περιαγωγὴ ἐλεοδόκης ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς συνοικίας καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτήν. Ἐτησία δὲ δαπάνη γρ. 6,000. Ἔλλειμμα προκύπτει κατ' ἔτος.

Δημοτικὴ σχολὴ Τεκφοὺρ-σεράϊ,

διαιρουμένη εἰς τρία τμήματα καὶ πέντε τάξεις, πλὴν τοῦ νηπιαγωγικοῦ τμήματος.—Μαθηταὶ 50, ἐν οἷς καὶ πέντε κοράσια.—Διδάσκαλος εἷς καὶ μόνος, Π. Νομισματίδης, τελειόφοιτος τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, διδάσκων ἐκτὸς τοῦ προγράμματος καὶ γαλλικά.

Ἡ σχολὴ ὑφίσταται ἀπὸ τοῦ 1850, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς μόνον κατ' ὄνομα σωζομένης νῦν ἀδελφότητος «Ὁμονοίας», μόλις ἀριθμούσης 25 ἐκ τῶν 80 ἄλλοτε αὐτῆς μελῶν.—Δαπάνη ἐτησία 5,100 γρ. Αἱ δὲ πρόσοδοι πηγάζουσαι ἐκ μισθώσεως δύο δωματίων κατὰ τὸ Ἀσμαἀλτί, συνδρομῆς ἀδελφότητος, δίσκων ἐπ' ἐκκλησίας, μυκταρικῆς σφραγῖδος, βαπτίσεων καὶ περιαγωγῆς ἐλεοδόκης, ἀναβαίνουσι κατ' ἔτος εἰς γρ. 3,500. Ἔλλειμμα 1600 γρ. Δὲν δύναται δὲ οὐδὲ παιδονόμον νὰ ἔχῃ ἡ σχολή, ἕνεκα τῆς οἰκονομικῆς δυσχερείας.—Ἔφοροι: Δημήτριος Ἀριστοτέλους, Χουρμούζης Ἰωάννου, Σωτήριος Ἀδαμαντίδης, Μαργαρίτης Νικολάου, Φώτιος Παναγιώτου.

Δημοτικὴ σχολὴ Σαρμασικίου,

διαιρουμένη εἰς τέσσαρας τάξεις, ὧν ἡ κατωτάτη ἀποτελεῖ τὸ νηπιαγωγικὸν τμῆμα.—Μαθηταὶ 44, ὧν 8 κοράσια, ἤτοι σχεδὸν 1 κατὰ οἰκίαν (διότι ἡ συνοικία Σαρμασικίου περιλαμβάνει 40 οἰκίας).—Διδάσκαλος εἷς καὶ μόνος, Σάββας Σαββόπουλος.—Ἔφοροι: Χ'' Γεώρ-

γιος, Ἀπόστολος Ἀμηρᾶς, Ἀπόστολος Βουτυρᾶς. — Ἐτησία δαπάνη 45 λίραι περίπου, καταβαλλόμεναι ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας.

Δημοτικὴ σχολὴ Ξυλοπόρτης,

ἀριθμοῦσα μαθητὰς 90 καὶ διδασκάλους δύο, Ἀναστάσιον Οἰκονομίδην, ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, καὶ Β. Βαξεβάνογλουν.

Πρόσοδοι: Ἐτησία ἐπιχορήγησις ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ ἁγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν, γρ. 5,400. περιαγωγὴ δίσκου ἐν τῷ ἐνοριακῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀποφέροντος ἐτησίως ὡς ἔγγιστα 2,000, εἰσιτήρια καὶ δίδακτρα μαθητῶν 2,600, συνδρομὴ τῆς ἀπὸ δεκαεξαετίας ὑφισταμένης καὶ λειτουργούσης ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ καλῆς «Ἀρωγοῦ ἀδελφότητος τῶν ἀπόρων μαθητῶν» καὶ ἄλλων ὁμογενῶν εἰσφοραί.—Αἱ δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 110 ὀθ. λίρας, ὧν 96 διατίθενται εἰς μισθοδοσίας διδασκάλων, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς καύσιμον ὕλην, πόσιμον ὕδωρ κλπ.

Κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ 1879 πυρποληθέντος τοῦ κτιρίου τῆς σχολῆς, αὕτη ξενίζεται ἔκτοτε ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ καταστήματι τῆς ἀδελφότητος, καταβαλλούσης νῦν τὸ ἀντίτιμον εἰσιτηρίων, διδάκτρων καὶ βιβλίων 30 ἀπόρων μαθητῶν.

Ἡ διοικητικὴ τῆς σχολῆς ἀρχὴ πηγάζει ἔκ τε τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐνορίας. Οἱ παρ' αὐτῆς ἐκλεγέντες κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος εἰσί: Δ. Καραμάνος, Στέφανος Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννης Σκόντης, οἵπερ μετὰ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως τῆς ἀδελφότητος ἀποτελοῦσι τὴν πενταμελῆ ἐφορίαν.

Σχολεῖα Χάσκιοϊ.

Σχολὴ ἑλληνικὴ διαιρουμένη εἰς τρεῖς τάξεις, περιεχούσας 35 μαθητάς.—Διδάσκαλος εἷς καὶ μόνος, Γεώργιος Παπαδόπουλος, ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, διδάσκων ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἑξαετίας. Πλὴν τῆς ἑλληνικῆς διδάσκονται καὶ στοιχεῖα γαλλικῆς ἐν τῇ ἀνωτάτῃ τάξει ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἔχοντος καὶ τὸ μάθημα τῆς ἀριθμητικῆς ἐν πάσαις ταῖς τάξεσι τοῦ παρθεναγωγείου.

Δημοτικὴ σχολή, διαιρουμένη εἰς δύο τάξεις, ὑποδιαιρουμένας εἰς

4 τμήματα περιέχοντα 80 μαθητάς.—Διδάσκαλος εἷς καὶ μόνος, Ἀντώνιος Πετρίδης, τελειόφοιτος τοῦ διδασκαλείου Σερρῶν.

Παρθεναγωγεῖον, διαιρούμενον εἰς τάξεις τρεῖς, περιεχούσας 36 μαθητρίας, διδασκομένας ὑπὸ τῆς διευθυντρίας Φλώρας Νικολαΐδου, τελειοφοίτου τῆς «Παλλάδος», καὶ τῆς βοηθοῦ αὐτῆς.

Νηπιαγωγεῖον, ἱδρυθὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους, περιλαμβάνει νήπια 70.—Νηπιαγωγὸς Ἀννέτα Ἰωάννου, πτυχιοῦχος τῆς «Παλλάδος».

Πόροι: Πρόσοδοι ἰδιοκτήτων καταστημάτων, τόκοι τοῦ κληροδοτήματος τῶν ἀειμνήστων ἀδελφῶν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἀποφέροντος κατὰ μῆνα λίρας 10.—Δαπάνη ἐτησία λίραι 300.

Ἔφοροι: Κωνσταντῖνος Ἀργυρόπουλος, πρόεδρος, Πανανὸς Παρμενίδης, ἐπόπτης καὶ ταμίας τῶν σχολείων, καὶ Μιχαὴλ Παπαδόπουλος, γραμματεύς.

Δημοτικὴ σχολὴ προπόδων Ταταούλων (Εὐαγγελιστρίας).

Μαθηταὶ 160, κατατεταγμένοι εἰς τάξεις 4 καὶ διδασκόμενοι ὑπὸ τριῶν διδασκάλων, Δ. Γρηγοριάδου, τοῦ καὶ διευθυντοῦ, Ἀποστόλου Δημητριάδου καὶ Ἡ. Δεστούνη.—Μέσα συντηρήσεως, ἐμβατίκιον ἱερέων, προαιρετικὰ τέλη γάμων, βαπτίσεων, κηδειῶν, δικαιώματα κοινοτικῆς σφραγῖδος, δίσκος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ἐλεοδόκη. Τούτοις προστίθενται αἱ πρόσοδοι κτημάτων τινῶν καὶ ἡ ἐκ 48 λ. Τ. ἐτησία χορηγία Γεωργίου τοῦ Ζαρίφη, ὡς καὶ ἡ ἐκ λιρῶν 6 ἐτησία συνδρομὴ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Φιλανθρωπικῆς Ἀδελφότητος καὶ ἄλλαι ἔκτακτοι δωρεαί.—Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίρ. ὀθ. 240 περίπου.

Ἔφοροι: Δ. Γ. Μοστράτος, Ι. Πούμσουρας, Ἀναστάσιος Παπαδόπουλος καὶ Ἀλκ. Γουναρόπουλος.

Σχολεῖα Ταταούλων.

Σχολὴ ἑλληνικὴ, περιέχουσα μαθητὰς 100, διαιρουμένους εἰς τρεῖς τάξεις, διδασκομένας κατὰ πρόγραμμα, διερρυθμισμένον πρὸς τὸ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ὑπὸ τριῶν διδασκάλων, Ἀποστόλου Β. Οἰκο-

νομίδου, τοῦ καὶ διευθυντοῦ, Ἀντωνίου Κωνσταντινίδου καὶ Στεφάνου Μορφιάδου.

Δημοτικὴ σχολή, λειτουργοῦσα κατὰ τὸ σύστημα Ramshorn.—Μαθηταὶ 250.—Διδάσκαλοι τρεῖς, Κ. Καλλιγᾶς, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διευθύνων τὴν σχολήν, Ν. Βασαλόπουλος καὶ Π. Βαφόπουλος.

Παρθεναγωγεῖον μετὰ νηπιαγωγείου, διαιρούμενον εἰς τέσσαρας τάξεις, ὧν αἱ δύο ἀνώτεραι ἀντιστοιχοῦσι πρὸς α′ καὶ β′ γυμνασίου. Περιέχει μαθητρίας 240, διδασκομένας ὑπὸ πέντε διδασκάλων, Θέκλης Πρασίνου, διευθυντρίας, Βασιλείου Φωτιάδου, Λαμπρινῆς Πιταράκη, Κλεοπάτρας Γλυκᾶ καὶ Λάουρας Bossoni. Ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ διδάσκει καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς γαλλικά.

Τὸ νηπιαγωγεῖον περιλαμβάνει 160 νήπια, ἔχει τρεῖς διδασκάλους, Ἀμαλίαν Ἐλευθεροπούλου, τὴν καὶ διευθύντριαν αὐτοῦ, Λάουραν Bossoni καὶ Αἰκατερίνην Φωτίου.

Ἐτησία δαπάνη 90,000 γρ. Μέσα συντηρήσεως: α′ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιχορήγησις, β′ ἐμβατίκιον ἱερέων, γ′ δικαιώματα εἰσιτηρίων, δ′ ἑβδομαδιαῖα δίδακτρα μαθητῶν, ἐξαιρέσει τῶν ἀπόρων, ε′ ἐτήσιον λαχεῖον καὶ στ′ βοηθήματα τῶν δύο ἐν Ταταούλοις ἀδελφοτήτων: «Φιλοπτώχου» καὶ «Εὐεργετικῆς».

Ἔφοροι: Ἐμ. Δ. Νοτάρης καὶ Σ. Κούμας.

Βιβλιοθῆκαι: Ἐν τῷ ἐφορείῳ τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς ὑπάρχει μικρά τις βιβλιοθήκη, περιέχουσα περὶ τοὺς 200 τόμους ποικίλης ὕλης· ἐν δὲ τῷ ἐφορείῳ τοῦ παρθεναγωγείου ὑπάρχουσι δύο βιβλιοθῆκαι, ὧν ἡ μὲν περιέχει ἑλληνικά, ἡ δὲ γαλλικὰ βιβλία, ἅπαντα συμποσούμενα εἰς 450 τόμους ποικίλης ὕλης.

Δημοτικὴ σχολὴ Φερίκιοϊ,

διαιρουμένη εἰς 4 τάξεις, ἐνέγραψε κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἄνω τῶν 100 μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἀναμίξ διδασκομένων. Ἐκ τῶν 15,000 γρ. ἅτινα ἀπαιτοῦνται ἐτησίως πρὸς συντήρησιν τῆς σχολῆς, 48 λ. Τ. προσφέρει ὁ Γεώργιος Ζαρίφης, περὶ τὰ 1500 γρ. ἡ αὐτόθι πρὸς δεκαετίας πρὸς ὑποστήριξιν καὶ διοίκησιν τῆς σχολῆς συστᾶσα ἀδελφότης, τὰ δὲ λοιπὰ ἐξευρίσκονται διὰ τῶν καὶ παρ' ἄλλαις ἐνοριακαῖς σχολαῖς εἰθισμένων μέσων.

Διδάσκαλοι Χρ. Θεοχαρίδης καὶ Β. Κοῦζος.

Σχολεῖα Σταυροδρομίου.

Ἡ κοινότης Σταυροδρομίου, περιλαμβάνουσα τρεῖς ἐνορίας, τὴν τῆς Παναγίας, Εἰσοδίων, τὴν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, διατηρεῖ τρία σχολεῖα, ἡνωμένα διοικητικῶς: προγυμνάσιον, δύο δημοτικὰ καὶ νηπιαγωγεῖον. Μαθηταὶ ἀριθμοῦνται ἐν ὅλοις 750, διδασκόμενοι ὑπὸ δέκα καὶ ὀκτὼ διδασκάλων: Θεοδώρου Ι. Παπαθεοδώρου, διευθυντοῦ, Κ. Παρίτση, Ἀβραὰμ Μαλιάκα, Πέτρου Παπαρρούση, Ν. Βούρου, Ν. Δεστουνιάνου, Κ. Ὀρφανουδάκη, Εὐστρατίου Παπαδοπούλου, Βασιλείου Νατόλη, Χρήστου Γεωργιάδου, Πέτρου Κωνσταντινίδου, Κωνσταντίνου Ἠλιάδου, Ἰακώβου Βασιάδου, Νικολάου Εὐσταθίου, Ἀνδρέου Καμίλη, Μαρίας Ψιμιλοπούλου, Ἀθηνᾶς Κυφιώτου καὶ Σοφίας Παπαευσεβίου. Ἔφοροι δὲ εἰσίν: Κ. Καλλιάδης, Θ. Κοσσούδης, Μιχαὴλ Λενὸς, Β. Οἰκονομίδης καὶ Σ. Βακᾶς.

Αἱ δαπάναι ὑπολογίζονται περὶ τὰς 1500 λίρας. Μέσα δὲ συντηρήσεως εἰσὶν αἱ τῶν αὐτόθι ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἐτήσιαι ἐπιχορηγήσεις: Παναγίας 720 ὀθ. λιρ., Ἁγίου Κωνσταντίνου 72 ὀθ. λιρ. καὶ Ἁγίας Τριάδος ἐπίσης 72 ὀθ. λιρ., τὸ ἥμισυ τοῦ προϊόντος τοῦ ἐτησίου χοροῦ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, τὰ ἐκ τῶν εἰσιτηρίων εἰσπραττόμενα καὶ ἔκτακτοι εἰσφοραί.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους εἰσήχθη εἰς τὸ προγυμνάσιον ἡ φυσικὴ καὶ χυμεία διὰ πειραμάτων διδασκομένη.

Παρθεναγωγεῖον ἀπόρων κορασίων, διοικούμενον ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων ἐν Σταυροδρομίῳ ἡνωμένων ἐκπαιδευτηρίων. Διήρηται εἰς 3 τμήματα, σχολείου, συνδιδακτικοῦ καὶ νηπιαγωγείου, ἀριθμεῖ δὲ νῦν μαθητρίας 650, ὧν 100 εἰσὶ κατατεταγμέναι ἐν τῷ σχολείῳ, 250 ἐν τῷ συνδιδακτικῷ καὶ 300 ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ.

Τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο, τὸ σπουδαίας ὑπηρεσίας παρασχὸν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, διευθύνεται ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη ὑπὸ Ἑλένης Α. Καλογερᾶ. Διδάσκαλοι σχολείου τρεῖς: Πολύκαρπος, ἀρχιμανδρίτης καὶ προϊστάμενος τῆς ἐν Γαλατᾷ ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, Νικήτας Παπαγιαννόπουλος καὶ Σταματίνα Καλογερᾶ. Συνδιδακτικοῦ δύο: Σταματίνα Ἀνανίου καὶ Σταματίνα Φραγκάκη. Νηπιαγωγείου τέσσαρες: Θεοδώρα Λουΐζου, Μαρία Φραντζέσκου, Αἰκατερίνη Φραντζέσκου καὶ Ἄννα Ἀντωνίου, ἐπιμελήτρια ἐργοχείρων.

Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λ. Τ. 1000.—Πόροι: Συνδρομὴ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Ρωσσίας καρμπόβολα 3,000, ἐξ ἐργοχείρων καὶ λαχείου λ. Τ. 300, ἐξ εἰσιτηρίων 200, ἐκ διαφόρων συνδρομῶν 150.

Ἔφοροι πέντε: Ξ. Τριανταφυλλίδης, ἰατρὸς, Π. Καζανόβας, Ν. Ψυχάρης, Ἰω. Γκιὼν καὶ Κ. Μαλλιάδης.

Κοσμήτριαι πέντε: Ἀργυρὼ Μ. Καλβοκορέση, Ἑλένη Ν. Ζαρίφη, Φιλομήλα Θ. Μαυρογορδάτου, Μαρία Εὐστ. Εὐγενίδου καὶ Ἀργίνη Ι. Ζίφου.

Σχολεῖα Γαλατᾶ.

Ἀστικὴ σχολὴ ἀρρένων, διηρημένη εἰς ἑπτὰ τάξεις, περιεχούσας μαθητὰς 364, διδασκομένους ὑπὸ πέντε διδασκάλων, Κ. Γεωργαλᾶ, διευθυντοῦ, Γ. Ι. Κούζου, Ι. Α. Ἰλλίδου, Ι. Ι. Πολυβίου, Ι. Δημητριάδου, πάντων, πλὴν τοῦ διευθύνοντος, τελειοφοίτων τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς.

Παρθεναγωγεῖον μετὰ νηπιαγωγείου.—Μαθήτριαι 58, νήπια 254, τὸ ὅλον 312.

Διδάσκαλοι τέσσαρες: Μαρία Νομικοῦ, διευθύντρια, Πέτρος Πεταλίδης, Ἰουλία Α. Σικελιανοῦ, Ἄννα Α. Σικελιανοῦ. Νηπιαγωγὸς Ἑλένη Ἀδαμαντίδου μετὰ δύο βοηθῶν, Ἀλεξάνδρας Πανταζῆ καὶ Χαρικλείας Μιλάνου.

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ παρθεναγωγείου διαρρυθμίζεται ὁμοιομόρφως πρὸς τὸ τῆς σχολῆς τῶν ἀρρένων, οὔσης πλήρους ἀστικῆς σχολῆς.

Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίραι ὀθ. 1200.—Μέσα συντηρήσεως: Αἱ τῶν ἐν Γαλατᾷ τεσσάρων ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν ἐτήσιαι ἐπιχορηγήσεις καὶ ἄλλαι τινὲς τακτικαὶ καὶ ἔκτακτοι πρόσοδοι, εἰσφοραὶ καὶ δωρεαὶ φιλογενῶν, ἐνεργούμεναι διὰ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς αὐτόθι ἀπὸ ἐννεαετίας ὑφισταμένης Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, τοῦ διέποντος τὰ ἐκπαιδευτήρια Γαλατᾶ, καὶ τῶν ἀξιοτίμων κοσμητριῶν τοῦ παρθεναγωγείου.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἀποτελοῦσι μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν χορηγουσῶν ἐκκλησιῶν οἱ ἑξῆς: Κ. Ἡρακλῆς Βασιάδης, πρόεδρος, Ζήσης Θ. Ζήση καὶ Ν. Κατσίγρης, Α. Παλαιολόγος, Γεώργ. Πρωγάκης, Δ. Σεργιάδης, Ἐμμ. Μελανδινὸς, Μ. Ι. Βογιατζῆς, Ν. Εὐσταθίου, Ν. Ἀλφαντζῆς καὶ Ν. Καρδαμάτης.

Κοσμήτριαι δ' εἰσὶν αἱ ἑξῆς: Ἀγλαΐα Ι. Μαυροκορδάτου, Αἰκατερίνη Φ. Μαυρογορδάτου, Χαρίκλεια Ν. Ἀκάτου καὶ Πηνελόπη Ν. Δικαίου. Αἱ ἐρίτιμοι αὗται δέσποιναι, ἀπὸ μακροῦ ἤδη ἐργαζόμεναι μετ' ἀξιοθαυμάστου ζήλου ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Γαλατᾶ, ἄφθονον συγκομίζουσι τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κοινότητος ταύτης.

Σχολεῖα Ξηροκρήνης.

Σχολὴ ἀρρένων.—Μαθηταὶ 25.—Διδάσκαλος Ἀναστ. Συμεωνίδης

Παρθεναγωγεῖον (ἀρτισύστατον).— Μαθήτριαι 35. — Διδάσκαλοι δύο: Ἀθηνᾶ Μητροπούλου καὶ Σοφία Ἰωάννου, βοηθός.

Ἔφορος: Νικόλαος Τσιράγγελος.— Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη γρόσια 10,800. Συντηροῦνται δὲ ἀμφότερα τὰ ἐκπαιδευτήρια ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας καὶ διὰ διδάκτρων.

Σχολὴ Βαφεοχωρίου,

διηρημένη εἰς τρία τμήματα, νηπιαγωγεῖον, προκαταρκτικὸν καὶ σχολεῖον.—Μαθηταὶ 145, μαθήτριαι, ἐν τῷ αὐτῷ διδασκόμεναι, 50.— Διδάσκαλοι πέντε: Ἰ Ἀδαμαντιάδης, διευθυντὴς, Κωνσταντῖνος ἱεροδιάκονος, Π. Ζαχαριάδης, Ζ. Ἰωαννίδης καὶ Α. Βαφειάδης. Ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν διδάσκεται ἡ τουρκικὴ καὶ γαλλική. Δαπάνη 200 ὀθ. λίραι. Ἡ σχολὴ, μὴ ἔχουσα μονίμους πόρους, συντηρεῖται δι' ἐκτάκτων συνεισφορῶν.

Ἔφοροι: Μ. Τζελέπης, Δ. Βαζκινιάδης, Ν. Ἀγαπητίδης, Α. Δημητριάδης.

Δημοτικὴ σχολὴ Σωσθενίου.

Ἡ σχολὴ αὕτη μόλις συντηρουμένη, ἕνεκα ἀπορίας μέσων, ἀριθμεῖ πεντήκοντα μαθητάς.—Διδάσκαλος Κωνσταντῖνος Βυζάντιος, οὗ ἡ μισθοδοσία γρ. κατὰ μῆνα 180 !

Ἔφοροι: Γεώργιος Χ'' Πέτρου καὶ Δημ. Εὐστρατιάδης.

Σχολεῖα Νεοχωρίου.

Ἐν Νεοχωρίῳ ὑπάρχουσι τρία ἐκπαιδευτήρια, σχολὴ ἀρρένων, παρθεναγωγεῖον καὶ δημοτικὴ (ἡ τῶν Ἰωνιδῶν).

Ἡ τῶν ἀρρένων διευθυνομένη ἀπὸ ἐννέα ἤδη ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἠπείρου Ἰωάννου Παγούνη μέχρι τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου περιεῖχε τέσσαρας τάξεις· ἐδιδάσκοντο δὲ ἡ μὲν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ συμπληρωματικὰ μαθήματα ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἑνὸς βοηθοῦ, ἡ δὲ τουρκικὴ ἀπὸ ἓξ ἐτῶν ὑπὸ Μ. Τσικούρα. Πολλοὶ δὲ τῶν μαθητῶν ἀπολυθέντες τῆς σχολῆς ταύτης κατετάχθησαν ἐν τῇ πέμπτῃ τάξει τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ γυμνασίου τοῦ «Ἑλληνικοῦ Λυκείου», τοῦ ὑπὸ Α. Τάγη καὶ Χ. Χατζηχρήστου διευθυνομένου. Ἀλλὰ δυστυχῶς κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος ἡ σχολὴ αὕτη, ἕνεκα λόγων οἰκονομικῶν, ἔπαθε σπουδαίαν κολόβωσιν, τῶν τάξεων περιορισθεισῶν εἰς δύο καὶ μόνας, διδασκομένας ὑπὸ μόνου τοῦ διευθύνοντος, ἑτέρου τινὸς διδάσκοντος ὀλίγα τουρκικά. Οἱ μαθηταὶ μέχρι τέλους ὀκτωβρίου ἦσαν ἀκριβῶς 44. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ ὑπάρχει καὶ μικρά τις βιβλιοθήκη, περιέχουσα περὶ τοὺς 50 τόμους, ὧν οἱ κυριώτεροί εἰσιν ἑλληνολατινικαὶ ἐκδόσεις ἐκκλησιαστικῶν πατέρων.

Τὸ παρθεναγωγεῖον φερώνυμον τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, κατὰ μὲν τὸ παρελθὸν ἔτος διαιρούμενον εἰς δύο τμήματα, περιεῖχε 140 μαθητρίας. Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος προσετέθη καὶ νηπιαγωγικὸν τμῆμα· ἦσαν δὲ μέχρι τέλους ὀκτωβρίου ἐν μὲν τῷ ἀνωτέρῳ τμήματι μαθήτριαι 22, ἐν τῷ προκαταρκτικῷ 53 καὶ ἐν τῷ νηπιαγωγικῷ 65, τὸ ὅλον 140, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Διδάσκαλοι: Αἰκ. Θ. Τάγη, ἡ καὶ διευθύντρια ἀπὸ δύο ἐτῶν, καὶ Ἀναστασία Κ. Τσινάρη, ἀπὸ 18 ἐτῶν διδάσκουσα, μετὰ μιᾶς νηπιαγωγοῦ.

Παρθεναγωγεῖον ὑπῆρχεν ἐν Νεοχωρίῳ πρὸ 25 περίπου ἐτῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1872 ἀνηγέρθη τὸ νῦν λειτουργοῦν δαπάνῃ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Χρ. Ζωγράφου, ὅπερ, προικισθὲν διὰ κεφαλαίου χιλίων λιρῶν, δικαίως ἐπωνομάσθη Ζωγράφειον.

Δαπάνη ἐτησία τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς κατὰ μὲν τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ τὰς 210 ὀθ. λίρας, κατὰ δὲ τὸ παρὸν 150· τοῦ δὲ παρθεναγωγείου κατὰ μὲν τὸ παρελθὸν περὶ τὰς 210, κατὰ δὲ τὸ παρὸν περὶ τὰς 300 ὀθωμ. λίρας.

Μέσα συντηρήσεως τῶν δύο τούτων ἐκπαιδευτηρίων εἰσί: α' τὰ εἰσπραττόμενα ἐξ εἰσιτηρίων, β' ἐκ τόκων κεφαλαίων, γ' ἐκ δίσκων ἐπ' ἐκκλησίας, δ' ἐκ λαχείου παρθεναγωγείου, ε' ἐκ βαπτίσεων καὶ στέψεων, στ' ἐκ μισθώσεως κτήματός τινος, ζ' ἐκ θεατρικῶν παραστάσεων καὶ η' ἐκ προαιρετικῶν συνεισφορῶν τῶν κατὰ τὸ θέρος παρεπιδημούντων πλουσίων ὁμογενῶν. Ἔφοροι ἀμφοτέρων: Ἰωάννης Σισμάνογλους, Εὐστάθιος Εὐγενίδης, Β. Σαρακιώτης καὶ Ἰ. Κούμπης.

Ἡ δημοτικὴ σχολὴ διηρημένη εἰς τέσσαρας τάξεις περιέχει μαθητὰς 150. Διδάσκαλοι δύο: Βασίλειος Χειρουβειμίδης, ὁ καὶ διευθυντὴς τῆς σχολῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ὁ βοηθὸς αὐτοῦ Στέφανος Ἀναστασιάδης. Ἡ ἐτησία δαπάνη τῆς σχολῆς ταύτης ὑπολογίζεται εἰς 110—120 ὀθ. λίρας. Συντηρεῖται δὲ ἐκ τῶν προσόδων τῶν ἀκινήτων κτημάτων, ἃ διέθετο ὁ ἱδρυτὴς αὐτῆς Κ. Ἰπλικτσῆς, ἀνερχομένων ἐτησίως εἰς 54 λίρας καὶ ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν εἰσιτηρίων, ἀνερχομένου εἰς 25 λίρας.

Τὴν ἰσόβιον πενταμελῆ ἐφορίαν ἀποτελοῦσιν οἱ ἑξῆς: Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆς, Τηλέμαχος Καραθεοδωρῆς, Ἰωάννης Λαμπίκης καὶ Γεώργιος Ἀποστολίδης.

Σχολεῖα Θεραπείων.

Σχολὴ ἀρρένων.—Ἡ σχολὴ αὕτη ἱδρύθη περὶ τὰ τέλη παρελθόντος αἰῶνος. Ἐν αὐτῇ διδάσκονται ἤδη 140 μαθηταί, διηρημένοι εἰς τέσσαρας τάξεις· ἐν τῷ πρωτοβαθμίῳ τμήματι διδάσκεται καὶ ἡ γαλλική. Διδάσκαλοι τρεῖς: Φ. Δημητριάδης, διευθυντής, Β. Σκάρδης, Κ. Σεραιδάρης.

Ζαρίφειον νηπιαγωγεῖον.—Τοῦτο ἱδρύθη κατὰ τὸ ἔτος 1879 δαπάναις τοῦ εὐεργέτου τοῦ ἔθνους Γ. Ζαρίφη. Ἐν αὐτῷ διδάσκονται 200 νήπια ἄρρενά τε καὶ θήλεα. Διευθύντρια Αἰκατερίνη Παππαδοπούλου, βοηθὸς Ὄλγα Παπανικολάου. Πόροι τῶν δύο τούτων σχολείων λίραι ὀθωμ. κατ' ἔτος 300, προσφορὰ Γ. Ζαρίφη καὶ τὰ ἐνοίκια κτημάτων τινῶν τῆς σχολῆς. Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίραι ὀθ. 400.

Ἐλισαβέτειον παρθεναγωγεῖον.—Τοῦτο ἱδρύθη δαπάναις τῆς Ἐλισάβετ Βαλτατζῆ. Μαθήτριαι 80. Διευθύντρια Πολυξένη Ἀβραμίδου, βοηθὸς Χρυσῆ Ἰωάννου. Πόρους δ' ἔχει τὸ κατ' ἔτος ἐνεργούμε-

SISMANOGLIO

νον λαχεῖον ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν κοσμητριῶν. Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίρ. ὀθ. 120.

Ἔφοροι σχολῆς ἀρρένων καὶ νηπιαγωγείου: Ἰάκωβος Ἰακώβου, Ἰω. Προῦσος, Ἀθ. Βασιλειάδης.—Κοσμήτριαι παρθεναγωγείου: Σοφία Βαλτατζῆ, Ἑλένη Σιμηριώτου καὶ Μαρία Νικολοπούλου, μετ' ἀξιαγάστου φιλοτιμίας ἐργαζόμεναι.

Σχολεῖα Βουγιουκ-δερέ.

Σχολὴ ἀρρένων. Μαθηταὶ 130. Διδάσκαλοι 2, Λ. Ἐλευθεριάδης καὶ Δ. Καλέμης. Ἐν αὐτῇ διδάσκονται πλὴν τῆς ἑλληνικῆς, ἡ τουρκικὴ καὶ γαλλική.

Πόροι αὐτῆς: Ἐνοίκια κτημάτων τῇ σχολῇ ἀνηκόντων, ἡ περιαγωγὴ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἐλεοδόκης καὶ μικραί τινες ἔκτακτοι εἰσπράξεις. Δαπάναι ἐτήσιοι λίραι ὀθωμ. 146. Ἐν ταῖς δαπάναις ταύταις λογίζονται λίραι ὀθωμ. 24, σύνταξις χορηγουμένη ὑπὸ τῆς ἐφορίας Μ. Νέγρῃ, διδάξαντι ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ὅλα ἔτη ἐν τῇ τῆς κοινότητος σχολῇ καὶ ἀπὸ ἑνὸς ἔτους ἀποσυρθέντι τῆς ὑπηρεσίας.

Ἔφοροι Γεώργιος Ἀντωνίου, Χ. Φούστας, Μιλὰν Γρέγοβιτς, Χ. Κομνένοβιτς καὶ Γ. Ἐλπίδης.

Παρθεναγωγεῖον. Μαθήτριαι 140. Διδάσκαλοι 2, Ἄννα Σεργιάδου καὶ Αἰκατερίνη Τσαροπούλου. Ἐν αὐτῷ διδάσκεται πλὴν τῆς ἑλληνικῆς ἡ γαλλική.

Πόροι αὐτοῦ: Ἡ ἐπιχορήγησις τῆς ρωσσικῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ἐκ ρουβλίων χαρτίνων 1000 καὶ ἡ κατ' ἔτος ἐνεργουμένη ἐκκύβευσις ἑνὸς λαχείου ἐργοχείρων. Δαπάναι ἐτήσιοι λίραι ὀθ. 150.

Τὸ παρθεναγωγεῖον ἐφορεύεται ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων, ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ Α. Βιτάλη.

Δημοτικὴ σχολὴ Γενὶ-μαχαλέ.

Μαθηταὶ μέχρις 100. Διδάσκαλοι δύο: Χαράλαμπος Χρυσόπουλος, ὁ καὶ ἱεροδιάκονος τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας, καὶ Ἰω. Ἀναγνωστόπουλος.

Πόροι: Ἐκμίσθωσις κτημάτων. Δαπάναι ἐτήσιοι λίραι ὀθ. 76.—Ἔφοροι: Χ" Κωστῆς, Κ. Πασχαλίδης, Ν. Ἀναγνωστόπουλος.

Σχολεῖα Τσεγκέλκιοϊ.

Σχολὴ ἀρρένων (μικτὴ), διηρημένη εἰς δύο τμήματα, ἀριθμεῖ μαθητὰς 75.—Διδάσκαλοι τρεῖς: Ἡρακλῆς Στρατουδάκης, διευθυντής, Σωφρόνιος ἱεροδιάκονος καὶ Δημήτριος Σπαθιώτης. Πλὴν τῆς ἑλληνικῆς διδάσκονται καὶ ἡ τουρκικὴ καὶ γαλλική.

Παρθεναγωγεῖον, περιέχον μαθητρίας 35, διευθύνεται ὑπὸ Ἑλένης Καροπούλου, τελειοφοίτου τοῦ Ζαππείου, συνδιδάσκοντος δωρεὰν καὶ τοῦ ἱερολογιωτάτου Σωφρονίου. Διδάσκεται πλὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἡ γαλλική.

Τὸ νηπιαγωγεῖον ἀριθμεῖ 70 νήπια.—Νηπιαγωγὸς μετὰ μιᾶς βοηθοῦ Γλυκερία Γρηγοριάδου.

Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίραι ὀθ. 300.—Μέσα συντηρήσεως: Ἡ ἑξηκοντάλιρος ἐπιχορήγησις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, μηνιαῖα δίδακτρα, λαχεῖον, χειροτεχνήματα παρθεναγωγείου καὶ ὀλίγιστα δωρεαί.

Ἔφοροι: Γεώργιος Χρηστίδης, Θεόδωρος Ἰωάννου, Ναπολέων Χατζόπουλος καὶ Παναγιώτης Πάρις, ὑφ' ὧν ἀπαρτίζεται καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπή.

Σχολεῖα Κουσγουντσουκίου.

Ἑλληνικὴ σχολή, διηρημένη εἰς τάξεις τρεῖς, ἀριθμεῖ μαθητὰς 25—30, διευθυνομένη ἀπὸ τριετίας ὑπὸ Μαρίνου Μιτυληναίου.

Δημοτικὴ σχολή, διηρημένη εἰς τάξεις 4 συνδιδακτικοῦ καὶ νηπιακοῦ, περιλαμβάνει μαθητὰς 110, διδασκομένους ὑπὸ δύο διδασκάλων, Δ. Ι. Ἰσμυρίδου, διευθυντοῦ ἀπὸ δεκαετίας, καὶ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ Χρήστου Ξαντέ.

Ἐν τῇ ἑλληνικῇ σχολῇ διδάσκονται ὑπὸ μὲν τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς καὶ ἡ γαλλική, ὑπὸ δὲ τοῦ διευθυντοῦ τῆς δημοτικῆς καὶ ἡ τουρκική.

Ἐτησία δαπάνη γρόσια 25 χιλ. ὡς ἔγγιστα. Πόροι: ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου γρ. 500 λόγῳ τόκου ἀπέναντι 50,000 γροσίων, ἅτινα αἱ σχολαὶ ἐδάνεισαν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, εἰσπράξεις ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περιαγομένου δίσκου, ἐκ τῆς κοινοτικῆς σφραγῖδος, ἐκ στέψεων καὶ βαπτίσεων καὶ ἐκ τῶν εἰσι-

τηρίων. Τὸ δὲ κατ' ἔτος προκύπτον ἔλλειμμα ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν πόρων συμπληροῦται ὑπὸ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας.

Ἔφοροι: Ξενοφῶν Σ. Ἀποστολίδης καὶ Εὐστάθιος Κυριαζίδης.

Παρθεναγωγεῖον, ἱδρυθὲν πρὸ δεκαετίας ὑπὸ τῆς αὐτόθι φιλεκπαιδευτικῆς ἀδελφότητος «Εἰρήνης», τῆς ἀπὸ τοῦ 1868 ὑφισταμένης, διευθύνεται ἔκτοτε ὑπὸ Μαρίας Ἰω. Μικροῦ. Διαιρούμενον δὲ εἰς τρία τμήματα, ἑλληνικὸν, συνδιδακτικὸν καὶ νηπιακὸν, εἰς ὃ φοιτῶσι καὶ ἄρρενα κάτω τῶν 6 ἐτῶν, περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰς 100 μαθητρίας. Διδάσκουσι δ' ἐν αὐτῷ πλὴν τῆς διευθυντρίας καὶ τῆς βοηθοῦ αὐτῆς Ἀμαλίας Ζίκου καὶ οἱ διευθυνταὶ τῶν δύο τῶν ἀρρένων σχολῶν, ὁ τῆς ἑλληνικῆς μὲν τὰ ἑλληνικὰ, ὁ τῆς δημοτικῆς δὲ τὰ γαλλικά.

Ἡ πρὸς συντήρησιν τοῦ παρθεναγωγείου ἐτησία δαπάνη ἀνέρχεται εἰς γρ. 20,000 ὡς ἔγγιστα. Μέσα δὲ συντηρήσεώς εἰσιν: Αἱ τακτικαὶ τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος «Εἰρήνης» συνδρομαὶ, εἰσιτήρια, κτηματική τις πρόσοδος, ἐτήσιος χορὸς, λαχεῖον ἐργοχείρων καὶ ἄλλαι τινὲς προαιρετικαὶ εἰσφοραί.

Τὴν ἐκ τῆς ἀδελφότητος πηγάζουσαν ἐφορίαν ἀπαρτίζουσι νῦν: Ἰσίδωρος Ν. Μπέλλος, Γεώργιος Κ. Βουτζᾶς καὶ Κωνστ. Ἰωαννίδης.

Σχολεῖα Χρυσοπόλεως.

Σχολὴ ἑλληνικὴ, διευθυνομένη ὑπὸ Θ. Νεστορίδου καὶ διαιρουμένη εἰς τάξεις δύο.—Μαθηταὶ 25, διδασκόμενοι πλὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τὴν γαλλικήν.

Δημοτικὴ σχολὴ, διαιρουμένη εἰς τάξεις 5.—Μαθηταὶ 150, διδασκόμενοι ὑπὸ δύο διδασκάλων: Π. Εὐκαρπίδου καὶ Π. Κυριακίδου.

Παρθεναγωγεῖον, διῃρημένον εἰς τάξεις 6.—Μαθήτριαι 110, διδασκόμεναι πλὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τὴν γαλλικήν.—Διδάσκαλοι δύο: Βασιλικὴ Βάκουλη, διευθύντρια, καὶ Θεοδώρα Βάκουλη.

Τὸ νηπιαγωγεῖον ἀριθμεῖ νήπια 50.—Νηπιαγωγὸς Ἄννα Σινανίδου, ἤτοι τὸ ὅλον τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Χρυσοπόλεως 6.—Ἔφοροι: Κ. Δημητριάδης, Ι. Ι. Περβάνογλους καὶ Ν. Α. Οἰκονομίδης.

Τὰ σχολεῖα κέκτηνται καὶ βιβλιοθήκην περιλαμβάνουσαν περὶ τοὺς 1500 τόμους.

Ἡ ἐτησία δαπάνη τῆς συντηρήσεως τῶν σχολείων τούτων ἀνέρχεται εἰς 50,000 γρ.—Πόροι: Ἐπιχορήγησις τῆς ἐκκλησίας προφήτου Ἠλιοῦ 1500 γρ. κατὰ μῆνα, ἐτησία χορηγία τοῦ μητροπολίτου Χαλκηδόνος 2,250 γρόσια, χορηγία ἐτησία τῆς ἀδελφότητος ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος 1500 γρ., ἐκκλησιαστικὸς δίσκος, ἀποφέρων κατ' ἔτος γρ. 4,500—5,000, εἰσιτήρια καὶ δίδακτρα 8,000, τέλη ἐπὶ διαφόρων ἱεροτελεστιῶν, θεατρικὴ παράστασις ἢ χορὸς, λαχεῖον ἐργοχείρων παρθεναγωγείου, ἔκτακτοι εἰσφοραὶ φιλομούσων· οὕτως ὥστε κατ' ἔτος προκύπτει ἢ ἔλλειμμα ἢ περίσσευμα ἐκ γρ. τὸ πολὺ 500.

Σχολεῖα Χαλκηδόνος.

Σχολαρχεῖον, ἔχει μαθητὰς 70.—Συνδιδακτικὸν 140.—Παρθεναγωγείου ἑλληνικὸν τμῆμα 50, συνδιδακτικοῦ 120, ἤτοι τὸ ὅλον μαθηταὶ 210, μαθήτριαι 170.—Διδάσκαλοι ἐν τῷ σχολαρχείῳ ἓξ: Χ. Θ. Παπαδόπουλος, διευθυντὴς, Π. Οἰκονομόπουλος, Θ. Θεοφανίδης, Κ. Βρασούκας, Ι. Οἰκονόμος, J. Roux. Ἐν τῷ συνδιδακτικῷ τρεῖς: Ν. Ζαχόπουλος, Δ. Ἀγαθὸς, Γ. Γερασιμίδης. Ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ: Ταρσῆ Βαφείδου καὶ τρεῖς ἄλλαι διδάσκαλοι.

Γλῶσσαι ξέναι πρὸς τῇ ἑλληνικῇ διδάσκονται λατινικὴ, τουρκικὴ καὶ γαλλική. Τὸ προσωπικὸν δὲ τοῦ σχολαρχείου διδάσκει τὰ ἀνώτερα μαθήματα τοῦ παρθεναγωγείου.

Βιβλιοθήκη ὑπάρχει οὐχὶ τόσῳ πλουσία.

Ἐτησία δαπάνη 1200 ὡς ἔγγιστα λίραι. — Μέσα συντηρήσεως: Ἐτησία ἐπιχορήγησις ἐκκλησίας λιρ. 400, εἰσιτήρια καὶ δίδακτρα λιρ. 400, τὸ ἐκ δύο ἐτησίων χορῶν προϊὸν λιρ. 200 καὶ προαιρετικαί τινες συνδρομαί.

Ἔφοροι δὲ τῶν ἐκπαιδευτηρίων Χαλκηδόνος εἰσὶν οἱ ἑξῆς: Ε. Ζαχάρωφ, πρόεδρος, Α. Χουδαβερδόγλους, Χ. Κωνσταντῆς Γιάγκογλους, Γ. Νομίδης, Σ. Καλλιάρχης, Ι. Βαξεβάνογλους, Γ. Δημητριάδης.

Σχολεῖα Πριγκήπων.

Σχολὴ δημοτικὴ ἀρρένων.—Μαθηταὶ 120.—Διδάσκαλοι δύο: Πέτρος Θωμᾶ καὶ Ἀθανάσιος Μάντικας.

Παρθεναγωγεῖον. — Μαθήτριαι 65. — Διδάσκαλοι δύο: Ἀμαλία Νικολαΐδου, διευθύντρια, καὶ Μαρία Μαυρομματέλη.

Νηπιαγωγεῖον.—Νήπια 100.—Νηπιαγωγὸς Ἑλένη Σνάκου μετὰ μιᾶς βοηθοῦ, Ἀμαλίας Κουρπᾶ.—Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη 38,200 γρ. Ἡ δημοτικὴ σχολὴ ἔχει καὶ μικράν τινα βιβλιοθήκην, περιλαμβάνουσαν 100 τόμους.

Τὰ ἐν Πριγκήπων σχολεῖα διοικοῦνται ὑπὸ τῶν συγκροτούντων τὴν ἐφοροεπιτροπὴν τὴν διέπουσαν τὰ τῆς ἐκκλησίας. Ἀποτελοῦσι δὲ ταύτην νῦν οἱ ἑξῆς: Νικόλαος Ζαρίφης, πρόεδρος, Γ. Οἰκονομίδης, Ν. Φωτιάδης, Ἀντώνιος Ψαράυτης, Νικόλαος Κουρμούζης, Κωνσ. Τριανταφυλλίδης, Κωνστ. Δήμπογλους, Κοσμᾶς Πανᾶς καὶ Ἰωάννης Κούλιας.

Σχολεῖα Χάλκης.

Δημοτικὴ σχολὴ ἀρρένων, διῃρημένη εἰς δύο τμήματα περιέχοντα 6 τάξεις.—Ἀριθμεῖ μαθητὰς 150.—Διδάσκαλοι τρεῖς: Χ. Λιβαδᾶς, διευθυντὴς, Δ. Γρηγοριάδης καὶ Ι. Ἰωαννίδης. Πλὴν τῆς ἑλληνικῆς διδάσκονται καὶ γαλλικά.

Παρθεναγωγεῖον, διῃρημένον εἰς δύο ἐπίσης τμήματα, περιλαμβάνοντα 8 τάξεις, ἀριθμεῖ μαθητρίας 120.—Διδάσκαλοι δύο: Ἀντιόπη Ζαχαριάδου, διευθύντρια, καὶ Δέσποινα Ραλοπούλου.

Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη ὑπὲρ τὰς 340 λ. Τ. — Μέσα συντηρήσεως: Οἰκιῶν τινων πρόσοδοι, εἰσιτήρια, λαχεῖον ἐργοχείρων, χορὸς, αἱ δεκάλιροι προσφοραὶ τριῶν μεγάλων δωρητῶν: τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος Γερασίμου, Κ. Ἡλιάσκου καὶ Σωτηρίου Παπαϊωάννου, καὶ ἄλλαι ἔκτακτοι συνδρομαὶ καὶ ἔρανοι.

Ἔφοροι: Ι. Βασιλειάδης, Κ. Τριανταφυλλίδης, Κ. Χαραλαμπίδης, Ι. Γλωσσότης, Γ. Λαμπίκης, Δ. Κωνσταντινίδης καὶ Ν. Βερνίκος.

Σχολεῖα Ἀντιγόνου.

Δημοτικὴ σχολὴ ἀρρένων, ἀριθμοῦσα 15—20 μαθητὰς, διδασκομένους ὑπὸ ἑνὸς διδασκάλου.

Παρθεναγωγεῖον, ἀριθμοῦν ἐπίσης 15—20 μαθητρίας, διδασκομένας ὑπὸ μιᾶς διδασκάλου μετὰ βοηθοῦ.

Μέσα συντηρήσεως: Ἐπιχορήγησις ταμείου ἐκκλησίας, πρόσοδοι

κτημάτων τινῶν καὶ λαχεῖον. Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λίρ. ὀθ. 160 ὡς ἔγγιστα.

Ἔφοροι: Δ. Ταπεινὸς, Δ. Τσιβόγλους καὶ Ν. Κανέλλος.

Σχολεῖα Χαρταλιμῆς.

Σχολὴ ἀρρένων, διῃρημένη εἰς δύο τμήματα, συνδιδακτικὸν καὶ νηπιαγωγικὸν, περιλαμβάνει 62 μαθητάς.—Διευθυντὴς καὶ μόνος διδάσκαλος: Α. Στεφανίδης.

Παρθεναγωγεῖον, διῃρημένον ἐπίσης εἰς δύο τμήματα, συνδιδακτικὸν καὶ νηπιαγωγικὸν, περιλαμβάνει 50 μαθητρίας.—Διευθύντρια καὶ μόνη διδάσκαλος: Οὐρανία Κωνσταντινίδου.

Μέσα συντηρήσεως: Ἐτησία ἐπιχορήγησις ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου γρ. 6,000, δίσκος ἐκκλ., λαχεῖον, χορηγίαι ἐτήσιαι Σεβαστοπούλου καὶ Σαλβάου, ἐτησία συνδρομὴ ἀδελφότητος «Ἁγίων Θεοδώρων» λίρ. ὀθ. 13.—Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη 14,000.

Ἔφοροι: Ἀν. Βαφείδης, Δημ. Ἐμμανουηλίδης, Δημ. Χ" Ἀνέστη.

Σχολεῖα Κοντοσκαλίου.

Σχολὴ πρωτοβάθμιος (ἑλληνικὴ), ἀριθμοῦσα 70 μαθητὰς, διδασκομένους, πρὸς τῇ ἑλληνικῇ, τουρκικὰ, γαλλικὰ καὶ λατινικά.—Διδάσκαλοι τρεῖς: Γεννάδιος Κομνηνὸς, διδάσκων μόνον τὰ ἱερὰ, Ἰωάννης Βασιάδης καὶ Σάββας Γεωργιάδης.

Συνδιδακτικὸν, ἀριθμοῦν 160 μαθητὰς, διδασκομένους ὑπὸ δύο διδασκάλων: Κυριακοῦ Χρηστίδου καὶ Δημητρίου Μυτακίδου.

Παρθεναγωγεῖον, περιέχον 86 μαθητρίας, διδασκομένας ὑπὸ δύο διδασκάλων: Εὐτέρπης Σαντοριναίου καὶ Ἄννης Μιχαήλ.

Νηπιαγωγεῖον, περιέχον 140 νήπια, διδασκόμενα ὑπὸ δύο νηπιαγωγῶν: Εὐθαλίας καὶ Μαρίας Εὐθυμίου.

Δαπάναι λίραι Τουρ. 800.—Μέσα συντηρήσεως: Ἐπιχορήγησις τῶν δύο αὐτόθι ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν, Ἁγίας Κυριακῆς καὶ Ἐλπίδος, καὶ δίδακτρα.

Ἔφοροι: Κωνσταντῖνος Κυρίλλου, Σάββας Χ" Καζίζογλους, Γρηγόριος Ἀπέργης, Ἰωάννης Φωτιάδης, Τριανταφυλλος Παπαδόπουλος καὶ Χρῆστος Κωνσταντίνου.

Δημοτικὴ σχολὴ Βελιγραδίου

(παρὰ τὰ Ὑψωμαθεῖα). (*)

Αὕτη, διηρημένη εἰς δύο τάξεις, ἀριθμεῖ 60 μαθητὰς καὶ μαθητρίας ὁμοῦ διδασκομένας.—Διδάσκαλος εἷς: Ι. Γ. Λιτός.

Ἐτησία δαπάνη περὶ τὰς 5,000 γρ.—Ἔφοροι: Γεώργιος Σπυρίδωνος, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Χαράλαμπος Σάββα Ψάλτης καὶ Δημήτριος Γεωργίου.

Δημοτικὴ σχολὴ Φαναρίου,

διηρημένη εἰς τέσσαρας τάξεις, περιλαμβανούσας μαθητὰς 158, διδασκομένους ὑπὸ τριῶν διδασκάλων: Δ. Νάκου, διευθυντοῦ, Ι. Α. Χατζηιωάννου καὶ Γ. Νάκου.—Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη λ. Τ. 340 περίπου, εἰσπραττόμεναι ἐξ εἰσιτηρίων, ἐκκλησιαστικοῦ δίσκου, μέρους τῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἁγιάσματος Βλαχερνῶν, δικαιωμάτων μικταρικῆς σφραγῖδος ἐνορίας Φαναρίου καὶ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου, τοῦ μικροῦ ἐλλείμματος συμπληρουμένου ἐξ ἐκτάκτων δωρεῶν καὶ εἰσφορῶν.

Τὴν ἐφορίαν τῆς σχολῆς ταύτης ἀποτελεῖ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, προεδρευομένη ἑκάστοτε ἢ ὑπὸ ἑνὸς τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, ἢ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην προστασίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Σημ. Τὰ τῶν σχολῶν Κοντοσκαλίου καὶ Βελιγραδίου, ὡς καὶ τὰ τῆς δημοτικῆς σχολῆς Φαναρίου, τίθενται ἐνταῦθα τελευταῖα, ἔξω τῆς προσηκούσης θέσεως, ὡς ἐκ τῆς βραδύτητος περὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν. Καθυστεροῦσι δ' ἔτι μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν περατοῦνται αἱ σελίδες αὗται, εἰδήσεις περὶ τῶν ἑξῆς ἐνοριακῶν σχολείων: Ὑψωμαθείων, Ἐξμαρμάρων, Ἐδιρνέκαπου, Ἐγρίκαπου, Σαλματομβρούκ, Βαλατᾶ, Διπλοκιονίου, Μεσαχώρου, Μεγάλου Ρεύ-

(*) Καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ ὁμωνύμῳ χωρίῳ, τῷ παρὰ τὸν Βαθυρρύακα κειμένῳ, ὑπάρχει μικρά τις σχολή, ἐγκαθεστηκυῖα ἐντὸς τοῦ κελλείου τῆς ἐκκλησίας. Αὕτη, περιλαμβάνουσα περὶ τοὺς 50 μαθητὰς, συντηρεῖται διὰ ἐτησίας δαπάνης 3,000 γροσίων, προερχομένων ἐκ κτηματικῆς τινος προσόδου.

ματος, Βεβεκίου, Βεϊκὸς, Πασσᾶ-μπαγτσὲ, Κανδυλλὶ, Μάλτεπε, Παντειχίου, Ἁγίου Στεφάνου καὶ Μακροχωρίου. Ὅσων δὲ πληροφορίαι ἀποσταλῶσιν ἡμῖν βραδύτερον, αὗται καταχωρισθήσονται ἐν ἰδιαιτέρᾳ στήλῃ συμπληρώσεων.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὠφείλομεν νὰ ζητήσωμεν παρὰ πάντων τῶν ἁρμοδίων πληροφορίας καὶ τοῦτο ἐπράξαμεν ἀνεξαιρέτως. Ὅσοι σιωπήσωσι μέχρι τέλους, ἔσονται αὐτοὶ ὑπεύθυνοι τῆς σιωπῆς των, ὅπερ ἀπευχόμεθα, ἵνα μὴ δειχθῇ ὅτι ὑπὸ τοσαύτης ἔνιοι ἡμῶν κατεσχέθημεν ἀπειροκαλίας, ἀπεναντίας τῶν ἀξιοτίμων ἐφόρων ἢ διευθυντῶν τῶν σχολείων, ὧν ἀνωτέρω παρατίθεμεν καταστατικὰς πληροφορίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειώσεων, ἃς προθυμότατα ἔσπευσαν ν' ἀποστείλωσιν ἡμῖν οὗτοι, καλῶς εἰδότες τὴν σκοπιμότητα τῆς τούτων δημοσιεύσεως, ἐφ' ᾗ ἰδιαίτατα χαρακτηρίζονται τὰ ἡμέτερα ἐκπαιδευτήρια, ἔχοντα ἀεὶ ἀνάπτυγμα οὐ μόνον τὰ προγράμματα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως, γνωριζόμενα ἰδίᾳ τῷ δημοσίῳ δι' ἐπὶ τούτῳ λογοδοσιῶν καὶ ἐκθέσεων. Ὁποῖα ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης πηγάζουσιν ἀγαθὰ μόνον ἀδελτέρα διάνοια δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ. Πᾶς ἄλλος, ἀναγινώσκων προσεκτικῶς τὰς ἀνωτέρω καταστατικὰς πληροφορίας, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀλγήσῃ ἐπὶ τῇ καταστάσει τῶν πλείστων ἐνοριακῶν ἡμῶν σχολείων, ὧν εὐάριθμά εἰσι τὰ σχετικῶς εὐημεροῦντα ὑπό τε τὴν οἰκονομικὴν καὶ πνευματικὴν ἔποψιν, τιμῶντα τὴν φιλοτιμίαν τῶν συντηρουσῶν ταῦτα κοινοτήτων. Τὰ αἴτια τῆς καταστάσεως ταύτης, ἥτις γεννᾷ πολλὰς σκέψεις καὶ συμπεράσματα, πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι γενικώτερον καὶ ἀναζητηθῶσι βαθύτερον. Ἐν ὅσῳ δὲ τοῦτο δὲν γίνεται, τὰ καθ' ἡμᾶς χωρήσουσιν ἐπὶ τὰ χείρω, ἄνευ ἐλπίδος διορθώσεως.

Ἀρμενικὴ ἐκπαίδευσις.

Τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς πέριξ ἁρμενικὰ σχολεῖα, μετὰ καὶ τῶν ἰδιωτικῶν, συμποσοῦνται εἰς 63, ὧν 42 ἀρρένων καὶ 21 θηλέων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν εἰς αὐτὰ φοιτώντων ἀνέρχεται εἰς 6,740, ὧν 3,780 ἄρρενα καὶ 1960 κοράσια. Πρὸς συντήρησιν δὲ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων δαπανῶνται ἐτησίως γρ. 1,261,480.

Ἑβραϊκὴ ἐκπαίδευσις.

Ἑβραϊκὰ σχολεῖα καθ' ἅπαν τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος ὑπάρχουσιν ἀρρένων μὲν 30, ἐν οἷς καὶ ἓν γεωργικὸν ἐν Ἰόππῃ, θηλέων δὲ 16, ἤτοι τὸ ὅλον 46, ὧν 12 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἤτοι 7 ἀρρένων καὶ 5 παρθεναγωγεῖα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς αὐτὰ φοιτώντων ἀνέρχεται εἰς 7,060, ὧν ἄρρενα 5,360, θήλεα δὲ 1700. Ἡ ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τῶν σχολείων τούτων ἀνέρχεται εἰς 422,000 φρ. περίπου, χορηγούμενα τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς «Παγκοσμίου Ἰσραηλιτικῆς Ἑνώσεως». Ταύτης τὸ κεντρικὸν συμβούλιον ἑδρεύει ἐν Παρισίοις, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ βαρώνου Χὶρς, τῶν δὲ ἐν Τουρκίᾳ τοπικῶν συμβουλίων προΐσταται ὁ τῆς ἐνταῦθα Γενικῆς τραπεζιτικῆς Ἑταιρίας διευθυντὴς Σαλωμὼν Φερνανδές. Γενικὸς δὲ ἐπόπτης πάντων τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἰσραηλιτικῶν σχολείων ἐστὶν ὁ γραμματεὺς τοῦ ἐνταῦθα συμβουλίου Φελὶξ Βλόχ.

Ξένα ἐνταῦθα ἐκπαιδευτήρια, οἷον γαλλικά, ἀγγλικά, ἀμερικανικά, γερμανικὰ καὶ ἰταλικά, ὑπάρχουσιν ἱκανά, ὧν τὰ πλεῖστα ἀνήκουσι τοῖς διαφόροις μοναχικοῖς τάγμασι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Τούτων δὲ σπουδαιότερά εἰσι τὸ ἐν Χαλκηδόνι λύκειον τοῦ τάγματος τῶν Ἀδελφῶν τῶν χριστιανικῶν σχολείων (Frères des Écoles Chrétiennes) καὶ τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ τῆς «ἁγίας Πουλχερίας» ἐπωνυμούμενον, τὸ ὑπὸ Ἰησουϊτῶν διευθυνόμενον. Ἐκ τῶν ἄλλων ἄξια σημειώσεώς εἰσι τὸ ἐν Βεβεκίῳ τοῦ Βοσπόρου «Ροβέρτειον» καὶ ἡ ἐν τῇ ὁδῷ Τὸμ-Τὸμ Αὐστροουγγρικὴ σχολή, ἐξαρτωμένη ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα προξενείου τῆς Αὐστροουγγαρίας.

Ἐφημερίδες.

Ἐκδίδονται ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐφημερίδες τουρκικαὶ αἱ ἑξῆς: «Τακβὶμ Βακαὶ» (Συλλογὴ γεγονότων), ἐπίσημος, ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Δζεριδέ-ι-'Ασκεριγὲ» (Στρατιωτικὴ ἐφημερίς), ἐπίσημος, ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Δζεριδέ-ι-τηπηγέ-ι-'Ασκεριγὲ» (Στρατιωτικὴ ἰατρικὴ ἐφημερίς), ἐκδιδομένη μηνιαίως· «Δζεριδέ-ι-

Χαβαδὶς» (Ἐφημερὶς εἰδήσεων), ἐκδιδομένη ἡμερησίως· «Βακὴτ» (Χρόνος), ἐκδιδομένη ἡμερησίως· «Τερδζεμάνι-Χακηκὰτ» (Διερμηνεὺς τῆς ἀληθείας), ἐκδιδομένη ἡμερησίως· «Ὀσμανλῆ», γαλλοτουρκικὴ ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Δζεβαὶπ» (Ἀνταποκρίσεις), ἀραβικὴ, ἐκδιδομένη ἑβδομαδιαίως· «'Αχτὲρ» (Ἀστὴρ), περσικὴ, ἐκδιδομένη ἑβδομαδιαίως, ἤτοι τὸ ὅλον 9.

Τουρκικὰ δὲ περιοδικὰ ἐκδίδονται ἐν τῇ πρωτευούσῃ τὰ ἑξῆς: «Βασιτὰϊ Σερβὲτ» (Μέσον πλουτισμοῦ), ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνός· «Ζιρὰατ» (Γεωργία), ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνός· «'Αϊλὲ» (Οἰκογένεια), μηνιαῖον· «Τζοδζουκλαρὰ 'Αρκαδὰς» (Σύντροφος τῶν Παίδων), μηνιαῖον· «Σιὰρα» ('Ανατολὴ), δὶς τοῦ μηνός· «Μιράτι 'Αλὲμ» (Κάτοπτρον τοῦ κόσμου), μηνιαῖον, μετ' εἰκονογραφιῶν· «Χαφτὰ» (Ἑβδομὰς), ἑβδομαδιαῖον· «Μεδζμουὰ» ('Απάνθισμα), ἀξιόλογον περιοδικὸν σύγγραμμα ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ εὐπαιδεύτου 'Εβ-οὺζ-Ζιὰ Τεβφὶκ βέη· «'Ενβάρι Ζεκιὰ» (Ἐκλάμψεις τῆς διανοίας), ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνὸς, ἤτοι τὸ ὅλον 9.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐκδίδονται αἱ ἑξῆς τουρκικαὶ ἐφημερίδες, ἔχουσαι ἡμιεπίσημον χαρακτῆρα: «Μησὴρ» (Αἴγυπτος), ἐν Καΐρῳ, ἑβδομαδιαία· «Ραϊδ-οὺλ-Τουνουσῆ» ('Οδηγὸς τοῦ Τύνητος), ἐν Τύνητι, ἑβδομαδιαία· «Σούριε» (Συρία), ἐν Δαμασκῷ, ἑβδομαδιαία· «"Αγκαρα» ("Αγκυρα), ἐκδιδομένη ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Κασταμονὴ», ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «'Ιωάννινα», ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Κόσσοβα», ἐν Πριστίνῃ, ἑβδομαδιαία· «Σκόδρα» ἐν Σκουτάρει τῆς 'Αλβανίας, ἑβδομαδιαία. «Γκιριδ». (Κρήτη), ἐν Χανίοις, ἑβδομαδιαία· «Χαδικὰτ-οὺλ-'Αχπὰρ» (Κῆπος εἰδήσεων), ἐν Λιβάνῳ, ἑβδομαδιαία· «Ταραμπουλοὺς Γὰρμπ», ἐν Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας, ἑβδομαδιαία· «'Αδριανούπολις», ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Σελανὶκ» (Θεσσαλονίκη), ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Τραπεζοῦς», ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Ἰκόνιον», ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει, ἑβδομαδιαία· «Διαρβεκὶρ», ἐν 'Αμίδῃ Μεσοποταμίας, ἑβδομαδιαία· «Σεϊχὰν» (ὄνομα ποταμοῦ), ἐν 'Αδάνοις, ἑβδομαδιαία· «Φουρὰτ» (Εὐφράτης), ἐν Χαλεπίῳ, ἑβδομαδιαία· «Ζεβρὰ» (ὄνομα ἀρχαίας ἀραβικῆς πόλεως), ἐν Βαγδατίῳ, δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Χουδαβενδικιὰρ» (τὸ ὄνομα τῆς νομαρχίας), ἐν Προύσῃ, δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Μπάχρι Σεφὶδ» (Αἰγαῖον

Πέλαγος), ἐν Χίῳ, ἑβδομαδιαία· «Ἐνθάρι Σαρκιγὲ» (Φῶτα τῆς Ἀνατολῆς), ἐν Ἐρζερούμ, ἑβδομαδιαία· «Ἀϊδὴν» (Ἡλιούπολις), ἐν Σμύρνῃ, δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Σιδὰζ», ἐν Σεβαστείᾳ, δὶς τῆς ἑβδομάδος. Κοιναὶ δὲ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται ἑπτὰ μὲν αἱ ἑξῆς: «Ἐλ-Ἀσρ-οὐλ-δζεδὶδ» (Νέος Αἰὼν), «Ἐλ-Ἐχράμ» (Αἱ Πυραμίδες), «Ἐλ-Ἰσκενδερίε» (Ἡ Ἀλεξάνδρεια), «Ἐλ-Χιδζὰζ» (Οἱ ἅγιοι τόποι), «Ἐλ-Χαφὶδ» (Ὁ ἔγγονος), «Ἐλ-Τικὶτ-βὲλ-Τικὶτ» (γελοιογραφικὴ ἐφημερὶς), «Ἐλ-Κούτρ-οὐλ-Μησὴρ» (Ὁρίζων Αἰγύπτου), ἐν Αἰγύπτῳ· ἰσάριθμοι δὲ αἱ ἑξῆς: «Ἐλ-Μισπὰχ» (Ἠὼς), «Ἐλ-Δζεννὲ» (Κῆπος), «Ἐλ-Βεσὶρ» (Ἀγγελιαφόρος), «Λισὰν-οὐλ-Χὰλ» (Ἡ κατάστασις), «Σεμερὰτ-οὐλ-Φουνοὺν» (Καρποὶ ἐπιστημῶν), «Ἐτ-Τεκαδδοὺμ» (Πρόοδος), «Ἐλ-Οὐσπουιὲ» (Ἑβδομὰς), ἐν Βηρυττῷ, ἤτοι τὸ ὅλον τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων 38.

Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκδίδονται μόνον ἓξ, ἤτοι: «Ἀνατολὴ», συντασσομένη εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων, ἐκδίδοται δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Βυζαντὶς», ἡμερησία· «Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ», ἐφημερὶς φιλολογικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ, ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Νεολόγος», ἡμερησία· «Αὐγὴ», ἡμερησία· «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἑβδομαδιαία. Περιοδικὰ δὲ δύο, ταῦτα: «Θεατρικὴ Βιβλιοθήκη», ἤτοι συλλογὴ τῶν ἐκλεκτοτέρων δραματικῶν ἔργων, ἐκδιδομένη περιοδικῶς κατὰ τόμους ἐκ 200—216 σελίδων· καὶ «Κόσμος», ἑβδομαδιαίως ἐκδιδόμενος. Ἐπαρχιακαὶ δὲ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται πέντε, αἱ ἑξῆς: «Ἀμάλθεια», ἡμερησίως ἐκδιδομένη ἐν Σμύρνῃ· «Σάμος», ἑβδομαδιαίως ἐκδιδομένη ἐν τῇ ὁμωνύμῳ νήσῳ· «Νέα Σμύρνη», ἡμερησίως ἐκδιδομένη ἐν Σμύρνῃ· «Φάρος τῆς Μακεδονίας» (Ἑρμῆς), ἐκδιδομένη ἐν Θεσσαλονίκῃ δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Ἁρμονία», ἡμερησίως ἐκδιδομένη ἐν Σμύρνῃ.

Ἀρμενικαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται ἐν τῇ πρωτευούσῃ αἱ ἑξῆς: «Ἀβεδαπὲρ» (Ἀγγελιαφόρος), ὄργανον τῶν Προτεσταντῶν ἐκδιδόμενον ἑβδομαδιαίως· «Μασὶς» (Τὸ ὄρος Ἀραρὰτ), ἡμερησία· «Πουὶντς» (Ἀνθοδέσμη), ἡμερησία· «Χαϊρενὶκ» (Πατρὶς), ἡμερησία· «Λουὶς» (Φῶς), ἐκδιδομένη δὶς τῆς ἑβδομάδος· «Ἀβεδαπὲρ» (Ἀγγελιαφόρος), ἐκδιδομένη δὶς τοῦ μηνὸς μετ' εἰκονογραφιῶν πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων, ὄργανον τῶν Προτεσταντῶν· «Ἀβεδαπὲρ», ἑτέρα ἐφημερὶς θρησκευτικὴ,

ἑβδομαδιαία, ὄργανον τῶν Προτεσταντῶν· «Μανζουμέϊ Ἐφκιὰρ» (Συναρμολόγησις ἰδεῶν), ἡμερησία· «Ἀβεδαπὲρ» (Ἀγγελιαφόρος), ἐκδιδομένη δὶς τοῦ μηνὸς πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων· «Τερδζεμάνι Ἐφκιὰρ» (Διερμήνευς ἰδεῶν), ἑβδομαδιαία· «Μεδζμουαΐ Χαβαδὶς» (Συλλογὴ εἰδήσεων), ἐκδίδοται δὶς τῆς ἑβδομάδος· ἤτοι τὸ ὅλον τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκδιδομένων ἀρμενικῶν ἐφημερίδων 11· τούτων δὲ αἱ τελευταῖαι πέντε ἐκτυποῦνται δι' ἀρμενικῶν μὲν χαρακτήρων, ἀλλὰ εἰς γλῶσσαν τουρκικήν. Ἐπαρχιακὴ δὲ ἀρμενικὴ ἐφημερὶς ἐκδίδοται μία: «Ἀρσιαλοὺς Ἀραραδιὰν» (Αὐγὴ τοῦ Ἀραρὰτ), ἐκδιδομένη ἐν Σμύρνῃ ἑβδομαδιαίως, καὶ δύο περιοδικὰ: «Ἀραβελιὰν Μαμοὺλ» (Ἀνατολικὸς Τύπος) καὶ «Μετέωρα» ἀμφότερα ἐκδιδόμενα ἐν Σμύρνῃ.

Ἑβραϊκαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται δύο μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει: «Τηλέγραφος», ἐκδιδομένη τρὶς τῆς ἑβδομάδος, καὶ «Καιρὸς», ἐπίσης τρὶς τῆς ἑβδομάδος, καὶ δύο ἐπαρχιακαί: «Ἐποχὴ», ἐκδιδομένη ἑβδομαδιαίως ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ «Ἐλπὶς», ἐκδιδομένη ἑβδομαδιαίως ἐν Σμύρνῃ.

Ἀγγλογαλλικαὶ δὲ ἐφημερίδες ἐν τῇ πρωτευούσῃ μὲν ἐκδίδονται αἱ ἑξῆς: «La Turquie» (Τουρκία), ἐκδιδομένη ἡμερησίως γαλλιστί· «Stamboul», ἐκδιδομένη ἡμερησίως γαλλιστί· «Eastern Express» (Ἀνατολικὸς Ἀγγελιαφόρος), ἐκδιδομένη ἡμερησίως ἀγγλογαλλιστὶ, ἔχουσα καὶ ἑβδομαδιαίαν ἔκδοσιν καθαρῶς ἀγγλικήν· «Phare du Bosphore» (Φάρος τοῦ Βοσπόρου), ἐκδιδομένη ἡμερησίως γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς Ε. Κυριακοπούλου· «Journal de Constantinople» (Ἐφημερὶς τῆς Κωνσταντινουπόλεως), ἐκδιδομένη ἡμερησίως γαλλιστί· «Le Moniteur Oriental» (Ἀνατολικὸς Μηνύτωρ), ἐκδιδομένη ἡμερησίως ἀγγλογαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς Δ. Α. Βέλλη. Τούτων αἱ δύο τελευταῖαι ἤρξαντο ἐκδιδόμεναι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου τοῦ 1883. Περιοδικὸν γαλλικὸν ἐκδίδοται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἓν καὶ μόνον: «La Gazette médicale d'Orient» ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰατρικῆς ἑταιρίας μηνιαίως.

Ἐπαρχιακαὶ δὲ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἐκδίδονται δύο ἐν Σμύρνῃ, αἱ ἑξῆς: «L'Impartial» καὶ «La Réforme», ἀμφότεραι δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐκδιδόμεναι.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟ

Σιδηρόδρομοι:

Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς γραμμαί: Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν 319 χιλιάμετρα· ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Βέλλοβαν 243· διακλάδωσις Ὑαμπόλεως (ἀπὸ Τύρναβον—Σεϊμενλῆ) 106· διακλάδωσις Δεδεαγὰτς ἀπὸ Κούλελι-Βουργὰζ 112· γραμμὴ Θεσσαλονίκης μέχρι Σκοπείων 243· Σκοπείων εἰς Μητροβίτζαν 120· Βανιαλούκας εἰς Νόβι 102 καὶ Ζένικα-Βρὸδ 189. Τὸ ὅλον ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ 1434 χιλιάμετρα.—Ἐν δὲ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὑπάρχουσι τρεῖς γραμμαὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Σμύρνης 231 χιλιαμέτρων καὶ ἡ γραμμὴ Νικομηδείας (Ἰσμὶτ) ἀπὸ Χαϊδὰρ-πασσᾶ μετὰ καὶ τῆς ἀπὸ Κιζίλ-τοπρὰκ μέχρι Φενὲρ-μπαγτσὲ διακλαδώσεως 97 χιλιαμέτρων. Τὸ ὅλον ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ 328 χιλιάμετρα.

Ἡ γραμμὴ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀνατολικῶν λεγομένων σιδηροδρόμων ἔχει κατὰ σταθμοὺς καὶ τὴν κατὰ χιλιάμετρα ἀπόστασιν αὐτῶν οὕτω:

Γραμμὴ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν.

Κωνσταντινούπολις		Σινεκλὴ	22.400
Κοὺμ-Καποῦ	3.800	Τσερκέζ-χιοϊ	21.200
Γενὶ-Καποῦ	0.900	Τσορλοῦ	24.400
Ὑψωμαθεῖα	1.900	Μουρατλὴ	25.900
Γεδὶ-Κουλὲ	0.700	Σαϊτλὲρ	15.400
Μακροχώριον	5.300	Λουλὲ-μπουργὰζ	17.600
Ἅγιος Στέφανος	5.100	Μπαμπᾶ-ἐσκὶ	16.600
Τσεκμετζὲς	4.200	Παυλὸ-χιοϊ	21.400
Σπάρτα-κουλὲ	17.100	Οὐζοὺν-χιοπροῦ	20.600
Χαδέμ-χιοϊ	12.500	Κούλελη	10.900
Τσατάλτζα	19.600	Οὐρλῆ	11. —
Καμπακτζὲ	14.700	Ἀδριανούπολις	25. —

Γραμμὴ Ἀδριανουπόλεως εἰς Μπέλλοβαν.

Ἀδριανούπολις		Παπαζλὴ	15.500
Καδῆ-χιοϊ	18.500	Κατουνίτσα	16.700
Μουσταφᾶ-πασσᾶ	18.200	Φιλιππούπολις	13. —
Χερμανλῆ	27.500	Παζαρδζὶκ	36.500
Τύρνοβον	15.200	Σαρέμπεη	16.200
Χάτκιοϊ	23. —	Μπέλλοβα	10. —
Γενὶ-μαχαλὲ	32.400		

Γραμμὴ Κούλελη-Βουργὰζ εἰς Δεδὲ-ἀγὰτζ.

Κούλελη-Βουργὰζ	
Διδυμότειχον	13.800
Σουρλίον	28.800
Πιδικλῆ	19. —
Φερραὶ	21.800
Δεδὲ-ἀγὰτζ	28.100

Γραμμὴ Τυρνόβου εἰς Ὑάμπολιν

Τύρνοβον	
Καράμπουναρ	15.400
Ραδνὲ-μαχαλὲ	22.540
Γενὶ-Ζάγρα	24. —
Σλίβνο-Κέρμενλη	21.400
Ὑάμπολις	22.480

Ἡ δὲ γραμμὴ τοῦ ἀπὸ Χαϊδὰρ-πασσᾶ αὐτοκρατορικοῦ σιδηροδρόμου ἔχει οὕτω:

Χαϊδὰρ-πασσᾶ		Γκέπζε	44.250
Κιζίλ-τοπρὰκ	2.500	Δὶλ-ἰσκελεσὶ	55.250
Ἐρέν-χιοϊ	6. —	Ταουσανδζὶκ	59.250
Μποσταντζῆ	9. —	Χάρακα	63.750
Μάλτεπε	14. —	Γιάρεμδζα	73.500
Χαρταλιμὴ	20.500	Τουτοὺν τσιφτλὶκ	79.750
Παντείχιον	24.500	Νικομήδεια	91. —
Τούζλα	34.750	Κιζίλ τοπρὰκ--Φ.βαγτσὲ	6. —

Ταχυδρομεῖα.

Κατὰ τὰ ἐπίσημα ἐξαγόμενα τοῦ 1882 τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα ἐν Τουρκίᾳ ἀνέρχονται εἰς 702. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀνταλλαγέντων γραμ-

ISMANOGLIO

μάτων κλπ. ἐν μὲν τῇ ἐσωτερικῇ ὑπηρεσίᾳ ὑπολογίζεται εἰς 2,578,030, ἐν δὲ τῇ ἐξωτερικῇ ὑπηρεσίᾳ εἰς 760,971, τὸ ὅλον 3,339,001.

Τηλέγραφοι.

Κατὰ τὰ ἐπίσημα ἐξαγόμενα τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1882) αἱ τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ ἔχουσιν ἔκτασιν 23,388 χιλιαμέτρων, τὰ δὲ σύρματα 41,688. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀνταλλαγέντων τηλεγραφημάτων ὑπολογίζεται εἰς 1,362,442.

Τὰ τηλεγραφεῖα ἀριθμοῦνται εἰς 464. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν ἅπασι τούτοις συνυπάρχει καὶ ταχυδρομικὸν γραφεῖον.

Βαθμοὶ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Πολιτικοί:

Ὁ ἀνώτατος πολιτικὸς βαθμὸς εἶναι ὁ τοῦ Βεζίρου (Ρουτπέϊ-βεζαρέτ). Πρὸς πλείονα τιμὴν καὶ διάκρισιν ὁ Μ. Βεζίρης καὶ ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου κατέχουσι τὸν βαθμὸν σαδαρὲτ παγεσί, ἤτοι βαθμὸν Σαδραζάμη, ὃν εἶχον καὶ οἱ ἡγεμόνες Ρουμανίας καὶ Σερβίας, ὅτε διετέλουν φόρου ὑποτελεῖς τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ἀριθμεῖ τὴν σήμερον ἑκατὸν καὶ δέκα Βεζίρας, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ὀνομαζόμενοι Μουσίραι. Ἐκ τούτων οἱ πεντήκοντα καὶ ἐννέα εἰσὶ πολιτικοί, οἱ δὲ λοιποί, ἐξαιρέσει τῶν πριγκήπων υἱῶν καὶ γαμβρῶν τοῦ τέως Χεδίβου τῆς Αἰγύπτου, τοῦ τέως καὶ ἐν ἐνεργείᾳ Χεδίβου καὶ τοῦ Βέη τῆς Τύνιδος, εἰσὶ στρατιωτικοί.

Μετὰ τὸν τοῦ Βεζίρου βαθμὸν ἐπέρχεται ὁ τοῦ Βαλιᾶ (ὑψηλὸς βαθμός). Οἱ τοῦ βαθμοῦ τούτου κάτοχοι δὲν τιτλοφοροῦνται διὰ τῆς ἐπωνυμίας πασσᾶ, ἀλλὰ καλοῦνται ἐφένδαι ἢ βέηδες.

Τούτῳ ἕπονται οἱ βαθμοί: Οὐλιᾶ σίνφι ἐδδὲλ, ἤτοι α′ βαθμὸς α′ τάξεως, καὶ οὐλιᾶ σίνφι σανὶ, ἤτοι α′ βαθμὸς β′ τάξεως.

Βαθμοὶ κατώτεροι:

Δεύτερος μουτεμαΐζ (ρουτπέ-ι-σανιὲ-μουτεμαΐζ).
Δεύτερος (ρουτπέ-ι-σανιέ).
Τρίτος (ρουτπέ-ι-σαλισέ).
Τέταρτος (ρουτπέ-ι-ρᾶπιά).
Πέμπτος (ρουτπέ-ι-χαμισέ).

Διοικητικοί:

Ὁ ἀνώτατος διοικητικὸς βαθμὸς εἶναι ὁ τοῦ Ρούμ ἰλὶ Βεϊλὲρ Βέϊ, ἤτοι ἀρχηγὸς Ρωμυλίας.

Κατόπιν ἔρχεται ὁ βαθμὸς Μίρι Μιρὰν (Ἄρχοντες).

Ἱεροδικαστικοί:

Ἀνώτατος βαθμὸς εἶναι ὁ τοῦ Σεϊχ-οὐλ-ἰσλὰμ ἀπονεμόμενος εἰς τὸν ἀνώτατον μουφτῆν, ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὴν A.A.M. τὸν Σουλτάνον ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς καὶ νομοδιδασκαλικαῖς ὑποθέσεσιν. Ὁ τίτλος ὅλων τῶν οὐλεμὰ (νομομαθῶν) εἶναι ἐφένδης.

Μετὰ τὸν Σεϊχ-οὐλ-ἰσλὰμ ἔρχονται ὁ Καζιασκὲρ τῆς Ρωμυλίας καὶ ὁ Καζιασκὲρ τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν τοῦτον ὡς προχρηματίσαντες εἰς τὰς ἀνωτέρας ταύτας ἱεροδικαστικὰς θέσεις.

Ἕπονται τούτοις οἱ βαθμοί:
Ἰσταμπὸλ παγεσὶ (βαθμὸς ἱεροδικαστοῦ Κωνσταντινουπόλεως).
Χαρεμέϊν παγεσὶ (βαθμὸς ἱεροδικαστοῦ Μέκκας καὶ Μεδίνης).
Μπιλάδη χαμσὲ (βαθμὸς ἱεροδικαστῶν τῶν πέντε πόλεων Καΐρου, Βαγδατίου, Σμύρνης, Γαλατᾶ καὶ Φιλιππουπόλεως *).
Ρουτπέ-ι-Μεβαλὶ (βαθμὸς Μολλάδων ὑποψηφίων).
Μουδερρισὶν (βαθμὸς νομοδιδασκάλων).
Κουζὰτ (βαθμὸς Καδήδων, κατωτέρων δικαστῶν).

(*) Δυνάμει σουλτανικῶν θεσπισμάτων αἱ πόλεις αὗται ἐτιμήθησαν διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ τίτλου Μολλᾶ τοῖς κατὰ καιρὸν δικασταῖς αὐτῶν.

Στρατιωτικοί:

Σερδάρη ἐκρὲμ (γενικὸς στρατάρχης).
Μουσὶρ (στρατάρχης).
Φερὶκ (στρατηγός).
Λιβὰ (ἀντιστράτηγος).
Μιραλάϊ (συνταγματάρχης).
Καϊμακὰμ (ἀντισυνταγματάρχης).
Μπὶν μπασὴ (ταγματάρχης).
Κὸλ ἀγασὴ (ὑποταγματάρχης).
Γιοὺζ μπασὴ (λοχαγός).
Μουλιαζὶμ (ὑπολοχαγός).
Τζαβοὺς (λοχίας).
Ὂν μπασὴ (δεκανεύς).

Ἐν ταῖς τελεταῖς ἡ ἑπομένη διάταξις εἰναι ἐν ἰσχύϊ ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν διαφόρων βαθμούχων τοῦ κράτους:

Μέγας Βεζίρης—Σεὶχ-οὺλ-ἰσλὰμ,
Μουσίραι—Βεζίραι,
Ρουμ ἰλὶ Καζιασκὲρ—Ἀνατολὴ Καζιασκὲρ, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ,
Οἱ τὸν βαθμὸν τοῦτον ἔχοντες, οἱ μὴ ἐν ἐνεργείᾳ,
Ρουτπέ-ι-βαλιὰ, ὅσοι διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπουργοὶ,
Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου,
Ρουτπέ-ι-βαλιᾶ, ὅσοι δὲν κατέχουσι θέσεις ὑπουργικὰς,
Ἰσταμπὸλ παγεσὶ,
Φερὶκ (στρατηγοὶ),
Ρουτπέ-ι-οὐλιὰ σίνφι ἐββὲλ (α′ βαθμοῦ α′ τάξεως),
Ρουμ ἰλὶ βεϊλὲρ βεϊ,
Παγέ-ι Χαρεμέϊν Σεριφέϊν (Ἱεροδικασταὶ Μέκκας καὶ Μεδίνης),
Λιβὰ (ἀντιστράτηγοι),
Μίρι Μιρὰν,
Ρουτπέ-ι-οὐλιὰ σίνφι σανὶ (β′ βαθμοῦ β′ τάξεως),
Παγέ-ι μπιλάδη Χαμσὲ (Ἱεροδικασταὶ τῶν πέντε πόλεων),
Μὶρ ἀλαϊ (συνταγματάρχαι),

Ρουτπέ-ι-σανιὲ σίνφι ἐββὲλ μουτεμαγιζὶ (β′ βαθμοῦ ἐπίλεκτοι),
Μαχρὲτζ Μεβλεβιγετὶ (ὑποψήφιοι Μολλάδες),
Ρουτπέ-ι-σανιὲ σίνφι σανισὶ (β′ βαθμοῦ β′ τάξεως),
Μὶρ-οὐλ-οὐμερὰ,
Καϊμακὰμ (ἀντισυνταγματάρχαι),
Ἱστάπλι ἀμιρὲ μουδιρλιγὶ (σταυλάρχαι),
Κιμπάρι μουδερρισὶν (ἀνώτεροι νομοδιδάσκαλοι),
Μπὶν μπασὴ (ταγματάρχαι),
Ρουτπέ-ι-σαλισὲ (γ′ βαθμοῦ),
Καπουτζὴ μπασηληγὴ (ἀρχιθυρωροὶ ἀνακτόρων καὶ Υ. Πύλης *),
Μουδερρισὶν (Κατώτεροι νομοδιδάσκαλοι),
Ἀλαϊ Ἐμινὶ (οἱ τροφοδόται τῶν συνταγμάτων),
Ρουτπέ-ι-ραπιὰ (δ′ βαθμοῦ),
Κὸλ ἀγασὴ (ὑποταγματάρχαι)
Χοδζάδες (προϊστάμενοι γραφείων),
Γιοὺζ μπασὴ (λοχαγοί).

Διπλωματικὴ ἀντιπροσωπεία.

Ἀντιπρόσωποι ξένων Κρατῶν ἐν Κων/πόλει.

Ἀγγλίας, λόρδος Δούφφεριν.
Ἀμερικῆς, στρατηγὸς Βαλλάς.
Αὐστροουγγαρίας, βαρῶνος Κάλις.
Βελγίου, Βαρθολέϋνς Δε-Φοσελκάρτ.
Γαλλίας, μαρκήσιος Δε-Νοάϊλ.
Γερμανίας, κόμης Δε-Ράδοβιτς.

(*) Ἐκτὸς τῶν πολιτικῶν, διοικητικῶν, ἱεροδικαστικῶν καὶ στρατιωτικῶν βαθμῶν ὑπάρχουσι βαθμοὶ ἰδιάζοντες τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Ἀνακτόρων καὶ τῆς Ὑψ. Πύλης, δι' ὧν ἀμείβονται οἱ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρετήσαντες ἐν αὐτοῖς. Οὗτοι δέ εἰσιν ὁ τοῦ ἱστάπλι ἀμιρὲ (σταυλάρχου τῶν ἀνακτόρων), δερκιάχι ἀλὶ καπουδζὴ μπασηληγὴ (ἀρχιθυρωροῦ τῶν ἀνακτόρων), καὶ μπάπη Ἀλὶ καπουδζὴ μπασηληγὴ (ἀρχιθυρωροῦ τῆς Ὑψ. Πύλης.

Ἱσπανίας, Ράσκων.
Ἰταλίας, κόμης Κόρτης.
Νορβηγίας, Σελὶμ Ἐχρενρόφ.
Πορτογαλίας, ὑποκόμης Καρνίδης.
Ὁλλανδίας, Φὸν Πέστελ.
Περσίας, Μιρζᾶ Μοχσὶν χάν.
Ρουμανίας, Π. Μαυρογένης.
Ρωσσίας, Ν. Νελιδώφ.
Σερβίας, Ἐφραὶμ Γρουΐτς.

Ἑλληνικὴ πρεσβεία :

Α. Γ. Κουντουριώτης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργὸς τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α΄.
Μιχ. Παπαρρηγόπουλος, α΄ γραμματεύς.
Δημ. Α. Γ. Κουντουριώτης, β΄ γραμματεύς.
Ροβέρτος Πρετζιόζης, β΄ διερμηνεὺς τοῦ διπλωματικοῦ γραφείου τῆς πρεσβείας.
Γεώργιος Ἀποστολίδης, βοηθὸς διερμηνεὺς τοῦ αὐτοῦ γραφείου.

Προξενικὸν γραφεῖον τῆς πρεσβείας.

Νικόλαος Μίχος, γενικὸς πρόξενος διευθυντὴς τοῦ προξενικοῦ γραφείου.
Κωνσταντῖνος Πανουριᾶς, ὑποδιευθυντὴς τοῦ προξενικοῦ γραφείου.
Τιμολέων Τσαγκαράκης, πρόεδρος τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου.
Γ. Σεμιτέλος, πάρεδρος δικαστής.
Νικόλαος Δαούτης, πάρεδρος δικαστής.
Παναγ. Ταμβακόπουλος, ταμίας.
Κωνσταντῖνος Κριεζῆς, λιμενάρχης.
Γεώργιος Γιαννόπουλος, α΄ γραμματεὺς τοῦ προξενικοῦ γραφείου.
Ν. Σανόπουλος, γραμματεὺς β΄ τάξεως
Ἐπαμ. Γαβρᾶς, γραμματεὺς β΄ τάξεως.
Κωνστ. Ταρσῆς, γραμματεὺς β΄ τάξεως.
Ἰωάννης Δελαγραμμάτικας, γραφεύς.

Διερμηνεία τοῦ προξενικοῦ γραφείου τῆς πρεσβείας.

Χαρίδημος Ἀποστολίδης, α΄ διερμηνεύς.
Κωνστ. Κυπραῖος, Ἀριστ. Λουκίσης, Μιλτ. Φάκαρος, Μ. Σεληνιάδης } β΄ διερμηνεῖς.
Γ. Ξανθάκης, Μ. Τσικούρας } βοηθοί.

Ἀντιπρόσωποι Τουρκίας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ἐν Ἀθήναις, Τεβφὴκ βέης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.
Ἐν Αἴῃ (Ὁλλανδίας), πρίγκηψ Καρατζᾶ πασσᾶς, ἀντιπροσωπεύων τὴν Ὑψ. Πύλην καὶ παρὰ τῇ αὐλῇ Στοκχόλμης.
Ἐν Βελιγραδίῳ, Χαλὶδ βέης.
Ἐν Βερολίνῳ, Σαὶτ πασσᾶς.
Ἐν Βιέννῃ, Σααδουλλὰχ πασσᾶς.
Ἐν Βουκουρεστίῳ, Σουλεϋμὰν βέης.
Ἐν Βρυξέλλαις, Στέφανος Καραθεοδωρῆς.
Ἐν Κετίγνῃ, ...
Ἐν Λονδίνῳ, Κ. Μουσοῦρος πασσᾶς.
Ἐν Μαδρίτῃ καὶ Λισσαβῶνι, Σερμὲδ ἐφένδης.
Ἐν Οὐασιγκτῶνι, ...
Ἐν Παρισίοις, Ἐσὰτ πασσᾶς.
Ἐν Πετρουπόλει, Σακὶρ πασσᾶς.
Ἐν Ρώμῃ, Στέφανος Μουσοῦρος βέης.
Ἐν Τεχεράνῃ, Φαχρῆ βέης.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ

ΣΑΜΟΣ.

Ἡ νῆσος Σάμος, μία τῶν Σποράδων τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Αἰγαίου, ἀνιδρύθη εἰς αὐτόνομον ἡγεμονείαν, ὑποτελῆ τῇ Ὑψ. Πύλῃ, τῇ 29/11 Δεκεμβρίου 1832 διὰ φιρμανίου τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὺτ καὶ τῇ συναινέσει τῶν τριῶν ἐγγυητριῶν δυνάμεων.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.

Γεωγραφικῶς ἡ Σάμος κεῖται μεταξὺ τῶν 37° 39′—37° 48′ β. πλάτους καὶ 24° 12′—24° 48′ ἀνατ. μήκους, τὸ δὲ κλίμα αὐτῆς εἶναι γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν ἀνάλογον πρὸς τὸ τῆς ἰωνικῆς παραλίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡγεμὼν

Κωνσταντῖνος Ἀδοσίδης, γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 23 Φεβρουαρίου 1822, βεζίρης τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους, διορισθεὶς τὸ δεύτερον ἡγεμὼν τῆς Σάμου τῇ 5/17 Φεβρουαρίου 1879. Ἐνυμφεύθη τῇ 11/23 Μαρτίου 1856 τὴν ἡγεμονίδα Ἀθηνᾶν, γεννηθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Βουλευταί.

Π. Σοφούλης.—Γ. Κεντούρης.—Γ. Βλιάμος.—Κ. Θεοφανίδης.—Γραμματεὺς Βουλῆς: Θ. Στεφανίδης.

Ἡγεμονικὸν διοικητικὸν γραφεῖον ἐν Σάμῳ.

Διευθυντής: Σωκράτης Ἰωαννίδης.
Γραμματεύς: Γεώργιος Τρεμούλης.
Ὑπογραμματεῖς δύο.
Γραμματεὺς τοῦ τμήματος τῆς τουρκικῆς Βεσὴμ ἐφένδης, φέρων τὸν βαθμὸν μουτεμαΐζ.
Γενικὸς ταμίας: Κωνστ. Βεϊνογλίδης.

Ἡγεμονικὸν γραφεῖον ἐν Κων/πόλει.

Διευθυντής: Γεώργιος Ἀδοσίδης.
Γραμματεύς: Σαματάκης Ζαφειρόπουλος.
Γραφεύς: Χαρίλαος Καλλιάρχης.

Προξενικὸν σῶμα.

Πρόξενος Ἀγγλίας καὶ ὑποπρόξενος Γερμανίας, Διονύσιος Λουιμάρκ.
Πρόξενος Ἑλλάδος, Ἰωάννης Στορνάρης.
Ὑποπρόξενος Αὐστροουγγαρίας καὶ Ὁλλανδίας Κωνστ. Λουιμάρκ.
Ὑποπρόξενος Ἱσπανίας καὶ προξενικὸς πράκτωρ Ἰταλίας, Ἀριστοτέλης Σταματιάδης.
Προξενικὸς πράκτωρ Γαλλίας, Λέων Μισήρ.

Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός.

Ἡ Σαμικὴ ἡγεμονία ἔχει ἐπιφάνειαν 550 τετραγωνικῶν χιλιαμέτρων, πληθυσμὸν δὲ 39,108 κατοίκων, μὴ συμπεριλαμβανομένων 13,500 Σαμίων κατοικούντων ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Θρησκεία ἐπικρατοῦσα ὀρθόδοξος ἀνατολική. Ἐκ τῶν ἄλλων θρησκευμάτων ὑπάρχουσι 14 καθολικοί, 6 ἀρμένιοι, 2 διαμαρτυρόμενοι καὶ 1 ἰσραηλίτης.

Ξένοι ὑπήκοοι ὑπάρχουσιν ἐν Σάμῳ 583, ἐξ ὧν 548 Ἕλληνες ὑπήκοοι, 9 Γάλλοι, 8 Γερμανοί, 6 Ἄγγλοι, 5 Ἰταλοί, 3 Ρῶσσοι, 3 Αὐστριακοὶ καὶ 1 Ὁλλανδός.

Οἰκονομικὴ κατάστασις.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1882—83: Πρόσοδοι 3,304,584 γρ., δαπάναι 3,700,949 γρ., ἐξ ὧν 400 χιλ. γρ. φόρος ὑποτελείας καὶ 150 χιλ. χορηγία πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

Ἐμπόριον.

Κατὰ τὸ 1881: Ἐξαγωγὴ 15,893,615 γρ., εἰσαγωγὴ 17,694,103 γρ. Κυριώτερα εἴδη τῆς ἐξαγωγῆς σταφὶς, δέρματα κατειργασμένα,

οἶνος, ἔλαιον, οἰνόπνευμα, κρόμμυα· τῆς δὲ εἰσαγωγῆς δημητριακὰ, ἀποικιακὰ, βιομηχανικὰ ἀντικείμενα κλπ.

Ἡ ναυτικὴ κίνησις κατὰ τὸ 1881 ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ 145 ἀτμοπλοίων (ἐξ ὧν 84 ἀγγλικὰ), χωρ. 83,212 τόννων, καὶ 3,829 ἱστιοφόρων (ὧν 2,857 σαμιακὰ), χωρητικότητος 48,585 τόννων.

Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν περιλαμβάνει 335 πλοῖα χωρητικότητος 7,605 τόννων.

Ταχυδρομεῖα.

Κατὰ τὸ 1881 ἀντηλλάγησαν 27,623 γράμματα, ἐπίσημα καὶ ἰδιωτικὰ, ἐφημερίδες δὲ καὶ περιοδικὰ 15,632. Τὸ ὅλον 43,255.

Τηλέγραφοι.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀντηλλάγησαν 3,264 τηλεγραφήματα, ἐξ ὧν 1382 ἐσωτερικὰ καὶ 1882 ἐξωτερικά.

Δημοσία ἐκπαίδευσις.

Ἡ νῆσος Σάμος διαιρεῖται γεωγραφικῶς καὶ πολιτικῶς εἰς 4 τμήματα, Βαθέος, Χώρας, Καρλοβασίων καὶ Μαραθοκάμπου· ἡ πρωτεύουσα εὑρηται ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι καὶ καλεῖται Λιμὴν Βαθέος. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ ἱδρυται τὸ «Πυθαγόρειον Γυμνάσιον» κατηρτισμένον καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ ἐν Ἑλλάδι γυμνάσια. Λειτουργεῖ τοῦτο κατὰ τρόπον τέλειον κυρίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1861, ὅτε προσεκλήθη ὑπὸ τῆς τότε διοικήσεως γυμνασιάρχης ὁ νῦν ἐν τῷ Ἀθήνῃσι Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς Κ. Κόντος, διδάξας ἐπὶ τριετίαν τὴν σαμιακὴν νεολαίαν. Ἔκτοτε μέχρι σήμερον, ἤτοι ἐπὶ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, τὸ γυμνάσιον τοῦτο ὑπάρχει κατηρτισμένον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τελείως καὶ λειτουργεῖ συμφώνως πρὸς τὸν προορισμόν του. Τοποθετημένον τὸ γυμνάσιον τοῦτο ἐν παλαιῷ δημοσίῳ κτιρίῳ, οἰκοδομηθέντι ἐπὶ ἡγεμόνος Στεφάνου Βογορίδου, ὅπερ σήμερον ἐθεωρήθη ἀπόκεντρόν πως καὶ ἀκατάλληλον, μετηνέχθη ἐφέτος εἰς ἕτερον νεοτευχὲς, εὐρύχωρον καὶ καταλληλότατον κατάστημα, ὑπὲρ οὗ ὁ τόπος ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας λιρῶν ὀθωμανικῶν· ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ καταστήματος τούτου ἀνετέθη ἐπιγραφὴ ἐμπρέπουσα καὶ ἐστήθη ἀνάγλυφον, παριστῶν τὸν Πυθαγόραν καθήμενον ἐπὶ ἕδρας καὶ διαλογιζόμενον.

Ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ, περιλαμβάνοντι τέσσαρας τάξεις, διδάσκονται τὰ ἑλληνικὰ γράμματα μετὰ τῆς γαλλικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης, ὑπὸ ἑπτὰ καθηγητῶν, ὧν οἱ τρεῖς ἔχουσι διπλώματα διδακτορικὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου. Διευθυντὴς δὲ τοῦ γυμνασίου Κωνστ. Γεωργιάδης Σάμιος. Ἐν τούτῳ ἐκπαιδεύονται σήμερον 80 μαθηταὶ, ἤτοι 31 ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, 20 ἐν τῇ δευτέρᾳ, 20 ἐν τῇ τρίτῃ καὶ 9 ἐν τῇ τετάρτῃ. Ἐκ τῶν μαθητῶν τούτων οἱ κατ' ἔτος ἀπολυόμενοι, τινὲς μὲν ἐπιδίδονται εἰς ἐπιστήμας, τινὲς δὲ μετέρχονται τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἐνταῦθα, ἐν Μικρασίᾳ καὶ ταῖς πέριξ νήσοις, ὀλίγοι δ' ἐπιδίδονται εἰς βιοποριστικὰ ἔργα ἢ διορίζονται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πολιτείας.

Πλὴν τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτηρίου, ἡ νῆσος κέκτηται 4 σχολαρχεῖα, μετὰ τριῶν τάξεων καὶ ἰσαρίθμων διδασκάλων, καὶ τέσσαρα παρθεναγωγεῖα, ἐγκαθιδρυμένα ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων αὐτῆς τμημάτων, καὶ τρία ἑλληνικὰ λεγόμενα σχολεῖα, ἐν τοῖς τρισὶ δήμοις Παγώνδου, Πύργου καὶ Βουρλιωτῶν, μετὰ μιᾶς ἢ δύο τάξεων καὶ ἑνὸς διδασκάλου.

Εἰς τὸ σχολαρχεῖον τοῦ τμήματος Βαθέος φοιτῶσι σήμερον 94 μαθηταὶ, εἰς τὸ σχολαρχεῖον Καρλοβασίων 80, εἰς τὸ τοῦ Μαραθοκάμπου 30 καὶ εἰς τὸ σχολαρχεῖον τοῦ τμήματος Χώρας 59. Διδάσκονται λοιπὸν ἐν τοῖς σχολαρχείοις τῆς νήσου ἐν ὅλῳ 263 μαθηταὶ ὑπὸ 12 διδασκάλων.

Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων παρθεναγωγείων τῆς νήσου, ἐν μὲν τῷ παρθεναγωγείῳ τοῦ τμήματος Βαθέος, ἐγκαθιδρυμένῳ ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ τελειοτέρῳ τῶν λοιπῶν ὄντι, παιδεύονται 162 κοράσια, ὧν τὰ μὲν 44 εἰς τὰς τρεῖς ἑλληνικὰς τάξεις, 16 εἰς τὸ συνδιδακτικὸν τμῆμα καὶ 102 εἰς τὸ ἀλληλοδιδακτικόν. Διδάσκουσι δὲ ἐν αὐτῷ 6 διδάσκαλοι, ἤτοι τρεῖς κόραι, δύο καθηγηταὶ τοῦ γυμνασίου καὶ εἷς ἰδιαίτερος διδάσκαλος. Ἡ διδασκαλία τοῦ παρθεναγωγείου τούτου γίνεται ἐν καταστήματι δημοτικῷ, εὐρυχωροτάτῳ καὶ λαμπροτάτῳ, οἰκοδομηθέντι ἀρτίως, καθάπερ καὶ τὸ γυμνάσιον, ἐπὶ τοῦ νῦν ἡγεμόνος τῆς νήσου Κωνστ. Ἀδοσίδου πασσᾶ. Ἐν δὲ τῷ παρθεναγωγείῳ τοῦ τμήματος Καρλοβασίων, ἐγκαθιδρυμένῳ ἐν τῷ δήμῳ Ν. Καρλοβασίου,

© ISIS MNOGIO

ἐκπαιδεύονται 218 κοράσια, ἤτοι 22 ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς τάξεσι καὶ 196 ἐν τῷ ἀλληλοδιδακτικῷ τμήματι. Διδάσκουσι δ' ἐν αὐτῷ ἐπίσης 6 διδάσκαλοι, ἤτοι τρεῖς κόραι, ὁ αὐτόθι σχολάρχης καὶ δύο ἰδιαίτεροι διδάσκαλοι. Ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ τοῦ τμήματος Μαραθοκάμπου, ἐγκαθιδρυμένῳ ἐν τῷ δήμῳ Μαραθοκάμπου, ἐκπαιδεύονται 70 κοράσια, διδάσκουσι δὲ ἐν αὐτῷ 3 διδάσκαλοι, ἤτοι δύο κόραι καὶ εἷς ἐκ τῶν διδασκάλων τοῦ αὐτόθι σχολαρχείου. Τέλος ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ τοῦ τμήματος Χώρας, ἐγκαθιδρυμένῳ ἐν τῷ δήμῳ Μυτιληνῶν, ἔνθα κατασκευάζεται νῦν μικρὸν μὲν πλὴν εὔμορφον κατάστημα, καὶ ἀτελεστέρῳ τῶν λοιπῶν παρθεναγωγείων ὄντι, ἐκπαιδεύονται 182 κοράσια ὑπὸ τῆς διευθυντρίας καὶ μιᾶς βοηθοῦ. Ὁ ἀριθμὸς λοιπὸν τῶν μαθητριῶν τῶν παρθεναγωγείων τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 632 καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκάλων εἰς 17· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἕτερα κοράσια ἐκπαιδευόμενα ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, τρία δὲ κοράσια φοιτῶσιν ἐξαιρετικῶς εἰς τὸ σχολαρχεῖον τοῦ τμήματος Χώρας, ὅπερ ἑδρεύει ἐν Μυτιληνοῖς.

Πλὴν τοῦ παρθεναγωγείου τῆς πρωτευούσης ἱδρύθη ἐφέτος ἐν ταύτῃ, ἰδιωτικῇ δαπάνῃ, καὶ νηπιαγωγεῖον μετὰ μιᾶς διδασκάλου καὶ 25 παίδων. Πρῶτον δὲ ἤδη εἰσάγεται εἰς τὴν νῆσον ταύτην τοιοῦτον διδασκαλεῖον, ὅπερ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι τὸ τῆς Σάμου δημόσιον θέλει υἱοθετήσει, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ δύνωνται νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ πάντων τῶν πολιτῶν ἀνεξαιρέτως οἱ παῖδες.

Ἐκ δὲ τῶν τριῶν κατωτέρων ἑλληνικῶν σχολείων, ἐν μὲν τῷ τοῦ Παγώνδου ἐκπαιδεύονται 22 μαθηταί, ἐν τῷ τοῦ δήμου Πύργου 16 καὶ ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ δήμου Βουρλιωτῶν 18, ἐξ ὧν ἓν κοράσιον· ἤτοι ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις διδάσκονται 56 μαθηταὶ ὑπὸ τριῶν διδασκάλων ἐν ὅλῳ.

Σχολεῖα δὲ δημοτικὰ ἐν ἅπασιν ἀνεξαιρέτως τοῖς δήμοις, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 29, καὶ ἐν τοῖς πλείστοις χωρίοις εὑρηνται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἱδρυμένα διὰ τὴν κατωτέραν τῆς νεολαίας ἐκπαίδευσιν· τὰ σχολεῖα ταῦτά εἰσι 33 τὸν ἀριθμὸν, φοιτῶσι δὲ εἰς αὐτὰ σήμερον κατ' ἀκριβεστάτας πληροφορίας 2,372 ἄρρενες μαθηταὶ καὶ 401 κοράσια, ἤτοι ἐν συνόλῳ 2,773. Ἐν τῷ τμήματι Βαθέος ὑπάρχουσιν 7 δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν τῷ τμήματι χώρας 10, ἐν τῷ τμήματι Μαραθοκάμπου 7 καὶ ἐν τῷ τμήματι Καρλοβασίων 9. Διδάσκουσιν ἐν τοῖς

δημοτικοῖς τούτοις σχολείοις 42 δημοδιδάσκαλοι, διότι ἔν τισιν αὐτῶν ἐκτὸς τῶν διδασκάλων ὑπάρχουσι καὶ βοηθοί. Πανταχοῦ τῆς νήσου ἱδρυνται σχολεῖα, οἰκοδομηθέντα δημοτικῇ δαπάνῃ. Τοὺς μισθοὺς ἁπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν δημοδιδασκάλων καταβάλλει τὸ δημόσιον ἢ γενικὸν τῆς νήσου ταμεῖον. Δαπανᾷ δὲ ὁ τόπος εἰς τὰ τῆς παιδείας ἐν γένει κατὰ τὸν ἐπίσημον ἐτήσιον προϋπολογισμὸν 378,780 γρόσια, ἤτοι ἀνώτερον ποσὸν παντὸς ἑτέρου κλάδου τῆς νήσου, διότι εἰς τὰ τῆς δικαιοσύνης δαπανᾷ ὁ τόπος 377,300 γρ., ἅπερ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐσόδων δικαιοσύνης γρ. 95,000 καταβαίνουσι μόνον εἰς γρ. 282,300, ταῦτα δὲ πραγματικῶς ἐπιβαρύνουσι τὸν τόπον, εἰς δὲ τὰ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ὁ τόπος δαπανᾷ ἐτησίως γρ. 265,000.

Ὑπάρχουσιν ἄρα ἐν τῇ νήσῳ πλὴν τοῦ γυμνασίου, τῶν 4 σχολαρχείων, τῶν 4 παρθεναγωγείων, τοῦ ἑνὸς νηπιαγωγείου καὶ τῶν 3 κατωτέρων ἑλληνικῶν σχολείων 33 δημοτικὰ σχολεῖα μετὰ μαθητῶν ἐν ὅλῳ 2,773 καὶ διδασκάλων ἐν ὅλῳ 42, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω.

Γενικώτερον δὲ τῶν ἀνωτέρω ἐξαγόμενον εἶναι ὅτι ἐν Σάμῳ ὑπάρχουσι παντὸς εἴδους ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα 46, ἐν οἷς διδάσκουσι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἐν ὅλῳ 82 καὶ ἐκπαιδεύονται 3,829 ἐν ὅλῳ μαθηταί, ὧν 1062 κοράσια.

Ναοί, κλῆρος, μοναὶ κλπ.

Ὑπάρχουσι καθ' ὅλην τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σάμου 76 ἐνοριακοὶ ναοί, 138 ἱερεῖς, ὧν 6 ἱερομόναχοι, 8 μοναὶ, 91 μοναχοὶ καὶ 23 μοναχαὶ καὶ 22 μετόχια.

Σημ. Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἄλλων ὑποτελῶν τῇ ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ χωρῶν, οἷον Αἰγύπτου, Βουλγαρίας κλπ., δὲν ἔχομεν ἐξαγόμενα νεώτερα ὅσων ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ ἡμῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Γ'.

ΕΛΛΑΣ

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.

Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος κεῖται μεταξὺ τῶν 35° 55′—40° β. πλάτους καὶ 17° 2′—23° 54′ ἀνατολικοῦ μήκους· διαιρεῖται δὲ φυσικῶς εἰς τέσσαρα διακεκριμένα μέρη: τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τὰς Ἰονίους νήσους, καὶ πέμπτον ἤδη τὰς νέας ἐπαρχίας.—Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως καὶ ὡς ἐκ τῆς γειτονίας τῆς θαλάσσης εἶναι ἐν γένει εὔκρατον, ἀλλὰ καὶ λίαν ποικίλον ἕνεκα τοῦ πολυδαιδάλου σχηματισμοῦ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς διατεμνομένου πολλαχῶς ὑπὸ σειρᾶς ὀρέων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑψηλῶν. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν ἡ μέση θερμότης ἐν Ἀθήναις εἶναι 18° 2 Ρεωμύρου, ἡ δὲ κατωτάτη θερμοκρασία σημειωθεῖσα κατὰ τὸ 1850 ὑπῆρξε 10° ὑπὸ τὸ μηδενικὸν, καὶ ἡ μεγίστη (1858) 44° 6. Ὁ ψυχρότερος μὴν εἶναι ὁ Ἰανουάριος παρέχων μέσην θερμότητα 8° καὶ ὁ θερμότερος ὁ Αὔγουστος δίδων μέσην θερμότητα 28° 2. Ἡ μέση θερμότης κατὰ ἓξ μῆνας ἀπὸ Μαΐου μέχρι Νοεμβρίου εἶναι 24° 5, κατὰ δὲ τρεῖς μῆνας μόνον, τὸν Δεκέμβριον, Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, ἡ μέση θερμότης εἶναι κατωτέρα τῶν 10° (9° 1). Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ ὑμίχλη ἐν τῷ κλίματι τῆς Ἑλλάδος εἶναι σπανιωτάτη καὶ σπανίως ἀναθρώσκει τοιαύτη ἀπὸ τῆς θαλάσσης κατὰ Μαΐον καὶ Δεκέμβριον. Ἡ ποσότης τῆς ἐτησίως πιπτούσης βροχῆς εἶναι ἐλαχίστη καὶ κατὰ μέσον ὅρον 397 χιλιοστομέτρων. Ὁ ἀνώτατος ὅρος αὐτῆς ὑπῆρξεν 718 χιλιοστομέτρων (*). Σπανίως βροχὴ πίπτουσα ἐντὸς 24 ὡρῶν φθάνει μέχρι 45 χιλιοστομέτρων καὶ οὐδέποτε μέχρι τοῦδε παρετηρήθη βροχὴ διαρκέσασα 34 ὥρας κατὰ συνέχειαν. Αἱ συχνότεραι βροχαὶ συμβαίνουσι τὸν Νοέμβριον καὶ αἱ σπανιώτεραι τὸν Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον, ὥσπερ καὶ τὸν Ἀπρίλιον, οὐδέποτε δὲ βρέχει τὸν Σεπτέμβριον. Ἡ χιὼν εἶναι ἐν Ἀθήναις σπάνιον φαινόμενον καὶ ὑπάρχουσι χειμῶνες, καθ' οὓς οὐδόλως χιὼν ἔπεσεν. Οὐδὲν ἧττον ὑπῆρξαν καὶ ἐξαιρετικοὶ χειμῶνες, καθ' οὓς ἔπεσε χιὼν ἄφθονος. Χαρακτηριστικὸν ἰδιαίτερον τοῦ κλίματος τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὅτι, κατὰ παρατηρήσεις γενομένας πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν Ἀθήναις ἔχουσιν ἐτησίως 203 ἡμέρας αἰθρίας, 134 ἡμιαιθρίας καὶ 24 συννεφώδεις καὶ κατὰ τὰς τελευταίας 5 μόλις ἡμέρας ὁ ἥλιος δὲν φαίνεται καθ' ὁλοκληρίαν. Καταιγίδες συμβαίνουσι κατὰ μέσον ὅρον εἰς 20 μόνον ἡμέρας. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ σχεδὸν ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος εἶναι γλυκύτατον, ὅτι ὁ χειμὼν, μὴ ὢν οὔτε λίαν ὑγρὸς οὔτε λίαν ξηρὸς, ἔχει μέσην θερμοκρασίαν 10° περίπου, σπανίως ἀλλοιουμένην ὑπὸ δριμέος ψύχους. Τὸ θέρος εἶναι θερμότατον καὶ ξηρότατον, ἄρχεται δὲ κυρίως τὸν Μαΐον καὶ διαρκεῖ μέχρις Ὀκτωβρίου, τὸ φθινόπωρον εἶναι τὸν Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον καὶ τὸ ἔαρ τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Τὸ δὲ κυριώτατον χαρακτηριστικὸν τοῦ κλίματος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ πλείστου σχεδὸν μέρους τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ αἰθρία τοῦ οὐρανοῦ, ἥτις διαρκεῖ πάντοτε καὶ ἐν πλήρει χειμῶνι, ὥστε σπανίως συμβαίνει νὰ παρέλθῃ ἡμέρα χωρὶς ὁ ἥλιος νὰ φανῇ τοὐλάχιστον ὀλίγας στιγμάς.

(*) Ἐν Ἀγγλίᾳ πίπτει ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον ποσότης βροχῆς 914 χιλιοστομέτρων καὶ ἐν Ἰρλανδίᾳ ὑπερβαίνει τὸ μέτρον (1.50). Ἐν Γαλλίᾳ 800 χιλιοστομέτρων, ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὴν θέσιν τῶν Ἀπεννίνων 1 μ. 10, καὶ ἐν Ἱσπανίᾳ, τῇ νοτιωτέρᾳ χώρᾳ τῆς Εὐρώπης, 0.400.

Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ βασιλείου περιλαμβάνει 50,211 τετραγ. χιλιαμ. Ὁ δὲ πληθυσμὸς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἐν κεφαλαίῳ ἀνήρχετο εἰς 1,679,470, ὡς δεικνύει ὁ ἑξῆς πίναξ:

Νομοί	Ἀριθμὸς δήμων	Ἀριθμὸς χωρίων	Τετραγ. χιλιάμ.	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ἄρρενες	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Θήλεις	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Τὸ ὅλον	Κάτοικ. κατὰ τ. χιλμ.
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	5 28	201	6,426	99,640	85,724	185,364	28.84
Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας	6 34	367	7,833	71,647	66,797	138,444	17.67
Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	6 32	315	5,056	68,717	67,364	136,081	24.85
Ἀρκαδίας	4 33	330	4,346	77,964	70,636	148,600	34.49
Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος	4 30	509	5,253	95,908	85,724	181,632	34.38
Εὐβοίας	4 23	277	4,076	49,543	45,593	95,136	23.34
Λακωνίας	4 28	482	3,749	60,842	60,274	121,116	32.30
Μεσσηνίας	5 31	446	3,176	81,855	73,905	155,760	49.04
Κυκλάδων	7 39	207	2,399	65,112	66,908	132,020	55.03
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	4 36	280	5,316	65,381	63,059	128,440	24.16
Ζακύνθου	1 10	62	417	23,935	20,587	44,522	106.77
Κεφαλληνίας (καὶ Ἰθάκης)	4 19	250	1,105	39,579	40,964	80,543	72.90
Κερκύρας	5 23	229	1,059	55,126	50,983	106,109	99.54
Τὸ ὅλον	59 366	3,955	50,211	853,249	798,518	1,653,767	32.94
Στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ...			...	...	...	18,521	
Ἄνδρες τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ... ...			...	...	...	2,002	
Ναυτικοὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταξειδεύοντες.			...	...	...	5,180	
Ὁλικὸς πληθυσμὸς τοῦ ἀρχαίου βασιλείου			...	...	...	1,679,470	33.45

Ὁ δὲ πληθυσμὸς τῶν νέων ἐπαρχιῶν κατὰ τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἄρτι γενομένης ἀπογραφῆς ἔχει οὕτω:

Νομοί	ἐπαρχίαι	δῆμοι	χωρία	Τετραγων. χιλμτρ.	Ἄρρενες	Θήλεις	Τὸ ὅλον
Ἄρτης	2	8	55	1,136 40/00	16,071	15,107	31,178
Λαρίσσης	6	41	343	12,258 80/00	76,983	68,623	145,606
Τρικκάλων	3	27	355		60,636	56,473	117,109
Τὸ ὅλον	11	76	753	13,395 40/00	153,690	140,203	293,893

Ὥστε ἡ ὅλη μὲν ἐπιφάνεια τοῦ νέου ἑλληνικοῦ βασιλείου, διαιρουμένου εἰς 70 ἐπαρχίας, 442 δήμους, 4,708 χωρία, περιλαμβάνει τετραγωνικὰ χιλιάμετρα 63,606 40/00, πληθυσμὸν δὲ 1,973,363, ὧν ἄρρενες μὲν 1,034,642, θήλεις δὲ 938,721.

Ἡ διὰ τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς πιστοποιουμένη αὔξησις ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνικῷ βασιλείῳ ἀπὸ τοῦ 1870, ὀφειλομένη τὸ μὲν εἰς τὴν ὑπέρβασιν τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποβιώσεων (αὔξησιν 12,789 ἀτόμων κατ' ἔτος ἢ 0,89 τοῖς %), τὸ δὲ εἰς τὴν δι' ἐποίκων γενομένην ἐτησίαν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, ὑποδεικνύει τὸν διπλασιασμὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς ἔτη 41 καὶ μῆνας 4. Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τὴν μεγαλειτέραν αὔξησιν παρουσιάζουσιν αἱ τῆς Ἀττικῆς, Παξῶν, Αἰγιαλείας, Φθιώτιδος καὶ Ἠλείας, ἐκ δὲ τῶν 366 δήμων τοῦ κράτους οἱ 37 παρουσιάζουσιν ἐλάττωσιν, ἅπαντες δὲ οἱ λοιποὶ αὔξησιν καὶ τὴν ἀνωτάτην αὔξησιν ὁ δῆμος Πειραιῶς, οὗ ὁ πληθυσμὸς καὶ αὐθις ὡς κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον ἐδιπλασιάσθη, ὧν κατὰ μὲν τὴν τοῦ 1861 ἀπογραφὴν 6,452 ψυχῶν, κατὰ δὲ τὴν τοῦ 1870 αὐξηθεὶς εἰς 11,047 καὶ ἤδη εἰς 21,618. Ἡ ἔκτακτος αὕτη καὶ διαρκὴς αὔξησις ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν βιομηχανικὴν προαγωγὴν τοῦ δήμου.

Κατὰ χωρογραφικὴν διαίρεσιν ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἀρχαίου βασιλείου διανέμεται ὡς ἑξῆς:

Πελοποννήσου	709,245
Στερεᾶς Ἑλλάδος { Ἀνατολικῆς	302,589
Στερεᾶς Ἑλλάδος { Δυτικῆς	138,444
Ἑπτανήσου	244,433
Κυκλάδων	132,020
Εὐβοίας	83,352
Διαφόρων ἄλλων νήσων (Αἰγίνης, Ἀγκιστρίου, Σαλαμῖνος, Σπετσῶν, Ὕδρας, Πόρου, Σκοπέλου, Σκύρου, Σκιάθου, Ἀλονήσου	43,684
Τὸ ὅλον	1,653,767

Κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἐξεταζόμενος ὁ πληθυσμὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1870 ηὔξησε τῆς μὲν Πελοποννήσου κατὰ 15.90 τοῖς %, τῆς δὲ Στερεᾶς Ἑλλάδος κατὰ 23.58, τῆς Εὐβοίας κατὰ 17.17, τῶν Κυκλάδων κατὰ 7.07, τῶν Ἑπτὰ Νήσων κατὰ 6.50, τῶν δὲ λοιπῶν νήσων ἠλαττώθη κατὰ 1.52 τοῖς %.

Κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐπιφανείας εἰς ἕκαστον χιλιάμετρον ἀναλογοῦσι 32.94 κάτοικοι, τοῦτο δὲ παρουσιάζει πληθυσμὸν ἀραιότερον μὲν τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, πυκνότερον ὅμως τοῦ τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας, καθὼς καὶ τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸν τῆς Ἱσπανίας. Ὡς ἐκ τοῦ πίνακος προκύπτει, τὴν μεγίστην μὲν ἔκτασιν ἔχουσιν οἱ νομοὶ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τὴν ἐλαχίστην δὲ οἱ τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μεσσηνίας. Τὸν πυκνότερον ὅμως πληθυσμὸν ἔχουσιν ὁ νομὸς Κυκλάδων (55.03) καὶ ὁ νομὸς Μεσσηνίας (49.04), τὸν δὲ ἀραιότερον ὁ νομὸς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας (17.67) καὶ ὁ νομὸς Εὐβοίας (23.34). Ἐκ δὲ τῶν Ἑπτὰ Νήσων τὴν μεγίστην ἔκτασιν ἔχει ἡ Κεφαλληνία, οἱ δὲ Παξοὶ τὴν ἐλαχίστην. Τὸν πυκνότερον πληθυσμὸν ἔχει ἡ Κέρκυρα (132.67 καθ' ἑαυτὴν λαμβανομένη), τὸν δὲ ἀραιότερον ἡ Ἰθάκη (40.74).

Ἐκ τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ 880,952 εἰσὶν ἄρρενες καὶ 798,518 θήλεις· ὥστε ἐπὶ 100 κατοίκων ἀναλογοῦσι 52.45 ἄρρενες καὶ 47.55 θήλεις, οὕτω δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων εἶναι ἀνώτερος τοῦ τῶν θηλέων κατ' ἀντίθεσιν τῶν εἰς τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν κρατῶν διδομένων,

διότι, πλὴν τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Βελγίου, πανταχοῦ τὸ θῆλυ φῦλον ἔχει τὴν ὑπεροχήν. Ἐκ τῶν ἀρρένων 277,758 εἰσὶν ἔγγαμοι, 552,519 ἄγαμοι καὶ 24,694 ἐν χηρείᾳ, ἐκ δὲ τῶν θηλέων 276,704 ἔγγαμοι, 434,164 ἄγαμοι καὶ 87,640 ἐν χηρείᾳ, 278 δὲ ἄρρενες καὶ 10 θήλεις, ὧν ἡ κατάστασις δὲν ἐξηκριβώθη.

Ἐκ τῆς καθ' ἡλικίαν ἀπογραφῆς ἐξάγεται ὅτι ἐπὶ 10,000 κατοίκων 170 ὑπερβαίνουσι τὸ 60ὸν ἔτος, 173 τὸν 65ον, 76 τὸ 70ὸν, 63 τὸ 75ον, 19 τὸ 80ὸν, 13 τὸ 85ον, 4 τὸ 90ὸν, 3 τὸ 95ον καὶ 2 μόλις τὸ 100ὸν. Ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τοῦ πληθυσμοῦ (48 %) ἀνήκει εἰς τὴν ἀπὸ 1 μέχρις 20 ἐτῶν ἡλικίαν, μένει στάσιμος μεταξὺ τῶν 25 καὶ 40, ἀπὸ δὲ τοῦ 45 βαίνει διαρκῶς ἐλαττούμενος· οἱ δὲ καταφθάνοντες εἰς μεγαλειτέραν ἡλικίαν εἰσὶν οἱ ἄνδρες. Οἱ ἀπὸ 20 ἕως 40 ἐτῶν ἄνδρες ἀριθμοῦνται εἰς 250,389, ἄλλοι δὲ 95,103 ἀριθμοῦνται ἀπὸ 40 μέχρι 50 ἐτῶν. Κατὰ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν οἱ ἄγαμοι ἄρρενες ὑπερέχουσι τῶν θηλέων καθ' ὅλας τὰς ἡλικίας, ἐπὶ τῶν ἐγγάμων τὸ θῆλυ φῦλον ἔχει τὴν ὑπεροχὴν μέχρι τῶν 40, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν χηρείᾳ τὴν ὑπεροχὴν ἔχει καθ' ὅλας τὰς ἡλικίας τὸ θῆλυ φῦλον. Ἡ μέση ἡλικία τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς, κατὰ προσέγγισιν, εἶναι 25 ἔτη 1 μὴν, κατωτέρα πράγματι τῆς μέσης ἡλικίας ἄλλων πληθυσμῶν, ἥτις ὡς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ὑπολογίζεται εἰς 27 ἔτη, Γαλλίαν 30 καὶ 11 μῆνας καὶ Ἀγγλίαν 26 ἔτη καὶ 6 μῆνας.

Κατὰ τὸ θρήσκευμα 1,635,698 εἰσιν ὀρθόδοξοι χριστιανοί, 14,677 χριστιανοὶ ἄλλου δόγματος καὶ 3,392 ἀλλόθρησκοι, ἐξ ὧν 2,652 ἰσραηλῖται, οἱ πάντες σχεδὸν πολῖται Ἕλληνες κάτοικοι Κερκύρας, πλήν τινων κατοικούντων ἐν Χαλκίδι. Ἐκ τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ 58,858 δὲν λαλοῦσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτῶν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐξ αὐτῶν 15,911 κατοικοῦσι τὴν Ἀττικὴν, 12,861 τὴν Μεγαρίδα, 11,487 τὰς Θήβας, 8,722 ἐν τοῖς δήμοις Κορινθίας, 2,058 ἐν τοῖς δήμοις Λεβαδείας, 1,663 ἐν τοῖς δήμοις Λοκρίδος, 1,428 ἐν Κερκύρᾳ, 1,337 ἐν τοῖς δήμοις Καρυστίας, 1,111 ἐν τοῖς δήμοις Ναυπλίας, 911 ἐν τοῖς δήμοις Ἄνδρου, 206 ἐν τῷ δήμῳ Τροιζῆνος, 532 ἐν Πάτραις καὶ 732 ἐν ἄλλαις ἐπαρχίαις. Δυστυχῶς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 δὲν ἐξηκριβώθη ἰδιαιτέρως ὁ ἀριθμὸς τῶν λαλούντων τὴν ἀλβανικὴν, οἵτινες κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870 ὑπελογίσθησαν εἰς 37,598.

Ἀλλοδαποὶ ὑπῆρχον 31,969, ἀναλογοῦντες πρὸς 1.93 ο/ο τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ (ἀπέναντι 1.37 ο/ο τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1870), ὧν οἱ πλεῖστοι ἀπεγράφησαν ἐν τοῖς δήμοις Ἀθηναίων (7,423), Πειραιῶς (2,364), καὶ Κερκύρας (3,071). Ἐξ αὐτῶν δὲ 23,133 ἦσαν ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι (καὶ οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες τὸ γένος), 2,187 Ἄγγλοι, 3,104 Ἰταλοί, 534 Γάλλοι, 364 Αὐστριακοί, 314 Γερμανοί, 101 Ρῶσσοι, 71 Σέρβοι, 54 Ρωμοῦνοι, 50 Βούλγαροι, 40 Ἑλβετοί, 34 Ἀμερικανοί, 21 Αἰγύπτιοι, 65 διαφόρων ἐθνικοτήτων καὶ 1,897 ἀγνώστου ἐθνικότητος.

Ἀριθμὸς οἰκογενειῶν (*) ἐξηκριβώθη 357,727, ἀναλογούντων εἰς ἑκάστην 4.62 ἀτόμων, ἐνῷ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870 τὴν οἰκογένειαν ἀπετέλουν κατὰ μέσον ὅρον ἄτομα 4.38. Οἰκοδομαὶ δὲ ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι 335,159, ἐξ ὧν 316,300 χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς πρὸς κατοικίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ 18,859 εἰσὶν ἐργοστάσια, ἀποθῆκαι, σχολεῖα, στρατῶνες, ἐκκλησίαι, αἵτινες ἰδίως ἀριθμοῦνται εἰς 7,518. Εἰς ἑκάστην οἰκίαν ἑπομένως ἀναλογοῦσιν 1.13 οἰκογένειαι καὶ 5.23 ἄτομα (**), ἐνῷ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1870 ὁ μέσος ὅρος τῶν ἀτόμων ὡς πρὸς ἑκάστην οἰκοδομὴν ἦν 4.60. Κατὰ τετραγωνικὸν δὲ χιλιάμετρον ἀναλογοῦσιν οἰκογένειαι 7.12 καὶ οἰκοδομαὶ 6.67.

Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐκ 529,749 κατοίκων ὡρισμένου ἐπαγγέλματος (***) ἐπὶ ἀναλογίας 100 κατοίκων 39.24 εἰσὶ γεωργοὶ 8.81 ποιμένες, 8.49 βιομήχανοι, 6.37 ἔμποροι, 6.10 κτηματίαι,

(*) Ἡ ἀπογραφὴ θεωρεῖ ὅτι ἀποτελεῖ ἰδίαν οἰκογένειαν πᾶν ἄτομον ἔγγαμον ἢ οὗ, μετὰ ἢ ἄνευ τέκνων, ἐνδιαιτώμενον ἐν ἰδίᾳ κατοικίᾳ.

(**) Ἐν Ἑλβετίᾳ ἀναλογοῦσιν οἰκογένειαι 1.52, κάτοικοι 7.24, ἐν Ἰταλίᾳ οἰκογένειαι 1.41, κάτοικοι 6.57, ἐν Αὐστρίᾳ οἰκ. 1.40, κάτ. 6.43, ἐν Γαλλίᾳ οἰκ. 1.35, κάτ. 4.82, ἐν Ἀγγλίᾳ οἰκ. 1.20, κάτ. 5.41, ἐν Βελγίῳ οἰκ. 1.12, κάτ. 5.43.

(***) Εἰς τοὺς ἄνευ ἐπαγγέλματος χαρακτηρισθέντας ἐπιλοίπους κατοίκους καταλέγονται οὐ μόνον τὰ βρέφη καὶ τὰ μὴ φοιτῶντα εἰς τὰ σχολεῖα τέκνα, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν θηλέων, πλὴν ἐκείνων δι' ἃ ἐξηκριβώθη ἴδιον ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμα.

3.05 ναυτικοί, 7.22 ἐργάται, 0.89 ἐργάτιδες, 0.46 ἀγωγιάται, 0.42 διδάσκαλοι, 0.12 διδασκάλισσαι, 0.24 ἰατροί, 0.09 φαρμακοποιοί, 0.16 μαῖαι, 0.32 δικηγόροι, 0.34 καλλιτέχναι, 0.14 μηχανικοί, 0.02 δημοσιογράφοι, 1.50 κληρικοί, 4.80 ὑπηρέται, 2.95 ὑπηρέτριαι, 1.44 δημόσιοι ὑπάλληλοι, 0.54 δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, 0.25 στρατιωτικοὶ ἐν ἀργίᾳ, 3.50 ὁμ. ἐν ἐνεργείᾳ, 0.38 ἄνδρες τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, 0.98 ναυτικοὶ ἀποδημοῦντες, 1.18 μὴ ἐξακριβωθέντος ἐπαγγέλματος. Οὕτως ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς μετὰ τῶν ποιμένων καὶ μέρους τῶν κτηματιῶν καὶ ἐργατῶν ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀναλογοῦσι πρὸς 0 45 τοῖς ο/ο τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ (ἐν Γαλλίᾳ ἀναλογοῦσι 0.37 τοῖς ο/ο). Οἱ ἰατροὶ πρὸς 7.62 ἐπὶ 10 χιλ. κατοίκων, ἀπέναντι 7 ἰατρῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ 9 ἐν Ἰταλίᾳ, οἱ κληρικοὶ πρὸς 4.75 ἐπὶ 1000 κατοίκων, ἀπέναντι 3.36 ἐν Ἰταλίᾳ, 3.23 ἐν Βελγίῳ καὶ 2.97 ἐν Γαλλίᾳ. Οἱ ὑπηρέται καὶ ὑπηρέτριαι πρὸς 11.47 ἐπὶ 100 οἰκογενειῶν, ἤτοι ὑπηρέται μὲν 7.11, ὑπηρέτριαι δὲ 4.36.

Κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν καὶ τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ταξειδευόντων ναυτικῶν, διανέμεται εἰς 1,331,472 ἀγραμμάτους καὶ 318,949 ἐγγραμμάτους, ἐξ ὧν 262,856 ἐγγράμματοι ἄρρενες καὶ 56,093 θήλεις. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς ἀγραμμάτους συμπεριελήφθησαν καὶ τὰ μέχρις ἡλικίας 5 ἐτῶν τέκνα, ὑπολογιζόμενα εἰς 249,831, ἀφαιρουμένων τούτων, ἡ ἀναλογία τῶν ἐγγραμμάτων εἶναι ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρένων 46.06 τοῖς ο/ο, ἐπὶ δὲ τῶν θηλέων 23.8 τοῖς ο/ο, ἀπέναντι 32.96 ὡς πρὸς τοὺς ἄρρενας καὶ 7.36 ὡς πρὸς τοὺς θήλεις ἐν τῇ ἀπογραφῇ τοῦ 1870.

Κυριώτεραι πόλεις.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἰδίᾳ κατέχει ἐπιφάνειαν 4 τετραγωνικῶν χιλιαμέτρων, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν 8,080 οἰκοδομαί, ἐξ ὧν 7,316 οἰκίαι πρὸς κατοικίαν καὶ 764 ἀποκλειστικῶς εἰς διάφορα καταστήματα· 7,405 οἰκοδομαί εἰσι λιθόκτιστοι, 608 πλινθόκτιστοι καὶ 67 ξύλιναι. Περιέχει δὲ πληθυσμὸν, ἄνευ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν (3,460),

63,374 κατοίκων, ἐξ ὧν ἄρρενες 34,205 ἤτοι 54 τοῖς % καὶ θήλεις 29,169 ἤτοι 46 τοῖς %, καὶ ἐξ αὐτῶν ἔγγαμοι μὲν 17,948, ἄγαμοι δὲ 40,337 ἤτοι 63.65 %, ἐν χηρείᾳ 3,015 ἤτοι 7.91 % καὶ 74 μὴ ἐξακριβωθείσης κοινωνικῆς καταστάσεως. Κατὰ τὴν ἡλικίαν οἱ μεταξὺ 5 καὶ 30 ἐτῶν ἀποτελοῦσι τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, μόλις 1 % φθάνουσι τὸ 70ὸν ἔτος καὶ 2 ἐπὶ δεκακισχιλίων τὸ 100όν.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης 32,761 εἰσὶν ἐγγράμματοι, ἐξ ὧν 21,330 ἄνδρες καὶ 11,431 γυναῖκες, 30,345 ἀγράμματοι, ἤτοι 12,734 ἄνδρες καὶ 17,611 γυναῖκες καὶ 268, ὧν αἱ γνώσεις δὲν ἐξηκριβώθησαν. — Δημοτικὰ σχολεῖα ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις 62, ἤτοι 25 ἀρρένων καὶ 37 θηλέων, ἀναλογοῦντα 1 ἐπὶ 1000 κατοίκων καὶ εἰς ἃ ἐφοίτων 5,698 μαθηταὶ (2,660 ἄρρενες καὶ 3,038 θήλεις) καὶ ἐδίδασκον 29 διδάσκαλοι καὶ 20 διδασκάλισσαι, ἐπομένως ἀναλογεῖ εἷς διδάσκαλος ἐπὶ 90 μαθητῶν καὶ μία διδασκάλισσα ἐπὶ 52 μαθητριῶν.—Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς εὑρέθησαν ἐν Ἀθήναις 7,423 ἀλλοδαποί, ἐξ ὧν 2,788 Ἕλληνες ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας, 457 Ἰταλοί, 372 Ἄγγλοι, 235 Γάλλοι, 175 Γερμανοί, 105 Αὐστριακοί, 89 Ρῶσσοι καὶ 3,202 διαφόρων ἄλλων ἐθνικοτήτων. Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν τούτων 1,066 δὲν λαλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἐκ 34,278 κατοίκων, ὧν ἐξηκριβώθη τὸ ἐπάγγελμα, ὑπάρχουσι: Βιομήχανοι καὶ ἔμποροι 9,367, ἐργάται καὶ ἐργάτριαι 3,258, ὑπηρέται καὶ ὑπηρέτριαι 6,594, κτηματίαι 1,167, γεωργοὶ 603, ποιμένες 155, ἰατροὶ 203, φαρμακοποιοὶ 73, μαῖαι 82, δικηγόροι 348, κληρικοὶ 163, δημοσιογράφοι 54, ὑπάλληλοι δημόσιοι καὶ δημοτικοὶ 1,392, στρατιωτικοὶ ἐν ἀργίᾳ 305, πολιτικοὶ συνταξιοῦχοι 114, διδάσκαλοι 318, διδασκάλισσαι 299, διαφόρων ἄλλων ἐπαγγελμάτων 877. Ἐκ δὲ τῶν βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν καταστημάτων εἰσὶν ἐργαστήρια ἐδωδίμων 599, ἐξ ὧν 234 παντοπωλεῖα (1 ἐπὶ 271 ἀτόμων)· ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορα 350· βιομηχανικὰ ἐργοστάσια 598 (ἐξ ὧν 52 κλίβανοι καὶ 46 ἀρτοποιεῖα)· ἐργοστάσια ἐνδυμασίας 399, ἐξ ὧν 143 ὑποδηματοποιεῖα (1 ἐπὶ 159 ἀτόμων). Καταστήματα γραμμάτων 60 (ἤτοι τυπογραφεῖα, βιβλιοπωλεῖα, βιβλιοδετεῖα κλπ.). Οἰνοπωλεῖα

288 ἤτοι 1 ἐπὶ 220 ἀτόμων. Καφενεῖα 161 ἤτοι 1 ἐπὶ 394 ἀτόμων. Ξενοδοχεῖα καὶ μαγειρεῖα 126. Καπνοπωλεῖα 112, κουρεῖα 77, φαρμακεῖα 30, συμβολαιογραφεῖα 24.

Αἱ 63,374 κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπαρτίζουσι 15,209 οἰκογενείας, ὅπερ ὑποδεικνύει ὅτι ἑκάστη αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.17 ἄτομα ἀντὶ 4.62, ὅστις εἶναι ὁ μέσος ὅρος τῶν ἀποτελούντων τὴν οἰκογένειαν ἐν Ἑλλάδι. Κατὰ τετραγ. χιλιάμτ. ἀναλογοῦσι κάτοικοι 15,843, οἰκογένειαι 3,802 καὶ οἰκοδομαὶ 2,020· οὕτω δὲ ἡ ἀναλογία τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης κατὰ τετρ. χιλμ. εἶναι 480άκις ἀνωτέρα τῆς τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ. Ἐπίσης κατ' ἀναλογίαν ἑκάστη οἰκία περιλαμβάνει κατὰ μέσον ὅρον ἄτομα μὲν 8.66, οἰκογενείας δὲ 2.08, ἐνῷ ὁ μέσος ὅρος τοῦ ὅλου κράτους ὡς πρὸς ἑκάστην οἰκίαν εἶναι ἄτομα 5.23, οἰκογένειαι 1.13. Ἐκ τῶν μεγάλων πρωτευουσῶν, περὶ ὧν ὑπάρχουσιν ἀνάλογοι πληροφορίαι, τὸ Λονδῖνον ἔχει ἔκτασιν 316 τετρ. χιλιάμ. καὶ 8,900 κατ. κατὰ τετρ. χιλιάμ., ἤτοι 67άκις περισσοτέρους τῆς ὅλης Ἀγγλίας· οἱ Παρίσιοι ἔχουσιν ἔκτασιν 78 τετρ. χιλμ. καὶ 21,740 κατοίκους εἰς τὸ χιλιάμ., ἤτοι 315άκις περισσοτέρους τῆς ὅλης Γαλλίας· ἡ Βιέννη ἔχει ἔκτασιν 56.24 τετρ. χιλμ. καὶ 8,400 κατοίκους εἰς τὸ χιλιάμ., ἤτοι 150άκις περισσοτέρους τοῦ ὅλου κράτους· τὸ δὲ Βερολῖνον ἔκτασιν 22.24 τετρ. χιλμ. καὶ 15,405 κατοίκους εἰς τὸ χιλιάμ., ἤτοι 233άκις περισσοτέρους τοῦ ὅλου κράτους.—Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μεγάλην ἔλαβεν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτασιν ἡ ἀνέγερσις νέων οἰκοδομῶν, διότι κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1879 ἐχορηγήθησαν παρ' αὐτῆς 1,121 ἄδειαι οἰκοδομῆς.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης ἀναλογεῖ πρὸς τὸν πληθυσμὸν τοῦ ὅλου κράτους εἰς 3.83 ἐπὶ τοῖς %. Ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι ὡς πρὸς τὴν Βιέννην 1.25 τοῖς %, Βερολῖνον 2.96, Παρισίους 4.54, Λονδῖνον 43.97.

Κατὰ τὸ 1836, ὁ πληθυσμὸς τοῦ δήμου Ἀθηναίων εἶχεν ὑπολογισθῆ εἰς 14,092, ἐπομένως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων ἔκτοτε ἐν διαστήματι 43 περίπου ἐτῶν ὑπερετετραπλασιάσθη καὶ ἀκριβῶς ηὔξησε κατὰ 450 τοῖς % ἢ 10 τοῖς % κατ' ἔτος.

Μετὰ τὰς Ἀθήνας, αἱ πολυανθρωπότεραι πόλεις τοῦ βασιλείου εἰσί, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφήν: Πάτραι 25,494 (ἀντὶ 19,641 τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1870) (*), Πειραιεὺς 24,618 (ἀντὶ 11,047 τοῦ 1870 καὶ 6,451 τοῦ 1861), Ἑρμούπολις 21,245, Κέρκυρα 16,515, Ζάκυνθος 16,250, Τρίπολις 10,037, Ἄργος 9,861, Πύργος 8,788, Ἀργοστόλιον Κεφαλληνίας 7,771, Καλάμαι 7,609, Χαλκὶς 6,877, Ὕδρα (πόλις) 6,466, Σπέτσαι (πόλις) 6,495, Μεσολόγγιον 6,324, Μεσσήνη 5,853, Ληξούριον 5,818, Κρανίδιον 5,628, Λαμία 5,506, Μέγαρα 5,348, Αἴγιον 5,311, Ἀγρίνιον 5,218· ἐννέα πόλεις: Λεωνίδιον, Λαγκάδια, Σκόπελος (πόλις), Ἰθάκη (πόλις), Ἄμφισσα, Ναύπλιον, Λειβαδεία, Κέα (πόλις) καὶ Κάρυστος περιέχουσι πληθυσμὸν κατώτερον τῶν 5 μέχρι 4 χιλιάδων· ἕνδεκα: Γαλαξείδιον, Κυπαρισσία, Αἰτωλικὸν, Κύμη, Σπάρτη, Θῆβαι, Σαλαμὶς (πόλις), Λευκὰς (πόλις), Μήκονος (πόλις), Σκῦρος (πόλις) καὶ Σκίαθος (πόλις) περιέχουσι πληθυσμὸν κατωτέρω τῶν 4 μέχρι 3 χιλιάδων· τέσσαρες: Σταμνίτσα, Ξηροχώριον ἐν Εὐβοίᾳ, Νέα Κόρινθος καὶ Δημητσάνα κατωτέρω τῶν 3 μέχρι 2 χιλιάδων· τὸ δὲ Καρπενήσιον, ἡ Ναύπακτος καὶ ἡ Καρύταινα μεταξὺ τῶν 1,727 καὶ 1,500.

Στρατὸς καὶ ναυτικόν.

Ἡ κατὰ ξηρὰν στρατιωτικὴ δύναμις τῆς Ἑλλάδος περιελάμβανε κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους 29,500 ἀνδρῶν μετὰ 3,602 ἵππων καὶ ἡμιόνων. Ἀφαιρουμένων δὲ 220 ἀμάχων, ἤτοι 21 ἱερέων, 9 ἰδιωτῶν, 30 καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, 160 μαθητῶν, ἡ

(*) Κατὰ στατιστικὴν σημείωσιν δημοσιευθεῖσαν ἐσχάτως ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1881 ἐν τῷ δήμῳ Πατρέων ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἐγεννήθησαν ἐν ὅλοις 1,037 ἄτομα, ἐν οἷς 63 νόθα. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν γεννηθέντων 564 ἦσαν ἄρρενα καὶ 467 θήλεα, ἐκ δὲ τῶν νόθων 36 ἦσαν ἄρρενα καὶ 27 θήλεα. Ἀπεβίωσαν δὲ 1,067, ἐξ ὧν 629 ἄρρενα καὶ 438 θήλεα, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποβιώσεων ὑπερέβη τὸν τῶν γεννήσεων κατὰ 36. Ἐκ τῶν ἀποβιωσάντων 685 ἦσαν ἄγαμοι, 229 ἔγγαμοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν χηρείᾳ.

καθαρῶς στρατιωτικὴ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 29,280, ὡς δείκνυσιν ὁ ἑξῆς πίναξ:

Σώματα	Ἄνδρες				Τὸ ὅλον		
	ἀξιωματ.	ὑπαξιωμ.	μουσικοί	στρατιῶτ.	ἄνδρες	ἵπποι	ἡμίονοι
Ὑπουργ. στρατιωτ.	44	56	—		100	18	—
Μηχανικὸν	81	293	39	1,077	1,490	34	44
Πυροβολικὸν καὶ ὁπλοστάσιον	171	582	70	2,075	2,898	1,003	320
Ἱππικὸν	72	303	39	1,086	1,500	1,308	—
Πεζικὸν καὶ εὔζωνοι	783	2,304	468	13,464	17,019	108	288
Διοίκησις νοσοκόμ.	6	79	5	328	418	32	—
Γενικαὶ ὑπηρεσίαι	234	238	273	47	792	76	—
Στρατιωτ. σχολεῖον	25	2	—	—	27	37	—
Χωροφυλακὴ	113	605	—	4,280	4,998	333	—
Διαθέσιμοι καὶ ἀργοὶ	38	—	—	—	38	1	—
Ἄθροισις	1,567	4,462	894	22,357	29,280	2,950	652

Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν συγκροτεῖται ἐκ 19 πλοίων, ἅπερ ἔχουσι κατ' ὄνομα οὕτω: «Ἀμφιτρίτη», ἀτμόπλοιον, «Ἄρης», πάρων, «Ἀφρόεσσα», ἀτμοημιολία, «Αὔρα», ἡμιολία, «Βασιλεὺς Γεώργιος», θωρακοβάρις, «Ἑλλὰς», ἀτμοδρόμων, «Ναύαρχος Μιαούλης», καταδρομικὸν, «Μπουμπουλίνα», ὁπλιταγωγὸν, «Μεθώνη», ἡμιολία, «Ναύπλιον», ἀτμοημιολία, «Βασίλισσα Ὄλγα», θωρακοδρόμων, «Ὄλυμπος», ἀτμόπλοιον, «Πάραλος», ἀτμοημιολία, «Πληξαύρα», ἀτμοημιολία, «Σαλαμινία», ἀτμοημιολία, «Σύρος», ἀτμοημιολία, «Σπέτσαι», ἀτμοβάρις, «Ὕδρα», ἀτμοβάρις, «Ψαρρᾶ», τορπιλλοβόλον. Τὸ δὲ πλήρωμα αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ 2,788 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν 206 ἀξιωματικοί, 30 δόκιμοι, 72 ὑπάλληλοι ἐν τῷ ὑπουργείῳ καὶ τοῖς λοιποῖς γραφείοις, 148 μηχανικοί, 438 ὑπαξιωματικοί, 259 θερμασταί, 1,204 ναῦται, 207 τεχνῖται καὶ 12 μαθηταὶ ὑπότροφοι.

Τὸ δὲ ἐμπορικὸν ναυτικὸν περιελάμβανε κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1883 πλοῖα, τῶν ἀπὸ 30 τόννων καὶ ἄνω σηματολογημένων, 1367, χωρητικότητος ἐν ὅλοις 265,763 $\frac{31}{100}$ τόννων.

Οἰκονομικὴ κατάστασις.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1883 αἱ πρόσοδοι τοῦ κράτους ἀνῆλθον εἰς 72,133,610 δρ., αἱ δὲ δαπάναι εἰς 72,011,648.62. Περίσσευμα 121,961.38.

Ὁ γενικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ 1883 ἔχει οὕτω:

Πρόσοδοι.		Δαπάναι.	
Ἄμεσοι φόροι	14,205,000	Χρέος ἐξωτερ.	1,109,700
Ἔμμεσοι φόροι	42,565,000	» ἐσωτερ.	20,803,114
Δημόσια καταστήματα	2,617,000	Συντάξεις	3,545,460
Δημόσια νομίσματα καὶ κτήματα	3,475,447	Χορηγία πρὸς τὸν βασιλέα	1,012,500
Ἐκποίησις ἐθνικῶν κτημάτων	4,040,460	Νομοθετικὸν σῶμα	568,800
Διάφορα εἰσοδήματα	3,151,703	Ὑπουργ. ἐξωτερ.	2,195,613
Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα	369,000	Δικαιοσύνης	3,604,286.04
Ἔσοδα κλειομένων χρήσεων	1,620,000	Ἐσωτερικῶν	6,551,453.89
Ἔσοδα ἀνανεούμενα ἐκ τῆς καθυστερήσεως	90,000	Ἐκκλησιαστικῶν	3,477,615
		Στρατιωτικῶν	16,560,175.30
		Ναυτικῶν	3,850,733.39
		Οἰκονομικῶν	1,788,965
		Ἔξοδα διοικήσ. καὶ ἐπιστασίας	3,193,783
		Διάφ. πληρωμαὶ	3,749,450
Τὸ ὅλον	72,133,610	Τὸ ὅλον	72,011,648.62

Σιδηρόδρομοι.

Γραμμαὶ ἐν ἐνεργείᾳ:

Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ	χιλιάμ.	8	
Ἀπὸ Πύργου εἰς Κατάκωλον	»	12	μ. 400
Πάρου	»	5	
Τὸ ὅλον	»	25	μ. 400

Γραμμαὶ κατασκευαζόμεναι:

Ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις	χιλιάμ.	191	(*)
Ἐν ταῖς παλαιαῖς	»	398	μ. 800

Ταχυδρομεῖα:

Ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν Ἑλλάδι 213 ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ὧν 40 ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις. Τὰ ἀνταλλαγέντα ἐν συνόλῳ κατὰ τὸ 1882 γράμματα ἀνέρχονται εἰς 5,063,960, τὰ ἐπιστολικὰ δελτάρια εἰς 17,779, αἱ ἐφημερίδες εἰς 3,185,388, ἔντυπα διάφορα εἰς 56,578, τὰ δὲ δείγματα τῶν ἐμπορευμάτων εἰς 27,778. Αἱ πρόσοδοι ἀνέβησαν εἰς 903,563.56, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 565,861.39· ὥστε ὑπολείπεται περίσσευμα 337,702.17. Αἱ πρόσοδοι δὲ παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς τοῦ 1881, ὅτε αὗται ἀνῆλθον εἰς 814,933.70, ὑπερβάλλουσιν αὐτὰς κατὰ 88,929.86. (**)

Δημοσία ἐκπαίδευσις.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ὑπουργείῳ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως παρασκευαζομένη καταστατικὴ οὕπω ἐπερατώθη, μὴ ἔχοντες δὲ ὡς ἐκ τούτου ἀκριβεῖς εἰδήσεις περὶ τῶν καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἐκπαιδευτηρίων τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, περὶ ὧν βραχέα ἐκ τῶν ἐνόντων ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡμερολογίῳ (σελ. 129—130), περιοριζόμεθα νῦν νὰ διαλάβωμεν ἐν συντόμῳ περὶ τοῦ πανεπιστημίου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος ἐν Ἑλλάδι τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν.

Οἱ ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ πανεπιστημίου ἐγγεγραμμένοι κατὰ τὸ παρὸν

(*) Ἡ ἀπὸ Βώλου εἰς Λάρισσαν διὰ Βελεστίνου γραμμὴ περιλαμβάνει 60 χιλιάμετρα καὶ 263 μέτρα. Ἀλλὰ ἐξ αὐτῶν περὶ τὰ 30 χιλιάμετρα κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν τελευταίων πλημμυρῶν.

(**) Ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος, χωλαινούσῃ τέως ἐν πολλοῖς, ὁμολογουμένως ἐγένοντο σπουδαῖαι μεταβολαὶ καὶ βελτιώσεις, ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ κεντρικῇ διευθύνσει Ἀθηνῶν, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνὴρ νουνεχὴς, ῥέκτης καὶ ζηλωτὴς, ὁ Ἀλέξανδρος Μανσόλας, ἀνέλαβε τὴν γενικὴν αὐτῶν διεύθυνσιν.

ἀκαδημαϊκὸν ἔτος φοιτηταί εἰσι παλαιοὶ μὲν 1500, νέοι δὲ 600. Καθηγητὰς δὲ ἀριθμεῖ νῦν 53 τακτικοὺς, 2 ἐκτάκτους καὶ 1 ἐπίτιμον, ἤτοι ἐν ὅλοις 56 καθηγητάς. Τούτων 4 ἀνήκουσι τῇ θεολογικῇ σχολῇ, 11 τῇ νομικῇ, 21 τῇ ἰατρικῇ καὶ ἰσάριθμοι τῇ φιλοσοφικῇ. Ὑφηγητὰς δὲ 45, ὧν 5 ἀνήκουσι τῇ θεολογικῇ σχολῇ, 11 τῇ νομικῇ, 19 τῇ ἰατρικῇ καὶ 10 τῇ φιλοσοφικῇ. Ἔχουσι δὲ οὗτοι κατ' ὄνομα οὕτω:

Θεολογικῆς σχολῆς· καθηγηταὶ τακτικοί: Νικόλαος Μ. Δαμαλᾶς, τῆς θεολογίας, Ἀναστάσιος Διομήδης Κυριακὸς, τῆς θεολογίας, Παναγιώτης Παυλίδης, τῆς θεολογίας, Ζῆκος Ρώσης, τῆς θεολογίας.—Ὑφηγηταί: Σπυρίδων Σούγκρας, τῆς ἀπολογητικῆς, Ἰγνάτιος Μοσχάκης, τῆς ἐκκλησιατικῆς ῥητορικῆς ἢ ὁμιλητικῆς, Προκόπιος Β. Οἰκονομίδης, τῆς ἱστορίας τῶν δογμάτων, Ἰωάννης Μεσολωρᾶς, τῆς συμβολικῆς, Γεώργιος Δέρβος, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας

Νομικῆς σχολῆς· καθηγηταὶ τακτικοί: Ἰωάννης Α. Σοῦτσος, τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, Πέτρος Παπαρρηγόπουλος, τοῦ ἀστικοῦ δικαίου τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν, Νικόλαος Δαμασκηνὸς, τοῦ γαλλικοῦ ἀστικοῦ δικαίου, Κωνσταντῖνος Ν. Κωστῆς, τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, Στέφανος Στρέϊτ, τοῦ ἀλληλεθνοῦς καὶ τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, καὶ προσωρινὸς τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, Δημήτριος Θεοφανόπουλος, τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου καὶ προσωρινῶς τῆς ἱστορίας καὶ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, Ξενοφῶν Ι. Ψαρᾶς, τῆς πολιτικῆς δικονομίας, Ἀλκιβιάδης Κρασσᾶς, τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, Ἰωάννης Παπαλουκᾶς Εὐταξίας, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κανονικοῦ δικαίου, ἔκτακτος, Ν. Καζάζης, τοῦ φυσικοῦ δικαίου, ἐπίτιμος.— Ὑφηγηταί: Θεόδωρος Ν. Φλογαΐτης, τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, Τιμολέων Ἀδαμόπουλος, τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, Ἀναστάσιος Στούπης, τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, Χαρίλαος Ἀγγελάκης, τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, Νικόλαος Δημαρᾶς, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, Γεώργιος Ἀγγελόπουλος, τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, Δαμιανὸς Βορὲς, τοῦ ποινικοῦ δικαίου, Ἀνδρέας Δ. Παπαδιαμαντόπουλος, τοῦ ποινικοῦ δικαίου, Σωτήριος Κροκιδᾶς, τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου, Γουναράκης, τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, Ν. Μοσχοβάκης, τοῦ πολιτικοῦ δικαίου.

Ἰατρικῆς σχολῆς· καθηγηταὶ τακτικοί: Δαμιανὸς Γεωργίου,

τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας, Γεώργιος Α. Μακκᾶς, τῆς εἰδικῆς παθολογίας καὶ θεραπείας, καὶ τῆς κλινικῆς ἰατρικῆς, Χαράλαμπος Πρετεντέρης Τυπάλδος, τῆς κλινικῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς παθολογίας, Μιλτιάδης Βενιζέλος, τῆς μαιευτικῆς καὶ διευθυντὴς τοῦ μαιευτηρίου, Θεόδωρος Ἀφεντούλης, τῆς φαρμακολογίας καὶ προσωρινῶς τῆς βοτανικῆς, Διονύσιος Αἰγινήτης, τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ θεραπευτικῆς, Ἀνδρέας Ἀναγνωστάκης, τῆς χειρουργικῆς παθολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ ὀφθαλμιατρείου, Κωνσταντῖνος Βουσάκης, τῆς φυσιολογίας, Δημήτριος Γ. Ὀρφανίδης, καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς τῆς ἀστυκλινικῆς, Ἀντώνιος Βιτσάρης, τῶν νοσημάτων τῶν παίδων, τῶν ψυχικῶν καὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἰατρικῆς, Παναγιώτης Γ. Κυριακὸς, τῆς ἐγκυκλοπαιδείας καὶ μεθοδολογίας τῆς ἰατρικῆς, τῆς γενικῆς παθολογίας, καὶ προσωρινῶς τῆς ὑγιεινῆς, Θεόδωρος Ἀρεταῖος, τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς καὶ χειρουργίας, Κωνσταντῖνος Π. Δηλιγιάννης, τῆς εἰδικῆς νοσολογίας, Παῦλος Ἰωάννου, τῆς ἐγχειριστικῆς μετὰ τῆς τοπογραφικῆς ἀνατομίας καὶ ἐπιδεσμολογίας, καὶ προσωρινῶς τῆς συφιλιδολογίας, καὶ διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων, Μιχαὴλ Χατζημιχάλης, τῆς γενικῆς καὶ παθολογικῆς ἀνατομίας, καὶ διευθυντὴς τοῦ παθολογικοῦ μουσείου, Σπυρίδων Μαγγίνας, τῆς χειρουργικῆς παθολογίας, Γεώργιος Καραμήτσας, τῆς ἀστυκλινικῆς καὶ τῆς εἰδικῆς νοσολογίας, Ἰωάννης Ζωχιὸς, τῆς πειραματικῆς φυσιολογίας καὶ τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας, Ἀχιλλεὺς Δ. Γεωργαντᾶς, τῆς πειραματικῆς τοξικολογίας καὶ τῆς ἰατροδικαστικῆς, Ἀναστάσιος Ζίννης, τῆς τῶν νοσημάτων τῶν παίδων κλινικῆς, Λουκᾶς Παπαϊωάννου, τῆς ἀνατομικῆς. — Ὑφηγηταί: Νικόλαος Δελλαπόρτας, τῆς ὀφθαλμιολογίας, Ἰωάννης Βάμβας, τῆς ὑγιεινῆς, Γεώργιος Τζαννετόπουλος, τῆς γυναικολογίας, Περικλῆς Δ. Πατρίκιος, τῆς ἐξωτερικῆς παθολογίας ἢ χειρουργίας, Τιμολέων Φ. Λούης, τῆς χειρουργίας (ἤτοι τῆς ἐγχειριστικῆς καὶ τῆς ἐπιδεσμολογίας), Χαρίλαος Ι. Ὀλύμπιος, τῆς ἀνατομίας, Νικόλαος Λαμπαδάριος, τῆς εἰδικῆς νοσολογίας, Νικόλαος Γ. Μακκᾶς, τῆς εἰδικῆς νοσολογίας, Κωνσταντῖνος Διγενὴς, τῆς μαιευτικῆς, Γεώργιος Βλαχάκης, τῆς παιδιατρικῆς, Δημήτριος Χασιώτης, τῆς φυσιολογικῆς καὶ παθολογικῆς ἱστολογίας, καὶ ἀκτὼ ἄλλοι.

Φιλοσοφικῆς σχολῆς· καθηγηταὶ τακτικοί: Δημήτριος Σ.

SISMANOGLIO

Στροῦμπος, τῆς φυσικῆς, Ἡρακλῆς Μητσόπουλος, τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἔφορος τοῦ φυσιολογικοῦ μουσείου, Στέφανος Α. Κουμανούδης, τῆς λατινικῆς φιλολογίας, Νικόλαος Κοτζιᾶς, τῶν ἑλληνικῶν φιλοσοφημάτων καὶ τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας, Θεόδωρος Γ. Ὀρφανίδης, τῆς βοτανικῆς καὶ ἔφορος τοῦ βοτανικοῦ μουσείου, Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, Εὐθύμιος Καστόρχης, τῆς λατινικῆς φιλολογίας καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιολογιῶν, Ἀθανάσιος Σ. Ρουσόπουλος, τῆς ἀρχαιολογίας, Βασίλειος Λάκων, τῶν μαθηματικῶν, Σπυρίδων Φιντικλῆς, τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, Δημήτριος Χ. Σεμιτέλος, τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, Ἀναστάσιος Κ. Χρηστομάνος, τῆς γενικῆς πειραματικῆς χημείας καὶ διευθυντὴς τοῦ χημείου, Ἀθανάσιος Κυζικηνὸς, τῶν μαθηματικῶν, Κωνσταντῖνος Σ. Κόντος, τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ φιλολογικοῦ φροντιστηρίου, Γεώργιος Μιστριώτης, τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, Σωκράτης Ι. Τζιβανόπουλος, τῆς γενικῆς ἱστορίας, Ἰωάννης Πανταζίδης, τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, Κωνσταντῖνος Μητσόπουλος, τῆς φυσικῆς ἱστορίας, Χρῆστος Παπαδόπουλος, τῆς φιλοσοφίας, Δ. Κοκκίδης, τῆς ἀστρονομίας, Γεώργιος Α. Κρῖνος, ἔκτακτος, τῆς φαρμακευτικῆς χημείας καὶ συνταγολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου. —Ὑφηγηταί: Ἰωάννης Γ. Ἰωάννου, τῆς χημείας, Μιχαὴλ Δέφνερ, τῆς συγκριτικῆς γραμματικῆς τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν, Τιμολέων Α. Ἀργυρόπουλος, τῆς πειραματικῆς φυσικῆς, Κυριακὸς Δ. Μυλωνᾶς, τῆς ἀρχαιολογίας, Σπυρίδων Λάμπρος, τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας μετὰ τοῦ ἐπικουρικοῦ μαθήματος τῆς ἑλληνικῆς γραφογνωσίας, Σπυρίδων Σακελλαρόπουλος, τῆς ρωμαϊκῆς γραμματολογίας, Παναγιώτης Καββαδίας, τῆς ἀρχαιλογίας, Ἰωάννης Ν. Χατζιδάκης, τῶν μαθηματικῶν, Ἀναστάσιος Κ. Δαμβέργης, τῆς φαρμακευτικῆς χημείας, Ν. Πολίτης, τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας.

Τὴν Σύγκλητον τοῦ πανεπιστημίου ἀπαρτίζουσι κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἀκαδημαϊκὸν ἔτος: Μιλτιάδης Βενιζέλος, πρύτανις· Παναγιώτης Κυριακὸς, ἀντιπρύτανις· Νικόλαος Δαμαλᾶς, κοσμήτωρ τῆς θεολογικῆς σχολῆς· Ἀλκιβιάδης Κρασσᾶς, κοσμήτωρ τῆς νομικῆς σχολῆς· Ἰωάννης Ζωχιὸς, κοσμήτωρ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς· καὶ Δημήτριος Σεμιτέλος, κοσμήτωρ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, μετὰ τῶν καθηγητῶν Κωνσταντίνου Ν. Κωστῆ, Νικολάου Δαμασκηνοῦ, Θεοδώρου Ἀρεταίου καὶ Βασιλείου Λάκωνος.

Τὸ προσωπικὸν δὲ τοῦ γραφείου ἔχει ὡς ἑξῆς: Μίνως Λάππας, γραμματεύς· Ι. Ἰατρίδης καὶ Α. Φαρσῆς, ὑπογραμματεῖς· Ἰωάννης Νικολαΐδης, λογιστής· Κωνσταντῖνος Αἴσωπος, ταμίας· Ἀλέξανδρος Ἀλεξάκης καὶ Ν. Ὀλύμπιος, βοηθοί. Κλητῆρες δὲ ἑπτὰ καὶ εἷς ἐπιστάτης.

Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς ἐπιστημονικαὶ συλλογαί:

1) Φυσιογραφικὸν μουσεῖον.—Διευθυνταὶ αὐτοῦ, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φυσιογραφίας Ἡρ. Μητσόπουλος καὶ ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φυσικῆς ἱστορίας Κ. Μητσόπουλος· ἐπιμελητὴς Θεοβάλδος Κρύπερ. Τὸ μουσεῖον τοῦτο ἔχει προσέτι ἕνα ἐπὶ τοῦ παρόντος ταριχευτὴν καὶ διασάκτην, ἕνα βοηθὸν καὶ δύο φύλακας. Εἶναι δὲ τεταγμένη ἐπ' αὐτοῦ καὶ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ, συνισταμένη ἐκ τοῦ ἐφόρου καὶ ἐκ δύο τακτικῶν καθηγητῶν, ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου. Εἴσοδος δ' εἰς αὐτὸ ἐπιτρέπεται τοῖς πᾶσι κατὰ πᾶσαν Τετάρτην καὶ πᾶν Σάββατον, ἀπὸ ὥρας 9 μέχρι μεσημβρίας.

2) Βοτανικὸν μουσεῖον.—Διευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς Θ.Γ.Ὀρφανίδης. Ἐπιμελητὴς Θ.Ἑλδράϊχ, μετὰ βοηθοῦ.

3) Ταμεῖον τῶν ὀργάνων τῆς πειραματικῆς φυσικῆς.—Διευθυντὴς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φυσικῆς Δ. Σ. Στροῦμπος, μετὰ ὀργανοποιοῦ καὶ βοηθοῦ.

4) Χημεῖον.—Διευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς γενικῆς πειραματικῆς χημείας Α. Κ. Χρηστομάνος, ἀναπληρωτὴς δ' ἐπιμελητοῦ ὁ διδάκτωρ Ι. Τρικαλιανὸς, μετὰ βοηθοῦ.

5) Φαρμακευτικὸν φροντιστήριον.—Διευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ ἔκτακτος καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας καὶ συνταγολογίας Γ. Α. Κρῖνος, μετὰ βοηθοῦ.

6) Φαρμακολογικὴ συλλογή.—Διευθυντὴς αὐτῆς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φαρμακολογίας Θ. Ἀφεντούλης, μετὰ βοηθοῦ.

7) Ἀνατομικὸν μουσεῖον.—Διευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας Δαμιανὸς Γεωργίου, προπαρασκευαστὴς δὲ ὁ διδάκτωρ Χ. Ι. Ὀλύμπιος, μετὰ βοηθοῦ.

8) Παθολογικὸν μουσεῖον.—Διευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ τακτικὸς καθηγη-

τῆς τῆς γενικῆς καὶ παθολογικῆς ἀνατομίας Μιχαὴλ Χατζημιχάλης, ἐπιμελητὴς δὲ ὁ ὑφηγητὴς Δ. Χασιώτης.

9) Χειρουργικὴ συλλογή.—Διευθυντὴς αὐτῆς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς Παῦλος Ἰωάννου, μετὰ βοηθοῦ.

Ἐκτὸς δὲ τούτων, ὑπάρχουσιν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ:

10) Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη (ἡνωμένη διοικητικῶς μετὰ τῆς τοῦ πανεπιστημίου).—Ἔφορος αὐτῆς, Ἐμμ. Ροΐδης, βιβλιοφύλακες τρεῖς: Ἰω. Σακελλίων, Μιχαὴλ Δέφνερ καὶ Φίλιππος Στεργίου.

11) Νομισματικὸν μουσεῖον. — Ἔφορος αὐτοῦ, ὁ καὶ τῆς βιβλιοθήκης, Ἐμμ. Ροΐδης· νομισματογνώμων δὲ Ἀχιλλεὺς Ποστολάκας.

Παραρτήματα δὲ τοῦ πανεπιστημίου εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

1) Ἀστεροσκοπεῖον.—Διευθυντὴς, ὁ διδάκτωρ Ι. Φ. Ἰούλιος Σμίθ. βοηθὸς, ὁ καθηγητὴς Δ. Κ. Κοκκίδης.

2) Βοτανικὸς κῆπος.—Ἔφορος, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς Θεόδωρος Γ. Ὀρφανίδης, ἐπιμελητὴς δ' αὐτοῦ, Θ. Ἑλδράϊχ, μετὰ δύο κηπουρῶν καὶ δύο ἐργατῶν.

3) Δημοτικὸν νοσοκομεῖον. — Διευθυνταὶ τῶν τῆς κλινικῆς Γεώργιος Α. Μακκᾶς, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς εἰδικῆς παθολογίας καὶ θεραπείας καὶ τῆς ἰατρικῆς κλινικῆς, Χ. Πρετεντέρης Τυπάλδος, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς κλινικῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς παθολογίας, καὶ Θ. Ἀρεταῖος, τακτικὸς καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς καὶ χειρουργίας. Διευθυντὴς δὲ τοῦ νοσοκομείου ὁ ἰατρὸς Ι. Λάζος καὶ τέσσαρες διδάκτορες βοηθοὶ τῶν καθηγητῶν.

4) Μαιευτήριον καὶ μαιευτικῶν ὀργάνων συλλογή.—Διευθυντὴς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς μαιευτικῆς Μιλτιάδης Βενιζέλος· βοηθοὶ αὐτοῦ, ὁ καθηγητὴς Δημήτριος Κόνσολας καὶ ἡ μαῖα Ἀνέζα Μαρκέτη.

5) Ὀφθαλμιατρεῖον.—Διευθυντὴς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς παθολογίας Α. Ἀναγνωστάκης· ὑποδιευθυντὴς αὐτοῦ, ὁ διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς Ἰωάννης Ζαχαριάδης, μετὰ βοηθοῦ.

6) Νοσοκομεῖον τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων.—Διευθυντὴς, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς Παῦλος Ἰωάννου, μετὰ βοηθοῦ διδάκτορος.

7) Ἀστυκλινική.—Διευθυντὴς μὲν ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀστυκλινικῆς Δημήτριος Γ. Ὀρφανίδης, ὑποδιευθυντὴς δὲ ὁ τακτικὸς καθηγητὴς Γ. Καραμήτσας· βοηθὸς τοῦ α' τμήματος ὁ ἰατρὸς Θ. Ζαΐμης· τοῦ β' τμήματος ὁ ἰατρὸς Γ. Τζαννετόπουλος· τοῦ γ' τμήματος ὁ ἰατρὸς Ν. Μακκᾶς καὶ τοῦ δ' τμήματος ὁ ἰατρὸς Ν. Δελλαπόρτας.

Πρόσκλησις δὲ τοῖς φοιτηταῖς τῆς ἰατρικῆς τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ ὥρας 2—4 μ. μ., τὸ δὲ θέρος ἀπὸ 7—9 π. μ.

Ἐκ τῆς λογοδοσίας τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1880—81, τῆς καὶ τελευταίας, ἀρυόμεθα τὰς ἑξῆς εἰδήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πανεπιστημίου:

Τῇ 11 Ἰανουαρίου 1881 φοιτηταὶ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἠριθμοῦντο ἐν ὅλοις 2,096. Ἐκ τούτων νέοι μὲν ἐγγραφέντες ἦσαν 561, παλαιοὶ δὲ ἀνανεώσαντες τὰ εἰσιτήρια αὐτῶν 1535. Τούτων 1514 ὡρμῶντο ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, οἱ δὲ λοιποὶ 582 ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κατετάχθησαν δὲ ἐν μὲν τῇ θεολογικῇ σχολῇ 48, τῇ νομικῇ 1001, τῇ ἰατρικῇ 720, τῇ φιλοσοφικῇ 294 καὶ τῷ φαρμακευτικῷ σχολείῳ 33.

Ἐν τῷ προσωπικῷ τῶν καθηγητῶν ἐγένοντο αἱ ἑξῆς μεταβολαί:

Ἀπελύθησαν ἕνεκα γήρατος ἢ νόσου οἱ ἀρχαῖοι καθηγηταὶ Ἀλέξιος Πάλλης, Γεώργιος Πρινάρης καὶ Φραγκίσκος Πυλαρινὸς, ὡς καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας Γεώργιος Ζαβιτσάνος καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς μαθηματικῆς Νικόλαος Νικολαΐδης. Διὰ λόγους δὲ πολιτικοὺς ἀπελύθη προσέτι ὁ ἀρχαῖος καθηγητὴς τῶν εἰσηγήσεων τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου Κωνσταντῖνος Φρεαρίτης. Ἕνα δὲ, τὸν καθηγητὴν τῆς ἰατρικῆς, Σπυρίδωνα Μπαλάνον, ἀπέλυσεν ὁ θάνατος, ἀναρπάσας αὐτὸν ἀκμαῖον ἔτι ὄντα.

Διωρίσθησαν δὲ καθηγηταί:

Ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ οἱ ἐκ τῶν ὑφηγητῶν αὐτῆς Χρῆστος Παπαδόπουλος καὶ Περικλῆς Γεωργιάδης· ἐν δὲ τῇ ἕδρᾳ τῆς φαρμακευτικῆς ἀντὶ τοῦ ἀπολυθέντος Γεωργίου Ζαβιτσάνου διωρίσθη ὁ ἕτερος τῶν ὑφηγητῶν τοῦ μαθήματος τούτου Γεώργιος Κρῖνος.

Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ Ἰωάννης Ζωγράφος, γραμματεὺς τοῦ πανεπιστημίου, ἔκτακτος καθηγητὴς τῆς δημοσιονομίας, καὶ Ἰωάννης Παπαλουκᾶς Εὐταξίας ἔκτακτος καθηγητὴς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, ἀμφότεροι ἐκ τῶν ὑφηγητῶν.

Ἐν τῇ ἰατρικῇ ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑφηγητὴς Δημήτριος Κόνσολας, ἔκτακτος καθηγητὴς τῆς μαιευτικῆς, καὶ Ἰούλιος Γαλβάνης, ἔκτακτος καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς παθολογίας.

Προϋβιβάσθησαν δὲ ἀπὸ ἐκτάκτων εἰς τακτικοὺς ὁ καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας Ἰωάννης Ζωχιὸς, ὁ τῶν νοσημάτων τῶν παίδων Ἀναστάσιος Ζίννης, ὁ τῆς τοξικολογίας καὶ ἰατροδικαστικῆς Ἀχιλλεὺς Γεωργαντᾶς, καὶ ὁ τῆς γεωλογίας καὶ ὀρυκτολογίας Κωνσταντῖνος Μητσόπουλος· ἀπὸ ἐπιτίμου εἰς τακτικὸν ὁ καθηγητὴς τῆς θεολογίας Ζῆκος Ρώσης καὶ ἀπὸ ἐκτάκτου εἰς ἐπίτιμον ὁ τῆς ἀστρονομίας Δημήτριος Κοκκίδης. Διευθυντὴς δὲ τοῦ φιλολογικοῦ φροντιστηρίου διωρίσθη ὁ πολὺς περὶ τὰ γραμματικὰ Κωνσταντῖνος Κόντος, ἀντὶ τοῦ ἀοιδίμου Φιλίππου Ἰωάννου.

Ὑφηγηταὶ νέοι ἐγένοντο δέκα, οἱ ἑξῆς:

Ἐν μὲν τῇ θεολογικῇ σχολῇ Προκόπιος Οἰκονομίδης, ἱεροδιάκονος, ὑφηγητὴς τοῦ μαθήματος τῆς ἱστορίας τῶν δογμάτων, Ἰωάννης Μεσολωρᾶς τῆς συμβολικῆς καὶ Γεώργιος Δέρβος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ Σταῦρος Κροκιδᾶς, τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου ὑφηγητὴς, καὶ Ἀνδρέας Παπαδιαμαντόπουλος, τοῦ ποινικοῦ δικαίου.

Ἐν τῇ ἰατρικῇ Κωνσταντῖνος Διγενὴς, τῆς μαιευτικῆς, Γεώργιος Βλαχάκης, τῆς παιδιατρικῆς, καὶ Δημήτριος Χασιώτης τῆς φυσιολογικῆς καὶ παθολογικῆς ἱστολογίας.

Ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ Ἀναστάσιος Δαμβέργης, τῆς φαρμακευτικῆς χημείας.

Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880—81 ἐξητάσθησαν ἐν συνόλῳ τελειόφοιτοι 291. Καὶ ἐν μὲν τῇ θεολογικῇ σχολῇ ἐξητάσθησαν 5, ὧν τρεῖς ἔλαβον τὸν βαθμὸν τοῦ προλύτου τῆς θεολογίας, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν τοῦ διδάκτορος τῶν ἄλλων σχολῶν, 1 τὸν τοῦ τελειοδιδάκτου καὶ 1 ἀπερρίφθη. Ἐν δὲ τῇ νομικῇ ἐξητάσθησαν τελειόφοιτοι 120, ὧν 94 ἔλαβον τὸν βαθμὸν τοῦ διδάκτορος, 24 τὸν τοῦ προλύτου καὶ δύο ἀπερρίφθησαν. Ἐν δὲ τῇ ἰατρικῇ ἐκ τῶν ἐξετασθέντων 130, διδάκτορες ὠνομάσθησαν 128, μόνον δὲ δύο ἀπερρίφθησαν. Διδάκτορες δὲ 73 ὑποστάντες πρακτικὰς ἐξετάσεις ἔτυχον πάντες πλὴν ἑνὸς τῆς ἀδείας τοῦ μετέρχεσθαι ἐν Ἑλλάδι τὴν ἰατρικήν. Ἐν δὲ τῇ φιλοσοφικῇ ἐξητάσθησαν 25, ὧν 13 ἔτυχον τοῦ διπλώματος τοῦ διδάκτορος, 7 τοῦ τοῦ προλύτου, 3 ὠνομάσθησαν διδάσκαλοι ἑλληνικῶν σχολείων καὶ εἷς ἀπερρίφθη. Ἐκ τῶν 13 διδακτόρων, 9 μέν εἰσι τῆς φιλολογίας, 3

τῶν μαθηματικῶν καὶ 1 τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τῷ φαρμακευτικῷ σχολείῳ ἐξητάσθησαν 12, τυχόντες πάντες τοῦ πτυχίου τοῦ φαρμακοποιοῦ.

Ἐν τῷ χημείῳ ἐγένοντο 188 μὲν μαθήματα ἀνοργάνου χημείας, 38 δὲ ὀργανικῆς, περατωθείσης οὕτω τῆς ὅλης χημείας. Ἠσκήθησαν δὲ ἐκ μὲν τῶν 14 φοιτητῶν τοῦ φυσικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς μόνον τρεῖς καὶ οὗτοι ἐλλειπῶς· ἐκ τῶν 20 φαρμακοποιῶν τοῦ πρώτου, δευτέρου καὶ τρίτου ἔτους ἠσκήθησαν 14, ἐκ δὲ τῶν φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς εἷς μόνος.

Ἐν τῷ τοξικολογικῷ ἐργαστηρίῳ ἠσκήθησαν 40 φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

Ἐν τῇ ἀστυκλινικῇ, οὔσῃ οὐ μόνον σπουδαίῳ μέσῳ ἀσκήσεως τῶν νέων τῆς ἰατρικῆς διδακτόρων, ἀλλὰ καὶ εὐεργετικωτάτῳ ἀσύλῳ τοῖς πενομένοις, ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης βοήθεια πρὸς 5,224 ἀσθενεῖς· ἰδίᾳ δὲ μεγάλας τὸ ἵδρυμα τοῦτο παρέσχεν ὑπηρεσίας κατὰ τὴν μαστίσασαν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν τὸ θέρος τοῦ 1880 δεινὴν ἐπιδημίαν.

Ἐν τῷ μαιευτηρίῳ ἠσκήθησαν ἐπὶ 36 τοκετῶν, γενομένων ἐν τῷ καταστήματι οἱ διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς καὶ αἱ μαῖαι. Ἠριθμοῦντο δὲ αἱ μαθήτριαι περὶ τὰς 50, ὧν 31 ἔλαβον ἀπολυτήριον ἐνδεικτικόν.

Ἐν τῷ ὀφθαλμιατρείῳ ἐθεραπεύθησαν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1880—81 τὸ ὅλον ἀσθενεῖς 876. Ἐνοσηλεύθησαν δὲ 93. Ἐγχειρήσεις δὲ ἐγένοντο τὸ ὅλον 129.

Ἐν τῷ φιλολογικῷ φροντιστηρίῳ οἱ φοιτηταὶ τῆς φιλολογίας ἠσκήθησαν εἰς τὸ ἑλληνιστὶ πεζογραφεῖν καὶ στιχουργεῖν, εἰς παλαιογραφικὰ προβλήματα καὶ εἰς τὴν ἑρμηνείαν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου Κόντου καὶ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Σπυρίδωνος Φιντικλέους.

Ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Σμὶθ παρατηρήσεις τοῦ πλανήτου Διὸς, ἐξ ὧν ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτοῦ περιστροφῆς εὑρέθη κατὰ 4 δεύτερα λεπτὰ μείζων ἢ ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1879 παρατηρήσεων. Παρετηρήθησαν ὡσαύτως κατὰ ἡμέρας 359 αἱ τοῦ ἡλίου κηλῖδες. Παρετηρήθη προσέτι καὶ ἀπεικονίσθη πολλάκις

ἡ σελήνη καὶ ἡ ταύτης τῇ 4 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1880 συμβᾶσα ἔκλειψις.

Κομῆται παρετηρήθησαν 5. Καὶ διαττόντων δὲ ἀστέρων ἐγένοντο παρατηρήσεις καὶ τοῦ ζωδιακοῦ φωτὸς καὶ τοῦ λυκαυγοῦς καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν αὐτῶν λάμψιν, τὴν μεταβολὴν τῆς λάμψεως καὶ τὸ χρῶμα.

Ταῖς συλλογαῖς τοῦ φυσιογραφικοῦ μουσείου προσετέθησαν, τὰ μὲν ἀγορασθέντα δαπάνῃ τοῦ πανεπιστημίου, τὰ δὲ συλλεγέντα ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ μουσείου τούτου Θ. Κρύπερ εἴδη 622 ἐν ἀτόμοις 1789 περίπου. Ἡ δὲ βιβλιοθήκη τοῦ μουσείου ηὐξήθη κατὰ 31 βιβλία, ὧν 28 ἠγοράσθησαν καὶ 3 ἐδωρήθησαν.

Ἐν τῷ βοτανικῷ μουσείῳ σχεδὸν ἐπερατώθη ἡ κατάταξις τῆς Ροδοκανακείου συλλογῆς.

Ἱκανὴ ἐργασία ἐγένετο ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ. Ἐξηλέγχθησαν, κατεγράφησαν ἐν καταλόγῳ 3,000 ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ βιβλίων καὶ ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τοῦ φθείροντος τὰ βιβλία κονιορτοῦ τὰ ἡμίση περίπου τῶν τῆς ὅλης βιβλιοθήκης βιβλίων. Ἐκ τοῦ κληροδοτήματος δὲ τῶν Ἰωνιδῶν ἠγοράσθησαν τόμοι 10, δαπάνῃ δὲ τοῦ πανεπιστημίου τόμοι περιοδικῶν 153 καὶ τεύχη 56. Ἐδωρήθησαν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τόμοι 110 καὶ τεύχη 262, τῇ δὲ πανεπιστημιακῇ τόμοι 621 καὶ τεύχη 449. Ἐδόθησαν δὲ κατὰ τὸν περὶ βιβλιοθήκης νόμον ἐν Ἑλλάδι παρ' ἐκδοτῶν τῇ μὲν ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τόμοι 221 καὶ τεύχη 199, τῇ δὲ πανεπιστημιακῇ τόμοι 204 καὶ τεύχη 137.

Τὸ νομισματικὸν μουσεῖον ἐπλουτίσθη διὰ 1056 ἀρχαίων καὶ νεωτέρων νομισμάτων, ὧν χρυσᾶ εἰσι 24, ἐκ πλατίνης 1, ἀργυρᾶ 379, χαλκᾶ 559, μολύβδινα 91 καὶ πήλινα 2.

Ἡ περιουσία τοῦ πανεπιστημίου κατὰ τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου 1880 ἥ τε χρηματικὴ καὶ κτηματικὴ συνεποσοῦτο εἰς δραχ. 5,140,163.19. Ἐντὸς δὲ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1880—81 ηὔξησε κατὰ δραχμὰς 133,152.63, ὥστε κατὰ τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1881 ἡ περιουσία τοῦ πανεπιστημίου ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 5,273,315.82. Ταύτης τὸ μὴ προσοδοφόρον μέρος ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ πανεπιστημίου, διαφόρων οἰκοπέδων, συλλογῶν βιβλίων, ἐπίπλων κλπ., ἔχει

ἀξίαν δραχμῶν 1,883,179.78, τὸ δὲ προσοδοφόρον μέρος, ἀποτελούμενον ἐκ κτημάτων προσοδοφόρων, οἷον οἰκιῶν, ἀποθηκῶν καὶ διαφόρων τραπεζιτικῶν χρεωγράφων ἔχει ἀξίαν δραχμῶν 3,390,136.04, ἐξ ὧν προκύπτει τακτικὸν εἰσόδημα ἄνω τῶν 200,000 δραχμῶν, ὅπερ ὑπολείπεται πολὺ τοῦ ἀπαιτουμένου ἵνα τὸ πανεπιστήμιον τελειοποιηθῇ καὶ καταστῇ αὐτοσυντήρητον.

Εἰσεπράχθησαν ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1880 μέχρι τῆς 31ης Αὐγούστου 1881 ἔκ τε τακτικῶν προσόδων καὶ τῶν ἐπιβεβαρημένων κληροδοτημάτων τοῦ πανεπιστημίου δραχμαὶ 283,801.96. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς διαφόρους ἀνάγκας τοῦ πανεπιστημίου 150,649.33.

Σημ. Ἐν τῷ τοῦ κράτους προϋπολογισμῷ τοῦ 1883 ὑπὲρ μὲν τῆς ἀνωτέρας καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως ὁρίζονται δραχμαὶ 2,276,407, ὑπὲρ δὲ τῆς δημοτικῆς 808,272, πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν δήμων δαπανωμένων 1,500,000 περίπου δραχμῶν.

Ἐφημερίδες.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον ἐκδιδομένων ἐφημερίδων ἀνέρχεται, κατ' ἐπισήμους πληροφορίας, εἰς 115. Τούτων δὲ 28 ἐν Ἀθήναις, 13 ἐν Πάτραις, 10 ἐν Σύρῳ, 6 ἐν Κραναΐᾳ, 5 ἐν Μαντινείᾳ, 5 ἐν Λαρίσσῃ, 4 ἐν Κερκύρᾳ, 4 ἐν Ζακύνθῳ, 3 ἐν Ναυπλίῳ, 3 ἐν Φθιώτιδι, 3 ἐν Βώλῳ, 3 ἐν Καρδίτσῃ, 2 ἐν Πειραιεῖ, 2 ἐν Λακεδαίμονι, 2 ἐν Ἠλείᾳ, 2 ἐν Ἄρτῃ, 2 ἐν Τρικκάλοις, 2 ἐν Λευκάδι, 2 ἐν Καλάμαις, 2 ἐν Αἰγιαλείᾳ, 1 ἐν Μεσολογγίῳ, 1 ἐν Κορινθίᾳ, 1 ἐν Τριφυλλίᾳ, 1 ἐν Παρνασίδι, 1 ἐν Γυθείῳ, 1 ἐν Χαλκίδι, 1 ἐν Ἄνδρῳ, 1 ἐν Τήνῳ.

Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ σημειώσωμεν ὀνομαστὶ πάσας τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδομένας ἐφημερίδας, μνημονεύομεν ἐνταῦθα νῦν μόνον τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ γνωστοτέρων πολιτικῶν ἐφημερίδων, αἵτινές εἰσιν αὗται: «Αἰὼν», «Παλιγγενεσία», «Ἐθνικὸν Πνεῦμα», «Πρωΐα», «Ὥρα», «Νέαι Ἰδέαι», «Ἐφημερίς», «Νέα Ἐφημερίς», «Journal d'Athènes», «Ἑρμῆς» (οἰκονομολογική), «Ἀκρόπολις», (τέως «Μὴ Χάνεσαι»), «Καιροί», «Ἀνατολικὴ Ἐπιθεώρησις» καὶ «Σφαῖρα» ἐν Πειραιεῖ.

Περιοδικὰ δὲ ἐκδίδονται ἐν Ἀθήναις ταῦτα:

«Ἑστία», ἀξιολογώτατον οἰκογενειακὸν σύγγραμμα, «Παρνασσὸς», ἐκδιδόμενος ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου, «Διάπλασις τῶν Παίδων», διαπλαστικώτατον ὄντως τῆς παιδικῆς ἡλικίας σύγγραμμα, «Πλάτων», ἐκδιδόμενος ὑπὸ τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου, «Σωτὴρ», «Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «Σιὼν», συγγράμματα ἐκκλησιαστικά, «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Κοσμεῖ δὲ ἤδη τὴν χορείαν τῶν ἐν Ἀθήναις περιοδικῶν καὶ τὸ «Δελτίον» τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνογραφικῆς ἑταιρίας».

Διπλωματικὴ ἀντιπροσωπεία.

Ἀντιπρόσωποι ξένων Κρατῶν ἐν Ἀθήναις.

Ἀγγλίας, Φράνσης Κλαὶρ Φόρδ.
Ἀμερικῆς, Σκάϊλερ.
Αὐστροουγγαρίας, Πρίγκηψ Βρέδε.
Γαλλίας, Κόμης Δε-Μουί.
Γερμανίας, Φὸν Πρίνκεν.
Ἱσπανίας, Ἀδόλφος Πατξότ.
Ἰταλίας, Ἱππότης Κουρτοπάσσης.
Ρουμανίας, Γ. Γκίκας.
Ρωσσίας, Σίσκιν.
Σερβίας, Γκρούϊτς.

Τουρκικὴ πρεσβεία.

Α. Τεβφὶκ βέης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.
Χ. Μουνὶρ βέης, α΄ γραμματεύς.
Στέφανος βέης Φωτιάδης, β΄ γραμματεύς.
Ν. Ζαλλὺ ἐφένδης, ἐπίτιμος γραμματεύς.
Χασσὴπ ἐφένδης, γενικὸς πρόξενος.

Ἀντιπρόσωποι Ἑλλάδος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Ἐν Βελιγραδίῳ· Ν. Δεληγιάννης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Β. Νάζος, γραμματεύς.
Ἐν Βερολίνῳ· Α. Ραγκαβῆς, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ. — Μ. Δουρούτης, γραμματεύς.
Ἐν Βιέννῃ· Γ. Ὑψηλάντης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.—Ι. Γενναδιος, γραμματεύς.
Ἐν Βουκουρεστίῳ· Μ. Δραγούμης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.—Σ. Ἀντωνόπουλος, γραμματεύς.
Ἐν Λονδίνῳ· Π. Βράϊλας Ἀρμένης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.—Γ. Ἀργυρόπουλος, γραμματεύς.
Ἐν Μαδρίτῃ· Σ. Σκουλούδης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.
Ἐν Παρισίοις· Ν. Μαυροκορδάτος, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.—Κ. Κριεζῆς, γραμματεύς.
Ἐν Πετρουπόλει· Σ. Μαρκορὰν, ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς Πρεσβείας.
Ἐν Ρώμῃ· Δ. Ραζῆς, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, κτλ.—Ι. Κυργούσιος, γραμματεύς.
Ἐν Μαυροβουνίῳ· Α. Ψύλλας, πρόσεδρος ὑπουργός.
Ἐν Αἰγύπτῳ· Α. Βυζάντιος, διπλωματικὸς πράκτωρ.—Σ. Μπουφίδης, α΄ γραμματεύς.
Ἐν Σοφίᾳ· Κλ. Ραγκαβῆς, διπλωματικὸς πράκτωρ.

Δ'.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.

Ἡ Ρουμανία κεῖται μεταξὺ τῶν 48° 12′—43° 37′ β. πλ. καὶ 20° 10′—27° 50′ ἀν. μήκους, ἡ δὲ μέση θερμοκρασία ἐν Βουκουρεστίῳ εἶναι 8°, ἡ ἀνωτέρα 45° καὶ ἡ κατωτέρα 30° Ρεωμύρου ὑπὸ τὸ μηδενικόν.

Καταστατική.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ρουμανίας μετὰ τῆς Δοβρούτζης ὑπολογίζεται εἰς 129,947 τ. χιλιάμ., ὁ δὲ πληθυσμὸς εἰς 5,376,000 κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων καὶ 106,943 κατοίκων τῆς Δοβρούτζης, ἤτοι 31,177 Ρουμάνων, 16,493 Τούρκων, 28,715 Βουλγάρων, 6,540 Τατάρων, 3,165 Ἑλλήνων, 1,051 Ἰσραηλιτῶν, 803 Ἀρμενίων, 10,058 Λιποβάνων, 6,162 Ρώσσων, 2,471 Γερμανῶν καὶ 308 ἀτόμων ἄλλων ἐθνικοτήτων.

Θρησκεία.

Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ, εἰς ἣν ἀνήκουσι 4,529,000 κατ., 114,200 εἶναι Καθολικοὶ, 13,800 Διαμαρτυρόμενοι, 8,000 Ἀρμένιοι, 6,000 Λιποβάνοι, 400,000 Ἰσραηλῖται καὶ 2,000 Μωαμεθανοὶ, κατὰ τὸν πρὸ τοῦ πολέμου πληθυσμόν.

Κατ' ἐθνικότητας δὲ ὁ πληθυσμὸς τῆς Ρουμανίας, πλὴν τῶν κυρίως Βλάχων καὶ Μολδαυῶν καὶ τῶν ἐκρουμανισθέντων Ἑλλήνων, περιλαμβάνει 772,700 ἀλλοδαπούς, ἐξ ὧν 400,000 Ἰσραηλῖται,

200,000 Ἀθίγγανοι, 85,000 Σλάβοι, 39,000 Γερμανοὶ, 29,500 Οὔγγροι, 8,000 Ἀρμένιοι, 5,000 Ἕλληνες, 2,000 Γάλλοι, 1,000 Ἄγγλοι, 500 Ἰταλοὶ καὶ 2,700 Τοῦρκοι, Πολωνοὶ, Τάταροι, καὶ λοιποί.

Κυριώτεραι πόλεις· Βουκουρέστιον, 221,000.—Ἴάσιον, 90 χιλ.—Γαλάζιον, 80 χιλ.— Βοτοτσάνι 39,941.—Πλοέστι, 33.—Βραΐλα, 28,272.—Γιούργεβον, 20,866.

Οἰκονομικὴ κατάστασις.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ οἰκονομολογικοῦ ἔτους, λήξαντος τῇ 31 Μαρτίου 1883, αἱ δαπάναι ἀνερχόμεναι εἰς 122,267,044 ὑπῆρχον ἐν πλήρει ἰσορροπίᾳ πρὸς τὰς προσόδους.

Στρατιωτικὴ δύναμις.

Ἐν καιρῷ εἰρήνης ὁ στρατὸς συμποσοῦται εἰς 19,812 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν 1,200 ἀξιωματικοὶ καὶ 80 ὑπάλληλοι, 2,945 ἵππων καὶ τηλεβόλα 180.

Πλὴν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ὑπολογίζονται 10,000 ἐπιχωρίου στρατοῦ (territoriale) μετὰ 90 τηλεβόλων.

Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν περιλαμβάνει 4 ἀτμοκίνητα καὶ 6 κανονιοφόρους λέμβους μετὰ πληρώματος 30 ἀξιωματικῶν καὶ 500 ἀνδρῶν.

Ἐμπόριον.

Εἰσαγωγὴ (1881): 274.757,458 φρ., ἐξαγωγὴ 206,518,317 φρ., τελωνειακὰ τέλη 12,446,070.

Ἡ κίνησις τῶν κυριωτέρων λιμένων Σουλινᾶ, Βραΐλας, Γαλαζίου, Κωνστάντζας, Γιουργέβου, Τούλτσης καὶ Τούρνου-Σεβερίνου κατὰ τὸ 1880 ἀνῆλθεν εἰς κατάπλους 19,875 πλοίων, χωρητικότητος 2,969,848 τόννων καὶ ἀπόπλους 18,564 πλοίων, χωρητικότητος 3,174,131.

Σιδηρόδρομοι

ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τὸ 1882 ἦσαν ἐν ὅλοις 1475 χιλιάμετρα.—Δαπάναι κατασκευῆς 376,450,000 φρ. Πρόσοδοι ἀκαθάριστοι (1881) 22,800,745 φρ., δαπάναι 16,854,441 φρ.

Ταχυδρομικὰ γραφεῖα.

Κατὰ τὸ 1881 ὑπῆρχον ταχυδρομικὰ γραφεῖα καθ' ὅλον τὸ κράτος 200. Ἐπιστολαὶ κλπ. διαβιβασθεῖσαι δι' αὐτῶν 12,504,199.

Τηλέγραφοι.

Κατὰ τὸ 1881 οἱ τηλεγραφικοὶ σταθμοὶ τοῦ κράτους ἦσαν 102, οἱ τῶν σιδηροδρόμων 110, τὸ ὅλον 212, πρὸς δὲ καὶ 28 τῆς ἀστυνομίας. Μῆκος τῶν γραμμῶν 5,310, τῶν συρμάτων 8,671 χιλιάμετρα. Τηλεγραφήματα ἐν γένει διαβιβασθέντα 1,150,118.

Εἰσπράξεις γενικαὶ 4,028,727.

Δημοσία ἐκπαίδευσις.

Ἡ Παιδεία ἐν Ρουμανίᾳ ἔσχε μεγάλην ἐπέκτασιν· ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ παντὸς εἴδους ἐκπαιδευτήρια, ἀρρένων τε καὶ θηλέων, δύο δὲ πανεπιστήμια. Πλὴν δὲ τῆς ρωμουνικῆς φιλολογίας, διδάσκεται ἡ λατινικὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ξέναι εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι, μὴ ἐξαιρουμένης τῆς ἑλληνικῆς. Τὸν καλὸν καταρτισμὸν τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς ὀφείλει ἡ Ρουμανία τοῖς ἐκ Γαλλίας καθηγηταῖς, οὕστινας ἐπὶ τούτῳ μετεπέμψαντο ἐκεῖθεν εἰς Βουκουρέστιον, Ἰάσιον καὶ ἀλλαχόσε τοῦ βασιλείου· τούτου ἕνεκα καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν ἐγένετο κατὰ τὸ γαλλικὸν σύστημα. Ἔχουσι δὲ ταῦτα ὡς ἑξῆς:

Σχολαὶ ἀστικαὶ (Urbane) πρωτοβάθμιοι 240.—Διδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν γενῶν 645, ὧν ἑκάστου ἡ μισθοδοσία ὁρίζεται 2,400 φρ. ἐτησίως.—Καθηγηταὶ δ' κλάσεως 123, ὧν ἑκάστου ἡ μισθοδοσία 3,000 φρ. ἐτησίως. Πρὸς δὲ καὶ εἷς στρατιωτικὸς γυμναστὴς ἐν τοῖς πρωτοβαθμίοις σχολείοις τοῦ Βουκουρεστίου.

Σχολαὶ ἐπιτηδευμάτων ἐν Ρωμούνῳ καὶ Τούλτσῃ 2.—Διδάσκαλοι τὸ ὅλον 6.— Μισθοδοσία ἑκάστου κατ' ἔτος φρ. 1400.

Ἐν γένει δὲ δαπανῶνται πρὸς συντήρησιν πάντων τῶν ἀνωτέρω σχολείων ἐτησίως, 1,974,360 φρ.

Σχολαὶ δημοτικαὶ ἀγροτικαὶ (Rurale) 280.—Διδάσκαλοι πρωτοβάθμιοι ἀγροτικοί, 1046, μισθοδοτούμενοι ἕκαστος ἐτησίως διὰ 1080 φρ. 12 δὲ σχολῶν γ' καὶ δ' τάξεως 12 πρωτοβαθμίων ἀγροτικῶν διδασκάλων ἡ μισθοδοσία ἑκάστου ὁρίζεται 2,400 φρ. ἐτησίως. Δευτεροβάθμιοι 800, ὧν ἡ μισθοδοσία ἑκάστου 720 φρ., 82 δὲ διδάσκαλοι τῶν ἐν Δοβρούτσῃ δημοτικῶν ἀγροτικῶν σχολείων μισθοδοτοῦνται διὰ 1200 φρ. ἐτησίως ἕκαστος.

Δαπανῶνται ἐν γένει πρὸς συντήρησιν τῶν σχολείων τούτων φρ. 1,874,880.

Σχολαὶ παιδαγωγικαὶ πρότυποι (Normale) 4, ὧν 1 ἐν Βουκουρεστίῳ, Καρόλου Α', 1 ἐν Ἰασίῳ, Βασιλείου Λούπου, 1 ἐν Γαλαζίῳ καὶ 1 ἐν Βερλαδίῳ. Ἐν ἑκάστῃ τούτων διδάσκουσι πλείονες τῶν 14 καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, ἤτοι ἐν ὅλοις 56, πρὸς 80—200 φρ. κατὰ μῆνα ἕκαστος. Ὁλικὴ ἐτησία δαπάνη τῆς συντηρήσεως τούτων φρ. 239,142.

Σχολαὶ τῶν ὡραίων τεχνῶν 2. – Καθηγηταὶ 10, ὧν δύο διευθυνταί, λαμβάνοντες ἀνὰ 500, 400, 300 φρ. κατὰ μῆνα ἕκαστος. Αἱ δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 47,801 φρ. ἐτησίως, ὧν 26,600 φρ. ὑπὲρ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ 21,144 ὑπὲρ τῆς ἐν Ἰασίῳ.

Σχολαὶ τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς 2.—Καθηγηταὶ 20 περίπου, λαμβάνοντες ἀνὰ 300 φρ. ἕκαστος κατὰ μῆνα. Δαπανῶνται δὲ ἐτησίως περίπου 136,668 φρ., ὧν 57,474 ὑπὲρ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ 47,194 ὑπὲρ τῆς ἐν Ἰασίῳ.

Σχολαὶ ἐμπορικαὶ 4. — Ἐν ἑκάστῃ τούτων διδάσκουσι 14 ἕως 17 καθηγηταί, ἤτοι ἐν ὅλοις 60 περίπου, λαμβάνοντες ἀνὰ 400,300,200 φρ. ἕκαστος. Αἱ δαπάναι τῆς συντηρήσεως ἀναβαίνουσιν εἰς 181,910 φρ. ἐτησίως. Αἱ σχολαὶ αὗταί εἰσιν ἐγκαθιδρυμέναι ἐν Βουκουρεστίῳ, Κραϊόβῃ, Γαλαζίῳ καὶ Ἰασίῳ.

Σχολὴ κτηνιατρικὴ (Vétérinaire)—Καθηγηταὶ 7, ἔχοντες μισθοδοσίαν ἀνὰ 300 φρ. ἕκαστος κατὰ μῆνα. Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη φρ. 39,796.

Σχολαὶ ἐπιτηδευματικαὶ τῶν παρθένων 2.—1 ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ 1 ἐν Ἰασίῳ. Διδάσκουσιν ἐν αὐταῖς 12 διδάσκαλοι, μετὰ 4 καθηγητῶν, ὧν αἱ μὲν ἔχουσι μισθὸν 250, οἱ δὲ 200 φρ. κατὰ μῆνα, τῶν καθηγητῶν μισθοδοτουμένων διὰ 3000—2400 φρ. κατ' ἔτος. Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη 23,744 ὑπὲρ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ 20,144 ὑπὲρ τῆς ἐν Ἰασίῳ, ἤτοι τὸ ὅλον φρ. 43,888.

Παρθεναγωγεῖον κεντρικὸν ἐν Βουκουρεστίῳ — Ἡ διευθύντρια αὐτοῦ μισθοδοτεῖται διὰ 3,600 φρ. ἐτησίως, ἡ ὑποδιευθύντρια διὰ 2,400 φρ.

Αἱ 6 παιδαγωγοὶ δι' 600 φρ. ἑκάστη ἐτησίως, οἱ δὲ 13 καθηγηταὶ διὰ 3,600, 2,600, 1,800 φρ. ἀναλόγως τῶν ὡρῶν τῆς διδασκαλίας. Ὑπὲρ τοῦ κεντρικοῦ τούτου παρθεναγωγείου δαπανῶνται ἐτησίως φρ. 213,903.

Σημ. Τοῦ παρθεναγωγείου τούτου ὡς καὶ τῶν ἀνωτέρω δύο ἐπιτηδευματικῶν σχολῶν αἱ μαθήτριαι εἰσὶν ἐσωτερικαί· τριῶν δὲ ἑτέρων παρθεναγωγείων, ὧν τὸ μὲν ἐν Βουκουρεστίῳ, τὸ δὲ ἐν Ἰασίῳ, τὸ δὲ ἐν Κραϊώβῃ αἱ μαθήτριαι εἰσὶν ἐξωτερικαί. Ἐν ἑκάστῳ τῶν παρθεναγωγείων τούτων διδάσκουσι 14 διδάσκαλοι, ἤτοι ἐν ὅλοις 42 ἐπὶ ἐτησίῳ μισθῷ 3400—1240 φρ. ἑκάστη. Αἱ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν ἐτήσιαι δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 67,326 φρ.

Λύκεια 7, ὧν διασημότερον τὸ τοῦ «Ἁγίου Σάββα» τὸ καὶ ἀρχαιότερον, ἐν Βουκουρεστίῳ, ἔνθα καὶ τὸ τοῦ «Ματθαίου Βασσαράβα». Τὰ ἕτερα 5 κεῖνται ἐν Ἰασίῳ, Κραϊώβῃ, Βερλαδίῳ, Βοτοσανίῳ καὶ Πλοεστίῳ. Διδάσκουσιν ἐν ἑκάστῳ καθηγηταὶ 25—28, ἤτοι ἐν ὅλοις 190 περίπου, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 100 λαμβάνουσι μισθοδοσίαν ἀνὰ 4,400 φρ. ἕκαστος ἐτησίως, 14 ἀνὰ 3,600 καὶ 21 ἀνὰ 3000, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνὰ 1800—1400 φρ. Αἱ ἐτήσιαι δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 710,739 φρ.

Γυμνάσια 9, ὧν 2 ἐν Βουκουρεστίῳ, 3 ἐν Ἰασίῳ, 1 ἐν Γαλαζίῳ, 1 ἐν Πιτεστίῳ, 1 ἐν Βακάῳ καὶ 1 ἐν Φωξανίῳ. Ἕκαστον τῶν γυμνασίων ἔχει ἀνὰ 7 καθηγητάς, ἤτοι ἐν ὅλοις 63 καθηγητάς, ἐν οἷς 9 γεωγράφοι, 27 ἱστορικοί, 9 τῆς γαλλικῆς γλώσσης, καὶ 27 διδάσκαλοι. Ἡ ἐτησία μισθοδοσία ἑκάστου ποικίλλει μεταξὺ 4,200, 3,600, 2,640, 2,400, 840 φρ.

Αἱ δαπάναι τῶν γυμνασίων τούτων ἀνέρχονται εἰς 371,500 φρ. ἐτησίως.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν λυκείων καὶ τῶν γυμνασίων ὑπερβαίνει τοὺς 1,600.

Γυμνάσια βασιλικὰ 4.—Καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι 40 περίπου, ὧν οἱ μὲν 20 λαμβάνουσι μισθὸν ἀνὰ 2,400 φρ. ἐτησίως, οἱ δὲ ἕτεροι 20 ἀνὰ 1,200 φρ.—Ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη 56,720 φρ.

Θεολογικαὶ σχολαὶ 8, ἐν Βουκουρεστίῳ, Γαλαζίῳ, Σοκόλᾳ, Ρωμανίῳ, Ἀρτσεσίῳ, Ρεμνίκῳ, Βουζαίῳ καὶ Χουσίκῳ. Οἱ εἰς αὐτὰς φοιτῶντες μαθηταὶ ἀνέρχονται περίπου εἰς 680. Διδάσκουσι δ' ἐν ἑκάστῃ 7 μὲν καθηγηταὶ ἐπὶ μισθῷ 2520 φρ. ἕκαστος ἐτησίως, ὁ δὲ τῆς ἱ-

χνογραφίας καὶ καλλιγραφίας διδάσκαλος φρ. 1332, ὁ δὲ τῆς μουσικῆς 1800 φρ. Ἐν ὅλοις διδάσκουσι καθηγηταὶ 56 καὶ διδάσκαλοι 16.

Ἐν ταῖς θεολογικαῖς ὅμως σχολαῖς τοῦ Βουκουρεστίου καὶ Σοκόλας διδάσκονται καὶ πανεπιστημιακὰ μαθήματα, πρὸς δὲ μουσικὴ φωνητικὴ καὶ ὀργανικὴ, ὡς καὶ παιδαγωγία.

Ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν σχολῶν δαπανῶνται ἐτησίως 358,912 φρ. Λειτουργοῦσι δὲ ἀπὸ τοῦ 1878 καὶ ἱερατικαὶ σχολαί, ὑπὲρ ὧν 1 ἑκατομμύριον περίπου φράγκων διέθηκεν ὁ ἀείμνηστος μητροπολίτης Νήφων.

Πανεπιστήμια 2, ὧν 1 ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ 1 ἐν Ἰασίῳ.—Καθηγηταὶ τῶν δύο πανεπιστημίων 126, ὧν 35 ἔχουσι μισθὸν ἐτήσιον ἕκαστος ἀνὰ 6,600 φρ., 22 ἀνὰ 5,000, εἷς τῆς χημείας 7,200, 5 ἀνὰ 3,600, 10 ἀνὰ 2,400, 27 ἀνὰ 6,600, 18 ἀνὰ 3,600, 8 ἀνὰ 2,400—1200.

Ἡ ἐτησία δαπάνη τοῦ μὲν ἐν Βουκουρεστίῳ πανεπιστημίου ἀνέρχεται εἰς 449,484 φρ., τοῦ δὲ ἐν Ἰασίῳ εἰς 299,600 φρ.

Ὁ γενικὸς ἐπόπτης τῶν σχολείων τῆς Ρουμανίας μισθοδοτεῖται ἐτησίως διὰ 12,000 φρ. οἱ δὲ 17 τῶν ἰσαρίθμων νομῶν σχολικοὶ ἐπόπται λαμβάνωσιν ἕκαστος ἀνὰ 4,800 φρ. ἐτησίως, οἱ δὲ 13 ἰατροὶ τοῦ κράτους 1800 φρ. ἕκαστος ἐτησίως.

Ἡ δὲ ὑπὲρ τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων χορηγία τοῦ δημοσίου ταμείου ἀνέρχεται εἰς 89,200 φρ. ἐτησίως, ἡ ὑπὲρ τῆς Ἀκαδημίας εἰς 30,000 φρ. ἡ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἐν Στεφανοπόλει γυμνασίου καὶ ναοῦ 15,000 κατ' ἔτος.

Ὀρφανοτροφεῖα 2, κείμενα περὶ τὸ Βουκουρέστιον, τὸ τοῦ «Παντελεήμονος» καὶ τὸ ἄσυλον «Ἡγεμονίδος Ἑλένης» (νοθαγωγεῖον)—Ἐν τῷ πρώτῳ περιθάλπονται 50—80 ὀρφανὰ, διδάσκουσιν 7 διδάσκαλοι, ὧν ἡ ἐτησία μισθοδοσία ἀνέρχεται εἰς 9,480 φρ.

Ἡ ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 48,000 φρ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ, περιλαμβάνοντι περὶ τὰ 260 ὀρφανὰ, διδάσκουσιν 41 διδάσκαλοι ἐν ὅλοις, ὧν ἡ μισθοδοσία ἀνέρχεται εἰς 36,200. Ἡ δὲ ἐτησία ὁλικὴ δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 158,093 φρ.

Βιβλιοθῆκαι.

Ὑπάρχουσι δύο βιβλιοθῆκαι, ὧν ἡ μὲν ἐν Βουκουρεστίῳ, πολυτελε-

στέρα, ἡ δὲ ἐν Ἰασίῳ πλουσιωτέρα. Ὑπὲρ τῆς πρώτης δαπανῶνται 15,600 φρ. ἐτησίως, ὑπὲρ δὲ τῆς δευτέρας 13,990 φρ.

Πλὴν τῶν δημοσίων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι ἰδιωτικαὶ βιβλιοθῆκαι, ὧν προέχει ἡ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Ρωσσέτου, Μ. Ῥήτορος τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Πινακοθῆκαι καὶ μουσεῖα.

Πινακοθῆκαι ὑπάρχουσιν ὡσαύτως δύο, 1 ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ ἑτέρα ἐν Ἰασίῳ, ὑπὲρ ὧν δαπανῶνται ἐτησίως περὶ τὰς 8,700 φρ.

Μουσεῖα δὲ ἀρχαιοτήτων καὶ ἰδίᾳ ἱερῶν εἰκόνων, ἱερῶν ἀμφίων, χρυσοϋφάντων καὶ ποικιλτῶν ἐσθήτων, ἱερῶν ταπήτων καὶ λοιπῶν κειμηλίων, φυσικῆς ἱστορίας, βοτανικῆς, φυσικῆς χημείας, ὑπάρχουσιν ἐξόχως ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰασίῳ. Αἱ ὑπὲρ τούτων ἐτήσιαι δαπάναι ἀναβαίνουσιν εἰς 40,780 φρ.

Τὰς περὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως τῆς Ρουμανίας εἰδήσεις, ὡς καὶ τὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς ἀναγομένας, αἵτινες καταχωρίζονται ἐν τῷ εἰδικῷ περὶ ἐκκλησιῶν κεφαλαίῳ, ἐπεξειργάσατο ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων ρουμανικῶν κειμένων, ὁ εὐμαθὴς καθηγητὴς καὶ πρόθυμος φίλος Θωμᾶς Πασχίδης. Ἱερὸν δ' ἡμεῖς ἠθετοῦμεν ἂν καθῆκον, εἰμὴ λόγον ἐνταῦθα ἐποιούμεθα περὶ ἀριπρεποῦς ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Ρουμανίας (*) ἱδρύματος, ὅπερ, μνημεῖον ἀληθῶς ἀθάνατον, διαιωνίσει ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν τὸ ὄνομα τῶν ἀοιδίμων αὐτοῦ ἱδρυτῶν, τὸ Ξενοκράτειον λέγομεν νοσοκομεῖον.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀθορύβως ἀρξάμενον, ὡς ὑπῆρξεν ἀθόρυβος, ἀλλὰ μεστὸς ἀγαθοεργιῶν ὁ βίος τῶν ἀδελφῶν Ξενοκρατῶν, ἀθορύβως συντελεσθὲν καὶ ἀθορύβως λειτουργοῦν ἀπὸ τριετίας ἤδη, τοιαύτην ἔσχε

(*) Ὁ φίλος Θ. Πασχίδης ἀντὶ τῆς Ρουμανίας χρῆται τῇ λέξει: Ρωμυνία, «διότι, λέγει, ἔχομεν καὶ Ρωμυλίαν· οὔτε Ρωμανίαν, λέγει, ἐπειδὴ ὑπάρχει » καὶ ἐν Ἰταλίᾳ παρὰ τὴν Ρώμην. Ὁ δὲ ἰσχυρότερος πάντων λόγος, διότι » ρωμυνιστὶ ὁ μὲν κάτοικος λέγεται καὶ γράφεται Romî(â)n, ἡ δὲ χώρα » αὐτοῦ Romi(â)nia· ἄρα προτιμότερον Ρωμῦνος καὶ Ρωμυνία, ὡς Ρωμύλος » Ρωμυλία, ἢ Ρουμανία καὶ Ρωμάνος, ὅπως συνεθίζεται ἕως τοῦδε.»

τελειότητα, ὥστε δικαίως θεωρεῖται πρότυπον νοσοκομείου· τοῦτο δὲ διότι ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης καὶ ἀνεψιὸς τῶν ἀειμνήστων ἐκείνων ἀνδρῶν, ὁ ἰατρὸς Γεώργιος Κυριαζῆς, πρὶν ἢ προβῇ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς τελευταίας θελήσεως τῶν μεγαθύμων διαθετῶν, περιελθὼν ἅπαντα τὰ πρότυπα ἐν Εὐρώπῃ νοσοκομεῖα, ἐμελέτησε λεπτομερῶς τὰ κατ' αὐτὰ καὶ οὕτω διαγράψας ὡς ἔνεστι τελειότατον σχέδιον, ἐπελάβετο τοῦ ἱεροῦ ἔργου.

Τὸ Ξενοκράτειον νοσοκομεῖον ἱδρυμένον ἐπὶ τοποθεσίας τερπνῆς, εὐαέρου καὶ καταφύτου, ἐπὶ οἰκοπέδου εὐρυτάτου, ὅπου ἔκειτο ὁ οἶκος τῶν Ξενοκρατῶν, ἔχει δύο ἄριστα διατεταγμένους κήπους.

Ἐκ τῶν τριῶν αὐτοῦ εἰσόδων, ἡ μὲν φέρει εἰς τὸ τμῆμα τῶν γυναικῶν, ἡ δὲ εἰς τὸ τμῆμα τῶν ἀνδρῶν, ἡ δὲ τρίτη, ἡ καὶ πρωτεύουσα εἴσοδος, ἄγει εἰς ἀμφότερα τὰ τμήματα. Αἱ τρεῖς αὐτοῦ εὐρύχωροι αἴθουσαι, ὧν ἑκάστη φέρει τὸ ὄνομα τῶν τριῶν ἱδρυτῶν, ἀδελφῶν, Θεοδώρου, Ἀθανασίου καὶ Κωνσταντίνου, περιλαμβάνουσι 32 κλίνας, ὧν 20 εἰσὶν ὡρισμέναι εἰς νοσήλευσιν ἀρρένων καὶ 12 εἰς νοσήλευσιν θηλέων.

Κέκτηται πλουσιωτάτην συλλογὴν χειρουργικῶν ἐργαλείων, ἀρίστην κατά τε τὴν ποιότητα τοῦ μετάλλου καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς κατασκευῆς. Ἔχει δὲ καὶ τρεῖς λουτρῶνας πρὸς χρῆσιν τῶν ἀσθενῶν.

Τὸ μαγειρεῖόν ἐστι κατεσκευασμένον καὶ διατεταγμένον κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ τῶν νοσοκομείων συστήματα. Ἡ δὲ τροφὴ ἐξαίρετος. Τὴν πρωΐαν καφὲς μετὰ γάλακτος, ἢ ζωμὸς μετ' ᾠοῦ· τὴν μεσημβρίαν ῥόφημα (soupe), ἄλλως ἄλλοτε παρεσκευασμένον, καὶ δύο μερίδες φαγητοῦ, ὧν ἡ μία ἐξ ὀπτοῦ κρέατος (rôti)· τὴν ἑσπέραν μία μερὶς φαγητοῦ συνήθους, ἢ ἐξ ὀπτοῦ κρέατος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἄρτος λευκότατος. Πλὴν δὲ τοῦ τακτικοῦ, ἐκλεκτῆς ποιότητος, οἴνου, χρῆσις γίνεται ἐν ἐκτάκτῳ ἀνάγκῃ καὶ καμπανίτου ἔτι. Ἀφθονεῖ δὲ ἱματίων καὶ ὑθονῶν, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὡς καὶ ἅπαν τὸ λοιπὸν ὑλικόν, κομιζομένων· ἐν πᾶσι δὲ πρυτανεύει ἄκρα καθαριότης.

Τὴν θεραπευτικὴν ὑπηρεσίαν ἀποτελεῖ εἷς ἰατρὸς καὶ μία νοσοκόμος. Ἀπὸ τοῦ προσκεφαλαίου δὲ ἑκάστου ἀσθενοῦς ἀναρτᾶται ἠλεκτρικὸς κώδων συγκοινωνῶν πρὸς ἠλεκτρικὴν συστοιχίαν τεθειμένην παραπλεύρως τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ διαμένει ἡ νοσοκόμος, ἵνα ᾖ δυνατὸν νὰ προσκαλῆται αὕτη ἐν πάσῃ ἀνάγκῃ.

Τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου σύγκειται ἐκ δέκα ἀνδρῶν, ὧν προΐσταται εἷς ἐπιμελητής. Ἁπάντων δὲ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν εἰς εὐσυνείδητον ἐπιτέλεσιν τῶν ἀνατεθειμένων ἑκάστῳ καθηκόντων ὑπεκκαίει ἡ καθημερινὴ παρουσία καὶ διηνεκὴς ἐπίβλεψις τοῦ ἰατροῦ Γεωργίου Κυριαζῆ, ὃς δ' εἰπεῖν καὶ ἡ συχνὴ ἐπίσκεψις τῆς ἐντίμου αὐτοῦ συμβίου Ἑλένης, ζεύγους ἀληθῶς μακαριστοῦ καὶ ἐφαμίλλου κατὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τῶν μεγαλοψύχων αὐτῶν θείων.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ἣν ὁ τακτικὸς ἰατρὸς τοῦ νοσοκομείου Στεφανέσκος ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ, γνωστὸν γίνεται ὅτι κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1881 ἐνοσηλεύοντο ἐν τῷ Ξενοκρατείῳ νοσοκομείῳ 26 ἀσθενεῖς, ὧν 18 ἄρρενες καὶ 8 θήλεις. Τούτων ἰαθέντες ἐξῆλθον 245, 7 ἐξῆλθον ἀθεράπευτοι καὶ 6 ἀπέθανον· ἔμενον δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 106, ὧν 82 διετέλουν ἐν ἀναρρώσει, 24 δὲ νοσηλευόμενοι.

Πρὸς συντήρησιν τοῦ νοσοκομείου ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1882 ἐν συνόλῳ 38,192.44 φρ. ἤτοι 3,774.33 εἰς φάρμακα, 1,164.15 εἰς ἐπιδέσμους, βδέλλας κλπ., 10,716 εἰς τροφήν, 760.75 εἰς ὕδωρ, 2,193.54 εἰς λεύκανσιν ἐνδυμάτων, 1,670.70 εἰς φωτισμὸν δι' ἀερίου, 2,375.50 εἰς θέρμανσιν, 11,901.98 εἰς μισθὸν τοῦ προσωπικοῦ, 3,636.49 εἰς κτηματικοὺς φόρους, ἀσφάλιστρα τοῦ καταστήματος κτλ.

Ἡ ἐτησία πρόσοδος τοῦ νοσοκομείου ἦν φρ. 31,142· ὥστε τὸ ἔλλειμμα ἀνῆλθεν εἰς 7,050.44, ὅπερ κατέβαλεν ἐξ ἰδίων ὁ ἐκτελεστὴς τῆς Ξενοκρατείου διαθήκης, ἵνα μὴ κατ' ἐλάχιστον διαταραχθῇ ὁ κατὰ πάντα ἐπιστημονικὸς τοῦ νοσοκομείου διοργανισμὸς, ὅστις ἀληθῶς τιμᾷ τὸν φιλάνθρωπον ἰατρὸν καὶ ἀπεργάζεται ἔτι μᾶλλον λαμπρότερον τὸ ἔργον τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν.

Τὴν ἐντέλειαν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀσύλου ἐμαρτύρησεν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Κάρολος, ἐπισκεψάμενος αὐτὸ ἐπ' ἐσχάτων καὶ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος πάντα τὰ ἐν αὐτῷ περιεργασάμενος· μετ' ἐπαίνων δὲ ἐμνημόνευσαν αὐτοῦ αἱ ἐν Εὐρώπῃ ἰατρικαὶ ἐφημερίδες.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα σημειώσαντες περὶ τοῦ Ξενοκρατείου νοσοκομείου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βοηθημάτων, ἅτινα περί τε τούτου καὶ περὶ πάντων ἐν γένει τῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ρουμανίας ἀναγομένων, ἐχορήγησεν

ἡμῖν ὁ χρήσιμος καὶ πρόθυμος ἐν Βουκουρεστίῳ φίλος Γεώργιος Βαφειάδης, κατακλείομεν τὸ μέρος τοῦτο διὰ τῆς εὐχῆς, δι' ἧς ἐπιστέφει τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ ὁ διακεκριμένος ἰατρὸς τοῦ Ξενοκρατείου νοσοκομείου Στεφανέσκος: «Εἴθε τὸ ἀθάνατον τῶν ἀδελφῶν Ξενοκρατῶν ἔργον γένοιτο παράδειγμα παντὶ μεγαπλούτῳ πρὸς μίμησιν τῆς ἐκείνων ἀρετῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ὁδῷ τῆς φιλανθρωπίας, ἥτις οὔτε ὅρια ἔχει οὔτε ἐθνικότητα,» ὅπερ ἐστὶ τὸ ἔμβλημα τοῦ Ξενοκρατείου ἀσύλου, ἐκπηγάζον ἐκ τῆς θείας τοῦ Σωτῆρος διδασκαλίας καὶ τεθεμελιωμένον ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀρχῆς: «Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν,» καὶ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης ἐντολῆς τοῦ «ἀγαπᾶν οὐ μόνον τὸν πλησίον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀγαθοποιεῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς μισοῦντας καὶ κακοποιοῦντας ἡμᾶς».

Ἐφημερίδες.

Μεταξὺ πολλῶν ἐφημερίδων ἐκδιδομένων ἐν Ρουμανίᾳ, σημειοῦμεν τὰς ἐφεξῆς κυριωτέρας καὶ ἀρχαιοτέρας:

«Românul» (Ρωμοῦνος), «Binele Public» (Δημόσιον Καλὸν), «Poporul» (Λαὸς), «Reforma» (Μεταρρύθμισις), ἐκδιδομένη πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ γαλλιστί, «Indipendenta Românà» (Ρωμουνικὴ Ἀνεξαρτησία), «Resboiul» (Πόλεμος), «Gazette de Roumanie» (Ἐφημερὶς τῆς Ρουμανίας). Ἑλληνιστὶ δὲ οἱ «Σύλλογοι», ἐφημερὶς περισπούδαστος, ἐκδιδομένη καὶ διευθυνομένη ὑπὸ Γ. Βαφειάδου καὶ Τ. Ρουμπίνη, καὶ «Ἶρις», ἱδρυθεῖσα τῷ 1866 ὑπὸ Ζ. Σαρδέλλη καὶ Θ. Α. Πασχίδου.

Περιοδικὰ δὲ ἐκδίδονται πλεῖσθ' ὅσα ἐν Βουκουρεστίῳ, Ἰασίῳ, Κραϊώβῃ, Γαλαζίῳ, Βραΐλᾳ, Πλοεστίῳ, Πιτεστίῳ, Βερλατίῳ, Ρωμανίῳ καὶ ἐν ἄλλαις ἕδραις νομῶν.

Ἀντιπρόσωποι ξένων Κρατῶν ἐν Βουκουρεστίῳ.

Γαλλίας· Βαρὼν de Ring, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Κόμης de Diesbach, α' γραμματεύς.

Γερμανίας· Βαρὼν Saurma, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Κόμης de Monts, α′ γραμματεύς.

Αὐστροουγγαρίας· Βαρὼν Mayr, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Βαρὼν de Salzberg, σύμβουλος.—Ἀλέξανδρος Mezey de Szathmar, γραμματεύς.

Ρωσσίας· Πρίγκηψ L. Ouroussof, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Iswolski, α′ γραμματεύς.

Μεγάλης Βρεττανίας· Williams Arthur White, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Sir Nugent, ὑποπρόξενος, προσωρινὸς ἀκόλουθος.

Τουρκίας· Σουλεϋμὰν Σαβὶτ βέης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Ἀρτὶν ἐφένδης, α′ γραμματεύς.—Σιεκὶβ ἐφένδης, β′ γραμματεύς.

Σερβίας· Kallievitch, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Zankovitch, α′ γραμματεύς.

Ἑλλάδος· Μ. Δραγούμης, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός.—Στ. Ἀντωνόπουλος, α′ γραμματεύς.

Ἰταλίας· Κόμης Tornielli Brusati de Vergano, ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργός. — Ἱππότης A. Pansa, α′ γραμματεύς.

Βελγικῆς· . . . . . .—Jules Fack, πρόξενος.

Ὁλλανδίας· J. A. Keun, πρόεδρος ὑπουργός.—A. E. Gaster, α′ γραμματεύς.

Ἱσπανίας· Don Juan de Alladro, πρόεδρος ὑπουργός.—Α′ γραμματεὺς . . . . . .

Μονοίκου· Ludovic, μαρκήσιος τῆς Aubespine-Sully, ἐπιτετραμμένος.

Ἑλβετίας· J. Staub, γενικὸς πρόξενος.

Βουλγαρίας· Zankow, διπλωματικὸς πράκτωρ.—Veliksin, α′ γραμματεύς.

Ἡνωμένων Πολιτειῶν· E. Schuyler, γενικὸς πρόξενος. — John Hunt, ὑποπρόξενος.

Ε′.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Α′. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Οἰκουμενικὸς πατριάρχης ΙΩΑΚΕΙΜ Γ′.

Σύνοδος.

Ὁ Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος.—Ὁ Ἡρακλείας Γρηγόριος.—Ὁ Νικομηδείας Φιλόθεος.—Ὁ πρόεδρος Νικαίας Διονύσιος.—Ὁ Δέρκων Ἰωακείμ.—Ὁ Ἰωαννίνων Σωφρόνιος.—Ὁ πρόεδρος Διδυμοτείχου Μεθόδιος.—Ὁ Ἀγκύρας Γεράσιμος.—Ὁ Βιζύης Κωνστάντιος.—Ὁ Γρεβενῶν Κύριλλος.—Ὁ Χαλεπίου Δωρόθεος.—Ὁ Καρπάθου Γεράσιμος.

Ἀρχιγραμματεύς: Ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντῖνος Δελιγιάννης.—Ὑπογραμματεύς: Ἱεροδιάκονος Κωνσταντῖνος Χ′′ Ἀποστόλου.

Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον.

Δέρκων Ἰωακείμ, πρόεδρος (*). Μέλη κληρικά: Ὁ πρόεδρος Διδυμοτείχου.—Ὁ Γρεβενῶν.—Ὁ Καρπάθου.—Μέλη λαϊκά: Δ. Πασπαλλῆς.—Δ. Γενιδουνιᾶς.—Γ. Καζανόβας.—Κ. Πετρίδης.—Β. Σα-

(*) Τοῦ μητροπολίτου Δέρκων ἀπουσιάζοντος, ἕνεκα λόγων ὑγείας, τοῦ Ε. Μ. Συμβουλίου προεδρεύει νῦν ὁ πρόεδρος Διδυμοτείχου.

ρακιώτης.— Γ. Γαροφαλίδης.— Τηλέμ. Καραθεοδωρῆς. — Κυριακὸς Χατζόπουλος.

Ἀρχιγραμματεύς: Δημ. Θ. Ξανθόπουλος.

Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον.

Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Ἰωακεὶμ Εὐθυβούλης, πρόεδρος. Μέλη: Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Συνόδου Κωνσταντῖνος Δελιγιάννης.—Ὁ Μ. οἰκονόμος Γεώργιος.—Ὁ Μ. ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος Ἐλευθεριάδης. —Ὁ Μ. Σύγκελλος Γρηγόριος.—Ὁ Μ. ἀρχιδιάκονος Ἰωάννης Χ΄΄ Ἀποστόλου.—Ὁ Πρωτέκδικος Δημ. Ξανθόπουλος.

Γραμματεύς: Ὁ ἱεροδιάκονος Λουκᾶς Πετρίδης.

Σημ. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐν τοῖς πατριαρχείοις δικαστήριον, ἐν ᾧ δικάζεται πρωτοδίκως πᾶσα συζυγικὴ διαφορὰ, διερρυθμίσθη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1883. Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ σημειούμεναι τέως μόνον ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ἐκδίδονται ἤδη καὶ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς νομικοὺς τύπους, κοινοποιούμεναι τοῖς διαδίκοις. Συνεδριάζει δὲ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος κατὰ τρίτην μ. μ.

Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι.

Ὁ Καισαρείας Καππαδοκείας Ἰωάννης (Ἀναστασιάδης).

Ὁ Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος. Ἐπίσκοποι ὑπὸ τὸν Ἐφέσου· α΄, κανονικοί: ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θυατείρων Ταράσιος—ὁ Κρήνης Θεόκλητος—ὁ Ἀνέων Κωνσταντῖνος· β΄, τιτουλάριοι: ὁ Ἀρκαδιουπόλεως Ἄνθιμος (Χειμώνιος)—ὁ Ἐρυθρῶν Νεῖλος.

Ὁ Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ Γρηγόριος. Ἐπίσκοποι ὑπὸ τὸν Ἡρακλείας· α΄, κανονικοί: ὁ Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων Ἀβέρκιος—ὁ Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως Γρηγόριος (Φωτεινὸς)—ὁ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων Ἀθανάσιος· β΄, τιτουλάριος: ὁ Συνάδων Πανάρετος (Μοσχίδης).

Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. Ἐπίσκοπος βοηθὸς αὐτοῦ ὁ πρώην Λέρνης Μακάριος.

Ὁ Νικομηδείας Φιλόθεος (Βρυέννιος). Ἐπίσκοπος βοηθὸς αὐτοῦ ὁ πρώην Ἱεροσιτείας Νεόφυτος (Καλογερίδης).

Ὁ πρόεδρος Νικαίας Διονύσιος. Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Μελιτουπόλεως Εὐγένιος (Νικηφορίδης).

Ὁ Χαλκηδόνος Καλλίνικος (Θωμάδης).

Ὁ Δέρκων Ἰωακεὶμ (Κοκκώδης). Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Τρωάδος Μεθόδιος.

Ὁ Θεσσαλονίκης Καλλίνικος (Φωτιάδης). Ἐπίσκοποι αὐτοῦ: ὁ Κίτρους Ἰωαννίκιος (Μαργαριτιάδης)—ὁ Καμπανίας Νεόφυτος—ὁ Πολυανῆς καὶ Βαρδιοριτῶν Θεόκλητος—ὁ Πέτρας Ἀθανάσιος —ὁ Ἀρδαμερίου Κωνστάντιος—ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους Μελέτιος.

Ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος. Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Ἀβύδου Χρύσανθος.

Ὁ Ἀμασείας Σωφρόνιος. Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Λεοντοπόλεως Νεόφυτος (Κωνσταντινίδης).

Ὁ Ἰωαννίνων Σωφρόνιος. Ἐπίσκοποι τοῦ Ἰωαννίνων: ὁ Παραμυθίας Γρηγόριος (Δρακόπουλος)—ὁ Βελλᾶς Βασίλειος.

Ὁ Προύσης Νικόδημος.

Ὁ Πελαγωνείας Ματθαῖος (Πετρίδης).

Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Ἰνέου Κωνστάντιος. Ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν Νεοκαισαρείας: ὁ Νικουπόλεως Γεννάδιος (Βασιλειάδης).

Ὁ Ἰκονίου Ἀγαθάγγελος.

Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης Προκόπιος.

Ὁ Πισιδίας Παρθένιος.

Ὁ Κρήτης Τιμόθεος (Καστρινογιαννάκης). Ἐπίσκοποι: Ὁ Ἀρκαδίας Νικηφόρος—ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἱερόθεος—ὁ Πέτρας Μελέτιος—ὁ Κυδωνίας (χηρεύει)—ὁ Χερρονήσου Διονύσιος—ὁ Ἱεροσιτείας Γρηγόριος— ὁ Κισσάμου (χηρεύει) — ὁ Λάμπης (χηρεύει).

Ὁ Τραπεζοῦντος Γρηγόριος (Καλλίδης).

Ὁ Νικοπόλεως (Πρεβέζης *) Ἀμβρόσιος.

(*) Ἡ μητρόπολις αὕτη ἐσχηματίσθη πρὸ διετίας ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν χωρίων τῆς μητροπόλεως Ἄρτης τῶν ἐναπολειφθέντων τῇ Τουρκίᾳ.

Ὁ Φιλιππουπόλεως Γρηγόριος.
Ὁ Ρόδου Γερμανὸς (Καβακόπουλος). Ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν Ρόδου: ὁ Λέρνης Δανιὴλ (Κεφαλιάνος).
Ὁ Σερρῶν Ναθαναήλ.
Ὁ Δράμας Γερμανὸς (Μιχαηλίδης). Ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν Δράμας: ὁ Ἐλευθερουπόλεως Διονύσιος.
Ὁ Σμύρνης Μελέτιος. Ἐπίσκοποι αὐτοῦ: α' κανονικὸς, ὁ Μοσχονησίων Ἰάκωβος (Λεβεντῖνος)· β' τιτουλάριος, ὁ Χριστουπόλεως Κύριλλος.
Ὁ Μιτυλήνης Κωνσταντῖνος (Βαλλιάδης). Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Περιστερᾶς Παρθένιος.
Ὁ πρόεδρος Διδυμοτείχου Μεθόδιος (Ἀρώνης).
Ὁ Ἀγκύρας Γεράσιμος.
Ὁ Φιλαδελφείας Διονύσιος.
Ὁ Μελενίκου Προκόπιος. Ἐπίσκοπος ὑπ' αὐτὸν τιτουλάριος: ὁ Δαφνουσίας Μεθόδιος.
Ὁ Αἴνου Ἄνθιμος (Τσάτσος).
Ὁ Μεθύμνης Νικηφόρος (Γλυκᾶς).
Ὁ Μεσημβρίας Σωφρόνιος.
Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Γαβριὴλ (Κατσαρός).
Ὁ Βιζύης καὶ Μηδείας Κωνστάντιος.
Ὁ Ἀγχιάλου Βασίλειος.
Ὁ Βάρνης Καλλίνικος.
Ὁ Μαρωνείας Ἱερώνυμος (Γοργίας).
Ὁ Σηλυβρίας Γερμανὸς (Ἀποστολίδης).
Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως Παρθένιος.
Ὁ Ξάνθης Φιλόθεος (Κωνσταντινίδης).
Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Βενέδικτος.
Ὁ Χίου καὶ Ψαρρῶν Ἀμβρόσιος (Χρηστίδης).
Ὁ Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου Ἰωακείμ.
Ὁ Ἴμβρου Παΐσιος.
Ὁ Δυρραχίου Βησσαρίων.
Ὁ Σκοπίων Παΐσιος.
Ὁ Καστορίας Κύριλλος.
Ὁ Ράσκας καὶ Πρεσρένης Μελέτιος.

Ὁ Βοδενῶν Ἱερόθεος. Ἐπίσκοπος τιτουλάριος: ὁ Λιτῆς Ἀλέξανδρος (Ῥηγόπουλος).
Ὁ Κορυτσᾶς καὶ Πρεμετῆς Δωρόθεος (Χρηστίδης).
Ὁ Βελεγράδων Ἄνθιμος (Ἀλεξούδης).
Ὁ Κεστεντιλίου καὶ Στιπίων Ἰγνάτιος.
Ὁ Στρωμνίτσης καὶ Τιβεριουπόλεως Ἀγαθάγγελος.
Ὁ Γρεβενῶν Κύριλλος.
Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀθανάσιος (Μεγακλῆς).
Ὁ Μογλενῶν Καλλίνικος.
Ὁ Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν Ἀλέξανδρος.
Ὁ Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ Ἄνθιμος (Ἀπολλώνιος).
Ὁ Κασσανδρείας Κωνσταντῖνος (Γαζῆς).
Ὁ Χαλδείας καὶ Χερροιάνων Γερβάσιος.
Ὁ Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίκου Κύριλλος.
Ὁ Προικονήσου Διονύσιος.
Ὁ Δρυϊνουπόλεως καὶ Δελβίνου Κλήμης.
Ὁ Κώου Μελέτιος.
Ὁ Λιτίτσης Ἰγνάτιος.
Ὁ Χαλεπίου Δωρόθεος.
Ὁ Καρπάθου καὶ Κάσσου Γεράσιμος.
Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Εὐστάθιος.

Ἀρχιεπίσκοποι.

Ὁ Δισκάτης Ἰωαννίκιος.
Ὁ Νευροκοπίου Ἰγνάτιος.

Σημ. Αἱ δύο αὗται ἀρχιεπισκοπαὶ ἐσχηματίσθησαν ἐπ' ἐσχάτων συνοδικῇ ἀποφάσει, ἡ μὲν πρώτη ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν χωρίων τῆς ἐπισκοπῆς Σταγῶν τῶν ἐν τῇ τουρκικῇ χώρᾳ ἐναπολειφθέντων καὶ τοῦ τέως τῇ ἐπισκοπῇ Γαρδικίου ὑποκειμένου χωρίου Σμόλιανι, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τῶν χωρίων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τμήματι τῷ τέως τῇ μητροπόλει Δράμας ὑπαγομένῳ καὶ τοῦ τμήματος Ραζλοκίου, τοῦ πρὶν τῇ μητροπόλει Σαμακοβίου ὑποκειμένου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

Ἐπίσκοποι τιτουλάριοι ἐν Κωνσταντινουπόλει προεστῶτες ἐνοριῶν.

Ὁ Χαριουπόλεως Γεννάδιος (Σχολάριος), ἐν Ταταούλοις.
Ὁ Εἰρηνουπόλεως Φώτιος, ἐν Σταυροδρομίῳ.
Ὁ Παμφίλου Σωφρόνιος (Ἀργυρόπουλος), ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι.

Μητροπολῖται καὶ ἐπίσκοποι ἐν διαθεσιμότητι.

Πρώην Νικαίας Σωφρόνιος — πρώην Πισιδίας Καισάριος— πρώην Καρπάθου Ἰγνάτιος—Ἱεραπόλεως Ἀνανίας (τιτουλάριος ἐπίσκοπος) —Σκοπέλου Παῦλος Συμεωνίδης (τιτουλάριος ἐπίσκοπος), διαμένοντες ἐν Κωνσταντινουπόλει.—Πενταπόλεως Νεῖλος καὶ πρώην ἐψηφισμένος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας—πρώην Αἴνου Μελέτιος—πρώην Καμπανίας Ἱερεμίας — πρώην Ἐλευθερουπόλεως Ἀγαθάγγελος — πρώην Μοσχονησίων Κύριλλος, διαμένοντες ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθῳ.—Πηλουσίου Ἀμφιλόχιος (τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου) διαμένων ἐν Πάτμῳ—πρώην Μετρῶν Δοσίθεος, διαμένων ἐν Γανοχώροις.

Ὁ πατριάρχης πρώην Ἀλεξανδρείας Καλλίνικος, διαμένων ἐν Μιτυλήνῃ.

Βαθμοφόροι τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Μέγας Λογοθέτης, Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.
Ὑπομνηματογράφος, Κωνσταντῖνος βέης Φωτιάδης.
Μέγας Ῥήτωρ, Κωνσταντῖνος Καλλιάδης βέης.
» » Μηνᾶς Χαμουδόπουλος.
Ρεφερενδάριος, Ἰωάννης Ἀριστοκλῆς ἐφένδης.
Μέγας Σκευοφύλαξ, Σταυράκης ἐφένδης Ἰωαννίδης.
Πρωτέκδικος, Δημ. Θ. Ξανθόπουλος, ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.
Πρωτονοτάριος, Γεώργιος Δημητριάδης, α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου.
Νομοφύλαξ, Μελχισεδὲκ, μοναχὸς Βατοπεδινὸς (ἐν Ἁγ. Ὄρει).
Διδάσκαλος τοῦ Ἀποστόλου, Ἀρσένιος μοναχὸς Ἰβηρίτης (ἐν Κωνσταντινουπόλει).

Μέγας Χαρτοφύλαξ, Ἀλέξανδρος Εὐμορφόπουλος, μοναχὸς Λαυριώτης (ἐν Ἁγίῳ Ὄρει).
Ἱερομνήμων, Θεοδόσιος μοναχὸς Ἰβηρίτης (ἐν Ἁγίῳ Ὄρει).

Ναοὶ ὀρθοδόξων ὑπάρχουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει 44 μὲν ἐνοριακοί, 6 δὲ ἄνευ ἐνοριῶν, ἤτοι τὸ ὅλον 50. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν ἐν τοῖς ὑπὸ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Κωνσταντινουπόλεως ἐνοριακοῖς ναοῖς ὑπηρετούντων ἱερέων καὶ διακόνων ἀνέρχεται εἰς 136, ἐν οἷς τρεῖς ἀρχιερεῖς προϊστάμενοι.

Μοναὶ δὲ ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν ὑπάρχουσι περὶ τὰς 80, πλὴν τῶν ἐν τῷ ὄρει Ἄθῳ εἴκοσι σταυροπηγίων, περὶ ὧν ἰδία ἐκτενῆ καταστατικὴν δημοσιεύσομεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ προσεχοῦς ἔτους, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν, ἃς συνελέξαμεν κατὰ τὴν ἐν Ἄθῳ τὸ παρελθὸν θέρος διατριβὴν ἡμῶν, ὅτε φιλοφρονεστάτης ἐτύχομεν, ὡς πάντες οἱ τὸ ἅγιον ὄρος περιηγούμενοι, παρὰ τῶν ἐκεῖ πατέρων φιλοξενίας.

Β'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.—Ἐπίσκοπος βοηθὸς αὐτοῦ ὁ Ξανθουπόλεως Ἰγνάτιος.

Γ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.

Πατριάρχης Ἀντιοχείας ΙΕΡΟΘΕΟΣ.

Μητροπολῖται.

Ὁ Σελευκείας Μεθόδιος.
Ὁ Ἐπιφανείας (Χάμα) Γερμανός.

Ὁ Τριπόλεως καὶ Λιβάνου Σωφρόνιος.
Ὁ Θεοδοσιουπόλεως Παΐσιος.
Ὁ Ἀρκαδίας Χρύσανθος.
Ὁ Λαοδικείας Μελέτιος.
Ὁ Ἐδέσσης Διονύσιος.
Ὁ Τύρου καὶ Σιδῶνος Μισαήλ.
Ὁ Ταρσοῦ καὶ Ἀδάνων Γερμανός.
Ὁ Βηρυττοῦ Γαβριήλ.

Ἀρχιερεῖς τιτουλάριοι.

Ὁ Εἰρηνουπόλεως Σεραφεὶμ (ὁ καὶ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου).
Ὁ Χαυρανείου (Αὐνίτιδος χώρας) Ἀγάπιος.

Δ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Μητροπολῖται.

Ὁ Σκυθουπόλεως Γεράσιμος (Πρωτοπαπᾶς).
Ὁ Πέτρας Νικηφόρος.
Ὁ Πτολεμαΐδος Ἀγάπιος.
Ὁ Βηθλεὲμ Ἄνθιμος (Ἀπέρης).
Ὁ Ναζαρὲτ Νήφων.

Ἀρχιεπίσκοποι.

Ὁ Λύδδης Γρηγόριος.
Ὁ Γάζης Ἰωάσαφ.
Ὁ Θαβωρίου .....
Ὁ Ἰορδάνου Ἐπιφάνειος (Ματέος).
Ὁ Σιναίου Καλλίστρατος (Ροκίδης).

Ἀντιπρόσωποι τοῦ Π. Τάφου.

Ὁ Σκυθουπόλεως Γεράσιμος, ἐν Κωνσταντινουπόλει.
Ἀρχιμανδρίτης Ἀρσένιος (Ἀγγελίδης), ἐν Μόσχᾳ.
» Εὐστάθιος (Βουλισμᾶς), ἐν Ὀδησσῷ.
» Παρθένιος, ἐν Ταϊγανίῳ.
» Βησσαρίων, ἐν Τιφλίδι.
» Δαμιανὸς, ἐν Κουταΐδι (Τιφλίδος).
» Γερμανὸς (Ἀποστολάτος), ἐν Ἀθήναις.
» Γερμανὸς (Κόμης), ἐν Κρήτῃ.
Πρωτοσύγκελλος Νικόδημος, ἐν Σμύρνῃ.
» Ἡσαΐας, ἐν Ἀδριανουπόλει.

Διαθέσιμος ἐπίσκοπος

ὁ πρώην Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἱλαρίων, διαμένων ἐν Σινᾷ.

Ε'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ.

Σύνοδος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου διαρκὴς πρόεδρος ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
Ὁ Πάφου Νεόφυτος.
Ὁ Κιτίου Κυπριανός.
Ὁ Κερυνείας Χρύσανθος.

Σημ. Ἱκανὰς εἰδήσεις περὶ τῆς αὐτοκεφάλου ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ 1883 (σελ. 152—153).

ISIS MANOGLIO

ΣΤ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Σύνοδος.

(Περίοδος λϐ' ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1883—31 Αὐγούστου 1884.)

Ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν διαρκὴς πρόεδρος ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ (Γεωργιάδης)—ὁ μητροπολίτης Ἄρτης Σεραφείμ—ὁ μητροπολίτης Λαρίσσης Νεόφυτος—ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσίθεος—ὁ πρόεδρος Σταγῶν Μελέτιος.

Ἀρχιγραμματεὺς, Δαμασκηνὸς Σπυρόπουλος.—Βασιλικὸς ἐπίτροπος, Πέτρος Μαυρομιχάλης.

Ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι.

Ὁ Ἀθηνῶν Προκόπιος (Γεωργιάδης), μητροπολίτης.
Ὁ Ἄρτης Σεραφείμ, μητροπολίτης.
Ὁ Λευκάδος Γρηγόριος, μητροπολίτης.
Ὁ Καρυστίας Μακάριος (Καλλιάρχης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Φαναρίου καὶ Φερσάλων Ἱλαρίων, μητροπολίτης.
Ὁ Ἰθάκης Γαβριὴλ (Καραβίας), ἐπίσκοπος.
Ὁ Λαρίσσης Νεόφυτος, μητροπολίτης.
Ὁ Σταγῶν Μελέτιος, πρόεδρος.
Ὁ Ἄνδρου καὶ Κέας Μητροφάνης (Οἰκονομίδης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Φωκίδος Δαβὶδ (Μολοχάδης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσίθεος, ἐπίσκοπος.
Ὁ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας Γεράσιμος (Καλοκαιρινὸς), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Εὐθύμιος (Ἀλεξανδρόπουλος), ἐπίσκοπος.
Ὁ Ζακύνθου Νικόλαος (Κατραμῆς), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Οἰτύλου Προκόπιος (Μελισαρόπουλος), ἐπίσκοπος.
Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεόκλητος (Βίμπος), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Τρίκκης Μελέτιος, ἐπίσκοπος.
Ὁ Θαυμακοῦ Μανουὴλ (Οἰκονόμου), ἐπίσκοπος.

Ὁ Γυθείου Παρθένιος (Χρυσικάκης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Δημητριάδος καὶ Ζαγορᾶς Γρηγόριος (Φουρτουνιάδης), μητροπολίτης.
Ὁ Κερκύρας Ἀντώνιος (*), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Πλαταμῶνος Ἀμβρόσιος (Κασάρας), ἐπίσκοπος.
Ὁ Γαρδικίου Γρηγόριος, ἐπίσκοπος.
Ὁ Χαλκίδος Χριστοφόρος (Σταματιάδης), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Θήρας Νικόδημος (Σακελλαριάδης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Ὕδρας καὶ Σπετσῶν Ἀρσένιος (Γομποῦρος), ἐπίσκοπος.
Ὁ Σύρου καὶ Τήνου Μεθόδιος (Παπαναστασόπουλος), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Τριφυλλίας καὶ Ὀλυμπίας Νεόφυτος (Παναγιωτόπουλος), ἐπίσκοπος.
Ὁ Μεσσηνίας Πανάρετος (Κωνσταντινίδης), ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Πάρου καὶ Νάξου Γρηγόριος (Γιακουμῆς), ἐπίσκοπος.
Ὁ Ἀργολίδος Νίκανδρος, ἀρχιεπίσκοπος.
Ὁ Κυθήρων Κωνσταντῖνος (Στρατούλης), ἐπίσκοπος.
Ὁ Πατρῶν καὶ Ἠλείας Νικηφόρος (Καλογερᾶς), ἀρχιεπίσκοπος.

Σημ. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων σημειοῦνται κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων τῆς χειροτονίας αὐτῶν, πλὴν τοῦ Ἀθηνῶν, ἐξαιρετικῶς, ὡς ἐκ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ, προτασσομένου, τὴν τρίτην δὲ κατέχοντος τάξιν ὡς πρὸς τὰ πρεσβεῖα.

Ἀρχιεπισκοπαὶ χηρεύουσαι ποιμένων.

Φθιώτιδος—Κορινθίας—Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης.—Κεφαλληνίας.

Σημ. Τῆς χηρευούσης ἀρχιεπισκοπῆς Κεφαλληνίας ἐξελέγησαν ἤδη ὑπὸ τῆς συνόδου οἱ τρεῖς ὑποψήφιοι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐν Μασσαλίᾳ διαμένων ὡς ἱερατικῶς προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Καλλιγᾶς.

Ἐπισκοπαὶ χηρεύουσαι ποιμένων.

Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας—Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως—Παξῶν.

(*) Ἐπανακάμψας οὗτος ἐκ Βιέννης, ὅπου παραιτηθεὶς ἀπῆλθεν, ἀποκατέστη αὖθις ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ.

Ἀρχιερεῖς ἐν διαθεσιμότητι.

Πρώην Πατρῶν Ἀβέρκιος (Λαμπίρης)—πρώην Κεφαλληνίας Σπυρίδων (Κομποθέκρας)—πρώην Μεσσηνίας Στέφανος (Ἀργυριάδης), ὡς καὶ ὁ πρώην Λαρίσσης Δωρόθεος (Σχολάριος)—ὁ ἐπίσκοπος πρώην Βελλᾶς Γερμανὸς (Τσενίδης)—ὁ ἐπίσκοπος πρώην Κισσάμου καὶ Σελίνου (Κρήτης) Γεράσιμος—ὁ τιτουλάριος ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως Κωνστάντιος (Πλιζιώτης), οἵπερ, ἀρχιερεῖς ἄλλοτε τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, διαμένουσι νῦν ἐν τῷ ἑλληνικῷ βασιλείῳ.

Λατινικὴ ἱεραρχία.

Ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἑλληνικῷ βασιλείῳ οἱ ἑξῆς:

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἰωάννης Μαραγκός.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νάξου καὶ Αἰγαίου Ἰωσὴφ Ζαφῖνος.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας Σπυρίδων Μαδελένα.
Ὁ ἐπίσκοπος Σύρου Θεόφιλος Μασούνκης.
Ὁ ἐπίσκοπος Τήνου καὶ Μυκόνου Μιχαὴλ Καστέλης.
Ὁ ἐπίσκοπος Θήρας Ἀντώνιος Καλιβέρ.
Ὁ ἐπίσκοπος Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας Εὐαγγελιστὴς Μπόνα.

Πάντες οὗτοι οἱ ἐπίσκοποι ὑπάγονται τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἔχοντος τὸν τίτλον ἐπιτρόπου τοῦ πάπα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον ναῶν ὑπολογίζεται εἰς 7,518, τῶν δὲ μονῶν εἰς 145, ἐν αἷς 10 γυναικεῖαι· οἱ μοναχοὶ ἀριθμοῦνται εἰς 1618, αἱ μοναχαὶ εἰς 203, οἱ δὲ δόκιμοι εἰς 660, ἐν οἷς 69 γυναῖκες.

Σημ. Αἱ μὲν μοναστηριακαὶ πρόσοδοι προϋπολογίζονται εἰς δραχμὰς νέας 2,018,892.68, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 1,247,064.04, ἐξαιρέσει δύο μονῶν, ὧν δὲν ὑπεβλήθησαν εἰσέτι τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν οἱ προϋπολογισμοί· προκύπτει δὲ περίσσευμα 771,828.64.

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΙΕΡΑΤΙΚΩΣ ΕΛΛΗΝ. ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ, ΑΣΙᾼ, ΑΦΡΙΚῌ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚῌ.

Βάδεν-Βάδεν, ...
Βραΐλας, ἱερεὺς Γεώργιος (Λεκατσᾶς).
Βενετίας, ...
Βιέννης, ἀρχιμανδρῖται Σεραφεὶμ (Ζερλέντης) — Φιλάρετος (Γιαννούλης).
Βούδα-Πέστης, ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος (Γῶγος).
Γιουργέβου, ἀρχιμανδρίτης Δωρόθεος.
Καλκούττης, ἀρχιμανδρίτης Κ. Κανελλᾶς.
Λειψίας, ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντῖνος (Καλοζύμης).
Λιβερπούλης, Νικηφόρος (Ζερβός).
Λιβόρνου, ἀρχιμανδρίτης Παρθένιος (Κηλαϊδῆς).
Λονδίνου, ἀρχιμανδρίτης Ἱερώνυμος (Μυριανθεύς).
Μαγχεστρίας, ἱερεὺς Β. Μῶρος.
Μασσαλίας, ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς (Καλλιγᾶς).—Πρωτοπρεσβύτερος Φώτιος (Καντᾶς).
Μεσσήνης (Ἰταλίας), ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος (Ζακυνθινός).
Μονάχου (Βαυαρίας), ἀρχιμανδρίτης Δαμασκηνὸς (Σπηλιωτόπουλος).—Διάκονος Χρύσανθος (Ἀντωνιάδης).
Νέας Αὐρηλίας (Ἀμερικῆς Βορείου), ἀρχιμανδρίτης Μισαὴλ (Καρύδης).
Νεαπόλεως, ἀρχιμανδρίτης Γεράσιμος (Σιμᾶτος).
Ὀδησσοῦ, ἀρχιμανδρίτης Εὐστάθιος (Βουλισμᾶς).
Πετρουπόλεως, ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος (Παγίδας).
Τεργέστης, ἀρχιμανδρίτης Παῦλος (Βουτσινᾶς).
Τύνιδος, ἀρχιμανδρίτης Δωρόθεος (Σταυρινάκης).

Ζ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Σύνοδος.

Ὁ μητροπολίτης Νοβγορὸδ, Πετρουπόλεως καὶ Φινλανδίας ΙΣΙΔΩΡΟΣ (Νικόλσκη).
Ὁ μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλλικίας Πλάτων.
Ὁ μητροπολίτης Μόσχας καὶ Κολομένσκης Ἰωαννίκιος.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καρταλίνσκης καὶ ἔξαρχος Γρουζίνων Παῦλος.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βαρσοβίας Λεόντιος.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τβέρσκη καὶ Κασίνσκη Σάββας.
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰαροσλάβσκη καὶ Ροστόβσκη Ἰωνάθαν.
Ὁ διευθυντὴς τῶν οἰκονομικῶν Ἀνδρέας Ἠλίνσκη (Ἠλία).
Ὁ ὑποδιευθυντὴς Πέτρος Ὀστροούμωφ.
Ὁ νομοΐστωρ Βλαδίμηρος Σάπλερ.
Ἀρχιγραμματεὺς .....
Αὐτοκρατορικὸς ἐπίτροπος παρὰ τῇ συνόδῳ Ποβεδονότσεφ. Βοηθὸς αὐτοῦ Νικόλαος Σμιρνώφ. Α' γραμματεὺς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου Ἰωάννης Νεναρόκομωφ. Β' γραμματεὺς Ἱλαρίων Τσιστόβιτς.

Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου Ἰωάννης Γιαννισέφ.

Ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ρωσσικῆς πρεσβείας Σμάραγδος. (*)

Πλὴν τοῦ κυρίως γραφείου τῆς συνόδου, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως αὐτῆς, ὑπάρχουσι τρία ἕτερα γραφεῖα, ἤτοι τμήματα, τὸ ἐλεγκτικὸν, τὸ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τὸ τῆς ἱερατικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ρωσσίᾳ ἀρχιερέων ἀνέρχεται εἰς 97, ἐν οἷς 3 μητροπολῖται, 20 ἀρχιεπίσκοποι καὶ 74 ἐπίσκοποι. Διαθέσιμοι δὲ ἀρχιερεῖς εἰσιν ἐν Ρωσσίᾳ νῦν 9.

(*) Περιττὸν νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὰς περὶ τῆς ρωσσικῆς συνόδου εἰδήσεις ἔχομεν καὶ νῦν παρὰ τοῦ ἑλληνομαθοῦς τούτου ἀρχιμανδρίτου.

Οἱ ἐν Ρωσσίᾳ ναοὶ ἀριθμοῦνται ἄνω τῶν 50,000. Οἱ ἐν αὐτοῖς δὲ ὑπηρετοῦντες ἱερεῖς παντὸς βαθμοῦ ἀνέρχονται εἰς 93,800, ὧν 7,706 διάκονοι καὶ 48,623 ὑποδιάκονοι. Μοναὶ ὑπάρχουσι 552, ὧν 167 γυναικεῖαι, μετὰ 28,963 μοναχῶν, ἐν οἷς 18,830 μοναχαί.

Γάμοι ἐτελέσθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1881 ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου ἐν Ρωσσίᾳ 654,496, διαζύγια δὲ ἐγένοντο 943, ὧν 32 ἕνεκα διγαμίας, 6 ἕνεκα στενῆς συγγενείας, 11 ἕνεκα φυσικῆς ἀνικανότητος, 171 ἕνεκα μοιχείας, 418 ἕνεκα παρατεταμένης ἀπουσίας καὶ ἐλλείψεως εἰδήσεων καὶ 305 ἕνεκα καταδίκης εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα ἢ εἰς ὑπερορίαν.

Η'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.

Σύνοδος.

Ὁ μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (Μικλέσκος)—ὁ μητροπολίτης Μολδαυΐας Ἰωσὴφ (Νανιάνος)—ὁ ἐπίσκοπος Ρημνίκου Ἰωσὴφ (Βοβουλέσκος)—ὁ ἐπίσκοπος Ρωμανίου Μελχισεδὲκ—ὁ ἐπίσκοπος Βουζαίου Ἰννοκέντιος—ὁ ἐπίσκοπος Χουσίων Καλλίνικος—ὁ ἐπίσκοπος Ἀργησίου Γεννάδιος—ὁ ἐπίσκοπος τοῦ κάτω Δανουβίου Ἰωσὴφ—Κάλλιστος (Βακκόνιος)—Ἱερεμίας (Γαλατσεάνος)—Σίλβεστρος (Πιτεστιάνος)—Ἰννοκέντιος (Πλοεστιάνος)—Βαλεριάνος (Ρμνιτσάνος)—Καλλίστρατος (Βερλατιάνος)—Νάρκισσος (Βοτοσανιάνος).

Ἡ σύνοδος τῆς Ρουμανίας ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν δύο μητροπολιτῶν, Βουκουρεστίου καὶ Ἰασίου, καὶ τῶν ἓξ ἐπισκόπων Ρημνίκου, Ρωμανίου, Βουζαίου, Χουσίων, Ἀργησίου, Κάτω Δανουβίου (Γαλαζίου) καὶ ἄλλων τιτουλαρίων ἀρχιερέων.

Τὸ προσωπικὸν ἑκατέρας τῶν μητροπόλεων ἀπαρτίζεται ἐξ 1 ἀρχιμανδρίτου, 1 ἐκκλησιάρχου, 1 ἱεροκήρυκος, 5 ἱερέων, ὧν εἷς πνευματικὸς, 5 διακόνων, 2 μουσικῶν, 2 νεωκόρων, 2 κανοναρχῶν, 3 με-

λῶν τοῦ ἱεροδικείου, 1 ἀρχιγραμματέως, 1 βοηθοῦ, 1 ἀρχειοφύλακος, 1 πρωτοκολλητοῦ, 3 ἀντιγραφέων, 4 ὑπηρετῶν.

Ἕκαστος τῶν μητροπολιτῶν ἔχει ἐτησίως μισθὸν 36,996 φράγκων, τὸ ἥμισυ δὲ ἕκαστος τῶν ἐπισκόπων. Αἱ δαπάναι τῶν μητροπόλεων ἀνέρχονται εἰς 176,352 φρ. κατ' ἔτος, αἱ δὲ τῶν ἐπισκοπῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἐκκλησιῶν εἰς 254,412.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ναῶν ὡς καὶ τῶν ἱερέων δὲν δύναται ἐπακριβῶς νὰ ὁρισθῇ. Πλὴν δὲ τῶν ἀνηκόντων τοῖς δημευθεῖσι μοναστηρίοις τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ διὰ τῶν προσόδων τούτων συντηρουμένων, οἱ λοιποὶ ναοὶ συντηροῦνται ὑπὸ τοῦ κράτους, δαπανῶντος ἐπίσης κατ' ἔτος ὑπὲρ μὲν τῆς ἐν Παρισίοις ἐκκλησίας 17,812 φρ., ὑπὲρ δὲ τῶν δύο ἐν Ἄθῳ σκητῶν, τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Λάκκου, τῶν ἐκ τῆς μονῆς τῆς Λαύρας μὲν ἐξαρτωμένων, ὑπὸ μοναχῶν δὲ Ρωμούνων κατεχομένων, 5,200 φρ.

Μοναὶ κοινοβιακαὶ ἀριθμοῦνται 43, ὧν 19 γυναικεῖαι, ἰδιόρρυθμοι δὲ 12 μετὰ μοναχῶν ἐν ὅλοις 3,244, ὧν 2,024 γυναῖκες. Ὑπὲρ τῶν πρώτων δαπανῶνται 777,407 φρ., ὑπὲρ δὲ τῶν δευτέρων 59,324 φρ. ἐτησίως.

Σημ. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας, ἔκπαλαι ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μ. Ἐκκλησίας ,ἐκήρυξεν αὐτὴ ἑαυτὴν αὐτοκέφαλον πρὶν ἢ προηγηθῇ ἡ κανονικὴ χειραφέτησις.

Θ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ.

Τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τοῦ Μαυροβουνίου ἀποτελεῖ εἷς μόνον μητροπολίτης, ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἕνα ἀρχιμανδρίτην μετ' εὐαρίθμου προσωπικοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Μαυροβουνίου, ὑπαγομένη ἄλλοτε τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, μεθ' ἧς ἐστι δογματικῶς ἡνωμένη, ἐνεργεῖ νῦν

ὡς ἀνεξάρτητος Ἐκκλησία, τοῦ μητροπολίτου αὐτῆς ἔχοντος τὴν χειροτονίαν ἐκ τῆς ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, παρ' ἧς καὶ τὸ ἅγιον μύρον λαμβάνει.

Μητροπολίτης νῦν Μαυροβουνίου ΙΛΑΡΙΩΝ (Ρογάνοβιτς).

Οἱ Μαυροβούνιοι, καίπερ σφόδρα φιλόθρησκοι, εἰσὶ λίαν φειδωλοὶ περὶ τοὺς ναούς. Ἐν Κετίγνῃ, κατοικουμένῃ ὑπὸ 1200 περίπου ψυχῶν, εἷς καὶ μόνος ὑπάρχει ναός, ἁπλούστατος καὶ λιτώτατος, καὶ τὸ ἡγεμονικὸν παρεκκλήσιον, ἐν τῷ παρὰ τὰς ὑπωρείας τῶν μετὰ τοῦ ὄρους Λόρτσεν συναπτομένων βουνῶν κειμένῳ μοναστηρίῳ, ἔνθα καὶ ἡ μητρόπολις.

Οἱ ἱερεῖς ἐν Μαυροβουνίῳ, πλὴν τοῦ μητροπολίτου καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου, φέρουσι πάντες τὴν συνήθη μαυροβουνιωτικὴν σχολὴν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ὁπλισμοῦ ἐξαιρουμένου, ὃν μόνον ὁσάκις πρόκειται νὰ λειτουργήσωσιν ἀποθέτουσιν. Ὀλίγιστοι ἐξ αὐτῶν εἰσιν ἀκερσοκόμαι. Οἱ πλεῖστοι καὶ τὴν κόμην καὶ τὸν πώγωνα κείρουσι. Πολλοὶ δὲ μεταξὺ τῶν μεγιστάνων εἰσὶν ἱερεῖς, ὡς π. χ. ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν βοεβόδας Ἠλίας Πλάμενατς καὶ πολλοὶ ἕτεροι.

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Ἡ ἀνατολικὴ ἀρμενικὴ Ἐκκλησία ἔχει τρεῖς καθολικοὺς ἀρχιεπισκόπους: ἐν Ἐτσμιατζίν, ἐν Ἀχταμὰρ τῆς ἄνω Ἀρμενίας καὶ ἐν Σὶς τῆς Κιλικίας, καὶ δύο πατριάρχας: ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τῇ δικαιοδοσίᾳ δὲ τῶν πέντε τούτων θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν ὑπάγονται 73 ἐπαρχίαι, ὧν ἑκάστη ἔχει ἴδιον αὐτῆς ἀρχιεπίσκοπον ἢ ἐπίσκοπον. Τὸ δικαίωμα τοῦ χειροτονεῖν ἐπισκόπους ἔχει μόνος ὁ ἐν Ἐτσμιατζὶν Καθολικός.

Πατριάρχης ἐν Κωνσταντινουπόλει ΝΑΡΣΗΣ.

SISMANOGLIO

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Ἡ λατινικὴ Ἐκκλησία ἔχει ἐν Τουρκίᾳ πολλοὺς ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους. Οἱ κυριώτεροι δέ εἰσιν οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Φιλιππουπόλεως, Σμύρνης, Ἱερουσαλὴμ καὶ Βηρυττοῦ.

Ἔξαρχος ἀποστολικὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ΡΟΤΕΛΛΗΣ.

ΑΡΧΙΡΡΑΒΙΝΙΑ.

Ἀρχιρραβῖνος θρησκευτικὸς ΜΑΪΡ ΓΙΑΕΣ.
Ἀρχιρραβῖνος πολιτικὸς ΜΩΥΣΗΣ ΛΕΒΗ.

Ὁ μὲν πολιτικὸς ἀρχιρραβῖνος ἑδρεύει ἐν Κουσκουντσουκίῳ, ὁ δὲ θρησκευτικὸς ἐν Χάσκιοϊ, ἔχων παρ' ἑαυτῷ διμελὲς ἐκ ραβίνων συμβούλιον μεθ' ἑνὸς γραμματέως. Ἰδιαίτερον δὲ συμβούλιον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ πρώτου ὑπάρχει ἐν Βαλατᾷ, διευθυνόμενον ὑπὸ ραβίνου, ὡς ἀντιπροέδρου.

Συναγωγαὶ ἐν ὅλοις ὑπάρχουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει 43, ὧν 17 ἐν Χάσκιοϊ καὶ 10 ἐν Βαλατᾷ, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἰδιαιτέρων οὐκ ὀλίγων συναγωγῶν τῶν Λέχων. Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ πλεῖσται οἰκίαι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ μάλιστα τῶν πλουσίων καὶ τῶν ραβίνων ἔχουσι συναγωγάς. Ἑκάστης δὲ τῶν δημοσίων συναγωγῶν προίστανται εἷς ραβῖνος.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Α'.

ΠΩΣ ΕΛΕΓΕΤΟ Η ΓΥΝΗ ΤΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ;

Ἐξετάζων πρὸ δύο ἐτῶν ἐν Φλωρεντίᾳ τὸν ἐπιφανῆ τοῦ Σοφοκλέους κώδικα (τοῦ δεκάτου αἰῶνος) τὸν ἀποκείμενον ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ ἀναλογείῳ τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης καὶ φέροντα τὸν ἀριθμὸν 9 ὅπως συντάξω νέαν αὐτοῦ ἀντιβολὴν (*) εὗρον ὅτι τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος φέρεται ἐν αὐτῷ ἄνευ τοῦ N γεγραμμένον, τ. ἔ. Κλυταιμήστρα· ὅτι ἡ γραφὴ ἀδύνατον ν' ἀποδοθῇ τύχῃ ἁπλῇ μαρτυρεῖ ὅτι τὸ ὄνομα ἀπαντᾷ ἐν πολλοῖς τόποις τῶν ἀρχαίων σχολίων τῶν προσγεγραμμένων ἐν τοῖς μετωπίοις τοῦ ἀντιγράφου, ὅπου δ' ἀπαντᾷ γέγραπται ἀείποτε ἄνευ τοῦ N· ὅτι δ' οὐδὲ ἰδιοτρόπῳ τοῦ ἀντιγραφέως ὀρέξει ἀποδοτέα μαρτυρεῖ τὸ μέγα ἐτυμολογικὸν ἐν σελ. 521, 18: παρὰ τὸ κλυτὸν, ὃ σημαίνει τὸ

(*) Ἰδὲ τὸ βιβλίον μου «Codex Laurentianus von Sophokles».

ἔνδοξον, καὶ τὸ μήδω, τὸ φροντίζω, γίνεται Κλυτομήστρα, τουτέστιν ἡ ἔνδοξα φροντίζουσα, τροπῇ τοῦ ο εἰς α καὶ προσθέσει τοῦ ι γίνεται Κλυταιμνήστρα· ἀλλ' ἐὰν τὸ ὄνομα εἶνε σύνθετον ἐκ τῶν λέξεων κλυτὰ καὶ μήδομαι, πόθεν ἦλθε τὸ παράσιτον ἐκεῖνο Ν;

Ἀρχαιοτέραν μαρτυρίαν τῆς ἄνευ τοῦ Ν ἐκφορᾶς τοῦ ὀνόματος παρέχονται ἡμῖν ἀττικὰ ἀγγεῖα τοῦ πέμπτου αἰῶνος π. Χ., περὶ ὧν ἴδε τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τοῦ βιβλίου «Philologische Untersuchungen» τοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ Kiessling καὶ Milamowitz-Döllendorf· παράστασις τῶν εἰκόνων εἶνε ὁ ὑπὸ Ὀρέστου φόνος τοῦ Αἰγίσθου, τὸ δ' ὄνομα τῆς μητρὸς τοῦ Ὀρέστου γέγραπται ΚΛΥΤΑΙΜΕΣΤΡΑ (ἐν δυσὶν ἀγγείοις καὶ βουστροφηδὸν)=Κλυταιμήστρα.

Τῇ συνθέσει ἐκ τῶν λέξεων κλυτὰ καὶ μήδομαι, ἥτις καὶ καθ' ἑαυτὴν εἶνε πιθανωτέρα τῆς ἐκ τῶν λέξεων κλυτὰ καὶ μνῶμαι, συνηγοροῦσι καὶ τὰ ὀνόματα Κλυτομήδης, Κλυτομήστωρ, Πολυμήστωρ κ. ἄ.

Μόνη ἀκριβὴς τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἀντιγράφων ἔρευνα δύναται νὰ ἐμπεδώσῃ τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἐγὼ καὶ ἄνευ αὐτῆς φοβοῦμαι μὴ ἡ γυνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸ αἰώνων πολλῶν ἀποβαλοῦσα βίᾳ καὶ βασιλείαν καὶ ζωὴν καὶ ἄλλα ἀγαθὰ ὀφείλῃ νῦν, μετὰ τρεῖς ἐτῶν χιλιάδας, ν' ἀποβάλῃ καὶ ἓν γράμμα μένουσα Κλυταιμήστρα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1883.

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ δ. φ.

Β'.

ΖΩΟΛΟΓΙΑ ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΑΟΥ. (*)

ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΑ ΘΗΡΙΑ.

Οἱ μῦθοι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ περὶ φανταστικῶν θηρίων εἰσὶ σχετικῶς ὀλίγιστοι· οἱ Δράκοντες προσέλαβον ἀνθρωπομορφικὸν χαρακτῆρα, μάλιστα ἐν τοῖς παραμυθίοις, σπανιώτατα δ' ἐν τοῖς δημοτικοῖς ᾄσμασι καί τισι παραδόσεσι παρίστανται ὡς θηρία τερατόμορφα. Ἡ τελευταία περίπτωσις παρατηρεῖται πρὸ πάντων ἐν τῷ συναξαρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις τούτῳ συναξαρίοις περὶ φόνου δρακόντων ὑπὸ ἁγίων. Τὰ μηναῖα καὶ οἱ βίοι τῶν ἁγίων βρίθουσι τοιούτων διηγημάτων· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, δημοτικωτάτου καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἐξ ὅλων τοπικοὶ καὶ δημώδεις εἰσὶ μόνον δύο, καθ' ὅσον εἰξεύρομεν, ὁ περὶ τοῦ ἁγίου Δονάτου ἐν Ἠπείρῳ καὶ ὁ περὶ τοῦ δράκοντος τοῦ Μεγάλου σπηλαίου ἐν Ἀχαΐᾳ. Τὸν φόνον δράκοντος ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀφηγοῦνται πολλὰ δημώδη ἑλληνικὰ ᾄσματα, βάσιν ἔχοντα τὸν παγκόσμιον μῦθον περὶ δρακοντομαχίας. Καίτοι δ' ὁ μῦθος οὗτος δὲν περιλαμβάνεται ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς συναξαρίοις τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὁ φόνος ὅμως τοῦ δράκοντος ὑπὸ τοῦ ἁγίου καὶ ἡ ἐν ἀγωνίᾳ τὴν ἔκβασιν

(*) Πλείστας ὀφείλομεν χάριτας τῷ εὐγενεῖ φίλῳ Ν. Γ. Πολίτῃ, οὗ μόνον προθύμως ἀποστείλαντι ἡμῖν τὸ προκείμενον ἄρθρον, ἀποσπασθὲν ἐξ ἀνεκδότου κεφαλαίου τῆς Νεοελληνικῆς αὐτοῦ μυθολογίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλους τῶν ἐν Ἀθήναις λογίων αὐθορμήτως προτρέψαντι ὅπως εἰσενέγκωσι τὴν ἑαυτῶν συμβολὴν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς.

τοῦ ἀγῶνος θεωροῦσα βασιλόπαις εἶναι θέμα προσφιλὲς τῇ βυζαντινῇ ἁγιογραφίᾳ, ἥτις ἐν τούτῳ ἀκολουθεῖ πιστῶς τὸν τύπον ὁμοίων ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀπεικονίσεων, ἰδίως τὴν παράστασιν τοῦ Βελλεροφόντου κτείνοντος τὴν Χίμαιραν. Ὁ δὲ δράκων εἰκονίζεται ἀπαραλλάκτως ὡς ἡ ἀσπὶς ἐν τῇ κοσμηματογραφίᾳ τοῦ ταμπλέου πολλῶν ἐκκλησιῶν· ἤτοι ὡς πράσινος φολιδωτὸς μεγαλόσαυρος, πτέρυγας ἔχων νυκτερίδος καὶ πῦρ ἀποπνέων, ὃν βάλλει δόρατι ὁ ἔφιππος ἅγιος. Περιεργίας δὲ χάριν μνημονεύομεν, ὅτι περιγραφὴν φανταστικῆς ἀσπίδος ἀπαντῶμεν ἐν δημώδει τινὶ παραμυθίῳ τῆς Πάρου. « Εἰς » ἕνα δῶμα τοῦ πύργου της ἔχει ἡ δράκισσα ἐκείνη μιὰ ἀσπίδα, » ποῦ βλέπει δώδεκα ἡμέραις δρόμο ποὺς ἔρχεται 'ς τὸν πύργο· εἶναι » φτερωτὴ καὶ εἶναι 'ς τὸ δρόμο γλήγορη 'σὰ σπίθα καὶ ἅμα 'δῇ πῶς » ἔρχεται ἀδύνατος ἄνθρωπος, λέει: — Ἄσπρο σύννεφο ἔρχεται· ἂν » ἦναι μιὰ σταλιὰ δυνατὸς, λέει: — Ἀσπρόμαυρο σύννεφο ἔρχεται· » καὶ ἂν ἦναι πολὺ δυνατὸς, φωνάζει· — Μαῦρο σύννεφο ἔρχεται. » Ἔχει ὅμως καὶ τοῦτο τὸ καλὸ, ὅτι 'σὲ τριῶν ὡρῶν δρόμο δὲ βλέπει » διόλου ποὺς ἔρχεται. » Ἀλλὰ πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς δημώδους μυθολογίας τὰ παραμύθιά εἰσι πηγαὶ ἐπισφαλέσταται, διότι εὐκόλως ἀπὸ λαοῦ εἰς λαὸν μεταδιδόμενα περιέχουσι διὰ τοῦτο πολλάκις ἰδέας καὶ μυθολογικὰς παραστάσεις παντελῶς ἀλλοτρίας τῷ διηγουμένῳ ταῦτα λαῷ.

Οὐχ ἧττον ὅμως ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἄσμασιν ἀναφέρονται πολλάκις 'φείδια μὲ φτερὰ, ὀχιαῖς μὲ δυὸ κεφάλια, ὄφιος μὲ δυὸ κεφάλια κλπ. Ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καλοῦσι μονομερίδα δικέφαλον ὄφιν, μίαν ἡμέραν μόνον ζῶντα, διότι ἂν ἔζη ἐπὶ μακρότερον θὰ ἐξωλόθρευε τὸ ἀνθρώπινον γένος. — Εἷς δὲ μῦθος κοινότατος ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ (vouivre), ἀπορρέων ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι οἱ δράκοντές εἰσι φύλακες θησαυρῶν, ὑπάρχει μόνον ἐν Κύπρῳ, ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἰοβόλον ὄφιν τῆς νήσου, τὸν λεγόμενον κουφήν. Κατὰ τὰς δοξασίας τῶν Κυπρίων, ὁ ὄφις οὗτος « κοιμᾶται τακτικῶς » καὶ ὁ ὕπνος εὐλογεῖ αὐτὸν καὶ τὸν προικίζει διὰ τοσούτων πλεονε- » κτημάτων ἐνόσῳ ἐπικάθεται εἰς τὰ βλέφαρά του, ὥστε λέγεται » μετὰ θετικότητος, ὅτι ἐάν τις τολμήσῃ διὰ ῥάβδου νὰ κτυπήσῃ αὐ- » φνης τὸν λαιμόν του κοιμωμένου, πηδᾷ ἐκ τοῦ στόματός του πέτρα, » ἡ τῆς κουφῆς καλουμένη, ἥτις ἔχει ἰαματικὰς ἐνεργείας· καὶ

» παρὰ τῷ λαῷ μάλιστα δοξάζεται καὶ ὡς θαυματουργός. Ὅθεν προέ- » κυψαν μῦθοι διάφοροι ἕνεκεν τῆς πέτρας ταύτης τῆς κουφῆς φαι- » νομένη καθ' ὅλον τὸν μῦθον (;) καὶ μεταποιούσης τὴν γῆν εἰς » χρυσὸν καὶ τοὺς λίθους εἰς ἀδάμαντας, καθιστώσης τὰς στείρας » μητέρας τέκνων καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης συγκοινωνίας τῆς γλώσσης » μετ' αὐτῆς, δυναμένης νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον λαίμαργον, ὥστε » νὰ φάγῃ πρόβατα καὶ βόας ὁλοκλήρους εἰς ὀλίγον διάστημα » χρόνου.» (*)

Ἐκ τῶν δημωδῶν παραδόσεων κοινόταταί εἰσιν αἱ περὶ Στοιχειῶν καὶ στοιχειωμένων ζώων (**). Τὰ Στοιχειὰ ἐπιφαίνονται ἐν παντὶ τόπῳ, ἰδίᾳ δ' ἐν οἰκοδομήμασιν. Ἡ περὶ τούτων πρόληψις προῆλθεν ἐκ τῆς συνηθείας τῆς στοιχειώσεως (ἐντειχισμοῦ) ζώου ἐν τοῖς θεμελίοις παντὸς κτιρίου, ἥτις, λείψανον οὖσα ἀρχαίων ἀνθρωποθυσιῶν, διατηρεῖται μέχρι τοῦδε πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἦτο δὲ γνωστὴ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Τὸ ἐντειχισθὲν ζῷον καθίσταται τὸ στοιχειὸ τῆς οἰκίας, ὁ προστάτης δαίμων αὐτῆς. Καὶ ἐν μὲν ταῖς οἰκίαις ἐπιφαίνεται πολλάκις ὡς ὄφις, ὃν μεγάλως εὐλαβοῦνται οἱ χωρικοὶ, ἱεροσυλίαν ὑπολαμβάνοντες τὸν φόνον αὐτοῦ. Ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις οἰκοδομήμασιν, ἤτοι ταῖς ἐκκλησίαις, τὰ στοιχειὰ ἐπιφαίνονται ὑπὸ παντοίας μορφὰς, μάλιστα τετραπόδων ζώων, μόσχων ἰδίως καὶ προβάτων, καὶ οὐχὶ σπανίως θεωροῦνται κακοποιὰ καὶ ἐπίφοβα.

Ἀσχέτως ὅμως ταῖς προλήψεσι ταύταις ἀναφέρεται ἐν πολλοῖς ἄσμασι στοιχειωμένο ἀλάφι, ἔχον σταυρὸν εἰς τὰ κέρατα καὶ ἐπὶ τῶν νώτων. Τὰ περὶ τούτου δημώδη ἄσματα νομίζω ὅτι ἀνάγονται εἰς τὸν μέγαν κύκλον τοῦ Διγενῆ Ἀκρίβα, τῆς περιέργου βυζαντινῆς ἐποποιίας, ἧς πάντα τὰ ἐπεισόδια διατηροῦνται μέχρι τοῦ νῦν ζῶντα ἐν τοῖς ἄσμασι καὶ ταῖς παραδόσεσι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὡς ἀλλαχοῦ θ' ἀποδείξωμεν. Τὸ στοιχειωμένον ἀλάφι λέγεται ἁπλῶς στοιχειὸ ἐν ἠπειρωτικῷ ἄσματι, ἐν ᾧ περιγράφεται οὕτω:

(*) Πανδώρα τ. ΙΘ' σ. 159.

(**) Βλ. ἐν ἐκτάσει περὶ τῶν Στοιχειῶν τῆς ἐμῆς Νεοελλ. μυθολογίας σ. 126—154.

Εἶχε σταυρὸ 'ς τὰ κέρατα, φεγγάρι 'ς τὰ καπούλια,
σειέται καὶ σειοῦνται τὰ βουνὰ, σειέται καὶ σειοῦνται οἱ κάμποι,
ταράζει τὰ ποδάρια του, τὰ δέντρα ξεριζώνει·
Στριγγιὰ φωνὴν ἐφώναξε, βουγκᾶν βουνὰ καὶ ῥάχαις:
« Κ' ἐδῶ ποῦ πέντε δὲν πατοῦν καὶ δέκα δὲ διαβαίνουν,
τί χάλευες μονάχος σου πεζὸς κι' ἁρματωμένος; »

Ἔλαφον τοιαύτην ἀναφέρει οὐ μόνον τὸ ἑλληνικὸν συναξάριον περὶ τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου τοῦ Πλακίδα, ἀλλὰ καὶ συναξάριον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας περὶ τοῦ ἁγίου Οὐμβέρτου. σημειωτέον, ὅτι ἐν τοῖς συναξαρίοις ἡ ἔλαφος παρίσταται ὡς εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, τὴν δ' αὐτὴν ἀλληγορίαν εὑρίσκομεν καὶ παρὰ τῷ ἁγίῳ Ἀμβροσίῳ. (*)

Ἀλλὰ καὶ στοιχειωμέναι μέλισσαι ἀναφέρονται ἐν τῇ ἑπομένῃ κορινθιακῇ παραδόσει: Μεταξὺ τοῦ Ξυλοκάστρου καὶ τῆς Ζούρας, εὑρίσκεται ἕνας κρημνὸς, ὅπου τὸν λέγουν Ψηλὸ λιθάρι. Ἐκεῖ ὑπάρχουν πολλαὶ ἄγριαι μέλισσαι, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ τριγήσῃ τὸ μέλι. Μίαν φορὰν ἠθέλησεν ἕνας νὰ τὸ τριγήσῃ καὶ εἶπε καὶ τὸν κατέβασαν μὲ σκοινὶ ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ βράχου. Ἀλλ' ἔξαφνα τὸν εἶδαν ἐκεῖνοι ποῦ ἦσαν ἀπὸ 'πάνω νὰ κάμνῃ ὰὰν τρελλὸς καὶ νὰ τοῦ φαίνεται πῶς τὸ σκοινὶ ἦτον 'φείδι καὶ ἤθελε νὰ τὸν φάγῃ. Ἔβγαλε λοιπὸν τὸ μαχαίρι καὶ ἔκοψε μὲ αὐτὸ τὸ σκοινί. Ἔτσι κατεκρημνίσθη καὶ ἔγινε κομμάτια.

Ν. Γ. Πολίτης.

(*) VI in psalm. 118.

Γ'.

ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ, ΗΛΙΟΙ ΤΟΥ ΑΠΕΙΡΟΥ,

ΚΑΙ

Η ΑΕΝΝΑΟΣ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΤΩ ΣΥΜΠΑΝΤΙ.

Κατὰ τὴν σιωπηλὴν ὥραν τοῦ μεσονυκτίου ὅτε ἡ γῆ μακρὰν τοῦ γηίνου θορύβου καὶ τῆς τύρβης ἀναπαύεται ἡσύχως κοιμωμένη, ὅτε ἅπασα ἡ φύσις ἄλαλος καὶ ῥεμβάζουσα φαίνεται ὅτι διακόπτει τὴν πορείαν αὐτῆς, ὡς ἐὰν διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος μαγικῆς τινος δυνάμεως ἀνωτέρας, τότε ὁ μεγαλοπρεπὴς ἔναστρος οὐρανὸς ἐκτυλίσσεται περὶ ἡμᾶς ὁμιλῶν τὴν θείαν αὐτοῦ γλῶσσαν· «ἐδῶ ὁ ἀκτινοβόλος ἀστερισμὸς τοῦ Ὡρίωνος ἀνέρχεται ὡς γίγας τις ἀξιῶν νὰ κατακτήσῃ τὸν οὐρανόν· ἐκεῖ ὁ διαυγὴς Σείριος ἐκτοξεύει τὰς φλογερὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας τὰς λαμπούσας διὰ τῆς διαφανοῦς ἀτμοσφαίρας· ὑψηλότερον ἐκεῖ σπινθηροβολοῦσιν αἱ τρέμουσαι Πλειάδες αἱ συνεσταλμέναι εἰς τὸν ἐκ κυανοῦ χρώματος φωλεόν· ὁ Γαλαξίας διαχύνεται ὡς οὐράνιός τις ποταμὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς στρατιᾶς τῶν ἀστέρων, καὶ ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν νεναρκωμένον βορρᾶν μόλις σύρεται τὸ ἅρμα τῆς Μ. Ἄρκτου παρακολουθουμένης ὑπὸ τοῦ Βοώτου διευθύνοντος ἡσύχως τὴν κίνησιν τῆς σφαίρας.» Τοὺς ἀστέρας τούτους οἱ πατέρες ἡμῶν ἔβλεπον μετὰ θαυμασμοῦ ὡς καὶ ἡμεῖς· διενοοῦντο καὶ ἐρρέμβαζον εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐξαισίου τούτου θεάματος· οἱ νομαδικοὶ πρόγονοι ἡμῶν τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, οἱ Χαλδαῖοι τῆς Βαβυλῶνος πρὸ πεντήκοντα αἰώνων, οἱ Αἰγύπτιοι τῶν πυραμίδων πρὸ 4000 ἐτῶν, οἱ Ἀργοναῦται τοῦ χρυσοῦ δέρατος, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἕλληνες, οἱ Ρωμαῖοι, καὶ πάντα τὰ βλέμματα

τὰ ἐπὶ γῆς ὑπάρξαντα πρὸ τῶν μυθικῶν καὶ σκοτεινῶν ἐκείνων χρόνων ἐστράφησαν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν πρὸς τὰ ὄμματα τοῦ οὐρανοῦ τὰ πάντοτε ἀνοικτὰ, εὔθυμα καὶ ζωηρά· αἱ γῆϊναι γενεαὶ τὰ ἔθνη καὶ αἱ δόξαι αὐτῶν, οἱ θρόνοι καὶ οἱ βωμοὶ ἐξηφανίσθησαν εἰς τὴν κόνιν τῶν ἐφημέρων αἰώνων· ἀλλ' ὁ διαυγὴς Σείριος εὑρίσκεται πάντοτε ἐκεῖ, αἱ Πλειάδες ἀγρυπνοῦσι πάντοτε καὶ ἐσαεὶ οἱ αὐτοὶ ἀστέρες παροτρύνουσι τὴν διάνοιαν τῶν θνητῶν. Οὗτοι θωπεύουσιν ἡμᾶς διὰ τῶν ἀκτίνων, περιβάλλουσιν ἡμᾶς διὰ τῆς λάμψεως, διαλέγονται ἡσύχως, προσεγγίζουσι μυστηριωδῶς τοὺς ἐρευνητικοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, διέρχονται δι' αὐτῶν ὡς γλυκὺ ρεῦμα, συγκοινωνοῦσι μετὰ τῶν μᾶλλον ἀποκρύφων διανοημάτων, συμμετέχουσι τῶν συγκινήσεων, ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν, ἐννοοῦσι τὰς στενοχωρίας καὶ ὑποθάλπουσι τὰς ἐλπίδας ἡμῶν· οἱ ἀστέρες οὗτοι εἶναι οἱ στενότατοι φίλοι κατὰ τὰς ὥρας τῆς μοναξίας ἡμῶν, πρὸς οὓς ἐκδηλοῦμεν τοὺς μᾶλλον ἀποκρύφους λογισμοὺς καὶ πρὸς οὓς καταφεύγει ἡ ἀπειρία τῶν περιϊπταμένων διανοημάτων ἡμῶν. Βεβαίως οὗτοι γνωρίζουσιν ἡμᾶς, εἶναι γείτονες ἡμῶν, καὶ ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ προσεγγίσωμεν αὐτοὺς, φανταζόμεθα τοὐλάχιστον ὅτι δυνάμεθα νὰ καταλάβωμεν αὐτοὺς διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ νὰ πετάξωμεν μέχρις ἐκείνων. Ὢ, πόσον εἶναι μακρὰν τὸ πραγματικὸν τοῦ φαινομένου! τί νὺξ βαθεῖα! πόσον ὁ οὐρανὸς εἶναι ἀνεξιχνίαστος! τί ἄβυσσος! τί ἄπειρον! ἕκαστος τῶν ἀστέρων τούτων εἶναι εἷς ἥλιος ὅμοιος πρὸς ἐκεῖνον ὅστις φωτίζει ἡμᾶς· ἕκαστος τούτων τῶν ἡλίων εἶναι χιλιάκις, ἑκατοντάκις χιλιάκις, ἑκατομμυριάκις, μεγαλείτερος ἢ ἅπασα ἡ γηΐνη ἡμῶν σφαῖρα· ὅμως ἕνεκα τῆς καταπληκτικῆς ἀποστάσεως αὐτῶν φαίνονται εἰς ἡμᾶς ὡς σημεῖα λάμποντα. Ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ πλησιάσωμεν ἕνα τῶν ἀπλανῶν τούτων ἀστέρων, τὰ σώματα ἡμῶν ἤθελον μεταβληθῆ εἰς ἄνθρακας, ἤθελον ἐξατμισθῆ πρὶν ἢ φθάσωμεν τὴν περιαυγῆ ἐκείνην κάμινον. Ἐὰν εἰς τὸν πλησιέστερον εἰς ἡμᾶς ἀστέρα τὸν ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου συνέβαινε φοβερά τις ἔκρηξις, ἱκανὴ νὰ ὑπερβῇ τὸ χωρίζον ἡμᾶς διάστημα καὶ νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς ὁ κρότος τῆς τοιαύτης ἐκρήξεως θὰ ἐχρειάζετο τρία ἑκατομμύρια ἔτη διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς, ἔχων ταχύτητα 340 μέτρα εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον· σφαῖρα πυροβόλου ριφθεῖσα πρὸς ἡμᾶς ἐκ τοῦ Σειρίου τοῦ ἀστέρος τοῦ Ὀσίριδος καὶ τῶν πυραμίδων καὶ ἔχουσα ταχύτητα 340 μέτρα εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον, θὰ ἐ-

χρειάζετο πέντε ἑκατομμύρια ἔτη διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς, ἐκ δὲ τοῦ πολικοῦ ἀστέρος τοὐλάχιστον 38 ἑκατομμύρια ἔτη!!!

Ὢ θαυμασία καὶ γοητευτικὴ ἀποθέωσις τῆς ἐπιστήμης! τί εἶναι τὸ σύμπαν τοῦ Μωϋσέως, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Βιργιλίου ἐνώπιον τοῦ πανοράματος τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης; ὁ Ἡσίοδος ἐνόμιζεν ὅτι ἐμεγαλοποίει τὴν ἔκτασιν τοῦ κόσμου λέγων ὅτι σῶμά τι θὰ ἐχρειάζετο ἐννέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας ἵνα καταπέσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἄλλας τόσας ἵνα διατρέξῃ τὸ διάστημα τὸ χωρίζον τὴν γῆν ἐκ τοῦ ᾅδου· ὁ ὑπολογισμὸς σήμερον ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα διάρκεια τῆς πτώσεως τοῦ σώματος ἀναλογεῖ πρὸς 581,870 χ. μ. μόνον· ἡ Σελήνη κινεῖται εἰς μέσην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς γῆς 384,400 χ. μ. καὶ ὅμως τὸ σύμπαν τοῦ Ἡσιόδου οὐδὲ πρὸς τὴν διπλασίαν ἔκτασιν τῆς διαμέτρου τῆς τροχιᾶς τῆς Σελήνης ἰσοδυναμεῖ· τῇ ἀληθείᾳ εἶναι βομβύκιον, κύτταρον, ἔνθα ἡ νέα διάνοια θὰ ἐπνίγετο, μικρόκοσμος ὅμοιος πρὸς ἄθυρμα παιδικὸν εὑρισκόμενον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀστρονόμου.

Ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἥλιος εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας τῆς ὁποίας εἶναι ὁ πατήρ· ὅτι ἡ οἰκογένεια αὕτη συνίσταται ἐξ ὀκτὼ κυριωτέρων πλανητῶν· ὅτι οἱ πλανῆται οὗτοι κινοῦνται περὶ τὸν ἥλιον κατὰ τὰς ἑξῆς ἀποστάσεις· ὁ μὲν Ἑρμῆς εἰς 15 ἑκατομ. λεύγας, ἡ Ἀφροδίτη εἰς 26 ἑκατομ., ἡ Γῆ εἰς 37 ἑκατομ., ὁ Ἄρης εἰς 56 ἑκατομ., ὁ Ζεὺς εἰς 192, ὁ Κρόνος εἰς 355, ὁ Οὐρανὸς εἰς 710, ὁ Ποσειδὼν εἰς ἓν δισεκατομ. 110 ἑκατομ. λεύγας· οὕτω μόνον τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα μετρεῖ περισσότερον τῶν δύο δισεκατομ. λευγῶν ἀπόστασιν· καὶ ὅμως τὸ εὐρὺ τοῦτο σύστημα εἶναι νῆσος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανίου ὠκεανοῦ, νῆσος περικυκλωμένη πανταχόθεν ὑπό τινος ἀπείρου ἐρήμου· μεταξὺ ταύτης τῆς νήσου καὶ τοῦ πλησιεστάτου ἡλιακοῦ συστήματος, ἡ ἀπόστασις εἶναι ἀνυπολόγιστος· ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου μέχρι τοῦ πλησιεστάτου ἡλίου ἠδύνατο νὰ παρενθέσῃ τις 3,700 συστήματα ὡς τὸ ἡμέτερον, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀντιστοιχεῖ πρὸς δύο δισεκατομ. 200 χιλ. ἑκατομ. λευγῶν ἔκτασιν· μηδαμῶς δὲ ἂς μὴ φανταθῶμεν ὅτι αἱ ἀποστάσεις τῶν ἄλλων ἀστέρων ἀφ' ἡμῶν εἶναι αἱ αὐταί· ὁ ἀστὴρ ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου ὁ εὑρισκόμενος εἰς ἀπόστασιν 8 τρισεκατομ. λευγῶν εἶναι εἷς γείτων δι' ἡμᾶς· οὐδεὶς ἄλλος εἶναι τόσον πλησίον ἡμῶν, οὐδεὶς ἄλλος ἀστὴρ ὑπάρχει καθ' οἱανδήποτε διεύθυνσιν

τοῦ διαστήματος ὅστις νὰ ἦναι ἐπίσης γείτων ἡμῶν· ὁ πλησιέστερος μετ' αὐτὸν εἶναι ὁ 61ος τοῦ Κύκνου εὑρισκόμενος εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ ἀπέχων 15 τρισεκατομ. λεύγας, ἐνῷ ὁ τοῦ Κενταύρου ἀνήκει εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

Οὕτως οἱ πλησιέστεροι ἥλιοι τοῦ ἡμετέρου εὑρίσκονται ὁ μὲν εἷς εἰς 8 τρισεκατομ., ὁ δὲ εἰς 15 τρισεκατομ. κατὰ διεύθυνσιν διάφορον· καὶ ὅμως μεταξὺ τῶν καταπληκτικῶν τούτων ἀποστάσεων οὐδεὶς ἥλιος ὑπάρχει, οὐδεὶς ἀστὴρ, οὐδεὶς κόσμος γήϊνος· ἴσως ὁ ἱστορικὸς τῶν αἰωνίων τούτων κόσμων, ὁδοιπορῶν κατά τινα βαθεῖαν νύκτα, θὰ προσέκρουεν εἰς ὀξυδωμένον τινὰ ἥλιον, εἰς τὰ λείψανα πλανητῶν τινων καταστραφέντων· ἴσως οἱ πλάνητες κομῆται φέρουσιν ἐπὶ τοῦ καλύμματος αὐτῶν τὰ ἐγκαταλειφθέντα φάσματα τῶν ἐξατμισθέντων φωτεινῶν σωμάτων, διότι ἀπὸ τῆς γενέσεως τῶν οὐρανίων τούτων σωμάτων πολλοὶ ἥλιοι ἐσβέσθησαν καὶ πολλαὶ συντέλειαι τοῦ κόσμου ἀνηγγέλθησαν ὑπὸ τοῦ ἐπικηδείου κώδωνος τοῦ οὐρανοῦ· οὐδεὶς φάρος παρατηρεῖται διὰ τῶν τηλεσκοπίων εἰς τὸν ἀχανῆ τοῦτον ὠκεανὸν, μέχρι τοῦ Κενταύρου, μέχρι τοῦ Κύκνου καὶ περὶ ἡμᾶς μέχρι τοῦ ἀνυπολογίστου βάθους, οὐδὲν ἄλλο εὑρίσκει τις, ἢ διάστημα μέλαν, κενὸν, ἔρημον καὶ σιωπηλόν.

Φαντασθῶμεν ἅμαξαν διατρέχουσαν 1 χ.μ. εἰς ἕκαστον λεπτὸν, 60 χ.μ. εἰς ἑκάστην ὥραν, 1440 χ.μ. εἰς ἑκάστην ἡμέραν, αὕτη θὰ ἐχρειάζετο 60 ἑκατομμύρια ἔτη διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου καὶ 114 ἑκατομ. ἔτη διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν 61ον τοῦ Κύκνου!! πάντες οἱ λοιποὶ ἀστέρες οἱ λάμποντες κατὰ τὴν βαθεῖαν νύκτα εὑρίσκονται εἰς μεγαλειτέραν ἀπόστασιν ἢ οἱ δύο γείτονες ἡμῶν· τὰ τρισεκατομ. λευγῶν ἑκάστη τῶν ὁποίων ἰσοῦται μὲ 4 χιλ. μέτρα δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς μονὰς τῆς καταμετρήσεως τῶν οὐρανίων ἀποστάσεων· ὁ ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου καὶ ὁ 61ος τοῦ Κύκνου εὑρίσκονται ὁ μὲν εἰς 8 ἑκατομ. ἀπόστασιν, ὁ δὲ εἰς 15 ἑκατομ. λευγῶν· αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν εἶναι ἀκριβεῖς, διότι ὑπελογίσθησαν διὰ τῆς παραλλάξεως αὐτῶν· τινῶν ὅμως αἱ παραλλάξεις ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀποστάσεως δυσκόλως δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι καὶ ἑπομένως αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν δὲν εἶναι ἀκριβεῖς· ἡ ἀπόστασις τοῦ Κάστορος ἐξετιμήθη εἰς 35 τρισεκατομ., τοῦ Σειρίου εἰς 39, τοῦ Βέγα εἰς 42, τοῦ Ἀρκτούρου εἰς 60, τοῦ πολικοῦ ἀστέρος εἰς 100, τῆς Αἰγὸς εἰς

170 τρισεκατομ. λευγῶν ἀπόστασιν· καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἀστέρες, ὡς τοῦ Βασιλίσκου, τοῦ Προκύωνος, τοῦ Μπετελγκιοὺζ, τοῦ Λαμπαδίου καὶ ἄλλων, ὧν αἱ ἀποστάσεις εἶναι ἀνυπολόγιστοι δι' ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντων μέσων πρὸς καταμέτρησιν.

Μεγίστη ποικιλία ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει τῶν ἀστέρων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν φωτεινὴν καὶ θερμαντικὴν ἔντασιν αὐτῶν, τὸν ὄγκον, τὴν λάμψιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας αὐτῶν· τινὲς εἶναι ἐπιδήλως ὀγκωδέστεροι ἢ ὁ ἡμέτερος ἥλιος, ἄλλοι μικρότεροι· ὁ λαμπρὸς Σείριος φαίνεται κατὰ τὰς φωτομετρικὰς παρατηρήσεις 1700—2000άκις μεγαλείτερος ἢ ὁ ἥλιος· ὁ 70ὸς ἀστὴρ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ὀφιούχου, ὁ τόσον μικρὸς, ὁ μόλις ὁρατὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ βαρύνει τρὶς περισσότερον ἢ ὅλον τὸ ἡμέτερον σύστημα συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἡλίου· δυνάμεθα λοιπὸν νὰ θεωρήσωμεν τοὺς ἀπομεμακρυσμένους τούτους ἡλίους, ὡς ἔχοντας διαφόρους ἡλικίας, διαφόρους δυνάμεις, λάμψεις, ποικίλας φωτιστικὰς, θερμαντικὰς, ἠλεκτρικὰς, μαγνητικὰς δυνάμεις καὶ πρὸ πάντων ὡς διεσπαρμένους καθ'ὅλας τὰς διευθύνσεις, καθ'ὅλους τοὺς κόλπους, εἰς ἀπείρους ἀποστάσεις εὑρισκομένους ἀπ' ἀλλήλων.

Οἱ ἐμβριθεῖς ἀστρονόμοι (ἀπὸ τοῦ Κεπλέρου, Νεύτωνος, Λαπλασίου) θεωροῦσι τοὺς περισσοτέρους τούτων τῶν ἀστέρων, ὡς ἄλλα πλανητικὰ συστήματα γονιμοποιούμενα ὑπὸ τῆς ἀκτινοβολίας αὐτῶν, ὡς τὸ τοῦ Σειρίου, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπει τις ἕνα ἢ περισσοτέρους δορυφόρους κινουμένους περὶ ἕνα ἥλιον καὶ ἀκολουθοῦντας τοὺς αὐτοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἡ γῆ καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται περὶ τὸν ἥλιον.

Τίς θὰ ἐμάντευε τὰς παραδόξους μορφὰς, τὰς ὑπάρξεις αἵτινες γεννῶνται καὶ ἀποθνήσκουσιν εἰς τὰς μεμακρυσμένας ἐκείνας χώρας τὰς φωτιζομένας ὑπὸ ἡλίων διαφόρων τοῦ ἡμετέρου τοῦ διέποντος τὴν ὑποσέληνον ἀνθρωπότητα; τίς Ἀριόστος, τίς Γοίθιος, τίς Σβεδενβούργιος, τίς Δάντης θὰ ἐφαντάζετο τὰ ἐκτὸς τῆς γῆς διαδραματιζόμενα, τὰς ἰδέας, τὰ αἰσθήματα, τὰ πάθη, τὰς ἡδονὰς ἢ τὰς λύπας, τὸν πλοῦτον ἢ τὴν πενίαν, τὰς ἐλπίδας ἢ τὰς ἀπελπισίας τῶν ὄντων ἅτινα θὰ ζῶσιν ἐκεῖ, ὡς ἐνταῦθα, θὰ σκέπτωνται, θὰ ἐρευνῶσι, θὰ ἀγαπῶσιν ἢ θὰ μισῶσι, θὰ βλασφημῶσιν ἢ θὰ εὐλογῶσιν;

Ἐκ τῆς ἡμετέρας γῆς τῆς ὑπαρχούσης ἐντὸς τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἡμεῖς δυνάμεθα διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ νὰ ἴδωμεν μόνον 6 χιλ. ἀστέρων· ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡμῶν

εἶχε τὴν ἰδιότητα νὰ μεγεθύνῃ τὰ ἀντικείμενα ὡς τὸ τηλεσκόπιον τοῦ λόρδου Ρόσση, τότε ἠθέλομεν ἴδῃ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια ἀστέρας· ἴσως αὐτοὺς βλέπωσιν οἱ αὐτόχθονες τοῦ Ποσειδῶνος· ὁπλίσωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν διά τινος μικροῦ ὀπτικοῦ ὀργάνου, π. χ. διά τινος τηλεσκοπίου τοῦ θεάτρου, τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἴδωμεν ὄχι μόνον τοὺς ἀστέρας τῆς πρώτης τάξεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑβδόμης οἵτινες ἀριθμοῦνται μέχρι 43 χιλ. ἐπίγειον τηλεσκόπιον δεικνύει τοὺς τῆς ὀγδόης τάξεως τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς φθάνει μέχρι 40 χιλ. μικρὸν ἀστρονομικὸν τηλεσκόπιον δεικνύει τοὺς τῆς ἐννάτης οἵτινες ἀριθμοῦνται μέχρι 100 χιλ. καὶ οὕτω καθεξῆς. Τηλεσκόπιον μετρίας δυνάμεως δεικνύει τοὺς τῆς δεκάτης τάξεως ἀριθμουμένους μέχρι 400,000· ἐνταῦθα τὸ θέαμα εἶναι ἐξαίσιον, λαμπρόν· — ἡ πρόοδος ἐξακολουθεῖ· — ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτιμήσωσιν εἰς ἓν ἑκατομ. τοὺς τῆς ἑνδεκάτης τάξεως καὶ εἰς τρία ἑκατομμ. τοὺς τῆς δωδεκάτης· κατὰ δὲ τὰς ἀστρονομικὰς ἐκτιμήσεις τὰς γενομένας πρὸς ἐξέτασιν τοῦ διαστήματος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων τῆς δεκάτης τρίτης τάξεως φθάνει μέχρι δέκα ἑκατομμ. καὶ ὁ τῆς δεκάτης τετάρτης μέχρι 30 ἑκατομμυρίων· ἐὰν προσθέσωμεν τοὺς ἀριθμοὺς τούτους εὑρίσκομεν ὡς ἄθροισμα μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης τάξεως τὸν ἀριθμὸν τεσσαράκοντα πέντε ἑκατομμυρίων.

Ἐν τούτοις ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων εἶναι τόσος; αἱ δυνάμεις τῶν ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντων τηλεσκοπίων εἰσῆλθον εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ ἐκεῖ μακρὰν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς δεκάτης πέμπτης τάξεως καὶ κατὰ τὴν στατιστικὴν τῶν ἀστέρων, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἔφθασε μέχρις ἑκατὸν ἑκατομμυρίων· μόνος ὁ Γαλαξίας ἐμπεριέχει δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια ἀστέρας· ἤδη ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει τόσον, ὥστε πιεζόμεθα ὑπὸ τοῦ βάρους αὐτῶν χωρὶς νὰ ἐννοήσωμέν τι. Ἑκατὸν ἑκατομμύρια ἀστέρας! τοῦτο βέβαια ἀντιστοιχεῖ πρὸς 17 χιλ. ἀστέρων εἰς ἕκαστον ἀστέρα παρατηρούμενον διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ· ἐδῶ ἀδυνατοῦμεν νὰ διακρίνωμεν ἀστερισμοὺς, διαιρέσεις, μόνον λεπτήν τινα κόνιν λάμπουσαν ἐκεῖ, ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν φυσικῇ καταστάσει θὰ ἔβλεπε σκότος βαθὺ ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἐφαίνοντο δύο ἢ τρεῖς ἀστέρες· καθ' ὅσον δὲ αἱ θαυμάσιαι ἀνακαλύψεις τῆς ὀπτικῆς προχωροῦσιν, ἅπασαι αἱ χῶραι τοῦ οὐρανοῦ θὰ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ λεπτῆς χρυσῆς ἄμμου, καὶ θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ ἔκπληκτος ὀφθαλμὸς ὁ ὑψούμενος πρὸς τὰ ἄγνωστα βάθη, ὁ ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τοῦ σωροῦ τῶν ἀστέρων τῶν ἀναγεννωμένων εἰς τὸ ἄπειρον, νὰ εὑρεθῇ ἐνώπιον λεπτοῦ ἱστοῦ φωτεινοῦ.

Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἡμέτερον ὁρατὸν σύμπαν; ἐκεῖ ὅπου ἡ τηλεσκοπικὴ δύναμις, ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀναπτέρωσις τῶν τελευταίων ἐρευνῶν καταπίπτει, ἡ ἄπειρος καὶ ἀτελεύτητος φύσις ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον αὐτῆς· τὸ τηλεσκόπιον φέρει εἰς τὸ ἄπειρον καὶ ἐκεῖ ἐγκαταλείπει ἡμᾶς.

Τὸ διάστημα εἶναι ἀπεριόριστον· οἱονδήποτε καὶ ἐὰν ἦναι τὸ ὅριον φανταζόμεθα πάντοτε ὅτι δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν αὐτὸ καὶ, παρατηροῦντες πέραν αὐτοῦ, πάντοτε εὑρίσκομεν διάστημα· ἂν καὶ ἀδυνατῶμεν νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἄπειρον, ἕκαστος ἐξ ἡμῶν παραδέχεται εὐκόλως τὸ ἀπεριόριστον καὶ ὑποθέτει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ὑπάρχῃ πανταχοῦ διάστημα.

Θέλομεν νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ βάθη ταῦτα; ἂς πεταξωμεν πρὸς ἐκεῖνα, ἂς φύγωμεν ἐκ τῆς γῆς μετὰ ταχύτητος ἴσης πρὸς τὴν τοῦ φωτὸς (75 χιλ. λεύγας εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον), ἂς ἐκσφενδονισθῶμεν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς ἓν οἱονδήποτε φωτεινὸν σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ· πετῶμεν ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη καὶ 6 μῆνας χωρὶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν πλησιέστερον εἰς ἡμᾶς ἥλιον· — χωροῦμεν πρὸς τὰ πρόσω·—ἐξακολουθήσωμεν ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη, ἐπὶ 20, ἐπὶ 100, ἐπὶ χίλια ἔτη τὴν πορείαν μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος (75,000 λεύγας εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον), ἐπὶ χιλίους αἰῶνας, ἄνευ διακοπῆς, ἄνευ ἀναπαύσεως, ἐξετάσωμεν κατὰ τὴν πορείαν ἡμῶν τοὺς νέους ἡλίους παντὸς μεγέθους, τὰς γονίμους καὶ ἰσχυρὰς ἑστίας, ἀστέρας, τῶν ὁποίων τὸ φῶς πάλλει, τὰς ἀναριθμήτους οἰκογενείας τῶν πλανητῶν, τὰς ποικίλας καὶ πολλαπλᾶς γαίας τὰς κατοικουμένας ὑπὸ ἀγνώστων ὄντων, πάσης μορφῆς, πάσης φύσεως, τοὺς δορυφόρους μετὰ τῶν ποικιλοχρόων φάσεων αὐτῶν καὶ πάσας τὰς οὐρανίους καὶ ἀπροσδοκήτους χώρας· κατοπτεύσωμεν τὰ οὐράνια ταῦτα ἔθνη, σπουδάσωμεν τὰ ἔργα, τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, μαντεύσωμεν τὰ αἰσθήματα, τὰ ἤθη, τὰς ἰδέας αὐτῶν· ἀλλ' ἂς ἐξακολουθήσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν προσλαμβάνοντες χίλια ἄλλα ἔτη καὶ διευθυνόμενοι πάντοτε κατ' εὐθεῖαν γραμμήν· ἂς διέλθωμεν τοὺς σωροὺς τούτους τῶν ἡλίων, ταῦτα τὰ

ἀπομεμακρυσμένα σύμπαντα, ταύτας τὰς νεφελότητας τὰς ὁμοιαζούσας πρὸς κόνιν διεσπαρμένην, τὸν Γαλαξίαν αὐτὸν τὸν διασχιζόμενον εἰς τεμάχια, τὰς φοβερὰς ταύτας γενεὰς τὰς ἀναγεννωμένας εἰς τὸ ἄπειρον· μὴ ἐκπλαγῶμεν ἐὰν οἱ ἀστέρες τοὺς ὁποίους πλησιάζομεν, οἱ ἀπομεμακρυσμένοι οὗτοι ἥλιοι, χύνωσι πύρινα δάκρυα, καταπίπτοντα εἰς τὴν αἰώνιον ἄβυσσον· ἐξετάσωμεν τὰς κεκοιλωμένας σφαίρας, τὰς κατεστραμμένας γηραιὰς γαίας, τὴν ἀναγέννησιν τῶν κόσμων· ἀκολουθήσωμεν τὴν καταστροφὴν τῶν συμπλεγμάτων ἅτινα ὀνομάζομεν ἀστερισμούς· προχωροῦμεν! ἰδοὺ χίλια ἔτη ἀκόμη, δέκα χιλιάδες, ἑκατὸν χιλιάδες διὰ τὴν ἔρευναν ταύτην ἄνευ βραδύτητος, ἄνευ περιστροφῆς τινος, πάντοτε κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, 75,000 λεύγας εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον· ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπορεύθημεν ἐπὶ ἓν ἑκατομμύριον ἔτη . . . . . εἴμεθα εἰς τὸ πέρας τοῦ ὁρατοῦ σύμπαντος; ἰδοὺ μέλαν ἄπειρον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ὑπερπηδήσωμεν. . . . πλὴν ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ νέοι ἀστέρες λάμπουσιν· ἐκσφενδονισθῶμεν πρὸς ἐκείνους, πλησιάζομεν αὐτούς· νέα ἑκατομμύρια ἐτῶν, νέαι ἀνακαλύψεις, νέοι φωταυγεῖς ἀστέρες, νέα σύμπαντα, νέοι κόσμοι, νέαι γενεαὶ, νέαι ἀνθρωπότητες! . . . Λοιπόν! οὐδαμοῦ τέλος; οὐδαμοῦ κεκλεισμένος ὁρίζων; οὐδαμοῦ θόλος; οὐδαμοῦ οὐρανὸς ἐμποδίζων ἡμᾶς; πανταχοῦ διάστημα, πανταχοῦ κενόν; ποῦ εἴμεθα λοιπόν; πόσον δρόμον διετρέξαμεν!! . . . Ὦ! μόνον ἡ ἐλευθέρα διάνοια ἐννοεῖ τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ἀτελευτήτου ταύτης πορείας· ἐφθάσαμεν λοιπὸν ποῦ; εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ἀπείρου; . . . πραγματικῶς οὐδὲ ἓν βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς, οὐδὲν ὅριον εὕρομεν, ὡς ἐὰν ἐμείναμεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ἀνεχωρήσαμεν· συνεχίσωμεν τὴν πορείαν ἐκ τοῦ σημείου ἐν ᾧ ἐμείναμεν, ἐπαναλάβωμεν τὴν πορείαν τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως, προσθέσωμεν αἰῶνας εἰς αἰῶνας εἰς τὸ ὁδοιπορικὸν βιβλίον, ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἄνευ τέλους πορείαν πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος ἄνευ ἀναπαύσεως· διευθυνθῶμεν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις πρὸς τὰ ἀριστερὰ, δεξιὰ, ἐμπρὸς, ὄπισθεν, ἄνω, κάτω· καὶ ὅταν μετὰ περιστροφὴν τοσούτων αἰώνων ἀπελπισθέντες ἢ ἀποκαμόντες παύσωμεν τὸν δρόμον ἡμῶν, ἐνώπιον τοῦ ἀπείρου τοῦ αἰωνίως ἀνοικτοῦ, τοῦ αἰωνίως ἀνανεουμένου, θέλομεν ἀναγνωρίσει ὅτι αἱ αἰώνιοι πτήσεις ἡμῶν κατ' οὐδὲν ἐχρησίμευσαν εἰς τὸ νὰ προσδιορίσωμεν τὸ ἐλάχιστον σημεῖον τοῦ διαστήματος, κατ' οὐδὲν ἐπροχωρήσαμεν ἐκ τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν· τὸ κέντρον πανταχοῦ, οὐδαμοῦ δὲ ἡ περιφέρεια. . . ἐν τῷ ἀπείρῳ τούτῳ οἱ συνδυασμοὶ τῶν ἡλίων καὶ τῶν κόσμων οἱ σχηματίζοντες τὸ ἡμέτερον ὁρατὸν σύμπαν ἀποτελοῦσι νῆσόν τινα μεγάλου ἀρχιπελάγους· ἐν τῇ διαρκείᾳ δὲ τῆς αἰωνιότητος, ἡ ζωὴ τῆς τόσον ὑπερηφάνου ἀνθρωπότητος μεθ' ὅλης τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς ἱστορίας, ἅπασα ἡ ζωὴ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶναι ὄνειρον στιγμιαῖον!! . . .

Ἤδη πῶς στηρίζονται εἰς τὸ διάστημα οἱ ἀναρίθμητοι οὗτοι ἥλιοι οἱ διεσπαρμένοι εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων; ἐπὶ τῆς γενικῆς βαρύτητος·—ἕκαστος ἥλιος ἕλκει τὸν ἕτερον καὶ μέχρι τοῦ ἀπείρου πάντες συγκρατοῦνται ὑπείκοντες εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν αὐτῶν, καὶ διολισθαίνουσιν εἰς τὸ αἰώνιον κενὸν ἑλκόμενοι πρὸς ἀλλήλους· οὐδὲν ἄτομον ἠρεμεῖ εἰς τὸ σύμπαν· τὰ πάντα κινοῦνται μετ' ἐξαισίας ταχύτητος· ὁ δεῖνα ἀστὴρ λ. χ. κινεῖται εἰς τὴν οὐράνιον σφαῖραν μετὰ ταχύτητος ἴσης πρὸς τὴν φαινομένην διάμετρον τῆς Σελήνης (31′) εἰς 265 ἔτη· ὁ ἄλλος μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος εἰς 300 καὶ ἕτερος εἰς 400 ἔτη· αὗται δὲ αἱ κινήσεις γίνονται πανταχοῦ, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ὀλιγοχρονίου διαρκείας τῆς ζωῆς ἡμῶν πιστεύομεν τὸ ἀναλλοίωτον τοῦ οὐρανοῦ, πάσχομεν δηλ. τὸ αὐτὸ, ὅ,τι καὶ τὰ ἐφήμερα ἔντομα, τὰ ὁποῖα γεννῶνται τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀποθνήσκουσι μετὰ δύο ὥρας· τὸ τοιοῦτον ἔντομον θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τὸν ἥλιον δύοντα; δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα εἶναι αἰώνιος· ἀλλ' ἐὰν ἀναλογισθῶμεν μέγα παρελθὸν χρονικὸν διάστημα, τότε θὰ ἴδωμεν τὸν βαθμιαῖον διαμελισμὸν ὅλων τῶν ἀστερισμῶν· θὰ ἴδωμεν π. χ. τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας τῆς Μ. Ἄρκτου νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, νὰ μετασχηματισθῶσι κατ' ἀρχὰς εἰς σταυρόν τινα ἐντὸς 50,000 ἐτῶν, ἀκολούθως εἰς ἅρμα τι καὶ μετὰ 400 ἢ 500 αἰῶνας εἰς τεθλασμένην τινὰ γραμμήν· θὰ ἴδωμεν τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τοῦ Ὡρίωνος νὰ διαλύσωσι διὰ παντὸς τὸν πρόσκαιρον συνδυασμὸν αὐτῶν, τοῦ Προκύωνος νὰ συμπέσωσι καὶ ὁ ἀριστερὸς ὦμος τοῦ γίγαντος Ὡρίωνος νὰ ἐξαλειφθῇ ἐνώπιον τοῦ Ταύρου, ὅστις προχωρεῖ, τοὺς τέσσαρας βραχίονας τοῦ νοτίου σταυροῦ νὰ καταπέσωσιν ἕκαστος πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ.

Τὰς κινήσεις ταύτας βλέπων τις μακρόθεν νομίζει ὅτι γίνονται βρα-

δέως· ἀλλὰ τί φοβεραὶ βολαὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἥλιοι οἱ ἐκσφενδονιζόμενοι εἰς τὸ ἄπειρον!! αἱ σφαῖραι τῶν πυροβόλων ἡμῶν παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς φοβερὰς ταχύτητας τῶν ἀστέρων εἶναι χελῶναι· ὁ ἡμέτερος ἥλιος διευθύνεται πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, συμπαρασύρων τὴν Γῆν, τὴν Σελήνην καὶ τοὺς πλανήτας· ὁ ἥλιος ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου βυθίζεται πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Μ. Κυνός· ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται ἀφ' ἡμῶν πλαγίως ἔχων ταχύτητα 700,000 λευγῶν εἰς ἑκάστην ἡμέραν, 268 ἑκατομμ. εἰς ἕκαστον ἔτος καὶ 26 δισεκατομμύρια 800 ἑκατομμ. εἰς ἕκαστον αἰῶνα· καὶ ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πυραμίδων, ἀπὸ 4,000 δηλ. ἐτῶν, ἡ λάμψις τοῦ Σειρίου κατ' οὐδὲν ἠλαττώθη! ὁ ἀστὴρ ἄλφα (α) τοῦ Κενταύρου ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς ἔχων ταχύτητα 1,382,000 λευγῶν εἰς ἑκάστην ἡμέραν, 500 ἑκατομμ. εἰς ἕκαστον ἔτος καὶ 50 δισεκατομμ. εἰς ἕκαστον αἰῶνα! σφαῖρα μυδροβόλου ἐκσφενδονισθεῖσα διατρέχει εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον 500 μέτρα, καὶ ὅμως ἀστήρ τις τῆς Μ. Ἄρκτου διατρέχει εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον 300,000 μέτρων, δηλ. 600άκις περισσότερον ἢ ἡ σφαῖρα τοῦ μυδροβόλου.

Ἐνώπιον τῆς διανοίας, ἥτις διαφεύγει τὰ στενὰ ὅρια τοῦ διαστήματος καὶ τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ζῶμεν, ὁ οὐρανὸς θὰ ἀπέβαλλε τὴν σιωπὴν, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀκινησίαν αὐτοῦ τὴν φαινομένην· ἀντὶ ἀστέρων θὰ ἔβλεπέ τις ὀγκώδεις ἡλίους, βαρεῖς, φλογεροὺς, περικυκλουμένους ὑπὸ τρικυμιῶν, στρεφομένους περὶ αὐτοὺς, ἐκσφενδονίζοντας πέριξ αὐτῶν βροντὰς βαρυήχους, ἠλεκτρίζοντας μακρόθεν τοὺς κόσμους οὓς διευθύνουσιν εἰς τὸ διάστημα, τρέχοντας, ἀνερχομένους, κατερχομένους, πίπτοντας, φεύγοντας, διαχυνομένους πανταχοῦ, ῥίπτοντας ἀνεμοστροβίλους φαντασιώδεις καὶ μεταδίδοντας εἰς τὰ βαθύτατα τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἐνέργειαν, τὴν κίνησιν, τὴν ζωήν· οὐδαμοῦ ὁ θάνατος, πανταχοῦ ἡ κίνησις, πανταχοῦ φῶς, πανταχοῦ μετασχηματισμὸς, πανταχοῦ γιγαντώδεις δυνάμεις, πανταχοῦ τὸ ἀνεξάντλητον τῆς ἐνεργείας τῆς διακεχυμένης εἰς τὸ ἄπειρον.

Ἤδη τί εἶναι ἡ γῆ; τί δὲ ὁ ἄνθρωπος; Ἐνώπιον τοῦ ἐκθάμβου καὶ ἐκπεπληγμένου ὀφθαλμοῦ τοῦ γηΐνου ἀστρονόμου τοῦ γεννηθέντος χθὲς ἵνα τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀποθάνῃ ἐντὸς μικρᾶς σφαίρας τῆς ἀπολεσθείσης εἰς τὴν μυρμηκιὰν τῶν κόσμων, τὰ ἡλιακὰ συστήματα

ἵπτανται ὡς οἱ ἐκ κονιορτοῦ ἀνεμοστρόβιλοι εἰς τὸ ἄπειρον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἄνευ ἐτῶν, ἡμερῶν, ὡρῶν διάστημα.

Θέαμα μέγα καὶ φοβερόν! βεβαιότατα ἀνήκομεν εἰς ταύτην τὴν δημιουργίαν, τὴν ὁποίαν δεχόμεθα ἢ ἀρνούμεθα, ἀποτελοῦμεν μέρος τῆς φοβερᾶς ταύτης ὁμηγύρεως· σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς μικρᾶς ἡμῶν σφαίρας ἐχούσης ταχύτητα 26,000 λευγῶν εἰς ἑκάστην ὥραν ἢ 643,000 λευγῶν εἰς ἑκάστην ἡμέραν, καὶ ἐνῷ συγχρόνως ἡ Σελήνη στρέφεται περὶ ἡμᾶς, τοὺς ὁποίους συνοδεύει ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἄρης, ὁ Ζεύς· ὁ ἥλιος σύρει ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἀστέρας τοῦ Ἡρακλέους καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς ὁ Γαλαξίας, τοῦ ὁποίου ἐλάχιστον μέρος εἶναι ὁ ἡμέτερος ἥλιος, μεταμορφοῦται καὶ μετασχηματίζεται· αὐτὴ ἡ ὕπαρξις ἡμῶν καταδικάζει ἡμᾶς εἰς τὸ ἀμετάκλητον πεπρωμένον τοῦ νὰ εἴμεθα συνδυασμένοι μετὰ τῆς διηνεκοῦς κινήσεως τῶν πραγμάτων· τὸ νὰ κατοικῶμεν εἰς τὴν γῆν, ἢ εἴς τινα πλανήτην τοῦ Σειρίου, ἢ εἰς τὴν νεφελότητα τοῦ Ὡρίωνος, τοῦτο εἶναι τὸ αὐτό· εἴμεθα εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὸ ἄπειρον, εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ δὲν θὰ ἐξέλθωμέν ποτε. Ὦ! βεβαίως, ἡ ἀστρονομία εἶναι ἡ μόνη ἐπιστήμη ἥτις συγκινεῖ ἡμᾶς· αὕτη εἶναι σοβαρὰ, ἐκπληκτική· πόσον εἶναι ὡραία! ὁποῖον μαγευτικὸν θέαμα! ὁποία μεγαλοπρέπεια! αὕτη ῥίπτει ἐνώπιον ἡμῶν τοὺς ἀδάμαντας καὶ τοὺς σπινθηροβολοῦντας πολυτίμους λίθους· ἡ ποικιλία ἁμιλλᾶται πρὸς τὸν πλοῦτον, καὶ ἡ ὡραία καὶ συμπαθητικὴ θέα διὰ νὰ μὴ ἐκθαμβώσῃ τοὺς ἀδυνάτους ὀφθαλμοὺς ἡμῶν κρύπτεται ἐντὸς τοῦ ἡσύχου καὶ γαλανοῦ οὐρανοῦ· πραγματικῶς δι' ἡμᾶς τὸ πᾶν εἶναι ἥσυχον καὶ σιωπηλόν· ἡ κίνησις τῆς γῆς εἶναι ὁμαλωτέρα καὶ αὐτῆς τῆς κινήσεως τῆς γονδόλας τῆς ὀλισθαινούσης ἐπὶ τῆς βενετικῆς θαλάσσης· οὐδεὶς ποτε ἠσθάνθη αὐτὴν, οὐδὲ θέλει ποτὲ αἰσθανθῇ· οἱ ἥλιοι εἶναι τόσον μακρὰν ἀφ' ἡμῶν, ὥστε φαίνονται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀστέρες· εἴμεθα τόσον μικροί, ὥστε εἰς τὸν γήϊνον φωλεὸν ἡμῶν δυνάμεθα νὰ κοιμώμεθα καὶ νὰ ὀνειροπολῶμεν ἀφόβως, ὡς ὁ μυιοτρόχιλος ὁ κρυπτόμενος ἐντὸς ἄνθους τινός· ἡ μαργαρώδης δρόσος οὐδαμῶς ἔλκει τὸν κεραυνὸν οὐδὲ προκαλεῖ τὰς τρικυμίας· ἡ κυανόχρους ἀτμόσφαιρα ὡς σκέπη περιβάλλει ἡμᾶς· ἡ μυροφόρος πνοὴ τοῦ Ζεφύρου διέρχεται διὰ τοῦ φυλλώματος ῥιγῶσα καὶ ὅταν τὰ δένδρα στερῶνται τοῦ κοσμήματος αὐτῶν, ἡ διάβασις τοῦ ἀνέμου διὰ τῶν κλάδων ὁμοιάζει τὸ φύσημα τῆς ἀναπνοῆς· κιθάρα αἰολικὴ εἶναι ἡ

SISWANGGIO

γηΐνη, ἡ ταπεινὴ καὶ μετριόφρων φύσις, ἡ συγκινοῦσα ἡμᾶς διὰ τῆς θείας αὐτῆς ἁρμονίας· εἰς ὥραν καθ' ἣν ἡ μυστηριώδης νὺξ ἐξαπλοῦται εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅπου μυριάδες φώτων θέλγουσι τὰ αἰθέρια ὕψη, ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι οἱ ἀστέρες, αἱ καλλοναὶ τοῦ οὐρανοῦ, κοιμῶνται μειδιῶντες εἰς τὴν χλιαρὰν ἡδυπάθειαν τῶν ἀνατολικῶν νυκτῶν.

Ν. Δ. ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΥΣ.

Δ'.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 7 ΕΝ ΤΗ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ.

Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἁγιάσας αὐτήν.

Ἀνὰ ἑπτὰ ἦσαν τὰ καθαρὰ ζῶα, ἅπερ ἔλαβεν ὁ Νῶε ἐν τῇ κιβωτῷ.

Τὸν ἕβδομον μῆνα ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὸν κόρακα ὁ Νῶε ἔστειλε τὴν περιστερὰν καὶ τοῦτο ἔπραξε τρὶς ἀνὰ ἑπτὰ ἡμέρας.

Ἑπτὰ ἦσαν αἱ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῷ Νῶε δοθεῖσαι ἐντολαί.

Ἑπτὰ ἔτη ἐδούλευσεν ὁ Ἰακὼβ τῷ πενθερῷ αὐτοῦ Λάβαν χάριν τῆς Λείας καὶ ἄλλα ἑπτὰ χάριν τῆς Ραχήλ.

Ἑπτὰ δαμάλεις εἶδε καθ' ὕπνους ὁ Φαραὼ καὶ ἑπτὰ στάχυς.

Ἑπτὰ ἐτῶν εὐθηνία ἐγένετο ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου, ὡς καὶ ἄλλα ἑπτὰ διήρκεσεν ὁ λιμός.

Ἑπτὰ ἡμέρας ἑώρτασεν ὁ Σολομὼν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Ἑπτὰ υἱοὺς ἔσχεν ὁ πολύτλας Ἰώβ.

Ἑπτὰ ἡμέρας ἐκάθισαν παρὰ τῷ Ἰὼβ οἱ τρεῖς αὐτοῦ φίλοι Ἐλιφάζ, Βαλδὰδ καὶ Σωφὰρ, παραμυθούμενοι αὐτόν.

Ἑπτὰ ἡμέρας ἐθρήνουν οἱ Ἰσραηλῖται τοὺς ἀποθνήσκοντας συγγενεῖς αὐτῶν.

Ἑπτὰ ἦσαν τὰ κυριώτερα εἴδη τῆς θείας λατρείας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν πατριαρχῶν.

Ἑπτὰ ἡμέρας διετέλεσεν ἡ Μαριὰμ, ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως, ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τιμωρηθεῖσα παρὰ Κυρίου διὰ λέπρας.

Ἑπτὰ ἦσαν οἱ βωμοὶ οὓς ᾠκοδόμησαν ὁ Βαλὰκ καὶ Βαλαὰμ παρὰ τὴν στήλην τοῦ Βάαλ.

Ἑπτὰ λύχνους εἶχεν ἡ χρυσῆ τῶν Ἰσραηλιτῶν λυχνία.

Ἑπτὰ ἡμέρας διέμενον ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Σκηνῆς οἱ μέλλοντες ἱερατεύειν.

Ἑπτὰ ἡμέρας ὤφειλε νὰ ἀριθμῇ τοὐλάχιστον τὸ προσφερόμενον ἱερεῖον.

Ἑπτάκις ἐρραντίζετο διὰ τοῦ δακτύλου ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς θυσίας τὸ ἱερὸν τῆς Σκηνῆς.

Ἡ ἑβδόμη νουμηνία ἦτο ἀφιερωμένη πρὸς ἀνάπαυσιν, ὡς καὶ πᾶν ἕβδομον ἔτος, τὸ λεγόμενον Σαββατικόν.

Ἑπτάκις ὁ ἀρχιερεὺς ἐρράντιζε τὸ ἱλαστήριον διὰ τοῦ αἵματος τῆς θυσίας.

Ἑπτὰ ἡμέρας διήρκει ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἤτοι τὸ Πάσχα.

Ἑπτὰ ἡμέρας ἑωρτάζετο ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας καὶ πάντοτε κατὰ τὸν ἕβδομον μῆνα Τίσρι.

Ἑπτὰ ἱερεῖς ἐβάσταζον τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης περὶ τὰ τείχη τῆς Ἰεριχώ.

Ἑπτὰ ἦσαν ἐπίσης οἱ κρατοῦντες τὰς σάλπιγγας.

Ἑπτὰ ἡμέρας περιῆλθον τὴν πόλιν.

Ἑπτάκις τὴν ἑβδόμην ἡμέραν περιελθόντες τὴν πόλιν, ἐκυρίευσαν αὐτὴν, καταπεσόντων τῶν τειχῶν.

Ἑπτάκις ἀνέρχεται τὸ Καρμήλιον ὄρος τὸ παιδάριον τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ, ὅτε μόλις φέρει τὴν περὶ τῆς βροχῆς ἀγγελίαν, κατόπιν τῆς τριετοῦς ἀνομβρίας, γενομένης τῇ προσευχῇ τοῦ προφήτου Ἠλιού.

Ἑπτὰ χιλιάδες ἦσαν οἱ μὴ κλίναντες γόνυ τῷ Βάαλ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

Ἑπτὰ χιλιάδες ἦσαν οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀχαάβ, οἱ νικήσαντες τὸν βασιλέα τῆς Συρίας Βενχαδὰδ τὸν Β'.

Ἑπτάκις κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἐλισσαίου, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας Ναιμὰν λουσθεὶς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τῆς κατεχούσης αὐτὸν λέπρας.

Ἑπτὰ ἔτη ἐτιμωρήθη ὁ Ναβουχοδονόσορ παρὰ Θεοῦ ἕνεκεν τῆς ὑπερηφανίας του.

Δ. ΚΑΛΕΜΗΣ.

Ε'.

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΟΡΩΝ ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Camille Flammarion.)

Ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἰὼν ὁλόκληρος συμπληροῦται, ἀφ' ὅτου τὸ πρῶτον ἀεροπόρον ἀνυψώθη εἰς τοὺς αἰθέρας. Οἱ Παρίσιοι, ἡ Γαλλία, πάντα σχεδὸν τὰ κράτη τὴν ἔνδοξον ταύτην ἑκατονταετηρίδα δι' ἑορτῶν πανδήμων ἑώρτασαν. Καὶ ἡμεῖς μὴ ἐπιλαθόμενοι τῆς χρονολογίας ταύτης θ' ἀναπολήσωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὰ λαμπρὰ πρωτόλεια τῆς ἀεροπορίας καὶ θ' ἀναφέρωμεν τὸ ἱστορικὸν τῆς φωταυγοῦς ταύτης ἀνακαλύψεως.

Οἱ ἀδελφοὶ Μογγολφιέροι ἐν τοῖς ἐν Annonay χαρτουργείοις αὐτῶν διὰ πλείστων πειραμάτων ἑτοιμάσαντες ἑαυτοῖς θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν, ἡμέρᾳ πέμπτῃ 5 Ἰουνίου 1783, ἐνώπιον ἀπείρου πλήθους θεατῶν καὶ πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν αὐτῶν ἀνύψωσαν σφαῖραν περιφερείας 110 ποδῶν καὶ χωρητικότητος 22,000 κυβικῶν ποδῶν εἰς ὕψος περίπου 1000 ὀργυιῶν.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο ἥσυχος· ὁ ἄνεμος ἦτο νότιος· ἔβρεχε. Ἡ ἀεροπορικὴ μηχανὴ, ἀνυψωθεῖσα ὁριζοντίως πως μέχρι ὕψους 1200 περίπου ὀργυιῶν, ἔμεινε δέκα ὡς ἔγγιστα λεπτὰ ἐν τῷ ἀέρι καὶ εἶτα, συμπτυχθεῖσα, κατῆλθε λίαν ἐλαφρῶς ἐπὶ ἀμπέλου.

Ἦτο πείραμα ἁπλοῦν ἅμα καὶ ἐξαίσιον. Ἀπ' αἰώνων ἤδη πολλοὶ διὰ πτερύγων καὶ δι' ἀλεξιπτώτων ἐπειράθησαν ν' ἀνέλθωσιν εἰς τοὺς αἰθέρας, ἀλλ' ἅπαντες ἐν γένει τὴν τύχην τοῦ Ἰκάρου ὑπέστησαν.

Διηγοῦνται ὅτι θεώμενός ποτε ὁ Ἰωσὴφ Μογγολφιέρος ἐν δωματίῳ ξενοδοχείου τινὸς τῆς πόλεως Avignon χαλκογραφίαν, παριστῶσαν τὸ φρούριον τῆς Γιβραλτάρης καὶ ἀναμιμνησκόμενος τῶν μέσων, ἅπερ μετεχειρίσθησαν πρὸς ἄλωσιν τῆς περιφήμου ταύτης θέσεως, καὶ ἀγανακτῶν ὅτι οὔτε διὰ θαλάσσης οὔτε διὰ ξηρᾶς ἦτο δυνατὴ ἡ κατάληψις τοῦ φρουρίου, ἀνέκραξε: «Δύναταί τις νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριον τοῦτο διὰ τοῦ ἀέρος,» καὶ καθίσας παρὰ τὴν ἑστίαν ἐρρέμβαζεν. Ὁ καπνὸς τῆς ἑστίας ἔφευγε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διὰ τῶν σωλήνων. Ὁ Ἰωσὴφ ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν φυσικήν. Ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ θερμὸς ἀὴρ εἶναι ἐλαφρότερος τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ. Ἀποτέλεσμα τῶν ῥεμβασμῶν καὶ τῶν σκέψεων αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐφεύρεσις τῆς θεωρίας τοῦ ἀεροπόρου. Βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ Ἰωσὴφ Μογγολφιέρος ἐν τῷ ἅμα κατεσκεύασεν ἐξ ὑφάσματος μεταξωτοῦ σφαῖραν, ἐπλήρωσεν αὐτὴν θερμοῦ ἀέρος καὶ εἶδεν αὐτὴν ἀνυψουμένην ἀμέσως πρὸς τὴν ὀροφὴν τοῦ δωματίου. Οὕτω διὰ πειράματος τὴν τῆς θεωρίας ἀλήθειαν ἀποδείξας ἔγραψε τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Στεφάνῳ εἰς Annonay: «Ἑτοίμασον ὕφα» σμα μετάξινον καὶ σχοινία· θὰ σὲ καταστήσω κοινωνὸν καὶ θεατὴν » ἐφευρέσεως ἐπληκτικωτάτης.» Δὲν εἶχε παρέλθει πολὺς καιρὸς καὶ εἴδομεν ὅτι σφαῖρά τις ἀνυψώθη ἐν Annonay εἰς οὐρανούς.

Ἡ πρώτη αὕτη σφαῖρα, ἡ ἀνὰ τὰς οὐρανίους ἐκτάσεις ἀνυψωθεῖσα, δὲν εἶχε μεθ' ἑαυτῆς οὔτε σκαφίδιον οὔτε ἐπιβάτας, καὶ ἴσως οὐδ' αὐτὸς ὁ Μογγολφιέρος ἤλπιζεν ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὐτοῦ θὰ ἐφηρμόζετό ποτε ἐπὶ τῆς ἀεροπορίας. Ἀλλ' ἡ πρώτη αὕτη ἀνάβασις ἦτο σπινθὴρ, δι' οὗ οἱ πάντες ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ κατελήφθησαν. Ἡ φήμη, ὡς ἀστραπὴ, διεσάλπισε τὸ γεγονὸς, καὶ τοὺς σοφοὺς πάντας, καὶ τοὺς φίλους πάντας τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου κατεκυρίευσε ζῆλος ἀπερίγραπτος, καὶ ἐνησχολοῦντο πάντες ἵνα τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην προαγάγωσι καὶ χρησιμοποιήσωσι.

Τῇ 27 Αὐγούστου, 83 δηλαδὴ ἡμέρας μετὰ τὸ ἐν Annonay πείραμα, σφαῖρα περιφερείας 38 ποδῶν καὶ χωρητικότητος 943 κυβικῶν ποδῶν, πληρωθεῖσα ὑδρογόνου (πρὸ ἓξ ἤδη ἐτῶν ἀνακαλυφθέντος) ἀνυψώθη ἐν τῷ ἐν Παρισίοις πεδίῳ τοῦ Ἄρεως πρὸ τῶν ὀμμάτων μυριάδων θεατῶν εἰς ὕψος 488 ὀργυιῶν, διεπέρασε τὴν ἐκθάμβως θεωμένην πρωτεύουσαν, ἠφανίσθη ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν, ἀψηφῶσα τῆς βροχῆς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κωμόπολιν Gonesse, παρὰ τοὺς Παρισίους,

ὅπου οἱ χωρικοὶ, ἐπτοημένοι, ὥρμησαν ἐπ' αὐτῆς, διεπέρασαν αὐτὴν διὰ δικράνων, τὴν ἐμαστίγωσαν καὶ δέσαντες αὐτὴν εἰς τὴν οὐρὰν ἵππου τὴν κατεκερμάτισαν.

Τὸ ἀεροπόρον τοῦτο εἶχε κατασκευασθῆ ὑπὸ Καρόλου τινὸς, νεαροῦ καθηγητοῦ τῆς φυσικῆς, βοηθουμένου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Robert.

Τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΣΤ' καὶ τῆς βασιλίσσης Μαρίας Ἀντωνιέττης ἐκφρασάντων τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, ὅπως γένωνται αὐτόπται μάρτυρες ἀναλήψεώς τινος ἀεροπόρου, οἱ ἀδελφοὶ Μογγολφιέροι μετεκόμισαν εἰς Βερσαλλίας, ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀνακτόρου, λαμπρὸν ἀεροπόρον 57 ποδῶν ὕψους ἐπὶ διαμέτρου 41 ποδῶν, κομψότατον, κυανόχρουν καὶ χρυσοκόσμητον. Ἡ δοκιμὴ ἐγένετο τῇ 19 Σεπτεμβρίου ἐνώπιον ἑκατοντάδων προσκεκλημένων καὶ χιλιάδων περιέργων. Ἀνήρτησαν εἰς τὴν ἀεροστατικὴν σφαῖραν κλωβίον, περιέχον πρόβατον, ἀλέκτορα καὶ νῆσσαν. Δοθέντος τοῦ σημείου ὑπὸ τοῦ βασιλέως, τὸ ἀεροπόρον ἀνυψώθη μέχρις ὕψους 280 ὀργυιῶν καὶ εἶτα κατῆλθεν εἰς τὸ δάσος Vaucresson. Ἔσπευσαν πάντες πλησίον τῆς ἀεροπόρου νηός. Εἶδον ὅτι τόσον ἡσύχως κατῆλθε, ὥστε, ἐὰν ὁδοιπόρους ἀνύψου εἰς τοὺς αἰθέρας, ἐν τῇ καθόδῳ οὗτοι οὐδένα κίνδυνον διέτρεχον. Ἡ νῆσσα οὐδὲν εἶχε πάθει, τὸ πρόβατον μετὰ τὴν κάθοδον ἐξηκολούθει τρῶγον τὸν ἐν τῷ κλωβίῳ χόρτον.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα οὐδέποτε ἐσταμάτησεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν λύσιν προβλήματός τινος. Ἡ γόνιμος γαλλικὴ διάνοια εἶχεν ἤδη μεταβάλει εἰς ἅρμα ἀέριον τὸ κλωβίον τῶν Βερσαλλιῶν. Οἱ ποιηταὶ ἐδίδοντο εἰς ὀνειροπολήσεις. Οἱ μαθηματικοὶ ὑπελόγιζον. Ὁ κόσμος διηρωτᾶτο: διατί τὴν διὰ τῶν αἰθέρων ὁδοιπορίαν νὰ μὴ δοκιμάσῃ νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς οὗτος ὁ ἄνθρωπος;

Ἐπιχείρησις τοσοῦτον νέα ἀπῄτει θάρρος μέγιστον, διότι ὁ πρῶτος τολμητίας ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἀεροπορίαν θὰ ἐνεπιστεύετο ἑαυτὸν εἰς τὸ ἄγνωστον τῶν οὐρανίων ἐκτάσεων. Τέλος ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ' ἵνα δύο εἰς θάνατον καταδικασθέντες ἐπιβῶσι τοῦ ἀεροπόρου πλοιαρίου.

Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ ἓν τῶν ὑπὸ τῆς ἐφευρέσεως κατακυριευθέντων πνευμάτων, ὁ νέος Pilatre des Roziers, ὃς ἐπεθύμει διακαῶς αὐτὸς νὰ ἀνέλθῃ εἰς οὐρανούς, ἀνέκραξε: «Πῶς! ἄθλιοι ἐγκληματίαι καὶ κατάδικοι θὰ ἔχωσι πρῶτοι τὴν δόξαν τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναβάσεως!

Οὐχί. Δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο· οὐδέποτε θὰ γίνῃ.» Ἐξώρκισε, παρεκάλεσε, καθικέτευσε, ἐνήργησε διὰ μυρίων ὅσων μέσων, ἀνεστάτωσε τήν τε πόλιν καὶ τὴν αὐλήν, ἀπετάθη εἰς πρόσωπα τὰ μάλα ἐν Βερσαλλίαις ἰσχύοντα, ἀπετάθη πρὸς τὴν δούκισσαν Polignac, τροφὸν τῶν βασιλοπαίδων καὶ μεγάλην ἐπιρροὴν ἔχουσαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Λουδοβίκου. Ἡ δούκισσα ἐνθέρμως ὑπερήσπισε τὴν ἰδέαν τοῦ Pilatre. Τέλος ὁ βασιλεὺς συγκατένευσε, εὑρέθη δὲ καὶ συνοδίτης τῷ Pilatre ὁ μαρκήσιος d'Arlandes, ἐπιμόνως ζητήσας καὶ μετὰ χαρᾶς δεξάμενος νὰ συνοδοιπορήσῃ μετ' αὐτοῦ.

Οἱ πλησίον τῶν Παρισίων κείμενοι κῆποι τῆς Ἀλάλου (de la Muette) ὑπῆρξαν τὸ θέατρον τῆς πρώτης ταύτης ἀερείου ὁδοιπορίας. Ἐντὸς πλοιαρίου, ἀνηρτημένου εἰς σφαῖραν λαμπρῶς ἐστολισμένην δι' εἰκόνος τοῦ ἡλίου καὶ διὰ βασιλικῶν σημάτων, ἔχουσαν ὕψος 70 ποδῶν, διάμετρον 46 ποδῶν καὶ χωρητικότητα 60,000 κυβικῶν ποδῶν, πλήρη ἀέρος θερμοῦ, ἀφέντες τὴν γῆν τὸ πρῶτον ἤδη τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1783 τῇ πρώτῃ ὥρᾳ μετὰ μεσημβρίαν ἀνελήφθησαν εἰς τοὺς ἀέρας.

Ἐλαφρὸς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος· νέφη τινὰ μόνον ἀτμώδη περιίπταντο ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Τὸ ἀεροπόρον ὑψωθὲν μεγαλοπρεπῶς μέχρι τριῶν χιλιάδων ποδῶν ὕψους, διαπεράσαν τοὺς Παρισίους, κατῆλθε πλησίον μύλου τινὸς ἐν Montrouge. Τῇ ἑσπέρᾳ περὶ τὴν πέμπτην ὥραν ἐστάλη τὸ πρακτικὸν τῆς ἀναλήψεως εἰς τὸν πύργον τῆς Ἀλάλου. Τὸ πρακτικὸν τοῦτο ἦτο ὑπογεγραμμένον καὶ ὑπὸ τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου, ὅστις, ἐρωτηθεὶς περὶ τῆς ὠφελιμότητος τῆς νέας ἐφευρέσεως, ἀπεκρίνατο μεθ' ἁπλότητος: «Ἐγεννήθη ἡμῖν παιδίον.»

Ἀλλ' οἴμοι! ὁ πρῶτος ἀεροναύτης ἐπέπρωτο νὰ ἦνε καὶ ὁ πρῶτος μάρτυς τῆς ἀεροπορίας. Μετὰ δύο ἔτη τῇ 15 Ἰουνίου 1785 ἀποπειραθεὶς ὁ Pilatre des Roziers νὰ διέλθῃ δι' ἀεροπόρου ἐκ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἰκτρῶς ἀπέτυχε, τὸ ἀεροπόρον αὐτοῦ κατεκάη, καὶ ὁ τολμητίας κατακρημνισθεὶς εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν Boulogne ἀπέθανε, μόλις τὸ 29 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἠκολούθει αὐτὸν εἰς τὸν τάφον ἡ νεαρὰ αὐτοῦ μνηστή.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ἀναλήψεως ταύτης ἐνθουσιασμὸς ἀπερίγραπτος κατέλαβε πάντας. Ἐνόμιζον πάντες ὅτι κατέκτησαν τὸν οὐρανόν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος οὐδέποτε οὐδεμία ἀνακάλυψις ἐπὶ τοσοῦτον

ἐπευφημήθη. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ τὸ ἀνθρώπινον θάρρος οὐδέποτε ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τοσοῦτον.

Τοῦ λοιποῦ εἶχε πλέον καταστῇ ὁ ἄνθρωπος κύριος τῆς φύσεως ἁπάσης. Ἀφ' οὗ ὑπεδούλωσε τὸ γήινον ἔδαφος, ἀφ' οὗ ὑποπόδιον τῶν νηῶν αὐτοῦ κατέστησε τὰ ἀφροστεφῆ κύματα τῶν ὠκεανῶν, νῦν ἐφαίνετο ὅτι καὶ τὴν κατάκτησιν τῶν οὐρανίων ἐκτάσεων ἐποιήσατο. Αἱ τοῦ ἀπείρου θύραι ἠνεῴγησαν συντριβεῖσαι πρὸ τῆς τόλμης τοῦ θνητοῦ. Οὐδεὶς οὐδέποτε, οὔτε βασιλεύς, οὔτε δορυκτήτωρ, οὔτε κυβερνήτης, οὔτε ῥήτωρ, οὔτε καλλιτέχνης ὁμοίαν ταύτῃ ἐπιτυχίαν ἔσχεν. Ὡς τι ἄστρον ἀκτινοβόλον ἐν τῷ ἀχανεῖ τοῦ οὐρανοῦ ἔλαμπεν ἤδη ὑπερηφάνως καὶ τὸ ἀνθρώπινον θάρρος.

Καθ' ὃν καιρὸν οἱ τολμηροὶ ἡμῶν ἀεροναῦται ἐνησχολοῦντο εἰς τὰς προπαρασκευὰς τῆς δι' ἀεροπόρου πλήρους θερμοῦ ἀέρος πρώτης ἀεροδρομίας, ὁ Κάρολος καὶ οἱ ἀδελφοὶ Robert ἡτοίμαζον ἀνάληψιν δι' ἀεροπόρου πλήρους ὑδρογόνου. Τῇ 1 Δεκεμβρίου συνηθροίσθησαν ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῶν Παρισίων παρὰ τὸ Κεραμεικόν. Τὸ πλῆθος ἐπλήρου κατὰ γράμμα τὸν κῆπον, τοὺς πλησίον δρόμους, τὰς γεφύρας, τοὺς ἐξώστας, τὰς θυρίδας καὶ τὰς στέγας. Ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφέ τις τὸ βλέμμα, δὲν ἔβλεπεν ἀλλ' ἢ κεφαλάς. Περιέμενον πάντες ἀνυπομόνως τὴν τοῦ ἀεροπόρου ἀνύψωσιν.

Ἀλλ' ἤδη τὸ πλῆθος εἰς δύο ἀντίπαλα στρατόπεδα εἶχε διαιρεθῇ· εἰς φίλους τῶν Μογγολφιέρων καὶ εἰς φίλους τοῦ καθηγητοῦ Κάρολου. Ἀντήλλασσον ὕβρεις καὶ ἀπειλὰς καὶ περὶ μεσημβρίαν φήμη διέτρεχεν ὅτι στάσις τις ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ, καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνθίστατο εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀεροπόρου, πεπληρωμένου δι' εὐφλέκτου ἀέρος.

Ὁ Κάρολος τρέχει πρὸς τὸν ὑπουργὸν Breteuil καὶ ποιεῖται αὐτῷ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ διαθέσῃ τὰ τῆς ζωῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τῆς τιμῆς αὐτοῦ.

Τέλος ἀντηχεῖ ὁ τὴν ἀνύψωσιν προαναγγέλλων κανονισβολισμός. Ὁ Κάρολος, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρει πρὸς τὰ οὐράνια, πλησιάζει τῷ Στεφάνῳ Μογγολφιέρῳ καὶ ἐγχειρίζων αὐτῷ μικράν τινα σφαῖραν, τῷ λέγει: «Εἰς σὲ ἀπέκειτο νὰ ὑποδείξῃς ἡμῖν τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄγουσαν.» Τὸ πλῆθος κροτεῖ τὰς χεῖρας ἐνθουσιωδῶς. Διαφεύγει τῶν χειρῶν τοῦ Στεφάνου ἡ σφαῖρα καὶ ἀνυψοῦται, ἀνυψοῦται ἅμα πρὸς τοὺς αἰθέρας καὶ τὸ ἀεροπόρον τοῦ Καρόλου, ἀφικνεῖται εἰς ὕψος 300 ὀρ-

γυιῶν καὶ διελθὸν ἐν διαστήματι δύο ὡρῶν πολλὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία, κατέρχεται εἰς Nesles, πόλιν ἀπέχουσαν τῶν Παρισίων ἐννέα λεύγας. Ὁ δοὺξ τῆς Σάρτρης ἀπὸ ρυτῆρος τρέχων ἐν συνοδίᾳ πλείστων εὐγενῶν ἀφικνεῖται, ἵνα δεξιωθῇ τοὺς ἐκ τῶν οὐρανῶν κατερχομένους. Ἐξέρχεται ὁ Robert τῆς ἀεροπόρου νηὸς, ὁ Κάρολος ὅμως ἐκ δευτέρου ἀνυψοῦται. Τὸ ἀεροπόρον ἀπαλλαγὲν ἕρματος ὥς τι βέλος σχίζει τὸν ἀέρα, φθάνει μέχρις ὕψους 1500 ὀργυιῶν, βλέπει τὸν δύοντα Ἥλιον καὶ τὴν ἐντὸς τῶν νεφῶν ἀνατέλλουσαν Σελήνην καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν κατέρχεται πλησίον τοῦ δάσους τοῦ Tour-du-Layn.

Ἀλλ' ἡ δευτέρα ὁδοιπορία ὥρισεν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀεροπορίας. Ὁ Κάρολος ὠργάνωσε τὸν ὁπλισμὸν, τὰς ἀποσκευὰς τοῦ ἀεροπόρου, οἵας καὶ σήμερον βλέπομεν. Οὐδὲν σχεδὸν προσετέθη εἰς ταύτας ἐν διαστήματι ἑκατονταετηρίδος ὁλοκλήρου. Τὸ ἀεροπόρον πᾶν ὅ,τι εἶχε τότε, οἷον ἐπιστομίδα, ἕρμα, πτερύγια πρὸς διαστολὴν κτλ. ταὐτὰ ἔχει καὶ νῦν.

Ἔκτοτε γενικὴ μέθη κατέλαβε πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Εὐγενεῖς, πρίγκηπες καὶ δοῦκες ἐπεθύμουν ν' ἀνέλθωσιν εἰς τοὺς ἀέρας. Δέσποιναι ὑψηλῆς περιωπῆς ἐπὶ ἡμέραν ὅλην ἐντὸς ἀεροπόρου ἔμειναν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν βροχὴν, μηδόλως φειδόμεναι τῶν πλουσίων καὶ πολυτελῶν αὐτῶν ἐνδυμάτων. Καὶ ὁ Ἰωσὴφ Μογγολφιέρος ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἀτρομήτου Pilatre τῇ 19 Ἰανουαρίου 1784 ἀνυψώθη ἐν Λυών. Τρὶς ἤδη μέχρι τότε ὁ ἄνθρωπος ἀνήρχετο ἐν ἀεροπόρῳ εἰς οὐρανούς. Πρῶτον ἐν τῶν κήπων τῆς Ἀλάλου, δεύτερον ἐν τῷ Κεραμεικῷ καὶ τρίτον ἐκ τῆς Λυών.

Καὶ νῦν αἱ σφαῖραι τῶν ἀεροναυτῶν κατασκευάζονται κατὰ τὸ σχέδιον ἐκείνης, δι' ἧς ὁ Κάρολος ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὕψη τὸ 1783. Ὡς τότε, καὶ νῦν ἐντὸς δικτύου περικλείουσι τὴν σφαῖραν καὶ ἀναρτῶσιν αὐτῇ τὸ σκαφίον, θέλοντες νὰ ὑψωθῶσιν ἀπαλλάσσονται τοῦ ἕρματος, θέλοντες νὰ κατέλθωσιν ἀνοίγουσιν ἐπιστομίδα, δι' ἧς ἐκκενοῦται τὸ ἀέριον, καὶ θέλοντες νὰ μετρῶσι τὸ ὕψος ἐν ᾧ εὑρίσκονται προστρέχουσιν εἰς τὸ βαρόμετρον.

Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα τῆς διευθύνσεως τῶν ἀεροπόρων μένει εἰσέτι ἄλυτον. Χάρις ταῖς τελευταίαις ἠλεκτρικαῖς ἀνακαλύψεσιν ὑπάρχει πιθανότης ἐπιτυχίας. Τοῦ προβλήματος δὲ τούτου ἅπαξ λυομένου, οἱ

μεταγενέστεροι ἡμῶν θὰ ἴδωσι τὴν ἀτμόσφαιραν διασχιζομένην καθ' ἁπάσας τὰς διευθύνσεις ὑπὸ νηῶν ἀεροπόρων.

Ὁ ΙΗ' αἰὼν πνέων τὰ λοίσθια ἐγένετο θεατὴς τῆς πρώτης πρὸς τοὺς αἰθέρας ἀναλαμβανομένης σφαίρας. Ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ ΙΘ' αἰὼν ἀποθνήσκων θὰ ἴδῃ τὸ μέγα πρόβλημα τῆς διευθύνσεως τῶν ἀεροπόρων λυόμενον καὶ τὴν τελείαν ἑπομένως κατάκτησιν τῶν αἰθέρων.

Ι. Ι. Πολυβιος.

SISMANOGLIO

ΣΤ'.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΚΑΙ.

Πηγαί: G. TODERINI. Litteratura Turchesca (ἐν Ἐνετίᾳ 1787. 3 Τόμ. 8ον) Τόμ. Β' σ. 29—201. — J. v. HAMMER. Constantinopolis u. der Bosporos (ἐν Πέστῃ 1822. 2 Τόμ. 8ον) Τόμ. Α' σ. XLII—XLVI, 518—526. — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ, πατριάρχου ΚΠ. Ἡ Κωνσταντινιάς (ἐν ΚΠ. 1844. 8ον) σ. 123—4, 130.—E. MILLER. Catalogue des MSS Grecs de l'Escurial (ἐν Παρισίοις, 1848. 4ον) σ. VI—VIII.—Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. Ἡ ΚΠ. (ἐν Ἀθήναις 1851. 3 Τόμ. 4ον) Τόμ. Α' σ. 134, 135.—ΣΕΙΔ ΑΛΗ. Κῆπος τῶν τεμενῶν (τουρκιστί). ἐν ΚΠ. 1864. 2 Τόμ. 8ον. — Α. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ. Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς (ἐν ΚΠ. 1883. 12ον) σ. 84, 85, 86.—ΣΕΛΗΜ ΣΑΠΙΤ. Κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης Χαμιδιγὲ (τουρκιστί). ἐν ΚΠ. 1883. 4ον.

Ὅτε ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεβαστὸς ἡμῶν ἄναξ ἠὐδόκησεν, ἐν τῇ φιλοπροόδῳ Αὐτοῦ μερίμνῃ πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων κατὰ τὴν ἀχανῆ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορίαν, ἵνα ἱδρύσῃ τὴν τῶν Ὡραίων Τεχνῶν Ἀκαδημίαν, ἔνθα ἐλευθερίως διδάσκονται μουσουλμάνοι μετὰ χριστιανῶν, ἐπίκαιρος ἐκρίθη ἡ ἐν ὀθωμανικῷ περιοδικῷ [1] δημοσίευσις τῆς ἱστορικῆς προεισαγωγῆς, τῆς ἐξαχθείσης μὲν ἐκ τοῦ ὑπομνήματος, τοῦ ὑποβληθέντος τῇ 28 Μαρτίου 1870 τῷ μακαρίτῃ πρωθυπουργῷ Ἀαλῇ Πασᾷ περὶ συστάσεως ἐν Κωνσταντινοπόλει τοιαύτης τινὸς σχολῆς, τῆς ἀφορώσης δὲ τὴν παρ' Ὀθωμανοῖς καὶ Ἄραψι κκλλιέργειαν τῆς τετρακτύος τῶν Ὡραίων Τεχνῶν, ἤτοι ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ δὴ καὶ μουσικῆς.

1. Ρεχπὲρ-ι-Φουνοὺν (ἐν ΚΠ. 1298) ἀρ. 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Ὅτε δὲ πάλιν, ὑψηλῇ ἀνακτορικῇ ἐπινεύσει, ἤρξατο ἡ ἐκτύπωσις τῶν καταλόγων τῶν ἐν ταῖς δημοσίαις, σουλτανικαῖς τε καὶ μή, βιβλιοθήκαις ἀποτεθησαυρισμένων χειρογράφων, οὐχ ἧττον πρόσφορος ἐθεωρήθη ἡ δημοσίευσις τῆς παρούσης πραγματείας, οἱονεὶ συμπληρώσεως τῆς προηγουμένης.

Α'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΕΧΜΕΤ Β'.

α' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ.

(ἐν τῷ Σαραϊ-Βουρνοῦ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέστη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μεχμὲτ Β' τοῦ Φατίχ, συγκροτηθεῖσα ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Θωμαΐτου, ἐκ τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης, ἧς καὶ κατάλογος περιεσώθη ἐπιγραφόμενος «Πίναξ τῶν βιβλίων τοῦ Παλατίου» [1], ἐκ διαφόρων προσκτήσεων, μάλιστα δὲ ἐκ τῆς φιλολόγου διαθέσεως τοῦ Κατακτητοῦ, ὅστις οὐ μόνον τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας ἐξέμαθεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἀριστοτελικήν τε καὶ πλατωνικὴν φιλοσοφίαν καὶ περὶ τὰ γεωγραφικὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ περὶ τοὺς βίους Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος καὶ Ὀκταβίου τοῦ Καίσαρος ἐνησχολεῖτο, καθὰ ὁ ἀξιόπιστος αὐτοῦ ἱστοριογράφος (βακᾶ νιβίς), ὁ Κριτόβουλος, ἐπιμαρτύρεται [2].

Πολλὰ καὶ ποικίλα ἐγράφησαν, τὰ πλεῖστα ἀνεξέλεγκτα μείναντα, περὶ τῶν φιλολογικῶν κειμηλίων τῆς προκειμένης βιβλιοθήκης. Τινὲς μὲν ἐφρόνουν, ὅτι ἐκεῖ που ἐκρύπτοντο αἱ δεκατέσσαρες δεκάδες τοῦ Τίτου Λιβίου, ὧν μόνον αἱ τέσσαρες περιεσώθησαν. Τινὲς δέ, ἐν οἷς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Λάσκαρις, ἐκεῖ ἀνεζήτουν ὁλομελῆ τὴν «Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου ἱστοριῶν βιβλιοθήκην», ἐν ᾧ ὁ πάπας Νικόλαος Ε' ἐκεῖ ὑπελάμβανε διατηρούμενον τὸ ἑβραϊστὶ πρωτότυπον τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου.

Ἀναμφήριστον δὲ ὑπάρχει, ὅτι ἐκ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀντιγραφεῖσα ἐξεδόθη ἡ ἀπὸ 1451—1467 ἱστορία τοῦ Μωάμεθ Β', ἧς ἡ ἐ-

1. DU CANGE. Glossarium Graecum. Τόμ. Β' σ. 150.
2. ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΥ Α' ε' 3, Ε' ι' 5—8.—Ὅρα καὶ ΦΡΑΝΤΖΗ, σ. 93.

πιγραφὴ «Κριτοβούλου ξυγγραφῆς Ἱστοριῶν ε'» [1]. Ἐξ αὐτῆς ἐπίσης ἐλήφθη [2] ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Dr Déthier τὸ ἀντίγραφον τῶν «Πατρίων» τοῦ Μιχαὴλ Αἰχμαλώτου, τὸ φέρον χρονολογίαν 1474. Εἰς αὐτὴν ἐναπετέθησαν τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Ofen εἰς χεῖρας τοῦ Μεγάλου Σουλεϊμὰν πεσόντα τῷ 1526 βιβλία τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Ματθίου τοῦ Κορβίνου [3], καὶ ὧν πολλὰ ἀνεῦρεν ὁ ῥηθεὶς Dr Déthier, ἐπισκεφθεὶς πρὸ δεκαετίας τὴν ἐν λόγῳ βιβλιοθήκην. Ἐξ αὐτῆς δ' ἐδώρησεν ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμὰν περὶ τὸ 1545 τὰ ἀκόλουθα ἑλληνικὰ χειρόγραφα [4] πρὸς τὸν ἐν Ἐνετίᾳ πρέσβυν τοῦ βασιλέως τῆς Ἱσπανίας Καρόλου Ε', τὸν διάσημον Χουρτάδον Μενδόζαν·

α) ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ, Βασιλεία Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.
β) Σχόλια εἰς ΟΠΠΙΑΝΟΥ, Ἁλιευτικῶν βιβλία ε'.
γ) » εἰς ΑΙΣΧΥΛΟΥ, Προμηθέα καὶ Πέρσας.
δ) » ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, εἰς Διονύσιον τὸν Περιηγητήν.
ε) » ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, εἰς ἑλληνικὰ ἐπιγράμματα.
ϛ) ΟΒΙΔΙΟΥ, Ἐπιστολαί, μετάφρασις ἑλλην. Μαξίμου Πλανούδη.
ζ) ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, Περσικῶν καὶ Γοτθικῶν βιβλία δ'.
η) ΠΟΛΥΒΙΟΥ, Ἱστοριῶν βιβλία ιδ' (ϛ'—ΙΗ').
θ) ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ, Βιβλιοθήκης τεμάχιά τινα.
ι) ΦΩΤΙΟΥ, Βιβλιοθήκης Τόμ. 2.
ια) ΦΩΤΙΟΥ, Argumenta in Socratis scholas (;)
ιδ) [ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ], Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλία ζ'.
ιγ) ΕΡΜΕΙΟΥ ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ, Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλία θ'.
ιδ) ΕΥΑΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βιβλία γ'.
ιε) ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΟΥ, Ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν ἐπιτομὴ ἀπὸ φωνῆς Φωτίου πατριάρχου.

---

1. Ὅρα Fragmenta Historicorum Graecorum, ἐκδ. F. Didot (ἐν Παρισίοις 1873. 4ον) Τόμ. Ε' σ. 40—161.

2. Dr DÉTHIER. Le Bosphore et C/ple (ἐν Βιέννῃ 1873. 8ον) σ. 23.

3. HAMMER. Histoire de l'Empire Ottoman, trad. par M. Dochez (ἐν Παρισίοις 1844. 3 Τόμ. 4ον) Τόμ. Β' σ. 488.

4. IRIARTE. Catalogus Bibl. Reg. MSS. σ. 277.

ιϛ) ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ, Εἰδύλλια μετὰ σχολίων.
ιζ) Πονήματα περὶ χρυσοποιίας, ἤτοι 1. ΣΤΕΦΑΝΟΥ τοῦ Ἀλεξανδρέως, Περὶ χρυσοποιίας.—2. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ τοῦ βασιλέως πρὸς Μόδεστον τὸν Ἁγιοπόλεως, Περὶ χυμίας.—3. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Περὶ χρυσοποιίας.—4. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Σύλλογος περὶ τῶν ζητούντων τὴν φιλοσοφικὴν λίθον. — 5. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ τοῦ βασιλέως, Ἐπιστολὴ περὶ ἀλχυμίας. — 6. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Περὶ τῆς θείας τέχνης. — 7. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Διάλεξις πρὸς τοὺς φιλοσόφους.—8. ΚΟΜΑΡΙΟΥ, φιλοσόφου ἀρχιερέως, διδάσκοντος τὴν Κλεοπάτραν τὴν θείαν καὶ ἱερὰν τέχνην τοῦ λίθου τῆς φιλοσοφίας.—9. Διάλογος φιλοσόφων καὶ Κλεοπάτρας.—10. ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ φιλοσόφου, Ποίημα περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης.—11. ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ, Στίχοι ἰαμβικοὶ περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης.—12. ΙΕΡΟΘΕΟΥ, ἐπίσης, Περὶ τῆς αὐτῆς. —13. ΑΡΧΕΛΑΟΥ, ἐπίσης, Περὶ τῆς αὐτῆς.—14. ΠΕΛΑΓΙΟΥ, Περὶ χρυσοποιίας.—15. ΟΣΤΑΝΟΥΣ πρὸς Πετάσιον, Περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης.—16. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ, Περὶ πορφύρας κλ.—17. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ, Περὶ ἀσήμου ποιήσεως.—18. ΣΥΝΕΣΙΟΥ πρὸς Διόσκορον, Σχόλια περὶ τῆς μυστικῆς φυσικῆς τοῦ Δημοκρίτου.—19. ΑΝΩΝΥΜΟΥ, Περὶ τοῦ θείου ὕδατος.—20. ΑΝΑΝΙΟΥ, Περὶ χρυσοποιίας. —21. ΖΩΣΙΜΟΥ, Περὶ ἀρετῆς κλ. — 22. ΑΓΑΘΟΔΑΙΜΟΝΟΣ, Κεφάλαιον.—23. ΕΡΜΟΥ, ΖΩΣΙΜΟΥ, ΝΕΙΛΟΥ Ἀφρικανοῦ, Κεφάλαια.—24. ΖΩΣΙΜΟΥ πρὸς Εὐσεβίαν, Περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης.—25. ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ, Περὶ Ζωσίμου.—26. ΖΩΣΙΜΟΥ πρὸς Θεόδωρον, Κεφάλαια κε'. — 27. ΑΝΩΝΥΜΟΥ, Περὶ χρυσοποιίας.—28. ΠΑΠΠΟΥ, Περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης.—29. ΜΩΥΣΕΩΣ, Περὶ διπλώσεως χρυσοῦ.—30. ΕΥΓΕΝΙΟΥ καὶ ΙΕΡΟΘΕΟΥ, Κεφάλαια.—31. ΖΩΣΙΜΟΥ, Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων. — 32. ΖΩΣΙΜΟΥ, Περὶ τοῦ θείου ὕδατος.—33. ΖΩΣΙΜΟΥ τοῦ Πανοπολίτου, Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα.—34. Βαφὴ ἤτοι μεταβολὴ πυροχάλκου εἰς ἀσπρόχαλκον.—35. Βαφὴ καὶ ποίησις τοῦ ἰνδικοῦ σιδήρου.—36. Βαφὴ πρὸς ξίφη καὶ ἐργαλεῖα λαξευτικά.—37. Περὶ ἀσήμου καὶ ὑδραργύρου καὶ κινναβάρεως ποίησις.—38. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ, Περὶ σταθμῶν ἀπόσπασμα.—39. ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ, Περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ.—40. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Περὶ χρυσοποιίας.—41. Περὶ φουρμῶν καὶ τίλων ποιήσεως. — 42. Περὶ διαφορᾶς μολίβδου

καὶ περὶ χρυσοπετάλων. — 43. Λεξικὸν τῆς χρυσοποιΐας. — 44. ΠΟΙΗΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, Κεφάλαια περὶ χρυσοποιΐας. — 45. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, Στίχοι περὶ ἐνυπνίων.— 46. ΣΥΝΕΣΙΟΥ, Περὶ ἐνυπνίων.

ιη) ΣΥΝΕΣΙΟΥ, Λόγοι καὶ Ἐπιστολαί.

ιθ) ΛΙΒΑΝΙΟΥ, Μονῳδίαι καὶ Ἐπιστολαί.

κ) ΣΤΟΒΑΙΟΥ, Ἐκλογαί.

κα) ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ Σιμοκάτου, Οἰκουμενικὴ Ἱστορία.

κβ) ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χαλκοκονδύλου, «Ἱστορία χρονική, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ 1289 τοῦ πρώτου Σουλτάνου τῶν Ὀθωμανῶν Ὀσμάν, μέχρι τοῦ 1462 Μεχμὲτ τοῦ Β', κατακτητοῦ τῆς Κωνσταντινοπόλεως.»

κγ) Πίναξ εἰς Πολυδεύκην καὶ Ἀθήναιον.

κδ) ΤΖΕΤΖΟΥ, Ἀλληγορία εἰς Ὁμήρου Ἰλιάδα διὰ στίχων πολιτικῶν.

κε) ΘΕΟΔΩΡΟΥ Λογοθέτου Μετοχίτου, Ποιήματα.

κς) ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, 1. Μαθηματικά.—2. Ἐξήγησις προτάσεών τινων τοῦ Πτολεμαίου.—3. Σχόλια εἰς τὴν Μεγάλην σύνταξιν τοῦ Πτολεμαίου.

κζ) ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, Κύρου Παιδείας βιβλία η'.

κη) ΑΡΡΙΑΝΟΥ, Ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου βιβλία ζ'.

κθ) ΖΩΝΑΡΑ, Χρονικόν.

λ) ΖΩΣΙΜΟΥ, Ἱστοριῶν βιβλία ς', καὶ ΕΥΝΑΠΙΟΥ, Βίοι τῶν φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν.

λα) ΟΡΦΕΩΣ, Ἀργοναυτικά.

λβ) Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου χειρογράφου, χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ ΙΑ' μ. Χ. αἰῶνος, ἀναγινώσκεται ἡ ἰδιόχειρος τοῦ Μενδόζα σημείωσις «Inventum in scriniis Cantacuzeni et missum ab Imperatore Turcarum.» Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπ' ἀρ. κζ' Ξενοφῶντος, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἡ ἑξῆς ἀρχαία σημείωσις «Βιβλίον προστεθὲν τοῖς κατηχουμενείοις τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.» Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν, ὧν ἡ χρονολογία ἀναφέρεται, τὸ μὲν ὑπ' ἀρ. ς' ἐστὶ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. ζ', ιζ', κα', κδ', κς' καὶ κθ' εἰσὶ τοῦ Ις' αἰῶνος μ. Χ. τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. ι' τοῦ ἔτους 1543. Ὁπόθεν κατάδηλον γίγνεται, ὅτι

χειρόγραφα ἐξηκολούθει συλλέγων Σουλεϊμὰν ὁ Μεγαλοπρεπὴς μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν μέρος αὐτῶν ἐδωρήσατο, ἀνακτίσας μάλιστα καὶ νέαν βιβλιοθήκην περὶ τὸ 1527, ἐν ᾗ ἐναπετέθησαν καὶ τὰ ὡς εἴρηται βιβλία Ματθίου τοῦ Κορβίνου.

Ἱδρύθησαν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ περιβόλῳ τοῦ Σαράϊ-Βουρνοῦ δύο ἄλλαι βιβλιοθῆκαι, ἡ μὲν ἐσωτερικὴ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲδ τοῦ Γ' τῷ 1719 μ. Χ. (ἔτ. ἑγίρας 1132 κατὰ τοὺς χρονολογικοὺς τοῦ Χατζῆ Κάλφα Πίνακας), ἡ δὲ ἐξωτερικὴ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Γ' τῷ 1767 (ἑγ. 1181), συγκροτηθεῖσα ἐκ τῶν συναχθέντων βιβλίων παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν δύο προκατόχων αὐτοῦ, τοῦ τε Μαχμοὺτ Α' (1730—1754) καὶ τοῦ Ὀσμὰν Γ' (1754—1757).

Κατάλογον τῆς προκειμένης βιβλιοθήκης ἐδημοσίευσεν ὁ ἀββᾶς Τοδερίνης τῷ 1787. Ἐντεῦθεν πληροφορούμεθα, ὅτι ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ αἱ ἀραβικαὶ μεταφράσεις α) ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ (Ἀριστό), Ὀργάνου (Μαντήκ), μετάφρ. Ἐσσὰτ Χότζα.—β) ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, Τέχνης ῥητορικῆς βιβλ. γ', μεταφρ. Φαζίλ-ουλ-Βανγιουνῆ(;)—γ) ΠΛΑΤΩΝΟΣ (Ἐφλατούν), Περὶ ἀληθείας (Μουσαχεχάτ), μήπως Ἱππίας ὁ ἐλάττων ἢ Περὶ τοῦ ψεύδους(;).— δ) PLINII (Βελινιός), Naturae Historiarum (Σίρ-ουλ-Χαλικὰτ) XXXVII libri.

Ἀλλὰ καὶ χειρόγραφον συριακὸν τῆς Ἱ. Γραφῆς ἐθεάθη αὐτόθι ἐπὶ μεμβράνης εἰς σχῆμα φύλλου, καὶ ἡ Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως (Ζεβοὺρ) καὶ τὸ ψαλτήριον τοῦ Δαυὶδ (Τεβρὰτ) καὶ τὸ Εὐαγγέλιον (Ἰνπζίλ), καὶ τὰ τρία ταῦτα ἀραβιστὶ διὰ κουφικῶν χαρακτήρων γεγραμμένα. Οἱ χαρακτῆρες οὗτοι ἦσαν, ὡς γνωστόν, ἐν χρήσει μέχρι τοῦ 932 μ. Χ. (ἑγ. 320) ἔτους, ὁπότε ὁ Ἰβνι Μοκλᾶ [1] εἰσήγαγε τὸ νεώτερον ἀραβικὸν ἀλφάβητον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐξ Ἱεροσολύμων μετηνέχθησαν ἐκεῖ κώδικές τινες, ἴσως εἷς ἐξ αὐτῶν ἦν ὁ ἀντιγραφείς, μερίμνῃ τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας Γρηγορίου Γκίκα, καὶ χρησιμεύσας εἰς τὴν ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη γενομένην ἔκδοσιν τῆς «Σειρᾶς ἑνὸς καὶ πεντήκοντα ὑπομνηματιστῶν εἰς τὴν Ὀκτάτευχον καὶ τὰ τῶν Βασιλειῶν» [2].

---

1. D'HERBELOT. Bibliothèque Orientale, ἐν λ.
2. Ἐν Λειψίᾳ 1772. 2 Τόμ. φύλλ.

Κατὰ τὴν γενομένην δὲ τελευταίαν τῷ 1881 ἀπαρίθμησιν τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς τεύχη περίπου τρισχίλια.

—

β′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΓΙΟΥΠ.

(ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἐγιούπ)

Ἀμέσως μετὰ τὴν Ἅλωσιν ἤγειρε τῷ 1453 (858) ὁ Κατακτητὴς τὸ ἐν Ἐγιοὺπ τέμενος, καὶ παρ' αὐτὸ βιβλιοθήκην.

—

γ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Πρῶτος ἱδρυτὴς τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀναγράφεται Μωάμεθ ὁ Β′ περὶ τὸ 1454 (859)· δεύτερος Σουλεϊμὰν Β′ ὁ Νομοθέτης περὶ τὸ 1560 (969)· τρίτος ὁ Μαχμοὺτ Α′ τῷ 1739 (1152).

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ διετηρεῖτο Κουράνιον, γεγραμμένον διὰ χειρὸς τοῦ ΧΑΛΙΦΟΥ ΟΣΜΑΝ (ἐγ. 24—35).

Ὑπῆρχεν ἐνταῦθα καὶ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ (Ἀπλούνιος) «Περὶ κωνικῶν τομῶν», χειρόγραφον ἀραβικὸν κατὰ μετάφρασιν τοῦ Ἀχμὲτ-βίνι-Μουσᾶ-ἐλ-Χαμασῆ καὶ τοῦ Σαβὶτ-βίνι-Κορρᾶ.

Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῇ χειρογράφων ἀνήρχετο εἰς 4864 τῷ ἔτει 1881.

—

δ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΦΑΤΙΧ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Εἰς τὸ διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Χριστοδούλου ἀνεγερθὲν τοῦτο τέμενος τῷ 1470 (875), διέταξε Μωάμεθ ὁ Β′ ἵνα προσαρτηθῇ καὶ βιβλιοθήκη.

Καταστραφεῖσα δ' ὑπὸ σεισμοῦ ἀνεκτίσθη πάλιν ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ὑπὸ Μουσταφᾶ Γ′ τῷ 1771 (1185).

Ἐκεῖ ἐσώζετο χειρόγραφον ἐν τουρκικῇ μεταφράσει τῶν ὑπὸ τοῦ περιφήμου γάλλου ἀστρονόμου ΚΑΣΣΙΝΗ «Στοιχείων ἀστρονομίας» [1].

1. Ἐξεδόθη γαλλ. ἐν Παρισίοις 1740. 4ον.

Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν αὐτόθι χειρογράφων ἀνήρχετο· τῷ 1881 εἰς 4885.

—

Β′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΒΑΓΕΖΗΤ Β′.

ε′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΒΛΕΒΙΧΑΝΕ.

(ἐν τῷ τεκὲ Πέραν)

Ἀναφέρεται μὲν ἡ πρώτη αὐτῆς ἵδρυσις εἰς τὸ ἔτος 1492 (897). Ἐπλουτίσθη δὲ δι' ἀφιερώσεως τοῦ περιβοήτου Μεχμὲτ Σαὶδ Χαλὲτ Ἐφένδη τῷ 1819 (1234), περιέχουσα 356 χειρόγραφα [1].

—

ς′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΒΟΥΔΡΟΥΜ.

(παρὰ τὸ Λαλελῆ)

Τὴν βιβλιοθήκην ταύτην ἵδρυσε τῷ 1501 (907) ὁ μέγας βεζίρης Μεσὶχ Ἀλῆ Πασᾶς, ὁ καὶ τὸ τέμενος τοῦτο ἀνακαινίσας, ὅπερ πρότερον μονὴ τοῦ Μυρελαίου ἐπωνομάζετο [2].

Χειρόγραφα δ' ἐν αὐτῇ 157 ἐσώζοντο τῷ 1881.

—

ζ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΒΑΓΕΖΗΤ Β′.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Εἰ καὶ συνέστη τῷ 1505 (911), ὁπότε τὸ τέμενος τοῦτο ἐστεγάσθη, ἀλλ' ὅμως συνεπληρώθη τὰ μέγιστα ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ὑπό τε τοῦ σεϊχοὺλ-ἰσλὰμ Βελῆ-εδδὶν Ἐφένδη τῷ 1767 (1181) καὶ ὑπὸ τοῦ πατρώζοντος υἱοῦ αὐτοῦ περὶ τὸ 1773 (1187).

Περιεῖχε δὲ τῷ 1881 χειρόγραφα 3244.

—

1. HAJI KHALFA. Lexicon bibliographicum et encyclopaedicum, ed. G. Fluegel (ἐν Λειψίᾳ 1835—58. 7 Τόμ. φύλλ.) Τόμ. Ζ′ σ. 528.

2. Α. ΠΑΣΠΑΤΗ. Βυζαντιναὶ μελέται, σ. 334.

Γ'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Α'.

η' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΓΑ.

(ἐν τῷ σχολείῳ (μεδρεσὲ) Σερβιλῆ)

Συστᾶσα ὑπὸ τοῦ Κασάπ-παση Μουσταφᾶ ἀγᾶ περὶ τὸ 1519 (925), περιεῖχε τῷ 1881 τὸ ὅλον 397 χειρόγραφα.

—

θ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέστη τῷ 1520 (926).

Δ'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ Β'.

ι' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ.

(ἐν τῷ Σαράϊ-Βουρνοῦ)

Ἱδρύθη ὑπὸ Σουλτάνου Σουλεϊμὰν τοῦ Μεγαλοπρεποῦς τῷ 1526 (ὅρα ἀρ. α').

—

ια' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΙΑΧΙΑ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ μεδρεσὲ αὐτοῦ)

Τὴν μὲν βιβλιοθήκην ταύτην συνέστησεν ὁ Γιαχιᾶ Τεβφὴκ Ἐφένδης περὶ τὸ 1538 (945).

Τὰ δ' ἐν αὐτῇ χειρόγραφα ἀνήρχοντο κατὰ τὸ 1881 εἰς 471 τὸν ἀριθμόν.

—

ιβ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ.

(ἐν τῷ τεμένει αὐτοῦ)

Ὁ ἔνδοξος οὗτος μονάρχης ἀνήγειρε τῷ 1557 (964) ἔτει τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, αὐξηθεῖσαν τῷ 1620 (1030) ἐκ δωρεῶν τοῦ Σουλτάνου Ὀσμὰν Β'. Ἀνακαινισθεῖσα δ' ἀκολούθως τῷ 1746 (1159) ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὺτ τοῦ Α' ἐπλουτίσθη ἰδίως δι' ἀφιερωμάτων τοῦ μεγάλου βεζίρου Βαχὴρ Μουσταφᾶ Πασᾶ τῷ 1754 (1168).

Ἐν ᾧ δ' ἐπὶ Toderini, ἤτοι πρὸ ἑνὸς αἰῶνος, περιεῖχε δισχιλίους περίπου τόμους, τῷ 1881 ἠριθμήθησαν μόνον 1535 χειρόγραφα.

Ἴσως δ' ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει καὶ ἡ κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμὰν γενομένη ἀραβιστὶ μετάφρασις τῶν «Ὑπομνημάτων» ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ [1].

—

ιγ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμὰν περὶ τὸ 1560 (ὅρα ἀρ. γ').

Ε'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Β'.

ιδ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΕΧΗΔ ΜΕΧΜΕΤ ΠΑΣΑ.

(ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἐγιούπ)

Ὁ μέγας βεζίρης Σόκολης Μεχμὲτ Πασᾶς ἀνήγειρε τὴν βιβλιοθήκην ταύτην τῷ 1571 (979).

Περιεῖχε δὲ τῷ 1881 χειρόγραφα 1768.

ς'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΟΥΡΑΤ Γ'.

ιε' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΦΙΝΤΙΚΛΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Ὁ καζιασκέρης τῆς Ἀνατολῆς Μεχμὲτ Ἐφένδης συνέστησε τὴν βιβλιοθήκην ταύτην περὶ τὸ 1580 (988).

Περιεῖχε δὲ κατὰ τὸ 1881 ἔτος 561 χειρόγραφα.

—

1. FABRICII. Biblioth. Lat. Τόμ. Α' σ. 171.

ις΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΗΛΗΤΖ ΑΛΗ ΠΑΣΑ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μεδρεσὲ τοῦ τεμένους Τοπχανέ)

Ὑπὸ τοῦ περιφήμου ναυάρχου Οὐλοὺτζ Ἀλῆ Πασᾶ συνέστη ἡ ἐν λόγῳ βιβλιοθήκη τῷ 1580 (988).

Τὰ δ' ἐν αὐτῇ χειρόγραφα ἦσαν πρότερον [1] μὲν 752, τῷ δὲ 1881 ἔτει 110 τὸν ἀριθμόν.

—

ιζ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΠΤΟΥΛΛΑΧ ΑΓΑ.

(παρὰ τὸ Καδῆ Τσεσμέ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Τσελεμπῆ Ἀπτουλλὰχ ἀγᾶ περὶ τὸ 1589 (997).

Εὑρίσκοντο δ' ἐν αὐτῇ τῷ 1881 χειρόγραφα 396.

—

ιη΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΛΧΑΤΖ ΜΕΧΜΕΤ ΑΓΑ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸν Τσαρσαμπᾶ)

Συνέστη μὲν τῷ 1591 (999) ὑπὸ τοῦ κιζλάραγα Μεχμὲτ ἀγᾶ.

Περιεῖχε δὲ τῷ 1881 χειρόγραφα 210.

Ζ΄. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΕΧΜΕΤ Γ΄.

ιθ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΒΛΕΒΙΧΑΝΕ.

(παρὰ τῷ Γενῇ Καποῦ)

Ὁ Μαλκὸτζ Μεχμὲτ Ἐφένδης συνέστησε τῷ 1597 (1006) τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, ἥτις περιεῖχε τῷ 1881 χειρόγραφα 165.

Η΄. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΧΜΕΤ Α΄.

κ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΧΜΕΤ ΠΑΣΑ.

Ὁ Χαφὶζ Ἀχμὲτ Πασᾶς, διοικητὴς τῆς Βοσνίας καὶ ἀρχιναύαρχος, ἵδρυσε περὶ τὸ 1607 (1016) τὴν παροῦσαν βιβλιοθήκην, περιέχουσαν 312 χειρόγραφα [1].

1. HAJI KHALFA, αὐτ. σ. 106.

—

κα΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΕΝΗ ΤΖΑΜΙΟΥ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει παρὰ τὴν γέφυραν πρὸς τὸ Βαγτσὲ Καποῦ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἱδρύθη τῷ 1615 (1024) ὑπὸ τῆς Σουλτάνης Μάχ-ι-Πεϊκέρ, συζύγου Ἀχμὲτ τοῦ Α΄.

Ἀνεκαινίσθη δὲ τῷ 1683 (1095) ὑπὸ τῆς Σουλτάνης Τερχὰν Χατιτζέ, μητρὸς Μεχμὲτ τοῦ Δ΄.

Συνεπληρώθη δὲ τέλος πάντων ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲτ τοῦ Γ΄ τῷ 1724 (1137), καὶ περιεῖχε τῷ 1881 χειρόγραφα 1535.

—

κβ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΧΜΕΤ Α΄.

(παρὰ τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸ Ἱπποδρόμιον)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἀνεγερθεῖσα τῷ 1616 (1026) ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲτ τοῦ Α΄ περιεῖχε τῷ 1881 χειρόγραφα 1373.

Θ΄. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΟΣΜΑΝ Β΄.

κγ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝΙΕ.

Ἱδρύθη ὑπὸ Σουλτάνου Ὀσμὰν Β΄ τῷ 1620 (ὅρα ἀρ. ιϐ΄).

Ι΄. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΕΧΜΕΤ Δ΄.

κδ΄ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΙΟΠΡΟΥΛΗ ΜΕΧΜΕΤ ΠΑΣΑ.

(περὶ τὸ Τσεμπερλῆ Τάς)

Ὁ περιώνυμος οὗτος μέγας βεζίρης ἵδρυσε τῷ 1661 (1072) τὴν προκειμένην βιβλιοθήκην, εἰς ἣν προσηλώθη περὶ τὸ 1675 (1086) καὶ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ τε Κιοπρουλῆ Ἀχμὲτ Φαζὶλ Πασᾶ καὶ ἄλλων

1. HAJI KHALFA, αὐτ. σ. 113.

SISMANOGLIO

ἀφιερωτῶν· ὥστε ἐν αὐτῇ τῷ 1881 ἦσαν ἀποτεθησαυρισμένα 2777 χειρόγραφα.

—

κε′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΕΝΗ ΤΖΑΜΙΟΥ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τῆς Σουλτάνης Τερχὰν τῷ 1683 (ὅρα ἀρ. κα′).

—

κς′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΧΜΕΤ ΠΑΣΑ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Κιοπρουλῆ Ἀχμὲτ Πασᾶ περὶ τὸ 1675 (ὅρα ἀρ. κδ′).

—

κζ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΠΑΣΑ.

(παρὰ τῷ τεμένει τοῦ Τσόρλουλου Ἀλῆ Πασᾶ)

Ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρου Μουσταφᾶ Πασᾶ Μερζιφουνῆ συστᾶσα ἡ βιβλιοθήκη αὕτη κατὰ τὸ 1684 (1095) ἔτος, ἐνέκλειε 453 χειρόγραφα κατὰ τὸ 1881.

ΙΑ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ Γ′.

κη′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΑΡ-ΟΥΛ-ΜΕΣΝΕΒΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸ Μουχλίον)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέστη μὲν τὸ πρῶτον τῷ 1689 (1100), ἐπλουτίσθη δὲ δι' ἀφιερωμάτων τοῦ Σεΐχ Μουρὰδ Ἐφένδη περὶ τὸ 1845 (1262)· περιεῖχε δὲ χειρόγραφα 542 κατὰ τὸ 1881 ἔτος.

ΙΒ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ Β′.

κθ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΦΕΙΖΟΥΛΛΑΧ ΕΦΕΝΔΗ.

(παρὰ τὸ τέμενος Φατίχ)

Ὁ σεϊχ-ουλ-ἰσλάμης Σεΐδ-Φεΐζ-ουλλὰχ Ἐφένδης κατήρτισε τῷ 1700 (1112) τὴν ἐν λόγῳ βιβλιοθήκην, περιλαμβάνουσαν τῷ 1881 χειρόγραφα 2099 τὸν ἀριθμόν.

—

λ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΧΟΥΣΕΙΝ ΠΑΣΑ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ σχολείῳ (μεδρεσὲ) παρὰ τὸ Σαράτς-χανέ)

Ἐκ τῆς περιφανοῦς οἰκογενείας τῶν Κιοπρουλίδων ἕλκων τὸ γένος ὁ μέγας βεζίρης Ἀμουτζαζαδὲς Χουσεὶν Πασᾶς ἀνίδρυσε τὴν βιβλιοθήκην ταύτην κατὰ τὸ 1700 (1112).

Τὰ δὲ αὐτόθι διατηρούμενα χειρόγραφα συνεποσοῦντο εἰς 541 κατὰ τὸ 1881 ἔτος.

ΙΓ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΧΜΕΤ Γ′.

λα′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΧΜΕΤ ΠΑΣΑ.

(παρὰ τὸ τέμενος Νούρ-ι-'Οσμανιέ)

Καὶ ὁ μέγας οὗτος βεζίρης Τσόρλουλου Ἀχμὲτ Πασᾶς ἀνήγειρε τῷ 1708 (1120) τὴν προκειμένην βιβλιοθήκην, ἥτις κατὰ τὸ 1881 ἠρίθμει 450 χειρόγραφα.

—

λβ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΕΧΗΔ ΑΛΗ ΠΑΣΑ.

(παρὰ τῷ τεμένει Σεχζαδέ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἔσχε κτίτορα τῷ 1711 (1122) τὸν μέγαν βεζίρην Δαμὰτ Ἀλῆ Πασᾶν, ἀνερχομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν χειρογράφων αὐτῆς τῷ 1881 εἰς 2876.

—

λγ′. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μασγιδίῳ (μεστζὶδ) παρὰ τὸ τέμενος Χαλὶλ Πασᾶ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέστη τῷ 1714 (1126) ὑπὸ τοῦ ρεΐς-ουλκιτὰπ (ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν) Ἐλχὰτζ Μουσταφᾶ Ἐφένδη. Περιεῖχε δὲ τῷ 1881 ἔτει 175 χειρόγραφα.

—

λδ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΦΙΕΡΩΤΩΝ.

(παρὰ τῷ τεμένει Σεχζαδέ)

Τέσσαρες φίλοι τῶν γραμμάτων ἀναγράφονται οἱ ἱδρυταὶ αὐτῆς περὶ

τὸ 1716 (1128), ἐν οἷς καὶ ὁ Μεχμὲτ Ἐφένδης· περιεῖχε δὲ τῷ 1881 τὸ ὅλον 1039 χειρόγραφα.

—

λε′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΟΜΕΡ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ μεδρεσὲ τοῦ Μολλᾶ Γκιουρανῆ)

Ὁ ἀρχίατρος (Χεκίμπασης) Ὁμὲρ Ἐφένδης ἀνήγειρε τῷ 1718 (1130) τὴν παροῦσαν βιβλιοθήκην, ἧς ἠριθμήθησαν τῷ 1881 χειρόγραφα 147.

—

λς′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲτ Γ′ τῷ 1719 (ὅρα ἀρ. α′).

—

λζ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΙΒΡΑΧΗΜ ΠΑΣΑ.

(ἀντικρὺ τοῦ τεμένους Σεγζαδέ)

Ὁ μέγας βεζίρης Δαμὰτ Ἰβραχὴμ Πασᾶς οὐ μόνον τὴν βιβλιοθήκην ταύτην συνέστησε τῷ 1720 (1132) κατὰ τοὺς χρονολογικοὺς Πίνακας τοῦ Χατζῆ Κάλφα, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀθωμανικὴν τυπογραφίαν εἰσήγαγεν εἰς Κωνσταντινόπολιν, καὶ πρῶτον αὐτόθι τυπωθὲν ἀνατολικὸν βιβλίον ἐστὶν ἡ τοῦ ἀραβικοῦ λεξικοῦ τοῦ Τζεβχερῆ (Σιχάχ-ουλ-λουγὰτ) τουρκικὴ μετάφρασις τοῦ Βάν-Κουλοῦ τῷ 1728 (1141).

Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ χειρογράφων ἀνέβαινε τῷ 1881 εἰς 1199.

—

λη′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΕΝΗ ΤΖΑΜΙΟΥ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμὲτ Γ′ τῷ 1724 (ὅρα ἀρ. κα′).

—

λθ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΙΣΜΑΗΛ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸ Τσαρσαμπᾶ Παζάρ)

Ὁ σεϊχ-ουλ-ἰσλάμης Ἰσμαὴλ Ἐφένδης ἀνήγειρε τῷ 1724 (1137) τὴς ἐν λόγῳ βιβλιοθήκην, ἐμπερικλείουσαν κατὰ τὸ 1881 ἔτος 762 χειρόγραφα.

ΙΔ.′ ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΑΧΜΟΥΤ Α′.

μ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΛΗ ΠΑΣΑ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸ Ἀκ Σαράϊ)

Παρὰ τοῦ μεγάλου βεζίρου Χεκίμζαδε Ἀλῆ Πασᾶ ἀνιδρύθη ἡ παροῦσα βιβλιοθήκη κατὰ τὸ 1734 (1147) ἔτος. Περιελάμβανε δὲ τῷ 1881 τὸ ὅλον 1490 χειρόγραφα.

—

μα′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΕΣΙΡ ΑΓΑ.

(ἐν τῇ συνοικίᾳ Βαβᾶ-Χαϊδὰρ κατὰ τὸ Ἐγιούπ)

Ἡ παροῦσα βιβλιοθήκη συστᾶσα ὑπὸ τοῦ περιφήμου κιζλάραγα Χατζῆ Βεσὶρ ἀγᾶ τῷ 1734 (1147) ἠρίθμει πρότερον μὲν[1] 552, κατὰ δὲ τὸ 1881 ἔτος, 219 χειρόγραφα.

—

μβ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΤΗΦ ΕΦΕΝΔΗ.

(κατὰ τὸ Βεφᾶ Μεϊδάνι)

Ὁ τεφτερδάρης Ἀτὴφ Ἐφένδης συνεκρότησε τῷ 1735 (1148) τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, ἀριθμοῦσαν τῷ 1881 χειρόγραφα 2756, ἐν ᾧ ἐπὶ Toderini εἶχε μόνον δισχίλια.

Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνοντο τάδε· 1. Πεντάτευχος (Τεβράτ), κατὰ μετάφρασιν ἀραβικήν, ἔτους 1398 (800).—2. ΕΒ-ΟΥΛ ΒΕΚΑ, Κωνσταντινοπολίτου, «Περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ κειμένου τοῦ Εὐαγγελίου».—3. ΧΑΤΖΗ ΙΒΡΑΧΗΜ ΑΓΑ, «Βιβλιογραφία» (ἐξακολούθησις τῆς τοῦ χαλκεντέρου Χατζῆ Κάλφα).

—

μγ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΕΣΙΡ ΑΓΑ

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μεδρεσὲ παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ)

Ὁ ἐπὶ Σουλτάνου Μαχμοὺτ Α′ προμνημονευθεὶς κιζλάραγας Χατζῆ Βεσὶρ ἀγᾶς συνεστήσατο περὶ τὸ 1735 (1148) καὶ τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, ἧς τὰ χειρόγραφα ἀνήρχοντο τῷ 1881 εἰς 1368 τὸν ἀριθμόν.

—

1. HAJI KHALFA, αὐτ. σ. 207.

μδ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μεχμὲτ Α′ τῷ 1739 (ὅρα ἀρ. γ′).

—

με′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΧΜΕΤ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μεδρεσὲ κατὰ τὸν Γαλατᾶν)

Ὁ κεχαγιᾶ βέης Μεχμὲτ Ἐφένδης ἐστὶν ὁ ἱδρυτὴς περὶ τὸ 1740 (1256) τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ἧς τὰ χειρόγραφα συνεποσοῦντο κατὰ τὸ 1881 ἔτος εἰς 238.

—

μς′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΟΥΛΕΙΜΑΝΙΕ.

Ἱδρύθη μὲν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μεχμὲτ Α′ τῷ 1746 (ὅρα ἀρ. ιδ′), ἐπλουτίσθη δὲ ὑπὸ ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρου Μουσταφᾶ Πασᾶ (αὐτ.)

—

μζ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΤΑ ΣΕΡΑΙΟΥ.

(ἐν Πέραν)

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Σουλτάνου συνέστη καὶ ἡ ἐν λόγῳ βιβλιοθήκη κατὰ τὸ 1753 (1167) ἔτος, περιέχουσα 556 χειρόγραφα [1].

ΙΕ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΟΣΜΑΝ Γ′.

μη′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΡ-Ι-ΟΣΜΑΝΙΕ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Ὁ Σουλτάνος Ὀσμὰν Γ′ ἀνήγειρε τῷ 1755 (1169) τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, ἀριθμοῦσαν τῷ 1881 χειρόγραφα 4382, ἐν ᾧ ἐπὶ Toderini εἶχε μόνον 1693.

Ἐνταῦθα διετηροῦντο δύω Κουράνια γεγραμμένα διὰ κουφικῶν χαρακτήρων, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ ΧΑΛΙΦΟΥ ΟΣΜΑΝ (ἑγ. 24—35), τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ΧΑΛΙΦΟΥ ΑΛΗ (ἑγ. 35—40).

Ἦσαν ἐκεῖ καὶ ἡ τουρκικὴ μετάφρασις τοῦ περιφήμου συγγράμματος

1. Αὐτ. σ. 265.

τοῦ I. ΚΑΣΣΙΝΗ «Ἀστρονομικοὶ πίνακες τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τῶν πλανητῶν, τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν δορυφόρων [1]».

Ἐπίσης καὶ τὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ (Ζεβούρ), κατὰ μετάφρασιν ἀραβικήν, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ὡσαύτως ἀραβιστὶ ἐπὶ μεμβράνης εἰς 8ον.

Ις′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ Γ′.

μθ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΧΜΕΤ ΡΑΓΗΠ ΠΑΣΑ.

(παρὰ τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὴν Κόσκαν)

Τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου τούτου μεγάλου βεζίρου ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὸν ἔπαινον, ὃν ἔπλεξεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ χρονογράφος Βασήφ, ἔνθα ὁ Ραγὴπ πασᾶς κρίνεται ἐφάμιλλος ὡς ποιητὴς μὲν τοῦ Ἴδνι-Νεφάς, ὡς ἐπιστολογράφος δὲ τοῦ Νεργκισῆ, ὡς ἱστορικὸς δὲ τοῦ Βεϊσῆ. Οὐ μόνον δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς συνέγραψε καὶ τὸ ἀριστούργημα αὐτοῦ «Ἡ κιβωτὸς τῶν ἐπιστημῶν» (Σεφινέ-ι-Ραγήπ), ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ξένων πολυπραγμονῶν ἐνετείλατο τὴν μετάφρασιν τῆς «Περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Νεύτωνος» πραγματείας τοῦ Βολταίρου, καθὰ διηγεῖται μετ' ἐπαίνων Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις [2].

Ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ, ἥτις ἀπηρτίσθη τῷ 1762 (1176), περιεῖχε τῷ 1786 χειρόγραφα 1173, διαιρούμενα ὡς ἑφεξῆς· Α′ Ἑρμηνευτικὰ 76.—Β′ Βάσεις τῶν ἀποκαλύψεων 10.—Γ′ Ἀποκαλύψεις ἐν τῇ πράξει 126.— Δ′ Θεολογικὰ 115.—Ε′ Συγγράμματα περὶ τῶν βάσεων τῆς δικονομίας 74. — ς′ Ἐπίσης περὶ τῶν γνώσεων τῶν νόμων 156. —Ζ′ Ἐπίσης περὶ τῶν τόπων τῆς ρητορικῆς καὶ τῆς εὐγλωττίας 48. —Η′ Γραμματικὰ 91.—Θ′ Γλωσσάρια καὶ Λεξικὰ 45.—Ι′ Φιλοσοφικά, λογικά, ἀστρονομικά, γεωμετρικά, ἀλγεβρικὰ 111.— ΙΑ′ Ἀσκητικὰ 49.—ΙΒ′ Ἰατρικὰ 22.—ΙΓ′ Ἱστορικὰ καὶ ὁδοιπορικὰ 79.— ΙΔ′ Φιλολογικὰ 146.—ΙΕ′. Περὶ τῶν προσόντων τοῦ Θεοῦ 25.

1. Ἐξεδόθη γαλλ. ἐν Παρισίοις 1740. 4ον.

2. ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ. Περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. ἐν Κερκύρᾳ 1790. 8ον.

Ἐκτοτε ηὐξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν χειρογράφων, συμποσουμένων εἰς 1733 κατὰ τὸ 1881.

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ ὑπῆρχον, σὺν τοῖς ἄλλοις, α) ἡ ἀραβικὴ μετάφρασις τῶν ἰατρικῶν συγγραμμάτων τοῦ διασήμου ἄγγλου ἰατροῦ ΘΩΜΑ ΣΥΔΕΝΧΑΜ [1].—β) ἡ τουρκικὴ μετάφρασις τῆς τοῦ περιφήμου ὁλλανδοῦ ἰατροῦ, ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΒΟΕΡΧΑΑΒΟΥ, συγγραφῆς «Ἀφορισμοὶ περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν νόσων» [2].

Παραπλεύρως τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀνηγέρθη τῷ 1762 (1176) ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μεγάλου ἀνδρὸς τὸ φερώνυμον μασγίδιον (Κιταπχανὲ μεστζιδῆ).

—

ν′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΛΕΛΗ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει)

Ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Γ′ συνεστήθη τῷ 1763 (1177) ἡ ἐν λόγῳ βιβλιοθήκη, κεκτημένη τῷ 1881 ἀριθμὸν χειρογράφων 3683.

—

να′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Σουλτάνου τῷ 1767 (ὅρα ἀρ. α′).

—

νδ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΒΑΓΕΖΗΤ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ σεϊχ-σὺλ-ἰσλάμη Βελῆ-εδδὶν Ἐφένδη τῷ 1767, καὶ ἐπλουτίσθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ περὶ τὸ 1773 (ὅρα ἀρ. ζ′).

—

νγ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΤΕΜΕΝΟΥΣ ΦΑΤΙΧ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Γ′ τῷ 1771 (ὅρα ἀρ. δ′).

—

νδ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΕΛΗ-ΕΔΔΙΝ ΕΦΕΝΔΗ.

(παρὰ τὸ τέμενος Φατίχ)

Ὁ σοφὸς οὗτος σεϊχ-σὺλ-ἰσλάμης φαίνεται οὐ μόνον ἀφιερώσας πολλὰ χειρόγραφα εἰς τὴν τοῦ τεμένους Βαγεζὴτ βιβλιοθήκην, ἀλλὰ

1. Ἐξεδόθη λατιν. ἐν Λονδίνῳ 1734. φύλλ.
2. Ἐξεδόθη λατιν. ἐν Λουγδούνῳ-Βαταβῶν 1709. φύλλ.

καὶ ἰδίαν ἀπαρτίσας τῷ 1772 (1186), τὴν προκειμένην, ἐν ᾗ ἦσαν ἀποτεθησαυρισμένα, τῷ 1881, χειρόγραφα τὸν ἀριθμὸν 2141.

—

ΙΖ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΠΤΟΥΛ ΧΑΜΗΤ Α′.

νε′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΡΑΔ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ Χανικάχ-ι-Ναξιβὲντ κατὰ τὸν Τσαρσαμπᾶν)

Ἡ ἐν λόγῳ βιβλιοθήκη ἱδρυθεῖσα περὶ τὸ 1777 (1191) ὑπὸ τοῦ καζιασκέρη τῆς Ρούμελης Δαματζαδὲ Μεχμὲτ Μουρὰδ Ἐφένδη εἶχε τῷ 1881 χειρόγραφα 1268.

—

νς′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΔΡΕΣΕ ΧΑΜΗΔΙΕ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μεδρεσὲ κατὰ τὸ Βαγτσὲ Καπουσοῦ)

Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ἱδρυθείσης τῷ 1780 (1194), ἐξεδόθη πρό τινων ἡμερῶν ὁ κατάλογος, μερίμνῃ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὑπὸ τοῦ Σελὴμ Σαβὶτ Ἐφένδη, ἐπόπτου τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως (ρουστιέ).

Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦτον, τὰ ἐν αὐτῇ χειρόγραφα ἀνέρχονται εἰς 1582, ὑποδιαιρούμενα εἰς τὰς ἑπομένας 27 κλάσεις·

Α′ Κουράνια (μεσαχίφ-σὺλ-σεριφὲ)	13
Β′ Τὰ θεόπνευστα (σεμαβιὲ)	2
Γ′ Τὰ περὶ ὀρθῆς ἀναγνώσεως (κηραϊὲ)	14
Δ′ Τὰ ἑρμηνευτικὰ (τεφσὶρ)	170
Ε′ Τὰ τῶν λογίων (χαδὶς)	216
ς′ Τὰ τῆς δικονομίας (σουσούλ-σὺλ-φὶχ)	34
Ζ′ Τὰ νομικὰ (φὶχ)	146
Η′ Τὰ τῶν νομοδιδασκάλων (φεταβῆ)	34
Θ′ Τὰ περὶ κληρονομιῶν (φεραϊζ)	6
Ι′ Τὰ περὶ μυστηρίων (τεσαβοὺφ) καὶ ἠθικῆς (ἀχλὰκ)	93
ΙΑ′ Τὰ περὶ πίστεως (ἀκαϊδ) καὶ θεολογίας (κελλὰμ)	74
ΙΒ′ Τὰ φιλοσοφικὰ (χικμὲτ)	18
	820

Μεταφορὰ τῶν ὄπισθεν	820
ΙΓ′ Τὰ περὶ λογικῆς (μαντὶκ)	20
ΙΔ′ Τὰ ἀστρολογικὰ (νουτζοὺμ) καὶ ἀλχυμικὰ (τζεφὲρ)	39
ΙΕ′ Τὰ ἀστρονομικὰ (χιὲτ)	8
Ις′ Τὰ γεωμετρικὰ (χενδεσὲ) καὶ ἀριθμητικὰ (χισὰπ)	17
ΙΖ′ Τὰ ἱστορικὰ (τεβαρὶχ) καὶ ὁδοιπορικὰ (σεὶρ)	124
ΙΗ′ Τὰ ἰατρικὰ (τὶβ)	37
ΙΘ′ Τὰ φιλολογικὰ (ἐδεβιὰτ)	174
Κ′ Τὰ ρητορικὰ (μααντὶ)	40
ΚΑ′ Τὰ περὶ ὀρθοεπείας (βεγιὰν) καὶ ὕρους (ἐδὰβ)	15
ΚΒ′ Τὰ συντακτικὰ (νάχου)	67
ΚΓ′ Τὰ γραμματικὰ (σὰρφ)	20
ΚΔ′ Τὰ γλωσσάρια (λουγὰτ)	84
ΚΕ′ Διάφοροι συλλογαὶ (μετζμουάϊ μουτενεβιὰ)	32
Κς′ Τὰ ἔξωθεν εἰσαχθέντα (χαριτζδὲν βὰζ ὀλουνὰν)	6
ΚΖ′ Τὰ ἔγγραφα (μουρακαὰτ)	79
	1582

Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦτον, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Χαμιδιὲ διατηροῦνται δύο Κουράνια, γεγραμμένα διὰ κουφικῶν χαρακτήρων ἐπὶ μεμβράνης, τὸ μὲν διὰ χειρὸς τοῦ ΧΑΛΙΦΟΥ ΟΣΜΑΝ, τὸ δὲ διὰ χειρὸς τοῦ ΧΑΛΙΦΟΥ ΑΛΗ.

Σώζεται ἐπίσης ἐν αὐτῇ ἓν Κουράνιον διὰ κουφικῶν χαρακτήρων, ἰδιόγραφον τοῦ Χασὰν Βασρᾶ, ἀποθανόντος τῷ 728 (110).

Αὐτόθι ὑπάρχουσι καὶ τάδε τὰ ἀραβικὰ χειρόγραφα· 1. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ (Ἀριστό), τὰ ὀκτὼ (;) βιβλία (σεμανιέ), ἐκ μεταφράσεως Ἐσὰτ-βίνι-Ἀλῆ.—2. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥΣ (Οὔκλιδες), Στοιχεῖα γεωμετρίας καὶ ἀριθμητικῆς, Ἑρμηνεῖαι ὑπὸ τοῦ διασήμου μαθηματικοῦ Νὰσρ-ἐδδὶν-ι-Τουσῆ, ἀκμάσαντος περὶ τὸ 1250 (648).—3. ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ (Βατλαμιός), «Τετράβιβλος σύνταξις μαθηματική», μεταφρ. Σουλεϊμὰν-οὐλ-Ριαζῆ.—4. Σχόλια εἰς ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ὑπὸ τοῦ Νιζὰμ-ἐδδὶν-οὐλ-'ρακῆ.

'Αλλ' ὅμως οὐδόλως ἠδυνήθημεν ἵνα ἀγεύρωμεν ἐν τῷ καταλόγῳ καὶ τρία ἄλλα ἀραβικὰ χειρόγραφα, ὑπὸ τοῦ Toderini μνημονευόμενα, ὡς πρὸ ἑνὸς αἰῶνος ὑπάρχοντα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Χαμιδιέ, τὸ μὲν ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ «Τρίτον (;) μάθημα» (ταλὶμ-οὐλ-σαλίς), καθ' ἑρμηνείαν Φαζὶλ-οὐλ-Γιανζεξῆ (;), τὸ δὲ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ «Μεγάλη σύνταξις τῆς ἀστρονομίας», καθ' ἑρμηνείαν 'Ιὸνι-'Εβοῦ-Τζαφέρ, τὸ δὲ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ('Απλούνιος), «Περὶ τῶν γραμμικῶν τομῶν», ἕτερον, φαίνεται, ἢ τὸ γνωστὸν «Περὶ κωνικῶν τομῶν» τοῦ αὐτοῦ μαθηματικοῦ.

νζ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΙΣΜΑΗΛ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῷ μεδρεσὲ Χαμιδιὲ κατὰ τὸ Βαγτσὲ Καπουσοῦ)

'Εν τέλει τοῦ προειρημένου καταλόγου συνεξεδόθη καὶ ὁ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, συγκροτηθείσης μὲν τῷ 1785 (1199) ὑπὸ τοῦ Λαλᾶ 'Ισμαὴλ 'Εφένδη, περιεχούσης δὲ κατὰ τὸ 1883 ἔτος 764 χειρόγραφα.

ΙΗ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΗΜ Γ′.

νη′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΗΣ ΜΙΧΡ-Ι-ΣΑΧ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ μαυσωλείῳ (τουρβὲ) τοῦ τεμένους 'Εγιούπ)

Ἡ Σουλτάνα Μίχρ-ι-Σάχ, μήτηρ τοῦ Σουλτάνου Σελὴμ Γ′, συνέστησε τῷ 1795 (1210) τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, ἧς τὰ χειρόγραφα ἦσαν τῷ 1881 τὸν ἀριθμὸν 287.

νθ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΣΙΡ ΕΦΕΝΔΗ.

(κατὰ τὸ Βαγτσὲ Καπουσοῦ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη τοῦ σεϊχ-οὐλ-ἰσλάμη Μουσταφᾶ 'Ασὴρ 'Εφένδη ἱδρυθεῖσα τῷ 1799 (1214) περιεῖχε τῷ 1881 χειρόγραφα 2159.

ΙΘ′. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΜΑΧΜΟΥΤ Β′.

ξ′ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΕΒΛΕΒΙΧΑΝΕ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Χαλὲτ 'Εφένδη τῷ 1819 (ὅρα ἀρ. ε′).

Κ'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΠΤΟΥΛ ΜΕΤΖΙΤ.

ξα' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΧΟΣΡΕΒ ΠΑΣΑ.

(ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἐγιούπ)

Ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρου Τοπὰλ Χοσρὲβ Πασᾶ συγκροτηθεῖσα περὶ τὸ 1844 (1260) ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνέκειτο κατὰ τὸ 1881 ἐκ 483 χειρογράφων.

—

ξβ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΑΡ-ΟΥΛ-ΜΕΣΝΕΒΗ.

Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ σεϊχ Μουρὰδ Ἐφένδη περὶ τὸ 1845 (ὅρα ἀρ. κη').

—

ξγ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΕΡΤΕΒ ΠΑΣΑ.

(κατὰ τὸ Σκούταρι)

Ὁ πολὺς ἐπί τε πολιτικῇ ὀξυνοίᾳ καὶ καλάμου ὀξύτητι ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Περτὲβ Πασᾶς ἵδρυσε τὴν βιβλιοθήκην ταύτην περὶ τὸ 1847 (1263).

—

ξδ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΣΑΔ ΕΦΕΝΔΗ.

(ἐν τῇ συνοικίᾳ Γερὲ Βατάν)

Ὁ καζιασκέρης τῆς Ρούμελης καὶ ἱστοριογράφος (βακᾶ-νιβὶς) Ἐσὰδ Ἐφένδης ἀνήγειρε τῷ 1851 (1268) τὴν προκειμένην βιβλιοθήκην, ἀριθμοῦσαν κατὰ τὸ 1881 μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 3853 χειρογράφων.

—

ξε' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

(περὶ τὸ Τσεμπερλῆ Τάς)

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ διδασκαλείου (Δάρ-οὺλ-μυαλιμὶν) συστᾶσα περὶ τὸ 1855 (1272) περιεῖχε τῷ 1881 τὸ ὅλον 260 χειρόγραφα.

ΚΑ'. ΕΠΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΠΤΟΥΛ AZIZ.

ξς' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΛΙΔΕ ΣΟΥΛΤΑΝΗΣ.

(ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τεμένει κατὰ τὸ Ἀκ Σαράϊ)

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἱδρυθεῖσα περὶ τὸ 1870 (1287) περιελάμβανε 500 χειρόγραφα κατὰ τὸ 1881.

ΚΒ'. ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ.

ξζ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΕΦΕΝΔΗ.

(κατὰ τὸ Τσαρσαμπᾶ Παζάρι)

Ἡ δὲ τοῦ πρυσαέως καζιασκέρη Μουσταφᾶ ἐφένδη βιβλιοθήκη περιελάμβανε κατὰ τὸ 1881 ἔτος τὸ ὅλον 194 χειρόγραφα.

—

ξη' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΣΑΛΙΧΕ ΧΑΝΟΥΜ.

(ἐν τῇ συνοικίᾳ Μεσὶχ Ἀλῆ Πασᾶ)

Τὸ ἀτελὲς τοῦτο σκιαγράφημα ἐπιστέφει χαριέντως ἡ βιβλιοθήκη τῆς φιλοβίβλου ταύτης γυναικός, ἀνερχομένη κατὰ τὸ 1881 εἰς 273 χειρόγραφα. Ἐντεῦθεν κατάδηλον γίνεται, ὅτι καὶ ὀθωμανίδες, οὐ μόνον εἰς τὴν ποίησιν [1] καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς φιλολογίας κλάδους κατεγίνοντο, ἀλλὰ καὶ βιβλιοθήκας ἵδρυον ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν μέσῃ τῇ Πρωτευούσῃ, ὅπως ἀπὸ τῆς ἑστίας ταύτης τὰ φῶτα τῶν γραμμάτων εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας διαχέωνται.

Ἔγραφον ἐν Νεοχωρίῳ τῇ 1/13 Δεκεμβρίου 1883.

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

---

1. HAMMER. Geschichte der osmanischen Dichtkunst. (ἐν Πέστῃ 1826—31. 6 Τόμ. 4ον), ἔνθα 2200 ποιηταὶ καὶ ποιήτριαι ἀναγράφονται.

Ζ'.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

I

Φίλε Α. Παλαιολόγε,

Ἡ αἴτησις ὑμῶν, ὅπως γράψω κἄτι περὶ γυναικὸς διὰ τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς, μὲ ἔθηκε, τῇ ἀληθείᾳ, εἰς λίαν ἄπορον θέσιν, τὸν δὲ δυστυχῆ κάλαμόν μου εἰς διαρκῆ βάσανον. Νὰ γράψω περὶ γυναικός!... τοῦ ὄντος δηλαδὴ ἐκείνου ὅπερ παράδοξόν ἐστι συναρμολόγημα δυνάμεως καὶ ἀδυναμίας, ὑποταγῆς καὶ ἀποστασίας, ἀφοσιώσεως, μίσους καὶ ἔρωτος· τοῦ κρύπτοντος ψυχὴν εὐγενῶν αἰσθημάτων ἢ καταχθονίων δολιοτήτων, καρδίαν πλήρη θάρρους ἢ ἀλόγων τρόμων καὶ δεισιδαιμονιῶν· τοῦ περιφρονοῦντος σήμερον τοὺς μεγαλειτέρους κινδύνους, τὴν αὔριον δὲ λιποθυμοῦντος ἐκ τῆς συναφείας πτίλου!...

Ὄντως μυστηριώδης ὕπαρξις ἡ γυνή!... καὶ ὅμως ἡ μεγάλη ἐστὶ μηχανὴ ἡ κινοῦσα τὰ πάντα, ὁ ἄξων, περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεται ὁ κόσμος, πλούσιοι καὶ πένητες, ἰσχυροὶ καὶ ἀδύνατοι, νοήμονες καὶ κοῦφοι· ἡ ζωὴ ἡ διδοῦσα ἡμῖν τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον· ὁ τρικυμιώδης πόντος ὁ ροφῶν διὰ τῶν θυελλῶν αὐτοῦ τὸ εὔθραυστον τῆς ζωῆς σκάφος, ἀλλὰ καὶ ὁ λιμὴν εἰς ὃν αὐτὸ προσορμίζομεν ζητοῦντες γαλήνην καὶ ἀνάπαυλαν, ἀνακούφισιν τῶν πόνων καὶ τοῦ καμάτου. Ἡ γυνή ἐστι τέλος τὸ ὂν ἐκεῖνο εἰς ὃ ὥρισται νὰ ἀφιερῶμεν τὸ ὅλον τῆς ζωῆς ἡμῶν, ὡς εὐφυῶς πάνυ ἐκφράζεται ὁ A. de la Tachenoir.

Dans son enfance elle interesse,
On doit l'aimer dans son printemps,
La soutenir dans sa vieillesse,
La respecter dans tous les temps.

Καὶ νῦν, φίλε Παλαιολόγε, ἀφοῦ ἅπαξ ἤτησας νὰ γράψω κἄτι, μὴ ἀπαίτει σοβαρόν τι ἢ σπουδαῖον. Πρὸ τοῦ κολοσσοῦ τοῦ ἐμοῦ θέματος θαμβοῦνται αἱ ἰσχναὶ δυνάμεις μου. Καὶ ἄκων ἴσως θὰ περιπέσω εἰς ἀντιρρήσεις συνεχεῖς, διότι καὶ αὐτοὶ οἱ τορῶς τὸ θῆλυ ἐλέγξαντες, εἰς τὰς ἀδρὰς αὐτοῦ ἀγκάλας μετ' οὐ πολὺ ἐθεάθησαν ἐκλιπαροῦντες ἐν δάκρυσι μετανοίας τὸν ἔρωτα καὶ τὴν εὐτυχίαν. Συγχώρει ὅθεν καὶ σὺ τὴν μεταβατικότητα τῶν ἰδεῶν μου καὶ τὴν ἐπιπολαιότητα τῆς ἀναγώγου γραφίδος μου καὶ ἄφες μᾶλλον νὰ γράψω ἀτημελήτως καὶ... φύρδην μίγδην, ὡς ἤθελον εἰπεῖ οἱ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων λογιώτατοι, ὅ,τι περὶ ὁρισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐνθυμοῦμαι καὶ γνωρίζω, εἶδον, ἀνέγνωσα ἢ ἔστω ἐδιδάχθην ἐκ πείρας.

Ἀλλὰ πρῶτον πάντων, καλή μου ἀναγνώστρια, μὴ νόμιζε ὅτι, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν μισογυνῶν, καὶ ἐγὼ κατὰ τὴν εὐφυᾶ ἔκφρασιν Γάλλου, οὗ τὸ ὄνομα διαφεύγει μου τὴν μνήμην,

Je hais ce sexe en gros—je l'adore en détail

διότι συμφωνῶ μᾶλλον μετὰ τοῦ Μαλέρβου, ὅστις εἶπεν ὅτι δύο ὡραῖα πράγματα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ: Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ ῥόδα· καὶ δύο καλά: αἱ γυναῖκες καὶ τὰ πεπόνια, ὅθεν κατὰ τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἀναμορφωτὴν καὶ δημιουργὸν τῆς γαλλικῆς ποιήσεως καὶ γλώσσης «ἡ γυνὴ εἶναι πρᾶγμα καλὸν καὶ ὡραῖον».

— Ἐπιτραπήτω μοι μικρὰ παρένθεσις.—Ἐκ τῆς ἰδέας τοῦ Μαλέρβου ὁρμώμενος φαίνεται καὶ ὁ Helvétius, ἔδωκε τὸν εὐφυέστατον ἐκεῖνον ὁρισμὸν, «γυνή ἐστι τράπεζα πολυτελὴς, ἣν διαφόρως βλέπομεν πρὸ ἢ μετὰ τὴν εὐωχίαν».

Ἀλλὰ καιρὸς ἵνα ἔλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας.

II

Ἡ γυνὴ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν σοφῶν καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς. Αἱ ἐπ' αὐτῆς κρίσεις καὶ τὰ σχόλιά των εἶναι τόσῳ ποικίλαι ὅσον καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν τί λέγουσιν οἱ σοφοὶ φυσιολόγοι καὶ πῶς ὥρισαν αὐτὴν, ἵνα μὴ προβαίνωμεν ἡμεῖς μὲν ὑποθέτοντες, οἱ δὲ ἀναγνῶσταί μας ἀποροῦντες.

Ὁ σοφὸς Σολομὼν ἰδοὺ τίνας ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἐκφέρει γνώμας:

— «Ἡ γυνὴ εἶναι πικροτέρα τοῦ θανάτου.»

— «Ἄνδρα ἕνα μεταξὺ χιλίων εὗρον ἀγαθόν· γυναῖκα ὅμως μίαν μεταξὺ πασῶν οὐχ εὗρον.»

— «Ἀπατηλὴ ἡ τῆς γυναικὸς χάρις καὶ ἡ ἀγαθότης της κακία.»

Φαίνεται ὅμως, ἵνα μὴ ἀδικήσωμεν τὸν σοφὸν ἐκεῖνον, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι τοιαύτας εἶχον περὶ τῆς γυναικὸς ἰδέας οἱ γράφοντες, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν παραθέτομεν τὰς γνώμας πολλῶν.

— Διογένης, ἰδὼν ἀπὸ δένδρου γυναῖκα κρεμαμένην, εἶπε· Νὴ Δία, εὐκταῖον ἂν εἴη εἰ πάντα τὰ δένδρα τοιούτους φέροιεν καρπούς.

— Αἱ τῆς γυναικὸς κακίαι εἰσὶ πολλῷ πλειότεραι τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ.—Codrus.

— Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.—Μένανδρος.

— Φύσει γυνὴ δυσάνιόν ἐστι καὶ πικρόν.—Μένανδρος.

— Ἡ γυνὴ ὁμοία ἐστὶ τῷ πάνθηρι· πάντα γὰρ τὰ μέλη αὐτῶν ὅμοια. Τῶν πτηνῶν τῇ γυναικὶ ὅμοιον πέρδιξ, τῶν δ' ἑρπετῶν ἔχιδνα.—Ἀριστοτέλης.

— Πάντων κακῶν χείριστον ἡ γυνή. — Εὐριπίδης.

— Τρομερὰ τὰ τῆς θαλάσσης κύματα, τρομεραὶ αἱ τοῦ πυρὸς φλόγες, τρομεροὶ οἱ κεραυνοί, τρομερὰ ἡ πτωχεία, τρομερὰ χίλια ἄλλα πράγματα, οὐδὲν ὅμως τρομερώτερον τῆς γυναικός. Δι' οὐδενὸς ζωγραφεῖται χρώματος τὸ τέρας τοῦτο, οὐδεμία λέξις δύναται νὰ δώσῃ μικρὰν περὶ αὐτοῦ ἰδέαν.—Εὐριπίδης.

Μὴ ἀδημόνει, καλή μου ἀναγνώστρια, ἐννοῶ κάλλιστα τὴν ἀγανάκτησίν σου, ἣν καὶ συμμερίζομαι. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ τοῦ μισογύνου Εὐριπίδου, ἀφέωνται αὐτῷ αἱ ἁμαρτίαι, ὅτι πολὺ ἠγάπησεν. Σκώπτων αὐτὸν ὁ ἐν Μούσαις συνάδελφός του Σοφοκλῆς, πάνυ εὐφυῶς εἶπεν ὅτι «Εὐριπίδης μισεῖ τὰς γυναῖκας μόνον ἐν ταῖς τραγῳδίαις αὐτοῦ». Καὶ πράγματι, διότι δύο ἔλαβε γυναῖκας, πρώτην τὴν Μελιτὼ, δευτέραν δὲ τὴν Χοιρίλην, ἀλλὰ, δυστυχῶς, ὑπῆρξεν ἀτυχὴς καὶ εἰς τοὺς δύο ἔρωτάς του, καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος τῶν κατὰ τῆς γυναικὸς ὕβρεών του (*). «Ἔσκωπτε δὲ τὰς γυναῖκας διὰ τῶν ποιημάτων δι'

(*) Παρὰ πολλοῖς ἐπιστεύετο ὅτι ὁ Εὐριπίδης εἶχεν, ὡς καὶ ὁ Σωκράτης,

αἰτίαν τοιάνδε. Εἶχεν οἰκογενὲς μειράκιον ὀνόματι Κηφισοφῶντα· πρὸς τοῦτον ἐρώρασε τὴν οἰκείαν γυναῖκα ἀτακτοῦσαν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀπέτρεπεν ἁμαρτάνειν· ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθε, κατέλιπεν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, βουλομένου αὐτὴν ἔχειν τοῦ Κηφισοφῶντος.» Καὶ ταῦτα τὰ τῆς πρώτης γυναικός του κατορθώματα, ἣν «ἀπωσάμενος ἔσχε καὶ δευτέραν, καὶ ταύτης ὁμοίως ἀκολάστου πειραθείς».

Ἀλλὰ καὶ ἡ κωμῳδία αὕτη, ἧς τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὁ Εὐριπίδης, ἔχει τὴν λύσιν της ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, καὶ ἰδοὺ αὐτή. «Λέγουσι δὲ καὶ ὅτι γυναῖκες διὰ τοὺς ψόγους οὓς ἐποίει εἰς αὐτὰς διὰ τῶν ποιημάτων, τοῖς θεσμοφορίοις ἐπέστησαν αὐτῷ βουλόμεναι ἀνελεῖν· ἐφείσαντο δὲ αὐτοῦ πρῶτον μὲν διὰ τὰς Μούσας, ἔπειτα δὲ βεβαιωσαμένου μηκέτι αὐτὰς κακῶς ἐρεῖν.» Ὅτι δὲ ἐτήρησε τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσίν του ὁ Εὐριπίδης, ὡς τίμιος ἀνὴρ, καὶ οὕτω συνεφιλιώθη μετὰ τῶν γυναικῶν, μαρτυροῦσι τὸ:

ὡς πολλὰ γ' ἔστι σοφὰ· κἀπὸ θηλειῶν σοφά,

καὶ οἱ ἐν τῇ Μεναλίππῃ λόγοι του,

Μάτην ἄρ' εἰς γυναῖκας ἐξ ἀνδρῶν ψόγος
ψάλλει, κενὸν τόξευμα, καὶ κακῶς λέγει·
αἱ δ' εἰσ' ἀμείνους ἀρσένων, ἐγὼ λέγω.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς παραλόγους ὕβρεις τῶν λοιπῶν ἀνοήτων ἐκείνων ἀρχαίων, οἵτινες μόνον ἑαυτοὺς ἐνόουν ν' ἀποθεώσωσιν, ἀνέφερον οὐχὶ σπουδάζων, ἀλλὰ περιεργίας ἕνεκεν. Μὴ καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι αὐτῇ δὲν ὑπῆρξαν ἄνδρες ἀμερόληπτοι, οἱ τὸ ὡραῖον φῦλον ἐν εὐθύτητι κρίνοντες; Καὶ τοὺς ἄλλους μὲν συντομίας χάριν παραλείποντες, ἀναφέρομεν ἕνα τῶν ὑψίστων τῆς ἀρχαιότητος νόων, τὸν Ὁλύμπιον Περικλῆ, λέγοντα ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἐκείνῳ ἐπιταφίῳ του, ὅτι «ἀρίστη γυνὴ ἐκείνη περὶ ἧς οὔτε ἐπαινοῦντες, οὔτε κατηγοροῦντες ὁμιλοῦσιν οἱ ἄνδρες».

Καὶ ὅμως, ἀναγνῶσταί μου, ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐγένετο ἀνάρπαστος ὑπὸ γυναικὸς, τῆς Μιλησίας ἐκείνης ἥτις διὰ τῆς μεγαλοφυΐας της καὶ τῆς ὑπεράνθρώπου δυνάμεως «καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγα-

δύο συγχρόνως γυναῖκας, καὶ τοῦτο δυνάμει τοῦ περὶ Διγαμίας ψηφίσματος, ἐκδοθέντος δῆθεν διὰ σπάνιν ἀνδρῶν, ἵνα πληθυνθῇ ἡ ἐκ τῶν πολέμων καὶ τοῦ λοιμοῦ ἐρημωθεῖσα πόλις.

θοὺς πεποίηκε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων Περικλέα τὸν Ξανθίππου»· δι' αὐτὴν δὲ διεζεύχθη τὴν ἐξ εὐγενῶν αὐτοῦ σύζυγον καὶ ἐκήρυξε τὸν πρὸς Σαμίους καὶ Πελοποννησίους πόλεμον, «πολλὰ δὲ πάνυ ἀφῆκεν ὑπὲρ αὐτῆς δικαζομένης δάκρυα».

Ὁποία, τῇ ἀληθείᾳ, γυνὴ ἡ Ἀσπασία, ἧς τὸ μὲν μειδίαμα ἐθεωρεῖτο εὐεργεσία, τὸ δὲ κάλλος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι τοῦ κάλλους ἐχρησίμευεν ἀντὶ προτύπου εἰς τὸν Φειδίαν! περὶ ἣν συνέρρεον ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι, οἷοι Ζήνων καὶ Σωκράτης καὶ Ἀναξαγόρας, ὅπως ἐμπνευσθῶσι, καὶ πρὸς ἣν οἱ ἄνδρες ὡδήγουν τὰς ἰδίας συζύγους ὅπως ἀκροασθῶσιν αὐτῆς! Ὁποία, ναί, ἡ γυνὴ ἐκείνη ἥτις διεκρίνετο μεταξὺ τῆς τότε ἀκμαζούσης πολιτείας τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ συνέσει καὶ πραγμάτων ἐμπειρίᾳ, καὶ ὀξύτητι εἰς τὰ πολιτικά, καὶ ἀγχινοίᾳ καὶ δριμύτητι! Ὁποία δὲ καὶ ἡ τέχνη ἢ ἡ δύναμις τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ἥτις, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους, μεσῆλιξ ἤδη, ἔσυρεν ἁλυσίδετον εἰς τὸ ἅρμα αὐτῆς τὸν προβατοκάπηλον Λυσικλέα, καὶ ἐξ ἀγενοῦς καὶ ταπεινοῦ τὴν φύσιν ἀνέδειξεν ἱκανὸν νὰ πρωταγωνιστήσῃ τῶν Ἀθηναίων!

Μὲ συγχωρεῖτε μίαν παρέκβασιν; — Ὁ ἔρως τοῦ φυσικοῦ κάλλους ὑψώθη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον σχεδόν.

Παρὰ τῷ λαῷ ἐκείνῳ ὁ ὡραῖος ἦν θεοείκελος.— Οὐδὲν, λέγει ὁ Σχίλλερος, ἐθεωρεῖτο παρ' ἐκείνοις ἱερὸν καὶ ἅγιον ἢ τὸ κάλλος. Οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐφήβου Διὸς, οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ τοῦ Ἑρμοῦ, ἐξελέγοντο ἐκ τῶν τὰ πρῶτα ἐπὶ καλλονῇ φερόντων. Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγούσης, ἐν Σικελίᾳ, ἀνήγειραν ναὸν εἰς Κροτωνιάτην τινὰ, ὀνόματι Φίλιππον, διότι ἦν ὁ ὡραιότερος ἀνὴρ, ὃν ποτε εἶδον.

Ἐν Σπάρτῃ αἱ γυναῖκες ἐφύλαττον ἐν τοῖς ἑαυτῶν θαλάμοις τὰ ἀγάλματα τοῦ Ναρκίσσου, τοῦ Ὑακίνθου, τοῦ Κάστορος καὶ τοῦ Πολυδεύκους, ὅπως ἀπολαύσωσιν, εἰ δυνατὸν, τέκνα ὡραῖα (*).

Περιπλέον ὑπῆρχον ἐν Λέσβῳ, ἐν Τενέδῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἀγῶνες καλλονῆς διὰ τὰς γυναῖκας, ὡς ὑπῆρχον παρὰ τοῖς Ἠλείοις διὰ τοὺς ἄνδρας. Ἑπτὰ αἰῶνας πρὶν Χριστοῦ, Κύψελος, Κορίνθιος ἐξόριστος,

(*) Ὅρα, Emile Deschanel, Les courtisanes grecques, Z. Η. Θ.

ἀνήγειρε παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλφειοῦ πόλιν, τῇ Ἐλευσινίᾳ Δήμητρι ἀφιερωθεῖσαν, καὶ ἵδρυσε καλλονῆς ἀγῶνας διὰ τὰς γυναῖκας, κατὰ πενταετίαν τελουμένους.

Ἀλλ' οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ἦσαν γόνιμοι ἐπὶ παραγωγῇ οὐ μὴν καὶ λατρείᾳ τοῦ κάλλους! Ναί, τοῦ ἐξόχου καὶ πεφημισμένου κάλλους τῆς Κλυτίας, ἀναρπασάσης τὸν νοῦν τοῦ Ἀμύντορος μέχρι τοῦ τυφλῶσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Φοίνικα, τῆς Λασθενίας ὠσάσης τὸν φιλόσοφον Σπεύσιππον εἰς τὴν μᾶλλον ἐπονειδιστον ἀσωτίαν· τοῦ ῥοδοχρόου κάλλους τῆς Λεοντίου, ἀγούσης καὶ φερούσης κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ τὸν μέγαν Ἐπίκουρον· τῆς Ἑρπυλλίδος, ἧς τὸ γόνυ εἶδε μωρανθεῖσαν τὴν μεγαλειτέραν ἐπίνοιαν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ἀριστοτέλη· τοῦ μέχρις ἐσχάτου γήρατος ἀκμαίου κάλλους τῆς Ἀρχαιανάσσης, ὑποδουλώσαντος αὐτὸν τὸν θεῖον Πλάτωνα· τῆς Νεμέας, εἰς ἧς τοὺς πόδας ἐθεώρησεν εὐτύχημά του νὰ ζωγραφηθῇ ὁ πολὺς Ἀλκιβιάδης· τῆς Γλυκέρας, ἥτις τοὺς δύο μεγαλειτέρους κωμικοὺς ποιητὰς Μένανδρον καὶ Φιλήμονα εἶχεν ὑποχειρίους, καθ' ὅλον δὲ τὸν βίον ἠξιώθη βασιλικῶν τιμῶν, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν της τῇ ἀνηγέρθη ἀνδριάς· τῆς Λαΐδος, δι' ἧς τὸ κάλλος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δημοσθένους, αἱ δύο θάλασσαι τοῦ ἰσθμοῦ συνεκρούσθησαν, ἥτις εἶδεν ὑπὸ τοὺς πόδας της βασιλεῖς, μεγιστᾶνας, καλλιτέχνας, καὶ ἥτις ἐδέχθη τὴν λατρείαν συμπάσης τῆς Ἑλλάδος· τῆς Φρύνης τέλος καὶ Τιμάνδρας, ὧν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀθηναίου, τὸ ἔξοχον ἐν τοῖς μὴ βλεπομένοις κάλλος ἐγένετο ὁ ἰδανικὸς τύπος τῶν ἀριστουργημάτων Φειδίου καὶ Πραξιτέλους!

Αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι, ἀναγνῶστά μου, ἦγον καὶ ἔφερον τότε τὰ πάντα· ἐκεῖναι ἐξήσκουν ἐπιρροήν τινα ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, ἐκεῖναι ἐσχημάτιζον τὸν συρμὸν καὶ τὰς ὑποκλήψεις, ἐκεῖναι ἐγνωμοδότουν ἐπὶ τῶν τραγῳδιῶν, τῶν κωμῳδιῶν καὶ τῶν Μιλησιακῶν διηγημάτων (τὰ διηγήματα ταῦτα ἦσαν τὰ τότε μυθιστορήματα), ἐκεῖναι, τέλος, ἔδιδον πρῶται τὸ σημεῖον τῆς ἐπιδοκιμασίας ἢ μὴ καὶ ἐκεῖναι μόναι ἢ ἠδύναντο νὰ δώσωσιν αὐτό.

Παρὰ ταῖς γυναιξὶν ἐκείναις, λέγει ὁ σοφὸς Deschanel, ὁ τὴν γυναῖκα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κάλλιον παντὸς ἄλλου σπουδάσας, ἀπέκτα τις λεπτότητα καὶ καλλαισθησίαν, ἐφοβεῖτο τὰς κρίσεις αὐτῶν καὶ ἐπεζήτει τοὺς ἐπαίνους των. Ἐκ τῆς συνομιλίας τῶν μεγάλων ἐκεί-

νων ἀνδρῶν μετὰ τῶν εὐφυῶν ἐκείνων γυναικῶν, προέκυπτε διανοητικὸν, ἂν οὐχὶ ἠθικὸν ὄφελος, καὶ διὰ τοὺς μὲν καὶ διὰ τοὺς δέ. Οἱ ἄνδρες ἔδιδον εἰς τὰς γυναῖκας βαρύτητα καὶ ὕψος· αἱ γυναῖκες ἔδιδον εἰς τοὺς ἄνδρας τὴν εὐκαμψίαν ἐκείνην τοῦ πνεύματος, τὴν ὀξύνοιαν, τὴν γνῶσιν ἐκείνην τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἥτις εἶναι ἡ ἔμφυτος αὐτῶν ἐπιστήμη.

Καὶ ταῦτα ἐν παρόδῳ· ἔλθωμεν ἤδη ἄνευ ὑπεκφυγῶν πλέον, παρεκβάσεων καὶ σχολίων, εἰς τὰς περὶ γυναικὸς, κατὰ διαφόρους καιροὺς, ἰδέας τῶν πολλῶν κριτικῶν, ὅσους ἡ γυνὴ ἔσχεν, ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἀπανθίζοντες ὅ,τι καλὸν, ὅ,τι φραῖον, ὅ,τι εὐγενὲς, εἴπον ἵνα καὶ τὰς ἀναγνωστρίας ἡμῶν εὐχαριστήσωμεν, εἰ τοῦτο δυνατὸν, καὶ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοὺς, τοὺς τυχὸν τὸ ὡραῖον φῦλον φοβουμένους, τρέψωμεν πρὸς εἰρήνην καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ σύμπνοιαν.

III

— Γυνὴ, ὂν οὐδένα ἐπιδεχόμενον ὁρισμόν. —Mme Lambert.

— Τί ἐστι γυνή; Ἵνα δώσῃ τις τὸν ὁρισμόν της πρέπει νὰ τὴν γνωρίζῃ. Ὁ αἰὼν μας ἤρξατο μελετᾷν αὐτὴν, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι δὲν ἀπεφάνθη περὶ αὐτῆς ἔτι ὁριστικῶς. Ἴσως δώσει ἡμῖν τὸ συμπέρασμα τῶν μελετῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου. —Miravau.

— Τίς δύναται νὰ ὁρίσῃ τὰς γυναῖκας; Τὰ πάντα ἐν αὐταῖς λαλοῦσι γλῶσσαν ὕποπτον. Ἡ μᾶλλον κατὰ τὸ φαινόμενον ἀδιάφορος εἶναι ἐνίοτε ἡ εὐαισθητοτέρα· ἡ μᾶλλον ἐχέμυθος χαρακτηρίζεται πολλάκις ἡ λαλιστέρα. Ἀείποτε προκατειλημμέναι, αἱ κρίσεις ἡμῶν ὑπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἢ τοῦ μίσους, ὁ δὲ μᾶλλον ἀνεπηρέαστος, ὁ μᾶλλον κατὰ βάθος σπουδάσας αὐτὰς, πιστεύων ὅτι λύει τὸ περὶ αὐτῶν πρόβλημα, οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ εἰς νέας ἀδιεξόδους νὰ περιπλέκῃ αὐτό. —Desmahis.

— Τρία πράγματα ἠγάπησα μεγάλως χωρὶς νὰ δυνηθῶ ποτε νὰ τὰ ἐννοήσω: τὴν ζωγραφικὴν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰς γυναῖκας. —Fontenelle.

— Ἡ γυνὴ φαίνεται ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἐσχάτην ἀσθένειαν καὶ ὅμως εἶναι ἡ μεγάλη ἰσχύς· ὁ ἀνὴρ, ἐφ' οὗ ἐρείδονται ὁλόκληροι λαοὶ, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ ἐρείδηται ἐπὶ μιᾶς γυναικός. —Victor Hugo.

— Ἡ γυνή ἐστιν ὅ,τι ἐν τῷ κόσμῳ ἄριστον καὶ χείριστον..... Ἄγγελος μὲν τῷ φιλουμένῳ, δαίμων δὲ τῷ μὴ φιλουμένῳ. In eadem arna et aurum est et vipera. —E. de Neufville.

— Αἱ γυναῖκες φέρουσι τὸν νοῦν εἰς τὸ στῆθος· ἡ αἴσθησις μόνη ἄγει καὶ φέρει αὐτάς. Ὁ ἔρως των, ἀληθὴς, εἶναι μανία· προσποίητος, εἶναι ἡ φύσις των. Ἡ ἀφοσίωσίς των εἶναι τέχνη. Ἡ ἠπιότης καὶ ὑπομονή των εἶναι ἐνέδρα. Πίστευσόν με· ἡ καρδία των εἶναι ἢ ἄμμος ἢ ἄβυσσος· ἐντεῦθεν τὰ αἰσθήματά των ὅλα εἰσὶν ἢ ἄχυρα ἢ νόσοι. Ἅπασα ἡ ζωή των εἶναι φονικὴ παρῳδία ἀνθρώπων ἅμα καὶ θεῶν. Οὐδαμῶς μεγαλεῖον ἐν αὐταῖς καὶ ἀλήθεια, οὐδαμοῦ διάνοια καὶ θεῖον· ἀλλὰ μόνον μαγεία τις καὶ ὀπταπάτη. Φοροῦσιν ἐνδύματα; εἰσὶ βασιλίδες. Ἐγυμνώθησαν αὐτῶν; ἰδοὺ αἱ ἑταῖραι. —Σ. Ν. Βασιλειάδης.

— Ἡ ἄστατος πορεία τῶν κομητῶν εἰς ἧττον δυσχερεῖς ὑπόκειται ὑπολογισμοὺς ἢ αἱ κινήσεις τῆς καρδίας, τοῦ πνεύματος καὶ ἰδίως τῆς φιλαυτίας τῶν γυναικῶν. Διὰ τῆς ὁσημέραι ἀκριβοῦς παρατηρήσεως ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ φιλαυτία ἐστὶν ἡ μόνη κλεὶς τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν. Τοῦ χαρακτῆρος κατὰ συνέπειαν σχηματιζομένου ἐκ μεμιγμένων ἕξεων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, εἰς ἀνίσους βεβαίως δόσεις, παραδέχομαι ὅτι τὸ φῦλον, ὅπερ ἔξοχοι ἄνδρες ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀκατάληπτον, ὀφείλει τὴν ἰδιότητά του ταύτην εἰς μόνην τὴν παντελῆ σχεδὸν ἔλλειψιν χαρακτῆρος. —Mirabeau.

— Ὁ χαρακτὴρ τῶν γυναικῶν πρὸς μόνον τὸν χαλκὸν ἐκεῖνον τῆς Κορίνθου δύναται νὰ παραβληθῇ, ὅστις συνέκειτο ἐκ μυρίων ἑτερογενῶν στοιχείων, ἐν οἷς ὅμως ὑπῆρχε καὶ ἄδολος χρυσός. —Ἐμ. Ροΐδης.

— Αἱ γυναῖκες ὁμοιάζουσι πρὸς ἱσπανικὰς οἰκίας, αἵτινες ἔχουσι πλειοτέρας θύρας ἢ παράθυρα. Εὐκολώτερον νὰ εἰσέλθῃ τις ἢ νὰ διακρίνῃ καθαρῶς ἐν αὐταῖς. —Jean-Paul Richter.

— Ὁμοιάζουσι πρὸς παιδία· διασκεδάζουσι διὰ παιδιῶν, ἀποκοιμῶνται δι' ἐπαίνων, ἀπατῶνται δι' ὑποσχέσεων. Κλαίουσι δι' εὐτελῆ ἀντικείμενα, ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἀντιλογίᾳ, ὀργίζονται ἐπὶ τῇ ἀρνήσει τυφλῆς ὑπακοῆς. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἰσὶν ἀληθῆ παιδία, ἀλλὰ παιδία κυβερνῶντα τὴν ἀνθρωπότητα. —Grimaud de la Reynière.

— Γυνή ἐστι μέσον ἀνδρὸς καὶ παιδίου. Οἱ μὲν προσφερόμενοι αὐτῇ ὡς παιδίῳ εὐκόλως αὐτὴν ἀπατῶσιν, οἱ δὲ προσφερόμενοι αὐτῇ ὡς ἀνδρὶ εὐκόλως ὑπ' αὐτῆς ἀπατῶνται. —Beaumanoir.

— Γυνή ἐστι ποίημα, ὅπερ, ἵνα ἐννοήσῃ τις καλῶς, πρέπει ν' ἀναγνώσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη.—V. Hugo.

— Γυνή ἐστιν ὂν λάλον, ἐνδυόμενον καὶ ἐκδυόμενον. (La femme est une créature humaine qui s'habille, qui babille et qui se déshabille.)—Alphonse d'Aragon.

— Ἡ γυνή ἐστιν ἔδεσμα καὶ τῶν θεῶν ἄξιον, ὅταν μὴ ἀρτύῃ αὐτὸ ὁ διάβολος.—Caldéron.

— Ὁ ἀνὴρ ἄνευ τῆς γυναικὸς, καὶ ἡ γυνὴ ἄνευ τοῦ ἀνδρὸς, εἰσὶν ἀτελεῖς. Ἑνούμενοι συμπληροῦνται.—Paul de Kock.

— Ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἡ γυνὴ εἶναι ἡ σπανιωτέρα ποικιλία, ἧς οἱ κυριώτεροι φυσιολογικοὶ χαρακτῆρές εἰσιν οἱ ἑξῆς:

Αὕτη γενικῶς ἀναγνωρίζεται ἐκ τῆς λευκότητος, λεπτότητος καὶ λειότητος τοῦ σώματος, φύσει δ' ἀγαπᾷ τὴν ἄκραν καθαριότητα. Οἱ δάκτυλοί της φοβοῦνται νὰ ἐγγίσωσιν ἄλλο τι ἢ πράγματα λεῖα, μαλακὰ καὶ εὐώδη. Ἀγαπᾷ νὰ δίδῃ στιλπνότητα εἰς τὴν κόμην της, καὶ νὰ ἀποπνέῃ μεθυστικωτάτην εὐωδίαν· νὰ ψήχῃ τοὺς ἐρυθροὺς ὄνυχάς της καὶ νὰ τοὺς κόπτῃ ἀμυγδαλοειδῶς· νὰ λούῃ δὲ συχνὰ τὸ θελκτικὸν καὶ λεπτὸν σῶμά της. Ἡ φωνή της ἔχει γλυκύτητα διαπεραστικὴν, αἱ κινήσεις της εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ ἡ ὁμιλία της εὐχερής. Ἀποφεύγει τὰς κοπιώδεις ἐργασίας καὶ μ' ὅλην τὴν φαινομένην ἀδυναμίαν της, ὑπάρχουσι βάρη ἄτινα φέρει διὰ θαυμασίας ῥαστώνης. Φεύγει τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου καὶ προφυλάττεται διὰ μέσων εὐφυῶν. Δι' αὐτὴν βαδίζειν ταὐτόν ἐστι τῷ κοπιᾷν. Περίεργος εἰς ἄκρον, ταχέως καθίσταται θῦμα τοῦ πρώτου δυναμένου νὰ τῇ κρύψῃ ἐλάχιστόν τι, διότι τὸ πνεῦμά της ἀδιαλείπτως τὴν ὠθεῖ εἰς τὸ νὰ ζητῇ τὸ ἄγνωστον. Τὸ ἀγαπᾷν εἶναι θρησκεία της καὶ ἡ μόνη σκέψις της τὸ πῶς νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν ἐραστήν της. Πασῶν τῶν πράξεών της καὶ κινήσεων μόνος σκοπὸς τὸ ἀγαπᾶσθαι καὶ διεγείρειν τοὺς πόθους. Ἡ μόνη ὁμοίως σκέψις της τὸ πῶς νὰ διακρίνηται, δι' ὃ καὶ ὁ κύκλος ἐντὸς τοῦ ὁποίου στρέφεται πλήρης ἐστὶ χάριτος καὶ κομψότητος. Δι' αὐτὴν καθ' ἡμέραν ἐργάζονται τόσαι χεῖρες, κινοῦνται τόσαι μηχαναί, ἡμέρα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ λεπτότης ἐν τῇ τέχνῃ γιγαντιαίοις βήμασι προοδεύει! Τὸ γένος τοῦτο, τέλος, ἡ βασίλισσά ἐστι τοῦ κόσμου, καὶ ἡ δούλη τῆς ἐλαχίστης ἐφέσεως. Φοβεῖται μεγάλως τὸν γάμον, ὡς αἴτιον καταστροφῆς τῆς ὀσφύος της, ἀλλ' ἐπὶ τέλους

ἐνδίδει διότι τῇ ὑπόσχεται εὐτυχίαν. Ἐκ τύχης καὶ μόνης γεννᾷ τέκνα, ἅτινα καὶ προβαίνοντα τὴν ἡλικίαν πειρᾶται νὰ κρύψῃ ὅπως μὴ προδώσῃ τὴν ἡλικίαν αὐτῆς.—Balzac.

— Τὸ πνεῦμα τῆς γυναικὸς εἶναι ὡς λαβύρινθος τοῦ ὁποίου συχνάκις καὶ αὐταὶ αἱ ἴδιαι ἀγνοοῦσι τοὺς ἑλιγμούς. Πολλάκις ἀκολουθοῦσι πορείαν τινὰ, στοχασμόν τινα, ἀλλ' αἴφνης χάνουσι τὸν μίτον, χάνουσι τὰ ἴχνη τοῦ στοχασμοῦ των, καὶ μόλις μετὰ πολὺν μόχθον καὶ πολλὰς περιπλανήσεις ἐπανέρχονται εἰς αὐτόν. Καλὸν δὲ ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι οὕτω μεμορφωμένη ἐκ φύσεως, διότι τοιουτοτρόπως χρησιμεύει καὶ εἰς τοὺς μωροὺς καὶ εἰς τοὺς φρονίμους. Εἰς τοὺς πρώτους εἶναι πάθος, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους μελέτη. Καὶ ναὶ μὲν οἱ μᾶλλον αὐτὰς γνωρίζοντες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ μωροὶ, ἀλλ' ἐπειδὴ, ἅμα γνωρίσωσιν αὐτὰς, γίνονται καὶ οἱ μωροὶ φρόνιμοι, τὸ πρᾶγμα καταντᾷ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον.—A. Dumas fils.

— Οἱ ἄνδρες γινώσκουσι τὰς γυναῖκας μόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ὡραίου φύλου· ἀλλὰ ἐὰν εἶναι μόνον ὡραῖον διὰ τοὺς ἔχοντας ὀφθαλμοὺς, εἶναι προσέτι, διὰ τοὺς ἔχοντας καρδίαν, τὸ παραγωγὸν φῦλον, ὅπερ φέρει τὸν ἄνθρωπον ἐννέα ὅλους μῆνας ἐν γαστρὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀνατρέφον φῦλον ὅπερ γαλουχεῖ αὐτὸν καὶ ἐπιμελεῖται αὐτοῦ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Εἶναι τὸ εὐσεβὲς φῦλον, τὸ φέρον αὐτὸν βρέφος ἀρτιγενὲς εἰς τὸν ναὸν, εἶναι τὸ εἰρηνικὸν φῦλον, τὸ μηδέποτε χύνον τὸ αἷμα τῶν ὁμοίων του. Εἶναι τὸ παρήγορον φῦλον τὸ νοσηλεῦον τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐλαφρῶς ἐγγίζον αὐτοὺς χωρὶς νὰ τοὺς πληγώνῃ.—Bernardin de Saint-Pierre.

— Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ ἥλιος τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος. Ἅμα ἀποβάλῃ τὴν δύναμιν τῆς ἕλξεως αὐτῆς, οὐδὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὰ βαρέα σώματα, τουτέστι τοὺς ἀνθρώπους νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς τὸ κενόν.—X...

— Διατί οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ζωγράφοι διὰ γυναικῶν παριστῶσι τὴν Πενίαν, τὴν Πανώλην, τὰς Ἐριννύας, τὰς Μαινάδας, τὰς Ἅρπυίας, τὰς Σειρῆνας; Προσθέσωμεν ὅτι τὰ ὡραιότερα διὰ γυναικῶν παριστῶνται· ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Ἀρετὴ, ἡ Εὐσπλαγχνία, ἡ Εὐεργεσία, ἡ Δόξα κτλ.— Διότι αἱ γυναῖκες τὰ ἄκρα τῶν ἄκρων ἀγαπῶσι πάντοτε.—Τὸ κάλλος καὶ αἱ ἀρεταὶ τῶν γυναικῶν εἶναι ἀνώτερα τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς καλλονῆς τῶν ἀνδρῶν· ἀλλὰ γυνὴ κακὴ καὶ δύσμορφος δυσφορφο-

τέρα καὶ χειροτέρα τοῦ μᾶλλον δυσμόρφου καὶ κακοῦ ἀνδρός.—Alphonse Karr.

— Μέσος ὅρος εἰς τὰς γυναῖκας δὲν ὑπάρχει, διότι εἰσὶν ἢ καλλίτεραι ἢ χειρότεραι τῶν ἀνδρῶν.—La Bruyère.

— Αἱ γυναῖκες εἰσὶ νόμισμα φέρον ὡς σῆμα τὸν ἔρωτα καὶ ὅπερ παύει νὰ κυκλοφορῇ εὐθὺς ὡς τὸ σῆμα τοῦτο ἐκλείψῃ.—Adrien Dupuy.

— Δύναταί τις νὰ τὰς παρομοιάσῃ πρὸς θερμάστρας φερούσας ἔξωθεν μάρμαρον ψυχρὸν καὶ ἔνδοθεν κάμινον ὅλην.—Charles Lemesle.

— Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ ὡραιότερον καὶ πολυτιμότερον κόσμημα, ἐξαχθὲν ἐκ τῆς ἀδαμαντοθήκης τοῦ Θεοῦ, πρὸς στολισμὸν καὶ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου.—Aug. Guyard.

— Ἡ γυνὴ εἶναι γλυκὺ ὄργανον οὗ πλῆκτρον πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἔρως καὶ μουσικὸς ὁ ἄνθρωπος.—Stendhal.

— Εἶναι ἡ ἀρχικὴ κατοικία τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Diderot.

— Ἡ καρδία τοῦ ἀνδρός.—Pierre Leroux.

— Τὸ ὡραιότερον ἐπὶ τῆς γῆς πτηνόν.—Alfred de Musset.

— Τὸ ἀριστούργημα τοῦ σύμπαντος.—Lessing.

— Τὸ ὡραιότερον ἥμισυ τοῦ κόσμου.—J. J. Rousseau.

— Κομψὸν τῆς φύσεως σφάλμα.—Milton.

— Διάβολος παντέλειος.—V. Hugo.

— Ἀτελὴς ἄρσην.—Φίλων.

— Ἐρωμένη, θυγάτηρ, ἀδελφή, σύζυγος, μήτηρ, μάμμη· αἱ ἓξ αὗται λέξεις ἐμπερικλείουσιν ὅ,τι ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἔχει γλυκύτερον, ἐκστατικώτερον, ἱερώτερον, ἀνέκφραστον.—Massias.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Λοιπὸν μετὰ τόσους περὶ γυναικὸς ὁρισμοὺς καὶ γνώμας τοσαύτας, κατόπιν τόσων λιβέλλων καὶ ἐγκωμίων, ὅσους λεγεὼν ὅλη φιλοσόφων καὶ κριτικῶν ἀπὸ αἰώνων ἤδη μασσᾷ καὶ ἀνεμάσσησε, μένει τόπος ἵνα καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι τὴν ἡμετέραν γνώμην περὶ γυναικὸς διατυπώσωμεν ἐν ἐπιλόγῳ τῆς παρούσης συρραφῆς;

Βεβαίως ὄχι!

Καὶ ὅμως ζητεῖς μοι ἐπίλογον κρυψίνους καὶ ἀβρά μου ἀναγνώστρια! αἰτεῖς καὶ πάλιν ἐγκώμια, μαμμόθρεπτόν μου παιδίον!

Εἶεν! ὁ λόγος σου ἰσχυρὸς ὡς τὸ στόμα σου! ἀπαιτητικὸς ὡς τὸ ὄμμα σου! Πρέπει νὰ σὲ ὑπακούσω ἔστω καὶ δυσανασχετῶν καὶ τὴν κεφαλὴν ξέων ἐν ἀπορίᾳ. Διότι τῇ ἀληθείᾳ εὐχερέστερόν μοι τὸ ἀποφανθῆναι περὶ τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ ἢ τῆς ὑποβρυχίου σύριγγος τῆς Μάγχης, καίτοι οὐδέποτε αὐτὰ ἰδὼν οὐδὲ τὸ δυσχερὲς τῆς τεχνικῆς αὐτῶν ἐπιτεύξεως φανταζόμενος, ἢ τὸ λαλῆσαι περὶ σοῦ, ὦ μικρὸν καὶ λεπτοφυὲς ὄν, καλλιπάρειος κόρη ἢ γύναι.

Λοιπὸν ἐπίλογον.

Ὁ κρείσσων καθ' ἡμᾶς περὶ γυναικὸς ἐπίλογός ἐστιν ἡ βαθεῖα ἐκείνη ῥήτρα, ἣν ὁ μέγας ἐν πολιτικοῖς, δεινὸς ἐν Ἀθήναις καὶ τύπος ἐν ἀνδράσι, Περικλῆς ὁ Ὀλύμπιος, ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν καὶ ἐν τῇ κοιτίδι ἔτι τῆς ἀνατροφῆς ἡ γυνὴ παρέσχεν οὐχ ἧττον ἐν ἀνυπολογίστῳ ἅλματι τὸν Ὕψιστον τῶν γυναικείων τύπων, τὴν Ἀσπασίαν.

«Ἀρίστη γυνὴ ἐκείνη περὶ ἧς οὔτε ἐπαινοῦντες οὔτε κατηγοροῦντες ἐμιλοῦσιν οἱ ἄνδρες.» (Θουκ. Β. ς. 2.)

Διότι ἀληθῶς ὁ τῆς γυναικὸς κύκλος αὐτός ἐστιν. Αὐτὸς ὁ ὑψηλὸς ὁρισμός, τὸ μηδέποτε οὔτε καλὸν οὔτε κακὸν περὶ αὐτῆς λαλεῖν. Ἐξηγοῦμαι.

Δὲν ζητοῦμεν γυναῖκα περίπυστον παρὰ τῷ λαῷ ὡς δημαγωγὸν ἢ ῥήτορα, πολίτιδα ἢ φατριάστην, ἰατρὸν ἢ διδάκτορα νομομαθῆ ἢ σοφήν. Ἀρκοῦσιν ἡμῖν ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄνδρες.

Δὲν ζητοῦμεν γυναῖκα περίπυστον ἐν ταῖς ἀγυιαῖς, περικαλλῆ καὶ ἐρωτικήν, καθότι μόνον αἱ φαῦλαι, αἱ τὸ κάλλος αὐτῶν περὶ πολλοῦ ποιούμεναι καὶ αὐτὸ πλαδαρῶς δεικνῦσαι καὶ ἐπὶ αὐτῷ βρενθυόμεναι πρὸς τὸ ἑλκύειν ἀπαύστως πρὸς ἑαυτὰς θαμῶνας καὶ θύματα, καταντῶσι τὸ θέμα στομάτων γυναικαρίων καὶ ἀέργων ἐραστῶν. Μόνος ὁ σύζυγός ἐστι καὶ δέον εἶναι ὁ τοῦ κάλλους τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς κτήτωρ καὶ κριτής.

Ζητοῦμεν θυγατέρα σεμνοπρεπῆ καὶ παρθενικὸν ἐρύθημα, νεάνιδα καλὴν καὶ ἀγαθήν. Ζητοῦμεν σύζυγον πιστὴν, προσφιλῆ καὶ ἀγαπῶσαν ἀκραιφνῶς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Ζητοῦμεν γυναῖκα γενέτειραν φιλόστοργον μητέρα, τύπον πίστεως καὶ ἀρετῆς, ὑπογραμμὸν τοῖς τέκνοις ἐπὶ συνέσει

SISMANOGLIO

καὶ καλοκἀγαθία. Ζητοῦμεν παρήγορον ἐν τοῖς δεινοπαθήμασι τοῦ βίου, σταθερὰν καὶ ρέκτειραν ἐν τοῖς ῥαπίσμασι τῆς τύχης, μετριόφρονα καὶ οἰκονόμον ἐν τοῖς μειδιάμασιν εὔνου εἱμαρμένης. Ζητοῦμεν γυναῖκα τέλος λάμπουσαν ἐν τῷ κύκλῳ καὶ μόνῳ τοῦ οἴκου αὐτῆς, οὐχὶ ἔξωθι αὐτοῦ, ἔνθα ἀνάσσει ζηλοτυπία καὶ πονηρὰ τῶν ἄλλων διαβουλεύματα, οἵαν ἐνὶ λόγῳ ὥρισεν ἐν τῇ γῇ ὁ Θεὸς, ὁ μηδὲν ἄνευ σκοποῦ ἢ στρεβλὸν ἢ ἐπὶ πονηρῷ ποιήσας.

Αὐτὴν ἐννοεῖ ὁ μέγας Περικλῆς, ὁ τὸ θῆλυ παντὸς κρεῖσσον καὶ βαθύτερον παρὰ τῇ ὑψίστῃ ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ μόνῃ παρὰ μεταγενεστέροις, γυναικὶ, τῇ ἀνδρόφρονι Ἀσπασίᾳ, σπουδάσας.

Τοιαύτας εὐχόμεθα τὰς ἀναγνωστρίας ἡμῶν.

Τοιαύτας δώῃ ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαθοῖς ἀναγνώσταις.

Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, τῇ 28/10 Ὀκτωβρίου 1883.

Σ. Π. Πριντζης.

Η'.

ΣΕΙΣΜΟΙ.

Θλιβερὸν παρὰ τῆς φύσεως ἔσχε κληροδότημα καὶ ἡ τῶν συγχρόνων γενεὰ ὅπως παραστῇ μάρτυς πολλάκις ἤδη μιᾶς τῶν ἀπαισιωτέρων διαταράξεων τῆς κοινωνικῆς λειτουργίας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ὅτε ἀνοίγονται χάσματα ἀπειρομήκη, σχηματίζονται ἐντὸς τῆς γηΐνης ἐπιφανείας βάραθρα καὶ ἄντρα, ἀπορροφῶνται ὁλόκληροι πόλεις καὶ κῶμαι, βουνοὶ δὲ καὶ ὄροι καταβυθίζονται ἢ καταστρέφονται ὁλοσχερῶς, καὶ ἐν γένει ἐπέρχονται αἱ φρικώδεις ἐκεῖναι καὶ ἀκαταλόγιστοι καταστροφαὶ καὶ μεταβολαὶ, αἵτινες ἔτι μᾶλλον φοβερώτεραι γίνονται ὅταν ἐκτείνωνται καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Ἐκ τοῦ εἴδους τούτου τῶν καταστροφῶν τέσσαρας ἔτι μετὰ τῆς πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐν Ἐρυθραίᾳ συμβάσης, ἐπέπρωτο ἐντὸς τριετίας νὰ θρηνήσωμεν

Τίνος δύναται καὶ μικρὸν ἔτι ἐνδιαφερομένου νὰ διαφύγῃ τὸν νοῦν ἡ πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν ἐν τῇ πολυπαθεῖ νήσῳ Χίῳ ἐπελθοῦσα θεομηνία, ἥτις, ἐκ τῶν 75 χωρίων, 33 μόνον ἐφείσατο, ἐκ δὲ τῶν κατοίκων ἁρπάσασα περὶ τὰς 4 χιλιάδας, ἐγκατέλειψε 40 ἑτέρας τοιαύτας ἀνεστίους καὶ δυστυχεῖς; Πρόσφατος ἀφ' ἑτέρου ἡ πληγὴ, κονιορτώδη δ' ἔτι τὰ ἐρείπια ὑφ' ἃ ἐναγωνίως στένει βαρέως βληθεῖσα ἡ τέως μὲν ὑγιηρὰ, νῦν δὲ εἰς νεκρόπολιν μεταβληθεῖσα δύσμοιρος Καζαμίτσιολα! Τί δὲ εἰπεῖν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ αὐτοῦ τῆς νήσου Ἰάβας τῆς ἐμπορικωτάτης ταύτης ἀποικίας τῶν Ὁλλανδῶν, ἔνθα δύο φοβερὰ καὶ ἀντίθετα στοιχεῖα, πῦρ καὶ ὕδωρ ἐν συμπνοίᾳ ἐργασθέντα, συνεπλήρωσαν τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς;

Ὅλιγγος ἀληθῶς καταλαμβάνει ἕκαστον ἀναλογιζόμενον ὅτι, οὔτε ὁ ἀγριώτερος τῶν ἄχρι τοῦδε πολέμων ἐπήνεγκέ ποτε ἐν τοσούτῳ διαστήματι χρόνου τηλικαύτην ἀπώλειαν!

Πικρὸν μὲν τὸ σκέπτεθαι περὶ τῆς μικροσκοπικῆς μὲν σχετικῶς, ἀλλ' ἀρκούντως ἐπιβλαβοῦς τῇ ἀνθρωπότητι, ἀπροόπτου μεταλλαγῆς αὐτῆς τῆς φύσεως, τῆς ἐπερχομένης οἱονεὶ πρὸς ἀντιστάθμισιν τῶν ὑπ' αὐτῆς γενναίως δαψιλευομένων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν.

Φρίκην δ' ἀφ' ἑτέρου ἐμποιεῖ εἰς πάντα ὑπολογίζοντα ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ πανταχοῦ, ὅτι ἡ ὡς φάσμα παρισταμένη ἀπαισία αὕτη εἰκὼν ἀπειλεῖ αὐτὸν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, μάλιστα δὲ ὁπόταν τὴν τέως ἄπρακτον καὶ φαντασιώδη μορφὴν καθιστᾷ ἐμφαντικωτέραν διὰ τῶν συχνῶν καὶ δίκην παιδιᾶς προπεμπομένων ἀγγελτηρίων αὐτῆς σημείων(*).

Ὡς αἴτια τῶν σεισμῶν κυρίως καὶ ἐν συνόψει φέρονται τὰ ἀκόλουθα·

Εἰς βάθος 45,000 μέτρων κάτωθεν τῆς γῆς εὑρίσκεται ὡς γνωστὸν κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐπιστημόνων θερμότης 1500° Θερ. Κελσίου, ἔνθα κατὰ φυσικὸν λόγον πᾶσα ὕλη ὑπάρχει ἐν ἀναλελυμένῃ καταστάσει.

Ἡ θερμότης λοιπὸν αὕτη, ἥτις ἔλαβεν, ὡς σήμερον ἐξηκριβώθη, τὴν ἀρχήν της ἀπὸ τῆς κατ' ἀρχὰς ἀτμοειδοῦς συστάσεως καὶ καταστάσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, συσταλέντος μετὰ ταῦτα, καὶ στερεοποιηθέντος κατ' ἐπιφάνειαν, δίδει γένεσιν εἰς τοὺς ἐντὸς τῆς γῆς ἀτμούς. Οἱ ἀτμοί, οὗτοι ἐκτεινόμενοι ἕνεκα τῆς θερμότητος, παράγουσι μέγαν ἢ μικρόν, βραχὺν ἢ χρόνιον σεισμόν, ἢ καὶ ἐκρήγνυνται, ὅτε μεταδίδοντες τὴν θερμότητά των εἰς τὰ ἐντὸς τῆς γῆς πετρώματα, ἀναλύουσιν αὐτὰ πολλάκις, καὶ ἀναλελυμένα μετὰ φλογῶν τὰ ἐξεμῶσιν ἐκτὸς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας. Ἐνίοτε δὲ συντελοῦσιν ἰσχυρῶς καὶ αἱ μεταβολαὶ τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, ὡς ἐπιδρῶσαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ παράγουσαι τὰς συστολὰς καὶ διαστολὰς τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀτμῶν.

(*) Οἱ ἐσχάτως καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν συμβάντες πολυπληθεῖς καὶ συχνότατοι σεισμοί, καίτοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀβλαβεῖς, οὐδὲν ἧττον μεγάλως συνετάραξαν τὰ πνεύματα τῶν κατοίκων, ὧν μάλιστά τινες ἔκριναν φρόνιμον καὶ νὰ μετοικήσωσιν.

Ὅτι δὲ οἱ ἀτμοὶ μετὰ μεγίστης δυνάμεως κινοῦσιν ὀγκωδέστατα σώματα, τοῦτο δείκνυται καὶ ἐκ τῶν πολυειδῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν.

Οἱ κραδασμοὶ λοιπὸν οὗτοι τῆς στερεᾶς ἐπιφανείας τῆς γῆς, οἱ ἄλλως σεισμοὶ λεγόμενοι, συμβαίνουσιν ἄλλοτε μὲν καθέτως, ἐκ τῶν ἄνω δηλ. πρὸς τὰ κάτω, ἄλλοτε ὁριζοντίως, καὶ ἄλλοτε κυκλοτερῶς. Ἡ θεωρία δὲ αὕτη, ᾗ συντάσσονται καὶ οἱ νεώτεροι τῶν ἐπιστημόνων, ἁπανταχοῦ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅστις πρῶτος διήρεσε τοὺς σεισμοὺς εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Τὸ πρῶτον κατὰ κάθετον εἶδος συμβαίνει πολλάκις μετὰ τοῦ δευτέρου εἴδους συγχρόνως.

Τὸ δὲ τρίτον εἶναι σπανιώτερον μὲν πλὴν ἐπικινδυνώτατον.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν χρόνον τῆς διαρκείας, οὗτος εἶναι διάφορος, ἐνίοτε διαρκεῖ ὀλίγα δεύτερα λεπτά, ἄλλοτε ὀλίγα πρῶτα, κάποτε ἡμέρας ὁλοκλήρους, καὶ ἄλλοτε ἔτη ὁλόκληρα, ὡς οἱ ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ συμβαίνοντες.

Καὶ νῦν ἔλθωμεν εἰς τοὺς τελευταίως συμβάντας σημαντικωτέρους σεισμούς.

Ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαίους καλουμένη Αἰναρία, ἢ κατὰ Στράβωνα μία τῶν παρὰ τὴν Νεάπολιν Πιθηκουσῶν νήσων, νῦν δὲ Ἰσχία κεῖται ἔξωθεν τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως, ἔχουσα πρὸς ἀνατολὰς τὸ Μισηνὸν ἀκρωτήριον. Περιφέρειαν περιλαμβάνει τριάκοντα καὶ ἑνὸς χιλιομέτρου, καὶ κώμας ἓξ, ὧν δύο ἡ Καζαμίτσιολα καὶ ἡ Σάκκο Ἀμένο περιέχουσι μεταλλικὰ ὕδατα (*).

Φαίνεται ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὰ θερμὰ λουτρὰ τῆς Καζαμίτσιολας καὶ Σάκκο Ἀμένο ἦσαν πεφημισμένα διὰ τὴν θεραπείαν τῶν λιθιώντων, καθὰ καὶ ὁ Στράβων ἐν τῷ Ε' τῶν γεωγραφικῶν του βιβλίων ἀναφέρει. Διασημότερα τῶν ἐν Σάκκο Ἀμένο ἱεροθεραπευτικῶν καταστημάτων εἶνε τὸ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τῆς Ἁγίας Ρεστιτούτης. Ἀλλ' αἱ τῆς Καζαμίτσιολας θερμαὶ πηγαί, ἔχουσαι

(*) Ἡ νῆσος αὕτη κατῳκεῖτο μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1882 ὑπὸ 25,900 κατοίκων διανεμομένων κατὰ κώμας ὡς ἀκολούθως· ἐν Φορίῳ 6791, ἐν Ἰσχίᾳ 6564, ἐν Βαράνῃ Τεστάτσιῳ 4596, ἐν Καζαμίτσιολᾳ 4217, ἐν Σερράρᾳ Φοντάνῳ 1971 καὶ ἐν Σάκκο Ἀμένο 1761.

θερμοκρασίαν 50 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου, θεωροῦνται αἱ ἀνυσιμώτεραι διὰ τὴν ἰαματικήν των ἐνέργειαν.

Ἡ Καζαμίτσιολα κεῖται παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἐπωπέου, ἡ Σάκκο Ἀμένο ἐπὶ τῆς παραλίας πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ Φόριο ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας, εἶνε δὲ μία τῶν ἐμπορικωτέρων τοποθεσιῶν τῆς νήσου. Τὸ ὄρος Ἐπωπέον εἶναι ἡφαίστειον ἀρχαῖον ἀπὸ ἐτῶν ἐσβεσμένον καὶ ὁ φοβερώτερος τῆς νήσου καταστροφεύς, συνταράσσων καὶ νῦν ἔτι αὐτὴν διὰ τοῦ ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτοῦ κεκρυμμένου πυρός, καὶ διασπείρων οὕτω κύκλῳ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον(*). Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δὶς εἶνε γνωστὸν ὅτι συνέβη παρομοία ἐρήμωσις, κατὰ τὰ ἔτη 474 καὶ 92 π. Χ. ἐξ ἡφαιστειώδους ἀναβρασμοῦ τῶν ἐγκάτων τῆς νήσου, ὅτε οἱ κάτοικοι πάντες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὰς ἑστίας των. Πρὸ τῆς τελευταίας καταστροφῆς συνέβησαν δύο ἕτεραι, μία κατὰ τὸ 1828, Φεβρουαρ. 2, καὶ ἄλλη κατὰ τὸ 1881, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν ἄνθρωποι περὶ τοὺς 110 καὶ ἐτραυματίσθησαν πλεῖστοι, ἐν Καζαμίτσιολα δὲ καὶ τοῖς πλησιοχώροις κατέρρευσε μέγα μέρος τῶν οἰκιῶν. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ὅμως ἡ πόλις καὶ αὖθις συνῳκίσθη, διότι οἱ ἄνθρωποι, ἑλκυόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑγιηροῦ καὶ εὐθαλοῦς ἐδάφους, ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἑστίας των, λησμονοῦντες ὅτι ὅσῳ εὐεργετικὸν, τοσούτῳ καὶ ἐπίβουλον ἦν τὸ ἔδαφος ὅπερ ἐξελέξαντο πρὸς κατοικίαν.

Ἐξαιρετικῶς μεγαλητέρα παρά ποτε ὑπῆρξεν ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους ἐφέτος ἐν Καζαμίτσιολα καὶ Σάκκο Ἀμένο, ταῖς κώμαις ταύταις αἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς ἐντευκτήρια τοῦ ἀνὰ τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν ἀριστοκρατικοῦ κόσμου. Ὡς ἐκ τῆς ὥρας δὲ καθ' ἣν συνέβη τὸ κακὸν, τῆς μεγάλης συρροῆς τοῦ πλήθους, τῆς ἰσχυροτέρας δονήσεως, καὶ τῆς φύσεως τῶν ὑπὸ τὸ ἔδαφος στρωμάτων, ἡ καταστροφὴ ὑπῆρξε πολλῷ φρικωδεστέρα ἢ ἄλλοτε.

Τοὺς προδρόμους τοῦ ὀλέθρου ἤγγειλεν ἡ δωδεκάτη Ἰουλίου, ὅτε ἠκούσθησαν ἐν Καζαμίτσιολα ὑπόγειοι μυκηθμοί, καὶ τὴν ἐπαύριον

(*) Κατὰ τὸν Στράβωνα ὁμιλῶν ὁ Τίμεος περὶ Πιθηκουσῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐν αὐταῖς λόφος Ἐπωπέας νῦν δὲ ὄρος Ἐπωπέον ἐγεννήθη ἀπὸ σεισμὸν, τὸ δὲ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θαλάσσης ἔδαφος ἐτινάχθη πρὸς τὸ πέλαγος κλπ. Στράβ. Βιβλ. Ε'. Π. 20.

ἐγένετο ἐλαφρὰ δόνησις σεισμοῦ, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ προεικάσῃ τὸ ὀλέθριον ἀποτέλεσμα. Λεπτά τινα πρὸ τῆς καταστροφῆς, ἡ χαρίεσσα αὕτη πόλις ἅπασα ἐφωτοβόλει, βεβυθισμένη ἀμερίμνως εἰς τὰς τέρψεις τῆς ζωῆς. Ἐνῷ δὲ ἐδῶ μὲν ἔβλεπεν ὁ πρὸ μικροῦ διαβάτης, ἐπὶ τῶν χλοερῶν αὐτῆς λόφων τερπνὰ περίπτερα καὶ ξενῶνας, τοὺς δὲ ἐν αὐτοῖς εὐωχουμένους ὁμίλους ᾄδοντας καὶ γελῶντας ἐν ψυχικῇ γαλήνῃ· ἐκεῖ δὲ ἐξοχικὰς διασκεδάσεις συνηγμένων ὁμάδων παρεπιδήμων τε καὶ ἰθαγενῶν, ἐντὸς μυροβόλων καὶ εὐανθῶν λειμώνων αἴφνης μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου πάσας τὰς τερψιθύμους ταύτας διαχύσεις καὶ ἀγαλλιάσεις διεδέχθη τὸ σκότος καὶ ὁ θάνατος οὗτινος ἡ σκιὰ ἐπλανᾶτο τέως ὑπεράνω τῆς δυσμοίρου νήσου, νεκρώσιμος δὲ σιγὴ ἐπεκράτησε πλέον ἀνὰ τὰ χωρία.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἐρειπίων ἠκούοντό που ὑποκώφως οἱ στόνοι καὶ μυκηθμοὶ τῶν θυμάτων ἀφ' ἑνὸς, γοεραὶ δὲ καὶ σπαραξικάρδιοι φωναὶ τῶν ἐπιζώντων ἀφ' ἑτέρου, ἐπιζητούντων τοὺς πεφιλημένους αὐτῶν συγγενεῖς καὶ φίλους.

Ἦτο ἤδη ἑσπέρα τῆς 16 Ἰουλίου ἡμέρας Σαββάτου, καὶ μέγα μέρος τῶν κατοίκων εἶχον παραδοθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως, ὅτε περὶ τὴν 9 καὶ 1/2 μ. μ. ὥραν (τὴν ἀπαισίαν αὐτὴν ὥραν ἐδείκνυε καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τὸ ὡρολόγιον ἑνὸς ξενοδοχείου), ἀφυπνισθέντες εὑρέθησαν αἴφνης ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Τὸν φρικαλέον κρότον ὃς καὶ μακρὰν τῆς πόλεως ἠκούσθη, ἐπηκολούθησε δόνησις περιστροφικὴ μόλις διαρκέσασα δευτερόλεπτα, ἅπερ ἦσαν ἱκανὰ ἵνα ἀνατρέψῃ πάντα λίθον καὶ διαρπάσῃ σκληρῶς τὰς ψυχὰς τοσούτων ὑπάρξεων. Σύμπασα ἡ κωμόπολις Καζαμίτσιολα μετὰ τῆς παρακειμένης Σάκκο Ἀμένο ἐκλονήθη ὡς ἐξ ἀοράτου μηχανῆς ἑλκυσθεῖσα, εἶτα δὲ κατέπεσαν τὰ ἐπ' αὐτῆς κτίρια. Τῆς κώμης Σάκκο Ἀμένο, οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἐφονεύθησαν ἐκτὸς τῶν τραυματισθέντων, ἐν δὲ τῇ Καζαμίτσιολα μόνον πέντε οἰκίαι ἔμειναν ἄθικτοι. Μεγάλην ἔσχεν ἀλλοίωσιν τὸ ἔδαφος, παμμέγιστα ἐσχηματίσθησαν χάσματα, λέβητες ἱκανοὶ τῶν θεραπευτικῶν οἰκημάτων διερράγησαν, τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν λουτρῶν ἀνέβλυζον μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς, καὶ τέλος οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εὗρον τὸν οἰκτρότερον τῶν θανάτων. Ὀλίγιστοι ἐκ τῶν ἐκτὸς τῶν οἰκιῶν, ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἄστεγα μέρη εὑρεθέντων, ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθησαν.

Πρὸς τὸν νομάρχην Νεαπόλεως ἀφίκετο ἡ πρώτη εἴδησις διὰ συντομωτάτου τηλεγραφήματος περὶ τὴν 1ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Αὐθωρεὶ οὗτος παραλαβὼν ἱκανοὺς σκαπανεῖς, ἰατροὺς, ἀστυνομικοὺς κλητῆρας, φάρμακα κλπ. μέσα προχείρου περιθάλψεως, ἀνεχώρησεν εἰς τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος, μικρὰν μόνον δυνηθεὶς μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν νὰ παράσχῃ συνδρομὴν μέχρι τῆς ἡμέρας, ὅτε ὁλόκληρον τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς κατέστη γνωστὸν, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐζητήθη ἔκτακτος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν περίστασιν συνδρομή. Ἰδίως ἀνάγκη ὑπῆρχε χειρῶν πρὸς διάσωσιν τῶν ἐπιζώντων. Φέρων τις τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ τούτου σημείου τῆς ἀναστατώσεως τῆς φύσεως οὐδὲν ἕτερον ἔβλεπεν εἰμὴ ἐρείπια καὶ πτώματα, ἅπερ φρικωδῶς ἐσφάδαζον ὡς ἐκ τῶν ἀκρωτηριάσεων. Πᾶσα περιγραφὴ ἀτελῶς μόνον δύναται νὰ παραστήσῃ τὴν πραγματικότητα τῆς σπαραξικαρδίου ταύτης σκηνῆς. Εἰς μικράν τινα πλατεῖαν παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἥτις διέμενεν ὀρθία, κατὰ στιβάδας ἐτίθεντο τὰ πτώματα, κομιζόμενα αὐτόσε παρὰ τῶν πενθίμων συνοδιῶν ἃς εἰς πᾶν βῆμα συνήντα τις καθ' ὁδόν. Ἐν μέσῳ τῶν πτωμάτων τούτων διεκρίνετο τὸ πτῶμα ὡραιοτάτης νεάνιδος, Τουπούτη καλουμένης, ἀδελφῆς λοχαγοῦ τινος, φονευθέντος καὶ τούτου μετὰ τῆς συζύγου του. Ἐκ τῶν ἐνδυμάτων μόνον διεκρίνοντο τὰ πτώματα ὡς ἀνήκοντα εἰς τὰς ἀριστοκρατικὰς τάξεις καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους, ἐπειδὴ εἶχον καταστῆ ἀγνώριστα. Πανταχοῦ ἐφαίνοντο ἱερεῖς παρηγοροῦντες τοὺς ἐπιθανάτους. Ἀδελφαὶ δὲ τοῦ Ἐλέους καὶ χειροῦργοι περὶ τὸ ἱερὸν αὐτῶν ἔργον μετ' ἄκρας προθυμίας ἀσχολούμενοι, ἐπέθετον ἐκεῖναι μὲν πάγον κλπ. ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν τραυματιῶν, οὗτοι δὲ ἀπέτεμνον τὰ συντετριμμένα αὐτῶν μέλη.

Ἐκ Νεαπόλεως ἐξεπέμφθησαν τρία πολεμικὰ πλοῖα μετ' ἰσχυροῦ σώματος ναυτῶν, πλεῖστα δὲ ἰδιωτικὰ ἀτμόπλοια ἐστάλησαν ἐκ διαφόρων παραλίων τῆς Ἰταλίας. Ἡ κυβέρνησις ἔπεμψε χιλίους στρατιώτας, τρόφιμα, κλίνας, φάρμακα, καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐν ἀφθονίᾳ, αἱ δὲ ἐν Νεαπόλει διάφοροι ἰδιωτικαὶ ἑταιρίαι καὶ τὰ ἐργοστάσια ἔθεντο τοὺς ἑαυτῶν ἐργάτας φιλοτίμως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κυβερνήσεως. Ἀμέσως μετέβη εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς ἐκ Ρώμης καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων Γεννάλας, ὅστις αὐτοπροσώπως διηύθυνε τὰς ἐργασίας μηδενὸς φειδόμενος κόπου. Μετ' αὐτῶν ἀφίκετο καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν Ἄκτων, καὶ τὴν ἑπομένην ὁ βασιλεὺς Ούμβέρτος. Ἐπίσης μετὰ σπουδῆς ἀνεχώρησαν εἰς Καζαμίτσιολαν καὶ πολλοὶ ἀνταποκριτοὶ Ἰταλικῶν καὶ ξένων ἐφημερίδων. Λέμβοι πλήρεις ἀσβέστου καὶ φανικοῦ ὀξέος ἐστάλησαν ἐκ Νεαπόλεως πρὸς ἀπολύμανσιν, καθ' ἑκάστην ἀνεκαλύπτοντο ὑπὸ τὰ ἐρείπια ζῶντες καὶ ἡμιθανεῖς. Αἱ ἐργασίαι τῆς διασώσεως καὶ τῆς ταφῆς ἀδιακόπως ἐξηκολούθησαν κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐδέησε νὰ διακοπῶσιν αἱ πρῶται μέχρις ἐντελοῦς ἀπολυμάνσεως, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠσχολοῦντο πλέον περὶ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν, καταλιπόντες τοὺς ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἐπιζῶντας εἰς τὴν τύχην των, διότι ἤρξατο ἤδη ἡ σῆψις τῶν πτωμάτων, φοβερὰ δὲ καὶ ἐπικίνδυνος ἀνεδίδετο δυσωδία εἰς βαθμὸν ὥστε οἱ ἐργαζόμενοι κατέπιπτον ἀσφυκτιῶντες.

Ἀξία ἀληθῶς δακρύων εἶνε ἡ θέσις ἐκείνων οἵτινες ἀπολέσαντες ἐν τῇ καταστροφῇ ὁλόκληρον αὐτῶν τὴν οἰκογένειαν, καὶ μόνοι αὐτοὶ ἐκ θαύματος σωθέντες, μένουσιν ἐν ἐρημίᾳ.

Πολλοὶ τῶν ἐκ τύχης διασωθέντων ἀπώλεσαν τὰς φρένας, ἄλλοι διετέλουν εἰς κατάστασιν ἡλιθιότητος οἶκτον ἐμποιοῦσαν ἢ ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῆς συμφορᾶς κατελήφθησαν ὑπὸ ἐντελοῦς ἀναισθησίας, θεώμενοι ἀπαθῶς τοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐκτάδην κειμένους οἰκείους, αὐτοὶ δὲ ὑπομένοντες ψυχρῶς τὰς ἀλγεινοτέρας τῶν βασάνων. Οὕτω νεαρά τις γυνὴ ὑπέστη ἐγχείρισιν καθ' ἣν οἱ χειροῦργοι τῇ ἀπέκοψαν τὴν χεῖρα χωρὶς νὰ ἀφήσῃ φωνήν. Μετὰ δὲ τὴν τομὴν παρατηρήσασα ἀπαθῶς τὸν ἀποκοπέντα βραχίονα, περιέστρεψε τὸ βλέμμα καὶ εἶπεν: «εἶχον πατέρα, μητέρα, σύζυγον, τέσσαρα τέκνα καὶ τώρα οὐδένα ἔχω.»

Ἡ τὸν κόσμον ὁλόκληρον συγκινήσασα αὕτη καταστροφὴ κατετάραξεν ἰδίως ἅπασαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἐθνικὴ συμφορά. Αἱ διασκεδάσεις καὶ πανηγύρεις ἐν Ρώμῃ τε καὶ ἀλλαχοῦ ἔπαυσαν, εἰς ἔνδειξιν πένθους, καὶ πανταχόθεν ἡ φιλανθρωπία ἤρξατο ἐπερχομένη ἀρωγὸς, πολλοὶ ἰατροὶ ἐκ τῶν διαφόρων κέντρων τῆς Ἰταλίας ἔσπευσαν αὐθορμήτως εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς. Αἱ δὲ ἐν Νεαπόλει τῆς ἀνωτάτης τάξεως γυναῖκες περιήρχοντο τὰ νοσοκομεῖα περιθάλπουσαι τοὺς τραυματίας, ἐν αἷς πολλαὶ δούκισσαι καὶ μαρκησίαι, καὶ ἀγρυπνοῦσαι παρὰ τὴν κλίνην τῶν

ἀσθενῶν. Πρὸς τούτοις παντοειδῆ μέσα πρὸς συλλογὴν ἐράνων διωργανίσθησαν.

Βαθύτατα ὅμως τὸ τῆς συμφορᾶς τραῦμα εἰσέδυ εἰς τὰ σπάγχνα τῶν κατοίκων τῆς Νεαπόλεως, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς γειτνιάσεως πρὸς τὸ μέρος τῆς καταστροφῆς ἔμελλον νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν βωμὸν αὐτῆς καὶ τὰ πλεῖστα τῶν θυμάτων. Ἐνταῦθα ἔβλεπέ τις ἐκείνους ὅσοι δὲν κατώρθωσαν ἐμποδισθέντες νὰ μεταβῶσιν ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ φοβεροῦ δράματος ἀναμένοντας ἐναγωνίως ἐπὶ τῆς παραλίας, ἵνα μάθωσί τι περὶ τῶν συγγενῶν των καὶ φίλων. Ὅτε δὲ κατέπλεε πλοῖόν τι κομίζον τραυματίας ἢ εἰδήσεις, τὸ θέαμα ἦτο σπαραξικάρδιον· γοεραὶ ἀνεπέμποντο κραυγαὶ καὶ ἠκούοντο θρῆνοι καὶ ὀλοφυρμοὶ τῶν παρισταμένων, τοῦ μὲν ἀναγνωρίζοντος τοὺς οἰκείους, τοῦ δὲ μανθάνοντος τὸ οἰκτρὸν αὐτῶν τέλος.

Πάντα τὰ νοσοκομεῖα τῆς Νεαπόλεως ἐπληρώθησαν τραυματιῶν, καὶ πολλοὶ τῶν ναῶν μετεβλήθησαν εἰς πρόχειρα τοιαῦτα.

Ὀκτὼ περίπου ἡμέρας ἐξηκολούθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς διασώσεως ἀδιακόπως, καὶ ὁλονὲν ἀνευρίσκοντο πτώματα εἰς κατάστασιν ἐντελοῦς ἀποσυνθέσεως, ἀναδίδοντα δυσωδίαν ἀφόρητον. Τούτου ἕνεκα ἤναπτον μεγάλας πυρὰς ἐκ πίσσης ἀνὰ τὰς ὁδούς.

Δεκαεπτὰ ἐκ τῶν τριάκοντα δύο κατοίκων τοῦ Ξενοδοχείου τοῦ Μικροῦ Σκοποῦ ἀνευρέθησαν νεκροί, καθὰ ὑπελογίζοντο. Ὑπὲρ τοὺς 50 δὲ ἐκ τῶν παρευρεθέντων κατὰ τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ αὐτοῦ ξενοδοχείου δοθεῖσαν συναυλίαν, ἔσχον τὴν ἰδίαν τύχην.

Ἐν τούτοις δι' ὑπερανθρώπων κόπων αἱ ὁδοὶ ἤρξαντο καθαριζόμεναι ἀπὸ τῶν συντριμμάτων, οἱ ἑτοιμόρροποι τοῖχοι ἀνετινάχθησαν διὰ δυναμίτιδος καὶ παρὰ τὴν παραλίαν κατεσκευάσθησαν προχείρως ξύλινα παραπήγματα, ἵνα στεγασθῶσιν οἱ ἐπιζῶντες ἀτυχεῖς κάτοικοι, πρὸς οὓς ἀπεστέλλοντο τρόφιμα ἐκ Νεαπόλεως.

Τὰς σπαρακτικὰς σκηνὰς τῆς καταστροφῆς ποικίλλουσι καὶ δραματικά τινα ἐπεισόδια ἐξ ὧν σταχυολογοῦμεν τὰ περιεργότερα.

Ὁ Λουδοβῖκος Σεργάρδης εὑρίσκετο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς ἐγγὺς τοῦ λιμένος καὶ ἑπομένως ἐσώθη. Θέλων ὅμως νὰ μάθῃ τὴν τύχην τῆς ἐγγάμου αὐτοῦ ἀδελφῆς, ἐπορεύθη πρός τινα οἰκίαν διὰ μέσων τῶν ἐρειπίων, ἔνθα ἐγνώριζεν ὅτι εὑρίσκετο ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ. Ἡ οἰκία εἶχε καταρρεύσει, ὁ γενναῖος νέος ἄρχεται νὰ ἐρευνᾷ

μεταξὺ τῶν ἐρειπίων καὶ δι' ἡρωϊκῶν προσπαθειῶν κατορθοῖ νὰ ἐξαγάγῃ καὶ σώσῃ ἕνδεκα ἄτομα, κράζων ἀπαύστως Ἰουλία! Ἀλλ' ὅτε ἀσθενῶς τῷ ἀπήντησεν ἡ φωνὴ τῆς ἀδελφῆς του τεθαμμένης ὑπὸ τὰ ἐρείπια, τότε αἱ δυνάμεις του ἐγκατέλιπον αὐτὸν καὶ ἔπεσε λειπόθυμος, μὴ δυνηθεὶς νὰ σώσῃ καὶ αὐτήν!

Εἴς τινα μέρη ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ ἀπετέλουν σπαρακτικὰ συμπλέγματα. Ζῶντες ἔτι πολλοὶ περιέβαλλον διὰ τῶν βραχιόνων των ἰσχυρῶς τοὺς φονευθέντας οἰκείους των. Μήτηρ ζῶσα ἐφωράθη ἔχουσα παρ' αὐτῇ κοράσιον ζῶν καὶ τρία ἕτερα τέκνα νεκρά, ἀδύνατον ὑπῆρξε νὰ τὴν ἀποσπάσωσιν ἐκεῖθεν· ἐπέμενεν αὕτη πρῶτον ν' ἀπαγάγωσι τὰ πτώματα τῶν τέκνων της καὶ εἶτα ἠκολούθησε καὶ αὐτή.

Ὁ Σεραφεὶμ Ταραντίνης διαφυγὼν ἐκ τύχης καὶ οὗτος τὸν θάνατον, κατώρθωσε τὴν ἐπιοῦσαν περὶ τὸν ὄρθρον νὰ διασώσῃ πολλούς, ἀποσύρας αὐτοὺς τῶν ἐρειπίων. Τῆς ἑπομένης ὅμως σκηνῆς, ἧς ἥρως ὑπῆρξεν αὐτός, ἡ ἔκβασις ἀτυχῶς δὲν ἀπέβη ὁμοίως εὐχάριστος. Διακρίνας οὗτος ὑπὸ τὰ ἐρείπια ὦμον γυναικὸς συντετριμμένον καὶ χεῖρα φέρουσαν ψέλλια καὶ χειρίδα πολύτιμα, ὑπὸ δὲ τὴν τεθαμμένην ταύτην γυναῖκα ἄνδρα τινὰ κραυγάζοντα· σώσατε αὐτὴν καὶ μὴ φροντίσητε δι' ἐμέ! ἐπλησίασε τὸ θλιβερὸν τοῦτο σύμπλεγμα, καὶ ἀνεγνώρισεν ὡραιοτάτην ἐξ Αἰγύπτου γυναῖκα μετὰ τοῦ συζύγου της. Ἤδη ἔτεινεν αὐτῇ τὴν χεῖρα ἵνα τὴν ἐξαγάγῃ, ὅτε κατέπεσαν τὰ ἐρείπια καὶ ἐτάφησαν ὑπὸ τὸν ὄγκον αὐτῶν ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι.

Τῶν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν προσκυνητῶν νοσηλευομένων τραυματιῶν τις διηγεῖτο ὅτι ἐσώθη χωρὶς νὰ γνωρίζῃ πῶς, ἀφοῦ εἶδε φονευθέντας πρὸ τῶν ὀμμάτων του τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τὴν ἀδελφὴν καὶ ἑτέρους συγγενεῖς αὐτοῦ!

Τὰ ἑπόμενα ἐπεισόδια ἀνάγονται εἰς τὸν βασιλέα Οὐμβέρτον, ὅστις μυχίως πληγεὶς ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς, ἔσπευσεν, ὡς ἤδη εἴπομεν, νὰ μεταβῇ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐρημώσεως ὅπως ἴδῃ αὐτοῖς ὄμμασι τὴν ἔκτασιν τοῦ δυστυχήματος καὶ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἀπεγνωσμένους κατοίκους. Ὅτε δὲ, περιερχομένῳ πεζῇ τὰ μέρη τῆς καταστροφῆς προσηνέχθη αὐτῷ ἵνα ὀσφρανθῇ, ἕνεκα τῆς ἀναδιδομένης δυσωδίας, φιαλίδιον περιέχον ἅλατα, ὁ βασιλεὺς ἀπώθησε τὸ φιαλίδιον εἰπών: «Μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἶμαι στρατιώτης.» Πρὸς δὲ τὰς περικυκλούσας αὐτὸν γυναῖκας καὶ παιδία ἅπερ ἱκετευτικῶς τῷ ἔτεινον τὰς

χεῖρας ὁ βασιλεὺς συγκεκινημένος ἀπηύθυνεν εἰς ἕνα ἕκαστον λόγους παραμυθίας.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς μετέβη εἰς Σάκκο Ἀμένο προσῆλθεν ὁ δήμαρχος ὅστις ἀπώλεσε κατὰ τὴν καταστροφὴν τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα, ἐτραυματίσθη δὲ καὶ αὐτὸς, φέρων ἐπὶ τῶν καθημαγμένων ἐνδυμάτων τὴν τρίχρουν ζώνην τοῦ ἀξιώματός του, καὶ προσηγόρευσε τὸν ἡγεμόνα μετὰ λυγμῶν. Ὁ βασιλεὺς συγκεκινημένος τῷ ἔθλιψεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν λόγους παρηγορίας καὶ συνιστῶν αὐτῷ ἡσυχίαν· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε: — Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸ καθῆκον πρὸ πάντων, Μεγαλειότατε.

Ἀναχωρῶν ἐκ τῆς νήσου Ἰσχίας ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος μετέβη εἰς Νεάπολιν, ἔνθα ἐξηκολούθησε τὸ γενναῖον αὐτοῦ ἔργον, ἐπισκεπτόμενος τὰ νοσοκομεῖα, ἀποτείνων λόγους ἐνθαρρυντικοὺς καὶ εὐμενῶς ἀποδεχόμενος τὰς αἰτήσεις τῶν πασχόντων. Ἐν δὲ τῷ νοσοκομείῳ τῶν προσκυνητῶν ὁ βασιλεὺς ἐπλησίασεν ἄνδρα εὔρωστον, οὗτινος πρὸ μικροῦ εἶχον ἀποκόψει τὴν κνήμην, καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ τῆς καταστάσεώς του.

— Λυποῦμαι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ τραυματίας, διότι ἀπώλεσα τὴν κνήμην εἰς Καζαμίτσιολα καὶ οὐχὶ εἰς Κουστόζα.

— Ἦσο εἰς Κουστόζα; ἠρώτησε μετ' ἐνδιαφέροντος ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἐπολέμησε καὶ ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν μάχην ἐκείνην.

— Ἤμην, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐβραβεύθην δὲ καὶ διὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀριστείου.—Ὁ βασιλεὺς θλίψας θερμῶς τὴν χεῖρα τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ συστρατιώτου, ἔλαβε καὶ σημείωσιν τοῦ ὀνόματός του.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ἀνέρχεται κατὰ τὰ ἐξακριβωθέντα εἰς 5000 περίπου, ἐκτὸς τῶν τραυματιῶν, ἀνερχομένων καὶ τούτων ἐπέκεινα τῶν 3 χιλιάδων. Ἐκ τῶν ἐπιδημούντων 2 περίπου χιλιάδων ξένων οἱ πλεῖστοι εὗρον τὸν θάνατον, ἐν οἷς καὶ δύο ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι, ἡ τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας Χορτάτση, καὶ ἡ τοῦ Ψιακῆ, ἀμφότεραι, πλὴν τοῦ Χορτάτση, μετὰ τῆς ὑπηρετρίας αὐτοῦ, ταφεῖσαι ὑπὸ τὰ ἐρείπια.

Σημ. Αἰτία τῶν φοβερῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ σεισμοῦ τούτου, κατὰ τὸν Παλμιέρον, διευθυντὴν τοῦ παρὰ τὸν Βεζούβιον ἀστεροσκοπείου, ὑπῆρξεν οὐχὶ τὸ εἶδος (εὑρέθη δὲ τοῦτο κυκλοτερὲς), οὐδ' ἕτερός τις

λόγος τῶν γνωστῶν, ἀλλ' ἡ φυσικὴ τῆς χώρας κατάστασις, ἥτις οὖσα ἡφαιστειώδης ὑπόκειται εἰς σεισμικοὺς κλονισμοὺς καὶ ὑπογείους καταρρεύσεις. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ὁ κλονισμὸς ἐν Καζαμίτσιολα ἦτο στιγμιαῖος, ὅπερ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἰδίου, προηγουμένως δὲν ἐγένετο ἐν Κερρίκῃ, Μέλφῳ καὶ Καλαβρίᾳ. Παραδέχεται λοιπὸν οὗτος ὅτι ἐπενήργησεν οὐχὶ μεταλλεῖον, ἀλλ' ὑπόγειος κατάπτωσις, διότι ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει θὰ ἀνεφαίνοντο ἀτμοὶ φεύγοντες εἰς τὸν ὑπαιθρον ἀέρα, ἢ θὰ ἐνήργουν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τοὐναντίον δὲ οὐ μόνον τοιοῦτοι ἀτμοὶ δὲν ἐθεάθησαν, ἀλλὰ καὶ ἡ Καζαμίτσιολα, ἀντὶ νὰ ὑποστῇ κίνησιν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, κατεκρημνίσθη ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ σαφέστερον ὁ ἐν λόγῳ διευθυντὴς διὰ τῶν κάτωθι παρατηρήσεων.

Τὸ ἔδαφος τῆς Καζαμίτσιολας σχηματίζεται ἐκ βράχου ἀρχαίου κατὰ τὸ ἥμισυ ἐσβεσμένου ἡφαιστείου, ἐπί τινος ἀργιλλώδους στρώματος· ἐν τῷ ἀργιλλώδει τούτῳ στρώματι ἀδιαλείπτως ἔσκαπτον οἱ κάτοικοι ἵνα ἀρύωνται τὴν εἰς τὴν βιομηχανίαν χρήσιμον ὕλην. Οὐδεμία τούτου ἕνεκα ἀμφιβολία, κατὰ τὸν Παλμιέρον, ὅτι τὰ θερμὰ μεταλλικὰ ὕδατα, ἅτινα περιέχουσι μεγάλην ποσότητα ἀνθρακικοῦ ὀξέος, κατατρώγουσιν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων τὸν ἡφαιστειώδη βράχον, δημιουργοῦντα τοιουτοτρόπως ἄγνωστα κενὰ ὑπόγεια. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι, ἕνεκα τῆς καταστάσεως ταύτης τῶν ὑπογείων στρωμάτων ὅταν συμβαίνωσι σεισμικοὶ κραδασμοὶ ἔχοντες ἱκανὴν δύναμιν πρὸς παραγωγὴν ὑπογείων ταλαντώσεων, τότε φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐπέρχεται καθίζησις τοῦ ἐδάφους, καὶ ἑπομένως αἱ κατὰ διαφόρους καιροὺς καταστροφαὶ, ἐν αἷς συγκαταλεκτέον καὶ τὴν πρό τινος ἐν Καζαμίτσιολα συμβᾶσαν τοιαύτην.

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Στεφάνου Ρώσση, διευθυντοῦ τοῦ κεντρικοῦ ἀστεροσκοπείου ἐν Ρώμῃ ἡ ἀπώλεια ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων κατὰ τὸν ἐν Ἰσχίᾳ σεισμὸν ἠδύνατο νὰ προληφθῇ, ἂν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἱδρύετο μετὰ τὸν σεισμὸν τοῦ 1881 ἀστεροσκοπεῖον ὅπερ μετὰ πεποιθήσεως ἔκτοτε συνίστα τῇ κυβερνήσει ὁ Ρώσσης. Ὁ κίνδυνος θὰ προυλαμβάνετο οὕτω ἐκ τῶν ἀνωμάλων φυσικῶν φαινομένων ἅπερ παρατηρηθέντα κατὰ τοὺς σεισμοὺς τῆς αὐτῆς νήσου τῶν ἐτῶν 1828, 1851 καὶ 1881, ἐπανελήφθησαν αὖθις καὶ κατὰ τὸν σεισμὸν

τοῦτον, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις ἀστεροσκοπείου ἐματαίωσε πᾶσαν ἐκ τοῦ ἐπικειμένου ὀλέθρου προφύλαξιν.

Βραχυχρόνιον μόλις παρῆλθε διάστημα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἰσχίας, καὶ νέαν ἀνήγγειλεν ἡμῖν ὁ τηλέγραφος θεομηνίαν, τὴν καταστροφὴν μεγίστου μέρους τῆς νήσου Ἰάβας (*).

Τὴν νύκτα τῆς δευτέρας 14ης πρὸς τὴν 15ην Αὐγούστου, σφοδροὶ κρότοι ὑποχθόνιοι ἠκούσθησαν ἐν Σουραπάρτῃ προερχόμενοι ἐκ τοῦ ἡφαιστείου Κρακατέας κειμένου μεταξὺ Σουμάτρας καὶ Ἰάβας. Ταὐτοχρόνως δὲ ἡφαίστειοι λίθοι ἔπεσαν ἐν Σεράγκ, ἡ δὲ Χεριβάνη κατεκαλύφθη ὑπὸ μεγίστου ποσοῦ τέφρας. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ Βαταυίᾳ ἐφ' ἱκανὰς ὥρας ἦσαν ὁραταὶ λάμψεις ἡφαίστειαι, καὶ τὸ φωταέριον ἐν ἀκαρεῖ ἐσβέσθη. Ἅμα δὲ ἐγένετο πρωΐα οἱ κάτοικοι εὑρέθησαν ἀπομεμονωμένοι, ἡ μετὰ τοῦ Ἀνζὲρ συγκοινωνία διεκόπη, αἱ γέφυραι ἠφανίσθησαν, καὶ αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἀδιάβατοι. Τὰ ὕδατα τοῦ στενοῦ ἔβραζον, ἔχοντα θερμοκρασίαν ὑπερβαίνουσαν τοὺς 20 βαθμούς, αἱ δὲ πλευραὶ τοῦ ἡφαιστείου, ἐξ οὗ ἐξήρχετο τὸ πῦρ, μετεσχηματίσθησαν εἰς χειμάρρους λάβας, ρεούσης καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς διευθύνσεις. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ μυκηθμοὶ ἠκούοντο εὐκρινέστερον, ὁπότε τὸ κακὸν μετεδόθη

(*) Ἡ νῆσος Ἰάβα κεῖται ἐν τῷ Ἀρχιπελάγει τῆς Σόνδης, περιβρέχεται δὲ πρὸς νότον ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, βορείως ὑπὸ τῆς ὁμωνύμου θαλάσσης, δυσμικῶς ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τῆς Σόνδης χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς νήσου Σουμάτρας, καὶ ἀνατολικῶς ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βαλῆ. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ Βαταύϊα.—Μέγα μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰάβας σύγκειται ἐκ γονιμωτάτων καὶ καρποφόρων κοιλάδων. Τὰ ὄρη αὐτῆς εἶνε δασόεντα καὶ γραφικώτατα ὧν τὰ πλεῖστα ἡφαίστεια, ἔχοντα διεύθυνσιν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐπισημοτέρους κρατῆρας τοὺς Ταλὰκ, Μεβαρβὺ, Λουὰ, Γεδὲ, Σλαμὰτ, Τέγγερ καὶ Ἰδζέγμ. — Διαβρέχουσι δὲ αὐτὴν 50 σχεδὸν ποταμοὶ, ὧν οἱ μέγιστοι εἶνε ὁ Σόλος, κείμενος κατὰ τὸ κέντρον τῆς χώρας, καὶ ὁ Κεδίρης πρὸς ἀνατολὰς, οἵτινες καὶ πλωτοὶ μέχρι τινὸς τυγχάνουσι. Ὡς δὲ συμβαίνει ἐν ἁπάσαις ταῖς ἡφαιστειώδεσι χώραις, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ἔδαφος ἐμπερικλείει πολλὰς πηγὰς μεταλλούχων καὶ θερμῶν ὑδάτων.— Ὁ λαὸς τῆς Ἰάβας εἶνε μιγὰς ἐξ ἰθαγενῶν Ἰνδῶν δηλ. Σινῶν, Ἀράβων, Ὁλλανδῶν καὶ Μαλαισίων ἰδίως, συμποσούμενος σήμερον εἰς 15 περίπου ἑκατομμύρια ὧν 30,000 Εὐρωπαῖοι. Ὁ λαὸς οὗτος θεωρεῖται ὡς ὁ μᾶλλον πεπολιτισμένος καθ' ὅλην τὴν Ὠκεανίαν.—Ἡ νῆσος μετὰ ἀλλεπαλλήλους διαφόρων κατακτήσεις εὑρίσκεται νῦν, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Ὁλλανδῶν κυριευσάντων αὐτὴν κατὰ τὸ 1683.

οὕτως εἰπεῖν καὶ εἰς τὸ μέγιστον τῶν ἡφαιστείων τὸ Μαχαμεροῦ, ἐξ ἐκείνου δὲ πάλιν, ὡς ἀπὸ κέντρου εἰς τὸ τρίτον μέρος τῶν 45 κρατήρων τῆς Ἰάβας, καὶ οὕτω ἐν συνόλῳ ἤρξατο τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, καὶ κατέκλυσαν τὰ τέσσαρα τῆς νήσου σημεῖα χείμαρροι θειούχου πηλοῦ καὶ λάβας.

Περὶ τὸ λυκαυγὲς τῆς Κυριακῆς τὰ νέφη ἐδιχάσθησαν, ὅτε δὲ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος παρετηρήθη ὅτι μακρὰ ταινία γῆς, πεντήκοντα περίπου τετραγωνικῶν μιλίων, ἐξηφανίσθη, δύο τῶν μεγαλειτέρων πόλεων, ἡ Τουμεράγκη καὶ Φίγε Λεγκούγκη, μετεβλήθησαν εἰς ἐρείπια, ἐκ δὲ τῶν 1500 κατοίκων αὐτῶν, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον. Ἡ Βαντὰμ κατεκλύσθη κατὰ γράμμα ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἀπώλοντο ἐν αὐτῇ περὶ τοὺς 1500 ἄνθρωποι.

Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ καταστροφὴ κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἐν Βραμπανὰμ κειμένων ναῶν, διακρινομένων ὑπὸ τὸ ὄνομα Σανδὶ-Σίβα, χίλιοι ναοί, ὡς καὶ ἡ τοῦ ναοῦ τοῦ Βαροβάδορ ἀρχαιολογικὴν κεκτημένου ἀξίαν διὰ τὰ ἐν αὐτῷ παμπληθῆ ἀγάλματα, ἀρίστης βουδικῆς τέχνης.

Κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦτον ἢ μᾶλλον τὸν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος κατακλυσμὸν, φοβερὰ καὶ ὅλως ἔκτακτα ἦσαν τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ παρατηρούμενα. Τὰ νέφη οὕτως ἦσαν πεπληρωμένα ἠλεκτρισμοῦ ὥστε ὑπὲρ τοὺς δέκα καὶ πέντε ἐθεάθησαν συγχρόνως σίφωνες, δεινώσαντες ἔτι μᾶλλον τὴν ἐν τῇ ξηρᾷ καταστροφήν.

Τὴν δὲ Τρίτην περὶ τὴν δείλην εἶδον ἐξαίφνης ἀναδύοντα ἐκ τῆς θαλάσσης τῆς Σόνδης δεκατέσσαρα ἡφαιστειογενῆ νησίδια, τὰ μὲν ἐγγύτερον τῆς Σουμάτρας, τὰ δὲ πρὸς τὴν Ἰάβαν.

Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ὑπερβαίνει τὰς 80 χιλιάδας, ὧν περὶ τὰς τριάκοντα εἶνε Σῖναι ἀπολεσθέντες οἱ πλεῖστοι ἐν Βαταυίᾳ.

Ὁ καταπληκτικὸς οὗτος ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶνε ὁ μέγιστος μετὰ τὸν ἐν Καλαβρίᾳ συμβάντα κατὰ τὸ 1783 ἐν τοῖς τῶν σεισμῶν χρονικοῖς, καθόσον οὐδεμία οὐδέποτε ἄλλη τῶν ἄχρι σήμερον γνωστῶν καταστροφῶν οὕτως ἀπηνῶς καὶ διὰ κεραυνοβόλου ταχύτητος ἀφήρπασε τοσαύτας ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ περὶ σεισμῶν ἀλγεινὸν τοῦτο κεφάλαιον, εἴπωμέν τινα καὶ περὶ τοῦ τελευταίου πάντων συμβάντος ἐν τῇ Ἐυθραίᾳ χερσονήσῳ τῇ 3ῃ Ὀκτωβρ. ἐ.ἔ. καὶ περὶ ὥραν 3 καὶ 1/2 μ.μ., ἧς

οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι, καίτοι οὐ μικρὸν δοκιμασθέντες κατὰ τὸν πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐν Χίῳ συμβάντα, οὐδὲν ἧττον ἐπέπρωτο καὶ δεύτερον ἤδη νὰ πάθωσιν, ἔνιοι δ' αὐτῶν καὶ νὰ ταφῶσιν ὑπὸ τὰ ἐρείπια.

Ὁ σεισμὸς οὗτος, ὅστις ὑπῆρξε μᾶλλον κυματοειδὴς, ἐπεξετάθη καὶ εἰς μέγα μέρος τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας. Ὡς ἐκ τῆς ὥρας δὲ καθ' ἣν ἐγένετο καὶ τῶν προαγγελτηρίων αὐτοῦ σημείων δὲν ἔσχε μὲν εὐτυχῶς τὰ αὐτὰ, οἷα οἱ δύο προηγηθέντες αὐτοῦ, δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ζωηρὰ ὅμως καὶ οὐχ ἧττον σπαρακτικὰ ἐγκατέλιπε τοῖς κατοίκοις ἴχνη, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπαισίας αὐτοῦ διαβάσεως, θανατώσας περὶ τοὺς 60 ἐξ αὐτῶν, τραυματίσας ἑτέρους 240 καὶ ἐκδιώξας περὶ τὰς 20 χιλιάδας τῶν ἑστιῶν των.

Καὶ τὰς μὲν ἑστίας αὐτῶν αὐτολεξεὶ μετέβαλεν εἰς σωροὺς λίθων καὶ κόνεως, τοὺς δὲ κατοίκους περιήγαγεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ περιέρχωνται πανοικεὶ καὶ εἰς κατάστασιν ἐμποιοῦσαν οἶκτον, ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, πρὸς ἀναζήτησιν φιλοξένου γωνίας γῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν κλίνωσιν.

Ἡ νέα αὕτη συμφορὰ τῶν δυστήνων κατοίκων τῆς Ἐρυθραίας πρῶτον πάντων συνεκίνησεν, ὡς εἰκὸς, τὴν πατρικὴν καρδίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ὅστις πάραυτα ἔτεινε τὴν εὐεργετικὴν καὶ δαψιλῆ Αὐτοῦ χεῖρα ἵνα ἀνακουφίσῃ τὰ δεινὰ τῶν ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ δυστυχησάντων ὑπηκόων Αὐτοῦ. Οὐ μόνον δὲ ὑπασπιστὰς ἐξαπέστειλεν ἵνα ἐπιτοπίως ἐξακριβώσωσι τὸ μέγεθος τοῦ δυστυχήματος, μετὰ παντοίων βοηθημάτων, ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου Αὐτοῦ ταμείου χορηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει γενομένην τῇ φροντίδι τῶν πρεσβυρῶν μουσικὴν συναυλίαν πρὸς συλλογὴν ἐράνων, ὡς καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ῥωσσικῆς πρεσβείας συγκροτηθεῖσαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ μεγάλην Ἀγοράν, ηὐδόκησε προφρόνως ν' ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ προστασίαν, εἰς ἣν καὶ ὀφείλεται ἡ ἐντεῦθεν προελθοῦσα οὐκ εὐκαταφρόνητος εἴσπραξις.

Περαίνοντες τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τοὺς τρεῖς ἐσχάτως σεισμοὺς συμβάντων, ἐκρίναμεν καλὸν, ἅμα δὲ καὶ τῷ ἡμετέρῳ σκοπῷ μὴ ἀπᾴδον, νὰ συνεχίσωμεν αὐτὴν διά τινος συντόμου ἱστορικῆς ἀφηγήσεως τῶν γνωστοτέρων καὶ σημαντικωτέρων σεισμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἄχρι τῶν ἡμερῶν μας.

Ἡ ἱστορικὴ αὕτη ἀφήγησις, ἣν κατὰ τὸ πλεῖστον ἠρανίσθημεν ἐκ τῆς

ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένης περισπουδάστου «Ἐφημερίδος», ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Κατὰ τὸ 375 π. Χ. ἢ τὸ 282 κατὰ τὸν Σμὶθ, διευθυντὴν τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν, ἐσείσθησαν τὰ Μέθανα, κατόπιν ἐκρήξεως τοῦ ἐν αὐτοῖς ἡφαιστείου, ἔχοντος ὕψος 210 μέτρων. Ἡ ἔκρηξις αὕτη, ἣν περιγράφουσι Παυσανίας καὶ Στράβων, εἶνε ἡ μόνη γνωστή (*).

285 π. Χ. Μορφοῦται τὸ ἡφαίστειον Φοῦζι-νο-να-Ὑάμα ἐπὶ τῆς νήσου Νῖπον ἐν τῇ Ἰαπωνικῇ, ἅπασα δὲ ἡ περὶξ χώρα ἀνετράπη ἐκ σεισμοῦ.

200 π. Χ. Σχηματισμὸς κατόπιν σεισμοῦ τῆς νήσου Βολκανέλο, ἥτις τέως ἦν συνηνωμένη πρὸς τὴν μεγάλην νῆσον Βουλκάνο (νῆσος Λιπάρα), διὰ μικρᾶς γλώσσης γῆς. Τὸ ἡφαίστειον τοῦτο διέμεινεν ἐν ἐνεργείᾳ μέχρι τοῦ XVI αἰῶνος.

186 π. Χ. Ἀνῆλθεν ἐκ τοῦ ὑποθαλασσίου κρατῆρος ἡ νῆσος Ἱερὰ, ἡ Παληοκαμένη σήμερον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριῶν νήσων. Ὁ κρατὴρ οὗτος, ἐνεργῶν ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν, ἐπήνεγκε τὸν χωρισμὸν, κατὰ τὸν Πλίνιον, τῆς νήσου Θηρεσίας ἀπὸ τῆς κυρίως Θήρας.

Ἡ νῆσος Ἱερὰ, παρερχομένων αἰώνων, ἐγένετο μείζων τῇ προσθήκῃ καὶ ἑτέρων ἀνερχομένων νήσων κατὰ τὰ ἔτη 19, 726, 1427 μ. Χ. Ἕτεραι ἐκρήξεις ἀναφέρονται τῷ 1575, ὁπότε ἀνέδυ ἡ νῆσος ἡ καλουμένη Μικρὰ Καϋμένη, καὶ τῷ 1707 ἑτέρα ἡ Νέα Καϋμένη. Καθὼς ἡ Ἱερὰ ἐγένετο μείζων μετὰ ταῦτα, οὕτω προσετέθησαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἄλλαι νῆσοι κατὰ τὰ 1709, 1711 καὶ 1712.

19 μ. Χ. Κατεστράφησαν 13 πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας, αἱ Σάρδεις, ἡ Μαγνησία, ἡ Ἔφεσος, αἱ Κολοσσαὶ κλπ. Ἐξ ὅσων δὲ ἀναφέρει ὁ Στράβων, μανθάνομεν ὅτι κατὰ τὴν Μ. Ἀσίαν συνέβησαν καὶ προγενέστεροι σεισμοί. Τὸ ἔδαφος τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης ἐσείετο ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ κατεστράφη πόλις τις πρὸς τὴν Σιδῶνα κειμένη, ὡς καὶ μέρος τῆς Σιδῶνος αὐτῆς. (Στράβωνος, βιβλίον Βον σελ. 74, ἔκδοσις Κοραῆ.)

50 μ. Χ. Σεισμὸς ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ. Ἡ Πομπηΐα καὶ τὸ Ἡρά-

(*) Ὁ μὲν Στράβων λέγει τὰ ἑξῆς: περὶ Μεθάνης δὲ ἐν τῷ Σαρωνικῷ πῦρ ἑπτὰ σταδίων ἀνεδείχθη κλπ. Ὁ δὲ Παυσανίας ἀνάγει τὰ αὐτὰ φαινόμενα εἰς τὴν δευτέραν π. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

κλειον καταστρέφονται τὸ πρῶτον ἤδη. Ἀνακτισθεῖσαι δὲ αἱ πόλεις αὗται, ἐτάφησαν μετ' ὀλίγα ἔτη ὑπὸ τὴν τέφραν τοῦ Βεζουβίου.

79. Πρώτη ἱστορικῶς γνωστὴ τοῦ Βεζουβίου μετὰ σεισμοῦ ἔκρηξις, ὅτε σὺν τῇ Πομπηίᾳ καὶ Ἡρακλείῳ κατεστράφη καὶ ἡ Σταβία, καὶ ἀνῆλθε κατὰ τὰ πιθανολογούμενα τὸ ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἡφαίστειον La Somma. Ἡ ἔκρηξις ἤρξατο διὰ τῆς πτώσεως τοῦ βορειοδυτικοῦ μέρους τοῦ κρατῆρος, συγκαλύψαντος μέγα μέρος τῆς Πομπηίας. Τότε κατεκάη ἢ ἀπεπνίγη ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος, ὅστις ἀνέβη εἰς τὸν κρατῆρα ἵνα ἴδῃ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τὸ πάθημα τοῦτο, καταφρονήσας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἐκρήξεις τοῦ Βεζουβίου ἔτι μᾶλλον φοβεραὶ ἀναφέρονται αἱ τῶν ἐτῶν 1631, 1680, 1682, 1689, 1760, 1766, 1790, 1802, 1804, 1806, 1812, 1822, 1832, 1848, 1858, 1861, 1866, 1872. Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ 1631, νέφη καπνοῦ καὶ τέφρας ἔφθασαν μέχρι Κων)πόλεως, ποταμοὶ Λάβας ἔφθασαν μέχρι τοῦ Torre del Greco καὶ τοῦ Torre dell'Annunziata. Τεσσαράκοντα καὶ ἐπέκεινα χωρία κατεστράφησαν, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς λάβας, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ. Τέσσαρες χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ 10 χιλιάδες ζώων ἀπώλοντο.

115. Σεισμὸς καταστρέψας τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπαναληφθεὶς κατὰ τὰ ἔτη 342, ὁπότε ἀπέθανον 40 χιλ. ἀνθρώπων, καὶ 554, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Αὐτοκράτορος. Κατὰ δὲ τὰ ἔτη 742 καὶ 1033 ἐσείετο ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπὸ Συρίας μέχρις Αἰγύπτου. Τῷ 1204 καὶ 1822, ἠφανίσθη μέγα μέρος τοῦ Χαλεπίου μετὰ 25 χιλ. ἀνθρώπων.

177. Φοβερώτατος σεισμὸς, καταρρίψας τὴν Σμύρνην καὶ ἐπαναληφθεὶς κατὰ τὰ ἔτη 1048, 1653, 1688, 1778. Τοῦ κατὰ τὸ 1688 συμβάντος μνεία γίνεται ἔν τινι ἐπιγραφῇ ἐπὶ μαρμάρου, κειμένου ἄνωθεν μιᾶς πύλης τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, καταπεσόντος τότε καὶ αὐτοῦ.

373. Σεισμὸς ἐν Σουηδίᾳ ἐπαναληφθεὶς κατὰ τὰ ἔτη 448, 1000, καὶ 1097.

446. Σεισμὸς μέγας ἐν Κων)πόλει, διαρκέσας ἐπὶ τρεῖς μῆνας καὶ κρημνίσας τὰ τείχη τῆς πόλεως. Ἐκ δὲ τῶν συμβάντων ἐν αὐτῇ καὶ κατὰ τὰ ἔτη 477, 554, 558, 740, 791, 870, 986, 1011, 1034, 1037, 1063, 1196, 1286, 1344, 1509, 1767 καὶ 1802, πάντων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καταστρεπτικῶν, οἱ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι

εἶναι· ὁ τὸ 477 ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος συμβὰς, καθ' ὃν, κατὰ τὸν Κεδρηνὸν, ἔπεσον ἐκκλησίαι πολλαὶ καὶ οἰκίαι καὶ ἔμβολοι, κατεχώσθη πλῆθος ἀνθρώπων ἀναρίθμητον, ἔπεσε δὲ καὶ ἡ στήλη τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου κλπ. καὶ ὁ τοῦ 1509 σφοδρότατος, διαρκέσας 45 ἡμέρας, καὶ καταστρέψας μέγα μέρος τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, πολλὰς οἰκίας, καὶ 13000 ἀνθρώπων. Ἀναφέρεται δὲ ὅτι ἐν μόνῃ τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μεγάλου βεζύρου κατεστράφησαν 300 ἱππεῖς μετὰ τῶν ἵππων των.

500. Σεισμὸς ἰσχυρὸς, ἐξ οὗ ἔπαθον τὸ Δυρράχιον, ἡ Κόρινθος, ἡ Ἀνάβαρζος τῆς Κιλικίας, ἡ Ἔδεσσα, ἡ Σελεύκεια, καὶ ἡ Ἀντιόχεια.

554. Σεισμοὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α', ἐπαναληφθέντες εἰκοσάκις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας του καὶ ἀφανίσαντες πολλὰ χωρία τῆς Ἀχαΐας καὶ Βοιωτίας καὶ ὀκτὼ πόλεις. Ἐκτὸς τούτων, κατὰ τοὺς σεισμοὺς αὐτοὺς ἐβλάβησαν ἱκανὰ μέρη τῆς Ἀντιοχείας, Λαοδικείας, Τύρου, Σιδῶνος, Βηρυττοῦ, Τριπόλεως, μέγα μέρος τῆς Παλαιστίνης, Ἀραβίας, Μεσοποταμίας, Φοινίκης, Λιβάνου, ἔτι δὲ τῆς Νικομηδείας καὶ τῆς Κῶ.

823. Σεισμὸς ἐν Ἀκυϊσγράνῳ, ἐπαναληφθεὶς τῷ 830, 1640, 1692, 1755, 1756, 1771, 1773, 1833.

1198. Ἔκρηξις μετὰ σεισμοῦ ἐν τοῖς θειωρυχείοις τῶν Πολτιόλων.

1210. Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Ρεϋκάνες ἐν Ἰσλανδίᾳ, προηγηθέντος σεισμοῦ, ἐσχηματίσθη νῆσος.

1302. Πρώτη γνωστὴ ἔκρηξις τοῦ ὄρους Ἐπωπέου ἐν τῇ νήσῳ Ἰσχίᾳ.

1340. Φοβερὸς σεισμὸς ἐπεκταθεὶς ἀπὸ τῆς Γερμανίας μέχρι τῆς Ρώμης.

1356. Σεισμὸς ἐν Βασιλείᾳ, καθ' ὃν ἀπώλοντο 300 ἄνθρωποι.

1538. Ἔκρηξις, ἐξ ἧς παρήχθη τὸ Νέον ὄρος (Monte nuovo) κατὰ τὸν κόλπον τῶν Πολτιόλων πλησίον τῆς Νεαπόλεως. Ἡ ἔκρηξις αὕτη, ἣν ἐπηκολούθησε σεισμὸς, διαρκέσας ἐκ διαλειμμάτων περὶ τὰ δύο ἔτη, ἐπήνεγκε γενικὴν γαιολογικὴν μεταβολὴν ἐφ' ὅλης τῆς πέριξ χώρας.

1586. Σεισμὸς καταστρέψας τὴν Λίμαν, ἐπαναληφθεὶς μετὰ τῶν αὐτῶν καταστρεπτικῶν ἀποτελεσμάτων, καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1687, 1697, 1699, 1716, 1724, 1734, 1745, 1746, 1868.

1588. Ἄρχεται περίοδος σεισμῶν ἐν Γρυσγεράου παρὰ τὴν Δαρμστάδην καὶ ἐν Μανχάϊμ, ἐπαναληφθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1785, 1869.

1634. Ἔκρηξις τῆς Αἴτνης μετὰ σεισμοῦ. Αἱ κυριώτεραι ἐκρήξεις τοῦ ὄρους τούτου εἶνε αἱ τῶν ἐτῶν 1669, 1766, 1805, 1809, 1819, 1831, 1852, 1865. Κατὰ τὸ 1693 συνέβη ἐν Σικελίᾳ φοβερὸς σεισμός, καταστρέψας τὴν πόλιν Κατάνην, 49 χωρία, καὶ πολλὰς χιλιάδας ἀνθρώπων. Μικραὶ δ' ἐκρήξεις τοῦ ὄρους τούτου ἐγένοντο καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1868, 1869 καὶ 1874.

1638. Σχηματισμὸς νήσου ἐγγὺς τῶν νήσων Ἁγίου Μιχαὴλ (Ἀζόραι νῆσοι), ἥτις ἐβυθίσθη ταχέως. Τῷ 1811, ἑτέρα νῆσος ἐπεφάνη, ἀνυψωθεῖσα μάλιστα εἰς 100 μέτρων ὕψος ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ αὕτη ταχέως ἔδυσε.

1690. Σεισμὸς ἐν Πίσκᾳ, καθ' ὃν ἡ θάλασσα ὑπεχώρησεν ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἐπὶ 15 χιλιάμετρα.

1691. Ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου Ἰμπαμπουροῦ (Ἀμερική).

1692. Σεισμὸς ἐν Ἰαμαϊκῇ, ἐπενεγκὼν πολλὰς καταστροφὰς μετὰ πλείστων θυμάτων.

1699. Ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου Σαλὰκ ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβᾳ, διασκορπίσαντος τέφραν εἰς ἀπόστασιν δέκα καὶ τριῶν χιλιαμέτρων. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος συνέβη σεισμὸς ἐν Κατάνῃ, καθ' ὃν ἡ θάλασσα ὑπεχώρησεν εἰς τεσσάρων χιλιάδων μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς παραλίας.

1718. Ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου τοῦ Ἁγίου Βικεντίου, μετὰ ἐλαφροῦ σεισμοῦ ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδίαις.

1721. Σχηματισμὸς τοῦ ἡφαιστείου Οὐζένι-Χολδόντζε, ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ Ἀμούρ.

1744. Σεισμὸς ἐν Λίμᾳ τῆς Περουβίας, ὑφ' οὗ κατεστράφησαν ἐντὸς 5 λεπτῶν 74 ναοὶ καὶ μοναστήρια καὶ περὶ τὰς 3000 ἀνθρώπων. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῷ λιμένι εὑρεθέντων πλοίων τὰ μὲν κατεβυθίσθησαν, τὰ δὲ ἐξεσφενδονίσθησαν καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν.

1755. Φοβερὸς ἐν Λισσαβῶνι σεισμός, καθ' ὃν ἐν διαστήματι 6 δευτερολέπτων ἐφθάρησαν περὶ τὰς 60 χιλιάδας ἀνθρώπων, ὁ ὠκεανὸς ἀνῆλθε κατ' ἀρχὰς καὶ ὑπεχώρησεν, εἶτα δὲ, ἀφοῦ κατεκάθισεν, ἐπανῆλθεν αὖθις, καὶ ἐπήνεγκε μείζονα βλάβην ἢ ὁ σεισμός, διότι ἀνέβη εἰς ὕψος 15 μέτρων ἄνω τοῦ συνήθους ὕψους του, καὶ τέλος ἐπεσφράγισε τὴν καταστροφὴν πυρκαϊᾷ, καταστρέψασα τὰς ἐκ τοῦ σεισμοῦ περισωθείσας οἰκίας. Ὁ σεισμὸς οὗτος κατέστη προσέτι σημαντικὸς τόσῳ διὰ τὰ κατ' αὐτὸν παρατηρηθέντα περίεργα φυσικὰ φαινόμενα ὅσῳ διὰ τὴν ἔκτασιν, ἣν περιέλαβε, ταράξας σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρώπης καὶ μέρος τῶν βορείων παραλίων τῆς Ἀφρικῆς.

1757. Σχηματισμὸς 18 μικρῶν νήσων ἐγγὺς τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

1759. Σχηματισμὸς ἐν τῇ πόλει Ἀρίῳ (Μεξικῷ) τοῦ ὄρους Ξορούττου, ἔχοντος ὕψος 1300 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὸ ἡφαίστειον τοῦτο ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν ἐνεργεῖ.

1783. Σεισμὸς ἐν Καλαβρίᾳ, ὁ φοβερώτερος τῶν ἄχρι τοῦδε συμβάντων, καθ' ὃν οὐ μόνον πλεῖστα καὶ ποικίλα περίεργα φαινόμενα ἐθεάθησαν, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων ἀπώλειαι ἀνῆλθον εἰς ἑκατὸν χιλιάδας. Τὸ ἔδαφος ἐκυμαίνετο ὡς ἡ θάλασσα, τὰ πέριξ ὄρη σύσσωμα ἐδονοῦντο, καὶ ἱκανὰ τούτων κατέρρευσαν, τὸ ἥμισυ δὲ τῆς Μεσσήνης καὶ 400 ἕτεραι πόλεις καὶ χωρία κατεστράφησαν, ποταμοὶ προσεχώσθησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν νέοι, ἐν γένει δὲ ὁ τόπος ὑπέστη ὁλοσχερῆ μεταβολήν.

1786. Σεισμὸς ἐν τῇ νήσῳ Βουλκάνῳ.

1793. Σχηματισμὸς τοῦ ἡφαιστείου Ἰσήλιο 60 χιλιάμετρα πρὸς βορρᾶν τοῦ San-Salvator. Ἐκρήξεις τοῦ ἡφαιστείου τούτου μετὰ σεισμῶν ἀναφέρονται κατὰ τὰ ἔτη 1803, 1856, 1860, 1873.

1796. Σχηματισμὸς τῆς νήσου Ἰωάννας Βογόσλεβας, μιᾶς τῶν Ἀλιουτῶν νήσων. Ἡ νῆσος αὕτη ἐπαισθητῶς ἠλαττώθη κατὰ διαφόρους καιρούς.

1797. Σεισμοὶ ἐκ τῶν φοβερῶν ἐν Ριοβάμβᾳ, κειμένῃ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ν. Ἀμερικὴν Δημοκρατίᾳ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἢ τοῦ Κουίτου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ κατεστράφησαν, ἡ πόλις αὕτη, πολλαὶ ἄλλαι κῶμαι, καὶ περὶ τὰς 40 χιλιάδας ἀνθρώπων. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἤρξατο ὁ σεισμός, ἔπαυσε τοῦ νὰ καπνίζῃ τὸ πρὸς βορρᾶν τῆς Ριοβάμβας 60 χιλιάμετρα ἀπέχον ἡφαίστειον Πάστη, αἱ δὲ δονήσεις ἦσαν τόσον ἰσχυραί, ὥστε τὰ πτώματα ἐρρίφθησαν πέραν τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Μικάνου.

1802. Σεισμὸς κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Χιλὶ, ἀξιοσημείωτος διὰ τὰς

μεταβολὰς ἃς ἐπήνεγκεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐπανελήφθησαν οἱ σεισμοὶ κατὰ τὰ ἔτη 1822, 1835 καὶ 1867.

1811. Σεισμὸς ἐν Μισσουρῇ, ἀρκούντως ἐπιβλαβής.

1812. Σεισμὸς ἐν Καρακᾶς, πρωτευούσῃ τῆς δημοκρατίας τῆς Βενεζουέλας, ὅστις κατέστρεψεν ἐντὸς περίπου λεπτοῦ τὴν πόλιν ὁλόκληρον, πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς δημοκρατίας καὶ ὑπὲρ τὰς 20,000 ἀνθρώπων. Τοσούτῳ δὲ ἰσχυρὸς ὑπῆρξεν ὁ σεισμὸς οὗτος, ὥστε τὸ ἔδαφος ἐφαίνετο ὡς μάζα ὑγρὰ ζέουσα.

1815. Σεισμὸς καὶ ἔκρηξις τοῦ Τέμπορο ἐν τῇ νήσῳ Συμπάβᾳ, κειμένῃ εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀσίας. Κατ' αὐτὸν ἐφονεύθησαν 1200 ἄνθρωποι. Ἡ ἔκρηξις διήρκεσε τέσσαρα ἔτη, καὶ εἶνε μία τῶν φοβερωτέρων ἐξ ὅσων ἡ ἱστορία ἀναφέρει. Δονήσεις ἐκ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐκρήξεως ᾐσθάνθησαν ἐν ταῖς νήσοις Μοούκας, Ἰάβας, Σουμάτρας καὶ Βορνέου εἰς ἀπόστασιν χιλίων ἀγγλικῶν μιλίων.

1819. Σεισμὸς εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καθ' ὃν ἀνῆλθεν ὁ λόφος Ullach-Bund, τὸ δὲ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ λόφου τούτου κείμενον χωρίον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀγγλικοῦ φρουρίου, καλουμένου Jindro ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Τὸ φρούριον δὲν ἐκρημνίσθη, διὸ αἱ κορυφαί του καὶ σήμερον ἔτι ἐξέχουσι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

1827. Σεισμὸς ἐν τῇ Νέᾳ Γρενάδῃ.

1828. Σεισμὸς ἐν τῇ νήσῳ Ἰσχίᾳ, ἐπαναληφθεὶς καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1881.

1830. Σεισμὸς ἐν Καυκάσῳ παρὰ τὸ Κισλιὰρ, καθ' ὃν ἔπεσεν ἡ κορυφὴ ὑψηλοῦ τινος ὄρους καὶ συνέθαψεν ὑπὸ τὸν ὄγκον αὐτῆς τὸ παρὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ χωρίον.

1831. Ἀνάδυσις, ἐν τῇ Μεσογείῳ, τῆς νήσου τοῦ Φερδινάνδου, ἥτις ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξηφανίσθη.

1835. Σεισμὸς ἐν Ἁγίᾳ Μάρθᾳ, ἐν Κολομβίᾳ. Ὁ συνοδεύσας αὐτὸν ἰσχυρὸς μυκηθμὸς ἠκούετο ἐπὶ ἑπτὰ ὥρας εἰς περιφέρειαν 2,650 χιλιαμέτρων.

1837. Ἐσείσθησαν τὰ Μέθανα, ἐκεῖθεν ὁ σεισμὸς μετεδόθη εἰς τὸν Πόρον (Καλαβρίαν), Ὕδραν, Πελοπόννησον καὶ Ἀττικὴν, ἐπεκταθεὶς καὶ εἴς τινα παράλια τῆς Μεσογείου, καὶ μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦτον οὐδὲν ἡφαίστειον ἐνήργει. Τὸ αὐτὸ

ἔτος ἀνέδυσαν τρεῖς νήσοι μεταξὺ τοῦ Βαλπαραΐζου καὶ τῆς νήσου Ἰωάννου Φερνανδὲζ, ὧν αἱ δύο ἠφανίσθησαν.

1839. Σεισμὸς ἐν τῇ νήσῳ Μαρτινίκᾳ τῶν Ἀντιλλῶν, ὅστις διήρκεσε τρία λεπτὰ καὶ μετεδόθη εἰς τὴν Λίμαν.

1840. Σεισμὸς ἐν Σαβοΐᾳ, καταστρέψας τὸ ἕτερον τῶν ὀρέων Κιρνάνς.

1845. Ἔκρηξις μετὰ σεισμοῦ τῆς Ἔκλης ἐν Ἰσλανδίᾳ.

1857. Σεισμὸς ἐν Νεαπόλει, ὅστις εἶνε ἀξιοσημείωτος οὐχὶ τόσῳ διὰ τὸν ὄλεθρον ἀνθρώπων, ὅσῳ διὰ τὴν τοπικήν του ἔκτασιν. Ἐν τῇ πόλει αἱ ζημίαι ὑπῆρξαν μικραὶ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὅμως μεγάλαι. Ἡ ἐκ τῆς πόλεως Ποτεντίας κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ὁρμηθεῖσα κίνησις εἶχε ταχύτητα 775 ποδῶν ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

1861. Κατεδονήθη ἡ Ἑλβετία καὶ ἀνέβησαν μετ' ἀπροσδοκήτου σφοδρότητος τὰ ὕδατα τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων τοῦ Πασσύ.

1866. Σεισμοὶ ἐν τῇ μεσημβρινῇ παραλίᾳ τῆς νήσου Λάγκα-δε-Γάρδα, διαρκέσαντες ἐκ διαλειμμάτων μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1870.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπηκολούθησε μεγάλη ἔκρηξις τοῦ ἡφαιστείου Μαούνα-Λόα ἐν τῇ νήσῳ Χαβάϊ (Σανδουϊκαὶ νῆσοι). Στήλη λάβας διαμέτρου τριάκοντα μέτρων ἀνυψώθη εἰς ὕψος τριακοσίων ποδῶν, ὅθεν κατέπεσε κατακλύσασα ὡς χείμαρρος ὅλον τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Χαβάϊ καὶ μεταβαλοῦσα διὰ σέλαος αὐτῆς τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν. Τὸ πῦρ διεκρίνετο ἐξ ἀποστάσεως 320 χιλιομέτρων.

1868. Σεισμὸς συνεχὴς ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ, καταστρέψας τὰς πόλεις Ἰκουίκθην, Μακβέκβαν, Λοκούμβαν, Πεζάκβαν, Ἀρίκαν, Ἰβάρραν, Σὰν-Παῦλο, Ἀτουντάκβι, Ἰμεντὰδ, καὶ περὶ τὰς 120 χιλιάδας ἀνθρώπων ἐκ διαλειμμάτων.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἤρξατο σεισμὸς ἐν τῇ νήσῳ Χαβάϊ, διαρκέσας ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Τὸ ἔδαφος ἐδονήθη χιλιάκις καὶ πλέον.

1869. Σεισμὸς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, καταστρέψας τὴν πόλιν Ὄνλαν.

1870. Σεισμὸς ἐν Ὀσκοχάμᾳ. Ἐπὶ ἓξ μῆνας ἡ πόλις αὕτη ἐδονήθη 123άκις. Τὸ αὐτὸ ἔτος τὸ ἡφαίστειον τῆς νήσου Ἑνώσεως ἀνέπεμψε λάβαν ὑπολογισθεῖσαν εἰς τριακόσια ἑκατομμύρια χιλιογραμμῶν.

1871. Σεισμὸς ἐν Κίνᾳ καταστρέψας τὴν πόλιν Βαττὰγκ καὶ ἑκατὸν χιλιάδας ἀνθρώπων.

1872. Σεισμὸς ἐν τῷ μεταλλικῷ διαμερίσματι τῆς Λόνε-Πίνε εἰς τὰ μεσημβρινοδυτικὰ τῆς Καλλιφορνίας παράλια. Δονήσεις ἠριθμήθησαν πλέον τῶν ἑκατὸν, τὸ δὲ ἔδαφος ἐδιχάσθη οὕτως, ὥστε ἐκωλύθη ὁ ροῦς τῶν ὑδάτων. Τὸ περίεργον κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦτον εἶνε ὅτι οἱ ἐν τοῖς μεταλλείοις ἐργαζόμενοι δὲν ἠσθάνθησαν αὐτὸν, ἐξ οὗ δείκνυται ὅτι μόνον ἐπὶ τοῦ ἄνω στρώματος τοῦ ἐδάφους περιωρίσθη ἡ συντάραξις.

1873. Σεισμὸς ἐν Βιλλούνῳ συνεπενεγκὼν τὴν καταστροφὴν πλείστων οἰκιῶν ἐν Κονεγλιάνῳ, Πούας, Κουράγκῳ καὶ Βιζῶν.

1881. Σεισμὸς δεύτερος ἐν Ἰσχίᾳ, καθ' ὃν ἀπώλοντο πλέον τῶν 140 ἀνθρώπων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος συνέβησαν δύο ἕτεροι σεισμοὶ, ὧν ὁ εἷς ἐν Ἄγραμ (Κροατίᾳ), ὅτε κατεστράφησαν κατὰ γράμμα ὅλαι αἱ οἰκίαι τῆς ρηθείσης πόλεως, καίτοι εὐτυχῶς τὰ θύματα ὑπῆρξαν ὀλίγα· καὶ ἕτερος ἐν τῇ ἀτυχεῖ νήσῳ Χίῳ, οὗτινος γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα.

1883. Σεισμὸς ἐν Ἰσχίᾳ, ἕτερος ἐν Ἰάβᾳ, καὶ τέλος ὁ τῆς Χερσονήσου Ἐρυθραίας, περὶ ὧν ἱκανὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέχθησαν.

ΔΗΜ. Α. ΠΡΟΚΟΣ.

Θ'.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Ἡ ἑταιρεία αὕτη προγενεστέρα οὖσα πασῶν τῶν ἑταιρειῶν καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων ἑλληνικῶν σωματείων, καὶ δι' ὅλων τῶν φάσεων τοῦ βίου τῆς νέας Ἑλλάδος διελθοῦσα, προσήνεγκεν ὁμολογουμένως αὐτῇ τε καὶ συμπάσῃ τῇ ἀνθρωπότητι διὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτῆς ἐρευνῶν τὰς μεγίστας τῶν ὑπηρεσιῶν· ἐφ' ᾧ τὰς συμπαθείας καὶ τὴν σύμπραξιν οὐ μόνον τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σοφῶν ἐπεσπάσατο. Τὸ τεσσαρακοστὸν ἕκτον δὲ ἤδη αὐτῆς διανύουσα ἔτος, εἶναι σύγχρονος τοῦ ἀνωτάτου ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος, τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἔχει σκοπὸν κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ νέου αὐτῆς ὀργανισμοῦ νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν, συλλογὴν, συντήρησιν, ἐπισκευὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἰδίως τῶν ἑλληνικῶν· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων. Κατὰ πόσον μὲν ἡ ἑταιρεία ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ, ὃν προέθετο, ἐπὶ ἥμισυν περίπου αἰῶνα ἐργαζομένη, καὶ τίνες οἱ κατὰ καιροὺς μέρος ἐνεργὸν ἐν τῇ διοικήσει καὶ τοῖς ἔργοις αὐτῆς λαβόντες καὶ ἔργῳ ἢ λόγῳ ταύτην ὠφελήσαντες καὶ προαγαγόντες, τοῦτο ἐν ὀλίγοις θὰ προπαθήσωμεν ἐνταῦθα νὰ δείξωμεν, μηδόλως ἀξιοῦντες ὅτι δυνατὸν ἔν τισι σελίσι πολυετῆ βίον τηλικαύτης ἑταιρείας νὰ περιλάβωμεν.

Ὁ μακρὸς οὗτος τῆς ἑταιρείας βίος παρῆλθε δυστυχῶς, ὡς πάντα τὰ παρ' ἡμῖν, οὐχὶ ἄνευ ἐπεισοδίων καὶ λυπηρῶν σκηνῶν, αἵτινες οὐ μόνον τοὺς τότε ἀόκνως καὶ μετ' αὐταπαρνησίας μοχθοῦντας ψυχρῶς

διέθεσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐφ' ἱκανὸν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐπήνεγκαν. Ἐκ τούτου καὶ εἰς δύο περιόδους διαιρεῖται κατὰ τὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἑταῖρον καὶ ἱστορίαν ἰδίᾳ τῆς ἑταιρείας συγγράψαντα σεβαστὸν τοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητήν, Εὐθύμιον τὸν Καστόρχην, ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς τὰς πληροφορίας ταύτας ἐρανιζόμεθα, τὴν τῆς νεότητος, ἔχουσαν τὰς ἀρετὰς καὶ ἐλλείψεις τῆς ἡλικίας ταύτης, καὶ τὴν τῆς ὡρίμου ἡλικίας, ἤτοι τῆς διὰ συντόνου πρακτικῆς δραστηριότητος ἐνεργούσης.

Τούτων ἡ μὲν πρώτη ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς ἑταιρείας τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1855, ὅτε πρὸς καιρὸν παύεται ἐνεργοῦσα ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ τότε προέδρου αὐτῆς Γ. Γλαράκη καὶ ἄλλων καιρικῶν καὶ προσωπικῶν λόγων, ὧν ἡ αἰτία ἐν τῷ χαρακτῆρι τοῦ Ἕλληνος ἔγκειται· ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τοῦ 1858, ὅτε, ἀφυπνουμένη τοῦ ληθάργου εἰς ὃν ἐπὶ τριετίαν ἦτο βεβυθισμένη λαμβάνει ζωὴν διὰ τῶν προσπαθειῶν καὶ φροντίδων τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς παιδείας τοῦ ἀειμνήστου Χ. Χρηστοπούλου καὶ τῶν προτροπῶν τινων τῶν τότε ἐπιζώντων ἑταίρων, μέχρι σήμερον ὑπάρχουσα καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ἐνεργοῦσα.

Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς, ὡς αὐτὸς οὗτος ὁ Καστόρχης μαρτυρεῖ, ἐμερίμνησεν ὁ ἀοίδιμος Ι. Α. Καποδίστριας διὰ τοῦ Ἀνδρέου Μουστοξύδου καὶ ἄλλων ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων, ὅσον οἱ τότε καιροὶ συνεχώρουν· διότι καὶ μουσεῖον ἀρχαιοτήτων συνέστη ἐν Αἰγίνῃ ὑπὸ τοῦ μουσοτραφοῦς Μουστοξύδου καὶ πολλαὶ διατριβαὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ μαρτίου τοῦ 1831 ἐκδιδομένῃ Αἰγιναίᾳ ἐφημερίδι· πολλαὶ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐγκατάστασιν αὐτῆς τῷ 1834 διὰ τοῦ τὸ ἀρχαιολογικὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας τμῆμα διευθύνοντος Λουδοβίκου Ῥοσσίου (L. Ross), Γερμανοῦ φιλέλληνος, ὅστις ἐπὶ ἑξαετίαν ὅλην ἀκολούθως τὴν ἱστορίαν τῆς καλλιτεχνίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐδίδαξε καὶ διὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτοῦ μελετῶν καὶ συγγραφῶν μεγάλως τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν Ἑλλάδα ὠφέλησε.

Θέλουσα δὲ νὰ συνεχίσῃ ἡ Κυβέρνησις τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ὅπερ ἀνέλαβε, ἐνέκρινε καὶ ἐπεδοκίμασε τὴν σύστασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῇ 18 Ἰανουαρίου τοῦ 1837 δι' ἐγγράφου τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς παιδείας Ἰακωβάκη Ῥίζου Νερουλοῦ, παραχωρήσασα ἅμα καὶ ἱκανὰ δικαιώματα πρὸς ταχυτέραν αὐτῆς ἐπίδοσιν. Τῇ δὲ 28 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους συνεκροτήθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὑπὸ τὸν Παρθενῶνα ἡ πρώτη γενικὴ συνέλευσις παρόντων 24 μελῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας Ι. Ῥίζου Νερουλοῦ. Κατὰ ταύτην ἐξελέγησαν πρόεδρος μὲν αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς τῆς παιδείας Ι. Ῥίζος, ἀντιπρόεδρος ὁ Ι. Κοκκώνης ἐν τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ, διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων, γραμματεὺς ὁ Α. Ρ. Ῥαγκαβῆς ἐν τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ τμηματάρχης τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας παιδεύσεως καὶ ταμίας ὁ Α. Κομπάτης, τραπεζίτης. Μέλη δὲ τῆς ἐφορείας ὁ Κ. Πιττάκης, διευθυντὴς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τμήματος ἐν τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ, Γρώππιος, πρόξενος τῆς Αὐστρίας, Ἠπίτης, ἰατρὸς, καὶ Δ. Φωτήλας.

Τούτων ὁ μὲν πρόεδρος μένει τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1846, ὅτε διαδέχεται αὐτὸν ὁ Ι. Κωλέττης, πρωθυπουργός· τοῦτον ἀποθανόντα τῷ 1848, ὁ Γ. Γλαράκης, ὑπουργὸς, ὅστις μένει τοιοῦτος μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ τῷ 1855, ὅτε λήγει καὶ ἡ πρώτη αὕτη περίοδος.

Τὴν περίοδον ταύτην δύο τινὰ κοσμοῦσιν, οἱ ἡδυεπεῖς λόγοι τοῦ εὐφυεστάτου ἐν τοῖς τότε ποιηταῖς καὶ εὐφραδοῦς ῥήτορος Ἰακωβάκη Ῥίζου τοῦ Νερουλοῦ, ὅστις ἐπὶ ὀκταετίαν ὅλην τὰ τῆς ἑταιρείας διηύθυνε καὶ διὰ τῆς μελιρρύτου αὐτοῦ γλώσσης καὶ τῆς ἐν τῷ ὑπουργείῳ ἐνεργείας αὐτοῦ κατώρθωσε νὰ παγιώσῃ τὴν ἑταιρείαν, νὰ γνωστοποιήσῃ παρ' ἡμῖν τὴν μεγάλην ἱστορικὴν σημασίαν τῶν μνημείων τῆς τέχνης καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ οὕτως ἀγάπην καὶ σεβασμὸν πρὸς τὰ μνημεῖα ταῦτα· καὶ δεύτερον αἱ ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ ἐκθέσεις τοῦ ἐξ ἴσου εὐφυοῦς καὶ ἡδυεποῦς γραμματέως Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ, ὅστις διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ἀμέτρου αὐτοῦ ζήλου τὰ πλεῖστα τῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἔπραξε.

Πλὴν τῶν δύο τούτων ἀκαμάτων ἀνδρῶν, οἵτινες ὁ μοχλὸς τῶν τῆς ἑταιρείας ἐργασιῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξαν, εἶναι ὡσαύτως ἐπαινετὸς καὶ θαυμαστὸς ὁ ἀπαράμιλλος ζῆλος τοῦ μακαρίτου Κυριακοῦ Πιττάκη, ὅστις τὸν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρῶτον ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων διορισθέντα φιλάρχαιον καὶ φιλέλληνα Λουδοβίκον Ῥόσσιον διαδεξάμενος, πλείστας ἀνασκαφὰς δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως ἐξετέλεσεν, εἰς φῶς προαγαγὼν πολύτιμα κειμήλια τῆς γλυπτικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς καὶ πλῆθος μέγα ἐπιγραφῶν, ἃς γνωστὰς ἐποίει διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ μόνον τελευταίου ἐκδιδομένης ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος· ἐν δὲ

τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀπώλετο τότε ἡ ἑταιρεία, ὡς ὁ γραμματεὺς ἐν τῇ λογοδοσίᾳ αὐτοῦ μετὰ πόνου ψυχῆς ἀναγγέλλων τὸν θάνατον αὐτοῦ εἶπεν, «ἄνδρα οὐχὶ τῶν σπανίων παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἀληθῶς μοναδικόν, δι' ἣν ἀγάπην καὶ ἐπιμέλειαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν λατρείαν, ἔδειξε διὰ παντὸς τοῦ δραστηριωτάτου βίου του πρὸς τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος».

Τὰ ἔργα, ἅπερ ἡ ἑταιρεία κατὰ τὴν πρώτην ταύτην περίοδον διὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐξετέλεσεν εἶναι μεγάλα σχετικῶς πρὸς τοὺς πόρους καὶ τὰ χρηματικὰ αὐτῆς μέσα· διότι ἐκτὸς τῆς τακτικῆς τῶν ἑταίρων συμβολῆς, ἐκ 15 δραχμῶν κατ' ἔτος συνισταμένης, οὐδὲν ἄλλο πλὴν τῶν ἐκτάκτων καὶ προαιρετικῶν δωρεῶν τῶν φιλαρχαίων κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη εἶχε.

Τὰ ἔργα ταῦτα εἶναι ἐν συνόψει τὰ ἑξῆς: Ἡ ἐκ τῶν ἐρειπίων ἀνόρθωσις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ἡ ἀνακάθαρσις τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος ἐν μέρει καὶ ἱκανοῦ χώρου τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐπὶ τῆς πλατείας Αἰόλου ὀκταγώνου πῶν ἀνέμων πύργου, ἡ ἀνακάθαρσις τοῦ ἄνω τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου μνημείου τοῦ Θρασύλλου, τοῦ Ἐρεχθείου καὶ τοῦ μικροῦ πρὸς δυσμὰς τοῦ πύργου τῶν ἀνέμων σωζομένου τετρακιονίου τῆς ἀρχηγέτιδος Ἀθηνᾶς, τῆς κοινῶς καλουμένης πύλης τῆς ἀγορᾶς. Μετὰ ταῦτα ἐπεσκευάσθη ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος τοῦ περιβόλου τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπιείου διὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ καταπεσόντων λίθων, ἐπεχειρήθη ἀνασκαφὴ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, μετεκομίσθη ἐκ τῆς μεγαρικῆς Νισαίας ἄγαλμα τῆς Νίκης κολοσσιαῖον ἐποχῆς καλῆς καὶ τέχνης, ὅπερ, μετακομισθὲν εἰς Ἀθήνας καὶ ἀναστηλωθὲν ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Θησείου, πρόκειται εἰς θαυμασμὸν τῶν φιλαρχαίων καὶ κόσμον τῆς πλατείας ταύτης, ἐπεχειρήθη ἀνασκαφὴ παρὰ τὸν λιμένα τῆς Μουνυχίας, ἔνθα ὑπετίθετο ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ μετὰ τοῦτο ἡ προσοχὴ τῆς ἑταιρείας ἐστράφη ἐπὶ τὰ ἐρείπια τῶν Μυκηνῶν, ἀλλ' ὁ ἀποσταλεὶς ἐπὶ τούτῳ Πιττάκης ἐξετέλεσε μόνον τὸν καθαρισμὸν τῆς πύλης τοῦ θησαυροῦ, διότι κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνου καὶ χρόνος καὶ χρῆμα ἀπῃτεῖτο πρὸς τὴν ἀνασκαφήν· ἡ δὲ τύχη ζηλοτυποῦσα, φαίνεται, ἐπεφύλαξε τοῦτο πρὸς δόξαν ἄλλου ἀνδρὸς, ὡς προχωροῦντες θὰ ἴδωμεν. Πρὸς τούτοις ἐκαθάρισε τὸν παρακείμενον τῇ Ἀκροπόλει λόφον, τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ παρεκάλεσε τὸν ἐν Λονδίνῳ διευθυντὴν τοῦ βρεττανικοῦ μουσείου ν' ἀποδοθῶσι τῇ Ἑλλάδι, εἰ δυνατὸν τὰ ἐν αὐτῷ καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἢ τοὐλάχιστον ἔκτυπα ὁμοιώματα ἐκ γύψου.

Οὐ μόνον δὲ ἀνασκαφὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς δυνατὰς ἐπισκευὰς ἔπραττε, ὡς ἐν τῷ Παρθενῶνι, τῷ ναῷ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῷ Ἐρεχθείῳ κτλ. διὰ τῆς συναρμογῆς καὶ τοποθετήσεως τῶν διαφόρων λειψάνων.

Ταῦτα ἐξετελέσθησαν μέχρι τοῦ 1845. Εἶτα δὲ τοῦ ἀκαμάτου αὐτῆς προέδρου Ι. Ῥίζου Νερουλοῦ, πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει διορισθέντος, ἀνετέθη ἡ προεδρία εἰς τὸν πολὺν τότε πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος Κωλέττην, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς ἕτερον πολιτικὸν, τὸν ἰατρὸν Γ. Γλαράκην, οἵτινες ὡς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῶν ἀσχολιῶν οὐ μόνον νὰ συντελέσωσι δὲν ἠδυνήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀκουσίως πρόξενοι βλάβης τῇ ἑταιρείᾳ ἐγένοντο· διότι ἐν τῇ πολιτικῇ τότε διαμάχῃ καὶ ἐν τῇ σφοδρᾷ τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων πάλῃ ἡ ἑταιρεία ταλαντευθεῖσα, εἰς ἐξασθένησιν, μαρασμὸν καὶ ἐντελῆ ἐπὶ τέλους ἀδράνειαν κατήντησε. Ὅθεν εὐάριθμα εἶναι καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἔργα. Εἰς ταῦτα συγκαταλέγονται ἡ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς Λεωνίδου Παλάσκα, ἀξιωματικοῦ τοῦ γαλλικοῦ στόλου, ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις καὶ μελέτη τοῦ πύργου τῶν ἀνέμων, ἡ ἀνασκαφὴ τῆς νοτίου ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος, ἡ ἀνακάθαρσις τῆς ἐξαστύλου βορείας προστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, ἡ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀκροπόλεως μεταξὺ Προπυλαίων καὶ Ἐρεχθείου, ἡ ἐπιχείρησις ἀνασκαφῆς τοῦ θεάτρου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἀναβάθρας τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ ἐν τῷ χώρῳ οἰκίας ἀγορασθείσης, ἔνθα πιθανῶς ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον βουλευτήριον, ἀνασκαφὴ, καὶ ἄλλα. Δὲν ὠλιγώρησαν δὲ καὶ πάλιν οἱ τὰ τῆς ἑταιρείας διέποντες ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ βρεττανικοῦ μουσείου, παρακαλοῦντες ν' ἀποσταλῶσι τῇ Ἑλλάδι ἔκτυπα τῶν ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Λονδίνου ὑπὸ τοῦ Ἐλγίνου μετακομισθεισῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων· αὕτη δ' ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ τοιαῦτα ἰδία δαπάνῃ ἐν 32 μεγάλοις κιβωτίοις, ἅτινα ἐν ἰδίῳ προσωρινῷ μουσείῳ ἐτοποθετήθησαν πρὸς θέαν καὶ θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἱεροσυλίας καὶ ἁρπακτικῆς δεινότητος τοῦ εὐγενοῦς Ἄγγλου.

Ταῦτα πάντα γίνονται γνωστὰ ἐκ τῶν μέχρι τοῦ 1850 ἐντύπων πρακτικῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1855 παύεται πλέον ἡ ἑταιρεία δημοσιεύουσα τοιαῦτα, διότι ἠσθάνετο τὰς δυνάμεις αὐτῆς

ἐκλειπούσας ἐκ καχεξίας ὀργανικῆς. Τὴν καχεξίαν ταύτην θέλοντες νὰ θεραπεύσωσιν οἱ τότε τὰ τῆς ἑταιρείας διέποντες ἐπενόησαν διάφορα φάρμακα, ὡς νὰ μὴ στηρίζηται αὕτη ἐπὶ μόνων τῶν συνδρομῶν τῶν ἑταίρων καὶ τῶν ἄλλων προαιρετικῶν, νὰ ἀποτελεσθῇ μόνιμον ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ ἐκ τοῦ τόκου αὐτοῦ νὰ συντηρῆται ἡ ἑταιρεία, καὶ πρὸς τούτοις ἀπεπειράθησαν νὰ δώσωσιν αὐτῇ ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα, καθιστῶντες ἐπιστημονικὸν ἢ ἀρχαιολογικὸν σύλλογον ἐργαζόμενον δι' ἰσοβίων μελῶν καὶ ἄλλα διάφορα, ἀλλὰ μάτην. Αἱ ἔριδες, αἱ μικροφιλοτιμίαι, αἱ διαμάχαι καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, οὐχὶ ἀσυνήθη παρ' ἡμῖν, ἔπαιζον ἤδη τὸ μέρος των. Ἐπῆλθεν ἡπαράλυσις. Μόνον δὲ χρηματικόν τι ποσὸν κατατεθειμένον ἐν τῇ ἐθνικῇ Τραπέζῃ ὑπελείφθη, ὁ δὲ γραμματεὺς καὶ ὁ ταμίας τοῦ τελευταίου προεδρείου διὰ λεπτοτάτου νήματος κρατοῦντες τὴν ἑταιρείαν, ἕως οὗ μετὰ τριετῆ ἀδράνειαν καὶ ἀπραξίαν ἐκλήθη αὕτη εἰς τὴν ζωὴν κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1858 δι' ἐγγράφου τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς παιδείας τοῦ μακαρίτου Χ. Χρηστοπούλου, ὅθεν ἄρχεται καὶ ἡ δευτέρα αὐτῆς περίοδος. Τῇ δὲ 20 Ἰουνίου συνελθόντες 27 μόνον ἑταῖροι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἡλικίας ἔχοντος μακαρίτου Γ. Τυπάλδου Κοζάκη ἐξελέξαντο πρόεδρον μὲν τὸν Ν. Κωστῆν, ἀντιπρόεδρον τὸν Δ. Καλλιφρονᾶν, γραμματέα τὸν Κ. Πιττάκην, ταμίαν τὸν Γ. Καραμάνον καὶ μέλη τῆς ἐφορείας τὸν ἰατρὸν Ρέζερ, τὸν Στ. Α. Κουμανούδην, Εὐθ. Καστόρχην καὶ Β. Τ. Οἰκονομίδην, καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ διοικητικὴ αὕτη ἀρχὴ ἐνόμισεν ἑαυτὴν διαβατικὴν ἢ μᾶλλον παρασκευαστικὴν μέλλοντος ἀσφαλοῦς· ὅθεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐφρόντισε νὰ ἐξεύρῃ πόρους μονίμους, νὰ ἐπαυξήσῃ τὰ μέλη ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ, καὶ ἐκ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος διδαχθεῖσα, ἐπιτηδείως προσεπάθησε νὰ ἀποφύγῃ τοὺς σκοπέλους πρὸς οὓς τὸ πρῶτον προσέκρουσεν ἡ ἑταιρεία· οὕτω δὲ ἔθηκε στερρὰς τὰς βάσεις τοῦ νέου αὐτῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος. Ἀπαρτίσασα δὲ κεφάλαιον ἱκανὸν ἐπεχείρησε καὶ ἐξετέλεσεν ἐντὸς ἔτους οὐκ ὀλίγα ἔργα.

Πλὴν τῶν ἀνασκαφῶν συνήγαγεν ἐν ἰδίᾳ βιβλιοθήκῃ ὅσα βιβλία ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ, ἐνήργησε καὶ παρεχωρήθη αὐτῇ εὐρύχωρον ἀκροατήριον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, εἰς ὃ μετήνεγκε τὰ βιβλία τῆς ἑταιρείας καὶ ὃ κατέστησε προσωρινὸν τῆς ἑταιρείας μουσεῖον, καὶ τέλος ὑπ' αὐτῆς ἐγένετο ἡ ἀναθεώρησις τοῦ πρώτου ὀργανισμοῦ καὶ ἡ σύνταξις νέου.

Μετὰ ἓν ἔτος γενομένης ἐκλογῆς ὑπὸ τῶν συνελθόντων 66 ἑταίρων, ἐξελέγη ἡ νέα ἐφορεία, Φίλιππος Ἰωάννου πρόεδρος, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Κ. Πιττάκης ἀντιπρόεδρος, γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων, Σ. Κουμανούδης γραμματεύς, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Γ. Καραμάνος ταμίας, ἐφέτης. Μέλη δὲ Γ. Γ. Παπαδόπουλος, διευθυντὴς ἐκπαιδευτηρίου, Λ. Κωφταντζόγλους, ἀρχιτέκτων, Εὐθ. Καστόρχης, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Π. Εὐστρατιάδης, καθηγητὴς γυμνασίου. Τούτων τινὲς, τύχῃ ἀγαθῇ, διατελοῦσι καὶ μέχρι σήμερον διαρκῶς μέλη τῆς ἐφορείας, ἄλλοι ἀποβιώσαντες ἀντικατέστησαν ὑπ' ἄλλων καὶ ἄλλοι προσετέθησαν κατὰ τὸν νέον τῆς ἑταιρείας ὀργανισμόν.

Τὸ διοικητικὸν τοῦτο συμβούλιον, ὡς ὠνομάσθη κατὰ τὸν νέον τῆς ἑταιρείας ὀργανισμὸν, καίπερ συνιστάμενον ἐξ ἀνδρῶν λογίων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰδικῶς περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ ἀσχολουμένων, δὲν περιέβαλε τὴν ἑταιρείαν χαρακτῆρα ἐπιστημονικὸν, οὐδὲ εἰς σχέσεις ἐπιστημονικὰς πρὸς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ σοφοὺς νὰ ἔλθῃ ἠθέλησε, διδαχθὲν ἐκ τῶν κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἀποτυχουσῶν τοιούτων ἀποπειρῶν. Ἵνα δὲ καὶ τὸν πόθον αὐτῆς τοῦτον ἐκπληρώσῃ ἡ ἑταιρεία ἐφρόντισε νὰ ἐξαποστα λῶσι τέσσαρες διδάκτορες τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς σπουδὴν τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις καὶ μουσείοις τῆς Ἑσπερίας, οἵτινες ἐπανελθόντες ἤρξαντο πρὸ πολλοῦ τῶν ἑαυτῶν ἔργων.

Τὰ ἔργα τῆς περιόδου ταύτης γίνονται γνωστὰ ἐκ τῶν ἐπετείων τῶν γραμματέων ἐκθέσεων· ἐν γένει δὲ εἶναι τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ τῆς προηγουμένης, ἀλλὰ διαφέροντα μόνον κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ ποιόν. Τὰ κυριώτερα τούτων συνοψίζομεν ἐν τοῖς ἑπομένοις.

Διὰ δαπάνης πολλῶν χιλιάδων δραχμῶν ἀπεπερατώθη ἡ πρότερον ἀρξαμένη ἀνασκαφὴ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, οὐ μόνον δὲ τὸ θέατρον ἀνευρέθη, ἀλλὰ καὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ἄλλα τῆς τέχνης ἔργα. Μετὰ τοῦτο ἐγένετο ἡ μεγάλη τῆς ἀρχαίας νεκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀνασκαφὴ, δι' ἧς ἀνευρέθη ἀρχαῖον τῆς πόλεως πολυάνδριον, καλυπτόμενον ὑπὸ χωμάτων, ἐξ οὗ γνωστὸν ἐγένετο ἡ διακόσμησις τῶν τάφων τῶν ἀρχαίων, ἡ ἐν αὐτοῖς κατάθεσις τῶν νεκρῶν καὶ ἄλλα πολλὰ,

ἄγνωστα τέως, ἅτινα προὐκάλεσαν ἀτόπους δοξασίας παρὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις. Ἀνευρέθη μετὰ τριετῆ ἀνασκαφὴν τὸ Ἀσκληπίειον καὶ Ἴχνη στοᾶς τινος ἀρχαίας πρὸς μεσημβρίαν αὐτοῦ ἀμέσως κειμένης καὶ ἐν τῷ χώρῳ ἀγρῶν πολλῶν καὶ οἰκιῶν, ἀγορασθεισῶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἐγένοντο ἀνασκαφαί, ἐξ ὧν πλεῖστα καὶ παντοῖα ἔργα γλυπτικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς προέκυψαν.

Ἀλλ' αἱ μέχρι τοῦδε ἀνασκαφαὶ περιορίζονται ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν, διότι τὰ χρηματικὰ μέσα ἦσαν μικρὰ καὶ τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ἠδύναντο νὰ ἐπιτηρῶσιν αὐτάς· ὅτε ὅμως ταῦτα ηὐξήθησαν καὶ συμπράξει τῆς Κυβερνήσεως προσελήφθησαν ἔφοροι τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχαιοτήτων, ἤρξατο ἡ ἑταιρεία τοιούτων καὶ ἐν τοῖς πέριξ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις. Οὕτω τῷ 1861 ἐξηρεύνησεν ἐν Πειραιεῖ περὶ τοὺς 70 τάφους, ἐν οἷς εὑρέθησαν ἐπιγραφαὶ ἐπιτύμβιοι, ἀγγεῖα πήλινα, ἀλαβάστρινα καὶ ἄλλα, τῷ 1862 πλησίον τῆς παλαιᾶς Τεγέας παρὰ τὸν Ἅγιον Σώστην εὑρέθησαν περὶ τὰ 1400 διάφορα ἀρχαῖα, καὶ τῷ 1863 ἐξητάσθησαν ἐπὶ δύο ἑβδομάδας διάφοροι τάφοι παρὰ τὸ Φάληρον, ἐν οἷς εὑρέθησαν 179 ἀγγεῖα πήλινα διαφόρων καὶ περιέργων σχημάτων καὶ ἄλλα διάφορα.

Ἀκολούθως ἐγένοντο τοιαῦται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐπιστασίᾳ τῶν ἐφόρων Π. Σταματάκη καὶ Α. Δημητριάδου καὶ τῶν ἑταίρων Φιντικλέους καὶ Παπαδάκη, ἐν Πλαταιαῖς, Τανάγρᾳ, Θήβαις, Θίσβῃ, Ἁλαῖς τῆς Λοκρίδος, Δένδρᾳ, Λεβαδείᾳ, ἐν Μεσογείοις τῆς Ἀττικῆς, ἐν Σπάρτῃ, Κορώνῃ καὶ Νέᾳ Κορίνθῳ. Ἐκ τούτων προῆλθον εἰς φῶς ἀγγεῖα πήλινα, στῆλαι ἐπιτύμβιοι, ἔχουσαι ἐπιγραφὰς ἢ ἀνάγλυφα καὶ ἄλλα πλεῖστα, ὧν ἄλλα μὲν μετεκομίσθησαν καὶ κατετέθησαν ἐν τοῖς ἐν Ἀθήναις, ἄλλα δὲ ἐν τοῖς τοπικοῖς μουσείοις, ὡς ἐν Σπάρτῃ, Χαιρωνείᾳ, Τανάγρᾳ, Αὐλίδι, Θεσπιαῖς καὶ Θήβαις.

Τῷ δὲ 1877 ὁ ἔνθερμος τῆς ἀρχαιότητος ἐραστὴς Ἐρρῖκος Σλειμμανος ἐπιχειρήσας ἀνασκαφὴν ἐν Μυκήναις, ἀνεῦρε διὰ δαπάνης 35,000 δραχμῶν περίπου ἐντὸς τῆς τῶν λεόντων πύλης πέντε παναρχαίους τάφους καὶ ἐν αὐτοῖς ἔργα τέχνης πρωτοφανοῦς ἐκ χρυσοῦ τὰ πολλὰ τῆς πολυχρύσου Μυκήνης, κατὰ τὸν θεῖον Ὅμηρον, ἄλλα ἐξ ἀργύρου, χαλκοῦ, ὀστῶν, πηλοῦ, ὑέλου, κρυστάλλου καὶ ξύλου ὑπὲρ τὰ τρισχίλια, ἃ, μετακομισθέντα, κατετέθησαν ἐν τῷ νέῳ Πολυτεχνείῳ πρὸς θέαν καὶ θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ξένων.

Μόνον δὲ ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως ἐπιφυλάξας ὁ περιώνυμος ἀρχαιολόγος ἐξέδοτο ἐν γλώσσῃ ἀγγλικῇ, γερμανικῇ καὶ γαλλικῇ τὰ πλεῖστα τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνευρεθέντων.

Ταὐτοχρόνως ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῷ χωρίῳ Σπάτᾳ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὑπὸ τὸ Παλαμήδιον τῆς Ναυπλίας τάφοι ἐντὸς λόφου λελαξευμένου καὶ μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀνευρέθησαν πλεῖστα ἀρχαῖα ἐκ χρυσοῦ, ἐλέφαντος, ὑέλου, χαλκοῦ καὶ ἀργύρου, μεγίστην ἔχοντα πρὸς τὰ τῶν Μυκηνῶν ὁμοιότητα, ἀλλ' ἧττον πολύτιμα ἐκείνων, ἅτινα μετενεχθέντα κατετέθησαν ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ Μυκηναίου μουσείου.

Ἔκτοτε ἡ ἑταιρεία ἐνεργεῖ τακτικῶς ἀνασκαφὰς διὰ τῶν ἐφόρων Εὐστρατιάδου, Σταματάκη, Καββαδία καὶ Φιλίου, ἐν διαφόροις τόποις, ὡς ἐν Θεσπιαῖς, Ἐπιδαύρῳ, Ἐλευσῖνι καὶ ἀλλαχοῦ· ἐσχάτως δὲ, ὡς ἀνήγγειλαν αἱ ἐφημερίδες, ἐπαναληφθεισῶν τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφῶν, ἃς διενεργεῖ αὐτόθι ἡ ἑταιρεία διὰ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Καββαδία, ἠγγέλθη ἐκεῖθεν, ὅτι ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν εὑρέθησαν πλέον τῶν τριάκοντα ἐπιγραφῶν καὶ πέντε ἀγάλματα, τουτέστι Ῥωμαῖος χλαμυδοφόρος, Σάτυρος τρίμορφος, Ἑκάτη καὶ δύο γυναικεῖα ἀγάλματα, εἰκονίζοντα θεὰς, ὧν ἡ μὲν φέρει ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ἡ δὲ ποδήρη χιτῶνα ἐπίσης μετὰ διπλοΐδίου καὶ ἔχει τὴν μορφὴν ἀρχαΐζουσαν.

Ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἐδείχθη, ὅτι τὸ ἱερὸν κατῳκεῖτο ἄλλοτε κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀπὸ ἀγνώστου λαοῦ, κτίσαντος πενιχρὰς καὶ ἀτελεῖς οἰκίας περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Πλὴν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, ἃς ἐν συνόψει σημειούμεθα, ἅτε μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ χώρου καὶ χρόνου πλειότερον νὰ ἐκταθῶμεν, φιλοτίμως προνοεῖ καὶ φροντίζει ἡ ἑταιρεία περὶ ἐπισκευῶν καὶ ἐπιδιορθώσεων οὐ μόνον τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς γῆς ἀναθρωσκόντων. Ἐκπαλαι δὲ ἐμερίμνησε καὶ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν τυχὸν ἐν ταῖς χερσὶν ἰδιωτῶν εὑρισκομένων ἀρχαίων, προλαμβάνουσα οὕτω τὴν κερδοσκοπίαν πολλῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ὑψηλὰς ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατεχόντων θέσεις, τῶν καπηλικῶς τὰ τιμαλφέστατα ταῦτα πράγματα ἀγοραζόντων καὶ πωλούντων.

Πρὸς τοῦτο ἐνέργειαι δραστηριώτατα καταβάλλονται καὶ ὑπὸ τοῦ σήμερον τὰ τῆς ἑταιρείας διέποντος διοικητικοῦ συμβουλίου, ὅπερ καθ' ὅλα εἶναι ἀντάξιον τῶν προκατόχων αὐτοῦ καὶ ἀπαρτίζεται ἐξ ἀνδρῶν

σεβαστῶν καὶ παρὰ πᾶσι τιμωμένων, ὧν τὰ ὀνόματα πρὸς γνῶσιν τῶν πολλῶν ἐνταῦθα καταχωρίζομεν. Πρόεδρος Ἀλ. Α. Κοντόσταυλος (*), ἀντιπρόεδρος Σπυρ. Φιντικλῆς, ταμίας Π. Ἐμ. Γιαννόπουλος, γραμματεὺς Στέφ. Α. Κουμανούδης· σύμβουλοι δὲ, Δημ. Σεμιτέλος, Λύσ. Καφταντζόγλους, Γ. Ἀντωνιάδης, Στ. Δραγούμης, Π. Εὐστρατιάδης, Κ. Μυλωνᾶς καὶ Γ. Νικολαΐδης.

Ἡ ἑταιρεία σήμερον ἔχει ἰδίαν βιβλιοθήκην, ἥτις ἐξακολουθεῖ αὔξουσα, καὶ ἴδιον μουσεῖον, ὅπερ, τῇ γενναιοδωρίᾳ τῶν ἀοιδίμων Μπερναρδάκη καὶ Τοσίτσα κτισθὲν, δύναται νὰ παραβληθῇ κατὰ τὸν πλοῦτον, τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαίων πρὸς τὰ τῆς Εὐρώπης μουσεῖα.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη εὐθὺς μετὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐξεδίδετο καὶ ἀρχαιολογικὴ ἐφημερὶς ἐπιμελείᾳ καὶ φροντίδι τοῦ πρώτου γραμματέως Ραγκαβῆ καὶ τοῦ γενικοῦ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐφόρου, τοῦ ἀοιδίμου Πιττάκη τὸ πρῶτον, καὶ εἶτα μέχρι τοῦ 1860 ὑπὸ μόνου τοῦ Πιττάκη. Πρὸς ταύτῃ ἐξεδόθησαν συγχρόνως καὶ μετ' αὐτὴν ἐν ἰδίοις πονήμασι ὑπὸ Ραγκαβῆ, Εὐστρατιάδου καὶ Κουμανούδη μελέται ἀρχαιολογικαὶ, ἐν αἷς κατεχωρίσθησαν διατριβαὶ, ἐπιτύμβια καὶ ἐπιγραφαὶ διάφοροι· ἐν δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ 1872 ἐκδιδομένῳ ὑπὸ Κουμανούδη καὶ Καστόρχη περιοδικῷ «Ἀθηναίῳ» πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διατριβαὶ ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἐπιγραφαὶ δημοσιεύονται, ἡ δὲ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἔκδοσις ἐπαναληφθεῖσα τῷ 1862 διεκόπη μετὰ ἓν ἔτος· ὡσαύτως ἀρξαμένη τῷ 1869, διεκόπη ὅλως τὸ ἔτος 1874 μέχρι Μαρτίου ε. ἔ., ὅτε ἐπανελήφθη πάλιν ἡ ἔκδοσις αὐτῆς δαπάνῃ τῆς ἑταιρείας, συγχορηγούσης καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Τῆς συντάξεως ἐπιμελεῖται τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Π. Εὐστρατιάδου, Σ. Α. Κουμανούδη καὶ Κ. Δ. Μυλωνᾶ. Δημοσιεύονται δὲ ἄρθρα ἀρχαιολογικὰ παντὸς εἴδους καὶ πάσης ἐποχῆς, κατὰ προτίμησιν ὅμως ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ μνημεῖα τῆς τέχνης ἀνέκδοτα μετὰ περιγρα-

(*) Οὗτος διεδέξατο τῷ 1880 ζῶντα ἔτι τὸν ἀοίδιμον Φίλιππον Ἰωάννου, ὅστις ἕνεκεν σωματικῆς ἐξασθενήσεως ἠναγκάσθη τότε ν' ἀποχωρήσῃ τῆς ἑταιρείας. Ἀλλὰ τῷ 1881 ἀναχωρήσας εἰς Εὐρώπην, ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Καστόρχη. Εἶτα πάλιν ἐξελέγη τῷ 1882 καὶ παραμένει τοιοῦτος ἄχρι σήμερον.

φῆς αὐτῶν καὶ ἑρμηνείας συντόμου καὶ εἰδήσεις ἀρχαιολογικαὶ φέρουσαι ὡς οἷόν τε ἐπίσημον χαρακτῆρα. Ἡ ἐφημερὶς ἐκδίδοται κατὰ τριμηνίαν εἰς τέταρτον μέγα καὶ ἐπὶ χάρτου λαμπροῦ. Διανύει δὲ ἤδη τὴν τρίτην περίοδον, ἧς ἐξεδόθησαν δύο τεύχη περιέχοντα ὕλην ἀρχαιολογικὴν σπουδαίαν καὶ ποικίλην ὡς καὶ πίνακας· τὸ δὲ τρίτον τεῦχος εὑρίσκεται ἤδη ὑπὸ τὰ πιεστήρια.

Τοιαῦτα ἐν σκιαγραφίᾳ τὰ ὑπὸ τῆς ἑταιρείας διαπραχθέντα ἔργα. Πληρέστατα ἀνταποκρινομένη αὕτη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς διὰ τῶν δραστηρίων ἐνεργειῶν τῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου μελῶν, ἅτινα διὰ τοῦτο ἀϊδίου εὐγνωμοσύνης εἶναι ἄξια, ἔχουσα δ' ἐν πολλοῖς ὑποστήριξιν ὑπό τε τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος φιλαρχαίων, εἰργάσατο ἄχρι τοῦδε μετὰ ζήλου καὶ φιλοπονίας μοναδικῆς, κατὰ μυρίων προσκομμάτων παλαίουσα καὶ κατορθώσασα νὰ ἀνεύρῃ καὶ συναγάγῃ ἄπειρα ἔργα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς τῶν ἀρχαίων, ὡς καὶ ὕλην ἄφθονον πρὸς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας. Ἤδη καὶ μέσα, ὑλικά τε καὶ ἠθικά, ἔχουσα προχειρότερα καὶ εὐτυχήσασα νὰ ἔχῃ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀρχαιολόγους εἰδικοὺς, ἔστω καὶ ὀλίγους, ἐξ αὐτοψίας γινώσκοντας τὰς ἀρχαιότητας καὶ μελετῶντας αὐτὰς ἐξ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς, προσκτᾶται ὁσημέραι χαρακτῆρα σημαντικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον, προάγουσα οὕτω καὶ διαχέουσα φῶς εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην, ἧς δυστυχῶς κατὰ πολλὰ ὑστεροῦμεν τῶν ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐν Γαλατᾷ, τῇ 19 Νοεμβρίου 1883.

Ι. Α. Ιαλιδης.

Ι'.

ΣΧΕΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΡΜΗΝ.

Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὴν Θέρμην γενικῶς ἀνέκαθεν ἐπιστεύετο καὶ στερεοτύπως ἐπανελαμβάνετο, ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη πρὶν λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦτο ὠνομάζετο Θέρμη καὶ ὁ βασιλεὺς Κάσσανδρος μεγεθύνας αὐτὴν κατόπιν (315 π. Χ.) τῇ ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦτο πρὸς τιμὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Θεσσαλονίκης. Πρὸ δεκαετίας ὅμως περίπου ἡ γενικὴ καὶ ἀδιατάρακτος αὕτη πίστις σπουδαίως ἐκλονίσθη· διότι ὑπεστηρίχθη ἄλλη γνώμη, ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς Θέρμης, ἀλλ' εἶνε ὅλως νεόδμητος πόλις· ἡ δὲ Θέρμη δὲν ἔκειτο ὅπου τὰ νῦν ἡ Θεσσαλονίκη, ἀλλὰ νοτιοανατολικῶς ταύτης ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου Καρᾶ-Μπουρνοῦ παραλίᾳ.

Τὰ ὑπὲρ τῆς νεωτέρας ταύτης γνώμης ἐπιχειρήματα εἰς δύο τάξεις δύνανται ν' ἀναχθῶσι, καθ' ὅσον τὰ μὲν τείνουσι νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς θέσεως τῆς Θέρμης, οἵαν σχηματίζει τις αὐτὴν ἐκ τῶν εἰδήσεων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οὐδόλως ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῆς Θεσσαλονίκης· τὰ δὲ, ὅτι οἱ ἀρχαιότεροι καὶ ἀξιοπιστότεροι τῶν συγγραφέων διακρίνουσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰς δύο πόλεις.

Καὶ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τῆς Θέρμης δικαίως συμπεραίνουσιν οἱ τὴν διαφορὰν πρεσβεύοντες, ὅτι αὕτη εἶχεν ἐν ἑαυτῇ πηγὰς θερμῶν ὑδάτων, ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν θέσις τῆς Θεσσαλονίκης στερεῖται τοιούτων, εὑρίσκονται δὲ σήμερον μόνον νοτιοανατολικῶς ταύτης θερμὰ ὕδατα, δίκαιον νομίζουσιν ἐκεῖ νὰ τοποθετήσωσι καὶ τὴν

Θέρμην· ἔπειτα δὲ ἐπειδὴ παρὰ τῶν ἀρχαίων ὁμοφώνως λέγεται παραλία πόλις ἡ Θέρμη, ἐν τῇ πλησιεστάτῃ ταῖς θερμαῖς ταύταις πηγαῖς παραλίᾳ τάσσουσιν αὐτὴν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν στερεῖται τοῦ προσόντος τούτου ἡ Θεσσαλονίκη, ἐπιχειροῦσι νὰ πείσωσιν, ὅτι ἡ μὲν τῆς Θεσσαλονίκης παραλία εἶνε ὀλιγώτερον ἀσφαλὴς, ὡς προσβαλλομένη ὑπὸ τοῦ νοτίου ἀνέμου, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο Καρᾶ-Μπουρνοῦ εἶνε πολὺ ἀσφαλεστέρα, ὡς προασπιζομένη κατὰ τοῦ ἐπικινδύνου τούτου ἀνέμου ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου μεγάλου Καρᾶ-Μπουρνοῦ, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Θέρμης, οἱ ἄλλως καλοὶ θέσεων ἐκλογεῖς, καλῶς ἐκτιμήσαντες, προετίμησαν ἐκεῖ νὰ ἱδρύσωσι τὴν μικρὰν αὐτῶν πόλιν.

Ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀσφαλείας ἢ μὴ τοῦ λιμένος τῆς Θεσσαλονίκης προδήλως ἀποτυγχάνουσι, διότι καθ' ἑκάστην δύναταί τις νὰ πεισθῇ, ὅτι οὐδένα τὰ ὁρμοῦντα πλοῖα διατρέχουσι κίνδυνον ἐν αὐτῇ, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἡ παραλία ἐκείνη διπλῶς δύναται νὰ εἶνε ἐπικίνδυνος, τὸ μὲν διὰ τὴν ρηχότητα τῶν ὑδάτων, τὸ δὲ διότι εἶνε ἐκτεθειμένη εἰς τὸν πολὺ συχνότερον καὶ πολὺ σφοδρότερον βορρᾶν. Ἄλλως δὲ ὁ λιμὴν τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσης καλῶς προασπίζεται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀκρωτηρίου κατὰ τοῦ νοτίου ἀνέμου. Οὐδὲν ἧττον ὅμως ἀποτυγχάνουσι καὶ πρὸς τὰς θερμὰς πηγάς· διότι ἂν ἀνατρέξῃ τις εἰς τὸ παρελθὸν μανθάνει, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ Θεσσαλονίκῃ μέχρι τοῦ 10ου μ. Χ. αἰῶνος μνημονεύονται ὑπάρχοντα θερμὰ ὕδατα. Ὅτι δὲ ταῦτα τὰ ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης θερμὰ ὕδατα εἶνε τὰ δόντα τὸ ὄνομα τῇ Θέρμῃ πείθεταί τις ἂν παρατηρήσῃ ὅτι τὰ μὲν μέχρι σήμερον ὑπάρχοντα νοτιοανατολικῶς ταύτης, ὡς ἀπέχοντα ὑπὲρ τὰς δύο ὁδοιπορικὰς ὥρας ἀπὸ τῆς παραλίας, δὲν ἠδύναντο νὰ περιλαμβάνωνται ἐντὸς μικρᾶς πόλεως οἵα ἡ Θέρμη, ἐνῷ τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ (ἔκειντο παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου) ἠδύναντο κάλλιστα νὰ ὑπάρχωσιν ἐντὸς μικρᾶς πόλεως διὰ τὴν μικρὰν αὐτῶν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀπόστασιν.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι τὰ δύο ταῦτα προσόντα, ἅτινα ἐν ἑαυτῇ συνήνου ἡ Θέρμη, μᾶλλον ἐν τῇ τῆς Θεσσαλονίκης θέσει, ἢ ἐν τῇ ὑπὸ τῶν δοξαζόντων τὴν διαφορὰν ὑποδεικνυομένῃ, εἶνε δυνατὸν νὰ συνυπάρξωσιν. Ἀλλ' ἂν μόνα τὰ δύο ταῦτα προσόντα ἀφίνωσιν ἀμφιβολίαν τινὰ, τρίτον τι ὅμως φυσικὸν τῆς Θέρμης προσὸν κλίνει ὁριστικῶς τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων. Εἶνε

δὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου αὐτῇ ἀποδιδόμενον ἐν 7, 128 διὰ τῶν ἑξῆς: «Ξέρξης δὲ ὁρέων ἐκ τῆς Θέρμης οὔρεα τὰ θεσσαλικὰ τόν τε Οὔλυμπον καὶ τὴν Ὄσσαν...» διότι ὄντως ἐν ᾧ ἐκ Θεσαλονίκης γραφικωτάτη καὶ ἐκφανεστάτη εἶνε ἡ θέα τῶν δύο τούτων ὀρέων, ἐκ τῆς ἐν ᾗ τοποθετοῦσι θέσεως τὴν Θέρμην οὐδὲν τοιοῦτο φαίνεται, εἰ μὴ ἀσήμαντον μέρος τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου.

Ὥστε προστιθεμένου καὶ τούτου βλέπει τις ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς θέσεως τῆς Θέρμης μόνον πρὸς τὴν τῆς Θεσσαλονίκης συμβιβάζεται, ὅπερ ἱκανὸς λόγος εἶνε ἵνα πιστεύηται ἡ τῶν δύο πόλεων ταὐτότης.

Οἱ δύο ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, οἵτινες ἀναφέρονται ὡς διακρίνοντες ἀπ' ἀλλήλων τὰς δύο πόλεις, εἶνε ὁ Στράβων, Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος, Στέφανος ὁ Βυζάντιος καὶ τελευταῖος ὁ Προκόπιος, καθ' ὅσον ὁ μὲν Στράβων λέγει ἐν ἀποσπάσματι 21ῳ τῆς 330 παραγράφου·

«Εἶτα Θεσσαλονίκεια Κασσάνδρου κτίσμα..... ἐπωνόμασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλονίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρός· καθελὼν τὰ ἐν τῇ Κρουσίδι πολίσματα περὶ ἓξ καὶ εἴκοσι καὶ συνοικίσας εἰς ἕν· ἡ δὲ μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἐστί. Τῶν δὲ συνοικισθεισῶν ἦν Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκὸς καὶ Αἴνεια καὶ Κισσός.....»

Ὁ δὲ Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος «In ora sinus Macedonici Chalastra et intus Phileros, Lete; medioque flexu litoris Thessalonica, liberae conditionis. Ab hanc a Dyrrhachio CXIV millia passuum. Therme.»

Στέφανος δὲ ὁ Βυζάντιος ἐν λ. «Θεσσαλονίκη, πόλις Μακεδονίας, ἥτις ἄρα ἐκαλεῖτο Ἁλία....» καὶ τέλος

Ὁ Προκόπιος ἀναφέρων ἐν τῷ περὶ κτισμάτων χωριστὰ χωρίον τι Θέρμα, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ὠχύρωσεν ἢ ἐπιδιώρθωσεν.

Ἂν τις τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἀπόσπασμα τοῦ Στράβωνος μεμονωμένον λάβῃ πρὸ ὀφθαλμῶν, δικαίως δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὗτος διακρίνει τὰς δύο πόλεις. Ἄλλως ὅμως ἔχουσι τὰ πράγματα ἂν τοῦτο συσχετισθῇ πρὸς τὰ προηγούμενα καὶ τὰ ἑπόμενα· διότι εὐθὺς κατωτέρω, ἐν τῷ 24ῳ ἀποσπάσματι τῆς αὐτῆς παραγράφου, ὁ Στράβων ἀναφέρει «Ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ ὁλίς, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο, κτίσμα δ' ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃς

ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὠνόμασε· μετῴκησε δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτὴν, οἷον Χαλάστραν, Αἴνειαν, Κισσὸν καί τινα καὶ ἄλλα», ἔνθα προφανῶς ὁ Στράβων ταὐτίζει τὰς δύο πόλεις. Ἀλλὰ καὶ ἂν χαριζόμενός τις εἰς τοὺς διὰ παντὸς τρόπου καὶ διὰ παρατολμοτάτων ἐπιχειρημάτων ἀγωνισθέντας ν' ἀποδείξωσι τὴν ἐν τῷ 24ῳ ἀποσπάσματι ἀναφορικὴν πρότασιν «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο» νόθον καὶ ἡμαρτημένην οὐδεμίαν ἀξίαν ἀποδώσῃ τοῖς ἐν τῷ ἀποσπάσματι τούτῳ λεγομένοις, ἐξ ἄλλων διδομένων τοῦ συγγραφέως φθάνει εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα. Διότι ὁ Στράβων ἐν ἀποσπάσματι 20ῷ λέγει «Ὁ Ἀξιὸς ἐκδίδωσι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης» καὶ ἐν ἀποσπάσματι 23ῳ «Ὁ Ἀξιός..... ἐξίησι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης», ὁπόθεν συνάγεται ὅτι Θέρμη ἐνταῦθα καλεῖται ἡ Θεσσαλονίκη· διότι, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἐνταῦθα μνημονευομένη Θέρμη εἶνε ἡ ὑπὸ τῶν ὑποστηριζόντων τὴν διαφορὰν πιστευομένη, αὕτη θὰ ἔκειτο, ὡς διατείνονται, νοτιοανατολικῶς τῆς Θεσσαλονίκης· ἀλλὰ ἐκεῖ κειμένη θὰ ἦτο ἄτοπον νὰ μνημονευθῇ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀξιοῦ, ἐνῷ πολὺ πλησιεστέρα θὰ ἦτο ἡ Θεσσαλονίκη, ἥτις ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Στράβωνος ἦτο πόλις ἐπισημοτάτη καὶ πολυανθρωποτάτη, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο πολὺ καταλληλοτέρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ γεωγράφου· διότι βεβαίως ἵνα ὁ Στράβων, ὡς γεωγράφος, ὁρίσῃ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ ἐκ πόλεων, ὤφειλε νὰ μεταχειρισθῇ τὰς πλησιεστάτας εἰς τὰς δύο ὄχθας, τοῦθ' ὅπερ ἔπραξε διὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην ὀνομάσας τὴν Χαλάστραν. Ὥστε, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ δύο πόλεις ἦσαν διάφοροι, ἀνάγκη ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τοῦ Στράβωνος νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ Θέρμη ἔκειτο εἰς τὴν πρὸς δυσμὰς τῆς Θεσσαλονίκης παραλίαν τοῦ Θερμαίου κόλπου, διότι ὑπ' αὐτὴν μόνην τὴν συνθήκην θὰ ἦτο πλησιεστέρα εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀξιοῦ, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐπιτηδειοτέρα ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς προσδιορισμὸν ταύτης. Ἀλλ' ὅμως κωλυόμεθα νὰ πιστεύσωμεν τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Στράβωνος ἀποφαινομένου «ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις» καὶ ἀλλαχοῦ λέγοντος «... Ἀξιὸς ... μετὰ δὲ Ἀξιὸν Ἐχείδωρος ... εἶτα Θεσσαλονίκεια», ἐνῷ ἂν ἡ Θέρμη ἔκειτο ἐν τῇ δυτικῇ παραλίᾳ ἔπρεπε μετὰ τὸν Ἀξιὸν ἢ μετὰ τὸν Ἐχείδωρον νὰ μνημονευθῇ. Οὕτω δὲ ἀφοῦ οὔτε ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς

οὔτε ἐν τῇ πρὸς δυσμὰς τῆς Θεσσαλονίκης παραλίᾳ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἦτο δυνατὸν συμφώνως τοῖς λεγομένοις τοῦ Στράβωνος νὰ κῆται ἡ Θέρμη, οὐδὲν ἄλλο μένει νὰ παραδεχθῇ τις εἰ μὴ ὅτι ὁ Στράβων ἐνταῦθα διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Θέρμης καλεῖ τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὁ Στράβων ταὐτίζει τὰς δύο πόλεις.

Ἤδη δὲ ἀποδειχθέντος ὅτι ὁ Στράβων μεταχειρίζεται ἀμφότερα τὰ ὀνόματα διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν, οὐδόλως ἄτοπον νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ παρὰ τῷ ὀλίγον μεταγενεστέρῳ Πλινίῳ ἐν τῷ μνημονευθέντι χωρίῳ «In ora sinus Macedonici Chalastra et intus Phileros Lete; medioque flexu litoris Thessalonica, liberae conditionis. Ab hanc a Dyrrhachio CXIV millia passuum. Therme.», ἔνθα δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι χάριν τῆς ἀκριβείας ὁ Πλίνιος μετεχειρίσθη καὶ τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα τῆς πόλεως καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ὅτι ἡ λέξις «Therme» δὲν σημαίνει ἄλλην πόλιν, ἀλλ' ἔρχεται ὡς ἐπεξήγησις τῆς «Thessalonica». Ἀλλ' ἂν ὑποθέσῃ τις, ὅτι οὗτος δύο διαφόρους ἐνταῦθα πόλεις ἐννοεῖ, δυοῖν θάτερον, ἢ πρόκειται περὶ ἄλλης, πιθανὸν νεωτέρας, Θέρμης, ὡς παραδέχεται ὁ Tafel, ἢ ὑπέπεσεν εἰς σφάλμα· διότι καθ' ἃ ὁ Στράβων ἐν τῷ προμνημονευθέντι 21ῳ ἀποσπάσματι μαρτυρεῖ, ἡ Θέρμη πρὸ τεσσάρων ἤδη αἰώνων δὲν ὑπῆρχε καθαιρεθεῖσα ἐν τῷ συνοικισμῷ τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου.

Καὶ ὅτι μὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλη Θέρμη πλὴν τῆς ἐφ' ἧς ἐκτίσθη ἡ Θεσσαλονίκη, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ἀποβλέπων εἰς τὸ πλῆθος τῶν θερμῶν πηγῶν, αἵτινες κατακλύζουσι τὴν χώραν. Ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ Πλίνιος ἠδύνατο νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸ σφάλμα τοῦ νὰ ἐκλάβῃ τὰ δύο ὀνόματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως ὡς δύο διαφόρους πόλεις, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ, ἂν παρατηρήσῃ τὴν ἄγνοιαν καὶ σύγχυσιν, ἥτις ἐπικρατεῖ παρ' αὐτῷ ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν πόλεων τῆς Μακεδονίας τοὐλάχιστον.

Ὥστε ταῦτά τις λαμβάνων πρὸ ὀφθαλμῶν δικαιοῦται πληρέστατα νὰ ἀρνηθῇ πᾶσαν πίστιν καὶ πᾶν κῦρος εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Πλινίου ἐνταῦθα λεγόμενα.

Περὶ δὲ τῶν ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου λεγομένων, «Θεσσαλονίκη... ἥτις ἄρα ἐκαλεῖτο Ἁλία», ἐφ' ὧν στηριζόμενοι οἱ ὑπὲρ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο πόλεων κηρυσσόμενοι ἀποφαίνονται ὅτι ὄχι μόνον

ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἐκαλεῖτο πρότερον Θέρμη, ἀλλὰ καὶ ἐκαλεῖτο Ἁλία, δύναταί τις νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ περὶ τοῦ 21ου ἀποσπάσματος λεχθέν, ὅτι δηλ. ἂν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνωνται ὑπὲρ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο πόλεων μαρτυροῦντα, ἐν τούτοις, βαθύτερον ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, ὅλως τὸ ἐναντίον προκύπτει συμπέρασμα. Καὶ πρῶτον μὲν παραδεχόμενοι, ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη ἐκαλεῖτο πρότερον Ἁλία, ἀντιφάσκουσι πρὸς ἑαυτούς, διατεινομένους ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη εἶνε ὅλως νεόδμητος πόλις· ἔπειτα δὲ μὴ ἀποδεικνύοντες ὅτι ὑπῆρχέ ποτε παραλία ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ πόλις Ἁλία, μηδὲ ἀναιροῦντες τά τε ὑπὸ τοῦ Tafel καὶ ἄλλων λεγόμενα περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου, ὅτι ἀνῆκε τῇ Θέρμῃ, φαίνονται παραδεχόμενοι ὅτι ὄντως ἡ Θέρμη ἐκαλεῖτο Ἁλία, οὗτινος τεθέντος ὡς ἀληθοῦς οὐδὲν ἄλλο ἕπεται, εἰ μὴ ὅτι καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ταὐτίζει τὰς δύο πόλεις, ἀφοῦ ἀξίωμα εἶνε τὸ «τὰ τρίτῳ τινὶ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οὐδεὶς πλέον μένει ὡς ὑποστηρικτὴς τῆς διαφορᾶς τῶν δύο πόλεων, εἰ μὴ ὁ Προκόπιος.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὗτος διακρίνει τῆς Θεσσαλονίκης χωρίον τι ἢ φρούριον Θέρμα, ὅπερ ὠχύρωσεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου ἔγραψεν, ἀλλ' ὅμως ἐκ τούτου δὲν ἕπεται ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη διέφερε τῆς Θέρμης, ἐν ὅσῳ δὲν ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Προκοπίου μνημονευόμενον χωρίον Θέρμα ἦτο τὸ αὐτὸ τῇ τοῦ Ἡροδότου Θέρμῃ, «τῇ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένῃ, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει». Καὶ ὅτι μὲν τὸ χωρίον τοῦ Προκοπίου Θέρμα δὲν δύναται νὰ ταὐτισθῇ τῇ Θέρμῃ ἱκανῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, ὅτι δὲ ἐνδεχόμενον τὸ χωρίον τοῦτο νὰ ἀναφέρηται εἴς τινα ἐκ τῶν πολυπληθῶν ἐν τῇ χώρᾳ θερμῶν πηγῶν οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ· τοῦτο ὅμως οὐδόλως δύναται νὰ διαταράξῃ τὴν εἰς τὴν ταὐτότητα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Θέρμης πίστιν. Ἄλλως δὲ τὴν πίστιν ταύτην κρατύνει καὶ ἡ παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Θεσσαλονίκης σωζομένη παράδοσις κατὰ τὸν δέκατον μ. Χ. αἰῶνα, ἣν μετέδωκεν ἡμῖν συμπολίτης συγγραφεύς, ὁ Ἰωάννης Καμηνιάτης, ὅστις αἰχμάλωτος ἤδη διηγούμενος τὰ κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πατρίδος αὐτοῦ τῷ 904 μ. Χ. λέγει: «Φέρεται δέ τις καὶ παλαιὸς λόγος μέχρις ἡμῶν φθάσας, ὡς ἀτείχιστος ἦν ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους (τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν) ἡ πόλις χρόνους πολλοὺς, εἰ μὴ τῷ

δέει ποτὲ τοῦ Μήδων Ξέρξου πλωτὴν γῆν τεκτηναμένου καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος στρατοπεδεύσαντος καὶ πολλῶν πληθὺν ἐπιφερομένου ὁ τῶν Ρωμαίων τὰ σκῆπτρα κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰθύνων, μικρόν τινα καὶ ὡς ἐκ τοῦ παρατυχόντος φραγμὸν τῷ τῇδε περιέθηκε μέρει, ἀφ' οὗ δὲ χρόνου καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τὸ αὐτὸ τοῦτο διαμεμένηκε.»

Ὅτι μὲν ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῆς Θεσσαλονίκης πρόδηλον, ἀφοῦ ὁ μὲν Ξέρξης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ 480, ἡ δὲ Θεσσαλονίκη συνῳκίσθη τῷ 315 π. Χ. Ὅτι δὲ ἡ ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξου ἐν τῇ θέσει τῆς Θεσσαλονίκης προϋπάρχουσα πόλις ἦτο ἡ Θέρμη εὐκόλως ἀποδεικνύεται. Διότι ὁ Ἡρόδοτος ἴσα ἴσα ταύτην τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου ἱστορῶν, ἀναφέρει ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Θερμαίου κόλπου τρεῖς πόλεις τῆς Μακεδονίας τὴν «Θέρμην Σινδόν τε πόλιν καὶ Χαλάστρην ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμόν», ὧν οὔτε ἡ Σινδὸς οὔτε ἡ Χαλάστρα ἠδύναντο νὰ εἶνε ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ μὲν διότι ἔκειτο «ἐπὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμόν», ἡ δὲ διότι ἔκειτο περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐχειδώρου· ἡ Θέρμη ἄρα μόνη εἶνε ἡ ἐν τῇ θέσει τῆς Θεσσαλονίκης ὑπάρξασα πόλις, ἧς τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν τεῖχος, κτισθὲν ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξου, διέμεινε τὸ αὐτὸ καὶ ὡς θαλάσσιον τεῖχος τῆς Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ 904 μ. Χ.

Οὕτω λοιπὸν ἀφοῦ τὸ μὲν ἡ θέσις τῆς Θέρμης, οἵαν μανθάνομεν αὐτὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, πρὸς μόνην τὴν τῆς Θεσσαλονίκης ὁμοιάζει, τὸ δὲ πλεῖστοι συγγραφεῖς ταὐτίζουσι τὰς δύο πόλεις, τὸ δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ μνημονευόμενοι ὡς ὑπὲρ τῆς διαφορᾶς ἀγορεύοντες ἀποδεικνύονται μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ταὐτότητος, ἅπασι δὲ τούτοις συμφωνεῖ καὶ ἡ παράδοσις, δίκαιον εἶνε ἡ μὲν νεωτέρα περὶ τῆς σχέσεως τῶν δύο πόλεων γνώμη, καθ' ἣν αὗται διέφερον, ὡς ἐσφαλμένη νὰ ἀπορριφθῇ, νὰ πιστευθῇ δὲ μόνον ἡ ἀρχαιοτέρα, καθ' ἣν ἡ Θεσσαλονίκη πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, 10 Σεπτεμβρίου 1883.

Ν. Ι. Κεχαγιας.

ΙΑ'.

ΠΑΝΑΚΑΔΗΜΙΟΝ (INSTITUT) ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ.

Η ΕΤΗΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ.

Ἦτο ἡ 10/22 Αὐγούστου 1795, ὁ μεσαιὼν εἶχεν ὑποχωρήσει πρὸ τοῦ νέου κόσμου, οὗτινος τὰ ἐγκαίνια ἐψάλλοντο τῇ 2/14 Ἰουλίου 1789 ὑπὸ τὸν κρότον τῶν κωδώνων, τοὺς ἀλαλαγμοὺς τοῦ παρισινοῦ λαοῦ καὶ τὸν δοῦπον ὃν προὐξένει καταρριπτομένη ἡ Βαστίλλη, ἡ δημοκρατία ἀνεκηρύχθη τὸ ἰσχύον ἐν Γαλλίᾳ πολίτευμα, τοὺς Γιρονδίνους εἶχον διαδεχθῇ οἱ δημοκρατικοὶ Ἰακωβῖνοι, καὶ τούτους πάλιν οἱ Θερμιδωριανοί, κατατομήσαντες τὸν Ροβεσπιέρρον, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ ἀλλεπαλλήλων πολιτικῶν θυελλῶν ἐδημοσιεύετο ὁ περὶ Πανακαδημίου νόμος ἔχων ὧδε: «Ἓν ἐθνικὸν Ἵνστιτοῦτον ὑπάρχει τῆς Δημοκρατίας, οὗτινος σκοπός ἐστιν ἡ συλλογὴ τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἡ τελειοποίησις τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν.» Ἀλλ' ἡ ἐπίσημος ἡμέρα τοῦ Ἱνστιτούτου τῆς Γαλλίας εἶναι ἡ 13/25 Ὀκτωβρίου 1795, ὅτε ἡ Γαλλία διετέλει ὑπὸ τὴν ὁριστικὴν κυβέρνησιν τοῦ Διευθυντηρίου· ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐξεδόθη ὁ νόμος περὶ τοῦ πρώτου διοργανισμοῦ τοῦ Ἱνστιτούτου, ὅστις ἐν τίτλῳ Δ', ἄρθρῳ ά, ὁρίζει οὑτωσί: «Τὸ ἐθνικὸν Ἵνστιτοῦτον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν ἀνήκει εἰς ὅλην τὴν Δημοκρατίαν, ἕδρα αὐτοῦ εἶναι οἱ Παρίσιοι, προώρισται δὲ 1ον εἰς τὸ νὰ τελειοποιῇ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, δι' ἀδιαλείπτων ἐρευνῶν, δημοσιεύσεως τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς ἀνταποκρίσεως μετὰ σοφῶν ἀλλοδαπῶν ἑταιρειῶν· 2ον εἰς τὸ νὰ ἀσχολῆται συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Διευθυντηρίου, εἰς ἐργασίας ἐπιστημονικὰς καὶ φιλολογικὰς πρὸς γενικὴν ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῆς Δημοκρατίας.» Τοὺς νόμους τούτους ἠκολούθησαν ἄλλοι, μεταξὺ τῶν

ὁποίων ἀνεφέρεται καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς 7/19 Ἰουλίου 1848, ἐν τῷ 10ῳ ἄρθρῳ τοῦ ὁποίου ὁρίζεται ἡ 13/25 Ὀκτωβρίου ὡς ἡ ἡμέρα τῆς ἐπετηρίδος τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου.

Ἐκεῖ λοιπὸν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, ἐν τῷ μεγάρῳ Μαζαρίνου, τῷ πρὸ τῆς μικρᾶς ἡμικυκλίου πλατείας, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται ἄγαλμα φυσικοῦ μεγέθους τῆς θεᾶς τῆς Δημοκρατίας, φερούσης τὸν ἀφελῆ της φρύγιον πέτασον, ἀντικρὺ τοῦ βαρέος οἰκοδομήματος τῶν ἀνακτόρων τοῦ Λούβρου, ἀφ' ὧν χωρίζεται διὰ τοῦ Σηκουάνα καὶ μεθ' ὧν ἑνοῦται διὰ γεφύρας τὸ Ἰνστιτοῦτον, ἐκεῖ ἐτελεῖτο μεγάλη τελετὴ τῶν γραμμάτων κατὰ τὴν 13/25 παρελθόντος Ὀκτωβρίου, ἡ ὀγδοηκοστὴ ὀγδόη ἐπετηρὶς τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου. Τῆς τελετῆς ταύτης προήδρευεν ὁ Léon Heuzey, πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν γραμμάτων, παρακαθημένων παρ' αὐτῷ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λοιπῶν τεσσάρων Ἀκαδημιῶν τῶν Παρισίων, τοῦ Camille Doucet, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, τοῦ Blanchard, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν, τοῦ Gounod, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν, καὶ τοῦ Nourrisson, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἠθικοπολιτικῶν Ἐπιστημῶν, διότι τὸ Ἰνστιτοῦτον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Ἀκαδημιῶν τούτων.

Ἡ ἐτησία αὕτη συνάντησις δὲν εἶναι ἁπλῆ τελετή, ἀλλ' οὐσιώδης πρᾶξις χρησιμεύουσα ὡς γνώρισμα καὶ ἀπόδειξις τῆς ἑνότητος τοῦ Ἰνστιτούτου, τὴν δὲ ἰδέαν ταύτην ἀνέπτυξεν ὁ Heuzey ἐν τῷ ἀρίστῳ λόγῳ του, ὅμοιος τοῦ ὁποίου ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν εἶχεν ἀκουσθῇ ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ. Ὁ Heuzey ἐπῆνεσε διὰ λόγων ἐξαιρέτων τὴν ὀρθὴν καὶ μεγάλην ἰδέαν τοῦ νὰ συνενῶνται κατ' ἔτος αἱ Ἀκαδημίαι, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν δέσμην τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῆς Γαλλίας, δέσμην σφιγκτὴν, ἐν ᾗ ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιστήμη τείνουσιν ἀλλήλαις τὴν χεῖρα ἄνευ ζηλοτυπίας, παριστῶσαι οὕτω τὴν ἑνότητα τῆς ἀληθείας ἐν τῇ ποικιλίᾳ. Ὑπάρχουσι ποιηταὶ, ἱστορικοὶ, ζωγράφοι, χημικοὶ, ἀρχαιολόγοι, φιλόσοφοι, μαθηματικοὶ καὶ ἄπειροι ἄλλαι εἰδικότητες ἐν ἀπολύτῳ ἀντιθέσει διατελοῦσαι. Ἅπαντας τούτους ὁ σοφὸς ῥήτωρ διῄρεσεν εἰς δύο τάξεις, εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ λογίους ἀφ' ἑνὸς, εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνας ἀφ' ἑτέρου· ἀφ' ἑνὸς οἱ ἄνδρες τῶν ἐρευνῶν, ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄνδρες τῆς ἐμπνεύσεως· ἐνταῦθα οἱ δημιουργοῦντες, ἐκεῖ οἱ ἀνακαλύπτοντες. Ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι τόσον ἀληθὴς καὶ ὡμολογημένη,

ὥστε κλίνει τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶναι ἀναγκαία, ἡ δ' ἕνωσις τῶν ἰδιοτήτων τούτων εἶναι ἀδύνατος. Ἀλλ' ὁ Heuzey δὲν εἶναι τῆς γνώμης ταύτης, αὐτὸς οὗτος πρῶτος τυγχάνων καὶ λόγιος καὶ καλλιτέχνης. Ἡ γνώμη αὐτοῦ εἶναι πνευματώδης, ἵνα μὴ εἴπῃ τις παράδοξος, ἀλλ' ὅμως ὁ Heuzey ὑπερασπίζει καὶ ὑποστηρίζει αὐτὴν διὰ τόσον ἐπιτυχῶν ἐπιχειρημάτων, ὥστε πολλοὶ τῶν ἀκροατῶν του, ἐναντίας τυγχάνοντες γνώμης, διεσείσθησαν ἐν τῇ γνώμῃ των, ἂν μὴ ἐπείσθησαν περὶ τοῦ ἐναντίου: «Ἐν παντὶ ἔργῳ τῆς διανοίας, εἶπεν, ἀξίῳ τοῦ ὀνόματος τούτου, τίς δύναται νὰ εἴπῃ πόθεν ἔρχεται ἡ τέχνη καὶ ποῦ παύεται ἡ ἐπιστήμη;—Καλή τις κωμῳδία, ἢ καλὸν μυθιστόρημα περικλείει ἐν ἑαυτῷ οὐχὶ ἐλάττονα ποσότητα ἀκριβῶν παρατηρήσεων ἢ μία ψυχολογία· ἡ διαφορὰ ἔγκειται ἐν τῷ ὅτι κατ' ἄλλην μέθοδον ἐκτίθενται. . . . . Ἐξ ἄλλου ἡ ἀλληλουχία τῶν ἀποδείξεων, τῶν πειραμάτων, τῶν ὑπολογισμῶν, δι' ὧν ἐπιδιώκει τις νὰ καθορίσῃ μίαν μεγάλην ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, εἶναι κτίριον ἀντάξιον ἑνὸς ἀνακτόρου ἢ ναοῦ· καὶ αὕτη ἔχει τὴν ἰσορροπίαν της, τὰς ἀναλογίας της, τὰς γραμμάς της, ἐν ἑνὶ λόγῳ τὴν ἰδίαν καλλονήν της, καὶ ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀρνηθῶμεν αὐτῇ τὸν τίτλον ἔργου τῆς τέχνης, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι τὸ ὑλικὸν, ἐξ οὗ κατεσκευάσθη, εἶναι μᾶλλον ἄϋλον. Ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου δημιουργία διὰ τὰ ἔργα τῆς φιλολογίας καὶ τῆς τέχνης εἶναι ὑπερβολὴ καὶ φιλοφροσύνη. Πρῶτος δὲ ὁ καλλιτέχνης καὶ ὁ ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων θὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι τὰ στοιχεῖα, ὧν χρῆσιν ποιεῖται ἡ φαντασία των, λαμβάνονται ἐκ τῆς φύσεως, ὡς τὰ τῆς ἐπιστήμης. . . . Ἅπασαι αὗται αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις φαινομενικῶς τόσῳ διάφοροι εἶναι μεταμορφώσεις τῆς αὐτῆς δυνάμεως· ἡ βαθεῖα αὐτῶν πηγὴ κεῖται ἐν τῇ ἑνότητι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, οὗτινος τὸ Ἰνστιτοῦτον συνηγμένον ἐστὶν ἡ ζῶσα ἔκφρασις. . . . Ὅπως ἐξεγείρῃ τις τοιαύτας ἔριδας πρέπει νὰ διατελῇ ἐν ἐξηναγκασμένῃ ἀργίᾳ, νὰ εὑρίσκηται δηλ. πολιορκημένος ὑπὸ τῶν πλημμυρῶν ἔν τινι χωρίῳ, ὡς συνέβη πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν εἰς ἐμὲ καί τινα συνοδοιπόρον μου. Ἐπειδὴ ἡ βροχὴ ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν δὲν ἔπαυεν, ἐκαθήμεθα ἀμφότεροι κατὰ γῆς, ἔν τινι ἰσογείῳ δωματίῳ, πρὸ τῆς ἑστίας, καὶ ἠρχίσαμεν δεινῶς νὰ συζητῶμεν περὶ τῆς φιλολογικῆς καὶ τῆς ἱστορικῆς κριτικῆς καὶ μεγαλοφώνως, ἐξερεθίζοντες ἀλλήλους πρὸς διάχυσιν. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς συζητήσεως κρούεται δειλῶς ἡ θύρα, καὶ παρουσιάζεται ὁ φιλο-

ξενῶν ἡμᾶς μετ' ἐκφράσεως ἀνησυχίας καὶ ταραχῆς, κρατῶν τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἔθιμον, καὶ μᾶς λέγει: «Καλοί μου, τί εἶναι αὐτὸ ὅπου κάμνετε; Τόσο μακρυὰ ἀπὸ τὸν τόπο σας καὶ νὰ πιάνεσθε ἔτσι; Ἄ! μεγάλο κακό!» Καὶ ταῦτα λέγων ὥθει φιλοφρόνως τὸν μὲν πρὸς τὸν δέ. Δὲν ἐπεχειρήσαμεν νὰ ἐξηγήσωμεν εἰς τὸν Ῥουμελιώτην ἐκεῖνον χωρικὸν τὴν φύσιν καὶ τὸ θέμα τῆς συζητήσεως ἡμῶν, διότι τοῦτο θὰ ἦτο κόπος μάταιος. Ἐπράξαμεν ὅ,τι ταχύτερον θὰ ἱκανοποίει αὐτόν· ἐνηγκαλίσθημεν, καὶ ὁ χωρικὸς ὑπερεχάρη, ἠγνόει δ' ὅτι συνδιήλλαττε τὴν φιλολογίαν πρὸς τὴν ἱστορίαν.»

Εἶτα ὁ Heuzey ὡμίλησε θαυμασίως περὶ ἀρχαιολογίας, ἔπλεξε τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἀποβιώσαντα μέλη τοῦ Ἰνστιτούτου, πέντε τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων τῆς λαμπρᾶς καὶ πολυαρίθμου ἐκείνης ὁμηγύρεως ἤγγειλεν ὅτι τὸ μέγα κατὰ διετίαν βραβεῖον ἀπεδόθη εἰς τὸν Paul Meyer, διευθυντὴν τῆς Σχολῆς τῶν Χαρτῶν (ἀρχαιολογικῆς σχολῆς τῶν Συνταγματικῶν Χαρτῶν τοῦ Μεσαιῶνος) καὶ καθηγητὴν ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας (ἀνωτέρας ἐπιστημονικῆς καὶ φιλολογικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων), τὸν διακεκριμένον φιλόλογον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα θὰ μένῃ συνδεδεμένον μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἀνακαλύψεων τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἱστορικῆς φιλολογίας τοῦ μεσαιῶνος. Τὸ βραβεῖον τῆς γλωσσολογίας, εἶπεν, εἰς οὐδένα ἀπεδόθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἐλλείψει ἀγωνιστῶν, ἐκπληρούντων τοὺς ὅρους τοῦ διαγωνίσματος.

Τὸν πρόεδρον τῆς τελετῆς διεδέξατο ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ Emile Perrin, διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς «Γαλλικῆς Κωμῳδίας» καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ὅστις ἀνέγνω πραγματείαν περὶ δύο εἰκόνων τοῦ Μολιέρου. Ἤρξατο ὑπομιμνήσκων τὸ θαυμάσιον καὶ ἀνεξήγητον γεγονὸς τοῦ βίου τοῦ Μολιέρου ὅτι οὐδεὶς στίχος αὐτόγραφος αὐτοῦ διεσώθη. «Τὸ ἀκατανόητον τοῦτο γεγονὸς ἔδωκε, λέγει, ἀφορμὴν εἰς λίαν ἀλλοκότους μύθους. Ὁ Calhava λ. χ. διηγεῖται ὅτι ἐνῷ ὁ Μολιέρος περιώδευεν εἰς τὴν Βρεττάνην (ἐπαρχίαν ΒΔ τῆς Γαλλίας) φέρων ἐπὶ τῶν νώτων ἠρτημένην πήραν, ἐν ᾗ περιείχοντο τὰ χειρόγραφά του, ἀπώλεσεν αὐτὴν καθ' ὁδὸν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Pezenas. Ὁ δὲ Beffara διηγεῖται ὅτι ἄγνωστός τις προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν ἦλθε κατὰ τὸ ἔτος 1820 εἰς τὴν Βασιλικὴν

Βιβλιοθήκην (τανῦν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην περιέχουσαν πρὸς τοῖς πολυαρίθμοις τόμοις καὶ αὐτόγραφα τῶν κλασικῶν καὶ λοιπῶν μεγάλων ἀνδρῶν) καὶ ἐζήτησε νὰ τῷ δείξωσιν ἐὰν ὑπῆρχον αὐτόγραφα τοῦ Μολιέρου· εἶπον αὐτῷ ὅτι εἶχον μόνον τὴν ὑπογραφήν του, ἣν ἰδὼν ὁ ἄγνωστος ἔδειξε μεγάλην χαρὰν ὡς ἀναγνωρίζων αὐτὴν, διότι, προσέθηκεν, ὑπάρχει ἔν τινι ἐπαύλει τῆς Νορμανδίας κιβώτιον περικλεῖον ἔγγραφα ἀνήκοντα εἰς τὸν Μολιέρον καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι καὶ αὐτόγραφα αὐτοῦ. Ὁ ἄγνωστος ὑπέσχετο νὰ ἐπανέλθῃ κομίζων τινὰ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐπανεῖδεν αὐτὸν, ἐξ οὗ δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ, προσθέτει λίαν ἀφελῶς ὁ Beffara, ὅτι ἀπέθανεν. Ἴσως οὐδέποτε ὑπῆρξε.» Καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ σπουδῇ τῆς εἰκόνος τοῦ μεγάλου κωμικοῦ τῆς Γαλλίας. Ὁ σοφὸς φιλόβιβλος Ἰακὼβ κατήρτισε κατάλογον ἐξ εἴκοσι πέντε εἰκόνων ζωγραφικῆς ἐξ ἐννέα εἰκόνων, ξυλογραφηθεισῶν ζῶντος τοῦ Μολιέρου, καὶ ἐξ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐννέα, ξυλογραφηθεισῶν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ ἐξ εἴκοσι τριῶν προτομῶν, ἀγαλμάτων ἢ μεταλλίων. Ἀλλ' ἐκ τῶν εἴκοσι πέντε ζωγραφιῶν οὐδεμία μετεδόθη αὐθεντικῶς μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις δύο ἐξ αὐτῶν, ἃς ὁ Perrin θεωρεῖ ὡς ἀπολύτου κύρους καὶ μεγάλης ἀξίας, αἱ δύο δ' αὗται εἶναι αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ θέμα τῆς πραγματείας αὐτοῦ· ἡ πρώτη ἀνήκει εἰς τὸν δοῦκα τῆς Ὠμὰλ, θεωρουμένη ἔργον τοῦ Mignard, κατὰ δὲ τὸν Perrin τοῦ Sébastien-Bourdon· ἡ δὲ δευτέρα κοσμεῖ τὴν ἐσωτερικὴν ἔστιαν τοῦ θεάτρου τῆς «Γαλλικῆς Κωμῳδίας», ἀγορασθεῖσα κατὰ τὸ 1868 παρὰ τοῦ Edouard Thierry. Ἡ πραγματεία τοῦ Perrin εἶναι ἐξαίρετος κριτικὴ μελέτη περὶ τέχνης προδίδουσα τήν τε εἰδικότητα καὶ πολυμάθειαν τοῦ συγγραφέως. Ὁ ῥήτωρ ἐπέμεινεν ἰδίως εἰς τὴν εἰκόνα τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸν δοῦκα τῆς Ὠμὰλ, ἐν ᾗ συνδυάζεται, λέγει, ἡ καλλιτεχνικὴ μετὰ τῆς ἱστορικῆς ἀξίας.

Τὸν Perrin διεδέξατο ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ Arthur Desjardins, γενικὸς δικηγόρος ἐν τῷ Ἀκυρωτικῷ, καὶ ἓν τῶν κυριωτέρων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν, νεωστὶ συγκαταριθμηθεὶς μεταξὺ αὐτῶν, λαβὼν τὸ θέμα του ἐκ τοῦ ναυτικοῦ διεθνοῦς δικαίου. Ὁ Desjardins ἐπραγματεύσατο περὶ καταργήσεως τῆς καταδρομῆς, κατώρθωσε δὲ καίτοι πραγματευόμενος τόσον εἰδικὸν καὶ ξένον εἰς τοὺς πολλοὺς θέμα νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροα-

τηρίου του. Ἐν τῇ ἐκθέσει του ἀκολουθεῖ ἰδιάζοντα τρόπον. Ἐπιδοκιμάζει μὲν τὴν κατάργησιν τῆς καταδρομῆς, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν διστάζει νὰ ὁμολογήσῃ τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα ὧν πρόξενα ἐγένοντο τῇ Γαλλίᾳ τὰ καταδρομικὰ πλοῖα. Διὸ ἄρχεται διὰ τῆς ἀπολογίας τῆς καταδρομῆς. Ἀναφέρει τὴν Δουγκέρκην καὶ τὸν ἅγιον Μάλον, τὰς δύο φωλεὰς τῶν καταδρομέων ἐν αἷς ἐξεχείλισεν ὁ χρυσὸς, ἠγέρθησαν φρούρια, καὶ αἵτινες ἐδάνειζον 30 ἑκατομμ. εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΔ', διὰ πολεμικὰ ἔξοδα· καὶ παριστᾷ τὰς ἡρωϊκὰς μορφὰς τῶν μεγάλων καταδρομέων τοῦ Duguay-Trouin, τοῦ Surcouf, τοῦ Jean Bart, ἐκείνου ὅστις ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν συνέλαβεν ἢ ἐβύθισεν εἴκοσι καὶ ἓξ πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἑκατὸν δέκα καὶ ὀκτὼ ἐμπορικὰ καὶ ἔλαβε 540,000 ταλλήρων ὡς λύτρα. Μετὰ τοιαύτην γλαφυρὰν εἰσαγωγὴν εἰσέρχεται ὁ εὐφραδὴς ρήτωρ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τὴν ἠθικὴν καὶ δικανικὴν ὄψιν αὐτοῦ, καὶ ἀναπτύσσει τὰ κατὰ τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων τοῦ 1856 οὕτωσί: «Τὴν 8ην (ν) Ἀπριλίου 1856 ἀφοῦ οἱ πρέσβεις τῶν μεγάλων δυνάμεων ἐρρύθμισαν τὰ κατὰ τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα (συνεπείᾳ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου), εἷς τῶν πληρεξουσίων τῆς Γαλλίας λαβὼν τὸν λόγον ὑπέμνησεν ὅτι ἡ εἰρήνη τῆς Βεστφαλίας κατὰ τὸ 1648 καθιέρωσε τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, τὸ συνέδριον τῆς Βιέννης κατὰ τὸ 1815 κατήργησε τὴν σωματεμπορίαν τῶν μαύρων καὶ καθιέρωσε τὴν ἐλευθεροπλοΐαν τῶν ποταμῶν. «Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀντάξιον τοῦ συνεδρίου τῶν Παρισίων, προσέθηκεν αὐτολεξεί, νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὰς ἀπὸ πολλοῦ διχογνωμίας, ὁρίζον τὰς βάσεις ὁμοιομόρφου ναυτικοῦ δικαίου ἐν ὥρᾳ πολέμου.» Οὕτω συνεζητήθη καὶ ὑπεγράφη τὴν 16 (ν) Ἀπριλίου 1856 ἡ διακήρυξις τῶν Παρισίων, ἥτις εἶναι τὸ μέγιστον γεγονὸς τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος ὡς πρὸς τὸ διεθνὲς ναυτικὸν δίκαιον. Καὶ ἐψηφίσθη ἡ πρώτη τῶν τεσσάρων ἀρχῶν τῶν ἀναγραφεισῶν ἐν τῇ διακηρύξει ταύτῃ ὑπὸ τὴν ἑξῆς μορφήν: «Ἡ καταδρομὴ καταργεῖται διὰ παντός.» Οὕτω ἡ χώρα ἡμῶν ἀπεκήρυττεν ἀφ' ἑαυτῆς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἔθιμον, καὶ διὰ τῆς πρωτοβουλίας ἡμῶν ἐγκατελείφθη ὑπὸ τεσσαράκοντα ἄλλων δυνάμεων, τουτέστι ὑπὸ πάντων τῶν ναυτικῶν λαῶν, ἐξαιρέσει τῆς Ἱσπανίας, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Μεξικοῦ, ἀρνηθέντων τὴν προσχώρησιν αὐτῶν, καὶ τῶν κρατῶν τῆς ἀπωτέρω Ἀνατολῆς, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ γνώμη.» Ἀλλὰ ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν συνεκέντρωσεν ἀμέσως τὴν παμψηφίαν τῶν ἐπιστημόνων, σπουδαῖαι δὲ συζητήσεις διεξήχθησαν μεταξὺ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν τῶν ἠθικοπολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ὁ Giraud ὑπεστήριζε τὰ διπλώματα καταδρομῆς ἅτινα διακρίνουσι τὸν καταδρομέα τοῦ πειρατοῦ, καὶ ἀπήτει μὲν τὴν κατάργησιν τῆς καταχρήσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς καταδρομῆς. Ἐπὶ πᾶσιν ὁ Giraud ἐφρόνει ὅτι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1856 ἔσχισαν οἱ Γάλλοι μίαν τῶν λαμπροτέρων σελίδων τῆς ἱστορίας των. Ἀλλ' ὁ Desjardins ἀντεπεξέρχεται κατ' αὐτῶν οὕτωσί: «Ἡ βασιλεία τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ὑπῆρξε παρ' ἡμῖν ἡ ἡρωϊκὴ ἐποχὴ τῆς καταδρομῆς, καὶ οἱ Γάλλοι καταδρομεῖς ἐγένοντο κύριοι 4,200 ἀγγλικῶν πολεμικῶν πλοίων κατὰ τὰ δύο ἔτη τὰ πρὸ τῶν συνθηκῶν τῆς Ῥουσβίκης καὶ τῆς Οὐτρέχτης. Ἀλλ' ἤδη κατὰ τὸν πόλεμον τῶν ἑπτὰ ἐτῶν ἡ Ἀγγλία ἐκυρίευσε πλείονα γαλλικὰ πλοῖα, ἢ ἡ Γαλλία ἀγγλικά. Κατὰ τὰ πέντε ἔτη τῆς διαρκείας τοῦ πολέμου τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας ἐκυριεύσαμεν μόνον 566 πλοῖα. Ἀπὸ δὲ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1793 μέχρι τῆς 30ης Καρποφόρου (fructidor) ἤτοι τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1798, ὅτε δηλ. τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόριον ἦτο πενταπλασίως μεγαλήτερον ἢ κατὰ τὸ 1697, ἡ λεία ἡμῶν περιωρίσθη εἰς τὸ δέκατον, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς αὐξήσεως ταύτης τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, τῆς πρὸ τῆς εἰρήνης τῆς Ῥουσβίκης λείας. Τὴν 18 Καρποφόρου τοῦ ς' ἔτους ὁ ναύαρχος Bruin, ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, ἔγραψεν ἓν τινι ἐπιστολῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τὸ κατὰ τῆς καταδρομῆς κατηγορητήριον, μεμφόμενος τοὺς ἐξοπλιστὰς ὅτι προσκαλοῦσι παρὰ τοῖς ναυτικοῖς τοῦ Κράτους τὴν λιποταξίαν διὰ τοῦ δελεάσματος ἀνηθίκου ἄρτου. «Πᾶσα ἐξόπλισις πρὸς καταδρομὴν, ἔγραφεν, εἶναι προσβολὴ κατὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τῆς Δημοκρατίας.» Τέλος τὸ Διευθυντήριον ἓν τινι ἐγγράφῳ του ἀπευθυνομένῳ πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Πεντακοσίων, τὴν 22 Χιονώδους τοῦ Ζ' ἔτους, ὡμολόγει ἐνώπιον τοῦ ἔθνους τὸ ἀνωφελὲς τῶν πρὸς καταδρομὴν ἐξοπλίσεων καταδεικνύον τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς ἣν περιῆλθε τὸ ἡμέτερον ἐμπορικὸν ναυτικὸν ἐκ τῶν ἐκδικητικῶν πράξεων τῆς Ἀγγλίας.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ ἱστορία ἔδιδεν ἡμῖν διάφορον μάθημα, πρέπει νὰ γινώσκωμεν ὅτι κατὰ τὸ 1856 ἡ Γαλλία ἐβάδισεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ παγκοσμίου δικαίου, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ ὀφείλομεν νὰ βαίνωμεν καὶ σήμερον. Ἂς λησμονήσωμεν πρὸς στιγμὴν τοὺς καταδρομεῖς ἐκεί-

νους ἄλλων χρόνων, οἵτινες ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν πολεμικῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ μέσου φλογῶν καὶ καπνοῦ διάτρητοι ὑπὸ πληγῶν καὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ δόξης. Διότι εἶναι ἴδιον τῆς Γαλλίας νὰ συμβουλεύηται πρὸς λύσιν τοιούτων προβλημάτων μόνον τοὺς αἰωνίους νόμους τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ καταδρομὴ εἶναι ἄνομος διότι τὸ δίκαιον τοῦ πολέμου ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος, οὐχὶ εἰς τὰ ἄτομα. Τὰ ἔθνη τὰ ἀποτελοῦντα ἀνεξαρτήτους κοινωνίας δύνανται νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν ἰσχὺν διότι δὲν ἀναγνωρίζουσιν οὔτε δικαστὰς οὔτε διαιτητὰς κοινούς. Οἱ καταδρομεῖς λαμβάνουσι τῇ ἀληθείᾳ εἶδος ἀδείας λαμβάνοντες τὰ διπλώματά των (lettres de marque). Ἀλλὰ ἐπιτεταμμένοι ἢ μὴ οἱ ἄνδρες οὗτοι πολεμοῦσι πρὸς ἴδιον λογαριασμὸν ἐπιδιώκοντες τὸ ἴδιον μόνον ὄφελος ἐκ τῆς λείας· διότι τὴν σήμερον ὁπότε οἱ καταδρομεῖς δὲν δύνανται νὰ στραφῶσι κατὰ τῶν φοβερῶν πολεμικῶν πλοίων, θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ ἀφέλεια νὰ πιστεύσῃ τις ὡς ὁ μοναχὸς τοῦ ἁγίου Μάλου ὅτι οἱ καταδρομεῖς «πρῶτον σκοπὸν ἔχουσι» τὸ δημόσιον ἀγαθὸν διασχίζοντες τὴν Μάγχην καὶ τὴν Μεσόγειον. Ὁ σκοπὸς αὐτῶν δὲν εἶναι νόμιμος.

Οἱ καταδρομεῖς, εἶπε σπουδαῖός τις Πορτογάλος δημοσιολόγος, εἶναι «συνάθροισμα τῶν μᾶλλον δυσωνύμων ἐν τοῖς λιμέσιν ἀνδρῶν». Ὁ Michel Chevalier δὲν εἶχε δίκαιον νὰ ἐρωτᾷ, τί δύναταί τις νὰ περιμένῃ παρὰ τοιούτων ἀνδρῶν, περιπλανωμένων ἄνευ ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ. Εἰς ὁπόσας ὑπερβολὰς δὲν δύνανται νὰ παραδοθῶσι; Τίς θὰ περιορίσῃ αὐτούς; Ὁ Giraud, ὁ Hautefeuille καὶ ἄλλοι πιστεύουσιν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθῇ ἡ καταδρομὴ ὑπὸ ἀστυνομίαν. Ὁποία οὐτοπία! Αὐτὸς ὁ Duguay Trouin δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ πειθαρχίαν ἄλλως ἢ κρατῶν τὸ πιστόλιον ἐν τῇ χειρί, καὶ μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας του δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακωλύσῃ τὴν διαρπαγὴν τοῦ Ρίου Ἰανείρου. Ὁ Surcouf ἐν τῇ περιφήμῳ ὑποθέσει τοῦ Kent ἠναγκάσθη ὅπως ἐνθαρρύνῃ τοὺς ναύτας του νὰ τοῖς ἐπιτρέψῃ ἐπί τινα χρόνον τὴν λαφυραγωγίαν. Πῶς θὰ ἠδύνατο ὁ τυχὼν νὰ κωλύσῃ τὰ πληρώματα ἅτινα διακινδυνεύουσι τὴν ζωήν των οὐχὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, οὐχὶ ὑπὲρ τῆς τιμῆς, ἀλλὰ ὑπὲρ τοῦ πλεο-

νεκτικοῦ καὶ μανιώδους πόθου τῆς λείας, ὁμιλῶν αὐτοῖς περὶ διεθνοῦς Δικαίου καὶ Κώδικος;»

Τὸν Desjardins, ὃν ὑπεδέξατο τὸ ἀκροατήριον διὰ ζωηρῶν χειροκροτήσεων, διεδέξατο ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ Victor Cherbuliez μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας μετενεγκὼν τὸ ἀκροατήριον ἀπὸ τοῦ πεδίου τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῶν ὠκεανῶν, ὅπου ἔπλεε μετὰ τοῦ Desjardins καταδιώκων τοὺς ἀπογόνους τοῦ Duguay-Trouin, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὰ δυτικὰ τοῦ Σουδάν. Τὸ θέμα αὐτοῦ ἦτο «Ἓν ἐπεισόδιον τῆς τελευταίας ἐκστρατείας τοῦ Σουδὰν», ἐπραγματεύσατο δὲ αὐτὸ ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνης.

Τελευταῖος κατέλαβε τὸ βῆμα ὁ γνωστὸς Φερδινάνδος Λεσσὲψ, ὁμιλήσας ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἥτις ἀνέθηκεν αὐτῷ νὰ πραγματευθῇ τὸ ἑξῆς θέμα: «Περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ χαρακτῆρος τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, σκοπὸς τῶν ὁποίων ἡ διευκόλυνσις τῶν σχέσεων τῶν λαῶν.» Ἐκπλήττεταί τις ὄντως πρὸ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θέματος, ἀλλ' ὁ διατρητὴς τοῦ Σουὲζ καὶ τοῦ Παναμᾶ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ λόγου του εἶπεν «ἡ ἐκλογὴ τοῦ θέματος διηυκόλυνε μεγάλως τὸ ἔργον μου, διότι ἡ μελέτη αὕτη μοὶ εἶναι οἰκεία»· καὶ ἐξηκολούθησεν: «Αἱ κατὰ θάλασσαν ὁδοὶ ὑπῆρξαν καὶ θὰ ὦσιν ἐσαεὶ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν. Αἱ θάλασσαι κατέχουσι τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς· καὶ δὲν χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ἔθνη μόνον ὡς νέα στάδια συναλλαγῆς, τουτέστι νέα στοιχεῖα προόδου, ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων καὶ ἰδεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς μόρφωσιν καὶ ἐξύψωσιν τῶν χαρακτήρων καὶ βελτίωσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ κατὰ γῆν ὁδοί, οἱ σιδηρόδρομοι, κανονικῶς διακεχαραγμένοι χρησιμεύουσι πρὸς κίνησιν περιωρισμένην, ὑποτάσσοντες οὕτως εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὕλην παρεσκευασμένην μαθηματικῶς. Ὁ κυβερνήτης μιᾶς ἀτμαμάξης ὄρθιος ἱστάμενος ἐπ' αὐτῆς δύναται μὲν κατὰ βούλησιν νὰ ἐπιτρέψῃ ταχεῖαν κίνησιν ἢ νὰ διακόψῃ αἰφνιδίως τὴν δύναμιν ἧς εἶναι κύριος, ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ. Ὀφείλει ὑπακοὴν εἰς τὰς γραμμὰς αἵτινες ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὴν ὡρισμένην διεύθυνσιν, δὲν εὐθύνεται δὲ ἐπὶ ἄλλῳ τινὶ ἢ ἐπὶ τῷ βλέμματί του· δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν διοικεῖ ἀλλὰ διευθύνει, διατρέχων καὶ πά-

λιν κινδύνους καὶ ἐπαγρυπνῶν ἐπὶ τῆς σωτηρίας τῆς συνοδίας του. Ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ὁ ναυτικὸς ἐν τῇ ἀπεριορίστῳ ὁδῷ του εἶναι ἐπὶ τοῦ καταστρώματός του ὁ δεσπότης μετὰ τὸν Θεὸν, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὸν ἄλλοτε τὰ ἀρχαῖα διπλώματα, ὧν ἐντελῶς ὑπεύθυνος καὶ περὶ τῆς ταχύτητος καὶ περὶ τῆς ὁρμῆς τοῦ πλοίου του ἐναντίον τῶν ἀνέμων καὶ τῶν λαιλάπων, συντόνως ἀσχολούμενος περὶ τοῦ ἀπροβλέπτου, μόνος ἐν τῷ ἀπείρῳ ὑπολογίζων τὴν πορείαν κατὰ πᾶσαν στιγμήν. Ἀπὸ τοῦ πλοιάρχου μέχρι τοῦ ναύτου καὶ αὐτοῦ τοῦ ναυτόπαιδος ὁ ναυτικὸς ἐνεργῶν πάντοτε μετ' ἐνδελεχείας συγκρίνει τὴν δεινοτητα τῶν θυελλῶν πρὸς τὴν σμικρότητα τῶν μέσων του, καὶ ἐξέρχεται πάντοτε πλέον μεγαλόφρων ἐκ τοῦ κατὰ τῆς φύσεως ἀγῶνός του. Καὶ ἔπειτα μετὰ τὴν ὑπέρβασιν τοῦ κινδύνου, ἐπαξίως ἀναπαυόμενος εἴτε κατὰ τὴν γαλήνην τῆς θαλάσσης, εἴτε ἀγκυροβολῶν ἔν τινι ὅρμῳ μακρὰν τῆς πατρίδος του, ὁ ἀνὴρ οὗτος σκέπτεται περὶ τῆς οἰκογενείας του, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ, τῆς πατρίδος του, ἣν ὑπηρετεῖ, καὶ ἐπὶ τοῖς διαλογισμοῖς τούτοις ἡ καρδία του ἄλλεται ἐκ συγκινήσεως καὶ αἱ ἰδέαι του μεγεθύνονται καὶ αἰσθάνεται ὅτι πάντες οἱ κίνδυνοι εἰς οὓς ἐκτίθεται ὠθοῦσιν εἰς πρόοδον τὴν ἀνθρωπότητα.

»Διατί ἡ θάλασσα νὰ γίνηται ἐνίοτε τὸ θέατρον ἀγώνων φοβερῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἐλευθερία τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν φυσικῶν καὶ τεχνητῶν στενῶν, ἣν ἀπαιτεῖ τὴν σήμερον ἡ δημοσία γνώμη πασῶν τῶν χωρῶν θὰ καταστῇ δίκαιον ἄξιον τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης.

»Ἡ θαλασσία καὶ παγκόσμιος διῶρυξ τοῦ Σουὲζ, ἥτις πράγματι οὐδὲν ἕτερον εἶναι ἢ ἡ προέκτασις τῶν δύο θαλασσῶν τέως κεχωρισμένων νῦν δὲ ἡνωμένων, ἐν δυσὶν ἀξιομνημονεύτοις περιστάσεσιν ἔδωκεν ἀκριβῶς εἰς τὸν κόσμον τὸ παράδειγμα τῶν εἰρηνοποιῶν στοιχείων τῆς θαλάσσης. Κατὰ τὸν γερμανογαλλικὸν πόλεμον,—καὶ ἀνακαλῶ τὴν θλιβερὰν ταύτην ἀνάμνησιν, διότι αὕτη μοὶ δίδει ἀφορμὴν νὰ ἀναφέρω ἕτερον γεγονὸς λίαν παραμυθητικὸν—κατὰ τὸν ἀξιοθρήνητον τοῦτον πόλεμον τὰ γαλλικὰ καὶ τὰ γερμανικὰ πλοῖα διήρχοντο διὰ τῆς διώρυχος τοῦ Σουὲζ ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ χαιρετίζοντα ἄλληλα. Κατὰ τὸν ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον τὰ πλοῖα τὰ φέροντα τὴν σημαίαν τοῦ τσάρου καὶ τὰ πλοῖα τὰ φέροντα τὴν σημαίαν τοῦ αὐτοκράτορος τῶν

Ὀθωμανῶν συνηντῶντο ἐν τῇ διώρυχι τοῦ Σουὲζ χωρὶς νὰ δείξωσιν οὐδὲν σημεῖον ἐχθρότητος. Τὰ δύο ταῦτα γεγονότα εἶναι μέγας καὶ ἀληθὴς θρίαμβος τῆς μελλούσης παγκοσμίου εἰρήνης.... Ὁ ἰσθμὸς τοῦ Σουὲζ καὶ τοῦ Παναμᾶ ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐγκαινίσωσι νέαν σημαντικωτέραν ἴσως ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς τομῆς. Ἐννοῶ τὸν συνεταιρισμὸν τῶν κεφαλαίων ὅλου τοῦ κόσμου, ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν παγκοσμίου συμφέροντος ἐπιχειρήσεων τούτων.... Ἡ τομὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ καθιέρωσε διὰ γεγονότων τετελεσμένων τὴν οὐδετερότητα τῶν θαλασσίων διωρύχων. Τὸ δὲ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα εἶναι μὲν συνέπεια δικαίου ἐκ συνθήκης, ἀλλὰ στηρίζεται ἐπὶ τῶν παγκοσμίων συμφερόντων.... Πάντα ταῦτα εἶναι βεβαία πρόοδος, ἥτις παρασκευάζει τὴν εἰρηνοποίησιν τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν—οὐχὶ διὰ συνθηκῶν καὶ συμβάσεων, ἃς μία ξυφούλκησις δύναται νὰ καταστρέψῃ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀηττήτου ταύτης δυνάμεως: τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν συμφερόντων. Ὁσάκις δὲ ἡ διπλωματία θὰ καθίσταται ἀνίκανος, πᾶσα παρανόησις καὶ πᾶσα διχόνοια θὰ ἦναι δυνατὸν νὰ διαλύηται διὰ τῆς διαιτησίας ἐκείνης ἣν ὠνειρεύθη ὁ ἀγαθὸς Ἐρρῖκος ὁ Δ', καὶ τὴν ὁποίαν ὁ ὑπουργός του Σουλλὺ ἤθελε νὰ ἐφαρμόσῃ, — διὰ τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν συμφερόντων.»

Εἶναι περιττὸν ὅλως νὰ ἐκφράσωμεν τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν ἢ νὰ πλέξωμεν στεφάνους εἰς τὴν μεγαλόνοιαν τοῦ μεγάλου καὶ περιφανοῦς τούτου ἀνδρός. Εἰρήνη, ἰδοὺ ἡ σημαία τοῦ Λεσσὲψ, τοῦ ἀντιπροσώπου τούτου τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης, Εἰρήνη, καὶ αὕτη ἐπιδιωκτέα διὰ τῆς ἐπιστήμης. Εἰρήνη καὶ εἰς τὴν πρὸς ταύτην φέρουσαν ὁδὸν μᾶς εἰσήγαγεν ἡ διὰ τοῦ Σουὲζ θαλασσία ὁδὸς, ἔργον τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἔτι μᾶλλον θὰ μᾶς εἰσαγάγῃ διὰ τῆς ἑτέρας, τῆς τοῦ Παναμᾶ. Θὰ καταλήξωμεν διὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ὁ Λεσσὲψ συχνάκις ἐν τῇ ἀγορεύσει του ἀνέφερε τὰς διώρυχας τοῦ Σουὲζ καὶ Παναμᾶ. Βεβαίως ἔχει δίκαιον νὰ ἦναι ὑπερήφανος ὁ Λεσσὲψ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τούτοις ἀφοῦ ἡ Γαλλία ὅλη εἶναι ὑπερήφανος ἐπ' ἐκείνῳ ὅστις διεπράξατο αὐτά. Καίτοι δὲ ὁ Λεσσὲψ ἔχει ὁλόκληρον τάγμα υἱῶν, οὐχ ἧττον δύναται, δικαίως παρατηρεῖ εἷς τῶν συντακτῶν τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», νὰ ἀναφέρῃ τὸ Σουὲζ καὶ τὸν Παναμᾶ ὡς ὁ

ἅπαις ἥρως τῶν Θηβῶν ἀνέφερε τὰ Λεῦκτρα καὶ τὴν Μαντίνειαν, ὡς δύο ἀθανάτους θυγατέρας του.

Τὸν Λεσσὲψ κατελθόντα τοῦ βήματος ὑπεδέξαντο οἱονεὶ θριαμβευτικῶς· καὶ ἡ συνεδρίασις διελύθη.

Ἐν Ἀθήναις, κατὰ μῆνα Νοέμβριον 1883.

Αθ. Αργυρος.

ΙΒ'.

ΠΕΝΤΕ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Διφθέρα πολυτίμητος ὁμογενοῦς τὰ πάτρια τιμῶντος ἐνέκλεισε σώζουσα πρὸς πολλαῖς ἄλλαις καὶ τὰς ἐκδιδομένας σήμερον ἐπιστολάς, ἃς εὐγνωμόνως λαβόντες δημοσιεύομεν μετὰ προθυμίας, οὐ μόνον ἕνεκα τοῦ μεγάλου ὀνόματος τῶν ἐπιστελλόντων καὶ τῶν λαβόντων αὐτάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν. Τούτων ἡ μὲν Α' ἐστὶν ἔργον Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, ἡ Β' καὶ Γ' Σεβαστοῦ τοῦ Κυμινήτου, ἡ Δ' Νικολάου Κομνηνοῦ τοῦ Παπαδοπούλου καὶ ἡ Ε' Σαμουὴλ Κυπρίου, αἱ μὲν τέσσαρες πρῶται εἰς τὸν βίον τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου Νοταρᾶ, ἡ δὲ εἰς τὸν τοῦ Διονυσίου Κλεόπα ἀναφερόμεναι. Στίχοι τινὲς προταττόμενοι τῶν πέντε ἐπιστολῶν τούτων ἴσως ἀπῃτεῖτο νὰ γνωρίσωσι τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ

Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς τοὺς πέμποντας· ἀλλὰ τὰ μὲν ὀνόματα τούτων τοσοῦτόν εἰσι γνωστὰ καὶ σεβαστὰ πᾶσιν, οἱ δὲ ὑπὲρ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς πατρίου δόξης καὶ δόγματος ἀγῶνες τοσοῦτον μεγάλοι, ὥστε κατάκριμα ἡμῖν ἠδύνατο νὰ λογισθῇ ἡ ἐν ὀλίγοις στίχοις στενοχώρησις τοῦ ἀληθοῦς μεγαλείου τῶν ἀειμνήστων τούτων τοῦ γένους διδασκάλων. Ἄλλως καὶ τίς ἀγνοεῖ τήν τε πολιτικὴν σύνεσιν καὶ ἅπερ ἐν συνέσει διεπράξατο ὑπὲρ τοῦ βασιλείου κράτους καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους, ἀστὴρ φαεινὸς ἀναδειχθεὶς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ὁρίζοντι τῶν κάτω χρόνων, ὁ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρος; τί δὲ πλέον ὧν ἔγραψεν ὁ πατρώζων ἐκείνου ἀπόγονος ἐν ταῖς ἐν Τριεστίῳ ἐκδοθείσαις ἐπιστολαῖς Ρ' τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου δυνάμεθα νὰ γράψωμεν; ὁ Ἀργυρόπουλος Περικλῆς, ὁ Ἐπαμινώνδας Σταματιάδης, ἐκ δὲ τῶν παλαιοτέρων ὁ Δαπόντες καὶ ἄλλοι ὑψοῦσι τῆς μεγάλης αὐτοῦ παιδείας, τῆς βαθείας συνέσεως καὶ τῆς κατ' ἐπίγνωσιν εὐσεβείας ἀνδριάντα, μνημεῖον ὄντα πατρῴας ἀρετῆς ἀφθάστου τοῖς ἐπιγιγνομένοις· οἱ δὲ τοὺς ὑπὲρ τοῦ δόγματος καὶ τῶν γραμμάτων ἄθλους τοῦ ἀοιδίμου τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχου Χρυσάνθου τοῦ Νοταρᾶ θέλοντες νὰ μάθωσιν ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν ἀκριβὲς βιογράφημα, ὅπερ ἐκδίδωσιν ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» τοῦ τρέχοντος ἔτους ὁ ἁγιοταφίτης ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Ἀθανασιάδης, ὅστις ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἀληθείᾳ» τὴν τρίτην τῶν σήμερον ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς δημοσιευομένων ἐπιστολῶν, ἐνιαχοῦ παραλλαγάς τινας γραφῆς φέρουσαν, ἀλλοιούσας τὸ νόημα.

Πρὸς τὸν Χρύσανθον ἐπιστέλλονται αἱ τοῦ Σεβαστοῦ Κυμινήτου ἐπιστολαί, περὶ τοῦ Χρυσάνθου ἀφηγεῖται καὶ ἡ τρίτη, πρὸς Δοσίθεον Ἱεροσολύμων ἀπευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Νικολάου Κομνηνοῦ Παπαδοπούλου (*)· ἡ δὲ πέμπτη ἐστὶν ἐπιστολὴ Σαμουὴλ Κυπρίου τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Μεσημβρίας πρὸς Διονύσιον Κλεόπαν ἐν Ἐ-

(*) Ἴδε περὶ Νικολάου Κομνηνοῦ Παπαδοπούλου τὴν Νεοελλ. Φιλολ. Κ. Σάθα σελ. 474, καὶ τοῦ Ζαβίρα Ἑλλ. θέατρον σελ. 498—500. Περὶ δὲ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ Σεβαστοῦ τοῦ Κυμινήτου καὶ τοῦ Σαμουὴλ Κυπρίου βλ. Μ. Ι. Γεδεὼν Χρονικὰ τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας σελ. 104—112 καὶ 190, 194—199 ἔνθα ἐδημοσιεύθη καὶ ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ ἀοιδίμου τούτου διδασκάλου.

σπερία σπουδάζοντα. Θριγγὸν ἀποτελοῦσιν αἱ πέντε περιχαρακοῦντα φρένας ὁπλοτέρων ἠρεθομένας, ὁπότε μάλιστα ἀπὸ σκότους εἰς φῶς μεταβαίνοντες, νέοι ἐννεοὶ πρὸς τὰς ποικιλομόρφους ἄρκυας τῆς παντοδαποῦς ἐν τῇ Δύσει διαφθορᾶς, πᾶν τὸ πάτριον ἀποβάλλουσιν, ὀθνεῖον περιβαλλόμενοι καὶ σαθρὸν κέλυφος μωρίας καὶ πανουργίας, οἷα πᾶσα ἐπιστήμη γίνεται χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας· πόσον ὁ Μαυροκορδάτος ἀποδύρεται τὴν διαφθορὰν ὁμογενῶν τινων, μεταβάντων εἰς Εὐρώπην ἐν τοῖς τότε χρόνοις, ἐπανελθόντων δὲ μετὰ κιβδήλων ἰδεῶν, ἀλλὰ, τὸ τρισχειρότερον τὸν χιτῶνα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διερρηγμένον φερόντων, κακὸν ἑαυτοῖς παρασκευαζόντων ἐφόδιον μελλούσης ἐν τῷ βίῳ πελαγοδρομίας· ἐφρόνει πενθῶν, ὡς εἰπεῖν, ἐνόμιζε κλαίων ὁ εὐσεβέστατος τῆς Ὑψ. Πύλης διερμηνεὺς αἱρετώτερον εἶπερ ἐναυάγουν κατὰ τὸν ἔκπλουν. Ἀγαλλόμενος ὅθεν ἐπαίνοις στέφει τοῦ Χρυσάνθου τὴν φρόνησιν καὶ τὴν σύνεσιν, μεθ' ἧς διῴκησεν ἐν Γαλλίᾳ μένων τὸ σκάφος τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως, διεκδιδράσκων ἀπὸ μέσου τῶν ἡδέων λαλαγημάτων Σειρήνων κακοήθων, ἁρπαζουσῶν τοῦ ἀστηρίκτου καὶ τοῦ τὸν νοῦν ἠρρωστηκότος τὸν ξηρὸν ἐγκέφαλον.

Ἀλλὰ πάντες οἱ τῶν κάτω χρόνον ὁμογενεῖς λόγιοι τοιούτους ἐζήτουν νὰ μορφώσωσιν ἑαυτοὺς, οἱ δὲ πρεσβύτεροι παρήνουν τοῖς νεωτέροις τὸ παλαίφατον στέλλου, κομίζου, σῶζε τὸν παρόντα νοῦν· «εἰ γὰρ καὶ Σολομὼν πρὸς εἴδωλα ἐτράπετο προσχὼν τῷ γυναικωνίτιδι, καὶ ἄλλος ἄλλοις περιεπάρη δεινοῖς ... πῶς ἂν αὐτὸς ἄτρωτος διαμείνας ἐν μέσαις σεαυτὸν παρεμβεβληκὼς πάγαις ἀκαθάρτων πνευμάτων καὶ κλύδωσιν ἐμφιλοχωρῶν, τοῖς καὶ τοὺς τὰ πρῶτα τῆς ναυτικῆς φέροντας ἔσθ' ὅτε καταποντίζουσιν;» Ταῦτα Μάξιμος ὁ Μαργούνιος πρὸς τὸν Κύριλλον Λούκαριν ἔγραφεν ἐν Εὐρώπῃ διαμένοντα. Ταῦτα συνιστᾶσιν εἰς τὴν εὐγνώμονα τῶν ἐπιγενομένων μνήμην τὴν σύνεσιν, τὴν εὐσέβειαν, τὴν ἀρετὴν τὴν ἀληθῆ τῶν μεγάλων τοῦ γένους ἐκείνων διδασκάλων, ὧν ἡ ἀπὸ στόματος καὶ διὰ γράμματος διδασκαλία, ἡ ἀπὸ βιβλίου καὶ βήματος, ἡ ἀπὸ λόγου καὶ ἔργου ἐμόρφου τοὺς λαμπροὺς ἐκείνους διαδόχους ἀσινῆ σώζοντας τὴν ἀτίμητον τῶν πατέρων ἡμῶν κληρονομίαν.

***

Α'.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἀειμνήστου ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου πρὸς Χρύσανθον Νοταρᾶν, μετὰ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπάνοδον τούτου καὶ τὴν εἰς μητροπολίτην Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης προβίβασιν, τῷ 1702.

Τῷ μητροπολίτῃ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης κὺρ Χρυσάνθῳ.

Τὴν σὴν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὰς ἐκεῖ χώρας καὶ πόλεις περιήγησιν μηδὲν πλέον τεθαύμακα, ἢ τὴν ἐκεῖθεν ἐπάνοδον μετὰ πολλῆς μὲν προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως, δίχα δέ τινος πκρανοθεύσεως καὶ παραχαράξεως οὔτε τοῦ τρόπου, οὔτε τοῦ φρονήματος. Τοῖς γὰρ τὴν τοιαύτην ἀποδημίαν καὶ περινόστησιν ἑλομένοις μέγα τι πρόσεστι κέρδος, ὅσον γε ἐστι τὸ πολλῶν ἄστεα καὶ νόον γνῶναι, καὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς εἰδήσεως, ὡς γε κατ' ἐμὲ, μηδὲν ἀπολείπεται τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὅσαι τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν ἐκπληροῦσι· πολλὴ δέ τις ἔσθ' ὅτε ζημία γίνεται τῶν πατρῴων ἠθῶν, ἃ καὶ μάλιστα φαιδρύνει τὸ ἡμέτερον γένος· ὃ καὶ πολλάκις ἐθρήνησα καὶ κατεπένθησα, ὡς οἱ παρ' ἡμῖν εἰς ἀλλοδαπὴν ἀπιόντες οὐ μόνον πολλὴν ἐκεῖθεν ἐξήντλησαν τῶν τρόπων μιαρίαν καὶ κιβδηλίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν αὐτὸν ἐκφύλοις τισὶ δόγμασιν αὐτοί τε κατεμόλυναν, καὶ μυρίους ἄλλους, τούς γε εὐηθεστέρους καὶ ἀφελεστέρους, εἰς τὴν αὐτὴν βδελυρίαν ἐπέσυραν. Καὶ εἴθε γε κατὰ τὴν ἔκπλοιαν ναυαγήσειαν, οὐκ ἂν τὸ δεινὸν ἐν ξηρᾷ τοῦτο καὶ ἠθῶν καὶ ψυχῆς ναυάγιον ὑπέστησαν. Ἡ δὲ σὴ λογιότης, δόξα τῷ κρείττονι τῷ διὰ τοσούτων πόνων καὶ κινδύνων αὐτὴν διατηρήσαντι, μετὰ πολλῆς ἐκεῖθεν ὠφελείας ἀπονοστήσασα διάνοιαν καὶ ψυχὴν ἐτήρησε πλουτίσασαν μὲν, ἀλλὰ δίχα πάσης κιβδηλίας, καὶ ὡς ἀληθῶς, οἷα φιλόπονος μέλισσα καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν πικροτάτων ἀνθέων ἄγνὸν ἀπομαξαμένη τὸ τῶν ἐπιστημῶν ὑπὲρ αὐτὸ τὸ ὑμίττειον ἡδύτατον μέλι, τούτου πάντας ἡμᾶς ἐμφορεῖ, καὶ ὠνάμεθα μὲν ἅπαντες τῶν αὐτῆς λόγων, λύμην δὲ οὐδεμίαν οὔτε προσελάβομεν, οὔτε δεδοίκαμεν. εὖγε τῆς οὕτω λαμπρᾶς φυλακῆς, εὖγε τῆς μεγαλονοίας, Εὖγε τῶν κειμηλίων ὧν ἡμῖν μετουσία εἰλικρινής ἐστι καὶ καθαρὰ, καὶ τῷ ὄντι οἵαν καὶ ἐπιποθήσαιμεν· κἀκεῖνο δὲ τὴν ἡμετέραν ἐπαύξει θυμηδίαν, ὅτι γε ἔσῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίδοσιν πολλοῖς ὑπόδειγμα βιώσης, ἄρα ἐπὶ μήκιστον, καὶ παιδας Ἑλλήνων ἐκπαι-

δεύοις τὴν ἀκραιφνῆ ταύτην καὶ τῷ ὄντι προσήκουσαν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ διδασκαλίαν.

Β'.

Ἐπιστολὴ τοῦ διδασκάλου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου Κυμινήτου πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Χρύσανθον τὸν Νοταρᾶν.

Τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱεροδιακόνοις, ἡμετέρῳ δὲ ἐν Χριστῷ περιποθήτῳ κυρίῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ, πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον.

Τῶν ὄντων, φησὶν Ἐπίκτητος, τὰ μέν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, ὅσα ἡμέτερα ἔργα, τὰ δ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ὅσα οὐκ ἔστιν ἡμέτερα. Ἐπὶ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν τοίνυν παρακατιών φησιν, ὁπηνίκα μὴ γένηται καθάπερ αὐτοὶ βουλόμεθα, βουλώμεθα καθάπερ ἐκεῖνα γίγνεται· ἀλλὰ ταύτην οὐκ ἐπαινεῖ τὴν γνώμην ὁ τῆς Καισαρέων φωστὴρ, κἀγὼ συντίθεμαι τῷ οὐρανοφάντορι, οὐ γὰρ καὶ τὰ κακὰ βουλητέα γιγνόμενα· ἀλλ' ἴσως οἶδε τοῦτο καὶ Ἐπίκτητος, ἀλλ' ἐκεῖνος, οἶμαι, τοῦτο παραμυθούμενος ἔφη τοὺς δυσπραγοῦντας, φορητότερα γάρ πως . . . τὰ δεινά. Ἀνθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐπείπερ οὐχ ἑκὼν τῆς τῶν ἐρασμίων ἐστέρημαι παρουσίας, οὐκ ὂν ἐφ' ἡμῖν, ἀγαπήσω καὶ ἄκων τῶν αὐτῶν καὶ ἀπόντων τὸν ἐνόντα γοῦν τρόπον ἐπαπολαῦσαι. Καὶ δὴ, φοιτητῶν μοι γνησιώτατε, τέκνον πατρὸς οὐρανίου, καὶ λογίων ἀνδρῶν ἀγχινούστατε καὶ ὀξύτατε, τέως μὲν ἐδόκεις εἰς ἔτι καὶ νῦν ὑπερόριος ἐν Μυσίᾳ διάγειν, τὰ νῦν τὴν σὴν ἐπιδημίαν παρὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἡμετέρου ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κὺρ Γρηγορίου μαθὼν, προσαγορεύω καὶ νοερῶς περιπτύσσομαι τὸ κλέος τῆς ἐμῆς ὀλιγομαθίας, τὸν ἐμὸν ἱερολογιώτατον κύριον Χρύσανθον, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἤδη φθάσας ἀπολελόγημαι τῆς βραδύτητος τοῦ γράμματος· σὺ δὲ τίποτ' ἄρ' αἰτιάσῃ, πάλαι ὡς ἐγῷμαι τὴν Κωνσταντίνου καταλαβών; Μὴ δὴ κατόκνει, τέκνον πνευματικὸν καὶ τῆς ἐμῆς ὠδῖνος εὐκλεὲς ἀποκύημα, γραφῇ γοῦν συνεχέστερον, ὅποι ποτ' ἂν ᾖς, δηλῶσαι τοῖς φιλοῦσιν εἰδέναι τὰ καθ' ὑμᾶς, ὡς ἔμοιγε οὐδὲν τούτου ποθεινότερον τῶν ἐκεῖθεν πρὸς ὑμᾶς ἀγωγίμων. Μηδὲ λήθην ἀμπίσχου τηλικαύτης πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας, τὴν διάστασιν αἰτιώμενος τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν οὖσαν, καὶ διὰ τοῦτο μέμψεως ἀνωτέραν· ἢ τίνι διοίσομεν τῶν ἀμυήτων καὶ μόνῃ ζώντων αἰσθήσει; εἰμὴ καὶ τὸ χεῖρον ἐκείνων ἕξομεν, ὁπότε κἀκεῖνοι τοῖς ἡμετέροις σεμνύνονται,

καὶ ἀλλοτρίᾳ χρῶνται πρὸς τοῦτο χειρὶ, καὶ γραφῇ τοὺς ἀπόντας ὡς παρόντας ἀσπάζονται, καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἀλλήλοις γνωρίζουσιν· εἰδὲ καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς εἰδέναι σοι φίλον, καὶ ἐν οἷς ἐσμὲν ἤδη, περὶ μὲν τῶν προλαβόντων δῆλά σοι παρὰ τῆς εἰς τὸν Μακαριώτατον προκομισθείσης ἐπιστολῆς. Καὶ νῦν δὲ ὑγιείας μὲν ὅσον τῆς κατὰ σῶμα ἓν ὡς εἰπεῖν, ἔχομεν (οὐ γὰρ εἴποιμι ὡς ἐμαυτὸν πείθω κατὰ ψυχήν)· περὶ δὲ τῶν προσφοιτώντων, ὡς ἡμῖν κἀκείνοις ἐνὸν, ἀντιλαμβανόμεθα, καὶ τῶν κρειττόνων ἐλπίδων ἐχόμεθα, ἐν Θεῷ συλλαμβάνοντι. Καὶ αὐτὸς τοιγαροῦν, εἴτις σοι δύναμις, τοὺς λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ ἀπὼν ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν ἀντιλαβοῦ, καὶ μεγάλαι σοι γενήσονται παρὰ Θεοῦ ἀμοιβαὶ τούτου γε ἕνεκεν. Εὐδαιμονέοις ἐν ἅπασι καθ' ἑκάτερον, ἱερολογίων ἀνδρῶν ἀγχινούστατε καὶ πάντων ἐμοὶ περιπόθητε. Ἀσπάζομαι δὲ ὅλῃ ψυχῇ καὶ τὸν αὐτάδελφόν σου ἅγιον ἀρχιδιάκονον κύριον Νεόφυτον ἰδίᾳ καὶ ἀμφοτέρους ὁμοῦ, τὴν ἱερὰν ξυνωρίδα καὶ κλέος τῆς ἐν Κωνσταντίνου σχολῆς. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ ὁ φιλοπονώτατος καὶ φιλομαθέστατος ἐν σπουδαίοις κύριος Θεόδωρος, μετὰ καὶ τῆς λοιπῆς τῶν προσφοιτώντων χορείας.

,αχπδ', Φεβρουαρ. κ'.

ΣΕΒΑΣΤΟΣ ὁ ἐλάχιστος ἐν σπουδαίοις καὶ σὸς, εἰ καὶ ἀνάξιος, καθηγητής.

Γ'.

Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν.

Τῷ ἐν Χριστῷ ποθεινοτάτῳ καὶ κατὰ πάντα ἐρασμιωτάτῳ ἁγίῳ ἀρχιμανδρίτῃ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, κυρίῳ Χρυσάνθῳ, πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον.

Δεῖγμα δὴ καὶ τοῦτο τῆς πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομούσης προνοίας, τὸ πανταχόθεν συνελαθέντα πρὸς τὸ τοῦ ποθουμένου καταντυγχάνειν τέλους, ἐντεῦθεν ἀπᾶραι. Ἦθος γὰρ τῇ θείᾳ προνοίᾳ τὸ διὰ τῶν ἀποθυμίων τὰ καταθύμια τοὺς ἀξίους ἐπιβραβεύειν. Οὕτω καὶ τὸν μακάριον Ἰωσὴφ ἐκεῖνον τὸν Πατριάρχην, διὰ τῆς φονικῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἀπεμπολήσεως τῶν αὐταδέλφων, κατηνάγκασεν εἰς Αἴγυπτον ἀφικέσθαι, ἐπὶ τὸ βασιλεύειν ἐν καιρῷ δέοντι τηλικοῦτον ἄνδρα πάσης Αἰγύπτου, καὶ διατρέφειν ἐν καιρῷ λιμοῦ τὴν οἰκείαν συγγένειαν, καὶ τοὺς φονικοὺς αὐταδέλφους, οἷον εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς ἀκουσίου δι' ἐκεί-

νου εὐεργεσίας καὶ βασιλείας. Οὕτω δὴ καὶ τὸν εὐσεβέστατον καὶ ἀοίδιμον καὶ πρῶτον ἐν βασιλεῦσι μέγαν Κωνσταντῖνον φεύγειν κατηνάγκασε διὰ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ πρὸς τὸν πατέρα ἀναδραμεῖν τὰ λοίσθια πνέοντα, ὅπως προλάβῃ τὴν βασιλείαν, καὶ τὸ παγχάλεπον φυγαδεύσαντα σκότος τῆς εἰδωλομανίας, ἀνακηρῦξαι κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ ἀναδεῖξαι τὸ φέγγος τῆς εὐσεβείας καὶ ἀληθείας· οὕτω γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἔρμαιον, ὦ φιλότης, ἤδη κατὰ θυμὸν ἐν χεροῖν· δεῖ δὲ προσοχῆς πρὸς τοῦτο καὶ φυλακῆς, μή ποτέ τι λάθος παρεισφρῆσαν αἰγυπτιακοῦ του, καὶ ἵν' οὕτως εἴπω, δηλητηρίου φυράματος, ἵνα μὴ τὸ ἄδολον κατακιβδηλεύηται καὶ θανατηφόρον ἀποφαίνηται γάλα τοῦ ὀρθοδόξου φρονήματος, μή τι πάθωμεν ἐπαναζεύξαντες, ὃ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐπανελθόντες πεπόνθασιν, ἐκκηρυχθέντες καὶ ἄκοντες· ὅτι φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί· δεινὸν ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ ραθυμία, καὶ ρανὶς ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν· ὥστε τὸ τῆς μελίττης ζηλωτέον καὶ μόνον, πανταχόθεν τὸ χρήσιμον καὶ ἄδολον συλλέξαντας τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου διδασκαλίας, τ' ἄλλα πάντα τεθεαμένους καὶ δοκιμάσαντας, ὡς οὐδὲν ἡμῖν συνοῖσον παραδραμεῖν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον· σὺ δέ μοι, ὦ λῷστε, μὴ μνησικακήσῃς, εἰ φυλὴν κατέλαβες, ὡς ὁ κωμικὸς παραινεῖ· νόει ἃ λέγω, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος· δώῃ γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. Ἐμοὶ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις προσεγένετο τ' ἀγαθὸν, ὥστε με διὰ σοῦ τῶν καταθυμίων τυχεῖν· πολλῶν με καὶ χρησίμων χρεία βιβλίων· τὸ δέ γε νῦν ἔχον, εὗρέ μοι Ἀλέξανδρον τὸν Ἀφροδισέα εἰς ὅλην τὴν μεταφυσικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους. . . . κτλ.

,αχγ' Μαρτίου κ'.

(ὑπογρ.) Ὁ ἐν σπουδαίοις ἐλάχιστος καὶ ὑμέτερός ποτε χρηματίσας καθηγητὴς
ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΟΣ ΚΥΜΙΝΗΤΗΣ.

Δ'.

Ἐπιστολὴ Νικολάου Ἱερέως Κομνηνοῦ Παπαδοπούλου πρὸς τὸν ἀοίδιμον πατριάρχην Ἱεροσολύμων Δοσίθεον.

Τῇ Σοφίᾳ τῆς Ἀκροϊεραρχίας, τῷ μακαριωτάτῳ πατρὶ καὶ δεσπότῃ ἡμῶν Δοσιθέῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, προσκυνητῶς.

Εἰ καὶ καλὸν ἡ σιγὴ, καλὸν ὅμως καὶ τὸ λαλεῖν ἐν καιρῷ, κατὰ

τὸν σοφόν· καὶ ἡ μέν ἐστιν εὐλαβείας σημεῖον, ἡ δὲ τεκμήριον ἀνάγκης, ἀναφέρουσα ἐν αὐτῇ καὶ τὸ εὐλαβὲς, ὅταν πρὸς κύριον καὶ δεσπότην τὴν προσήκουσαν ἀπονέμῃ προσκύνησιν. Καὶ δὴ ἀνάγκη μοι, Μακαριώτατε πάτερ, καὶ νῦν καὶ εἰς τοὐπιὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα εἰ καὶ σπανίως, ἀλλὰ μήν ποτέ, γράφειν. Ἀπελθόντος γὰρ τοῦ σοφωτάτου ἀρχιμανδρίτου, δι' οὗ μοι τὸ πρὸς ὑμᾶς εὐσεβὲς ἦν ποτε ἐκτελέσαι, χρὴ αὐτὸ τοῦτο δι' ἐμαυτοῦ ἐντεῦθεν προσπληροῦν, καὶ αἱρεῖσθαι τὸ αὔθαδες τῆς γραφῆς, ἵνα μὴ φανῶ ὑπεύθυνος τῷ ἀχαρίστῳ τῆς λήθης· ἵνα, φημὶ, μὴ φανῶ, οὐκ ἔσομαι γὰρ, εἰ καὶ φανῶ ποτε· ὅτι ἀδύνατον Ἕλληνι, καὶ Ἑλλήνων ἑλληνικωτάτῳ, μὴ μεμνῆσθαι ἀεὶ ὑμῶν, καὶ σέβεσθαι τοὔνομα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἐν ᾗ συνήρμοσται τὸ κορυφαῖον τῆς πατρῴας δόξης, τὸ ὀρθόδοξον τῆς ἀνατολικῆς σοφίας, τὸ καταπλῆττον τὴν αἱρετικὴν φρενοβλαβείαν.

Καὶ ταῦτα πρὸς δικαιολογίαν τῆς παρούσης μου τόλμης, ἣν μόνον ἔχω παράκλησιν τῆς ἀπουσίας τοῦ φιλτάτου μοι Χρυσάνθου. Ἀπῆλθεν οὗτος μετὰ τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Ῥαδουκάνου τῇ μεγάλῃ δευτέρᾳ ε' Ἀπριλίου κατὰ τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Καλανδάριον, καὶ ἀρξάμενος τῆς πρὸς Κέλτας πορείας ἀφεῖλέ μοι μετὰ τῆς καρδίας τὴν ἡδονὴν, καὶ τὴν δόξαν μου τῆς διδασκαλίας· οὐ γὰρ ἐλπίζω ποτὲ, εἰ καὶ ἑκατοντούτης ἀποθανῶ, φοιτητὴν τοιοῦτον εὑρεῖν, οὗ τὸ φιλεπίστημον ἄκρον, τὸ σπουδαῖον πολὺ, βαθὺ τὸ νοητικὸν, τὸ πολυμαθὲς ἀνερεύνητον. Ὄψει, Μακαριώτατε πάτερ, τὸν ἀνεψιὸν, οἷον ὁρμώμενον ἀπὸ τῆς Φοινίκης τὸν Πυθαγόραν, καὶ ἀνερχόμενον ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸν Πλάτωνα ἡ Ἑλλὰς, καὶ εἰ καὶ μὴ ἠὐξημένην τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ τὴν ὑμετέραν δόξαν αἰσθήσῃ, γνώσῃ ὅμως πεπλατωμένην τὸν αὐτὸν τρόπον (εἴπερ τι τῶν ἡμετέρων πρὸς τὸ θεῖον ἀνάλογον), ὃν οὐκ ἠὔξησεν ὁ υἱὸς τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν, ἀλλ' ἐξέτεινε, καθ' ἅπερ γὰρ υἱὸς οὐκ ἄλλως γ' ἐξέτεινε τὸ ἔνδοξον τοῦ πατρὸς, ἢ ἀνάγων αὐτὸ εἰς συντομὴν, ἵνα ταῖς ὁρισταῖς ἡμῶν διανοίαις φορητὸν γένοιτο τὸ ἄπειρον καὶ ἀόριστον, οὕτω καὶ ὁ ἅγιος ἀρχιμανδρίτης ὡς ἐν συντομῇ ἀνέδειξεν ἡμῖν τὰ μεγαλεῖα τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, ἣν καὶ εὐλαβούμεθα καὶ εὐλαβησόμεθα εἰς ἀεὶ, τῷ Θεῷ μεγάλας ἀπονέμοντες χάριτας, ὅτι ἠξιώθημεν δοῦλοι γενέσθαι καὶ θαυμασταὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωτάτης ἀρχιερωσύνης, καὶ, εἰ δίδωσιν ἡμῖν ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία, ἐρασταί τε τῆς ὑμετέρας ἐξοχωτάτης σοφίας, καὶ κτήτορες τῆς ἀγάπης, ἣ ἀντά-

ξια κατὰ τὸ δυνατὸν παρέξομεν, τοῖς ὑμετέροις θείοις προστάγμασι πειθόμενοι, ἑπόμενοι δὲ τοῖς παραδείγμασι τοῦ ἁγίου Χρυσάνθου ἡμῶν, ἐν ᾧ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀξιοπρεπὲς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ἐθαύμασεν ἀτενῶς θεωρήσασα ἡ Ἰταλία, καὶ ὡμολόγησε, κἂν ἄκουσα διὰ τὸν φθόνον, ἀλλ' οὐ τὸ ἀνῆκον εἰς τὸν μέγαν Δοσίθεον. Τοσοῦτο τὸ κλέος τοῦ ὑμετέρου ἀνεψιοῦ, τοῦ γεγονότος ἐνταῦθα θέατρον, οὐ τῆς πατρῴας σοφίας, πλὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς, ὥστε χρή με ἀγάλλεσθαι, οὐχ ὅτι, ἐλθὼν σοφὸς, ἐπανέρχεται σοφώτατος, ἀλλ' ὅτι ἀμετάβλητος τὰ ἤθη ἐκ τῆς ἐνταῦθα διαφθορᾶς τὸ χρυσοῦν ἄνθος τῆς καλοηθείας μεθηγεῖται ἐνταῦθα, γενόμενος ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τοῖς μυκτηρίζουσιν ἡμᾶς Λατίνοις ἔπαινος διὰ τὴν ἐν τοσαύτῃ ταπεινοφροσύνῃ μεγαλόνοιαν, ἐν τοσαύτῃ μεγαλονοίᾳ ἐπιείκειαν, διά τε τὸ σῶφρον ἐν τῷ ἐπιεικεῖ, καὶ τὸ εὐτράπελον ἐν τῇ αὐστηρότητι, τὸ φρόνιμον, πολιτικὸν, καὶ ἀστεῖον ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ διαίτῃ. Εἴθε τὸ θεῖον οὐ δέκα, ἀλλὰ καὶ δύο τοιούτους δῴη, ἦν ἄν μοι ἐλπὶς μεγάλων κατορθωμάτων, ἃ δὴ καὶ δῴη ἡμῖν διὰ τούτου μόνου ὁ Θεὸς, ἰθυνούσης τὰς ἱερὰς ἡνίας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἧς προσκεκυφὼς ἀσπάζομαι τὰ ἱερώτατα ἴχνη.

Ἐκ Παταβίου αψ' Ἀπριλίου η'.

Τῆς ὑμετέρας ἁγιωτάτης μακαριότητος ταπεινότατος υἱὸς καὶ ἔσχατος δοῦλος
ΝΙΚΟΔΑΟΣ ἱερεὺς ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

Ε'.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου καὶ ἱεράρχου πρώην Μεσημβρίας Σαμουὴλ τοῦ Κυπρίου πρὸς Διονύσιον Κλεόπαν.

Τέκνον ἀγαπητὸν κὺρ Διονύσιε, εὔχομαί σοι ἐκ ψυχῆς κατ' ἄμφω ὠφέλιμα.

Τὴν ἐπιστολήν σου, γεγραμμένην Φεβρουαρίου μεσοῦντος, ἔλαβον ἀρχομένου Μαρτίου, τῇ β' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν. Ὑπερβάλλουσαν χαρὰν προὐξένησε τῇ ψυχῇ μου, τὸ μὲν ὅτι ἐχαρίσατό σοι ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια ὅπερ ὑπερεπεθύμουν· διότι (;) ὑπερεπεθύμεις καὶ χρηστὰς ἔτρεφον καὶ τρέφω τὰς ἐλπίδας· τὸ δὲ, ὅτι ἐλέει θείῳ καὶ ὑγιαίνεις, ὅπως καταβάλλῃς τοὺς ἀνήκοντας τῇ ἐκπαιδεύσει σου πόνους. Ἀλλ' ὅμως χρέος ἐκπληρῶν πατρικὸν, εὐθὺς ἐκ προοιμίων τῆς ἐπιστολῆς

μου πρὸ παντὸς ἄλλου συμβουλεύω σοι, ἅπερ καὶ τῷ Κ. Εὐθυβούλῃ ἀναχωροῦντι εἰς Παρισίους, (ὅστις ἤδη τιμᾷ μετ' ἐπιμελείας τὴν φιλοσοφικὴν τοῦ Γυμνασίου τοῦ Γένους καθέδραν, δόξα τῷ Θεῷ), εἰ καὶ μὴ ἐφύλαξεν ἀκριβῶς, ἐξ οὗ καὶ ἔπαθεν ἐπὶ τέλους οὐ μικρόν. «Μέλι εὑρὼν, τέκνον, φάγε τὸ ἱκανὸν (συμβουλεύει ὁ σοφὸς Σολομὼν), ἵνα μὴ ἐμπλησθεὶς ἐμέσῃς.» Μὴ ἡ παιδεία οὐχ ὑπὲρ μέλι; ἀλλὰ καὶ ταύτης ὁ κόρος, μᾶλλον δὲ τὸ λαιμάργως καὶ πρὸς ταύτην φέρεσθαι, βλάπτει, καὶ πολλάκις τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲν ὠφέλησεν οὔτ' αὐτὸν τὸν κτησάμενον, οὔτε τὸν πλησίον, ὅτι πάθος τι ὀλέθριον κατεθέρισεν αὐτοῦ τὴν ζωὴν τάχιον. Πόθεν; ἐκ τοῦ πλέον τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἀναδέχεσθαι πόνους· ἐκ τοῦ ἀτάκτως ἐσθίειν, καὶ μελετᾷν, καὶ μοχθεῖν, καὶ ὑπνώττειν κτλ. ἐκ τοῦ διαίτῃ βρώσεως καὶ πόσεως χρῆσθαι βλαπτούσῃ· καὶ τί λέγω ἄλλα; Ἀλλὰ μέμνημαι ἀεὶ τοῦ σοφοῦ πάλιν Σολομῶντος, ὅτι «καιρὸς τοῦ φαγεῖν, καιρὸς τοῦ πιεῖν, καιρὸς τοῦ ὑπνώττειν, ... καιρὸς παντὸς πράγματος»· ὥστε μεταλλάττοντι τοὺς καιροὺς τῶν ἔργων, βλάβη πάντως συμβήσεταί σοι. Πρόσεχε τέκνον λοιπὸν, καὶ πρόσεχε μεγάλως.

Ἀλλὰ τὰ εἰρημένα εἰς τὴν τοῦ σώματος ὑγείαν ἀφορᾷ· οὐκ ὀφείλεις δὲ πολλῷ πλέον προσέχειν τοῖς ἀφορῶσι πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ὑγείαν; Καὶ τί ἄλλο πρότερον καὶ ἤκουσας πολλάκις παρ' ἐμοῦ, καὶ ἤδη ἀκούσεις; Εἴπερ οἶδα, καὶ βούλομαι χρέος πατρὸς ἐκπληροῦν, καὶ τοσούτῳ πλέον, καθ' ὅσον καὶ ἐν μέσῳ ἑτεροδιδασκαλίας διάγεις, καὶ φωναὶ ἑτεροδιδασκάλων καθ' ἑκάστην ἐμβομβοῦσι ταῖς ἀκοαῖς σου, καὶ διδασκαλίαι ὀθνεῖαι καὶ ἐναντίαι τῶν παραδόσεων τῶν θείων Γραφῶν, σοφίσμασι τῆς καταργουμένης τοῦ αἰῶνος τούτου σοφίας δῆθεν συμβιβαζόμενα, ὥστε νομίζειν ἀληθὲς τὸ, δυσέφικτοι! (ὡς γράφεις). «Πρόσεχε οὖν, τέκνον, ἀπὸ τῶν τοιούτων μᾶλλον, καὶ φύλαξαι τὴν ψυχήν σου σφόδρα» συμβουλεύουσί σοι αἱ θεῖαι Γραφαὶ, ὧν τῷ σωτηρίῳ γάλακτι ἐτράφης, καὶ τῷ ζωηφόρῳ ἄρτῳ αὐτῶν εἰς ἄνδρας ἔφθασας. Μήποτε καταθρασυνθῇ τις, καὶ εἴπῃ τὸ τοῦ Σολομῶντος «περιπατήσει τις ἐπ' ἀνθράκων, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ οὐ κατακαύσει;» συνάγων δῆθεν ἀναντίρρητα ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν πανεπιστημίων, ἐν οἷς διδάσκῃ, μὴ μεμνημένος ὅτι πολλοὶ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες ἐν Βαβυλῶνι περιεπάτησαν ἀβλαβεῖς ἐν τῇ φλογὶ, οὐκ ὀλίγοι δὲ τῶν πρὸ ἡμῶν διῆλθον ἀβλαβεῖς τὰς τοιαύτας (περὶ ὧν ὁ

λόγος μου) φλόγας, ἄνθρακας κτλ. καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς μεγάλοι Εὐγένιοι καὶ Θεοτόκαι· οὐδέποτε ὁ Θεὸς ἐπαύσατο θαυματουργεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ἵνα καὶ ὁ ἄνθρωπος προσέχῃ, ἐπικαλούμενος τὴν θείαν βοήθειαν· καὶ ἰδοὺ (λέγει ὁ Θεὸς), «ὅτι σοῦ λαλοῦντος, ἐγὼ πάρειμι.» Ἐγώ, τέκνον, ἐλπίζω εἰς Θεὸν, ὅτι διεκπερανεῖς τὸ στάδιον τῆς ἐκπαιδεύσεώς σου, θείᾳ βοηθείᾳ καὶ χάριτι, ἔλος ἄθικτος καὶ τῆς ἐλαχίστης περὶ τὴν ἱερὰν καὶ ὀρθόδοξον θρησκείαν βλάβης, ὡς ἱκανῶς κατηρτισμένος, καὶ τῇ κραταιᾷ τοῦ Θεοῦ χάριτι σκεπαζόμενος ἄλλως δὲ, διατί ἠγωνιζόμην, ἵν' ἀπέλθῃς (εἰ καὶ μὴ εἰς Ῥωσσίαν), εἰς γοῦν τὴν Γερμανίαν; Ἀλλ' ὅμως, εἰ πατήρ εἰμι, ὀφείλω, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ ἀθλίῳ σκηνώματί μου, ὑπομιμνήσκειν σέ τε καὶ πάντα τὰ τέκνα μου, καὶ διεγείρειν ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν ὑμῶν, τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

Ἐκ τῶν δύο μαθημάτων, ἅπερ ἤδη ἀκούεις, τὸ ἕν ἐστι (λέγεις) ἑρμηνεία εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου. Μέμνησο, ὅτι αἱ τοῦ Παύλου ἐπιστολαὶ περιέχουσι πλέον τῶν ἄλλων τὴν τῶν ὑψηλῶν τῆς θρησκείας ἡμῶν δογμάτων διδασκαλίαν καί που καὶ ἀνάπτυξιν. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐμαρτύρησε περὶ τῶν τοῦ Παύλου ἐπιστολῶν, «ὅτι εἰσί τινα τοῦ ἀδελφοῦ δυσνόητα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι (πρόσθες καὶ ἀλαζόνες αἱρετικοὶ), στρεβλοῦσι πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν»· οὐδόλως λοιπὸν προσέχειν ἡμᾶς δεῖ ταῖς τῶν τοιούτων ἑρμηνείαις, αἰχμαλωτιζόντων, μᾶλλον δὲ βιαζόντων, πρὸς τὴν τῆς ἰδίας αἱρέσεως σύστασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν θεοσόφων ἡμῶν πατέρων, οὓς οἶδας ὅτι οὗτοι οὐ δέχονται, ὀλεθριώτατον τοῖς ὀρθοδόξοις. Κἀγὼ θέλω ἐκμαθεῖν σε τὴν Ἑβραϊκὴν ὡς βοηθοῦσαν ἔστιν ὅτε, ἀλλὰ μὴ ἔχειν περὶ αὐτὰς οἵαν ἐκεῖνοι ἔχουσιν ὑπόληψιν ὡς πρωτοτύπου, ὡς ἀξιοπίστου.... διότι πόσον καὶ πόσοι ἔφθειραν αὐτὴν, καὶ διὰ τί, οἶδας καλῶς. Ἀξιοπιστότερον πρωτότυπον καὶ λέγεται καὶ ἔστιν ἡ τῶν Ο' μετάφρασις, ἢ τὸ Ἑβραϊκὸν λεγόμενον πρωτότυπον, ὡς ἤδη ἔχει. Συνάγεται λοιπὸν ἐκ τούτων, ὅτι δεῖ προσέχειν οὐ μόνον τῷ δογματικῷ μέρει τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ τῷ ἑρμηνευτικῷ, ἐκτὸς ἐὰν ἐννοῇς, κἂν τῷ ἑρμηνευτικῷ, ἐπειδὰν εἰς τὸ δογματικὸν τρέπωνται. Ἔπειτα πάντα τὰ δόγματα οὐκ ἀπὸ τῶν Ἁγίων Γραφῶν; οὐκ ἀπὸ τῆς ὀρθῆς αὐτῶν ἑρμηνείας; τοὐναντίον δ' αἱρέσεις ἀπὸ τῆς στρεβλῆς; τί ἄλλο ποιοῦσιν οἱ ἱεροὶ ἡμῶν διδάσκαλοι, ἢ ἑρμηνεύουσιν ἀνα-

πτύσσοντες τὰς ἀληθεῖς τῶν δογμάτων ἐννοίας; οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἐκείνων τὰς ἐκείνων; ἢ διὰ τί ἄλλο οὐ δέχονται τοὺς θείους ἡμῶν διδασκάλους; Ἱκανὰ ταῦτα περὶ τούτων, καὶ πρόσεχε! Διδάχθητι δὲ καὶ τὴν συριακήν· οἶδα τὸν Μ. Βασίλειον λέγοντα γνώμην μεγάλου ἁγίου Σύρου (τοῦ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ), ὅτι ἡ συριακὴ γλῶσσα πολλὴν ἔχει τῇ Ἑβραΐδι τὴν ὁμοιότητα, καὶ ἐν πολλοῖς σαφέστερον μετέφρασε. Σύμφημι κἀγὼ, ἵνα μᾶλλον ἀσχοληθῇς ἐν τῷ φιλολογικῷ τῆς Θεολογίας μέρει, ὡς πλατυτάτῳ καὶ χρησιμωτέρῳ, ἐπειδὰν ἐπὶ διδασκαλικῆς ἕδρας καθήσῃς, τὸ γὰρ δογματικὸν ἀνεξερεύνητον καὶ πίστει μόνῃ παραδεκτὸν, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος, καὶ τῶν θείων αὐτοῦ μαθητῶν, καὶ ἱερῶν διδασκάλων. Περὶ δὲ τῆς διατριβῆς τῶν περὶ Ἱερουσαλὴμ, εὔχομαί σοι, εἰ τέκοις, τεκεῖν μέγα· ἀλλ' ὅρα μὴ πάθῃς τὴν ὑγείαν, προσθεὶς πόνον τοῖς πόνοις, ὅπερ ἔπαθε σχεδὸν καὶ Εὐθυβούλης, ἐπιχειρήσας μεταφράσαι τὴν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ φιλοσοφίαν, καὶ ταύτην τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνίδι. Ὁ Κ. Κ. Ἡροκλῆς ὀργᾷ πρὸς τὴν φιλολογίαν, ὁ ἔρως αὐτοῦ ἀκμάζει, ἀλλ' ὁ πόρος ἄπεστι. Πόσον οὐκ ἠγωνίσθην! ἀλλ' ἐν γούνασι Θεοῦ κεῖται. Εὔχου καὶ σὺ, εἴπως ἐπιτύχοι τῆς ἐπιθυμίας. Ἔχε δὲ ἀνεξάλειπτα τῆς μνήμης ὅσα σοὶ γράφω.

Ἐν Φαναρίῳ ,αωμς' Μαρτίου.

Ἔρρωσο.

Ὁ διάπυρος εὐχέτης

† Π. Κ. ΣΑΜΟΥΗΛ ὁ Κύπριος.

ΙΓ'.

ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ. (*)

Δέδυκε μὲν ἀ Σελάνα καὶ Πλειάδες, μέσαι δὲ νύκτες, παρὰ δ' ἔρχεθ' ὥρα, κνέφας θ' ἱερὸν ἐπικέχυτ' ἀνὰ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν, οὐ δ' ἄρ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ, ὡς ποτ' ἀνὰ πόντον Ὀδυσσεῖ, ἀτὰρ φάος Ἠελίοιο φαέθοντος ἀπέστιχε, νύξ τε κελαινὴ προβέβηκε. Καὶ νῦν δὴ πάντα σιγᾷ, οὐδέ τις ἠχὴ τελέθει, οὐδ' Εὖρός τε Νότος τε δυσαὴς ἀλλήλοιν ἐριδαίνετον, ἀλλ' ὕπνος θανάτοιο κασίγνητος πάντων ἀνάσσει. Μοῦνον ἐμὲ οὐκ ἔχει νήδυμος ὕπνος πολλὰ κατὰ φρένα ὁρμαίνοντα. Νὺξ μάλ' ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠὼς, ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε, παρώχηκε δὲ νὺξ πλέων τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται.

Τί δ' ἄρα ἐστὶν, ὅπερ ποτ' ἐμὸν γλυκὺν ὕπνον ἀφεῖλε ; τίς δὲ χρειὼ ἱκάνει με, ἧς εἵνεκεν ἔνθα ἐς Ἠῶ δῖαν μίμνω ; Μικρὸν καὶ ἀκούσεσθε.

Νῦν ἄστρα πολλὴν ἀπολάμπει αἴγλην, νῦν ἄστρα βεβήκει, νῦν

(*) Ὅσοι παρέστησαν τὸ παρελθὸν θέρος κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῶν ἀπολυτηρίων ἐνδεικτικῶν ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἑλληνικῷ Λυκείῳ τῷ ὑπὸ Α. Τάγη καὶ Χ. Χατζηχρήστου διευθυνομένῳ, ἐνθυμοῦνται βεβαίως τὴν ἐντύπωσιν, ἣν παρήγαγε τὸ ἀπαγγελθὲν ὑπὸ Γεωργίου Πουρναρᾶ, μαθητοῦ τῆς ἀπολυομένης τάξεως, δίκην ἀποχαιρετισμοῦ, προσφώνημα. Τούτου ὁ πρόλογος, ἀπανθισθεὶς καταλογάδην ἐκ τοῦ εὐόσμου ποιητικοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἀνθῶνος, ἀποτελεῖ ὡραίαν ἀνθοδέσμην, ἅμα δὲ καὶ δεῖγμα φιλοπονίας καὶ ὀξείας ἀντιλήψεως, βεβαίαν τὴν ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῶν γραμμάτων προμνηστευομένης εὐδοκίμησιν τῷ νέῳ Πουρναρᾷ, οὗ τὸ χαριέστατον δοκίμιον ἀσμένως δημοσιεύει τὸ « Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς ».

τείρεα πάντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται, τράπεν πρὸς ῥοὰς Ὠκεανοῖο, σῖη δ' Ἄρκτος ἄμορος λοετρῶν αὐτοῦ· νῦν Ἑρμῆς πάντοσ' ἐποιχόμενος τὸν πολυόμματον Ἄργον κατέπεφνεν, νῦν τ' Ἠὼς ἠριγένεια φάνη, τὰ Τιθωνοῦ λιποῦσα λέκτρα, ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν, ἐκ περάτης ἀνελθοῦσα, τούς τ' ὠκύποδας ἵππους Λάμπον καὶ Φαέθοντα ζεύξασα. Ὡς θᾶττον ἡ ὥρα παρῆλθεν!

Ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς προβαίνουσα βάλλει τὰς τῶν θυρίδων ὑέλους, νύξ τε ἀνοπαία διέπτατο. Νῦν δ' Ἠέλιος φαέθων ἀνόρουσεν, οὗ κάρτος ἄμεινον. Ἤϋτε πῦρ δ' ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην οὔρεος ἐν κορυφῇς, ἔκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγὴ, ὡς ἀπὸ ἠελίοιο παμφανόωσα ὕελος ἀπολάμπει, λέχεα δ' ἄρα βροτῶν μαρμαίρει, φόως τ' ἄπλετον δόμοις ὑψηρεφέεσιν ἔνεστιν, ὅ γε πρὸς ἀμαλὸν πελάζον χρῶτα, τῇ ἀλέῃ σφᾶς ἐξεγεῖρον λανθάνει· ταχὺ δ' ἐσσάμενοι φάρος τε καὶ χιτῶνα σκίδνανται ἄλλυδις ἄλλος ἐν θυμῷ μέγα χαίροντες τῷ τε λαμπρῷ τοῦ ἡλίου φωτὶ καὶ τῷ ἦρι ἔτι ἀκμάζοντι· τοῖσι δὲ μελάθροις μένον κεκαφηότι θυμῷ γέροντες.

Μόνῳ ἐμοὶ οὐκ ἔαδε ταῦτα θυμῷ, εὐφροσύνη τε οἴχεται πάμπαν. Ἦμαρ οὐ μίμνει, ἀλλὰ βαίνει θοὸν, ἠέλιός τε φαεσίμβροτος αὐτοῖσιν θ' ἵπποισίν τε καὶ ἅρμασιν λύσας ὁμίχλην ἤδη πολλὴν, ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω, ἐν ᾗ τόσον τίς τ' ἐπιλεύσσει ὅσον τ' ἐπὶ λᾶαν ἵησιν, εἰς οὐρανὸν ἐρῆμον στείχει παμφανόων, χάρμα μὲν βροτοῖσιν ἅπασι, χάρμα δὲ καὶ φύσει. Ἤδη Θεὸν αἰὲν ἐόνθ' ἱλάσκεσθαι ἤρξατο μέλπουσα σύμπασ' ἡ φύσις, εἶματι γαίουσα σιγαλόεντι. Νῦν δὲ, ἦτορ ἐμὸν, φίλον, εὐχὴν πρὸς Πλάστην Παμμεδέοντ' ἀνάπεμψον· ἤδε γὰρ ὥρη προσευχῆς, τάχα δὲ καὶ παρελεύσεται· ἥξει δ' ἀκράτισμα· οὐδὲ τοῦτο μενεῖ· ἥξει καὶ ἄριστον καὶ δεύτατον δεῖπνον· οὐδ' ἔνθα στήσεται χρόνος· μετὰ τὸ γὰρ καὶ ὕπνος πανδαμάτωρ αἱρήσει πάντας· ὣς ἐς τελευτὴν παντὸς γενήσεται· ἀτὰρ τῶν λάθου πάμπαν, μνῆσαι δ' εὐχῆς· οὔποτε γὰρ παύσει φωνῶν· « ῥεῖ πάντα· σκιὰ πάντα καὶ ἄλια, ὅσσ' ἐνὶ γαίῃ, τοῖσι δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζὺς καὶ ἀνία καὶ πόνος, τερπωλῆς ἀπάνευθε κιούσης », ὡς καί σοι νῦν γέγονεν, ᾧ οὔ τι χάρμα ἔνεστιν, αἰθέριον δ' ἔπτα ταχὺ, πολλῶν μνωομένῳ· νῦν δὲ τὰ λιπὸν, φίλα τάδ' αὔδα, οὐδ' ἀκράντοις ἔπεσιν ἐφάψει· φιλεῖ γὰρ θεὸς ὑπέρπολλον πάντας.

Εὐρυκρεῖον ἰδ' ὑψίμεδον βασιλεῦ! Τελέσιφρον!
Εἴ σὺ χαρᾶς ταμίας, ἡμῖν δὲ χαρὰν νῦν ὄπασσον,
ὡς τερψώμεθα βαιὸν, ἐπεὶ οὐ τέρψις ἔμεινεν·
ἤματι τῷ γὰρ, ἄμ' Ἠελίῳ λαμπρῷ ἀνιόντι,
ἐς βιοτὴν ἀγόμεσθ' ἀγορὴν δέ τε κυδιάνειραν.
Συμπέφυκ' ἄλγεα δ' ᾗ κραδιοφθόρα, αἶεν ἐόντα·
ἔστι δὲ θυμὸς ἄθυμος ἐμεῦ ἄλλων τε ἑταίρων.
Τῷ Θεὲ οὐρανοφοῖτα ἐμὸν τεῦξον κέαρ ἠδὺ,
δός τε ῥηϊδίως βίον ἐξανύσαι· ζηλωτὸν
ἀνθρώποισι· τὸ δ' ἐστιν ἐμοὶ μέγα, σοὶ δ' ἄρα μικρόν.

Αὐτὰρ ποῦ ἵσταμαι, τί δ' ἐξ Ἑπταλόφου καρήνων καθορῶ!!!

Νῦν ἀγανὴ Περσεφόνεια χεῖρε Πλούτωνος ὑπεκπροφυγοῦσα βαίνει ἅμ' Ἠλίῳ παλλεύκῳ ποδὶ, τόν θ' ἁδρὸν τῶν παρειῶν ἀπαυγάζουσα χρῶτα, ὀδμήν τε θεσπεσίαν ἀποπνείουσα τοῖς ἄνθεσιν, ἃ τήνδε γ' ἀμπέχει, κοῦραι δὲ Διὸς αἰγιόχοιο ἅμ' οἱ ἕπονται μετὰ χερσὶ δῶρα κάλλιμα ἔχουσαι. Ἦ μὴν θαῦμα ἰδέσθαι· θαυματὰ γὰρ πάνυ. Καὶ πάντων μὲν βροτοῖς κόρος ἐστὶ καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος καὶ ἐδητύος καὶ ποτῆτος καὶ ὀρχηθμοῖο ἀμύμονος, τῶν δ' οὔποτε κορέννυνται, πάντες δ' ἤδη κηληθμῷ ἔσχοντο ὁρῶντες φυτά τε καὶ ζῶα, τά τε χαμαὶ ἔρχεται, τά τ' αἰθέρια ἵπταται.

Τῇ μὲν λίμναι λεχεποῖαι, αἷς αἴγειρός τε καὶ ἰτέα περιπέφυκεν, ἐν δὲ νῆσσαι ἀγαλλόμεναι λούονται· τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ προχοῇσι διιπετέος ποταμοῖο βέβρυχε μέγα κῦμα ποτὶ ῥόον, ἀμφὶ δέ τ' ἄκραι ἠϊόνες βοόωσιν, ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω· ἄλλῃ δὲ κρῆναι μελάνυδροι, αἵτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν ὕδωρ χέουσι, τὰς περὶ δὲ κισσὸς ὑψόθι μαρύεται ἑλιχρύσῳ κεκοσμημένος· ἁ δὲ κατ' αὐτὰς καρπῷ ἕλιξ εἱλεῖται ἀγαλλομένα κροκόεντι. Ἄλλῃ δὲ χείμαρροι ποταμοὶ ἁλιμυρέες κατ' ὄρεσφι ῥέοντες ἐς μισγάγκειαν συμβάλλουσιν ὄβριμον ὕδωρ κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης· τῇ δὲ παρὰ θαλάσσης ἀκτὴν, ᾗ πέτρα λεπρὰς τέτυκται, γριπεὺς γέρων ἥμενος μέγα δίκτυον σπεύδων ἐς βόλον ἕλκει, κάμνοντι τὸ καρτερὸν ἀνδρὶ ἐοικώς· φαίης κεν γυίων ὅσον σθένος ἐλλοπιεύειν· ὧδέ οἱ ᾠδήκαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἶνες καὶ πολιῷ περ ἐόντι, τὸ δὲ σθένος ἄξιον ἄβας· τυτθὸν δ' ὅσσον ἄπωθεν ἁλιτρύτοιο γέροντος πυρναίαις σταφυλαῖσι καλὸν βέβριθεν ἀλωὰ, καλὴ, χρυσείη· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυές εἰσιν, ἔτεροι θ' ὑποπερκάζουσι· κάμαξι δὲ πᾶσα διαμπερὲς ἀργυρέῃσιν ἵσταται, τὰν

ὀλίγος τις κῶρος ἐφ' αἱμασιαῖσι φυλάσσει ἥμενος. Ἔνθα μὲν νειὸς μαλακὴ, πίειρα ἄρουρα, εὐρεῖα τρίπολος, ἔνθα δὲ τέμενος βαθυλήϊον, ἔνθα δ' ἁπαλὴν πίνοντες ἀεξιφύτου δρόσον Ἠοῦς λειμῶνες ἄνθεσι δαιδάλλοντες γελόωσιν, ἀνοιγομένοιο ῥόδοιο. Ὀρνίθων δὲ πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων, ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα πτερύγεσι, κλαγγηδὸν προκαθιζόντων· σμαραγεῖ δέ τε λειμών. Τῇ δ' ἄρ' ἄνθεα κορύμβοις ἀποπνείουσιν, ὑάκινθος δὲ καὶ νάρκισσος καὶ ἀνεμῶναι ἐπιτέρπονται γαίῃ κυανέην χλοερὴν στεψαμένῃ ποίην· ἐκεῖ δ' ἁ πίτυς ποτὶ ταῖς παγαῖσι μελίσδεται, καὶ τὸ καταχὲς ὕδωρ ὑψόθεν ἀπὸ τᾶς πέτρας καταλείβεται ἀφρῷ μορμύρον, καναχηδὰ ῥέον· ἤδη δὲ πλώουσιν ἐπ' εὐρέα κύματα ναῦται πνοιῇ ἀπημάντῳ Ζεφύρου λίνα κολπώσαντες, ἐμπρήθει δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα στείρῃ πορφύρεον κορθύεται μεγάλ' ἰάχον, νηὸς ἰούσης· πλωτῆρες δὲ νηῶν ἅλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν τύπτουσι κώπῃσιν οὔ πη σχάζοντες ταύτας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κουφονόων φῦλον ὀρνίθων καὶ θρεμμάτων ἀγέλαι σκιρτῶσι μὲν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν, ἄκρον δ' ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέουσιν, οὐδὲ κατακλῶσι. Μινύρεται μὲν ἀηδὼν ἁ λίγεια θαμίζουσα μάλιστα χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις τὸν οἰνῶπα νέμουσα κισσὸν καὶ τὰν ἄβατον τοῦ Θεοῦ φυλλάδα μυριόκαρπον, ἀνήλιον, ἀνήνεμόν τε πάντων χειμώνων· ὁ δὲ ταὼς τὴν σιγαλόεσσαν οὐρὰν ἀνίσχει λαμπρὰν τῆς Ἰριδος ὄψιν ἐπιδεικνύς· αἰετός τε κάρτιστος καὶ ὤκιστος πετεηνῶν ἁπάντων ὑπερίπταται ἐξέα κλάζων, εἴ που ὄϊν ἴδοι, τέττιξ δ' ἀπαθὴς καὶ φίλυμνος, ἀναιμόσαρκός τ', ἐπὶ δενδρέων ἥμενος τερετίζει λιγαίως· τῷ γὰρ καὶ λιγυρὴν ὤπασεν οἵμην Φοῖβος ἀγήτωρ μελέων· κατὰ δὲ σταθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν ἔθνεα πολλὰ μυιάων ἀδινάων· γλάγος γὰρ ἄγγεα δεύει. Ἔργα δὲ τεχνήεντα βοηγενέεσι μελίσσαις καλὰ μέλει· τῶν δ' ἔθνεα εἶσι πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχόμενα· βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν· αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα· ἄλλαι δὲ σίμβλῳ ἐφήμεναι τιθαιβώσσουσι· τῶν δ' ἔργα λευκὰ πολυτρήτοιο νεόρρυτα κάλλεα κηροῦ πέλονται· ἐν δὲ κηρῆνες κόθουροι μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἔσθοντες. Εὐλαὶ δὲ καὶ σκολόπενδραι καὶ σκνῖπες καὶ ἴουλοι, τά τοι γαίῃ ἐγγεγάασι, κύρμα τε καὶ ἕλωρ οἰωνοῖσί τε πᾶσι καὶ τοῖς λοιποῖς πετεηνοῖς γίγνονται. Πάντας δ' ἀνὰ κναμὼς, ἀνὰ πᾶν τε νάπος δένδρεα μὲν ὑψίκομα πρὸς οὐρανὸν

SISMANOGLIO

εὐρὺν ἱκάνει, φυτὰ δὲ θαλέθοντα μετὰ πνοιὰς ἠμύει ἀνέμοιο, θῆρές τε δασύμαλλοι χλούνης, σῦς, κάπρος καὶ μονιὸς καὶ σύαγρος καὶ λὶς ἠϋγένειος, ὑπέρφρονι θυμῷ ἀνέχοντες κάρα καὶ κύδεϊ γαίοντες εἶσι, γαστέρος εἵνεκα λυγρῆς, εἴ που βρωτὺν εὕροιεν· ἀμφὶ δ' αἰθὴρ λαμπρότατος πέλει, οὐδὲ Βορέης αἰψηροκέλευθος ἔνεστιν· ἀφ' ἅλὸς δ' ἠέλιος νῦν ἀφυσσάμενος ὕδωρ καταπνεῖ χώραν μετρίας ἀνέμων αὔρας. Νῦν ὧν ἀγέλαι βοῶν ὀρθοκραιράων καὶ ἀργεννῶν ὀΐων ἐπισσεύονται νομόνδε πὰρ ποταμὸν κελάδοντα, παρὰ ῥοδανὸν δονακῆα, πολλοὶ δέ σφι κύνες πόδας ἀργοὶ ἔπονται· ἵπποι τε θέουσι πεδίοιο κροαίνοντες, εἰωθότες εὐρρεῖος ποταμοῖο λεύεσθαι· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχουσιν, ἀμφί τε χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται· πρόβατα δ' αὖτε πρηνῆ καὶ γαστέρι ὑπείκοντα νέμεται, τά τε δύσσοα μοσχία τᾶς ἐλαίας τὸν θαλλὸν τρώγοντι καὶ ὁ κνάκων κυρίττει· ἀρνία δ' ἔνθ' ἀμαλὰ ταῖς μητράσι κίουσι, λευκή τ' ὀπίσω ἐξ ἀώτου αἴγλη λείπεται· ἀνὴρ δ' ἐπακτὴρ καὶ θηρατὴς καὶ παράκτης ἄγραν ἔρχεται, κύνες τε δρομικοὶ, ὑλακόμωροι, ἰχνάτορες ἔπονται. Τοῖσι δὲ καὶ πᾶσι ποιμὴν ἥμενος σύριγγι λιγείᾳ τέρπεται μὲν αὐτὸς, τέρπει δὲ καὶ ὄϊας.

ΙΔ'.

ΕΠΙΔΟΡΠΙΟΝ.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΠΛΑΚΟΥΝΤΙΟΥ.

Εὑρισκόμεθα ἐν κομψῷ θαλαμίσκῳ ἐρατεινῆς κόρης, ἡδυπαθῶς ἐξηπλωμένης ἐπὶ κλιντῆρος καὶ μετὰ μακαριότητος ἀπορροφώσης τὰς πρωϊνὰς ἀκτῖνας ἡλίου ἐαρινοῦ.— Ὄχι· ἀκροᾶται καὶ τοῦ παρακαθημένου νεανίου, ὅτε αἴφνης τὸν διακόπτει ἰδιοτρόπως.

«Εἰξεύρεις, ἀγαπητέ μου, τί ἰδέα μὲ ἔρχεται; Ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν . . . ἐννοεῖς· ἂν ἔχῃς εὐχαρίστησιν . . . ἐξερχόμεθα πεζῇ καὶ ἀπὸ τὸ βουλεβάρτον Βωμαρσαὶ πηγαίνομεν ἕως εἰς τὴν ὁδὸν Μαγδαληνὴν καὶ γευματίζομεν εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον τῆς συνοικίας ἐκείνης, ὅπου δηλαδὴ νὰ μὴ ἦνε πολὺ ἀκριβά. Αἴ; τί λέγεις;

— Εὐχαρίστως, ψυχή μου.

— Αἴ; βλέπεις τί καλὴ εἶμ' ἐγώ; Δὲν θὰ εἰπῇς βέβαια ὅτι σὲ ἀφανίζω εἰς τὰ ἔξοδα. — Ἄ! ἀληθινά... ἂν θέλῃς νὰ μ' εὐχαριστήσῃς ἀκόμη περισσότερον... θὰ μ' ἀγοράσῃς καὶ κἄτι τι, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ πολὺν τώρα καιρόν... ὦ! ναί, ναί, πολὺν καιρόν!»

Ὁ νεανίας μας ἠσθάνθη ὡσεὶ νυγμόν τινα ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀλλὰ περιωρίσθη μόνον νὰ ψιθυρίσῃ:

«Ἄ! βέβαια, βέβαια· πάλιν κἄτι τι τοῦ ἀέρος· κἀμμία φαντασία σου πάλιν!

— Ὦ! νὰ εἴξευρες πόσον κόπον μοῦ προξενεῖ αὐτός σου ὁ λόγος! καὶ νὰ μὲ πειράζῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁπόταν ἀκριβῶς σὲ λέγω καὶ σ' ἐξαναλέγω ὅτι δὲν θέλω νὰ σὲ βάλω εἰς ἔξοδα! Καλὰ, καλὰ, κύριε· θὰ εὐχαριστήσω τὴν ἰδιοτροπίαν μου αὐτὴν, τὴν φαντασίαν μου καθὼς τὴν εἶπες, ἐξοδεύουσα ἐκ τοῦ ἰδίου μου βαλαντίου... Τί ἄνθρωπος! ἐνόμισες ὅτι θὰ καταστραφῇς μ' ἕνα τόσῳ μικρὸν πρᾶγμα, φιλάργυρε!

— Αἴ, καλὰ, Μαρία μου, μὴ θυμώνῃς· ἔλα, λέγε μου τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖς.

— Φαντάσου, φίλτατέ μου, ἐπὶ τρία τώρα ἔτη, ὁσάκις διέρχομαι ἔμπροσθεν τοῦ περιφήμου ζαχαροπλαστείου τῆς ὁδοῦ τῆς Δύσεως, μὲ ἔρχεται σφοδρὰ ἐπιθυμία νὰ ἀγοράσω ἓν πλακούντιον τῶν πέντε λεπτῶν... ἀλλὰ δὲν τολμῶ, διότι, ἐννοεῖς, μία γυνὴ, μόνη καὶ καλοφορεμένη... θὰ μὲ νομίσῃ κἀνεὶς ὡς πεινασμένην, ὡσὰν νὰ ἐξώδευσα ὅ,τι εἶχα καὶ δὲν εἶχα εἰς στολίδια καὶ δὲν μ' ἔμεινε τίποτε διὰ νὰ φάγω. Ὅταν περάσωμεν λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ζαχαροπλαστεῖον, πηγαίνεις μόνος σου καὶ μοῦ παίρνεις ἓν πλακούντιον, τὸ ὁποῖον εἰμπορῶ νὰ βάλω καὶ εἰς τὸ θυλάκιόν μου.»

Ἐννοεῖται ὅτι βαθὺς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως καὶ εὐαρεσκείας ἐξῆλθε τοῦ στήθους τοῦ ἐραστοῦ ὁπότε ἤκουσε τὴν τόσῳ μετρίαν ἀπαίτησιν τῆς Μαρίας του.

SISMANOGLIO

Ἀμέσως τὸ ἐπανωφόριόν της, καὶ ἐξέρχονται εἰς τὴν ὁδόν. Συνάπτεται δὲ τότε ὁ ἑξῆς διάλογος μεταξύ των:

«Ξεύρεις ὅτι μοῦ ἐκακοφάνη πολὺ πρὸ ὀλίγου, νὰ μ' ἐπιπλήττῃς ὅτι τάχα κάμνω ἔξοδα τοῦ ἀέρος; Καὶ νὰ καταβάλλω τόσας καθ' ἑκάστην προσπαθείας ἡ πτωχή, ὥστε νὰ μὴ σὲ βάλω εἰς μάταια ἔξοδα!... Καὶ εἶδες ἄλλην ἐρωμένην, μὲ τόσην εὐχαρίστησιν νὰ πηγαίνῃ πεζῇ διὰ νὰ φάγῃ ἓν ζυμαρικὸν τῶν πέντε λεπτῶν; Εἶνε ὅμως καὶ ἡ ἀλήθεια ὅτι μ' ἀρέσκει ἡ ζωὴ αὐτή, διότι, τὴν παραμικρὰν ἐὰν εἶχα ἐπιθυμίαν πολυτελείας, ἠδυνάμην ἁπλούστατα νὰ ἀκούσω τὰς προτάσεις τοῦ βαρώνου Τοστέ... Ἄ! ἰδοὺ γενναιόδωρος ἄνθρωπος!... Ἔλα, μὴ κάμνῃς τὸν ζηλότυπον· σὲ εἶπα καὶ ἄλλοτε ὅτι δὲν τὸν ὑποφέρω διόλου.»

Καὶ προσθέτει περιχαρὴς, σχεδὸν χοροπηδῶσα: «Τρὰ λὰ λὰ, ὤ! πόσον εὐτυχὴς εἶμαι μὲ τὸ πλακούντιόν μου τὸ 'φθηνὸ, ζεστὸ, ζεστό!

— Γνωρίζεις σὺ, Μαρία μου, ὅτι εἶμαι ἱκανὸς νὰ σ' ἀγοράσω καὶ ἑκατὸν πλακούντια, ἐὰν τὰ ἐζήτεις... Μόνον θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ κάμω τὴν παρατήρησιν, ὅτι εἰς τὸ γεῦμα δὲν θὰ σοῦ μείνῃ πλέον ὄρεξις μὲ αὐτὸ τὸ ζυμαρικόν.

— Ἔχεις δίκαιον· δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην. Ἄ! διὰ νὰ σ' ἀποδείξω τώρα πόσον οἰκονόμος εἶμαι, νὰ, παραιτοῦμαι σήμερον τὸ πλακούντιον, διότι θὰ ἦτο τρέλλα πραγματικῶς νὰ ἐξοδεύσωμεν ὕστερον δώδεκα ἢ δεκαπέντε φράγκα διὰ νὰ βλέπωμεν μόνον τὰ πινάκιά μας καὶ νὰ μὴ τρώγωμεν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐμποδίζω νὰ ἐξοδευθοῦν τὰ δεκαπέντε αὐτὰ φράγκα χωρὶς ὄφελος, πρὸς ἀνταμοιβήν μου θὰ μοῦ πάρῃς μίαν τεϊέραν ἐκ πορσελάνης, ἀξίας ἑνὸς φράγκου. Αἴ; εἶδες τί οἰκονόμος εἶμαι; Πιστεύω ὅτι αὐτὸ πλέον τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀπὸ τὰ χρησιμώτατα!

— Δὲν σοῦ λέγω· ἀλλὰ δὲν ἑτοιμάζεται τὸ τεΐ καὶ μέσα εἰς τὴν καφετιέραν; Δὲν ἐννοῶ ὅτι ἐναντιοῦμαι· σοὶ τὸ λέγω ἁπλῶς... εἶμαι ὅμως πρόθυμος νὰ σ' εὐχαριστήσω.

— Καλὲ, καὶ τῷ ὄντι! εἶδες, εἶδες! ἀφ' οὗ καὶ μὲ τὴν καφετιέραν τελειόνει ἡ ἐργασία, τὸ ἄλλο μὲ εἶνε περιττόν. Ἤγουν, φίλτατε Λέον, ἡ ἰδέα σου ἦτο πολὺ καλή· μάλιστα καὶ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ἐξοδευθῶμεν ἀδίκως εἰς τοιαῦτα πράγματα, ὅταν ἔχω τόσα ἄλλα χρήσιμα ν' ἀγοράσω... ἕνα ζευγάρι μπότταις λόγου χάριν!

— Μὲ τὰ σωστά σου; ἔχεις παραπάνω ἀπὸ εἴκοσι ζευγάρια!

— Ναὶ, ἀλλὰ μοῦ λείπει τὸ τριανταφυλλὶ χρῶμα... Εἶδα νὰ πωλοῦν πολὺ εὔμορφα πρὸς δεκαπέντε φράγκα... Εἶνε ἀληθινὸν ὅτι πρέπει τότε νὰ ἦνε καὶ ὅλη ἡ ἐνδυμασία εἰς τὸ ἴδιον χρῶμα... ἀλλ' αἱ μπότταις ἀρκοῦν διὰ τὸ σχέδιόν μου.

— Τί σχέδιον; ἐρωτᾷ μετά τινος ἀνησυχίας ὁ Λέων.

— Θὰ σὲ τὸ εἰπῶ· ἀλλὰ κύτταξε μὴ ζηλοτυπήσῃς ἀκόμη, σὲ παρακαλῶ... Ἄ! θέλω νὰ κάμω νὰ σκάσῃ ὁ βαρῶνος Τοστὲ ἀπὸ τὸ κακόν του. Μὲ τὸ νὰ ἔχῃ τάχα μεγάλην περιουσίαν, φαντάζεται ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ θριαμβεύσῃ εἰς κάθε πρᾶγμα. Νά· προχθὲς ἀκόμη, ὅταν ἤκουσε νὰ τὸν λέγω ὅτι τὸ τριανταφυλλὶ χρῶμα μοῦ πηγαίνει καλὰ, ἤρχισε νὰ μὲ κάμνῃ προσφοράς... ἕνα σωρόν... καὶ τότε νὰ ἤσουν ἀπὸ ἕνα μέρος καὶ νὰ ἤκουες μὲ τί τρόπον περιφρονητικὸν μ' ὡμίλει διὰ σέ... «ὁ Λέων σου» καὶ «ὁ Λέων σου»... ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο διὰ κἀνένα ψωρίτην, 'ποῦ δὲν ἔχει τοὺς τρόπους νὰ μὲ προσφέρῃ ἓν φόρεμα μεταξωτὸν τριανταφυλλί... λεπτότατον... ὄχι μεγάλης ἀξίας... ἴσα μὲ ἑξῆντα φράγκα. Τότε κ' ἐγὼ, διὰ νὰ τὸν ταπεινώσω, ἔβαλα κατὰ νοῦν, εἰς τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν, νὰ τὸν ὑποδεχθῶ μὲ τὸν κοιτωνίτην μου (robe de chambre) καὶ μὲ τὰ τριανταφυλλιὰ μποτινάκια μου, καὶ νὰ τὸν εἰπῶ: «Ἄ! κρῖμα, βαρῶνε! ἂν ἤρχεσθε πέντε λεπτὰ ἐνωρίτερα, θὰ ἐβεβαιόνεσθε ὅτι τὸ τριανταφυλλὶ χρῶμα μοῦ πηγαίνει θαυμάσια· ἤμην ἐνδεδυμένη· ἄ! νὰ, ἀκόμη φορῶ ταὶς μπότταις μου.» Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ ἐπίστευε ὅτι μοῦ ἠγόρασες καὶ τὸ φόρεμα.»

Ὁ Λέων κυριεύεται ὑπὸ δυσθυμίας.

«Ἄ, δά! Εἰξεύρεις ὅτι καταντᾷ ἀνυπόφορος ὁ βαρῶνός σου αὐτός! οὔτε ζήτουλας νὰ ἦμην, δὲν θὰ ἐφέρετο χειρότερα. Δόξα τῷ Θεῷ, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σὲ δώσω τρία λουδοβίκεια διὰ ν' ἀγοράσῃς τὸ φόρεμά σου αὐτὸ τὸ τριανταφυλλί.

— Αἴ, καὶ μήπως ἐπιμένω ἐγὼ καὶ καλὰ νὰ ἀγοράσω τὸ φόρεμα αὐτό; Πά! τότε ἴσα ἴσα θὰ ἔλεγες ὅτι ἀγοράζω «τοῦ ἀέρος πράγματα», νὰ ῥίψω δηλαδὴ τρία λουδοβίκεια δι' ἓν φόρεμα, τὸ ὁποῖον δὲν ζῇ περισσότερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας καὶ ξεθωρίζει, μόνον νὰ τὸ ἰδῇ ἅπαξ ὁ ἥλιος... Ὦ! ὄχι, ἐγὼ ἔχω πολὺ πρακτικωτέρας ἰδέας... Ἐὰν ἠγόραζα φόρεμα, θὰ τὸ ἤθελα νὰ ἦνε παντοτεινόν... διὰ κάθε καιρ-

ρόν... στερεώτερον... ἀπὸ ἀτλάζι τῆς Λυὼν λόγου χάριν... τέλος πάντων ἓν φόρεμα τεσσάρων λουδοβικείων.

— Πῶς; μόνον τεσσάρων λουδοβικείων; ἀτλάζι τῆς Λυών; φθάνουν;

— Καὶ βέβαια... δηλαδὴ μὲ τὰ τρία ἄλλα λουδοβίκεια, τὰ ὁποῖα μὲ χρεωστεῖς διὰ τὸ τριανταφυλλὶ φόρεμα... Ἄ! τότε δὰ μὲ τὰ ὅλα του θὰ δαιμονισθῇ ὁ βαρῶνός μας βλέπων ὅτι δὲν περιμένω πλέον ἀπὸ τὰ χρήματά του διὰ νὰ ἐνδυθῶ!

— Καὶ θὰ τῷ ἀποδείξω ἐγὼ ὅτι πραγματικῶς δὲν περιμένεις! ἀνακράζει ὁ Λέων... Ἄκουσον· ἅμα φθάσωμεν εἰς τὸ πρῶτον κατάστημα νεωτερισμῶν, ἔχεις τὸ φόρεμά σου.

— Ἰδοὺ ἴσα ἴσα ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸ καλλίτερον τοῦ εἴδους αὐτοῦ.»

Μετὰ μικρὸν οἱ δύο ἐρασταὶ ἦσαν ἔμπροσθεν τοῦ καταστήματος καὶ ἐξήταζον τὰς διαφόρους ἐσθῆτας τὰς ἐκτεθειμένας ὄπισθεν τοῦ ὑελώματος. Αἴφνης ἡ Μαρία ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον μεθ' ὁρμῆς ἀπὸ τοῦ θεάματος καὶ σύρουσα τὸν νεανίαν ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδοιπορίαν χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν.

«Τί ἔπαθες δά, φιλτάτη;

— Ἐγώ; ἀποκρίνεται στενάξασα ἡ νεᾶνις. Τίποτε.

— Ἔλα, ἔλα, θὰ ἔχεις κάτι τι. Πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἐζήτεις νὰ ἐκλέξῃς φόρεμα, καὶ τώρα...

— Νὰ σὲ τὸ εἰπῶ; λέγει ἡ Μαρία μετὰ περιλύπου ἤθους. Ἄκουσε λοιπόν. Εἶχε πέσει τὸ βλέμμα μου εἰς ἐκεῖνο... ἀριστερᾷ... ὅταν πλησίον του εἶδα τὸ ὄνειρον ὅλης μου τῆς ζωῆς... ἄχ! τὸ ὄνειρόν μου, τὸ ὄνειρόν μου!

— Αἴ, τί;

— Ὄχι, ὄχι, δὲν εἶνε τίποτε, δὲν θέλω νὰ σὲ παρακινήσω εἰς μίαν τρέλλαν. (Μετ' ἀναστεναγμοῦ.) Ἄχ! ὅταν μία γυνὴ θέλῃ νὰ ἀρέσῃ, καλλίτερον νὰ γεννηθῇ τυφλή... ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ τὸν ἀπέραντον πλοῦτον τοῦ βαρώνου Τοστέ.

— Ἄ! ξεύρεις ὅτι μὲ ἐζάλισες μὲ τὸν Τοστέ σου αὐτὸν, Μαρία! Καλλίτερον θὰ ἔκαμνες νὰ μοῦ εἰπῇς τί ἦτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὲ ἐλύπησε πρὸ μικροῦ.

— Αἴ, ἀφ' οὗ τόσον ἐπιμένεις, σοὶ τὸ λέγω. Ἦτο ἓν φόρεμα... βελούδινον.

— Καὶ πῶς! δι' ἓν βελούδινον φόρεμα κάθεσαι τώρα καὶ κλαίεις καὶ θρηνεῖς, καὶ θυμιάζεις τὸν Τοστέ σου! Ὡσὰν τάχα αὐτὸς νὰ ἦτο Καλιφορνία, καὶ ἐγὼ, μὲ τριάντα χιλιάδας φράγκα εἰσόδημα, ἐπαίτης! Δὲν εἶπες ὅτι σ' ἀρέσει τὸ βελούδινον ἐκεῖνο φόρεμα;...

— Ναί; μοῦ τ' ἀγοράζεις; ἀληθινά;

— Ἔλα· ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ κατάστημα ἐκεῖνο.

— Ἄ! τότε ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἄλλον δρόμον, εἰς τὸ ἄλλο βουλεβάρτον, διότι ἐκεῖ εἰξεύρω ἐγὼ ἓν ἄλλο κατάστημα καλλίτερα ἐφωδιασμένον. (Μετ' ἀγαλλιάσεως.) Ἄ! τί εὐτυχία! ποῖος ἄλλος εἰς τὸν κόσμον εἰμπορεῖ νὰ καυχηθῇ ὅτι κατέστησε τόσον εὐτυχῆ τὴν ἀγαπητήν του!... Ἀληθινὰ, εἰπέ μου... θὰ ταιριάζει καλὰ τὸ βελοῦδον μὲ τὸν στολισμὸν αὐτὸν τῆς κεφαλῆς μου; ὅσον καὶ νὰ εἰπῇς, οἱ γαγάται δὲν εἶνε ἀδάμαντες...

— Καλὲ, τί ἀδάμαντες καὶ γαγάται! τὸ βελοῦδον δίδει λαμπρότητα εἰς τὴν ἐπιδερμίδα καὶ...

— Καὶ εἰς τοὺς ἀδάμαντας. (Ρεμβάζουσα.) Ἄ! τοὺς ἀδάμαντας! ἰδοὺ τί δὲν θὰ ἀπολαύσω ποτέ μου ἡ πτωχή!

— Αἴ, τίς εἰξεύρει!

— Μάλιστα! τώρα πλέον! Πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, νὰ, ἐδῶ εἰς τὸ χέρι μου εἶχα πέντε χιλιάδας φράγκα... ἔπρεπε μόνον ἓν ν α ὶ νὰ εἰπῶ... καὶ ἦσαν ἰδικά μου!

— Ὁ Τοστέ σου πάλιν;... Καὶ ἀπεποιήθης; αἴ; ἀπεποιήθης, ἀλήθεια;

— Ἐννοεῖται· ἀλλὰ νὰ εἴξευρες, φίλτατέ μου, πόσον ἦτο δελεαστικόν! διότι τέλος πάντων, διὰ μίαν γυναῖκα, οἱ ἀδάμαντες εἶνε πρᾶγμα αἰώνιον... Ἓν φόρεμα, ἔστω καὶ βελούδινον, δὲν σοῦ λέγω... εἶνε καλόν... ἀλλὰ παλαιόνει μίαν ἡμέραν... ἐν ᾧ οἱ ἀδάμαντες εἶνε πάντοτε μία περιουσία... Ἄχ! ἂς εἶχα ἀδάμαντας, καὶ θὰ εὐχαριστούμην νὰ φορῶ λινὸ φουστάνι!

— Οὕτω λοιπὸν, ἐρωτᾷ ἀνήσυχος ὁ Λέων, χάριν μερικῶν ἐλεεινῶν ἀδαμάντων εἶσαι ἱκανὴ νὰ μ' ἐγκαταλείψῃς;

— Αἴ, τώρα, καὶ σύ! τὸ μέλλον κάθεσαι κ' ἐξετάζεις! Μήπως,

ἐὰν μὲ ἠγάπας σπουδαίως, δὲν θὰ μ' ἐσυμβούλευες σὺ πρῶτος νὰ τὸ κάμω ;

— Μὲ πόσην ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν τὸ λέγεις αὐτό! Τόση ἦτον ἡ ἀγάπη σου λοιπόν;

— Ἄ! εἶσαι νόστιμος, μὰ τὸ ναί, μὲ τὰς ἐρωτήσεις σου. Ἔλα, ἔσο δίκαιος· σὺ βέβαια εἰμπορεῖς σήμερον ἢ αὔριον νὰ μὲ ἀφήσῃς... αἴ, ἐννοεῖς ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ διαφεύγει ἡ λαμπροτέρα εὐκαιρία διὰ νὰ ἐξασφαλίσω τὸ μέλλον μου, ἐν ᾧ, ἐὰν ἐδεχόμην τὰς προτάσεις ἑνὸς ἄλλου, ὅστις, πολὺ γενναιότερος, θὰ ἔχαιρε περισσότερα δικαιώματα εἰς τὴν ἀγάπην μου, τὴν πίστιν μου, τὴν εὐγνωμοσύνην μου. . .»

Ὁ Λέων κατέστη μανιώδης.

«Τὴν εὐγνωμοσύνην σου! Καλὰ, θὰ ἰδῶμεν!

— Πῶς; τί ἐννοεῖς, σὲ παρακαλῶ;

— Τώρα, ναί, τώρα πηγαίνομεν εἰς τοῦ κοσμηματοπώλου μου, καὶ ἐκλέγεις ὅ,τι σοὶ ἀρέσει.

— Ἄ! ἀναφωνεῖ ἡ νεᾶνις μετ' ἐνθουσιασμοῦ· εἶσαι θεῖος, θεῖος! Τοιαύτην ἐξαφνικὴν χαρὰν ἐγὼ δὲν τὴν ἐπερίμενα. Αἴ, τώρα πλέον ὁ βαρῶνος Τοστὲ θὰ μείνῃ ξερὸς ἅμα ἰδῇ τὸ περιδέραιόν μου. . . αὐτὸς, ὁ ὁποῖος μόνον σκουλαρίκια μ' ἔδιδεν, ὁ φιλάργυρος!

— Θὰ ἔχῃς καὶ περιδέραιον καὶ σκουλαρίκια... ὅ,τι θέλεις· ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ! παῦσαι τέλος πάντων νὰ μ' ἀναφέρῃς αἰωνίως αὐτὸν σου τὸν βαρῶνον Τοστέ!»

Ὅτε ὁ κοσμηματοπώλης ἐξήπλωσεν ἐνώπιον τῆς νεάνιδος σωρὸν πολυτίμων λίθων καὶ στολιδίων, ἡ Μαρία ἐδράξατο κατὰ πρῶτον αὐτῶν μετὰ πυρετώδους ἀγαλλιάσεως, ἀλλ' αἴφνης ἐπραΰνθη καὶ ἔμεινε σύννους.

«Αἴ, λοιπὸν, Μαρία, τί ἔχεις; Πῶς! δὲν εὐχαριστεῖσαι πλέον ;

— Τῷ ὄντι.

— Ἐπιθυμεῖς τίποτε ἄλλο;

— Ναί.

— Τί πρᾶγμα;

— Ἐπιθυμῶ καλλίτερα νὰ μὲ νυμφευθῇς.»

Μὴ γελᾷς, ἀναγνῶστα. Μετά τινας ἡμέρας ὁ Λέων ἐνυμφεύετο

τὴν Μαρίαν, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐξήρχοντο τοῦ ναοῦ καὶ διέβαινον ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς Δύσεως, ἡ νεόνυμφος ἀνεφώνησε περιχαρῶς: .

«Ἀληθινά! εἰξεύρεις ὅτι, μὲ ὅλα αὐτὰ, δὲν μὲ ἠγόρασες ἀκόμη τὸ πλακούντιόν μου;»

(Ἐκ τῶν τοῦ Eug. Chavette.)

Γ. Δ. Φ.

ΙΞ'.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΚΛΕΩΝΟΣ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ο ΚΑΘ' ΟΜΗΡΟΝ
ΟΙΚΙΑΚΟΣ ΒΙΟΣ

Ἐν Λειψίᾳ, ἐκ τῆς ἀνατολικῆς τυπογραφίας Γ. Δρουγουλίνου, 1883.
Σελ. I—XVI, 1—224.

Τοιοῦτον ἀφελὲς καὶ πλήρη ἀρχαϊκῆς ἁπλότητος τίτλον φέρει πόνημα νεώτατον, ὅπερ καὶ διὰ τὴν χάριν μεθ' ἧς ἐγράφη, καὶ διὰ τὴν σπουδαιότητα οὗπερ στοχάζεται σκοποῦ, καὶ διὰ τὴν κριτικὴν τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκατεσπαρμένων παρατηρήσεων, θαρραλέως κρούει τὰς θύρας τῶν τε λογίων καὶ παντὸς ἰδιώτου Ἕλληνος, τούτου μὲν ἐπιθυμοῦντος νὰ ἐντρυφήσῃ εἰς ἄμοχθον καὶ τερπνὴν μελέτην ἐπὶ τοῦ οἰκιακοῦ βίου τῶν ὁμηρικῶν χρόνων, ἐκείνων δὲ ἐντριβέστερόν πως ἀγωνιζομένων νὰ ἐγκύψωσιν εἰς παρατηρήσεις, συγκρίσεις καὶ θεωρίας, αἵτινες κατέστησαν ἀπὸ πολλοῦ τὸ θέμα σπουδαίων μελετῶν, ἰδίως παρὰ Γερμανοῖς καὶ Ἄγγλοις ἀρχαιογράφοις.

Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην ἐργασίαν ἀνασκαφῆς τῶν παναρχαίων χρόνων, ὁ Κλέων Ρ. Ραγκαβῆς, ὅστις, καθάπερ καὶ ὁ κλεινὸς αὐτοῦ πατὴρ Ἀλέξ. Ρ. Ραγκαβῆς, καὶ ὁ ἐπίσης διαπρεπὴς ἐν σοφοῖς Πέτρος Βράϊλας Ἀρμένης, καὶ ὁ Νικόλαος Μαυροκορδάτος καὶ ἄλλοι, κλείζει τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ οὐ μόνον διπλωματικῶς, ἀλλὰ καὶ φιλολογικῶς, προέβη ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ πρὸ ἐτῶν προκηρυχθέντος Ροδοκανακείου φιλολογικοῦ διαγωνισμοῦ, περὶ τοῦ καθ' Ὅμηρον ἰδιωτικοῦ βίου, ὅτε ἐν Γερμανίᾳ τὰς διατριβὰς ποιούμενος καὶ «τῆς δάφνης πως γλιχόμενος (ὡς αὐτὸς χαριτολογῶν γράφει), οὐδ' ἀναμετρήσας ἴσως κατὰ τὸ δέον τὸ ὕψος τῶν κορυφῶν ἐφ' ὧν φύεται, ἠλείφθη πρὸς τὸν ἀγῶνα». Καὶ ἦν ὁ ἀγὼν οὐχὶ εὐχερὴς καὶ ὀλιγόμοχθος· μελέτην, καὶ μελέτην κολοσσιαίαν, ὤφειλε νὰ ἀναλάβῃ ἀνὰ μέσον ποικίλων, ἐκτεταμένων, διαφορογλώσσων πραγματειῶν, ἐξ ὧν οὐ μόνον ν' ἀποταμιεύσῃ ὅ,τι χρήσιμον καὶ συντελεστικὸν εἰς τὴν κατάρτισιν αὐτοτελοῦς καὶ ἠκριβολογημένης μελέτης, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἀβρόχοις ποσὶν ἐκ τῶν διασταυρουμένων ἀντιφάσεων καὶ παραλογισμῶν, τούτους μὲν ἐπανορθῶν, ἐκείνας δὲ συμβιβάζων διὰ κριτικῶν καὶ περιεσκεμμένων παρατηρήσεων, βασιζομένων ἐπὶ τῆς γνησιωτέρας ἀντιλήψεως τῶν ἐννοιῶν τοῦ γίγαντος ἀοιδοῦ. Δὲν εἶνε δὲ ἴσως πολὺ τολμηρὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐξῆλθε νικηφόρος τοῦ ἀγῶνος· ἐὰν δὲ, κατὰ συνέπειαν διαφόρων περιπετειῶν, δὲν ἔσχε τὸ εὐτύχημα, οὐχὶ νὰ στεφανωθῇ, ἀλλὰ νὰ ὑποβληθῇ τὸ πόνημα αὐτοῦ εἰς τὸν προκηρυχθέντα φιλολογικὸν διαγωνισμὸν, ἡ ὑποδοχὴ ἧς ἤδη τυγχάνει προκύπτον εἰς φῶς εἶνε ὁ ἀγλαότερος τῶν στεφάνων καὶ ἡ λαμπροτέρα ἐκτίμησις τῶν ἀγώνων εἰς οὓς ὑπεβλήθη ὅπως παραθῇ ἡμῖν ὡς οἷόν τε πιστὴν εἰκόνα τοῦ καθ' Ὅμηρον οἰκιακοῦ ἢ ἰδιωτικοῦ βίου.

Οὕτω δὲ τὸ πόνημα τοῦ Κλέωνος Ρ. Ραγκαβῆ, πλούσιον ἀρχαιογνωσίας ταμεῖον, ἐπαναφέρον ἡμᾶς εἰς τοὺς μακαρίους ἐκείνους χρόνους τοῦ ἀγνοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἀφελοῦς βίου, παρατίθησιν ἐνώπιον ἡμῶν εἰς τέσσαρα χωριστὰ μέρη τὸν οἶκον μετὰ λεπτομερεστάτης περιγραφῆς τῶν δωμάτων, θαλάμων, θόλων, στοῶν, κοιτώνων, αὐλῶν, σκευῶν, ἀγγείων, κήπων·—τὴν οἰκογένειαν, μετὰ χαρακτηριστικῶν παρατηρήσεων περὶ τοῦ ἀνδρὸς, τῆς γυναικὸς, τοῦ ἔρωτος, τοῦ γάμου καὶ τῶν σχετικῶν τούτῳ, τῶν παίδων, τῶν δούλων·—τὴν τοῦ

σώματος θεραπείαν, ἤτοι τ' ἀφορῶντα τὰς ἐνδυμασίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὴν κόμην, τὰς χειρίδας, τὰ σανδάλια, τὰ γυναικεῖα ἀναδέσματα, ἔτι δὲ τὰ συμπόσια μετὰ τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν περὶ ποτῶν, ἐδεσμάτων, σκευῶν καὶ ἀγγείων χρησίμων εἰς τὴν τράπεζαν, τὸ λουτρὸν μετὰ τῶν σχετικῶν αὐτῷ, ἤτοι τῆς χρίσεως τοῦ σώματος, νίψεως τῶν ποδῶν·—καὶ τελευταῖον, λεπτομερείας περὶ ἀσθενειῶν, πληγῶν, ἰατρῶν καὶ ἐθίμων ταφῆς καὶ πένθους ἐπὶ τελευτῇ.

Τοιοῦτο τὸ βιβλίον τοῦ Κλέωνος Ρ. Ραγκαβῆ ἐν ἀτελεῖ καὶ περιωρισμένῃ σκιαγραφίᾳ, ὅσην δύνανται νὰ ἐπιτρέψωσιν ἡμῖν τό τε μικρὸν τοῦ παραχωρηθέντος χώρου ὅπως γράψωμεν περὶ αὐτοῦ καὶ ἡ ταχεῖα καὶ συνοπτικὴ αὐτοῦ ἐπιθεώρησις. Μεθ' ὁπόσου δὲ ἐνθουσιασμοῦ καὶ εἰλικρινοῦς προθέσεως εἰργάσατο ὁ φιλότιμος συγγραφεύς, καταφαίνεται ἔκ τε τοῦ ἀπηκριβωμένου τῶν περιγραφῶν, ἃς διὰ πυκνοτάτων ἐνισχύει καὶ ζωογονεῖ μαρτυριῶν τοῦ ἀθανάτου ἀοιδοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἰδιαζούσης εὐαισθησίας καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος μεθ' ὧν ἐγκύπτει εἰς τὴν μελέτην ἑνίων κεφαλαίων, ὡς μαργαρίτας δὲ ἀληθεῖς, μεθ' ὅλην τὴν δυσκολίαν τοῦ νὰ τοὺς χωρίσωμεν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν μαργαριτῶν τῆς ὅλης συγγραφῆς, συνιστῶμεν τὰς ὡραίας σελίδας περὶ οἰκογενείας καὶ ἰδίᾳ τὰ περὶ γυναικὸς, ἔρωτος, φιλοστοργίας κεφάλαια.

Περιττὸν δὲ νὰ προσθέσωμεν εἰς τ' ἀνωτέρω ὅτι χάρις καὶ καλλιέπεια ὕφους κοσμοῦσιν ὁλόκληρον τὸ πόνημα τοῦ Κλέωνος Ρ. Ραγκαβῆ, γνωστοῦ ἄλλως τε ὡς ἑνὸς τῶν χαριεστέρων παρ' ἡμῖν λογογράφων. Σύγκειται δὲ τὸ βιβλίον ἐκ 240 περίπου σελίδων εἰς σχῆμα 8ον, ἐπὶ ἀρίστου χάρτου ἐκτετυπωμένον μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ μετὰ τεσσάρων ὡραίων εἰκόνων καὶ συνιστᾶται ὡς κάλλιστον δῶρον τῆς ἀρχιετηρίδος καὶ κόσμος πάσης βιβλιοθήκης.

Γ. Α Ξ.

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τόμος Α', τεύχη δύο, σελ. η', 376, μετὰ δέκα πινάκων· ἐν Ἀθήναις 1883.

Εἰς τὰς πυχὰς τὰς ἀλαμπεῖς τοῦ χρονικοῦ περιβολαίου τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, φωτὸς ἀνέλαβεν ἀκτῖνας νὰ χύσῃ ἡ ἐν Ἀθήναις πρὸ

διετίας περίπου ἱδρυθεῖσα ἱστορικὴ καὶ ἐθνολογικὴ ἑταιρία, ἥτις ἐκδοῦσα δύο τοῦ περιοδικοῦ αὐτῆς τεύχη γνωριμώτερον κατέστησεν ἡμῖν τὸ μέγα ἔργον, ὅπερ ἀνέλαβεν· ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν δύο τευχῶν πολλῷ κάλλιον ἢ ἐκ τοῦ προλόγου, ὃν ὁ πρόεδρος αὐτῆς Τιμολέων Ι. Φιλήμων προτάττει, μανθάνομεν ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἐστιν ἡ τῆς μεσήλικος τοῦ γένους ἱστορίας ἔρευνα, αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ σκοπός, ὃν ἐπιδιώκει ἡ παρ' ἡμῖν ἑταιρία τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν. Ἑταιρία ἱστορικὴ καὶ ἐθνολογική, μουσεῖον καὶ ἀρχεῖον καταρτίζουσα, χρηματικῶς ὑποστηριζομένη, τὴν δημοσιογραφίαν κεκτημένη θαρραλέον καὶ προθυμότατον ἀντιλήπτορα, δέον νὰ εἴπωμεν ὅτι εὐοδούμενον ἕξει τὸν σκοπὸν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ἡ ὑλικὴ εὐμάρεια οὐδέν ἐστιν ἂν μὴ συμβαίνουσαν ἔχῃ τὴν ἠθικήν, χάρτης δ' ἄριστος καὶ καλοὶ πίνακες, καὶ φιλοκαλία καὶ κομψότης τυπογραφικὴ πιθανῶς καθιστῶσι βιβλίον τι ἄξιον νὰ κοσμῇ αἰθούσας ὑποδοχῶν, οὐχὶ δὲ βιβλιοθήκας σπουδαίων ἀνδρῶν. Ὅτε πρῶτον ἠκούσαμεν ὅτι ἡ ἱστορικὴ ἑταιρία ἐκδίδωσι μετ' οὐ πολὺ περιοδικὸν ἐμακαρίσαμεν ἑαυτοὺς, εὐδαίμονας δ' ἐκρίναμεν τοὺς ἀναγκαζομένους ἕνεκεν ἐλλείψεως ἰδίου περιοδικοῦ τὴν μεσήλικα φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν πραγματευομένου «νὰ διασπείρωσι τὰς εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀναφερομένας πραγματείας αὐτῶν εἰς διαφόρους περιοδικὰς συγγραφὰς ἐγχωρίους καὶ ξένας» καὶ ἐνομίσαμεν ὅτι μέγα ἐπιτελεσθήσεται ἔργον. Ὕλην ἄφθονον ἔχουσιν οἱ ἐν Ἀθήναις δύο ἢ τρεῖς μεσαιωνογράφοι, χειρόγραφα κομίζονται πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ βορρᾶ τε καὶ δυσμῶν, βιβλιοθηκῶν ἀξίων λόγου πρὸς εὐκολίαν ἐν ταῖς μελέταις αὐτῶν εὐμοιροῦσιν· ἀλλ' ἀνέγνωμεν τὸ Δελτίον, ἠρευνήσαμεν αὐτὸ, καὶ τὰς σπουδαιοτάτας διατριβὰς τοῦ ἀκαμάτου Ν. Γ. Πολίτου ἐξαιροῦντες, αἵτινες μόναι τιμῶσι τὴν Ἑταιρίαν, εὕρομεν τὸ ἔργον αὐτῆς οὐχὶ πρὸς τὰς προσδοκίας ἡμῶν ἀνταποκρινόμενον. Τὰ ἔργα τοῦ Ν. Γ. Πολίτου ἔν τε τῷ Α' καὶ τῷ Β' τεύχει εἰσὶ τὸ τηλαυγὲς πρόσωπον ἀρχομένου τε καὶ μεσοῦντος ἔργου, διότι οὐδέποτ' ἀναμένει βεβαίως ἡ Ἑταιρία ἐγκώμια καὶ ἐπαίνους δι' ἔργα καὶ δημοσιεύσεις ἀνθρώπων, οὓς ἐπιστήμη καὶ παιδεία ἀληθὴς, οὐχὶ δ' ἀγυρτεύουσα καὶ περπερευομένη ἀπέδειξε πάσης γνώσεως γραφῶν καὶ ἀναγνώσεως γυμνούς, Ἀδὰμ κούφους, μηδὲ τὰ φύλλα ἔχοντας τῆς συκῆς, πρὸς κάλυψιν τῆς ἑαυτῶν γυμνότητος. Ἐκδόσεις τινὲς ἐγγράφων καὶ λόγων ἀνεκδότων γίνονται μόνον ὅπως

μὴ ἐπιλαθώμεθα ὅτι καὶ μεταγενεστέρων λογίων συγγράμματα καὶ χαρτία τρέχουσι τὸν κίνδυνον ν' ἀφαιμάξωσι πτωχοῦ τινος δήμου ταμεῖον, ὡς οἱ λόγοι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Μιχαὴλ Ἀκομινάτου.

Ἐξαίρομεν ἐν τούτοις τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐπιστολῶν Μελετίου τοῦ Πηγᾶ ὑπὸ Ἰω. Σακκελίωνος, δυναμένου πολλὰ νὰ γράψῃ, πλὴν ὀλίγα γράψαντος, καὶ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ὑπὸ τοῦ πανιερ. ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου. Δυστυχῶς τὰ ἀνέκδοτα κείμενα μόλις καταλαμβάνουσι τὸ ἓν τέταρτον τῆς ὅλης ὕλης τῶν δύο ὁμοῦ τευχῶν, ἐνῷ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰ παραμύθια, τὰ δίστιχα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, αἱ προλήψεις, αἱ παραδόσεις, ἡ ἐπ' αὐτῶν μελέτη κατέχουσιν ὑπὲρ τὰς 240 σελίδας ἐκ τῶν 376, τῶν συναπαρτιζουσῶν τὰ δύο τεύχη, ἤτοι τὰ δύο τρίτα. Ἐν τῷ εἴδει τούτῳ τῆς δημοσιεύσεως, μετὰ τὸν φιλόπονον Ν. Γ. Πολίτην πρωτεύει συλλέγουσα ἀθηναϊκὰ παραμύθια ἡ λογία Μαριάννα Γρ. Καμπούρογλου, ἐπαίνου δ' ἄξιος καὶ ὁ εὐφυὴς νέος Γ. Δροσίνης, ἀλλ' ἐκ τοιαύτης ὕλης οὐδέποτε βεβαίως ἀπαρτισθήσεται τὸ Δελτίον τῆς ἱστορικῆς Ἑταιρίας. Αἱ βιογραφικαὶ ὑπομνήσεις περὶ λογίων Ἑλλήνων διδαξάντων ἢ συγγραψάντων τι, περὶ εὐπόρων Ἑλλήνων προστατῶν ἀναδειχθέντων τῶν γραμμάτων, περὶ κληρικῶν ἐπιφανῶν, περὶ τεχνιτῶν καὶ βιομηχάνων, ἢ σημειώσεις εἰς τὰς τύχας τῆς τέχνης τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἀναφερόμεναι, εἰς κτήσεις ἢ καταστροφὰς χωρίων, τειχῶν, ναῶν, οἴκων, μονῶν, εἰς τύχας καὶ περιγραφὰς χειρογράφων καὶ βιβλιοθηκῶν, ἢ γραμμαί τινες φωτίζουσαι σκιερὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τῶν παρ' ἡμῖν σχολείων καὶ πάσης ἀνθρωπίνης μαθήσεως, ταῦτα πάντα τὰ λαμπρὰ καὶ ἐπαγωγὰ θέματα οὐδὲ μίαν ἠξιώθησαν νὰ καταλάβωσιν ἐκ τῶν 376, τῶν ἄχρι τῆς σήμερον ἐκδοθεισῶν σελίδων.

Καὶ ὅμως ταῦτα πάντα δέον νὰ πραγματοποιηθῶσιν, ὅπως ἡ Ἑταιρία δυνηθῇ νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξεπλήρωσεν ὅσα διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς καίπερ ἐν οὐχὶ τοσούτῳ σαφεῖ λόγῳ ὑπισχνεῖται· διὰ τούτων πάντων θέλει δειχθῇ ὅ,τι ζητεῖ ὁ ὑπογράφων τὸν προταττόμενον τοῦ Α' τεύχους πρόλογον. Ταῦτα δὲ πάντα τεμάχιά εἰσιν, ἅτινα συναρμολογούμενα ἡμέραν τινὰ ὑπὸ δεξιοῦ καλλιτέχνου ἀποτελέσουσι τὸν ἀληθῆ ἀνδριάντα παρελθούσης ἡμῶν ὑπάρξεως. Ἐὰν ἔχῃ τοιαύτην ὕλην ἐν γένει συνειλεγμένην ἡ Ἑταιρία εὐεργετεῖ τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν ἐκδιδοῦσα ταύτην πρὸ πάσης ἄλλης· ἂν μὴ ἔχῃ, δύναται νὰ τάξῃ βρα-

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΟΣ

βεῖον πρὸς συγγραφὰς τοιαύτας· ἂν δὲ μὴ ἔχῃ τοὺς δυναμένους ἐν τούτῳ ν' ἀσχοληθῶσι, τὸ μέγα καὶ ἐθνικὸν αὐτῆς ἔργον ἀποβαίνει ἀτελὲς, τὸ δὲ διὰ τοῦ Δελτίου οὕτως ὡς μέχρι τοῦδε ἐπιδιωκόμενον, ἴσως καὶ περιττὸν, ἀφοῦ τοῦτο ἐξυπηρετοῦσι τὰ «Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα» τοῦ Φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ». Ἡ ἔκδοσις ὡσαύτως κειμένων, οἷα ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τοῦ Ἀκομινάτου, οὐδὲν συντελεῖ εἰς τὸν ἐν γένει σκοπὸν τῆς Ἑταιρίας.

Εἴπομεν ἀληθείας, ἃς ἐσχηματίσαμεν ἀπὸ πολλοῦ· ταύτας οὐδέποτε θέλομεν ἀποκρύψει, προκειμένου περὶ ἔργου, ὅπερ ἐκδίδωσιν Ἑταιρία, πολὺ τὸ γόητρον ἐμπνέουσα, καὶ ἥτις ἐκ τῆς ἠθικῆς εὐδοκιμήσεως ἀπεκδέχεται καὶ τὴν ὑλικὴν εὐμάρειαν αὔξουσαν· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πρότερον νὰ ὁρισθῇ τακτικός τις ἀριθμὸς συντακτῶν τοῦ Δελτίου, πᾶσαν ἐμπνεόντων ἐμπιστοσύνην, ὅτι πᾶν ὅ,τι γράφουσι φέρει τὸν στέφανον τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν σφραγῖδα ἐργασίας εὐσυνειδήτου.

Λ...

ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ

ΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΚΟΜΙΝΑΤΟΥ

ὑπὸ ΠΕΤΡΟΥ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. Φ.

Ἀθήνησιν. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Ἀδελφῶν Περρῆ. 1883. Εἰς 8ον. Σελ. 1—176.

Βαθεῖαν αἴσθησιν προὐξένησεν ἡ προκειμένη Ἐπίκρισις, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν δημοσιευθεῖσα ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, οὗ τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν ἐμαρτύρησαν τὰ μέχρι τοῦδε εἰς φῶς προκύψαντα ἔργα τά τε διὰ τῆς φιλολογικωτάτης «Κλειοῦς» καὶ δι' ἰδιαιτέρων βιβλίων δημοσιευθέντα, ὧν ἔνια καὶ γερμανιστί.

Ἡ ἐλεγχομένη ἐν τῇ ὑπὸ Σπ. Λάμπρου ἐκδόσει τοῦ Ἀκομινάτου ἄγνοια καὶ ἀμαθία τηλικαύτη καὶ τοσαύτη τυγχάνει, ὥστε, προκειμένου μάλιστα περὶ ὑφηγητοῦ τῆς «γραφογνωσίας», ἀπίστευτον ἀληθῶς καταντᾷ ὅτι τοιαύτην ἀπηνῆ στρέβλωσιν ἠδύνατο νὰ πάθῃ τὸ κείμενον τοῦ Λαυρεντιακοῦ κώδικος, τοῦ χρησιμεύσαντος ὡς πηγῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀκομινάτου.

Τοῦ ἔργου τοῦ δεινοῦ ἐπικριτοῦ ἀνάλυσιν ἐδημοσίευσαν πολλαὶ τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων· διὸ καὶ ἡμεῖς ἀντὶ παντὸς ἄλλου σχολίου ἀναγράφομεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου ἡμῶν τὴν ὑπὸ τῆς «Πρωΐας» δημοσιευθεῖσαν κρίσιν, ἔχουσαν ὧδε:

«Τοιαύτην φέρει ἐπιγραφὴν κομψὸς τόμος 176 σελίδων, ἐκ τῶν τυπογραφικῶν καταστημάτων τῶν Ἀδελφῶν Περρῆ ἄρτι ἐξελθών. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἐπικρίσεως ταύτης Πέτρος Παπαγεωργίου ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῆς δαπάνης τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐκδόσεως τῶν σωζομένων Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου, ἣν πρό τινος χρόνου συνετέλεσεν ὁ Σπυρίδων Λάμπρος, ἤδη γενικὸς διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἐπιχειρεῖ ν' ἀποδείξῃ, καὶ ἀληθῶς μέχρι τραγικῆς ἀκριβείας ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Λαυρεντιακοῦ κώδικος, ὅστις ἐγένετο ἡ βάσις τῆς ὑπὸ τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου ἐκδόσεως τῶν σωζομένων τοῦ Ἀκομινάτου, ἐγένετο κακῶς καὶ ἀπροσέκτως, ὅτι ἡ στίξις καὶ ἡ κατὰ παραγράφους διαίρεσις δὲν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς «γραφογνωσίας» συμφώνως τῷ πνεύματι τῶν γεγραμμένων, ὅτι πολλαχοῦ ὁ ἐκδότης ἐποιήσατο κακὴν ἐκλογὴν τῶν γραφῶν τῶν κωδίκων, ὅτι αἱ διορθώσεις, ἐφ' αἷς ὁ Σπυρίδων Λάμπρος ἐνησμένισεν, εἶναι «ἴδιαι τοῦ κώδικος» αἱ δὲ μεταβολαὶ τοῦ ἐκδότου εἶναι ἢ παραδιορθώσεις ὑγιῶν χωρίων ἢ διαστρεβλώσεις τόπων τῆς Π. καὶ Ν. Διαθήκης, ὅτι οἱ ἐν τέλει τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀκομινάτου πίνακες, οἱ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου συμπληροῦντες, εἶναι ἐλλιπέστατοι καὶ ἀτελέστατοι, καὶ ὅτι ἡ ὅλη τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου ἔκδοσις γέμει δεινῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων, ἀσυμφωνιῶν, ἀντιφάσεων, παραδόξων καὶ θαυμάτων, κατ' αὐτὴν τὴν φράσιν τοῦ ἀδυσωπήτου ἐπικριτοῦ.

Οὔτε νὰ χαλαρώσωμεν οὔτε νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ παράπαν σκοποῦμεν τὴν φιλότιμον περὶ τὴν πάτριον ἱστορίαν ἔρευναν τῶν ἡμετέρων λογίων. Παρατηροῦντες ὅμως ὅτι παραπλήσιαι μελέται καὶ δημοσιεύσεις τότε μόνον πληροῦσι τὸν ἀγαθὸν καὶ λυσιτελῆ σκοπὸν ὅστις τὰς ἐμπνέει, ὅταν ἐπιτελῶνται μετ' ἀκριβεστάτης τοῦ θέματος γνώσεως, ἀκριβείας δὲ καὶ προσοχῆς αὐτόχρημα σχολαστικῆς, νομίζομεν ὅτι λέγομεν ἀλήθειαν ἀπροσμάχητον. Προτιμότερον εἶναι ν' ἀγνοῇ

τίς τι, ἢ νὰ λαμβάνῃ ψευδῆ τοῦ γεγονότος εἴδησιν ἢ σφαλερὰν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου ἔσχε τὸν πικρὸν κλῆρον νὰ ἐλέγξῃ σοβαρὰς ἀνακριβείας, παρεισφρησάσας ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ νὰ πείσῃ μετὰ λόγου, μετὰ σαφηνείας καὶ εὐλαβοῦς παραπομπῆς, ἀποδεικνύων τὸ ἀληθὲς καὶ βάσιμον τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ παρατηρήσεων ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς διορθώσεις τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου. Τὸ ἔργον τοῦ ἐπικριτοῦ, δυσχερὲς καθ' ἑαυτὸ, ἀποβαίνει δυσχερέστερον ἐκ τῆς φύσεως τοῦ θέματος ὅπερ κεῖται ὑπὸ τὴν μίλην τοῦ ἐπικρίνοντος. Ἐὰν δὲ πάντα τὰ θέματα δὲν πρόκεινται ἐντελῶς προσιτὰ εἰς τὴν ἀσφαλῆ κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου, ἡ εὐσυνείδητος παράθεσις τῶν κειμένων, ὁ συνδυασμὸς τοῦ γράμματος πρὸς τὴν ἔννοιαν, ἡ ἀντιπαραβολὴ τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου πρὸς τὴν ἐπελθοῦσαν διόρθωσιν τοῦ ἐκδότου, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς διορθώσεως πείθουσα τοῦ ἐπικρίνοντος διόρθωσις καὶ συμπλήρωσις, καταδεικνύουσιν ἐπαρκῶς ποῦ κεῖται ἡ ἀλήθεια, καὶ ποῦ προσέκοψεν ἡ ἀνάγνωσις, ἡ ἑρμηνεία καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐκδότου.

Ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐπικρινομένῃ ἐκδόσει τοῦ Ἀκομινάτου ἱκαναὶ συγχύσεις καὶ παρανοήσεις κινοῦσαι λυπηρὰν ἱλαρότητα, καὶ ἀνακαλοῦσαι τὸν περὶ Πειραιῶς μῦθον τοῦ γάλλου μυθογράφου. Εἶναί τις βεβαίως διατεθειμένος ν' ἀποδέχηται μετὰ συμπαθείας τὰ προϊόντα τῶν πνευματικῶν κόπων ἢ τῶν ἀγρυπνιῶν τῶν ἡμετέρων λογίων. Ἀλλ' ἡ συμπάθεια αὕτη, ἥτις ὀφείλεται ἄλλως τε, χωροῦσα πέραν τοῦ προσήκοντος, βλάπτει αὐτοὺς τοὺς πνευματικοὺς ἐργάτας πρωτίστως, ἐλεγχομένη ἄκαιρος, ὅσῳ καὶ ἡ σκαιὰ καὶ ἄδικος κριτικὴ, ἡ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἔχουσα εἰς τὴν ἐμπάθειαν, ἢ τὴν ταπεινὴν ζηλοτυπίαν. Ἠδυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τῶν χωρίων ἅτινα παραθέτει ὁ Π. Παπαγεωργίου καὶ περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν ὁποίων προφανῶς ἐπλανήθη ὁ Σ. Λάμπρος. Θὰ ἠχόμεθα ταχεῖαν ἀνασκευὴν τῶν παρατηρήσεων τοῦ Π. Παπαγεωργίου, εἴτε ἀμέσως ἀναλαμβανομένην, εἴτε ἀγγελλομένην ὡς προσεχῆ, καὶ τοῦτο πρὸς ἡσυχίαν τῆς σκανδαλισθείσης συνειδήσεως τῶν ἐπαϊόντων· καθ' ὅσον ἐὰν ἡ ἔλλειψις πάσης τραχύτητος δέον νὰ συνδυάζηται τῇ εὐσυνειδήτῳ κριτικῇ, ἡ ὑπερβάλλουσα ἀδιαφορία ἀφ' ἑτέρου ἢ ἡ ἀδιάλειπτος ἐπιεικὴς γνώμη, ἔνθα κρεουργεῖται ἡ λογικὴ, ἀναιρεῖ αὐτὴν τὴν βάσιν τῆς κριτικῆς, καὶ προλειαίνει τὸ κράτος τῆς πλάνης καὶ τῆς ἡμιμαθείας. Οὐδ' εἰς

τὰ ὄρια μικρᾶς ἐφημερίδος, οἵα ἡ ἡμετέρα, οὐδ' εἰς τὴν σφαῖραν παντὸς κεῖται ἡ λεπτομερὴς ἐξέτασις τῶν ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ Π. Παπαγεωργίου περιλαμβανομένων καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ὁποίων διαθέτει δυσαρέστως, ὅπως δήποτε, τοὺς ἐγγύθεν ἢ πόρρωθεν ἐνδιαφερομένους ὑπὲρ τῆς φιλολογικῆς ὑπολήψεως τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς γραφογνωσίας. Ἡ ἐπίκρισις τοῦ Π. Παπαγεωργίου ἐλέγχει τὸν γράψαντα κάτοχον βασίμων γνώσεων, ἐπιστάμενον δὲ ἀκριβῶς τὸ θέμα καὶ τὴν σφαῖραν περὶ ἣν διατρίβει. Ἄχρις οὗ ἀνασκευασθῶσι πειστικῶς αἱ παρατηρήσεις τοῦ Π. Παπαγεωργίου, δικαιοῦται ἕκαστος νὰ ὑπολαμβάνῃ τὸν Σ. Λάμπρον ἀστοχήσαντα, ὅπως δήποτε, περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῆς ἐκδόσεως, τὰς δαπάνας τῆς ὁποίας ἐχορήγησε φιλοτίμως ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων. Δὲν κατακρίνομεν ἐπὶ τούτῳ τὸν Σ. Λάμπρον, γνωρίζοντες πόσον εὔκολον εἶναι τὸ ψέγειν, ἐν ἀντιθέσει τῶν δυσχερειῶν τοῦ συγγραφέως ἢ καὶ τοῦ ἀντιγραφέως κωδίκων. Θὰ ἠχόμεθα ὅμως μείζονα εἰς τὸ μέλλον προσοχὴν, πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων ἐντυπώσεων, τραυματιζουσῶν βαθέως τὴν ἐπιστημονικὴν ὑπόληψιν τῶν ἡμετέρων ἀρχαιοδιφῶν καὶ βυζαντινογράφων.»

ΙΣΤ'.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΕΙΣ ΕΝ ΑΝΘΟΣ. (*)

Οἴμοι! ταλαίπωρον φυτὸν, πῶς κλίνεις ἐσβεσμένον,
τὰ πέταλα πῶς ἤνοιξας ὠχρὸν, μεμαραιμμένον!
Ἡ φθίσις σοι ἐξήρανε τὸν τρυφερὸν καυλόν σου,
καὶ πρὸ τῆς ὥρας ἔρριψε τὸν εὔοσμον θαλλόν σου.

(*) Ἡ δεσποινὶς Βιργινία Πολυχρόνη Εὐαγγελίδου, νεᾶνις δεκαεπταετὴς μόλις, ἐδημοσίευσε κατὰ πρῶτον ποιήματα αὐτῆς πέρυσιν ἐν τῷ ἀξιολόγῳ περιο-

Ὁ λίψ ἐγγύς σου διελθὼν σοὶ ἥρπασε τὸ μύρον,
ξηραίνων τὰς ἱκμάδας σου, τὰ πέταλά σου κείρων.
Οἴμοι! τί ἔπταισας καὶ σὺ 'ς τοὺς ἀπηνεῖς δημίους
τοῦ κάλλους, καὶ σὲ ἔρριψαν εἰς τάφους αἰωνίους;...
Σὲ ἀτενίζω ἄνθος μου φυλλορροοῦν καὶ φθίνον,
ἄνευ ζωῆς, ἄνευ ὀσμῆς, μεμαραμμένον κρίνον.

Ὡς σὺ, ὡς σὺ, ἄνθος κ' ἐγὼ, μυχίως δακνομένη
τὰ στέρνα ὑπὸ σκώληκος, ἐξ ἄλγους φθιομένη,
τὸν βίον καὶ τὰ φίλτρα του νὰ καταλίπω μέλλω!...
ἡ νέηλυς ἀπηύδησα καὶ τὸ μνημεῖον θέλω....
Μόρσιμον πνεῦμα ἦρχισε τὴν Ἥβην μου προσβάλλον
καὶ ἤγειρε 'ς τὸ στῆθός μου τρικυμιώδη σάλον·
ἡ δὲ χαρὰ ὡς ὀπτικὴ ἀπάτη μοὶ ἐφάνη,
τὰ πάντα φροῦδα καὶ κενὰ, ὁ γέλως εἴρων πλάνη!...
Νῦν χλωριᾷ τὸ χεῖλός μου, τὸ ὄμμα μου δακρύει
φεῦ! οὐδεμία ἡδονὴ τοῦ βίου μὲ ἑλκύει.

Ὦ! πύρινα κατέρρευσαν ἐδῶ τὰ δάκρυά μου
κι' ἀπέπτησαν ὡσεὶ καπνὸς τὰ φροῦδα ὄνειρά μου.
Ὦ ἄνθος! ἐνῷ εὐέλπις τὸν κόσμον ἐθεώρουν,
κι' ὡς ἐν λειμῶνι ἄφροντις γελόεσσα ἐχώρουν,
ἐξαίφνης διερράγησαν ἐντός μου αἱ ἐλπίδες,
ὡς αἱ λαμπραὶ τοῦ ὕδατος καὶ κοῦφαι φυσαλίδες.
Τὴν τέρψιν ἀνεζήτησα, πλὴν εὗρον τὸ μνημεῖον,
καὶ ἀντὶ στήθους φιλικοῦ τὸ χῶμά του τὸ κρύον!...
Τὸ Σύμπαν ἀηδίασα, μισάνθρωπος κατέστην,
Ἆχ! ἄνθος, ἄνθος μου πολλὰ ἐν τῇ ζωῇ ὑπέστην.

δικῷ «Κόσμῳ», κριθέντα ἄξια προσοχῆς καὶ ἐπαίνου. Λυπούμεθα δὲ ὅτι ἐκ τῶν τριῶν ποιημάτων, ἅπερ πρὸς ἡμᾶς ἔπεμψε, τῇ ἡμετέρᾳ παρακλήσει, ἓν μόνον ἠδυνήθημεν νὰ δημοσιεύσωμεν. Ἡ φιλότιμος κόρη, καίτοι μικρᾶς τυχοῦσα παιδεύσεως ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, διὰ τῆς ἀόκνου αὐτῆς κατ' ἰδίαν μελέτης κατώρθωσε νὰ γράφῃ ὀρθῶς τὴν γλῶσσαν καὶ ἐπιμελεῖται ἐπιμόνως ἵνα αὐξήσῃ τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως δωρηθὲν αὐτῇ τάλαντον τῆς ποιήσεως.

Ἐνῷ δὲ μόλις ἀριθμῶ δέκα καὶ ἓξ ἀνοίξεις,
ἡφαιστειώδεις ἐν ἐμοὶ αἰσθάνομαι ἐκρήξεις·
τὸ πᾶν νὰ καταβάλλεται αἰσθάνομαι ἐντός μου.
καὶ εἶναι μόνος ἐν τῇ γῇ ὁ πόνος σύντροφός μου.
Μὲ ἔρριψε τὸ μάταιον τῆς γῆς εἰς ἀηδίαν,
τοῦ νοῦ μου διεσκέδασε τὴν γόησσαν εὐδίαν...
Χθὲς ἔτι ἄγγελος φαιδρὰ ἐγγύς μου ἐμειδία,
καὶ ἦτο ὅλη ἔκστασις ἡ ὄψις της ἡ θεία!...
Πλὴν φεῦ! ὡς σὺ ἡ τάλαινα, τῆς Εἱμαρμένης θῦμα,
ἀστὴρ λαμπρὸς ἀνέτειλε καὶ ἔδυ εἰς τὸ μνῆμα!...

Νεκρὸν, ὦ ἄνθος, μ' ἐρωτᾷς, τί κλαίω, πρὸς τί στένω;...
ὁποῖος πόνος μύχιος μὲ δάκνει καὶ χλωμαίνω!...
Τί ἔχω;... παῦσον πρὸς Θεοῦ!... μὴ θέσῃς τὸν σπινθῆρα
εἰς τὴν πυρίτιδα... παθῶν, ἀνάπτεις τὸν κρατῆρα...
Ὁ νοῦς μου μαίνεται, πονεῖ, ὦ ἄνθος, σίγα, σίγα,
ἐκ τεθλιμμένου στόματος ἀρκοῦσι τὰ ὀλίγα.

Μέγα Ρεῦμα, τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1883.

ΒΙΡΓΙΝΙΑ Π. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ. (*)

Τὴ φωλιὰ 'ποῦ ταιριασμένο
Χτίζει μὲ τεχνίτου χάρι
Τὸ μικρὸ κι' ἀγαπημένο
Τῶν χελιδονιῶν ζευγάρι

Ἂν κανένας 'σὲ γλαστράκι
Τὴ φυτέψῃ καὶ φροντίζῃ
Κάθε 'μέρα μὲ νεράκι
Τακτικὰ νὰ τὴν ποτίζῃ,

(*) Τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ χαρίεντος ποιητοῦ τῶν «Σταλακτιτῶν» στηρίζεται ἐπὶ δοξασίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Σ. τ. Ε.

Ὕστερ' ἀπὸ ἕνα μῆνα
Ἡ μικρὴ φωλιὰ θὰ βγάνῃ
Δύο φυλάκια, κ' εἶν' ἐκεῖνα
Τῆς ἀγάπης τὸ βοτάνι.

Ὅποιος κι' ὅποια μοιρασθοῦνε
Τὰ δυὸ φύλλ' ἀπ' τὸ χορτάρι
Τρυφερὰ θ' ἀγαπηθοῦνε
Σὰν χελιδονιῶν ζευγάρι.

Ἐν Ἀθήναις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Μέσ' ἀπὸ μιὰ ροδακινιὰ ξανθὴ
Ὁ Αὔγουστος ταῖς χάραις του σκορπίζει,
Σὰν τὸ χλωρὸ ροδάκινο μυρίζει,
Σὰ χνουδωτὸ ροδάκινο ἀνθεῖ.
Καρποφοροῦν 'ς τὸ διάβα του οἱ κάμποι,
Τὸ κῦμ' ἀνατριχιάζ', ἡ νύχτα λάμπει.

Σ τὴ γῆ πατεῖ τὸ πόδι, καὶ λευκὰ
Κι' ἀρχοντικὰ τὰ κρίνα θὲ ν' ἀνοίξουν.
Τὰ χέρια του 'ς τὰ κλήματα θὰ 'γγίξουν,
Καὶ σὰ ματάκια μαῦρα ἡδονικά,
Σὰ' νἄνε κεχριμπάρια, ἡ κόρης χείλια,
Γυαλίζουν μέσ' τ' ἀμπέλια τὰ σταφύλια.

Γλυστρᾷ τὸ φύσημά του 'ς τὰ νερὰ,
Καὶ νὰ τὰ μαϊστράλια τὰ δροσάτα
Τὰ πρῶτα τοῦ φθινόπωρου μαντάτα
Μᾶς φέρνουν 'ς τὰ γαλάζιά των φτερά.
Ἀπ' τ' Ἀλωνάρη ταῖς φυτιαῖς ψημμένη
Ἡ γῆ τὰ λαχταρεῖ, καὶ ξανασαίνει.

Τὸν βλέπει κ' ἡ Σελήνη ἀπὸ 'ψηλὰ,
Καὶ τὴ χτυποῦν τὸν ἔρωτα ἡ σαΐτας·
Καὶ μ' ὅλα της τὰ κάλλη, τοὺς μαγνήτας,
Στολίζεται καὶ σειέται καὶ γελᾷ.
Κι' ἀκόμα πέρνει ἀπ' τ' ἄστρα, κι' ἀπὸ κεῖνα,
Κάθε δειλὴ τρεμουλιασμένη ἀκτῖνα.

'Στ' Αὐγούστου τὴ Σελήνη ἕναν καιρὸ
'Νυχτέρευαν 'ς αὐλαῖς καὶ παραθύρια
Ἡ λυγεραῖς μὲ πούλιαις καὶ τυρτύρια
Κεντῶντας ἀκριβῶν προικιῶν σωρό.
Γι' αὐτὸ 'χουν τὰ παληὰ κεντίδια χάρι,
'Σὰν νὰ τοῖς μένῃ κάτι ἀπὸ φεγγάρι...

'Σ τ' Αὐγούστου τὴ Σελήνη, μὲ μαλλιὰ
Σγουρόξανθα, 'ς τὴν πόρτ' ἀκουμπισμένη,
Κ' ἡ δροσερή μου ἀγάπη μὲ προσμένει...
Τ' ἄστρο κ' ἡ κόρη μιὰ φεγγοβολιὰ
Τριγύρω ἱλαρώτατα σκορπᾶνε.
— Τῆς νύχτας τὰ 'ματάκια τάχα νᾶνε;

Ἐν Ἀθήναις.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΜΥΘΟΣ.

ΑΛΩΠΗΞ ΚΑΙ ΛΕΩΝ.

Ἔτρεχε διωκομένη μ' Ἀλώπηξ κολοβὴ
(Τίς εἰξεύρει ποῦ τὴν εἶχε λησμονήσῃ τὴν οὐρά της..)
ἔτρεχ' ἔτρεχε ζητοῦσα μέρος ὅπου νὰ κρυβῇ,
ὅτε βλέπει σπήλαιόν τι... φαντασθῆτε τὴν χαρά της.

Μὲ κυμαινομένην γλῶσσαν καὶ μὲ ἀστραπῆς ὁρμὴν
ὥρμησεν εἰς τοῦ σπηλαίου τὸ σωτηριῶδες χάσμα
καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐρρίφθη· πλὴν μὲ φρίκην 'ς τὴν στιγμὴν
εἶδε λέοντα ἐμπρός της.., τῇ ἐφάνη μαῦρον φάσμα.

Ἔσυρε κραυγὴν τοῦ τρόμου, κ' ἔπεσεν ἡμιθανής..
Ὁ δὲ Λέων πλησιάσας «Αἴ! τῇ εἶπεν, ἀδελφή μου,
»δὲν ἐντρέπεσαι; τί τρέμεις; μὰ τὸ 'πίστευε κανείς!
»Ἦλθες εἰς τὴν ὥραν ὅπου σὲ ἐπόθει ἡ ψυχή μου...»

Ἄχ! ἐνόησεν ἐκείνη, ὡς Ἀλώπηξ κολοβὴ,
τί ἐσήμαινον αἱ λέξεις «Ἦλθες εἰς τὴν ὥραν ὅπου
σὲ ἐπόθει ἡ ψυχή μου» καὶ τί μέλλει νὰ συμβῇ,
ὅτε βρυχηθμὸς ἠκούσθη, ὡς φωνὴ κακοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ἦτο κρίσιμος στιγμή. Διὸ
ἐγερθεῖσα «Βασιλεῦ μου, ἔκραξε μὲ πονηρίαν,
»μόλις μόλις τὸ 'θυμοῦμαι καὶ ἀκόμη φρικιῶ,
»ἄκουσον τῶν στεναγμῶν μου καὶ τῶν θρήνων τὴν αἰτίαν.

»Ἄχ! λαγὼς κατατρεγμένος καταφύγιον ζητῶν
»'ς τὴν καλύβην μας εἰσῆλθε καθὼς ἦλθα κ' ἐγὼ τώρα,
»πλὴν ἀσπλάγχνως ὁ πατήρ μου κατεδρόχθισεν αὐτόν.
»Ἀλλὰ, ὦ στιγμὴ φρικώδης! δὲν παρῆλθε πολλὴ ὥρα

»Καὶ... καὶ κεραυνὸς βροντήσας τὸν κτυπᾷ 'ς τὴν κεφαλὴν
»κ' εἶδα σπαίροντα 'ς τὸ αἷμα τὸν καλόν μου τὸν πατέρα...
»Ἔπταισε κ' ἐτιμωρήθη μ' αὐστηρότητα πολλήν..
»Ὦ! κανένα νὰ μὴ εὕρῃ ἡ φρικτὴ ἐκείν' ἡμέρα!»

Καὶ σιγήσασα ἐθρήνει καὶ ἐστέναζε πικρῶς·
τόσον δὲ ἐπιτηδείως ἦλθε τὸ στρατήγημά της,
ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Λέων ὁ πρὶν τόσον φοβερὸς,
εἴτε ἐκ τοῦ φόβου εἴτε συμπαθῶν εἰς τὰ δεινά της,

«Ἔλα, ἀδελφή μου, λέγει, πήγαινε εἰς τὸ καλόν.»
Ἡ Ἀλώπηξ δὲν ἐστάθη νὰ ἀκούσῃ λόγον ἄλλον.
Μίαν ἔδωκε κ' εὑρέθη πρὸ συντρόφων της πολλῶν,
λέγουσα τὰ θαύματά της μετὰ καγχασμῶν μεγάλων.

Ἐν Ἀθήναις.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Εἰκὼν τοῦ νέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.
Πρόλογος.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Αἱ πρὸς τὸ ἔτος 1884 ἀντιστοιχοῦσαι διάφοροι χρονολογίαι.—Ἡλιοδρόμιον.—Ἐκλείψεις καὶ ὧραι τοῦ 1884. σελ. 1— 4
Βυζαντιναὶ χρονολογικὰ συστήματα (ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών) μετὰ πίνακος τῶν μέχρι τοῦδε Ἰνδικτιώνων. » 5— 9
Ἑορτολόγιον τῶν 12 μηνῶν μετὰ τοῦ σεληνοδρ. » 10— 22
Ἑορταὶ λατινικαί. » 23— 25
Ἑορταὶ ἀρμενικαί. » 25— 26
Πάσχαλια. » 27
Προέμπτωσις Σελήνης ὑπὸ Μελχισεδὲκ Βατοπεδινοῦ. » 28— 40
Ἡμερολόγιον μουσουλμανικόν. » 41— 42
Ἡμερολόγιον ἰουδαϊκόν. » 43— 44
Ἑορταὶ τῶν δημοσίων γραφείων ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι. » 45

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α'.

Γενεαλογία τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων τῶν ἀνατολικῶν κρατῶν· α' αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια Τουρκίας· β' βασιλικὴ οἰκογένεια Ἑλλάδος· γ' Ρουμα-

ΟΠΕΔΟΝΜΟΣ

νίας· δ' Σερβίας· ε' Μαυροβουνίου.—Γενεαλογία τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων καὶ προέδρων δημοκρατιῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἄλλαις χώραις.—Γενεαλογία ἡγεμόνων γερμανικῶν καὶ ἄλλων κρατιδίων. σελ. 47— 65

Β'.

ΤΟΥΡΚΙΑ.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα. — Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός. — Διοικητικὴ διαίρεσις κατὰ νομοὺς, ἐπαρχίας καὶ ὑποδιοικήσεις. —Νομάρχαι. —Κυριώτεραι πόλεις.—Στρατιωτικὴ δύναμις.—Δημοσία ἐκπαίδευσις (ἀνώτεραι καὶ κατώτεραι σχολαὶ τοῦ κράτους·—σχολαρχεῖα ἐπαρχιῶν·—ὀρφανοτροφεῖον· —μεδρεσέδες·—στρατιωτικαὶ σχολαί·—πολυτεχνεῖον). —Ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις (ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ἐν Κων/πόλει·—ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια·—ἀνώτερα θηλέων ἐκπαιδευτήρια·—ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια ἐπαρχιῶν·—κατώτερα ἐκπαιδευτήρια ἐν Κωνστ)πόλει καὶ τοῖς προαστείοις). —Ἀρμενικὴ ἐκπαίδευσις. — Ἑβραϊκὴ ἐκπαίδευσις.—Ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. —Σιδηρόδρομοι.— Ταχυδρομεῖα. —Τηλέγραφοι.— Βαθμοὶ τῆς ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας. — Διπλωματικὴ ἀντιπροσωπεία. » 66—135

Σάμος. Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.—Ἡγεμών. —Βουλευταί.—Γραφεῖα.—Προξενικὸν σῶμα. —Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός. —Οἰκονομικὴ κατάστασις.—Ἐμπόριον. —Ταχυδρομεῖα.—Τηλέγραφοι.— Δημοσία ἐκπαίδευσις.—Ναοὶ, κλῆρος καὶ μοναί. » 136—141

Γ'.

ΕΛΛΑΣ.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.—Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμός.—Κυριώτεραι πόλεις.—Στρατὸς καὶ ναυτικόν.—Οἰκονομικὴ κατάστασις.—Σιδηρόδρομοι.— Ταχυδρομεῖα.—Δημοσία ἐκπαίδευσις. — Ἐφημερίδες.—Διπλωματικὴ ἀντιπροσωπεία. » 142—167

Δ'.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ κλίμα.—Καταστατική.— Θρησκεία.—Οἰκονομικὴ κατάστασις.—Στρατιωτικὴ δύναμις.—Ἐμπόριον.—Σιδηρόδρομοι. — Ταχυδρομεῖα.—Τηλέγραφοι.—Δημοσία ἐκπαίδευσις. — Βιβλιοθῆκαι. — Πινακοθῆκαι.— Ξενοκράτειον νοσοκομεῖον.—Ἐφημερίδες.—Ἀντιπρόσωποι ξένων κρατῶν. σελ. 168—178

Ε'.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Α'. Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως (Σύνοδος. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον. Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον. Βαθμοφόροι τῆς Μ. Ἐκκλησίας). — Β'. Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας. — Γ'. Ἐκκλησία Ἀντιοχείας.—Δ'. Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.—Ε'. Ἐκκλησία Κύπρου. —ΣΤ'. Ἐκκλησία Ἑλλάδος.—Ζ'. Ἐκκλησία Ρωσσίας.—Η'. Ἐκκλησία Ρουμανίας.—Θ'. Ἐκκλησία Μαυροβουνίου. — Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία. — Λατινικὴ ἱεραρχία ἐν Κωνσταντινουπόλει.—Ἀρχιρραβινία. » 179—196

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Α'. Πῶς ἐλέγετο ἡ γυνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος ; (ὑπὸ Π. Ν. Παπαγεωργίου). » 197—198

Β'. Φανταστικὰ θηρία (ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου). » 199—202

Γ'. Οἱ ἀστέρες, ἥλιοι τοῦ ἀπείρου (ὑπὸ Ν. Κασσανδρέως). » 203—214

Δ'. Ὁ ἀριθμὸς 7 ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ (ὑπὸ Δ. Καλέμη). » 215—216

Ε'. Ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς τῶν ἀεροπόρων ἐφευρέσεως (ὑπὸ Ι. Ι. Πολυβίου). » 217—223

ΣΤ'. Κων/πόλεως βιβλιοθῆκαι ὀθωμανικαὶ (ὑπὸ Σ. Ἀριστάρχου). σελ. 224—247
Ζ'. Ὁρισμὸς τῆς γυναικὸς (ὑπὸ Σ. Π. Πρίντζη). » 248—260
Η'. Σεισμοὶ (ὑπὸ Δ. Α. Πρόκου). » 261—282
Θ'. Ἡ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία (ὑπὸ Ι. Α. Ἰλλίδου). » 283—293
Ι'. Σχέσις τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὴν Θέρμην (ὑπὸ Ν. Ι. Κεχαγιᾶ). » 294—300
ΙΑ'. Ἡ ἐτησία δημοσία συνεδρίασις τοῦ ἐν Γαλλίᾳ πανακαδημίου (ὑπὸ Ἀθ. Ἀργυροῦ). » 301—312
ΙΒ'. Πέντε ἀνέκδοτοι ἐπιστολαί. » 312—323
ΙΓ'. Ἀνθοδέσμη. » 324—328
ΙΔ'. Μεταμορφώσεις πλακουντίου (ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Γ. Α. Ξ). » 328—335
ΙΕ'. Βιβλιοκρισία. » 335—343
ΙΣΤ'. Ποιήσεις. » 343—348
Ἀναγραφαί.

ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ

ΒΙΒΛΙΑ

ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΜΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
Μέλους τοῦ Γραφείου τῶν μεταφραστῶν καὶ τῆς βιβλιοκρισίας τῶν Αὐτοκρατορικῶν Ὀθωμ. Τελωνείων.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1883.

ΔΙΔΑΧΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ἐκ τοῦ ἱεροσολυμιτικοῦ χειρογράφου νῦν πρῶτον ἐκδιδομένη μετὰ προλεγομένων καὶ σημειώσεων
ἐν οἷς
καὶ τῆς Συνόψεως τῆς Π. Δ., τῆς ὑπὸ Ἰωάνν. τοῦ Χρυσοστόμου σύγκρισις καὶ μέρος ἀνέκδοτον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου
ὑπὸ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ
μητροπολίτου Νικομηδείας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1883.

ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΑΙ

1884

Ἀνδρέου Κορομηλᾶ.

Οἱ γνωστοὶ οὗτοι Ἡμερολόγιοι, ἐκτετυπωμένοι μετὰ τῆς συνήθους φιλοκαλίας καὶ διαιρούμενοι εἰς τέσσαρα διάφορα εἴδη, πωλοῦνται ἐν τῷ ἐνταῦθα ὑποκαταστήματι Α. Κορομηλᾶ ἐπὶ τιμῇ μετριωτάτῃ.

ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ

τῆς ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ ἐκδόσεως
τοῦ ΜΙΧΑΗΛ ΑΚΟΜΙΝΑΤΟΥ
ὑπὸ ΠΕΤΡΟΥ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Δ. Φ.

Ἀθήνησι 1883.

ΚΛΕΩΝΟΣ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ο ΚΑΘ' ΟΜΗΡΟΝ ΟΙΚΙΑΚΟΣ ΒΙΟΣ.

—

Ἐν Λειψίᾳ, ἐκ τῆς ἀνατολ. τυπογραφίας Γ. Δρουγουλίνου,
1883.
Σελ. I — XVI, 1 — 224.

Ἔκδοσις πολυτελής, χρυσόδετος, πωλουμένη παρὰ τῷ ἐν Πέραν βιβλιοπώλῃ Ἰ. Παππάδῃ ἀντὶ ἑνὸς τετάρτου τουρκικῆς λίρας.

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τομίδιον ἐκ 270 σελίδων εἰς 8ον, λαμπρῶς ἐκτετυπωμένον, περιέχον ἱστορίαν τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, ἀπὸ τοῦ 1454—1830.
Τιμᾶται γροσίων 15.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

Εἰς τὸ μάθημα τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας
ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ,
ὑφηγητοῦ.

—

Ἀθήνησι 1882.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

περὶ τῶν διαφόρων τρόπων τοῦ λογισμοῦ τοῦ χρόνου.

—

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1883.

ΜΥΘΟΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ι. ΦΕΡΜΠΟΥ

Ἔκδοσις ἐκλεκτή.

Τιμᾶται δραχμῶν νέων ἤτοι φράγκων τριῶν.

Σημ. Τῆς περὶ τὸ μυθοποιεῖν ἱκανότητος τοῦ ἐν Ἀθήναις τούτου γνωστοῦ λογίου ἔχουσιν ἤδη δείγματα οἱ ἀναγνῶσται τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς», διὸ καὶ περιττὴ πᾶσα σύστασις τοῦ ἀναγγελλομένου πονήματος, ὅπερ εὑρίσκουσιν οἱ βουλόμενοι ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Α. Κορομηλᾶ.

ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑΣ.

Μέρος Α'.
Εἰς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων
ὑπὸ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΛΛΙΓΑ καὶ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΟΡΦΙΑΔΟΥ.

—

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1882.

ΧΑΡΑΚΕΣ ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΟΙ

πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν καὶ ἑλληνικῶν σχολείων
ὑπὸ Σ. Κ. ΜΟΡΦΙΑΔΟΥ
Ἔκδοσις 3η βελτιωμένη.

—

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1882.

ΑΛΦΑΒΗΤΑ ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΚΑΙ ΑΠΛΑ

Μέρος Β'
πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, τῶν παρθεναγωγείων καὶ τῶν οἰκογενειῶν
ὑπὸ Σ. Κ. ΜΟΡΦΙΑΔΟΥ.
1883.

—

Πάντα τ' ἀνωτέρω καλλιγραφικὰ δείγματα, ὡς καὶ προγράμματα, ὡρολόγια καὶ βαθμολόγια, πρὸς χρῆσιν σχολείων, πωλοῦνται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Σ. Λεμονίδου.

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Ἔτος σχολικοῦ Β′, Γ′, Δ′ καὶ Ε′.

Θρησκεία, Ὑγιεινή, Ἱστορία, Γεωγραφία, Φυσικὴ Ἱστορία,
Φυσική, Ἰχνογραφία, Μυθολογία, Ἔμμετρος λόγος, Πραγματογνωσία.

Μετὰ εἰκονογραφιῶν

Συνεργασίᾳ Κ. Γ. Γεωργαλᾶ, Δ. Γ. Μοστράτου, Γ. Ι. Κούζου,
Ι. Α. Ἰλλίδου καὶ Ι. Ι. Πολυβίου.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γ. Σεϊτανίδης βιβλιοπώλης καὶ ἐκδότης ἐν Ζιντὰν-Καπουσοῦ.

1883.

Σημ. Ἡ πρώτη αὕτη ἔκδοσις σχεδὸν ἐξηντλήθη· ἑτοιμάζεται δὲ δευτέρα διερρυθμισμένη.

ΕΚΔΟΘΗΣΟΜΕΝΑ

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΔΕΩΝ.

Α′. ΚΑΛΥΔΝΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΙ,

ἤτοι

σημειώματα περὶ τῆς ἀπὸ Χριστοῦ ἕως τοῦ ΙΘ′ αἰῶνος

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΛΕΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΥΜΝΟΥ

Τομίδιον ἐκ 10 τυπογρ. φύλλων μετὰ 5 πινάκων.

Τιμᾶται γροσίων 15.

Β′. ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΑ,

ΟΑ′ τόμος ἐκ 30 τυπογραφικῶν φύλλων (μετὰ πινάκων).

Τιμᾶται γροσίων 25.

Prof. Dr Julius Uffelmann.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας

ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΣ

μεταγλωττισθὲν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ

ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΛΙΟΥΜΑ, ἰατροῦ.

ΔΑΡΒΙΝΙΣΜΟΣ

ἢ

Θεωρία ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὀργανισμῶν

ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ

φοιτητοῦ τῆς ἐν Παταυίῳ ἰατρικῆς σχολῆς.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ἐκδιδομένη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας,

κατὰ τριμηνίαν.

Περίοδος τρίτη 1883, τεῦχος γ′.

Ἕκαστον τεῦχος σχήματος τετάρτου, περιέχον περὶ τὰ τρία τυπογραφικὰ φύλλα καὶ τρεῖς πίνακας, πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 4, τὰ δὲ τέσσαρα 16.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται

ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ Καρόλου Μπὲκ, ἐν ὁδῷ Ἑρμοῦ.

Ἀνταλλάσσεται πρὸς πᾶν καθαρῶς ἀρχαιολογικὸν περιοδικόν.

ISIS ONASSIS FOUNDATION

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ

τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός.

Ἐκδότης καὶ διευθυντὴς ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥΣ

—

Συνδρομὴ ἐτησία προπληρωτέα φρ. 40 (μάρκαι 32=ρούβλια 16).

—

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρὰ τῷ ἐνταῦθα πράκτορι αὐτοῦ

Ι. Παπάδῃ βιβλιοπώλῃ.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ

ἐκδιδόμενον τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν λογίων

ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ.

ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΕΤΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ Β'.

Συνδρομὴ ἐτησία ἐν Κωνσταντινουπόλει μετζίτια ἀργυρᾶ 4.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Ὀθωμ. Κράτους μετζ. 5.

Ἐν τοῖς λοιποῖς Κράτεσι φρ. 25.

—

Διὰ συνδρομητὰς καὶ γνωστοποιήσεις ἀπευθυντέον τῇ Διευθύνσει τοῦ Περιοδικοῦ, εἰς Γαλατᾶν, Κουρσοὺμ χάνι, ἀρ. 34.

ΠΑΡΝΑΣΟΣ

Σύγγραμμα ἐπιστημονικὸν

Ἐκδιδόμενον μηνιαίως ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ

ὁμωνύμου συλλόγου.

ΕΤΟΣ Η'.

Συνδρομὴ ἐτησία ἐν Ἑλλάδι φρ. 15. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.

ΕΣΤΙΑ

Ἐκδίδοται κατὰ κυριακὴν ἐν Ἀθήναις.

Ἔτος Θ'.

Συνδρομὴ ἐτησία ἐν Ἑλλάδι φρ. 12. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.

Γραφεῖον διευθύνσεως ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημείου, 39.

THE BRITISH COLONIAL WORLD

and JOURNAL OF COMMERCE

Ο ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΣ ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ὄργανον τοῦ ἀγγλικοῦ, εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἀποικιακοῦ ἐμπορίου.

Ἐν Λονδίνῳ, κατὰ μῆνα, ἐκδιδόμενον.

Διευθυντὴς καὶ Ἐκδότης STANLEY W. KELSEY.

—

Γραφεῖον Crown Court, Milton Street, London.

Ἐτησία συνδρομὴ ἐν Τουρκίᾳ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, γρ. 50.

—

Συνδρομηταὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐγγράφονται παρὰ τῷ ἐκδότῃ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

SISMANOGLIO
ISTITUTO NAZIONALE

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ἐκδιδομένη ἐν Κωνσταντινουπόλει

ὑπὸ Γ. Α. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ.

Τοῦ περιοδικοῦ τούτου, μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδός του καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν, ἐξεδόθησαν ἤδη ΤΟΜΟΙ ΕΝΝΕΑ ἐκ 200—216 σελίδων εἰς σχῆμα τέταρτον, περιέχοντες ἀνὰ 5 ἢ 6 δραματικὰ ἔργα.

Πλήρης κατάλογος μετὰ τῶν σχετικῶν τιμῶν ἑκάστου τόμου ἢ χωριστοῦ δραματικοῦ ἔργου καὶ πολλῶν ἄλλων λεπτομερειῶν ἀπαρτίζων κομψὸν φυλλάδιον ἐξ 24 σελίδων ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ παντὶ τῷ αἰτήσοντι.

Εἰς τὸν ἀγοράζοντα ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΗΝ ΣΕΙΡΑΝ, ἡ διεύθυνσις ΔΩΡΕΙΤΑΙ, κατ' ἐκλογὴν τοῦ αἰτήσαντος, διάφορα τερπνὰ ἀναγνώσματα, ἐν οἷς τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς», τοὺς «Ἀθλίους» τοῦ Βίκτωρος Οὔγου, τὴν «Ματθίλδην» τοῦ Εὐγ. Σύη, τὰ «Διηγήματα» Λάμπρου τοῦ Ἐνυάλη, τὰς μέχρι τοῦδε ἐκδοθείσας ἐπιφυλλίδας «Νεολόγου» καὶ «Αὐγῆς», ἀποτελούσας κομψὰ τομίδια, καὶ ἄλλα.

—

Ἀπευθυντέον πρὸς τὸν ἐκδότην Γ. Α. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΝ, τυπογραφεῖον Ι. Παλλαμάρη, 403, Πέραν. (Monsieur G. L. XANTHOPULO, Imprimerie J. Pallamary, 403, Péra.)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Σύγγραμμα ἐκδιδόμενον ἑβδομαδιαίως

Ἔτος Δ'.

Διευθυντὴς Ἰω. Ἀσπριώτης. — Ἀρχισυντάκτης Μ. Ι. Γεδεών.

—

Συνδρομὴ ἐτησία μεδζίτια ἀργ. 5.
Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μεδζίτια 6. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 25.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

—

ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ι. ΠΑΠΑΔΗ.

458. — Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν — 458.

Ἐν τῷ γνωστῷ τούτῳ Βιβλιοπωλείῳ, ὅπερ ἀναδέχεται ὁποιανδήποτε παραγγελίαν βιβλίων καὶ περιοδικῶν ἐξ Εὐρώπης (ἐπὶ μικρᾷ προμηθείᾳ), ὑπάρχει μεγάλη καὶ πλουσία συλλογὴ βιβλίων ἑλληνικῶν καὶ γαλλικῶν καταλλήλων διὰ ΔΩΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1884.

Πρὸς τούτοις πλήρης συλλογὴ διδακτικῶν ἑλληνικῶν, γαλλικῶν, λατινικῶν, τουρκικῶν, ἀγγλικῶν, ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν βιβλίων.

Σφαῖραι, Ἄτλαντες καὶ Χάρται γεωγραφικοί. Ἐνθύμια, Θέαι καὶ Ρόδα Κωνσταντινουπόλεως. Βιβλία ἱστορικά, ἐπιστημονικά, λεξικὰ καὶ νεώταται μυθιστορίαι.

Ἀναγνωστήριον διὰ μυθιστορίας.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ ΚΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΣΤΑΥΡΟΥ. ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ

Ἐν Γαλατᾷ,

ὁδὸς Γιοργαντζιλὰρ, ἀρ. 26.

—

Πωλοῦνται ἐν αὐτῷ ἅπαντα τὰ ἑλληνικὰ διδακτικὰ βιβλία, μυθιστορήματα, δράματα, ἡμερολόγια, ἡμεροδεῖκται κτλ., ὡς καὶ διάφορα χρυσόδετα βιβλία διὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΧΡΙΣΤΟΔ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

'Οδὸς Κουλὲ-Καπουσοῦ,

ἀριθ. 635.

—

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τούτῳ πωλοῦνται ἑλληνικὰ καὶ γαλλικὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ ἐκδόσεις συγγραφέων σπανιώτατα καὶ δυσεύρετοι, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ νεώτατα ἔργα τῶν σπουδαιοτέρων Γάλλων μυθιστοριογράφων.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

τῶν

ΑΔΕΛΦΩΝ ΔΕΠΑΣΤΑ

Ἐν Γαλατᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

'Οδὸς Τροχιοδρόμου, ἀριθ. 13, παρὰ τῷ Χανίῳ τῆς Δημαρχίας.

—

Τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀξιοσύστατον τοῦτο βιβλιοπωλεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχουσι κυρίως βιβλία ἑλληνικὰ καὶ γαλλικά, δέχεται καὶ παραγγελίας γερμανικῶν καὶ ἀγγλικῶν βιβλίων παντὸς εἴδους, προκαταβαλλομένου τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀξίας αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓ. Α. ΚΟΠΑΝΑΡΗ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει,

ἔσωθεν τοῦ Ζιντὰν-Καπουσοῦ, ἀριθ. 4.

—

Ἐν τῷ γνωστῷ τούτῳ βιβλιοπωλείῳ πωλοῦνται εἰς τιμὰς συγκαταβατικὰς ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων καὶ γυμνασίων βιβλία, πρὸς δὲ καὶ ἄλλα παντὸς εἴδους ἐκκλησιαστικὰ καὶ μουσικά, ὡς καὶ μυθιστορήματα διάφορα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΝΔ. ΚΟΡΟΜΗΛΑ

Ἐν Γαλατᾷ

ὁδὸς Γιοργαντζιλὰρ ἀρ. 27.

Ἐν τῷ γνωστοτάτῳ τούτῳ βιβλιοπωλείῳ εὑρίσκονται συλλογαὶ διαφόρων ἑλληνικῶν τε καὶ γαλλικῶν συγγραμμάτων, διδακτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν.

Τὸ κατάστημα τοῦτο διατηροῦν σχέσεις μετὰ τῶν κυριωτέρων βιβλιοπωλείων Ἀθηνῶν καὶ Παρισίων, δέχεται πᾶσαν παραγγελίαν ἐπὶ μικρᾷ προμηθείᾳ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις βιβλιοπωλῶν. Ἐν τούτῳ δὲ εὑρίσκονται πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις καταστημάτων Ἀνδρ. Κορομηλᾶ ἐκτυπούμενα ἔργα, μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης ταῦτα φιλοκαλίας καὶ δὴ καὶ τὰ γνήσια καὶ ἀνόθευτα δόκιμα διδακτικὰ βιβλία τῆς Ἱστορίας Γεωργίου Τσιάκα, τοῦ Ἀλφαβηταρίου Α. Ἀργυροῦ καὶ τοῦ Συντακτικοῦ καὶ τῆς Γραμματικῆς Χριστοδούλου ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς, ἀνθ' ἧς πωλοῦνται ἀλλαχοῦ τὰ ἐξ ἀνατυπώσεως προερχόμενα, ἅτινα οὐ μόνον τυπογραφικῶν σφαλμάτων βρίθουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου ἔχουσι διεστρεβλωμένην.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

Κ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΥ.

Γαλατᾷ, Πεμπτοπάζαρον,

ὁδὸς Μεχκεμὲ, ἀρ. 12, καὶ Τιτζαρὲτ χὰν, ἀρ. 10.

—

ΓΡΑΜΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΠΟΙΙΑ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΝΤΟΕΙΔΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

Φιλοκαλία καὶ στερεότης τέχνης διακρίνουσι τὸ πρώτιστον τοῦτο εἰς τὸ εἶδός του κατάστημα.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΒΕΛΛΟΛΗΣ

ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΤΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΤΗΣ

ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΩΝ.

Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, ἀριθ. 136,

ἀριστερᾷ (πρώτη θύρα) ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ θεάτρου Verdi.

Ὁ γνωστὸς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΒΕΛΛΟΛΗΣ, ἀποπερατώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὀνομαστοτέροις ἐργοστασίοις τῆς Γαλλίας, κατέχει πάσας τὰς ἀπαιτουμένας μηχανὰς, ὡς καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἐκ Παρισίων ὑλικὸν, καὶ δύναται νὰ ἀναλάβῃ ὁσονδήποτε δυσχερῆ ἐπισκευὴν, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀλλοιώσεως τῆς φωνῆς τοῦ κλειδοκυμβάλου, παρέχει δὲ μαρτύριον τῆς τελειότητος τῆς ἐργασίας αὐτοῦ τὰς ἐγγυήσεις οὐ μόνον τῶν ἐξοχωτέρων μουσικοδιδασκάλων τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἤδη γενομένων ὑπ' αὐτοῦ δυσχερεστάτων ἐπισκευῶν κλειδοκυμβάλων παρὰ ταῖς ἐκλεκτοτέραις ἐνταῦθα οἰκογενείαις.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

P. SÉBAH.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, ἀρ. 439,

μεθ' ὑποκαταστήματος ἐν Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου.

Τὸ φωτογραφεῖον P. SÉBAH, ὡς ἐκ τῆς ἐντελείας τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τιμηθέντος πρὸ πολλοῦ διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ τάγματος Ὀσμανιὲ, ἔτι δὲ διὰ πολλῶν τιμητικῶν βραβείων (médailles) κατὰ τὰς ἐκθέσεις Παρισίων, Βιέννης, Φιλαδελφείας, Νεαπόλεως καὶ Ἀμστελοδάμου, ἀναλαμβάνει οἱανδήποτε φωτογραφικὴν ἐργασίαν διὰ προσωπογραφίας, πανοράματα, τύπους καὶ ἱματισμοὺς ἀνατολικοὺς, καὶ ἀπόψεις Κωνσταντινουπόλεως, Προύσης, Ἀθηνῶν καὶ Αἰγύπτου.

Ἰδιαίτερον τμῆμα ὑπάρχει ἀποκλειστικῶς δι' ἐργασίας λιθογραφίας, τυπολιθογραφίας καὶ φωτοτυπίας.

Σημ. Δεῖγμα φωτοτυπίας πρόκειται τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» καὶ ἡ ἐν ἀρχῇ τούτου τεθειμένη εἰκὼν τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΖΩΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ.

Ἅπαντα τὰ φωτογραφικὰ εἴδη, κολλόδιον ἰωδοῦχον καὶ μὴ, νιτρικὸς ἄργυρος καθαρώτατος, λευκοματοῦχος χάρτης (papier albumine) μηχαναὶ φωτογραφικαὶ καὶ διδασκαλία τῆς φωτογραφικῆς τέχνης.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΙΓΓΛΕΣΗ

Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν

ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Τιμόνι, ἀρ. 2.

ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑΙ.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ,

ΜΟΝΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, κτλ. κτλ.

Ταχεῖα διεκπεραίωσις τῶν ἐργασιῶν.

Τιμαὶ λίαν συγκαταβατικαί.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΙΓΓΛΕΣΗ.

Ἀναδέχεται τὴν δημοσίευσιν ἀγγελιῶν ἔν τε ταῖς ἐσωτερικαῖς καὶ ἐξωτερικαῖς ἐφημερίσιν ὡς καὶ τὰς συνδρομὰς αὐτῶν.

ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜ. Ε. ΙΓΓΛΕΣΗ

Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, ἀπέναντι τῆς Ρωσ. Πρεσβείας

Κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Τιμόνι, ἀρ. 2.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΚΑΙ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΟΥ.

Γαλατᾷ Κωνσταντινουπόλεως, ὁδὸς Καράκιοϊ, ἀρ. 5.

Πεῖρα ἐπιστημονικὴ πολυετὴς, ἀφθονία μετὰ χημικῆς καθαρότητος τῶν φαρμάκων καὶ τιμαὶ μέτριαι.

Ἐκτέλεσις ἰατρικῶν συνταγῶν.

Ἐκτέλεσις παραγγελιῶν καὶ ἀποστολὴ αὐτῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Ἀνταπόκρισις μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΙΤΟΥ

Ἐν τῇ Μεγάλῃ ὁδῷ τοῦ Γαλατᾶ, ἀρ. 192—194.

Τὸ γνωστὸν τοῦτο φαρμακεῖον, διακρινόμενον ἐπὶ τάξει καὶ ἀκριβείᾳ, κέκτηται πλουσίαν συλλογὴν φαρμάκων κομιζομένων ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς Εὐρώπης ἐργοστασίων.

Εὑρίσκονται δὲ ἐν αὐτῷ ἀπὸ μὲν τῆς 10ης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς 12ης ὁ ἰατρὸς ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ εἰδικὸς περὶ τὰ γυναικεῖα νοσήματα, τὴν μαιευτικὴν καὶ τὰ νοσήματα τῶν νεογνῶν· ἀπὸ δὲ τῆς 1ης μέχρι τῆς 4ης μ. μ. ὁ ἰατρὸς Δ. Κ. Εὐθυβούλης διδάκτωρ τῆς σχολῆς τῶν Παρισίων, εἰδικὸς δὲ περὶ τὰ δερματικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια νοσήματα.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΜΑΝΑΝΤΗ ΚΑΙ ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

ἄλλοτε ΜΑΔΕΛΛΑ

Ἐν Γαλατᾷ,

ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καράκιοϊ, ἀριθ. 18.

Ἀρχαιότατον καὶ πρώτης τάξεως φαρμακεῖον.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Δ. ΦΩΤΙΑΔΟΥ.

Μεγάλη ὁδὸς Γαλατᾶ.

Χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα. — Εἰδικὰ φάρμακα Γαλλίας, Ἀγγλίας, Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. Θειϊκὴ κινίνη, μεταλλικὰ ὕδατα, caoutchouc καὶ caoutchouc durci.—Appareils à oxygène.—
—Διάφορα μῦρα.

Ἐπὶ παραγγελίᾳ ἐργαλεῖα ἰατρικῆς καὶ ἠλεκτρομηχαναί.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

Πώλησις χονδρικῶς καὶ λιανικῶς.

Ἀνταπόκρισις μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΚΑΙ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΖΩΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ἱδρυθὲν τὸ 1862 ἐν Ἰωαννίνοις

Τὰ ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ φάρμακα ἀνανεούμενα συνεχῶς εἰσὶ πάντοτε πρόσφατα, προερχόμενα δ' ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν καλλιτέρων ἐν Εὐρώπῃ οἴκων, εἰσὶν ἀρίστης ποιότητος· ἰδίᾳ δὲ εἰς ποσότητας εὑρίσκει τις ἀγγλικὴν θειϊκὴν κινίνην Horward, ἔλαιον Μυραίνης γνήσιον τῆς Νορβηγίας εἰς φιάλας κτλ. κτλ.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΙΤΙΚΟΝ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Γ. Δ. ΖΙΑΝΝΕΤΟΥ

Γαλατᾷ,

Χάνιον Δημαρχίας, ἀριθ. 18.

Τὸ κατάστημα τοῦτο πωλεῖ λαχειοφόρα γραμμάτια πάσης χώρας καὶ ἀναλαμβάνει οἱανδήποτε μεσιτικὴν ἐπὶ χρεωγράφων ἐργασίαν.

Ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν οἱασδήποτε παραγγελίας καὶ τιμιότης περὶ τὰς συναλλαγὰς εἰσὶ τὰ κύρια τοῦ καταστήματος τούτου συστατικά, δι' ἃ δικαίως ἀπολαύει τόσης ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπολήψεως παρὰ τῷ δημοσίῳ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΙΩΑΝΝΙΔΑΙ ΚΑΙ Σ^{α}

(Fratelli JOANNIDI & Cie)

Κατάστημα ὑφασμάτων
παντοειδῶν (μεταξωτῶν, μαλλίνων, βαμβακερῶν, λινῶν, ἐριούχων, κτλ., κτλ.)

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΙΣΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σουλτὰν Χαμὰμ, 3.

Οἶκος ἐν Μαγκεστρίᾳ:

Joannidi Brothers & Co, Oxford Street, 6, Hall-Street.

Α. ΜΑΓΕΡ ΚΑΙ Σ^{Α}

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΑ

Ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία.

Ἐν Πέραν, Πλατεῖα Tunnel, κτῆμα Σαράφογλου.

Ἐνδύματα παντοειδῆ, Ἀσπρόρρουχα, Ὑποδήματα, Πῖλοι, Νυκτικὰ καλύμματα, Μύρα, Χειρόκτια, Ὀμβρέλλαι, Λαιμοδέται, διάφορα εἴδη ταξειδίου καὶ καλλωπισμοῦ, Φλανέλλαι, Ἐνδύματα ἐπὶ παραγγελίᾳ.

—

Ἀρίστη ποιότης. — Μεγάλη συλλογή.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ.—Λαλοῦνται πᾶσαι αἱ γλῶσσαι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΛΩΡΕΝΤΖΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Χάνιον Χατζοπούλου, ἀριθ. 1, Σταμπούλ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΤΥΠΩΤΩΝ, ΤΣΗΤΙΩΝ, ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ,

ΜΑΔΑΠΟΛΑΜΩΝ, κλπ.

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ.

ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΑΝΟΥΣ

16, ὁδὸς Καράκιοϊ, 16

Πλουσία καὶ ἐκλεκτὴ συλλογὴ κοσμημάτων, βραχιολίων, δακτυλιδίων, ἐνωτίων, μεταλλίων τοῦ στήθους, καρφίδων, νομβίων, ἁλύσεων καὶ ὡρολογίων ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν παντὸς εἴδους καὶ ἄλλων πολυτίμων σκευῶν.

Ἡ κομψότης τῆς τέχνης ἀνθαμιλλᾶται πρὸς τὴν στερεότητα τῆς κατασκευῆς, αἱ δὲ τιμαὶ εἰσὶ λίαν συγκαταβατικαί.

Σ. ΚΑΛΛΙΑΡΧΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ

Ἐπιτυχὴς καὶ ἀνώδυνος ἐκβολὴ σεσηπότων ὀδόντων καὶ ριζικὴ θεραπεία παντὸς πάθήματος αὐτῶν.

Διευθυντέον:

Εἰς Δζιβαλίον ὑπ' ἀριθ. 146, Χαλκηδόνα ἐν ὁδῷ Μόδα 74, Βαχτσὲ-Καποῦ 8, ἐν τῷ Διεθνεῖ Φαρμακείῳ.

S. KALLIARCHIS

MEDECIN-DENTISTE

Djibali 146.

Kadi-keuy, Rue Moda 74· Bahtché-Kapou, 8, Pharmacie Internationale.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ

Π. ΜΑΝΙΑ

12, ὁδὸς Κιουρεκτσιλὲρ ἐν Γαλατᾷ, 12.

ΕΚΛΕΚΤΗ ΠΟΙΟΤΗΣ

ζαχχάρεων, καφέδων, ὀρυζονίων, τείου, γνησίου κονιὰκ, πετρελαίων, βουτύρου Σιβηρίας κτλ.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΩΣ

Δέχεται δὲ τὸ κατάστημα ἐπὶ μετρίᾳ προμηθείᾳ οἱανδήποτε ἐπὶ τῶν εἰδῶν τούτων παραγγελίαν, ἐκτελουμένην ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς.

Γ. Μ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ὁδὸς Μαχμουδιὲ (Καράκιοϊ), ἀρ. 5.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΟΤΩΝ ΠΑΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΟΙΝΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἐπὶ πᾶσι δὲ γνήσιος ῥητινίτης Ἀθηνῶν.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ-ΚΙΛΒΟΥΡΝΟΥ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ

ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ.

Διευθυντὴς ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΒΟΛΗΣ.

Καθαριότης, περιποίησις, θέα ἐξαισία, κατάλληλος διὰ ῥωπογράφους, ἄποψις τοῦ Κερατίου κόλπου.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΥΘΗΝΙΑ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΑΝΙΑΚΗ

(Mercerie et Nouveautés)

343,—Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν.—343.

κάτωθεν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου.

Ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ, γνωστῷ ἐπὶ ποικιλίᾳ καὶ πλουσίᾳ ἐκλογῇ ἐμπορευμάτων πρὸς στολισμὸν γυναικείων ἐνδυμάτων, εὑρίσκονται δαντέλλαι παντὸς εἴδους καὶ πάσης χρήσεως, κεντήματα ἐξαιρετικῆς συλλογῆς καὶ μεγάλης ποικιλίας, χειρόκτια, ἀσπρόρουχα διὰ κυρίας καὶ παιδία, ἐνδύματα διὰ βαπτίσεις, περικνημίδες μάλλιναι, βαμβακεραὶ καὶ μεταξωταὶ, ἀλεξίβροχα, στηθόδεσμοι, κορδέλλαι παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ εἴδη καὶ χρειώδη τῆς ραπτικῆς.

ΤΙΜΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

BAZAR TURC

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΚΑΡΔΟΜΑΤΗ

Ἐν Γαλατᾷ, Μεγάλη ὁδὸς, 16.

Τὸ ζαχαροπλαστεῖον τοῦτο διαπρέπει διὰ τὸ πλούσιον καὶ ἐκλεκτὸν τῶν διαφόρων κονφέτων καὶ ἄλλων ὁμοίων εἰδῶν ἐν χρήσει δι' ἀρραβῶνας, γάμους, βαπτίσεις καὶ ἐφεσπερίδας, οἱ δ' εὐαρεστούμενοι ν' ἀποταθῶσιν εἰς αὐτὸ ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι εὑρήσουσι καὶ ποιότητα ἀρίστην τῶν εἰδῶν τούτων, προμηθευομένων ἀπὸ τῶν περιωνυμωτέρων εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων, καὶ συγκατάβασιν μεγίστην ἐν ταῖς τιμαῖς, δι' ὃ καὶ τὸ ζαχαροπλαστεῖον τοῦτο εἶνε σήμερον ἓν τῶν μᾶλλον διακεκριμένων τοῦ εἴδους του ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ.

Δέχεται δὲ παραγγελίας ἐπὶ ταχίστῃ αὐτῶν ἐκτελέσει.

ΑΘ. Ι. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Παρὰ τῷ καπνοτελωνείῳ, ἀρ. 12.

ΕΛΑΙΑΙ ΤΡΙΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΑΙΑ ΚΙΟΥ

Τὸ κατάστημα τοῦτο εἶναι τὸ πρώτιστον εἰς τὸ εἶδός του καὶ διακρίνεται ἐπὶ τῇ ἀρίστῃ ποιότητι τῶν ἐν αὐτῷ πωλουμένων ἐλαιῶν καὶ ἐλαίων ἀποκλειστικῶς.

Ἀγοραὶ κατὰ μεγάλας ποσότητας γίνονται ἐκ τοῦ πλοίου τοῦ καταστήματος, ὅπερ εὑρίσκεται προσωρμισμένον ἐν Ζεϊτὶν-ἰσκελεσῇ, παρὰ τῷ Βαξὲ-Καπουσοῦ.

JOSEPH VESSELY

Agent & Représentant des Maisons Étrangères

AGENT

DE LA GRANDE COMPAGNIE D'ASSURANCES

(Cercle-Transports Réunis

SOCIÉTÉ ANONYME

au Capital de 50,000,000 de Francs

ET

DE LA COMPAGNIE D'ASSURANCES MARITIMES

La Mamheimer Versicherungs Gesellschaft

au Capital de 6,000,000 de Marcs

SALONIQUE (Turquie d'Europe)

Télégrammes : WESSELY — SALONIQUE.

ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

COMTE

Διευθυνόμενον ὑπὸ ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΝΤΖΑΡΑ.

Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, ἀριθ. 454,

παρὰ τὴν ρωσσικὴν πρεσβείαν.

Ζυθοπωλεῖον ἐκ τῶν πρωτίστων, μετὰ ὑποστέγου κήπου, φωταγωγουμένου τὴν νύκτα τεχνητῶς δι' ἀερίου σχηματίζοντος διάφορα ἄνθη.

Ποτὰ, ἐδώδιμα καὶ καρυκεύματα εὐρωπαϊκὰ πρωτίστης ποιότητος, ἐκτὸς δὲ τούτων εὑρίσκουσιν οἱ βουλόμενοι ἐν πάσῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς γεύματα ἐκλεκτὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των.

Τὸ κατάστημα μένει ἀνοικτὸν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, εἶνε δὲ ἐφωδιασμένον διὰ πολλῶν ἐφημερίδων ἐγχωρίων τε καὶ ἐξωτερικῶν, ὡς καὶ διὰ τῶν σπουδαιοτέρων περιοδικῶν γερμανικῶν, ἀγγλικῶν, γαλλικῶν, κτλ. καὶ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

ΥΕΛΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΛΑΜΠΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΝΤΖΟΥ ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΟΥ

47, ὁδὸς Ταχμὶς, 47.

Ἐν τῷ ἀρχαίῳ καὶ γνωστῷ τούτῳ καταστήματι πωλοῦνται εἰς μετριωτάτας τιμὰς λάμπαι καὶ παντὸς εἴδους ὑαλικά.—Συνιστᾶται ἰδίως τὸ κατάστημα τοῦτο διὰ τὴν καλὴν ποιότητα καὶ ἐξαιρετικὴν εὐθηνίαν ΥΑΛΙΩΝ τῶν λαμπῶν παντὸς μεγέθους καὶ εἴδους.

Δέχεται παραγγελίας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐκτελεῖ αὐτὰς ταχέως καὶ ἀνελλιπῶς, διά τε μεγάλας καὶ μικρὰς ποσότητας.

Ἀποστέλλει πραγματείας εἰς τοὺς βουλομένους καὶ ἀπ' εὐθείας ἐξ Εὐρώπης.

ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΝΙΚΟΛΗ

380,—Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν,—380.

Τὸ ζυθοπωλεῖον τοῦτο εἶναι πραγματικὸς κῆπος ἐπὶ βράχου ἑλβετικοῦ. Ἡ χλόη αὐτοῦ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνέρπων κισσὸς ἀποστάζει δρόσον καὶ ἀναψυχὴν ἐν ὥρᾳ καύσωνος, θάλπος δὲ καὶ ἀνάπαυσιν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος.

Πλὴν τοῦ ἐκλεκτοῦ ζύθου εὐμοιρεῖ οἴνων οὐγγρικῶν, γαλλικῶν καὶ ἐγχωρίων, οἱ δὲ φιλαναγνῶσται εὑρίσκουσι πλούσιον ἀναγνωστήριον ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἐγχωρίων τε καὶ ξένων, ὡς καὶ τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς».

Ἐπὶ πᾶσιν

ὑπηρεσίαν προθυμοτάτην καὶ συμπεριφορὰν ὑποχρεοῦσαν καὶ τοὺς δυστροπωτέρους χαρακτῆρας διὰ τὴν περιποίησιν.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τὸ Σουλτὰν Χαμὰμ,

διευθυνόμενον ὑπὸ ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΦΕΙΑΔΩΝ.

Ἐκλογὴ φαγητῶν ἀρίστη, μαγειρικὴ τεχνικωτάτη, ἐπιμέλεια καὶ καθαριότης ἀνεπίληπτοι, κατέστησαν τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο τὸ δημοτικώτατον μὲν πάντων ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐμπορικῆς ἀγορᾶς τῆς Σταμπούλ, περιάκουστον δὲ καὶ ἐν Γαλατᾷ, ὅθεν οὐκ ὀλίγοι σπεύδουσι τὴν μεσημβρίαν εἰς Σταμποὺλ ἵνα δοκιμάσωσι τῶν Ἀδελφῶν Βαφειάδων τὴν διαφημιζομένην μαγειρικὴν τέχνην, δι' ἧς δικαίως κατέκτησαν τὴν πολυάριθμον καὶ ἐκλεκτὴν αὐτῶν πελατείαν.

Ἐπὶ πᾶσι ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ.

PAPETERIE

A. ΜΕΛΙΓΗ & FILS

Grand' rue de Galata

25, *Mahmoudié-Djaddessi*, 25 (*près du Tunnel*)

IMPRIMERIE à PÉRA

4—6, à côté de la Teutonia, 4—6

CONSTANTINOPLE.

FOURNITURES DE BUREAUX

EN GROS ET EN DÉTAIL

Dépôt d'encres, couleurs, vernis, pâte à rouleaux, etc., etc.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

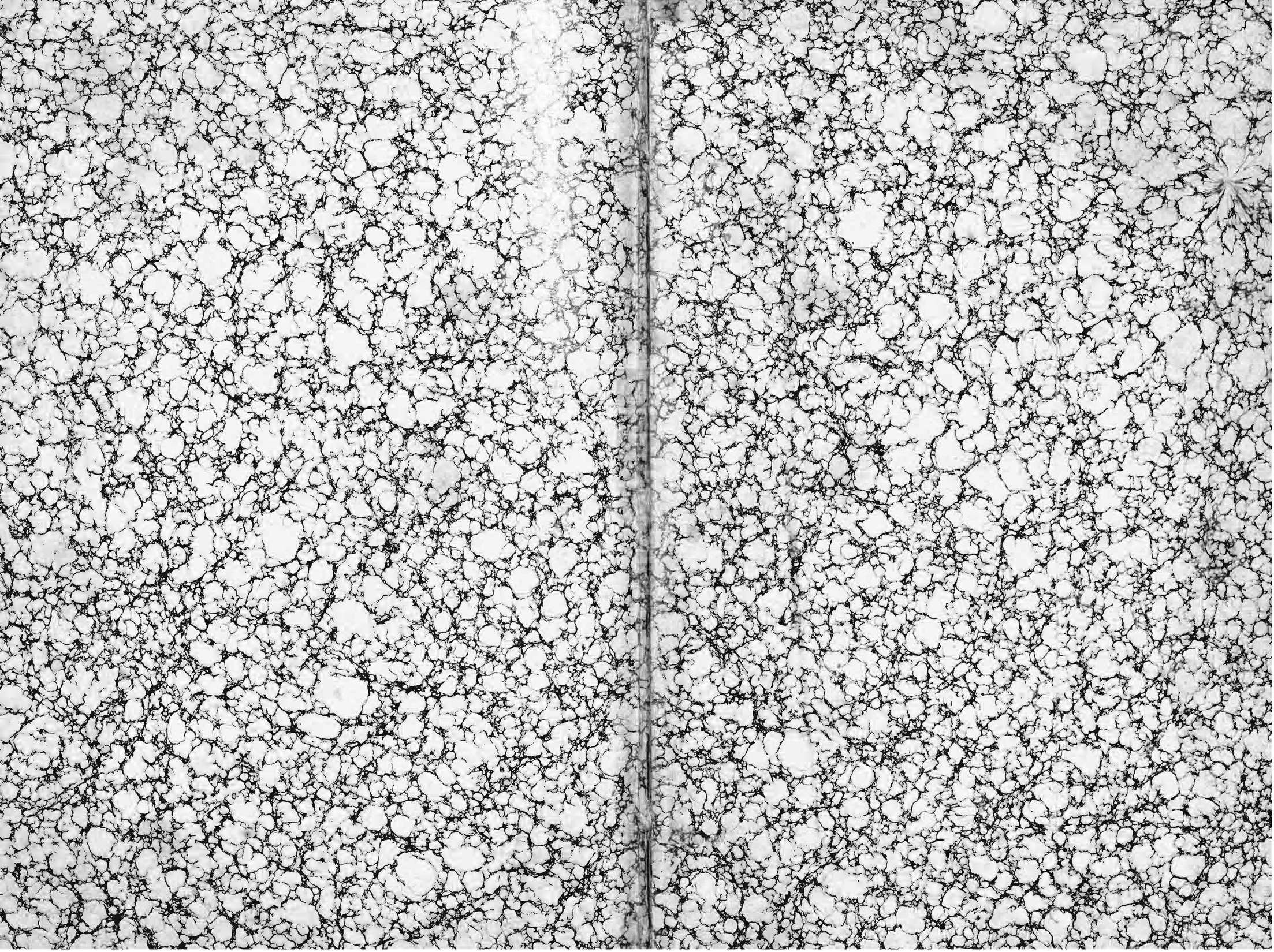
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

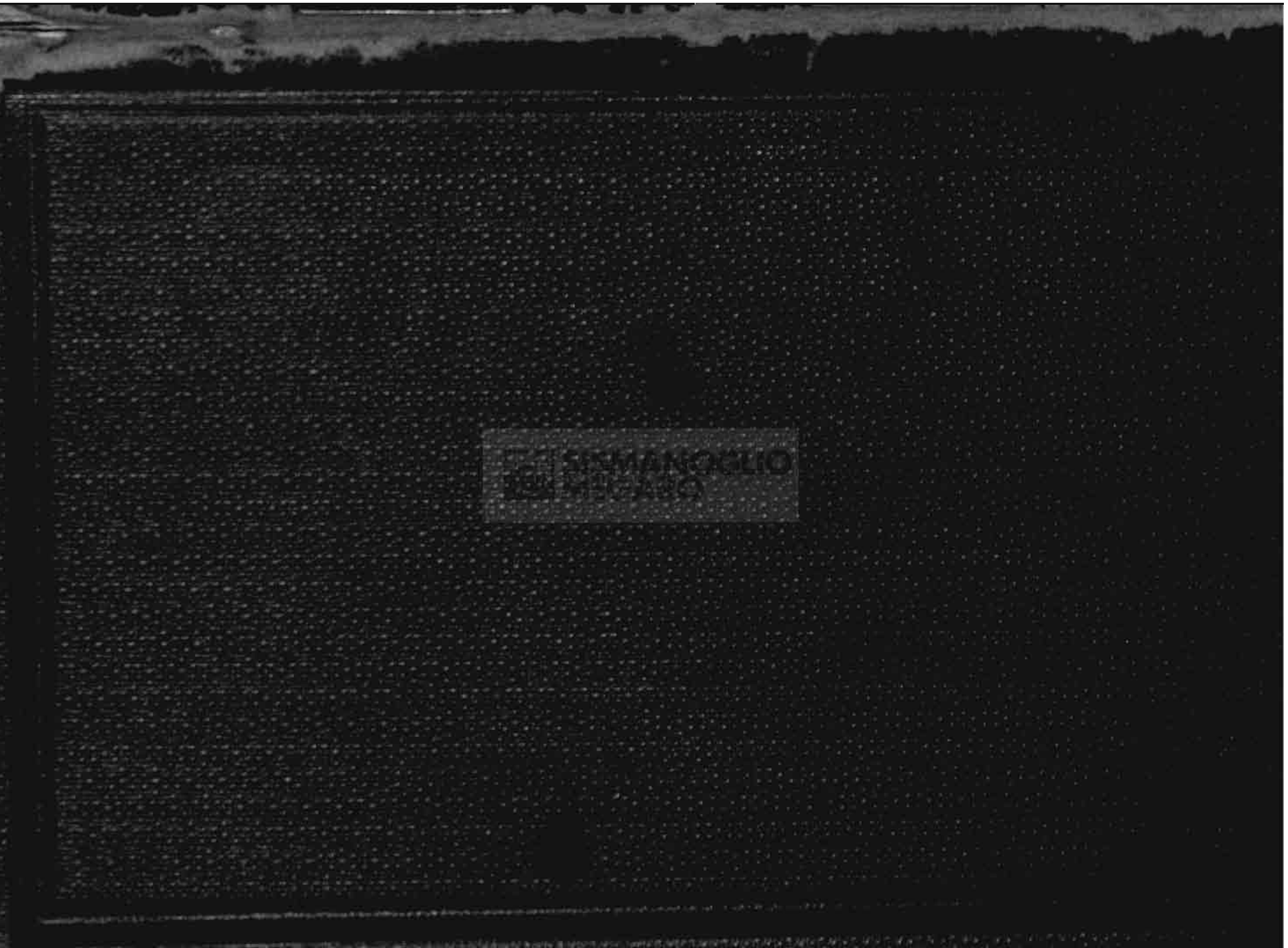
ἐν τῷ τυπολιθογραφείῳ

Ι. ΠΑΛΛΑΜΑΡΗ

403, Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, 403.

156




FERMANOCLIO